05 1969
F63

Biblioteca Judeţeană
MUREŞ
TÂRGU MUREŞ
54431

FLACARA

Nr. 1 IANUARIE 1953

Cântec de sărbătoare

Versurile Elisabeta Bergea

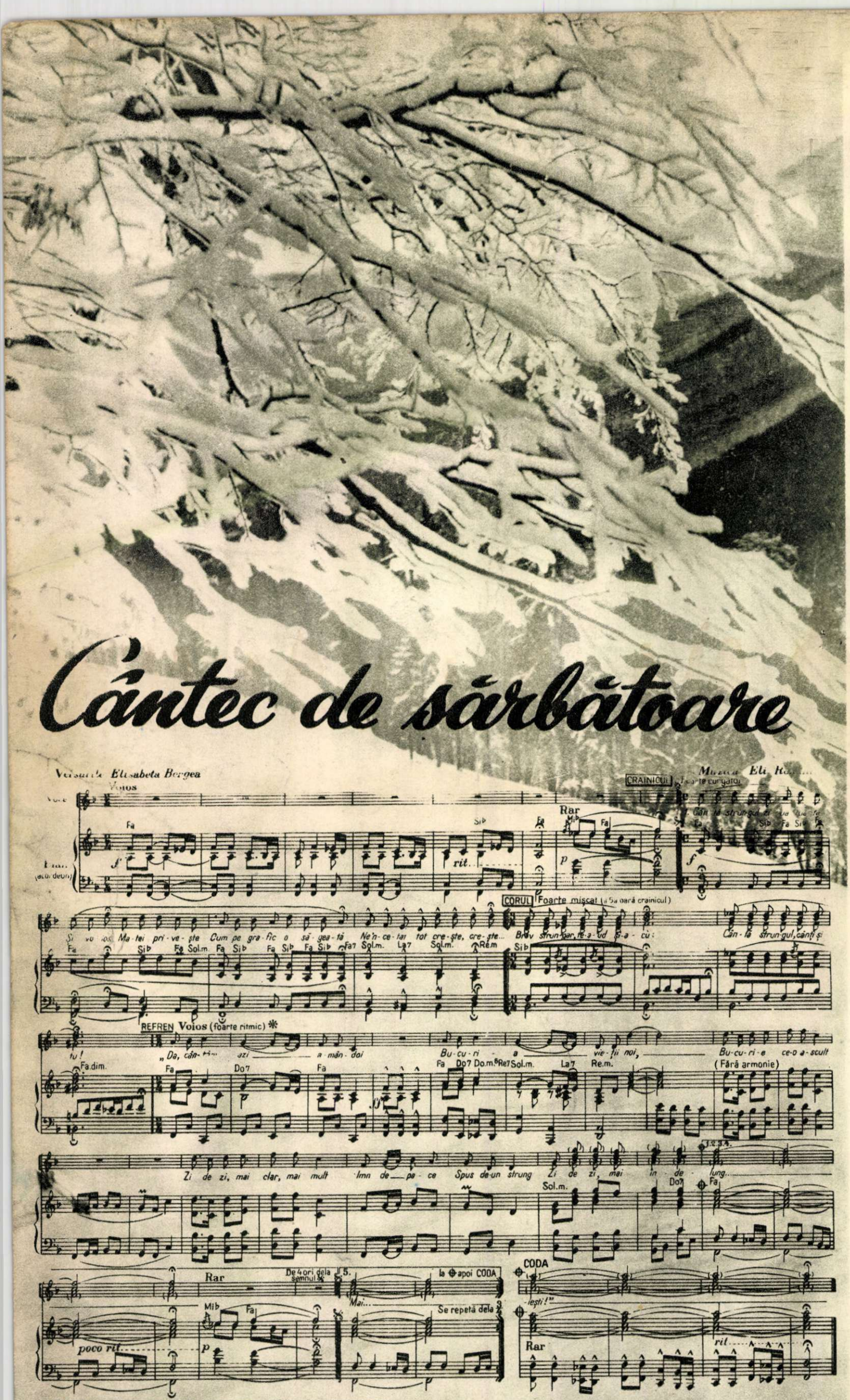

* *Refrenele se cântă pe rând de diversele personagii; al 6-lea refren de toți interpreții.*

Cântă strungul ziua toată
Și voios Matei privește
Cum pe grafic o săgeată
Ne'ncetat tot crește, crește.

CORUL:
— Brav strungar, te-aud și-acu
Cântă strungul, cânți și tu!

STRUNGARUL:
— Da, cântam azi amândoi
Bucuria vieții noi,
Bucuria ce-o ascult
Zi de zi, mai clar, mai mult
Imn de pace spus de-un strung
Zi de zi, mai îndelung...

II

CRAINICUL:
Un constructor dârz își poartă
Visul de creion pe hartă
Și'n adânca lui privire
Vezi scântei de fericire.

CORUL:
— Meșter vrednic, ce-ai clădit,
Că ești astăzi fericit?

CONSTRUCTORUL:
— Am clădit din vis și fier
Încă un măreț șantier.
Munca, pacea, cu nesaț,
Merg prin țară braț la braț
Și aprind în drumul lor
Noi lumini spre viitor.

III

CRAINICUL:
Tot în zilele aceste
Un soldat, la masă, scrie.
„Dragii mei, v'aduc de veste
O nespusă bucurie"...

CORUL:
— Care ți-e, iubit ostaș,
Bucuria din răvaș?

OSTAȘUL:
— Scriu acasă la părinți
Slova inimii fierbinți.
Scriu Marioi, gând curat
Și mai scriu la toți din sat,
Să le dau exemplu viu
Că am învățat să scriu

IV

CRAINICUL:
Moș Andrei, cu voie bună,
Vine la gospodărie
Și din fluier vechi răsună
Cântec nou de bucurie.

CORUL:
— Cânți, bădie, minunat,
Cum nicicând n'ai mai cântat!

COLECTIVISTUL:
— Ieri cântam fără de rost
Doina zilelor ce-au fost.
Azi sub soare proaspăt cânt
Versul zilelor ce sînt.
Și mai cînt pe câmpul plin
Hora zilelor ce vin.

V

CRAINICUL:
Leana, mândra țesătoare,
Și-a pus rochia cea nouă
Și 'n zulufi și-a pus o floare.
Ba nu-i una, ci sînt două...

CORUL:
— Leană, văd în părul tău,
Că te-așteaptă un flăcău.

ȚESĂTOAREA:
— Nu vezi bine, n'ai ghicit,
Că noi ieri ne-am întâlnit.
Azi aștept o altă zi
Cu ninsori de bucurii.
Cer de iarnă e pe plai,
Dar în inimi, cer de Mai...

VI

CRAINICUL:
— Strung, tractor, condei, mistrii,
Ce-ați venit mănunchi aci?

TOȚI:
— Țara noului temei
Își înalță casa ei
Și-am venit cu flori în dar
Să ciocnim câte-un pahar,
Să-i cântăm toți la feresti:
„Țară dragă, să trăești!"

Acest cântec poate fi executat și de un singur cântăreț sau cântăreață cu acompaniament de pian sau acordeon. Pentru a prezenta, însă, cântecul mai viu, propunem ca el să fie interpretat de mai mulți tovarăși în felul următor: a) pe o estradă-podium sau într'un colț al sălii la loc corul; unde nu există un cor organizat, se vor alege 8—10 tovarăși și tovarășe cu voce frumoasă. Corul va interveni la fiecare strofă, înainte de refren — în locurile indicate: „cor" și va cânta și ultimul refren împreună cu cele cinci personagii enumerate mai jos; b) cinci tovarăși — purtând costume caracteristice profesiunilor — vor prezenta următoarele personagii: un strungar, un constructor, un ostaș, un colectivist vârstnic, o țesătoare. El vor cânta pe rând câte un refren, iar ultimul refren toți cinci laolaltă, împreună cu corul; c) un crainic va cânta începutul fiecărei strofe care poartă indicația „crainicul".

Indicațiile compozitorului

1954

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

FLACĂRA

REVISTĂ LUNARĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 1 (9) IANUARIE 1953

La 30 Decembrie 1947 poporul muncitor din țara noastră l-a alungat pe cel mai mare latifundiar, bancher și afacerist, a cărui dinastie a vlăguit patria decenii de-a rândul — vârful celei mai negre reacțiuni românești. Proclamând Republica Populară, poporul nostru muncitor a pornit — sub conducerea partidului — să-și construiască o viață nouă și prosperă, o viață liberă și plină de bucurii. In luptă tot mai hotărîtă împotriva dușmanului de clasă — care se înverșunează pe măsură ce loviturile primite se întețesc — oamenii muncii dela orașe și sate au dobândit însemnate succese. Naționalizarea principalelor mijloace de producție a dus la o nemaivăzută sporire a capacității industriale a țării și la creșterea treptată a nivelului de trai al clasei muncitoare. In agricultură s'au făcut pași hotărîți pe drumul socializării și — în urma politicii înțelepte a partidului nostru — au apărut și apar zilnic înfloritoare gospodării agricole colective, chezășie a strângerii alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, chezășie a unui trai din ce în ce mai bun pentru țărănimea muncitoare. Reforma învățământului a dat tineretului largi posibilități pentru a-și însuși din plin știința și cultura cea mai înaintată. Planul cincinal și planul de electrificare a țării au chemat la luptă stăruitoare și entuziastă massele de milioane ale poporului muncitor. Șantiere uriașe s'au deschis pe meleagurile patriei, s'au înălțat uzine și fabrici noi, au fost ridicate termocentrale moderne. Armata noastră populară stă de strajă cu hotărîre la hotarele patriei, asigurând astfel munca pașnică și constructivă a poporului muncitor. Constituția țării noastre, votată de curând, consfințește realizările obținute și garantează în mod material drepturile și libertățile cetățenilor. Politica de pace a statului nostru, consecventă și fermă, e inspirată din mărețele învățături staliniste despre posibilitatea apărării și menținerii păcii. In cinci ani dela făurirea sa, Republica noastră Populară a devenit — cu ajutorul frățesc al Uniunii Sovietice — o țară în plină înflorire, o țară în care muncitorii, țăranii muncitori și intelectualii legați cu trup și suflet de popor pășesc, în rânduri strânse, sub conducerea partidului, pe drumul socialismului, al muncii pașnice, al viitorului luminos.

București, 30 Decembrie 1947...

54.431 P

1954

O ZI PE INTINSUL REPUBLICII

Nenumărate fapte, pline de tâlc, se petrec zilnic pe întinsul patriei. Se schimbă cu desăvârşire faţa ţării noastre. Şantiere vaste împânzesc regiuni întregi, odinioară oropsite şi uitate. Apar pe harta ţării oraşe noi, se construesc uzine uriaşe, minunate case de cultură şi şcoli. Pe porţile fabricilor ies maşini complicate, pe care altădată tehnicienii noştri visau în zadar să le realizeze. Tot mai multe gospodării colective se înfiripă, tot mai grele de rod sunt holdele. Creşte un tineret nou, îndrăzneţ, cu iniţiativă, plin de înflăcărare, un tineret care-şi iubeşte cu pasiune patria. Partidul chiamă la luptă massele de milioane ale poporului muncitor, care răspund cu înflăcărare chemării sale. Mugurii socialismului încep pretutindeni să bucure ochii şi inimile oamenilor muncii. La cinci ani dela făurirea sa, Republica Populară Română este o ţară mândră şi înfloritoare, cu perspective minunate de viitor.

Redacţia revistei „Flacăra" şi-a propus să înfăţişeze cititorilor câteva aspecte ale acestei munci paşnice şi constructive a poporului nostru. In îndeplinirea sarcinii noastre am fost ajutaţi de următorii tovarăşi:

C. Măgdălin, redactor şef al ziarului „Steagul Roşu" Petroşani; Dragoş Vicol, redactor la ziarul „Zori Noi" Suceava; I. Vişinovschi, redactor şef al ziarului „Lupta Moldovei" Iaşi; Mihai Ţârfuică, redactor la ziarul „Secera şi Ciocanul" Piteşti; Stelian Nedelcea, redactor la ziarul „Pentru Socialism" Baia Mare; Horia Toma, redactor la ziarul „Zorile Socialismului" Bicaz; Lazăr Ilici, redactor la ziarul „Pravda" Timişoara; N. Smirnov; Câmpeanu Vasile, redactor la ziarul „Steaua Roşie" Tg. Mureş; S. Goglează şi I. Ghiur, redactori, Arad, M. Dramba, redactor la ziarul „Inainte" Brăila.

Ora 6 dimineaţa: A venit pe lume un nou cetăţean al patriei..

Zorile se strecoară, proaspete, între văile somnoroase. Peste tot s'a aşternut o mantie de brumă, cu luciri argintii, înşelătoare. Pământul, sătul de apă, răsuflă alene un abur cald şi reavăn, care se pierde repede, ca o nălucă. Un colţ de soare trimite jos câteva raze plăpânde. S'a trezit din somn întregul Maramureş. In casa Eudochiei Munteanu din Giuleşti e forfotă mare. Toţi ai casei se îndreaptă, plini de emoţie, spre casa de naştere. O fi fată, o fi băiat? Printre paturile albe, care miros a vopsea crudă ca o casă văruită în ajun, sora Victoria Cherestesi merge tiptil, mai mult lunecând. Iat-o, s'a oprit la patul Eudochiei, şi pare să şovăiască. Ar vrea s'o mai lase să doarmă, dar bucuriei nu-i place să aştepte. S'a hotărît. Işi trece uşor mâna prin părul femeii şi doi ochi se deschid mari, întrebători şi scăldaţi de o fericire nespusă:

— Ce face?

— E dolofan şi chipeş, să-l vezi! Doctorul e foarte mulţumit...

Tânăra mamă zâmbeşte. Tot chipul i s'a luminat, fiecare trăsătură râde, pe faţa ei. Numai mamele ştiu să zâmbească aşa. Apucă mâna sorei şi o ţine îndelung într'a sa, de parcă ar vrea să-i transmită şi ei din fericirea asta uriaşă, deplină, care n'are nici margini, nici cusur. Privirea i-a devenit visătoare şi fel de fel de amintiri o năpădesc. Cu zece ani în urmă fusese altfel. Pe atunci nu era în Giuleşti casă de naştere. Erau în schimb jandarmi burduhănoşi şi necazuri o droaie. A născut şi atunci, dar i-a murit îndată copilul. Atâtea alte femei din sat la fel pătimeau. La fiecare cinci copii, unul închidea ochii mai înainte de a apuca să-i deschidă bine. Măicuţa îşi punea basmaua neagră şi tocmea la tâmplar coşciug micuţ, alb ca florile crinului. Doctorii? Trebuia să baţi cale lungă, până la Ocna Sugatag, până să dai de unul. Trei copii mai are Eudochia. Toţi au venit pe lume cu obidă şi lacrimi. Toţi s'au născut pe laviţa de lemn, acoperită cu scoarţă aspră, ţărănească; fără doctor, fără moaşă, numai cu o baba nepricepută într'ajutor. Toţi au văzut, când au deschis ochii, o mamă tristă şi un ceaun negru, cu mămăligă stătută.

Dar acesta, ultimul?

„E dolofan şi chipeş, şi doctorul e mulţumit"... / „E dolofan şi chipeş, dragul mamii drag"...

Prin fereastra largă se strecoară raze jucăuşe de soare. Dimineaţa începe să dea în pârg. Printre paturile curate, care miros a vopsea proaspătă, se aude clinchet de instrumente metalice, semn că doctorii se pregătesc pentru meşteşugărelile lor. Sora Victoria lunecă sprintenă pe parchetul bine lustruit. Mai are şi alte bucurii de împărţit, mai are şi alte mâini calde de strâns. Sunt atâtea mame fericite, aici!

După o noapte ca asta, nici nu-ţi dai seama cum a trecut timpul. Ciudat. Stahanovistul le spunea că ceasul arată ora 7, şi lor nu le venea parcă să creadă. Şi, uite, afară e ziuă...

Ora 7, la Bicaz: Oamenii ştiu să zâmbească şi în măruntaie de munţi...

Când intraseră în schimb, secretarul organizaţiei de partid îi îndemnase să fie cu ochii în patru. Minerii lui Ştefan Cristea făgăduiseră să fie, şi înaintaseră în tunel făcându-şi tot felul de planuri. La 700 de metri dela intrare, în inima de cremene rece a muntelui, se opriseră şi începură să-şi pregătească sculele. Trecură, aşa, vreo două ore din şut. Stahanovistul Cristea tocmai examina lucrul ortacilor săi, când brigadierul Gheza Poşa se apropie de el şi-l bătu pe umăr:

— Dăm puşcătura, tovarăşe?

Cristea se răsuci din călcâie şi răspunse domol:

— Musai s'o dăm. Pregătiţi armătura.

Câteva clipe mai târziu, muntele începu să duduie şi să geamă. Bucăţi uriaşe de stâncă se prăvăleau cu sgomot asurzitor. Din frontal începuse însă să curgă un şuvoi de apă limpede, proaspătă, curată ca cristalul. Parcă era un drumeţ nerăbdător: gâl — gâl — gâl, gâl — gâl — gâl...

Apa curgea într'una. Nu mai avea mult până ce să acopere cu totul linia ferată, pe care un excavator se urnea greoi, scârţâind din toate încheieturile. Nu era de glumă.

Cristea îşi privi cercetător oamenii. Năstase strângea furios din pumni. Ababei se cătrănise la faţă şi încrunta nervos din sprâncene. Baiaş îi făcea nişte semne lui Toth iar Poşa îşi înfipsese bine mâinile în buzunar şi-şi ţuguia buzele, ca unul aflat la mare încurcătură.

— Ei, ce facem? zise şeful de echipă. Punga pare să fie măricică. S'ar putea să umple panta, şatunci ar fi rău. Ia, să vedem. Care pe care...

Ortacii lui Cristea se şi puseseră pe treabă. Trei dintre ei săpară şanţul, până înspre pompă. Stahanovistul porni înspre abataj, şi Poşa şi Baiaş îl urmară iute. Inaintau greu. Apa le ajungea până aproape de genunchi. Răzbeau anevoe printr'un fel de clisă lunecoasă. Din pricina efortului, feţele li se îmbăiaseră de sudoare şi ochii le străluceau tare. In cele din urmă se apucară să rânguiască sub apă.

— Merge? făcea dârz stahanovistul (măcar că vedea bine că merge).

— Merge, răspundeau oamenii, icnind la fiecare lovitură. O gătăm noi...

Şau gătat-o. Peste două ceasuri pompa înghiţea lacomă şuvoiul de apă care se scurgea prin şanţ. Abatajul era liber. Numai Poşa mai rânguia în frontalul abatajului, când se auzi şueratul sirenei.

Schimbul se terminase.

— S'o fi făcut ziuă, zise îngândurat unul dintre mineri.

Eudochia Munteanu, în braţe cu noul născut, înainte de a se reîntoarce în mijlocul familiei, îşi ia rămas bun dela aceia care au îngrijit-o cu dragoste, cu atenţie. Doctorul şi sora i-au îngrijit copilul din primele lui clipe de viaţă, până ce s'a făcut dolofan şi voinic.

— E şapte, răspunse stahanovistul, cercetând la lumina lămpii cu carbid un ceas mare, cu multe capace.

In tunel, timpul are aceleaşi măsuri ca afară. Dar ochii nu pot să deslueşească noaptea de zi. Luminile gălbui ale lămpilor ard la fel, dimineaţa, la prânz sau noaptea. Un orac mai făcu, neîncrezător:

— Şapte să fie, tovarăşe?

Stahanovistul zâmbi, şi-i arătă ceasul. Zâmbiră cu toţii: prea fusese greu de răzbit. Şi totuşi, ceasurile se scurseseră pe nesimţite.

Când ieşiră afară, traseră adânc în piept aerul rece. Un vânt încet le plescăia într'una obrajii, înviorându-i. Ababei se întoarse spre stahanovist şi spuse:

— Parcă n'a fost nimic. Dacă m'aş pune la ambiţie, zău c'aş mai face un schimb...

Ora 8: Deputata Aurelia Sárközi a şi început să dea peste normă...

Abia a împlinit 23 de ani. Iute cum e, ţi-e greu s'o urmăreşti cu privirea. S'a oprit sau nu s'a oprit? Şi una şi alta: s'a oprit, dar numai o clipă. Sectorul e mare şi timpul e scurt.

Stahanovista Aurelia Sárközi trebue să controleze 84 de războaie automate. Optzeci şi patru!

Ţăcăne într'una maşinile. Ce zgomotoase mai sunt! Aurelia Sárközi încruntă puţin din sprâncene, ca şi cum ar fi simţit ceva neplăcut. A ghicit: s'a rupt firul la războiul 6 din rândul 9. Nu-i nimic. Aşteaptă, drăguţule, o să-ţi vină rândul şi ţie...

Câteodată se gândeşte la viaţa ei dinainte. Greu mai era. Taică-său fusese concediat dela uzinele electrice, fiindcă era maghiar. Aşa hotărâ pe atunci stăpânirea lui Vodă. In cărţile de geografie se spunea limpede: România este regat...

Au trecut anii, şi s'au petrecut multe la noi. 23 August, instaurarea Republicii, naţionalizarea. Ţara se primenea fără contenire. Aurelia putea să înveţe la şcoala maghiară şi să recite în voie versurile lui Ady Endre. La începutul lui 1950, Sárközi era printre cele dintâi ţesătoare din ţară care lucrau după metoda marşrut. Aniversarea zilei Republicii a găsit-o, în acelaş an, fruntaşă. Lucra la 30 de războaie dintr'odată. Au trecut câteva luni, şi a venit primăvara. De 1 Mai 1951 ziarele scriau despre ea cu nişte purici de litere. Peste un an aveau să scrie cu litere de-o şchioapă.

Se schimbă multe la noi, într'un an. Anul acesta, de 8 Martie, a fost sărbătoare la „Teba". Flori multe, de toate felurile, steaguri, chipuri vesele. Când a înţeles că ea e sărbătorită, Aurelia Sárközi a simţit că inima îi al argă tare, să-i spargă ţarcul pieptului aproape. Obrajii ei căpătaseră culoarea trandafirilor pe care îi primise în dar. A mulţumit, stângace, apoi a îmbrăţişat-o pe Rozalia Zahan. Persida Petrişor îi făcea semne prieteneşti cu mâna. A fugit într'acolo şi a îmbrăţişat-o şi pe Persida. Nu lucrau, toate trei, la câte 84 războaie?

Arădenii o cunosc şi-o preţuiesc, cum se cuvine. La 30 Noembrie au ales-o deputată în Marea Adunare Naţională. Pe la mijlocul lunii Decembrie a făcut parte din delegaţia care a reprezentat ţara noastră la Congresul Popoarelor dela Viena. Au însoţit-o la gară cu toate. Acolo au fluturat batistele şi i-au strigat: „Să spui acolo, Aurelio, că şi noi, ţesătoarele, luptăm pentru pace. Să spui"...

Printre cele douăsprezece şiruri de maşini, mereu neobosită Aurelia Sárközi. Pe un perete sunt prinse nişte litere roşii, tăiate cu foarfeca de o mână grijulie: *„Cât mai multă pânză pentru poporul muncitor"*. Ţesătoarea îşi aruncă din când în când ochii într'acolo, şi un surâs cald îi dă târcoale pela colţul buzelor. Uneori, seara, stă şi se gândeşte visătoare. Din pânza ţesută de ea câţi copii or să-şi facă şorţuleţele de şcoală? Dar câte mirese rochii de nuntă?

Cineva o strigă, să-i amintească de consfătuirea de producţie în care va trebui să vorbească şi ea. Aurelia face semn că a înţeles, dar nu se mişcă dela maşini. Cercetează atentă războaiele şi pare să fie mulţumită. Hei, o să fie bine şi astăzi! Ceasul e 8 abia, şi câteva procente bunicele s'au şi adăugat peste normă...

Ora 12: Un duşman şi-a primit dreaptă pedeapsă.

Sala de şedinţe a Tribunalului din Suceava. Oamenii, veniţi hăt! tocmai dela Stroieşti, îşi desfac sumanele brobonate de lapoviţă şi se aşează pe bănci, tăcuţi. După o vreme, cineva rupe tăcerea:

— Il judecă?

— Il judecă, răspunde un ţăran oacheş, cu o barbă măruntă, pe alocuri sură.

— Da'l condamnă?

Uzinele „Progresul" din Brăila se mândresc cu prim-topitorul stahanovist Enache Neagu. Acum priveşte atent prin sticla ochelarilor la jocul cunoscut al bulelor de metal topit. Indată e gata o nouă şarjă rapidă elaborată după metoda oţelarului sovietic Matulineţ.

— D'apoi cum!

Cel care întrebase se înveseleşte, dintr'odată. Se ridică în picioare, să mai spună ceva. Dar iute îşi ia seama, şi se aşează iar jos. Au intrat în sală cei care îl vor judeca pe chiabur: un judecător tânăr, doi asesori şi procurorul.

— Să fie introdus acuzatul!

Un clocot de mânie surdă se simte printre ţăranii din Stroieşti. Chiaburul Ion Poleacu intră zâmbind mieros, cu plecăciuni până'n pământ. Are o mutră roşcovană, buhăită de petreceri şi de muierlâcuri. Nici aşa, cum e, nu-i tace fleanca. Rumegă mereu, printre buzele sbârcite, nişte dulceţuri de slugă: „Să trăiţi, cu respect, să trăiţi"...

Cineva din sală zice tare, către vecin:

— Nu mai umblă călare, ca pe vremea când era primar! Unde şi-o fi uitat gârbaciul?

Procurorul arată limpede faptele: chiaburul a dosit mai bine de 4000 de kilograme de sfeclă de zahăr, înşelând fabrica cu care avea contract. Mai mult încă: el a livrat fabricii un fel de plantă corcită, închipuindu-şi că înşelătoria o să-i izbutească şi că o să se pricopsească, peste noapte, aşa cum era învăţat.

Când se vede dat în vileag, Poleacu începe să se văicărească, gândind pe semne că o să-i înduplece pe cei care-l judecă.

Se tângue viclean ca o vulpe bătrână ce este:

— Nu-i adevărat, să trăiţi! Am duşmani...

— Aşa este, spune martorul Lazăr Vacariuc. Toţi oamenii din sat îi sunt duşmani. Ne-a înşelat pe toţi, vipera. Şapte piei a luat depe noi.

— M'a pus să-i îngrop sfecla sub şira de coceni! spune martorul Mihai Moraru.

— E un tâlhar de n'are pereche! fac oamenii, oridecâteori sunt întrebaţi.

Sala freamătă de mânie. Lui Axinte Moraru îi scapără ochii de ură. Ion Prodan strânge amândoi pumnii. Fiecare îl ţinteşte pe chiabur cu o privire năprasnică. Acesta se perpeleşte, sub uităturile de jăratec ale celor din sală. Dă din colţ în colţ:

— Să trăiţi, nu luaţi în seamă ce spun... mă duşmănesc...

Il duşmănesc, într'adevăr. Le-a luat pământurile, vitele, i-a muncit până au dat în brânci şi, până la urmă, i-a scos şi datori. Cine nu-l ştia pe Ion Poleacu din Stroieşti?

* * *

Clopoţelul a sunat din nou. Privirile se îndreaptă, nerăbdătoare, înspre judecător. Acesta se ridică în picioare şi rosteşte sentinţa, pomenind de un anumit articol din Codul Penal. Oamenii ascultă, mulţumiţi că li se face dreaptă dreptate.

— Ion Poleacu e condamnat la doi ani închisoare!

Un ropot de aplauze cutremură sala. Duşmanul şi-a primit pedeapsa.

Ora 15: „Fabricat în R.P.R."

Soarele a coborît demult pe pârtia dinspre amurg. Apele argintii ale Dunării au prins luciri mai estompate, mai grave. Portul Brăilei străjuieşte fluviul, şi dă priveliştii un ton albicios şi viu. La uzinele „Progresul" schimburile de după amiază dau lupta pentru oţel mai mult şi mai bun. Metalul clocoteşte, cuprins de cumplite dogori, şi face o spuză ciudată, de o culoare nedefinită. Prim topitorul stahanovist Enache Neagu priveşte atent, prin sticla albastră a ochelarilor, jocul neastâmpărat al

Sárközi Aurelia cercetează firele albe. La ce se gândeşte oare? La zilele de neuitat petrecute la Viena printre delegaţii popoarelor, la vreo nouă inovaţie în producţie, ori poate la şedinţele Marii Adunări Naţionale în care a fost aleasă deputată?

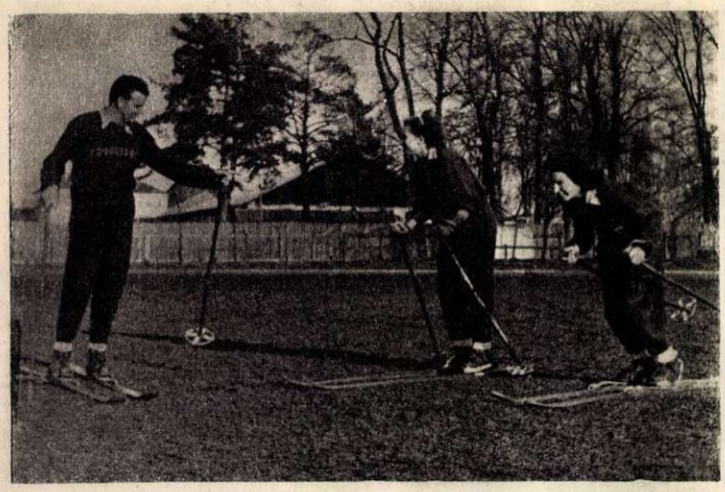

N'a nins încă, dar schiorii se antrenează din vreme. Azi-mâine poate să dea o zăpadă straşnică, aşa cum îi place unui sportiv. „Mai bine să fii pregătit dinainte", spune Nagy Arpad elevelor sale. „Hai, închipuiţi-vă că pârtia e gata şi că aţi şi luat avânt"...

bulelor de metal. Şarja e aproape gata, gândeşte mulţumit Enache. Ehei, altădată nu era uşor să elaborezi o şarjă ca asta. Era lucru tare anevoios, te treceau toate sudorile până izbuteai s'o dai gata. Dar acum, de când cu metoda oţelarului sovietic Matulineţ, lucrurile merg straşnic. Uite-o şarja, cum iese, cum iese...

Enache îşi şterge fruntea cu o batistă mare, împăturită cu grijă. Priveşte apoi în lungul halei, acolo unde oala cu metalul topit se varsă în tipare. „*Turnaţi cu grijă*, strigă el, *sunt forme pentru maşinile cele noi !*".

Dincolo este sectorul mecanic. O macara plimbă dela un capăt la altul al halei nişte piese uriaşe, cunoştinţe proaspete ale muncitorilor din uzină: sunt rulourile unui compresor de zece tone...

Au fost şi aici greutăţi. Odată se aşteptau nişte piese care trebuiau să vină dela altă uzină. Piesele întârziau, însă. Maistrul Marin Zamfir s'a prezentat la direcţie şi a spus :

— Fac eu piesele, tovarăşi !

— Cum o să le faci dumneata ? se mirară cei de acolo.

— Uite, bine. Le fac şi gata, răspunse încăpăţânatul maistru.

— Şi cum ai de gând să procedezi ? se auzi din nou întrebarea.

— Foarte simplu, făcu Marin Zamfir, şi un zâmbet îi îmbie ochii. Am schiţele originale, sovietice. Mai mă sfătuesc cu inginerul Ulmanu, şi reuşesc eu...

Maistrul s'a ţinut de cuvânt. Piesele au fost gata şi tovarăşii dela direcţie au rămas mulţumiţi. Mulţumiţi, aşa cum este acum maistrul Dumitru Popa, care examinează cu mare atenţie linia graficului.

— Ce spui, tovarăşe Popa ? Îţi place ? îl întrebă cineva.

Popa nu răspunde numaidecât. Ar trebui poate să spună că şi el a depăşit norma cu 300 la sută, dar i se pare că nu stă frumos să vorbească singur despre faptele sale. Omul ştie însă ceva, şi-l iscodeşte :

— Cum a fost ?

— Cu ce ?

— Cu depăşirea. Ce, te faci că nu ştii ?

— Aha, zice indiferent Popa, ca şi cum atunci s'ar fi dumirit.

Tace apoi, câtva timp, parcă stânjenit. Însfârşit vorbeşte, dar despre altceva :

— Le vezi ? spune (şi arată înspre nişte screpere şi nişte cupe de excavator). Toarnă bine ai noştri...

Celălalt nu răspunde nimic. Priveşte visător maşinile nou-nouţe, pe care scrie simplu şi clar : „*Fabricat în R. P. R.*"....

Ora 16 : Schiorii din Târgu - Mureş se antrenează.

Unii dintre ei visează. Visează că a nins frumos. Parcă văd cum cad fulgi mari, ca nişte nestemate care sclipesc prin întuneric. Ce dans plin de graţie ! Fulgii se leagănă încoace şi încolo, şi plutesc prin aer încet, ca nişte turişti care vor să-şi prelungească plăcerea călătoriei. Ei, când or să vadă scoarţa de zăpadă, ce chiuit o să-i mai tragă ! Atunci să te ţii ! Of, de-ar veni o iarnă zdravănă, aşa cum îi place unui schior : cu zăpadă multă, lunecoasă, întinsă cât vezi cu ochii. Dar n'a nins, încă, aşa cum se cuvine. Nu-i nimic. O să ningă odată...

Pe strada principală a oraşului s'au întâlnit trei sportivi. S'au salutat sgomotos, şi unul a spus :

— Dela fabrică, direct la teren. Ne-am înţeles ?

— Ne-am înţeles ! răspunseră ceilalţi doi.

S'au ţinut de cuvânt. După cel dintâi schimb, terenul «Progresul» s'a umplut repede. Veniseră o droaie de sportivi, băeţi şi fete. Râdeau din toată inima şi-şi făceau fel de fel de proiecte. Numai Arpad Nágy rămăsese pe gânduri. Vechi practicant al sporturilor de iarnă, el trebuia să-i antreneze pe toţi ceilalţi. Hm, avea şi el problemele lui. Ia să vedem prima probă.

— Rozalia, vrei să încerci ?

Rozalia Sóos s'a oprit din alergătură, şi le face semn celorlalţi să înceteze cu ghiduşiile. Acum să te ţii. Ei, şi dacă o să cadă, ce o să fie ? Se apropie de instructor, roşie toată la faţă. Nágy o dădăceşte, cum ştie el : încalţă-le aşa, strânge cureaua altminteri, pune piciorul mai bine, of, ce mai soacră şi ăsta !

— Gata ?

— Gata.

Merge straşnic, o vreme. Dar, uite, drăcie, parcă stă pe picioroange. Rozalia caută să se ţină bine, dar nu e deprinsă încă cu schiurile. Cade. Băeţii şi fetele fac haz mare. Rozalia se scoală şi face pe supărata : „*Aşa, râdeţi de mine ? Staţi că v'arăt eu probă de schi !*". Zis şi făcut. Porneşte din nou, mai îndrăzneţ decât adineaori. Parcă ar fi pe zăpadă. Răbdarea e mama succesului şi curajul tatăl. Rozalia lunecă sprintenă pe pârtia închipuită, şi oamenii o şi văd, cu ochii minţii, alergând pe zăpadă. Uite-o, uite-o, uite-o...

— Bravo Rozalia ! strigă droaia de tineri.

— Încerc şi eu ! se oferă Olga Katona.

Încearcă şi ea, sub privirile critice ale lui Nágy. Merge de minune. Toată lumea o urmăreşte, numai Rozalia pare să fie preocupată de altceva. Unul de lângă ea, o iscodeşte :

— Ce faci Rozalia ?

— St... Vreau să scriu unei prietene.

Să ştie şi ea cum a fost . . .

Ora 19 : O seară de teatru la Călimăneşti

Staţia de radioficare răspândise toată ziua vestea : *Astăseară avem teatru. Artiştii amatori ai caselor de odihnă C. G. M. vor interpreta piesa : „Valiza diplomatică". Veniţi cu toţii.*

Oaspeţii localităţii cunoşteau bine ansamblul. La concursul de anul trecut al echipelor de amatori el obţinuse premiul al doilea pe regiune. Anul acesta repertoriul cuprindea două piese noi, şi ansamblul se afla în întrecere cu echipa de teatru a întreprinderii balneare de stat. Vechile succese erau ca un fel de carte de vizită. Avea să fie, cu siguranţă, un spectacol frumos.

S'au dus, aşa dar, cu mic şi mare. Erau şi oameni vestiţi acolo. Stahanovista Berta Tofalvi dela „Steagul Roşu" din Oraşul Stalin ţinuse cu tot dinadinsul să vadă spectacolul. Maistrul Dragomirescu, dela Uzinele din Reşiţa, părea foarte nerăbdător : era prima dată când avea să vadă o piesă interpretată de o echipă de amatori. Vorbea cu unul, cu altul, aşa ca să cunoască oamenii. Îl cunoscu, astfel, pe metalurgistul Florea Boangher şi acesta îi prezentă pe tractoriştii Traian Ciorea şi Marin Ţugulan. Mai veniră şi alţii. Discuţia se legă aprins, mai cu seamă fiindcă era vorba de teatru. Dar iute se curmă orice şoaptă. Începu spectacolul amatorilor.

...Pe scenă apar fel de fel de personagii. Ziarişti venali, judecători şi procurori sperţari, poliţişti-gangsteri. Toţi se întrec în potlogării şi minciuni, mă rog, modul de viaţă american la el acasă. Pentru viţelul de aur şi-ar da şi inima din ei, dacă ar avea. Actorii amatori joacă cu multă convingere şi jocul lor este izbutit. Mesescu, responsabil de club, caută să sublinieze cât mai bine caracterul personagiului pe care-l interpretează. Mecanicul Tică Paraschiv pune atâta suflet în rolul său, încât e greu să ghiceşti că nu e actor de meserie. Electricianul Ştefan Tănăsescu, la fel. Şi cu nimic mai prejos nu se lasă nici ceilalţi actori amatori : mecanicul Chiriţescu, farmacistul Mincef sau sora Anelize Binder.

— Ai văzut ? seamănă cu Piţurcă...

— Care Piţurcă ?

— Unul care a avut moşie la noi. Un bandit...

— Aşa am avut şi noi pe unul. Lupescu. Leit, ăla scund şi gras depe scenă...

Într'un târziu se termină spectacolul. Toată lumea este mulţumită. Au petrecut o seară minunată, într'o încântătoare staţiune de odihnă. Acum îşi fac proiecte pentru a doua zi.

Ora 20 : Şedinţă de partid la gospodăria agricolă din Cenei.

Chiaburul Miloş Popov este lup bătrân. Crezând că, dacă îmbracă piele de oaie, oamenii or să-l ia drept mieluşel, Miloş a bătut într'o bună zi la poarta gospodăriei agricole colective „Steagul Roşu" din Cenei şi a căutat, întocmai lupului din poveste, să pară nevinovat şi blând.

Dar Rada Raicov, preşedintele gospodăriei a simţit mirosul de lup sub pielea de oaie. Asta au mai simţit-o şi alţi colectivişti. Chiaburul a fost iute demascat. Gospodăria n'avea nevoie, vezi bine, ba-i făceau chiar rău oamenii de soiul lui Miloş. Gospodăria avea însă nevoie de un curs agrotehnic şi, în şedinţa de partid, Duşan Seculici a spus răspicat :

— Trebue să învăţăm, tovarăşi. Nu mai merge aşa...

Brigadierul Milan Martinov a întărit şi el :

— Toată lumea la şcoală. Lasă, să ne facem noi tobă de carte, să vedem cine râde...

Au vorbit de multe, atunci. Bacivan Isa, secretarul de partid, le-a povestit câte ceva din munca colhoznicilor sovietici. Întărirea organizatorico-economică a gospodăriei a fost, şi ea, o problemă viu desbătută. Dar câte nu s'au mai discutat ! Întrecerea socialistă dintre brigăzi, schimburile de experienţă, şcoala tractoriştilor, atâtea şi atâtea !

Există în gospodărie un contabil cu multă ţinere de minte. Sergie Martinov. Dacă îl întrebi câte ceva, Sergie ăsta răspunde ca dintr'o carte. Parcă ar avea capul calendar.

— Ce venit a avut anul trecut gospodăria ?

— 4.219.421 lei — face contabilul nostru.

— Câte familii are gospodăria ?

— 345, se aude iarăşi răspunsul.

— Şi ce suprafaţă cultivaţi ?

— 1700 hectare.

Şi mereu aşa : 75 la sută dintre ţăra-

Câte nu sunt de discutat într'o şedinţă de partid ! Gospodăria trebue condusă cu chibzuială şi hotărîre...

„... Judecătorul ăsta yankeu s'ar face frate cu dracu', pentru o pungă mai dolofană cu dolari". Actorii-amatori dela Călimăneşti îşi interpretează bine rolurile din piesă.

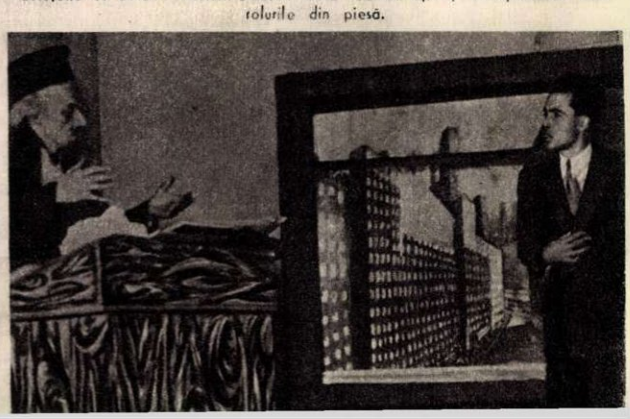

Încă un ajutor pe care i-l dă statul, pentru a-şi vedea cu ochii visul de a deveni inginer. „Nu mă pricep să spun vorbe mari, tovarăşi, dar vă făgăduiesc să învăţ cu râvnă"
Astăzi e un student plin de visuri, mâine va fi un înnoitor al vieţii...

nii muncitori ai acestei comune au intrat în gospodărie, 157.433 lei venit numai până la 1 Decembrie, 109.125 lei venit dela ramurile ajutătoare.

Ştia chiaburul ce ştia. Căta să lovească pela spate gospodăria.

Vlastimir Ştefanov fusese înainte sărac lipit pământului. Sărăcia e, la unii, mai peticită, mai sulemenită. Dar sărăcia lui Ştefanov era lucie. Lucie...

Când s'a înscris la gospodărie, Miloş l-a căinat:

— Vai de zilele tale. Colectivă îţi trebuia? .

Dar Vlastimir i-a întors spatele. La sfârşitul anului a dus acasă două vagoane de produse.

La şedinţă se înscriu mulţi la cuvânt. Cineva propune ca în timpul iernii să se sape gropi şi să se planteze, la primăvară, perdele de protecţie. Altul îşi dă cu părerea că repararea uneltelor trebue îndată începută. Un al treilea cere colectiviştilor să dovedească mai multă vigilenţă faţă de încercările chiaburilor de a se strecura în gospodărie. Când se termină şedinţa, oamenii se îndreaptă înspre casele lor. Ştiu ce au de făcut astfel ca treaba să meargă mai bine încă...

Ora 21: La o facultate muncitorească se împart bursele republicane.

Seara s'a lăsat peste Capitală. O seară rece de început de iarnă, cu ploaie mărunţă. După terminarea cursurilor, studenţii Institutului de Transporturi s'au strâns, împreună cu profesorii, cu decanul şi rectorul, în sala de festivităţi.

Se împart bursele republicane, pentru anul în curs, studenţilor fruntaşi.

Primul plic este înmânat studentului Iosif Nicolae din anul II Telecomunicaţii.

Păşeşte emoţionat în faţa juriului un tânăr mărunţel, cu părul negru, tuns scurt, şi cu doi ochi căprui, în care bucuria n'are pic de astâmpăr.

Profesorul inginer Buţiu îi strânge mâna călduros şi din sală un ropot nesfârşit de aplauze însoţeşte gestul rectorului.

Iosif Nicolae este unul dintre cei mai buni studenţi ai Institutului; el este preţuit şi de către profesori şi de către colegi. Pentru meritele sale în învăţătură l-a răsplătit şi statul, acordându-i această bursă republicană.

Dar, uite, Iosif Nicolae a rămas cu mâna rezemată de colţul mesei. Parcă ar vrea să spună ceva tovarăşilor săi, colegilor, sau profesorilor. S'a făcut linişte. In geamuri lovesc acele ploii, izbite de rafalele vântului.

— Cu 11 ani în urmă, spune emoţionat studentul, intram ucenic la „Griviţa Roşie". Eram atât de amărât! Poate că aceea a fost cea mai tristă zi a vieţii mele. Visam pe atunci să devin inginer. Dar acasă eram opt copii, şi tata, cu leafa lui de acar, abia ne putea cumpăra pâine pentru dimineaţa. Nu am mai putut urma şcoala"...

Iosif Nicolae tace o vreme şi priveşte visător înspre sală. Apoi face un gest, ca şi cum ar vrea să-şi gonească amintirile:

— Dece, tovarăşi, dece lucrurile astea nu se uită?!

Din nou tace, aţintindu-şi emoţionat privirea, când asupra plicului, când asupra profesorilor din faţa sa. Intr'un târziu rosteşte, cu voce dârză:

— Nu pot să ţin plicul ăsta în mână — prin care Statul îmi dă mie, fiului de acar, încă un ajutor ca să-mi văd visul cu ochii, — fără să-mi amintesc că acum 11 ani trebuia să renunţ la acest gând, pentru a-mi câştiga pâinea... Nu mă pricep să spun vorbe mari, tovarăşi. Dar vă făgăduiesc să devin un inginer de nădejde, aşa cum îi trebue ţării...

Ropote de aplauze îl întrerup pe student. Apoi alţii se îndreaptă, la fel de emoţionaţi, ca să-şi primească plicurile...

Ora 22: Şut la Lupeni.

Ciocane pneumatice, perforatoare, haveuze, cărbune negru, ca noaptea. Lupeni.

Vasile Munteanu îşi apleacă trupul uriaş ca să-i spună ceva şefului de brigadă, stahanovistul Duli Ion. Mihai Ciolea şi Vasile Micu, mezinii brigăzii, îl privesc cu încordare pe Duli.

Ce gândeşte oare?

Stahanovistul e miner din tată'n fiu. E greu să spui câte spiţe omeneşti de dinaintea lui au muncit sub pământ. Dacă l-ai lua din mină şi l-ai pune să lucreze, undeva, pe scoarţa planetei, nu s'ar împăca cu una cu două. Gustul de mină i-a intrat în sânge.

Suntem în abataj.

Schimbul lui Vasile Sandu a terminat de mult „răpirea" şi a înaintat cu armarea până lângă frontul de cărbune. Au lucrat bine, oamenii lui Sandu. Diagrama ciclică nu părtineşte pe nimeni.

Brigadierii lui Duli se pregătesc de puşcare. In preabataj, stahanovistul împarte sarcini, cu vocea sigură a omului trecut prin ciur şi prin sită:

— Munteanu, Ciolea, Micu, toţi tăietorii! La fâşii... Vagonetarii! La rol...

Poc—poc—poc...

Bubuie mereu — buuf! — parcă se face tăndări lumea. Dar nu-i nimic. Ventilatorul absoarbe iute tot fumul, ca un burete avid. „Ortul" a fost puşcat. Acuma, la lucru, ortaci!

Răpăit de ciocan, parcă ar fi o mitralieră turbată. Unde se aude aşa, dinainte se ştie.

— Duli, tu eşti?

— Eu, mă. Hai...

Doisprezece mineri, tineri şi dârji ca nişte lujeri, s'au pus la ambiţie. Lasă, e el stahanovist, dar şi întrecerea e sfântă. Ce-ar fi să-l ia? Sub povara grea, craterul porneşte, scâncind mai întâi, apoi scrâşnind deabinelea. Cărbunele se revarsă, cu nemiluita, depe craţer în rol.

Cineva a dat vestea.

— Duli a terminat frontul!

— Fugi, mă.

— Veniţi să vedeţi. A început să taie la vatră...

Vagonetarul numără de zor: şapşapte, şapteşopt, optzeci. Optzeci? Asta a fost mai de mult. Acum sunt trei sute.

Intr'o clipă de răgaz, cineva face nişte socoteli.

— Ştiţi ce? spune el. Ia ghiciţi ce-am socotit eu...

— No spune, împelitate! zice, cu prefăcută tâfnă, unul mai bătrân.

— Nu spun, ghiciţi singuri...

— Aide, mă, nu ne mai fierbe, aşa, fără apă...

— Uite, să vă arăt hârtia, se îndură însfârşit omul cu socotelile, şi arată un carneţel slinos, plin de cifre. Din abatajul nost'au plecat, anul ăsta, douăzeci de mii de tone mai mult...

Minerii tac, ca să cântărească mai bine cât face socoteala asta. Intr'un târziu cineva zice alene:

— Nu-i aşa rău...

Ora 24: Grănicerul Tudor Roşu stă de strajă...

La clubul ostăşesc, caporalul Tudor Roşu scrie ultimele rânduri. In ochii lui mocneşte un foc stăruitor, ca un jăratic ascuns sub cenuşe. Slovele se aştern agale pe foaia mare de hârtie. Tudor le rotunjeşte cu grije nespusă, ca şi cum ar pune în fiecare dintre ele câte un gând luminos, câte o fărâmă din dorul ascuns al inimii sale...

„Imi scrii că s'a făcut pod nou peste Ozana noastră. Ii bine, Mărie, îi tare bine. Incă o uşurare pentru oamenii din sat. Tii, Mărie, faţă, şi bojdeuca lui moş Ion Creangă zici c'a fost şindrilită? Că se face S.M.T. la Humuleşti, şi c'ai jucat la serbare?"

Ochii ostaşului dogoresc foaia scrisă. Căutu-i de mare, inima, şi căutu-i de largă! Ai în ea dragoste pentru toţi: pentru ţară, pentru părinţi, pentru iubită sau pentru oamenii muncitori din sat. Hei, în sat, cică o să se facă gospodărie colectivă. Gândul aprinde şi mai mult jăratecul din ochii lui Tudor:

„Să-i spui lui taica, şi să-i arăţi şi cartea, Mărie, c'aş vrea să-l ştiu înscris la colectivă, când s'o face şi'n Humuleşti. Acolo e de noi, Mărie. Lui Isăchel să-i spui c'am învăţat multe în armată, şi că sunt sănătos şi bine. Aici e graniţă, Mărie, şi stau de veghe la hotarul drag al ţării. Aşa să-i spui lui Isăchel şi lui taica, şi să-mi răspunzi de grabă, Mărie"...

Caporalul priveşte cu dor hârtia zugrăvită cu slove rotunde, apoi o împătureşte molcom, ca şi cum ar mai vrea s'o ţină în mână. In cele din urmă o pune cu grijă în buzunarul dinăuntru al vestonului, aproape de inimă. Un fluerat scurt răsună afară. E semnalul, bine ştiut, care-l chiamă la post. Tudor se repede la armă, cercetează o clipă prin ţeavă, apoi îşi îmbracă mantaua. Indată vine şi tovarăşul său. Afară plouă mărunt, o ploaie ciudată, amestecată cu fulgi de zăpadă. Cizmele ostaşilor clămpănesc înfundat prin clisa lunecoasă. După ce merg o bucată de vreme aşa, cei doi îşi încetinesc pasul, străduindu-se să calce tiptil, fără să mai clămpănească deloc. In preajma bornelor e o tăcere deplină, niciun licărit de ţigară nu se zăreşte, nimic nu mişcă. Numai ochiul, strâns sub sprânceană, scrutează prin beznă. Numai urechea păndeşte. Pe-aici, într'o zi de toamnă, a fost ucis Nicolae Călin, grănicerul erou. L-au găsit prăbuşit peste armă şi telefon. Icnea greu, şi viaţa fugea din el, năucă. Mai apucase să raporteze comandantului, cu glasul stins, dar cumplit totuşi: *„Tovarăşe comandant, soldatul fruntaş Călin T. Nicolae moare la datorie"*. Simplu, scurt, ostăşeşte. Apoi s'a lăsat peste telefon, cuprins de istoveala ticăloasă a morţii. Tudor îşi aminteşte de toate acestea, şi simte că în inima lui largă e loc şi pentru năpraznică ură. Işi pipăe arma, şi şi-o strânge mai bine la umăr. Ciudat. Tovarăşul său face la fel. Parcă a simţit ce gândeşte. Inspre pichetele titoiste din faţă, luminile ochilor lor străfulgeră înfricoşător de aprinse: Să nu îndrăzniţi, duşmani ai păcii, să ne călcaţi casa! Să nu îndrăzniţi să ne călcaţi mândra noastră Republică Populară!

VLĂSTARELE CINCINALULUI

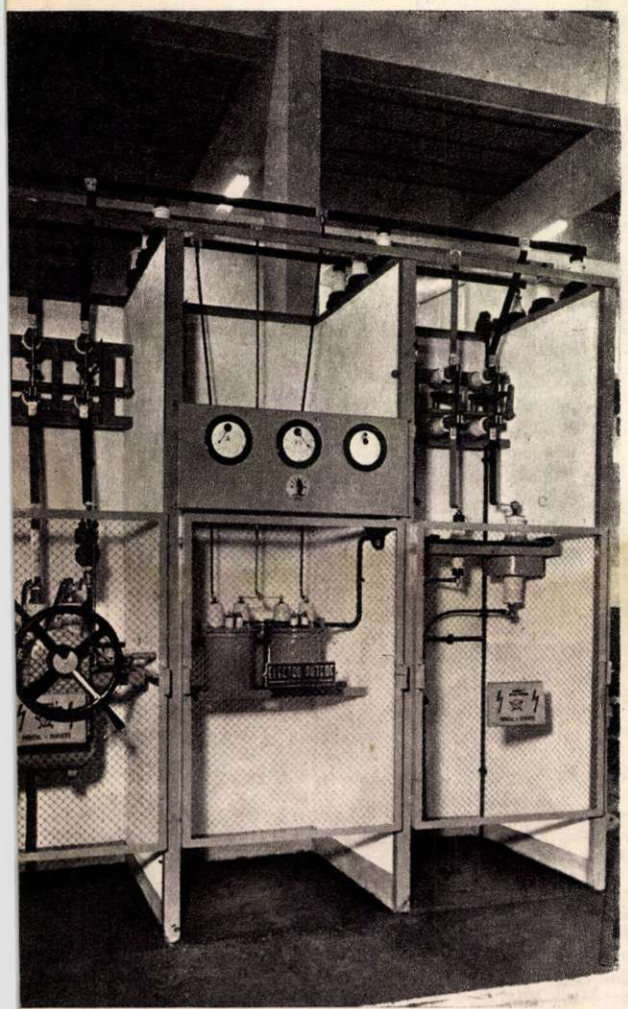

Şi muncitorii dela întreprinderea „Electroputere"-Craiova îşi aduc aportul la opera de electrificare a ţării. Ei execută în fabrica lor diferite maşini şi utilaje electrice pe care altădată le importam. Iată celule de distribuţie şi măsură de 6 kilowaţi, fabricate de ei.

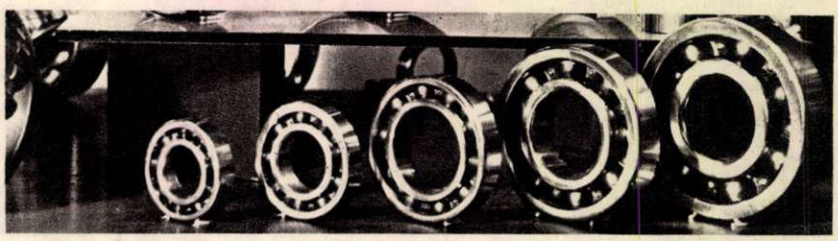

Rulmenţi cu role şi bile cilindrice fabricaţi la „Steagul Roşu" Oraşul Stalin.

Fotografia de jos reprezintă un aparat de raze Röntgen fabricat la noi în ţară.

Exploatările petrolifere şi marile şantiere ale socialismului au primit un nou ajutor dela uzinele „23 August" din Capitală : tractorul pe şenile „23 August" tip B., de 120 c. p., are o forţă de tracţiune deosebit de apreciată.

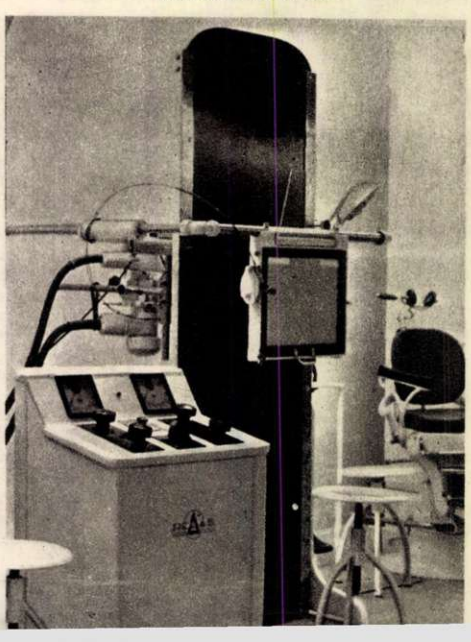

Troleybusul s'a oprit lin, descărcând o droaie de şcolăriţe vioaie, un grup de ostaşi, mai mulţi muncitori şi muncitoare. Toţi se îndreaptă spre expoziţia «Economia planificată a Republicii Populare Române în plin progres». Cântecele româneşti populare umplu văzduhul. Nu departe, se străvede prin ceaţa vânătă a zilei de iarnă ca prin vis, construcţia „Casei Scânteii".

La intrarea expoziţiei, o sculptură masivă: un muncitor şi o ţărancă muncitoare, privind cu încredere înainte.

Un şir de panouri arată încă din curte vizitatorilor realizările economiei noastre în plin avânt.

Turla unei sonde se profilează pe cerul parcului bucureştean nestânjenită, ca la ea acasă. Jur împrejur o familie întreagă de agregate petrolifere; sunt toate noi şi toate au fost construite în uzinele noastre cu ajutorul sovietic.

Vorbesc alături de mine doi muncitori. Unul din ei, mai vârstnic, spune ceva celui tânăr. Abia le prind vorbele:

— Ehei, vezi cum creşte ţara?... Parcă era mai ieri când americanii dăduseră foc sondei dela noi... Ei erau stăpânii şi tot ei o ardeau... Ce te miri?... Socotelile lor... Zile întregi a ars şi n'o mai puteam stinge.

Ar vrea desigur şi astăzi magnaţii trusturilor să le plătim bir greu, de sânge, pentru maşinile lor. Ar mai vrea ei să le dăm petrolul şi fierul şi grânele şi feciorii, dar nu le merge şi n'are să le mai meargă niciodată.

Lângă o semănătoare-cultivatoare vorbesc nişte ţărani cu port moldovenesc. Unul din grup îl împinge pe moşul de lângă el, uşor cu cotul.

— Măi bade, oare n'o fi pe aicea plugul de lemn de caremi tot spuneai că l-ai apucat la bătrânu... gândesc că ţi-o fi dor de el...

— Ei, măi băete, uşor îţi vine: tu, călare pe K. D. 35, răscoleşti tot câmpul într'un ceas. Eu când eram ca tine zgâriam încă glia cu sapa, s'o ştii. Mă vindeam chiaburului cu toate zilişoarele bune de muncă, pentr'un plug de'mprumut. Apoi semănătoarea asta o s'o aducem şi la noi în colectivă, schimbă el vorba, cântărind parcă din ochi uriaşa semănătoare.

Curând moşul începu să se minuneze. Nu mai era la el acasă, în sectorul agricol, ci trecuse în sectorul construcţie şi uriaşele betoniere îi luau ochii. Asculta călăuza vorbindu-i despre Canalul Dunăre-Marea Neagră, despre construcţiile patriei, unde, ca într'o poveste minunată omul mută munţii din loc, schimbă cursul apelor şi face să înflorească pustiul.

Şi toate câte se văd în expoziţie, dela screperele şi tractoarele din parc şi până la coloranţii sintetici din standul industriei chimice, toate poartă pecetea ajutorului sovietic frăţesc, neprecupeţit.

Expoziţia arată cum forţele ţării cresc, cum ea devine din zi în zi mai bogată şi mai puternică, iar visurile cele mai îndrăzneţe din trecut ale celor mai buni fii ai patriei prind viaţă.

«De 2,5 ori mai mult oţel decât în 1938, de peste trei ori mai mult ciment, de 2,5 ori mai multă energie electrică, de circa 2 ori mai multe ţesături de lână şi de bumbac»... Panourile arată necontenit, în liniile ascendente ale graficelor şi în cifre vii, creşterea producţiei. Şi standurile mai arată cum se desvoltă ramuri industriale noi; cum creşte industria chimică şi farmaceutică, industria aparatelor de radio şi a celor de înaltă precizie, a instrumentelor muzicale, a aparatelor de raze Röntgen, industria electrotehnică... şi atâţi alţi copii ai Republicii noastre Populare.

Printre maşini şi unelte, portretele unor oameni ai muncii stahanovişti, ingineri, tehnicieni, inventatori, te întâmpină ca nişte prieteni. Îţi arată încă odată că regimul nostru nu creează numai maşini; în primul rând el creează oameni minunaţi care construesc aceste maşini, care ştiu să le folosească în cel mai înalt grad. In industria electrotehnică de pildă, numărul stahanovistilor a crescut cu 24%, faţă de 1951...

Sala mare a expoziţiei seamănă cu hala unui ciudat combinat unde se întâlnesc tot felul de maşini: ringuri, strunguri, compresoare, freze, electromontaje. Din când în când un grup de motoare începe să lucreze şi sgomotul lor umple întregul pavilion.

Sectorul industriei grele ca şi sectorul industriei uşoare, vădesc aceeaşi grijă faţă de omul care s'a născut pentru creaţie şi fericire, şi nu pentru a fi jertfa bombelor cu napalm sau robul capitaliştilor nesăţioşi. Stăpânul tuturor bogăţiilor pe care le desfăşoară înaintea ochilor expoziţia — omul muncitor al ţării noastre — le trece în revistă cu mândrie, sigur de forţa lui, conştient că ele sunt ale sale. El va şti să le apere până la capăt împotriva imperialiştilor care încă mai râvnesc la bogăţiile noastre în care altă dată îşi scăldau mâinile.

Din nou mă întâlnesc cu grupul de şcolăriţe la plecare.

— Uite-l! Parcă ne zâmbeşte nouă! spune deodată o şcolăriţă apucând-o pe alta de mână şi arătându-i portretul puternic luminat al tovarăşului Stalin.

Şi parcă planorul, care pluteşte deasupra capetelor lor le-a dus dintr'o dată departe, la Moscova, în inima lumii.

Le zâmbeşte şi lor tovarăşul Stalin, pentrucă şi ele fac parte din acel tineret al lumii care creşte pentru pace şi înfrăţire.

Ruxanda PALADI

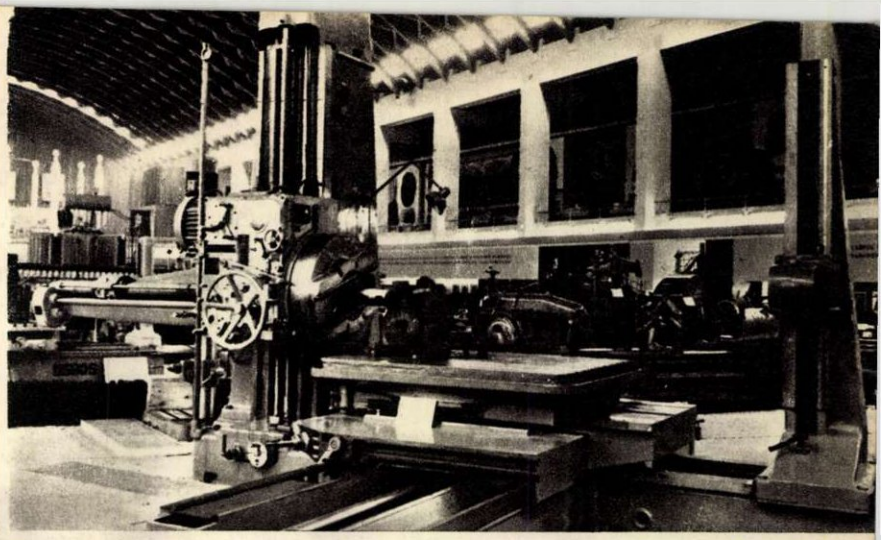

Fotografia de sus reprezintă una din marile înfăptuiri ale muncitorilor şi tehnicienilor uzinei „Steagul Roşu" din Oraşul Stalin. Este o maşină de găurit şi alezat orizontală. Ea execută patru operaţii: de strunjire, alezare, frezare şi găurire.

Planul de electrificare elaborat din iniţiativa tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej este tradus cu succes în viaţă de către oamenii muncii. Şi muncitorii dela Sovrommetal Reşiţa îşi aduc contribuţia la această măreaţă operă. Ei au fabricat pentru prima oară în ţară acest motor electric Sincron trifazic de 620 c. p care descarcă centralele şi reţelele de puterea reactivă.

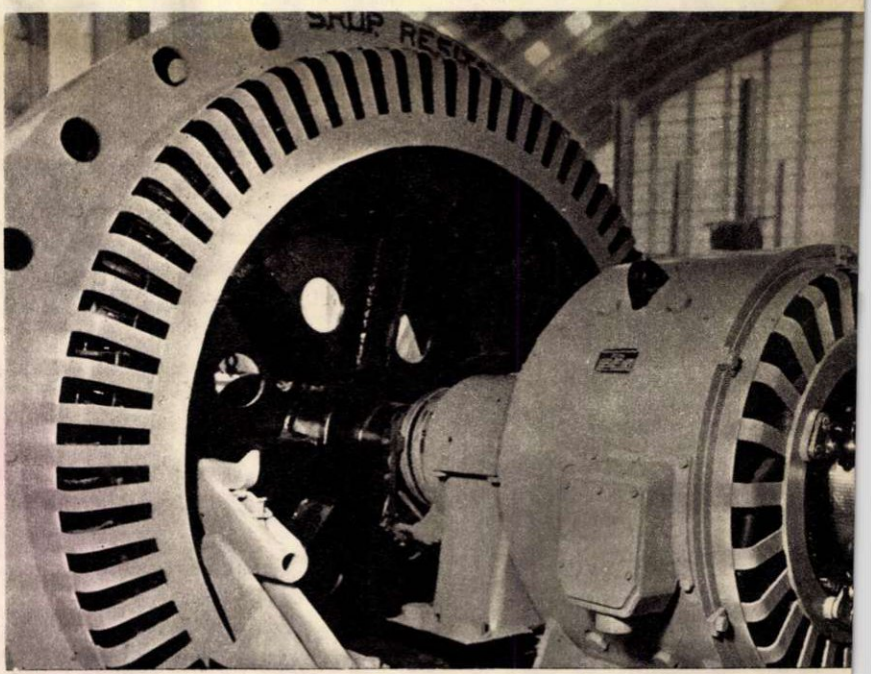

Filaturile şi ţesătoriile noastre au fost înzestrate cu maşini moderne, fabricate pentru prima oară în ţară cu ajutorul material şi tehnic al Uniunii Sovietice.
Această maşină de filetat cu ineluşe (ring) din fotografie, lungă de 14 metri care are 380 de fuse şi produce 146 kilograme fire în 8 ore a fost fabricată de către I. M. S. Câmpulung-Muscel.

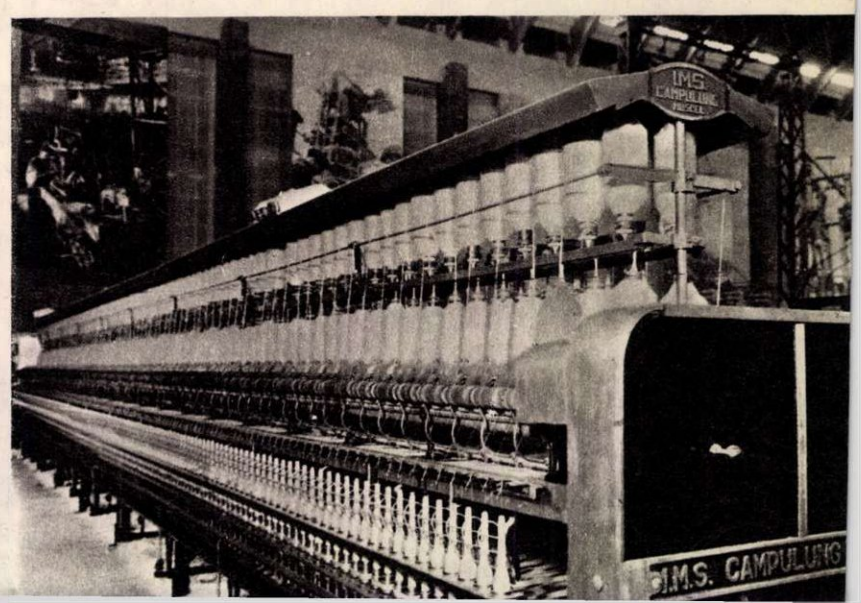

O SĂRBĂTOARE A LITERATURII NOASTRE

„Săptămâna cărţii" — ce a avut loc în preajma celei de a cincia aniversări a Republicii Populare Române, — apariţia cu acest prilej a unui mare număr de lucrări literare originale, editate în condiţiuni superioare, constitue o nouă mărturie a grijii partidului pentru răspândirea în ţara noastră a culturii înaintate, socialiste în conţinut şi naţionale în formă.

10.049.400 exemplare cărţi literare editate în 1952 — iată o cifră ce părea în trecut inaccesibilă până şi scriitorilor cu imaginaţia cea mai avântată. Partidul şi statul democrat-popular au făurit scriitorilor mari posibilităţi de creaţie. Cititorii, oameni ai muncii, cer cărţi mereu mai multe şi mai bune; numărul cititorilor înşişi — prieteni credincioşi şi exigenţi ai scriitorilor, ai literaturii şi culturii — creşte odată cu progresul revoluţiei culturale.

Printre cărţile noi, apărute cu prilejul „Săptămânii cărţii", citâm: „Drum fără pulbere", ediţia a II-a, de Petru Dumitriu, „Cumpăna luminilor" de N. Jianu, „La cea mai înaltă tensiune" de Istvan Nagy, „Dulăii" de Zaharia Stancu, „Trandafir dela Moldova" de Ion Istrati, „Desfăşurarea" de Marin Preda, „Nepoţii gornistului" de Cezar Petrescu şi Mihai Novicov, piesa „Bălcescu" de Camil Petrescu, „Teatru" de Lucia Demetrius, poemul „Bălcescu" de Eugen Jebeleanu, volume de studii privitoare la opera lui I. L. Caragiale şi Mihail Sadoveanu. Impreună cu opere ale scriitorilor contemporani, au apărut în librării noi ediţii ale unor clasici ai literaturii noastre: „Teatru" de V. Alecsandri, „Opere" vol. I de N. Bălcescu, etc.

Spre bucuria celor mici, standurile de cărţi pentru copii s'au îmbogăţit şi ele în „Săptămâna cărţii".

Scriitorii aparţinând minorităţilor naţionale şi-au adus contribuţia prin lucrările: „Cu inima tânără" roman de Istvan Asztalos, versurile lui Istvan Horvath, Letay, Liebhard, Spiegelblatt, etc.

„Săptămâna cărţii" a fost o sărbătoare a literaturii din Republica Populară Română. Ea vesteşte noi şi remarcabile realizări ale culturii noastre, care-şi trage seva din măreţele idei ale marxism-leninismului, din tradiţia progresistă a culturii poporului nostru, din exemplul inspirator al culturii sovietice, cea mai înaintată din lume.

DIN POEZIA MINORITĂŢILOR NAŢIONALE

UNEI INTOVĂRĂŞIRI AGRICOLE

de Lajos LETAY
poet de limba maghiară

Intre măruntele ogoare
ţăruşii doar mai spun de hat,
şirave semne amintitoare
ce marea verde le-a 'necat:
năvalnicele orzuri, grâne
şi-a florii soarelui întins...
Zadarnic mai căta-vei mâine
semnul trecutului învins.

Zdrobim răzoare, pălămidă,
nestrăbătut desiş de spini;
o lume oarbă, împietrită
o frângem şi o nimicim.
Hat — sărăcie! Odinioară
în anii tinereţii, crunţi,
ne 'năbusea câmpia goală,
eram înfometaţi şi rupţi.

De toate-acum vă dau de ştire!
Atunci, demult, cine-asculta?
Cereau să sapi fără cârtire
ca gârbovită maica mea.
Iar muşte vinete 'n gunoiul
de buruiene răscolit,
îşi săgetau în juru-mi roiul
sălbatec şi neînblânzit.

Eram stingher! Pe sub răzoare
nicicând pământul n'a dat rod;
ici—colo se'nălţa spre soare
jalnic câte-un cocean din glod.
Se năpustea ca în paragini,
în lanuri nemilosul spin.
Sămânţă n'aruncam pe margini
să nu ajungă la vecin.

Dincolo aruncam cu pietri
pândind, n'am fost cumva zărit?
Piatra svârlită de cumetri
împiedica plugu-mi ştirbit.
O altă lume, fiecare
fărâmă de ogor era —
ostrov ce-l măcina o mare
de ură şi de pismă grea.

Dar spice svelte câte oare
n'au mai ţâşnit către înalt
şi n'au mai strălucit în 'zare?
Pe toate pirul le-a'necat.
Din câmpul fără margini, gândul
doar brazda a îmbrăţişat;
şi viaţa noastră ani de-arândul
a înrăjbit-o acelaş hat.

Haturi — a iepurilor vatră?
De-ar fi cât paşii de copii,
dacă le strângi într'o bucată
aduni hectare mii şi mii.
Pământu' învie. Brazde calde
tractoare 'n urma lor întind;
străvezi prin fumul lor, bogate,
veri viitoare strălucind.

Trec care scârţâind sub rodul
ce-am smuls de unde-a fost răzor.
Din colb se'nalţă mândre sate,
lăsând trecutu'n urma lor.
Drumeţi, în soarele de vară
din besna nopţii răzbătând.
în viaţa lor întâia oară
respir-al libertăţii vânt...

Nu-i culme... însă în lumină,
aşa văd micul sat acum
strângându-şi zdravăn soarta'n mână;
ei ştie: duce'n pisc ăst drum.
S'aude peste şapte sate
cum scurmă plugul în pământ...
Spre fericirea nevisată
porneşte haturi despicând.

In româneşte de Remus LUCA

DEŞTEAPTĂ-TE, ACUM E CEASUL!

de Bojdar KERPINIŞAN
poet de limba sârbă

Deşteaptă-te, viteaz popor;
E caldă-a soarelui lucire.
Va străluci în lupta ta,
A libertăţii fericire.

Să nu rabzi hoarda titoistă.
Ridică-ţi cu putere glasul;
Partidul te conduce 'n luptă,
Deşteaptă-te, acum e ceasul!

Să nu rabzi lanţuri seculare,
Ci mergi la luptă pentru viaţă.
Să tremure 'ngrozit duşmanul
De lovitura-ţi îndrăsneaţă!

Şi de-i furtună 'n largul mării,
Fii treaz mereu şi nu dormi;
Infrânge duşmanul, şi zorii
De libertate vor miji.

In româneşte de Al. ANDRIŢOIU şi Aurel COVACI

ŞI VA FI PACE!

de Hans KEHRER
poet de limba germană

Când te-ai născut, băiatul meu.
Sădit-am pui de fag.
De voi mi-e sufletul legat.
Şi-un vis atât de drag.

Şi an de an crescurăţi voi,
Sub gândul meu duios.
Ce svelt şi mare-i fiul meu,
Şi fagul, ce stufos!

Dar azi din nou asmuţitori
La ură şi'nvrăjbire
V'ameninţă pe-amândoi
Şi'ntreaga-mi fericire.

De peste mări la noi ajung
Noi svonuri de urgii,
De parcă n'ar creşte la ei
Nici fagi şi nici copii.

Fiţi fără teamă, fiu şi fag!
Nu suntem singuri, ci
Cu noi sunt milioane'ntregi
Şi pacea va domni!

In româneşte de I. WINTER

Odinioară pe locurile acestea erau înşirate mici maghernițe, strâmbe şi umede, cu ferestre înguste, cu câteva maşini de cusut primitive. Aici erau osândite să trudească şi să-şi macine sănătatea sute de muncitoare dela „A. P. A. C. A.", otrăvindu şi plămânii cu gazele emanate de maşinile de călcat.

Odinioară... Iar acum, e de ajuns să priveşti această clădire imensă, luminoasă, a Fabricii de Confecţiuni „Gheorghe Gheorghiu-Dej" care priveşte spre soare cu sute de ferestre largi, înconjurată de parcuri cu flori şi verdeaţă, e deajuns să priveşti atelierele spaţioase unde operaţiunile de fabricaţie, dela croit până la finisat sunt executate cu maşini electrice, ca să-ţi dai seama cât de mult au schimbat anii puterii populare, faţa ţării.

O industrie mare şi puternică, multilaterală —dela uzinele de construcţii de maşini şi până la fabricile de zahăr şi confecţii—totul în slujba poporului muncitor. totul pentru întărirea şi înflorirea patriei.

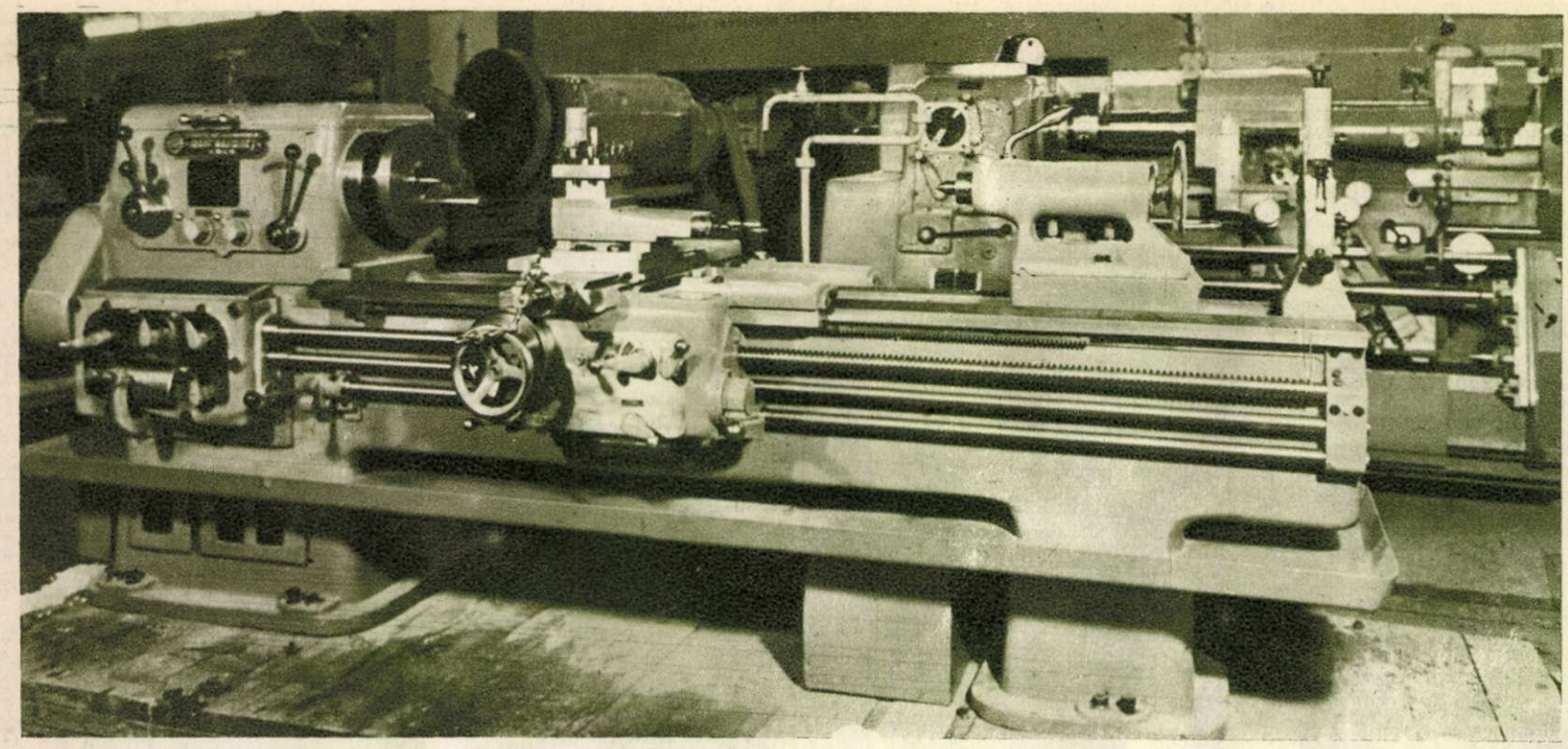

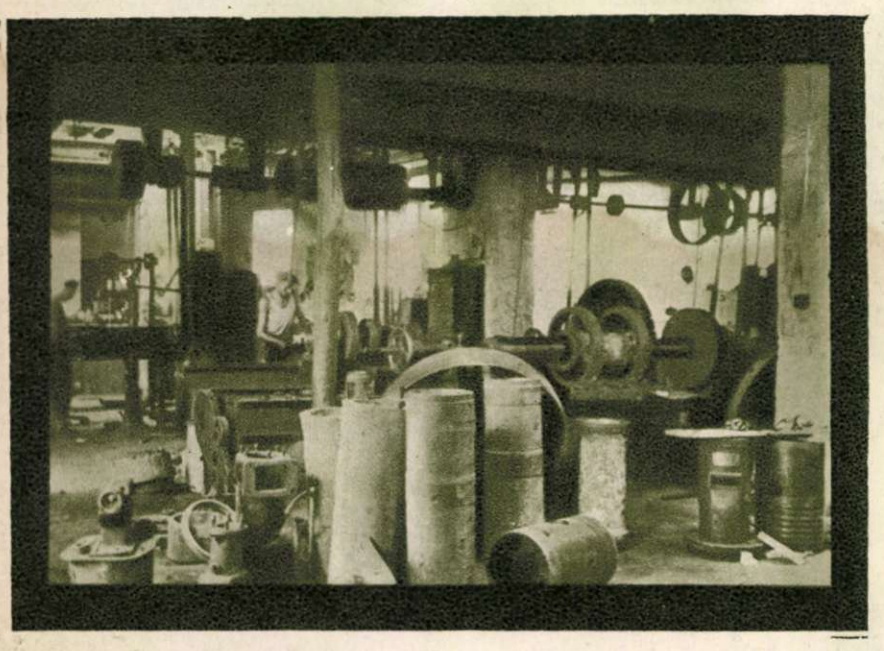

Bidoane, robinete, clopote, fel de fel de mărunţişuri: acestea erau în timpul burgheziei produsele fabricii Iuhasz, una din cele cinci întreprinderi din care s'a comasat fabrica „Iosif Rangheţ" (clişeul din centru). În clişeul de sus se vede unul din produsele de azi ale uzinei: ea dă patriei strunguri moderne fabricate pentru prima dată la noi în ţară. În clişeul de jos: faţada noii clădiri a fabricii construită în anii regimului de democraţie populară.

Fabrica de maşini-unelte „Iosif Rangheţ" din Arad a luat fiinţă la începutul anului 1949 sub denumirea „Fabrica de maşini-unelte „Victoria". Fabrica rezultă din comasarea a cinci mici întreprinderi naţionalizate, răspândite în diferite părţi ale oraşului.

În cei patru ani care s'au scurs de atunci, fabrica a devenit de nerecunoscut. La numai un an şi patru luni dela înfiinţare, ea a fost mutată din fostele ateliere ale capitaliştilor, în hale noi, spaţioase, care au fost construite într'un ritm rapid. Utilajul moştenit dela capitalişti, uzat şi de tip vechi, a fost aproape complect înlocuit cu maşini-unelte moderne de mare randament sosite din Uniunea Sovietică şi din ţările de democraţie populară; în prezent fabrica foloseşte numai 5% din vechiul utilaj. S'a schimbat şi natura produselor fabricii. Din cele cinci aşa zise „fabrici" ale capitaliştilor ieşeau tot felul de produse de importanţă minoră: ţurmături, clopote, regulatoare de aragaz, piese pentru mori şi automobile. Vremurile acelea au apus de mult; astăzi fabrica „Iosif Rangheţ" a devenit vestită în întreaga ţară: muncitorii ei au făurit primele strunguri româneşti. Organizată pe baza tehnicii avansate, după experienţa sovietică, fabrica noastră a lucrat la realizarea în serie a strungurilor moderne de mare randament. Astfel s'a ajuns ca producţia din 1951 să fie mai bine de odată şi jumătate ori mai mare decât producţia nominală pentru care s'a construit fabrica. În cursul anului 1952 s'a început fabricarea unor strunguri cu mult mai perfecţionate decât cele de până acum. Desvoltarea rapidă a fabricii noastre este o dovadă strălucită a forţei regimului de democraţie populară, a justeţii politicii Partidului nostru de industrializare socialistă a ţării.

Vasile BUZDUGĂ
Directorul Fabricii de Maşini-Unelte „Iosif Rangheţ" — Arad

În cei cinci ani care au trecut dela proclamarea Republicii Populare Române, au fost obținute succese importante în lupta pentru lichidarea analfabetismului. În timp ce sub regimul burghezo-moșieresc numărul neștiutorilor de carte trecea de 4,5 milioane, în prezent acest număr a scăzut sub un milion, iar în cursul cincinalului analfabetismul va fi lichidat în întregime. În fotografie: aspect din timpul unei lecții la cursul de alfabetizare depe lângă școala elementară de fete nr. 30 din Capitală. La tablă: Pop Ioana, salariată casnică.

Vasile Petre este conducătorul unei brigăzi stahanoviste de lăcătuşi mecanici dela uzinele „Republica". Locuieşte pe strada Maior Coravu, la numărul 52, într'unul din blocurile muncitoreşti ale întreprinderii. Apartamentul său curat, spaţios şi modern, este căminul drag în care pe stahanovistul Vasile Petre îl aşteaptă, când vine dela lucru, o soţie grijulie şi patru copii voioşi. E o casă plină de lumină, în care bunăstarea se cuibăreşte, trainic, cu fiecare zi care trece.

Odinioară n'a fost aşa. Prin 1947 stahanovistul de astăzi era un oarecare lucrător, exploatat încă de patron. Câştigul său de atunci nu-i asigura decât o viaţă sărăcăcioasă, lipsită de bucurii. Intr'o casă dărăpănată din Dudeşti-Cioplea îl aşteptau trei copii, nădăjduind zadarnic că tăicuţul lor o să le aducă, odată, o jucărie frumoasă. Pe jos era pământ, pe acoperiş stuf, apa era tocmai la puţul din colţul străzii.

Astăzi stahanovistul Vasile Petre câştigă circa 1.800 lei pe lună. In noua sa locuinţă el duce o viaţă din ce în ce mai îmbelşugată. In fiecare săptămână merge cu soţia şi copiii, la spectacole. In fabrică e iubit şi respectat iar acasă are un cămin fericit, în care îl întâmpină, dela intrare, zâmbete calde. Este unul dintre acei oameni noi care, punându-şi toate forţele în slujba patriei îşi croeşte, sub soarele Republicii noastre Populare, o viaţă luminoasă, tot mai lipsită de griji şi tot mai plină de bucurii.

SUB SOARELE REPUBLICII

Stahanovistul îşi iubeşte brigada şi ţine la faima ei. Fiecare are câte ceva de învăţat dela el, fiecare capătă un sfat sau o îndrumare, ori de câte ori are nevoie. Letiţia Radu, care se califică în momentul de faţă, nu-l slăbeşte deloc cu problemele şi întrebările...

„Tăicuţule, mi-o cumperi şi p'asta ?". Şi căluţii şi maşinuţele sunt ispititoare, dar tricicleta le întrece, parcă pe toate... Stahanovistul nu se lasă multă vreme rugat. Marian va primi în dar tricicleta...

Munca de agitator este plină de răspundere. Stahanovistul o ştie. Acasă, în ceasurile sale de răgaz, Vasile Petre învaţă cu pasiune.

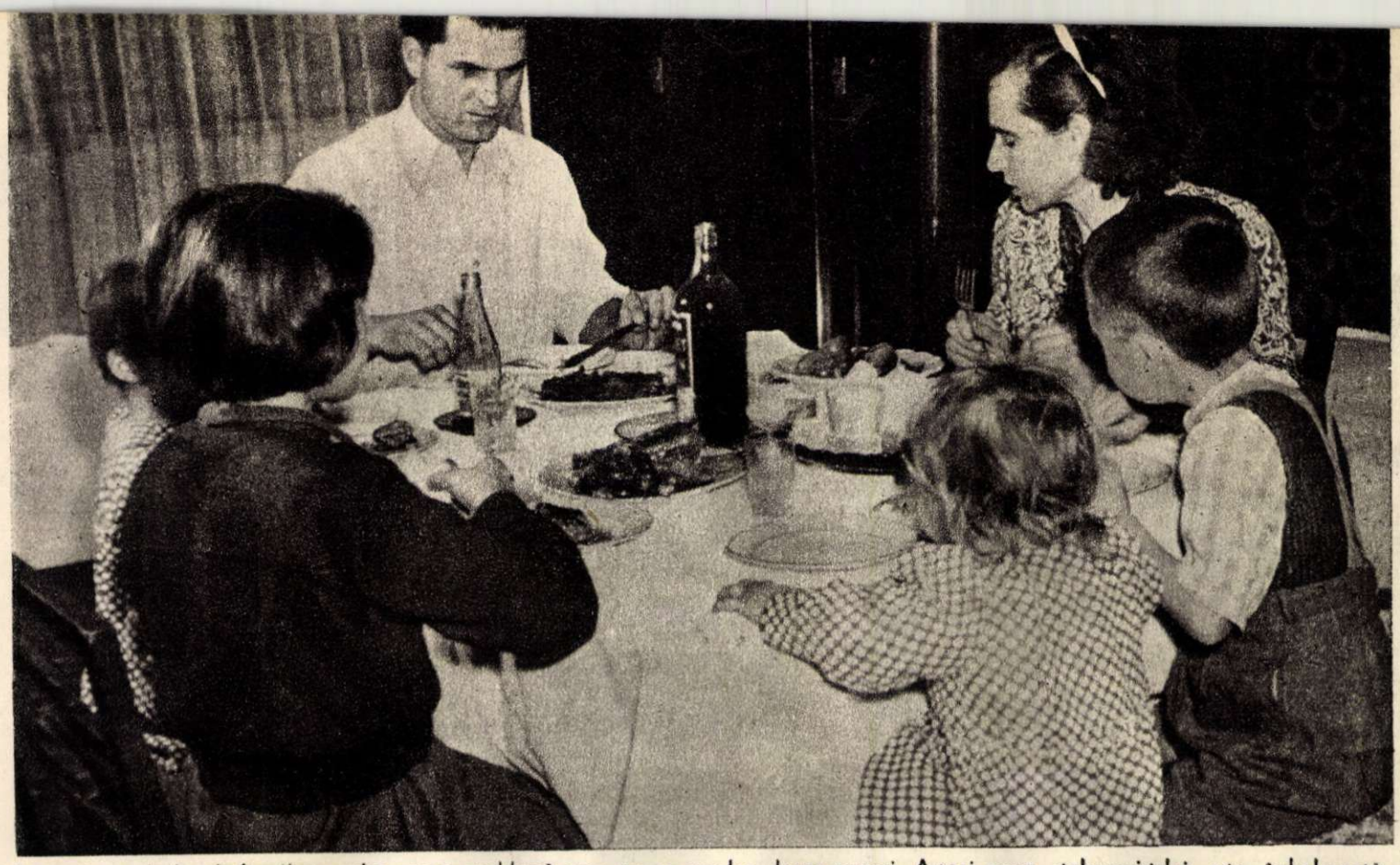

In urmă cu cinci ani de zile, coşniţa era o problemă care nu se rezolva decat rareori. Astazi masa stahanovistului este îmbelşugată. Mai cu seamă Rodica, cea micuţă, arată, în asemenea ocazii, o poftă straşnică. Sunt de toate pe masă: şi sărmăluţe pentru Marian, şi papanaşi pentru Paula, şi nişte dulciuri speciale pentru fetiţele cele mici...

Ce bine e să te mai înnoieşti! Soţia stahanovistului e foarte bucuroasă să facă asemenea târguieli. Vânzătoarele îi recomandă ba o bluză în careuri, ba o rochie cu pliuri, ba una cu volănaşe. Stahanovistul îi zâmbeşte, mulţumit, soţiei. „Asta te prinde de minune, s'o ştii!"... Iar Marian pare şi el încântat de alegere. „Ce drăguţă mai e măicuţa!"...

La teatrul „Ţăndărică" e întotdeauna veselie mare. Ce de mai ghiduşii, ce de mai pozne! „Să ne duci şi Duminica cealaltă, tăicuţule!"..

ZECE ANI DELA APARIŢIA PRIMULUI NUMĂR AL „ROMÂNIEI LIBERE"

„In ţara transformată de Hitler şi Antonescu într'o colonie nemţească, stăpânită de Gestapo, cenzură, ocnă şi plutoane de execuţie, in mijlocul întunericului, mizeriei şi morţii apare primul număr al „României Libere".

ROMÂNIA LIBERĂ!

ZIAR PATRIOTIC

LA LUPTA CU HOTĂRÂRE PENTRU SALVAREA PATRIEI! JOS HITLERISMUL!

ROMANIA LIBERA!

DISTRUGEŢI MAŞINA DE RĂZBOI HITLERISTĂ!

Fabrica de armament din Avrig, de pe şoseaua Făgăraş-Sibiu, a sărit in aer. Cantităţi mari de muniţiuni, destinate războiului hitlerist, au fost astfel distruse impreună cu tot utilajul.

In gara Ploeşti-Triaj au explodat mai multe vagoane incărcate cu armament nemţesc pentru front.

Pe linia Bucureşti-Constanţa a deraiat un tren militar incărcat cu soldaţi nemţi. Nu cunoaştem numărul victimelor.

In regiunea petroliferă din jud. Prahova şi Dâmboviţa au luat foc o serie de sonde. Serviciul de protecţie hitlerist pretinde că e vorba de sabotaj.

Cu aceste cuvinte începe articolul de fond care vestea acum zece ani poporului nostru apariţia primului număr al ziarului „România Liberă". Priveşti cu emoţie acest ziar, scris cu slove mărunte, ieşit acum un deceniu din tipografiile ilegale ale Partidului. Iată din paginile lui fapte din luptele şi sbuciumul acelor ani.

„România Liberă" înfăţişează chiar din primul număr, tabloul zguduitor al suferinţelor poporului robit, tabloul luptei neînfricate a forţelor patriotice, împotriva călăilor lui Hitler şi Antonescu. Sub titlul *„Căzuţi pentru libertate"*, „România Liberă" anunţă că în dimineaţa zilei de 17 Decembrie 1942 au fost executaţi la Ghencea 20 de tineri care au refuzat să plece pe front. Intrebaţi care le este ultima dorinţă au răspuns în cor: *„Vrem libertate"*. In nr. 1 al «României Libere» sunt anunţate deasemeni arestările unor muncitori dela *„Wolf"* şi *„Arsenal"*, care au ridicat glasul împotriva teroarei şi jafului fascist.

Sub titlul *„Distrugeţi maşina de război hitleristă!"* ziarul anunţă aruncarea în aer a unei fabrici de armament din Ardeal şi a unor vagoane cu armament nemţesc la Ploeşti-Triaj, precum şi incendierea unor sonde, încheind cu un apel adresat muncitorilor: *„Sabotaţi prin toate mijloacele fabricarea armamentului şi transportul pentru războiul hitlerist. Voi scurtaţi astfel războiul şi salvaţi vieţi româneşti"*. In apelul *„Uniunii Patrioţilor"* publicat tot în nr. 1, se spune: *„Mântuirea patriei este în puterea noastră. Să înţelegem şi să ascultăm fără şovăire chemarea ei desnădăjduită şi să pornim cu încredere la luptă pentru eliberarea ei neîntârziată de cotropitorii hitlerişti şi de trădătorii naţiunii"*.

* * *

Sunt zece ani de atunci. Impreună cu întreaga presă muncitorească în frunte cu «Scânteia», «România Liberă» se adresează astăzi unui popor liber. Lupta dusă de «România Liberă» acum un deceniu, continuă în împrejurări noi, în condiţiile create de eliberarea noastră de către glorioasele Armate Sovietice, în condiţiile în care poporul muncitor condus de partid, construeşte victorios socialismul.

VIAȚĂ NOUĂ LA SEGARCEA

de Petru VINTILĂ

Ca să zugrăvești trecutul pentru Segarcea, viața căznită și îndelung chinuită pe care au tras-o oamenii aci, penelul solicită cu neistovită insistență culoarea neagră. Nicio culoare înspre senin nu-i cu putință. Penelul o cere pe cea mai întunecată, nuanța cu care numai iadul s'ar putea înfățișa plastic și adânc grăitor. Dinastia tâlharilor de Sigmaringen, a tâlharilor din trecătorile munților Pădurea Neagră, aci și-a avut înfiptă una din nenumăratele ghiare. Aci a stăpânit și a supt roadele a mii și mii de hectare de pământ. Și nu numai bogatele roade ale pământului, ci și viețile oamenilor. Robia era de mult desființată, pe hârtie însă, în constituția fățarnică și odioasă a regimului burghezo-moșieresc. Fiindcă în realitate lanțurile continuau să stea grele, cu inelele și rugina lor pe mâinile a mii și mii de oameni. La Segarcea ca și pe toate celelalte domenii ale fostei coroane, robia trăia nestingherită. Astăzi depe arcada porții fostului conac regesc, te întâmpină biruitoare, inscripția: „Gospodăria de Stat „7 Noembrie" - Segarcea". Robia a rămas doar undeva, în amintire.

Te uiți la chipul lui Petrache Manolache. Cutele săpate pe obrazul său nu se vor putea șterge până la capătul vieții. Așa sunt de adânci. Ele vorbesc despre chinul trecutului, despre viața trăită, până nu cu mulți ani în urmă, în bordeie. Cuvintele acestui om, pomenind despre trecut, ard. In ele se reflectă cu o putere impresionantă, ura nepotolită a poporului pentru tot ce-a însemnat regimul burghezo-moșieresc. Aducerile sale aminte par a fi, nu depoziția unui martor, ori a unei victime, ci, rechizitoriul unui judecător drept și neînduplecat:

— Mă întrebi cum era, cum am trăit. Dar cine-ar fi stat să ne socotească oameni pe atunci? Eram vite; eram într'o stare și mai de plâns. Vitele trăiau mai bine. Așternutul lor de paie li se schimba în fiecare zi. Pe lavițele noastre paiele stăteau cu anii, se fărămițau ca pleava, putrezeau sub noi împuiate de păduchi. Vitele aveau tainul lor zilnic. De câte ori nu-mi auzeam copiii întrebându-mă plângând: Tată, să poate muri dă foame? Și-i îmbărbătam: Nu să poate, bre! Omul rabdă la foame neagră și o lună încheiată.

In fiecare primăvară, noi romii eram siliți să ne mutăm din bordeie în coverci [1]), pe câmp. Ca să fim toată vremea sub ochii și la comanda sbirilor. Acolo stăteam dela 9 Martie până toamna târziu. Unii dintre noi au încercat în dese rânduri să fugă. Să fugă în alte părți, să se ascundă. Jandarmii îi dibăceau și-i aduceau îndărăt în cătușe, bătuți amarnic. In coverci stăteam întocmai ca niște cârtițe ale pământului. Când ploua curgeau și roaiele pe așternuturile noastre sărace. Vite să fi fost ținute în locul nostru acolo și socot că tot ar fi mugit răsvrătite de chinul îndurat. Așa am dus-o noi, romii, pe fostul domeniu al coroanei...

Gângu Marin nu e rom. Insă aducerile sale aminte sunt aidoma cu ale lui Petrache Manolache. Are 26 de ani acuma și în 1942 era copil crud, nevolnic. Era îngrijitor de vite la ferma de vaci a domeniului:

— Dormeam în grajd pe așternutul de paie, între vite. Am căpătat reumatism, că m'a tras țimentul. Mi-aduc aminte, într'o seară de iarnă, m'am descălțat de opinci. Picioarele goale, reci ca piatra și mâinile geruite le-am vârît sub o vacă să mă încălzesc. Ușor amețit de aburii căldurii am ațipit, că eram frânt de oboseală. Vaca s'a sculat dela o vreme fără să simt, apoi, când s'a lăsat jos, m'a cuprins sub ea. Am cercat să mă ridic spăimântat, dar n'am putut, că eram slab, numai pielea și osul.

Aș fi murit acolo. Ca să scap, am mușcat cu dinții sălbatic, de s'a ridicat vita. Imi rupsese un picior. Două săptămâni am trăgănat beteag, în podul grajdului. Mi-aduceau tovarășii blidul cu mâncare sus, într'ascuns. Nu vroiam să afle administrația că's beteag. M'ar fi dat afară. Dar tot a aflat. De doctor nici mai încăpea vorbă. M'au alungat. Eram vlăguit. Am bolit pe urmă acasă ani de zile între viață și moarte.

După 23 August 1944 lupta a continuat din zi în zi mai aprigă. Dela administrația domeniilor din București, veneau în dese rânduri ordine amenințătoare: pe domeniu nu se face politică! Țineți în frâu muncitorii! E interzisă cu desăvârșire înscrierea în sindicat!

Activiștii de partid și sindicali munceau încă în condițiile grele ale ilegalității. Oameni ca Traian Ungureanu, Gilică Trăilă, Stoica Gheorghe, Bălteanu Petre și alții s'au înscris însă în P.C.R. încă din 1945.

Stoica Gheorghe își amintește de anii 1945-1947 când până la doborîrea și alungarea monarhiei, organizația de partid a luptat aci în condiții grele.

Parcă aevea vezi din spusele lui, ziua când regele a fost alungat de către popor. Cum s'a desfășurat cea dintâi adunare a activului de partid și sindical, la lumina scânteietoare a zilei. Cum s'au împărțit oamenii în posturi de pază. Cum au ars la domeniu în noaptea următoare luminile fără încetare: se număra și se trecea în procesul verbal de preluare în stăpânirea poporului avutul domeniului. Pentru prima oară atunci, a răsunat în cuprinsul domeniului imnul biruitor al „Internaționalei":

... „Țărani și muncitori noi suntem;
Partidul mare muncitor.
Pământul este al celor harnici,
Cei leneși plece unde vor".

Despre ziua aceea își aduce aminte cu bucurie tractoristul Manda T. Marin. El e din 1945 aci. El știe că până în 1947, omul și vita erau „mașinile" cele mai căutate pe domeniu:

— Când am intrat ucenic pe domeniu, am zis că nu-i nicăirea viață mai câinoasă. Bătaia era ca aerul și ca apa. Dar mai rău era, că atunci când te băteau o făceau în așa fel ca să te jignească în suflet tare de tot. Ziceau: Mă, tu ești anume făcut de dumnezeu să te târîi ca viermele pe pământ! Niciodată n'ai să te ridici la rangul de om. Vită te-ai născut și asta ai să mori.

N'a fost așa. Pe pieptul lui Manda T. Marin lucește azi Medalia Muncii. E secretarul organizației de bază U.T.M. din gospodărie și conduce ca ajutor de brigadier, echipa a doua de tractoare.

* * *

La gospodăria de Stat din Segarcea clocotește azi din plin viața nouă, liberă, așa cum au visat-o robii de până mai ieri. Incăperile fostului conac unde se lăfăiau vechii administratori, sbirii cu chip de om, au devenit laboratorul unei adevărate uzine agricole. In biroul inginerului șef, desfăcută pe o masă, te întâmpină harta cu pământul gospodăriei de Stat, împărțit în tarlale mari geometrice, colorate felurit. E harta asolamentului pe zece ani. Pe coridoare și în încăperile administrației, acolo unde se vor fi lăfăit ta-

Manda Dumitru și-a petrecut primii ani ai tinereții robind pe moșiile coroanei. In anii Republicii el a devenit mecanicul uzinei electrice: mâinile lui stăpânesc astăzi izvorul de lumină și putere al gospodăriei.

Pentru o recoltă bogată în cel de al treilea an al cincinalului! Inginerul-șef predă o lecție în cadrul cursului agrotehnic ce funcționează în gospodărie.

[1]) Tot bordeie, însă de o construcție și mai rudimentară, alcătuite doar din pari, nuiele și paie. (N.A.)

blouri obscene, te întâmpină acuma numeroase planşe intuitive din domeniul agrotehnicii, mostre de plante agricole. Te-ai crede în sălile de studiu ale unui Institut Agrotehnic. Neavizat, ţi se pare exagerată această ofensivă a ştiinţei, această adâncă pătrundere a ei aci, mai ales când ştii că până nu cu mulţi ani în urmă, pe fostul domeniu al coroanei bântuia molima neştiinţei de carte. Iarna, când focurile ard pline de vuiet în sobele înalte de teracotă, se desfăşoară aci o temeinică muncă de răspândire a agrotehnicii. Se deschid cursuri pe specialităţi: de zootehnie, agricultură, apicultură, grădinărie, oenologie. Foştii analfabeţi de pe domeniul coroanei, zeci şi zeci de oameni ce păreau sortiţi să trăiască întocmai ca vitele numai în bordeie, vin aci cu cărţi şi caiete, învaţă fără încetare, îşi îmbogăţesc cunoştinţele, devin oameni noi. La gospodărie au fost aduşi tehnicieni din toate ramurile agrotehnice, ingineri şi absolvenţi ai şcolilor medii tehnice. Iar de aci din mulţimea oamenilor simpli, ca dintr'un pământ bogat în îngrăşăminte, se ridică neîncetat şi se califică noi cadre tinere, ca o nouă şi minunată recoltă.

* * *

Cine-i tânărul acesta îmbrăcat în haine de protecţie, cu picioarele vârîte în cizme de cauciuc prin care nu mai răzbate umezeala? Are douăzeci şi şase de ani. N'a avut copilărie. Copilăria înseamnă voie bună şi sănătate, fericire şi învăţătură. El dormea pe cimentul gol, între vaci. E Gângu Marin. Povesteşte plin de mândrie ca un ostaş întors dintr'o bătălie grea în care a biruit:

— Am fost o biată slugă hăituită şi bătută de vătaf. Acum sunt om liber, m'am calificat la locul de producţie, învăţ. La început căram doar gunoiul, măturam prin grajd şi tesălam vitele. Am ajuns pe urmă mulgător. Şi acum sunt şef de grajd. Răspund de viaţa şi sănătatea a zeci de vaci.

Pentru acest utemist care abia a putut termina cinci clase primare (fiindcă şcoala nu era altă dată pentru cei ce râneau bălegarul din grajduri), cărţile de zootehnie ascund tot mai puţine taine. Te uiţi la el. In oasele lui tinere reumatismul a început să dea îndărăt. La vară se va duce iar într'o staţiune balneară. Il vezi cum dă îndrumări tovarăşilor săi din colectivul pe care-l conduce. Altădată ştia să mânuiască numai furca pentru bălegar. Acuma calculează şi împarte raţiile de hrană după norme ştiinţifice, urmăreşte cu pasiunea şi priceperea crescândă a unui adevărat zootehnician, îngrijirea meticuloasă a vacilor de lapte.

* * *

Nu-i secţie a gospodăriei de Stat în care să nu se simtă creşterea impetuoasă — odată cu a aşezărilor şi construcţiilor — a omului nou. Foştii robi învăţaţi doar să semene şi să secere grâul şi alte câteva plante cerealiere, au învăţat să câştige, odată cu libertatea, odată cu ştiinţa de carte, tot mai mult din ceeace alcătuieşte caracterul de pionier, de creator. Anul acesta s'a semănat pentru întâia oară bumbac. Şi nu pe o parcelă oarecare, ci pe întinderea a zeci de hectare. Au semănat bumbacul, dar a dat bruma. Se părea că oamenii aceştia au fost biruiţi şi îngenunchiaţi de o forţă mai mare decât tânăra lor putere. Nu s'au lăsat însă. Mai târziu decât în alte părţi, mai târziu chiar decât povăţuiau vechile cărţi ştiinţifice, s'a semănat din nou bumbacul. Era la sfârşitul lunii Mai când s'a făcut replantarea. Folosirea îngrăşămintelor chimice, a metodelor sovietice de cârnire şi ciupire a bumbacului, a dus la câştigarea unor roade bogate, dar mai mult decât atâta, a dus încă odată la câştigarea din partea muncitorilor agricoli a unei deosebite preţuiri a ştiinţei, a creşterea voinţei lor de a învăţa fără istov.

Fiindcă mai presus de orice, gospodăria agricolă de Stat din Segarcea este o şcoală înaltă a ştiinţei agricole. Aci, pe pământul unde munceau altădată robii depe domeniul coroanei, acuma se fac lucrări de înaltă tehnicitate agricolă, experienţe de o însemnătate deosebită pentru desvoltarea agriculturii. Aşa de pildă se fac experienţe pentru fertilizarea depresiunilor cu tendinţe de podzolire, depresiuni ce reprezintă 2% din suprafaţa gospodăriei. S'a trecut la aplicarea asolamentului pe zece ani cu ierburi perene şi se experimentează culturile de ierburi cari merg bine în regiune. Pe terenul gospodăriei se aplică metoda sovietică a îngrăşămintelor organo-minerale în stadii, metoda împrăştierii îngrăşămintelor minerale granulate, se fac culturi comparative, cu semănatul la diferite distanţe şi adâncimi. Pe micro-parcele anume cultivate cu material didactic pentru studenţii agronomi stagiari, se fac studii şi experienţe, după cum pe un teren de 7 ha., în colaborare cu Institutul Agrotehnic din Craiova, se aplică şi se cercetează cele mai noi cuceriri ale agrotehnicei sovietice.

Anul trecut s'au livrat statului peste plan 70 vagoane de produse agricole. Indărătul acestei cifre se ascunde epica unor fapte deosebite. Un singur fapt este grăitor: în primăvară, într'o seară umedă şi rece, posturile noastre de radio împrăştiară în tuspatru colţuri ale ţării alarma pentru oamenii muncii din agricultură: în noaptea aceasta o să cadă bruma. Pentru plantaţiile de vie este primejdie deosebită.

S'a dat alarma în cuprinsul întregii gospodării. S'au socotit mobilizaţi chiar şi muncitorii altor secţii, dela fermele de cai şi vaci, tractoriştii şi mecanicii, grădinarii şi oamenii de servici. Coloane întregi de căruţe, încărcate cu gunoi de grajd, au pornit în seara aceea spre plantaţiile de vie. Convoaie întregi de căruţe, ca pe un drum de acces de pe front, au vuit în noaptea aceea pe uliţele şi pe câmpurile Segarcei. Din zeci şi zeci de grămezi, fumul a început să se înalţe în rotocoale uriaşe. In preajma miilor de butaci cu trunchiurile şi seva proaspătă şi plină de frăgezime, ardeau în ceasurile acelea de noapte, focurile de bălegar dătătoare de căldură, punând în calea ceţei şi a brumei, o platoşă ocrotitoare. In noaptea aceea n'a dormit un om. Intocmai ca pe un câmp de bătălie, în ceasurile grele şi hotărîtoare ale încleştării cu vrăjmaşul, s'a făcut simţită o nebiruită forţă materială. Oamenii au dovedit atunci înflăcărata şi patriotica lor atitudine faţă de muncă. Faţă de avutul obştesc. Şi în toamnă, pe întinderea nesfârşită a plantaţiei de vie, miile şi miile de butaci gemeau de rodul bogat. Soarele îşi răsfrângea razele sale în „aurul" şi rubiniul ciorchinilor de struguri. In cântece şi veselie sute de oameni culegeau rodul biruinţei lor împotriva naturii. Cei mai bătrâni îşi vor fi amintind de covercile în care dormeau pe pământul gol. Covercile au rămas undeva în amintirea amară. Acuma în locul covercilor se ridică plină de frumuseţe clădirea nouă a căminului pentru lucrătorii viei. Sunt aci dormitoare cu o capacitate de 250 de paturi, cantină şi o grădiniţă sezonieră pentru copiii muncitorilor agricoli.

* * *

Manda Dumitru e un tânăr rotofei la faţă. Roşeaţa obrazului său arată sănătate şi putere. A lucrat şi el pe domeniul coroanei, a apucat şi el în anii dintâi ai tinereţii acelaş întuneric adânc pe care l-a apucat şi Gângu Marin. Acuma e mecanicul uzinei electrice şi minunata energie pe care o gospodăreşte pătrunde până în cele mai îndepărtate secţii ale gospodăriei de Stat. Maşinile-unelte din atelierul mecanic, becurile din clubul gospodăriei, din birourile administraţiei, din încăperile înalte ale cramei, din grajdurile fermelor de cai şi vaci, din creşcătoriile de porci şi de păsări, în mâinile lui îşi au isvorul de lumină. Intr'o secundă numai luminile acestea îşi aprind licărul lor viu în colţurile cele mai depărtate ale gospodăriei. Cu pasul îţi trebuesc ceasuri întregi ca să ajungi sub conul de lumină al celei mai îndepărtate lămpi. Vezi grajdurile noi pentru cabaline şi bovine. In manej răsună ştiţichiuri de bice şi comenzi repezi. Un cal negru, lucios, „face" şcoală. Din vestita creşcătorie a gospodăriei de Stat din Segarcea ies anual nenumăraţi cai de rasă, participanţi neîntrecuţi şi temuţi ai concursurilor hipice, cai care ilustrează parcă anume într'a-ripatele versuri populare:

Repezi ca vântul,
iuţi ca gândul.

Fără să vrei, visul te cuprinde în mrejele sale. Descătuşaţi din lanţurile odioasei tiranii a coroanei, oameni şi locuri trăiesc aci patosul vieţii noi, creatoare. Tovarăşul Aurică Petru, secretarul organizaţiei de bază din gospodărie, spune îmbrăţişând cu ochii săi împrejurimile:

— Depe acuma devenim o adevărată uzină agricolă. Culturi noi, încă neîntâlnite pe aceste meleaguri, s'au ivit. La anul vom începe construirea celui dintâi lot de locuinţe muncitoreşti.

...In Valea Oanei, nu departe de vestita cramă a gospodăriei de stat încă se mai văd, ca un greu şi teribil act de acuzare a trecutului, gropile fostelor bordeie. Nu sunt săpături arheologice. Nu sunt urmele unor locuinţe vechi de mii de ani, ci încă proaspete şi vii în amintirea oamenilor, aceste gropi sunt documentele vieţii trudnice din care au ieşit odată cu alungarea monarhiei.

Grajdul de vaci e spaţios, plin de lumină, curat. Gângu Marin s'a dovedit un vrednic conducător al acestei ramuri de producţie a gospodăriei: împreună cu ajutoarele sale, el urmăreşte îndeaproape desvoltarea şi productivitatea fiecăreia din vacile încredinţate.

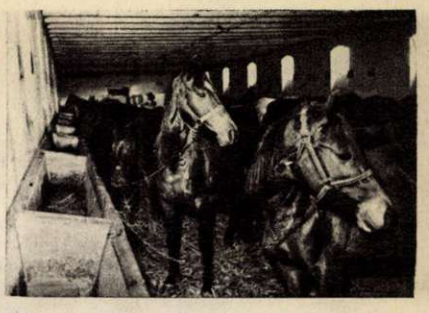

Muncitorii dela gospodăria de stat Segarcea au cu ce se mândri: caii de rasă ai gospodăriei sunt bine cunoscuţi în întreaga ţară.

Ca dela cer la pământ se deosebeşte trecutul de prezent. In capul satului, cele o sută douăzeci de familii, cele câteva sute de foşti robi pe domeniul coroanei trăiesc acuma ca oamenii, în case. In Valea Oanei mai stau şi azi gropile bordeielor. Ca nişte morminte. Şi-ţi dai seama că nu poate fi biruinţă mai mare ca aceasta. Fiindcă oamenii şi-au cucerit aci însăşi viaţa.

PE TRASEUL

Au trecut peste doi ani din ziua când a fost publicată Hotărîrea Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. cu privire la construirea Principalului Canal Turcmen. Prin proporţiile sale, aceasta va fi cea mai mare construcţie din lume. E suficient să arătăm că lungimea traseului de bază al canalului (care va fi navigabil pe întreaga sa întindere, dela Amu-Daria şi până la Marea Caspică) va trece de 1000 de kilometri. După ce va fi dat în exploatare, Principalul Canal Turcmen va schimba în mod radical economia şi cultura R.S.S. Turcmene şi a regiunilor învecinate din Uzbechistan şi R.S.S.A. Cara-Calpaca şi va transforma natura întregului ţinut.

Lângă capul Tahia-Taş, în punctul din care apele vijelioase ale Amu-Dariei îşi vor începe cu timpul drumul prin deşertul Cara-Cum spre ţărmurile Mării Caspice, a crescut cu o repeziciune legendară un oraş al constructorilor Canalului. In mijlocul verdeţii unor copaci tineri s'au înălţat casele de piatră, cu etaj, şi vilele îngrijite ale noului Tahia-Taş; dimineaţa, pe străzile oraşului răsună sgomotul voios al vocilor tinerilor locuitori

Aspecte din viaţa de azi a pustiului Cara-Cum... In clişeul de sus: Valentin Mordovin şi Carigdî Muradov, colaboratori ştiinţifici, iau proba de nisip pentru determinarea umidităţii acestuia la diferite adâncimi. In această împărăţie tristă a nisipurilor va înflori mâine belşugul, fericirea, viaţa. In clişeul de jos: oraşele noi, moderne, au răsărit în inima deşertului. Iată o fotografie luată din avion, a unui oraşel muncitoresc din regiunea Tahia-Taş ridicat de constructorii marelui Canal.

MARELUI CANAL

ai Tahia-Taş-ului care se grăbesc spre şcoala medie din localitate; în torent nesfârşit se scurg maşini, îndreptându-se spre debarcaderul portului fluvial, spre aerodrom, spre staţia de cale ferată, spre cariere de nisip şi de piatră. Tot ce caracterizează astăzi aspectul şi viaţa tânărului oraş— caselе de locuit şi calea ferată, şcoala medie şi fabrica de cărămizi, uzinele electrice, clădirile splendide ale restaurantului şi cinematografului de vară, — toate acestea au fost construite de oameni sovietici într'un an şi jumătate. Lucrările de construcţie sunt în toi: Tahia-Taş creşte şi se amenajează necontenit, îşi lărgeşte vertiginos teritoriul!...

Intregul popor sovietic participă la uriaşa construcţie care a început în nisipurile deşertului Cara-Cum. Zilnic sosesc pe adresa Direcţiei şantierului de construcţie a Principalului Canal Turcmen materiale dela Moscova şi Leningrad, din Ţările Baltice şi din Ucraina, din Siberia şi din Asia Centrală. Case standard demontabile, ciment, fier profilat şi tablă pentru învelitori, motoare şi utilaj electric, autovehicule, carburanţi, lemn, trenuri electrice, — este greu să enumeri toate articolele cu care Ţara Sovietică aprovizionează din belşug una din marile sale construcţii...

Acum câteva luni, pe malurile Amu-Dariei au sosit depe şantierul canalului Volga-Don puternice aspiratoare de pământ, fiecare din ele aspirând între 300 şi 400 de metri cubi de pământ pe oră; la cariere, în port, pe terenurile de construcţie din Tahia-Taş şi din numeroase oraşele muncitoreşti lucrează excavatoare, mecanisme de ridicat şi de transportat, buldozere, screpere, tractoare pe şenile, autocamioane basculante.

Puternica tehnică sovietică se află în mâini pricepute. Sute de savanţi, ingineri, mecanici, mecanici de excavator, şoferi, muncitori calificaţi au sosit pe traseul canalului, venind din toate colţurile ţării, şi cu deosebire de pe şantierul canalului navigabil Volga-Don „*V. I. Lenin*", canal dat în exploatare. Mulţi din ei şi-au însuşit acolo noi specialităţi şi şi-au lărgit simţitor cunoştinţele tehnice. Colectivul de constructori ai nodului hidroenergetic — construcţie capitală a viitorului canal —, colectiv compus din multe mii de oameni, îşi depăşeşte din lună în lună normele de producţie.

Au început lucrările de pregătire a construcţiei pe întregul traseu de 1100 de kilometri al canalului.

Pe baza materialelor furnizate de numeroase expediţii de cercetări ştiinţifice au fost elaborate schemele şi proiectele principale ale canalelor, digurilor şi centralelor electrice, a fost creată o serie de sectoare şi birouri de construcţie, au fost construite şi se construiesc oraşele muncitoreşti, a fost organizată o bază auxiliară de producţie şi de reparaţii, au fost aduse maşini şi instalaţii.

O fată harnică şi veselă, binecunoscută de muncitorii şantierului: Nina Mustafina. Ea răspunde de alimentarea cu benzină a maşinilor. ←

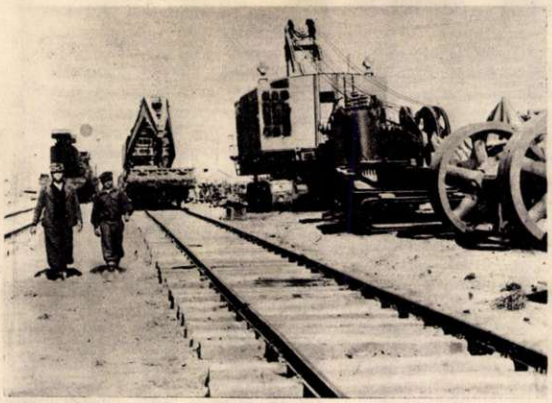

Pregătiri pentru asaltul împotriva naturii. In staţia Tahia-Taş sosesc zi şi noapte maşini uriaşe, trenuri întregi pornite din toate colţurile imensei Ţări Sovietice: Construcţia marelui Canal Turcmen este cauza întregului popor. Metalurgiştii Moscovei şi Leningradului, minerii Donetului şi Caragandei, constructorii de excavatoare din Ural, petroliştii din Baku şi muncitorii din taiga, toţi oamenii sovietici, trimit spre pustiul Cara-Cum materialele de construcţie şi uneltele minunate cu care omul va învinge nisipul şi piatra.

In portul Tahia-Taş a fost instalată o puternică macara cu suport mobil. Vapoarele şi şlepurile ce aduc maşini şi materiale din ţinuturi îndepărtate sunt descărcate rapid şi uşor, economisindu-se timpul şi munca constructorilor Canalului care, alături de toţi oamenii sovietici construesc astăzi într'un ritm furtunos visul de veacuri al omenirii, comunismul.

Pe traseul şantierului de construcţie a unui canal lateral din sectorul Tahia-Taş.

Peste câţiva ani aceste mici şi vesele cetăţene din Tahia-Taş vor părăsi păpuşile şi leagănul. Acestea vor trece printre amintirile plăcute ale copilăriei. Cam tot atunci va fi gata şi opera părinţilor lor: marele Canal Turcmen.

Printre piloţii aviaţiei civile, ce deservesc marea construcţie a Canalului se numără şi Semion Popov. Sosit printre primii pe şantier, Semion Popov a fost martorul transformărilor deja petrecute în aceste locuri altădată tăcute şi pustii. Nu e departe vremea când avionul lui Semion Popov va sbura deasupra grădinilor întinse ale Turcmeniei chemate la viaţă nouă prin voinţa neclintită a oamenilor sovietici conduşi de Partidul Comunist al Uniunii Sovietice.

Unul din cele două sute de auto-încărcătoare mecanizate sosite de curând în portul Tahia-Taş. Această maşină puternică, mărturie a înaltului nivel atins de industria sovietică, înlocueşte un mare număr de braţe de muncă. Pe şantierul din Cara-Cum, ca pe toate şantierele comunismului macaralele autopropulsate, excavatoarele uriaşe, buldozerele, screperele, draglinele care mută din loc milioane de metri cubi de pământ, autocamioanele gigantice şi alte maşini scutesc pe om de muncile cele mai anevoioase, fac ca lucrările să înainteze într'un ritm rapid, necunoscut până acum în niciuna din ţările lumii.

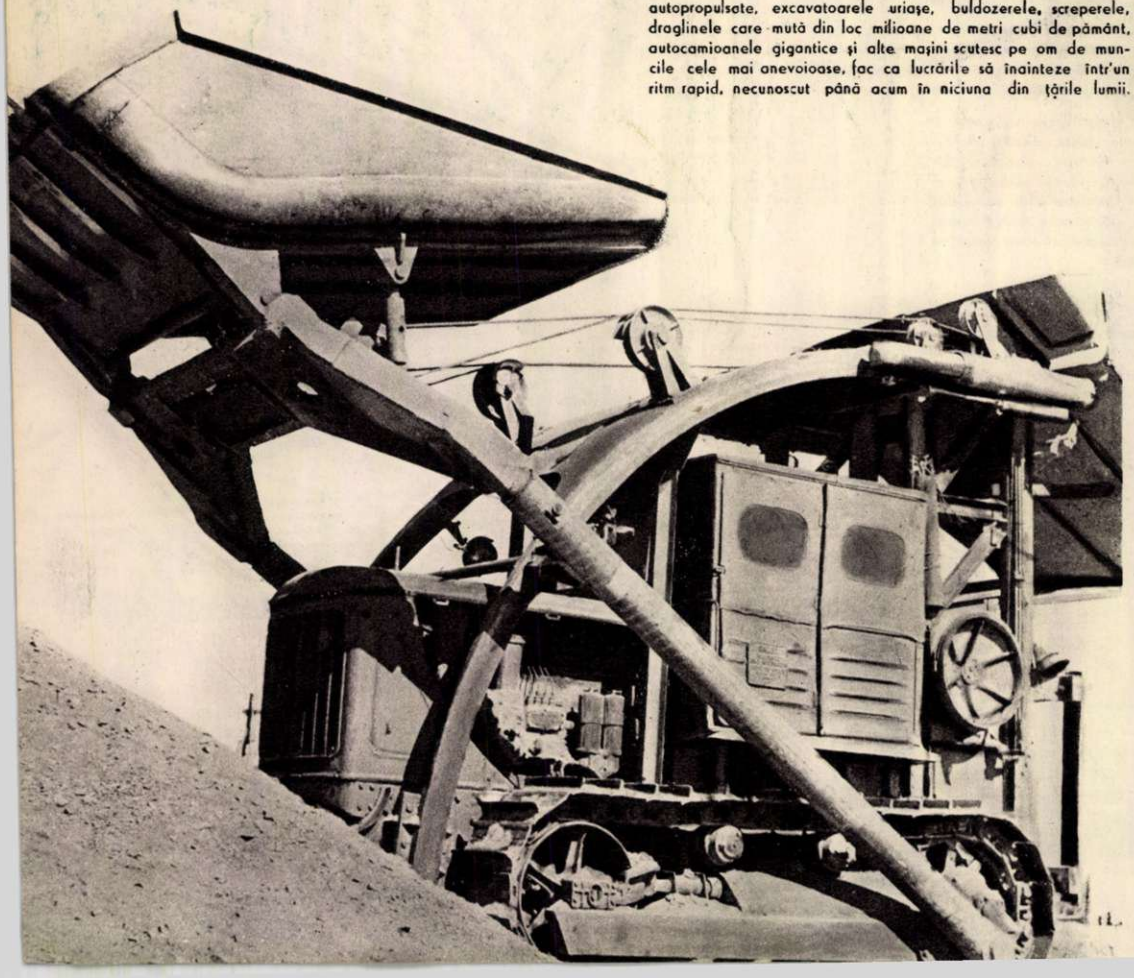

Actualităţi sovietice

● **Colectivele a doi giganţi ai industriei sovietice constructoare de maşini electrice—„*Electrosila*“ din Leningrad şi „*Dinamo*“ din Moscova—sunt în întrecere. Fiecare din ele şi-a luat angajamentul de a îndeplini înainte de termen noul plan cincinal. „*Electrosila*“ construeşte generatoare gigantice pentru centralele hidroelectrice dela Cuibâşev şi Stalingrad, iar „*Dinamo*“, instalaţii automate pentru noile construcţii prevăzute în cadrul celui de al cincilea cincinal.**

● **Industria sovietică de aparate de radio e în plin progres. Uzina „*V. E. F.*“ din Riga a început să producă un nou tip de aparat: „*Mir*“ („Pacea“). „*Mir*“ este un aparat puternic, cu 13 lămpi, 6 lungimi de undă, foarte sensibil şi selectiv şi are calităţi acustice excelente.**

● **Cel mai mare şi frumos cinematograf din Ucraina a fost inaugurat de curând la Chiev. Cinematograful „*Chiev*“ are 2 săli cu câte 550 de locuri şi o sală pentru copii cu 250 de locuri, un hall imens cu balcon, restaurant şi o sală de expoziţii. Cinematograful este utilat cu cel mai modern aparataj, de construcţie sovietică.**

● **Departe, dincolo de Cercul Polar, pe ţărmul Mării Cara, acolo unde noaptea polară învăluie pământul câteva luni în şir, se află şi satul Anderma. Patria Sovietică poartă deosebită grijă aprovizionării cu alimente a oamenilor muncii din acest ţinut transpolar. Aci există şi o lăptărie care se lărgeşte din an în an, iar legumele şi fructele se aduc dela mari depărtări.**

● **Noua uzină de automobile din Cutais, după ce a realizat un nou tip de autocamion basculant modernizat „*K.A.Z. 585 B*“, a construit un model experimental al unui autocamion nou „*K.A.Z. 150*“. La baza noii maşini stă autocamionul produs de uzina din Moscova, la care au fost însă introduse peste 80 de modificări.**

● **In şase oraşe din U.R.S.S.—Camâşin, Engels, Barnaul, Crasnodar, Herson şi Stalinabad — a început construirea unor puternice combinate de prelucrare a bumbacului, care vor produce până la un miliard de metri de ţesături anual. Multe din aceste combinate vor depăşi cu mult cele mai mari întreprinderi textile din lume.**

Pita FEDER — Peisaj din Piatra Neamț

Reproducem în numărul de față patru dintre lucrările recente ale artiștilor noștri plastici.

În vara aceasta, zeci de artiști au plecat cu șevaletele lor acolo unde se sapă albia canalului Dunăre-Marea Neagră, au coborât cu carnetul de schițe și lampa de miner în abataje, s'au bucurat laolaltă cu colectiviștii la strângerea roadelor depe ogoare, și-au avut prilejul să vadă pretutindeni măreața forță a Partidului care făurește și modelează caracterele puternice și pline de abnegație ale constructorilor vieții noi.

Rezultatele se vădesc în temele care apar în lucrările recent începute de mai mulți artiști. Astfel Gavril Miklóssy a pictat vizita tovarășului Voroșilov și a tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej la Gospodăria Agricolă Colectivă din Livedea, pictorul Eugen Popa lucrează la o compoziție înfățișând construcția Canalului, iar Octav Angheluță, pregătește un tablou zugrăvind pe furnaliștii din cetatea de foc a Reșiței.

Momentele emoționante pe care le-a trăit la Festivalul Tineretului dela Berlin vor fi reflectate în tabloul tânărului pictor Gheorghe Șaru; tot lupta pentru pace este tema picturii lui Beca Rind: „Semnarea Apelului pentru Pace". Gherman Lazăr va reprezenta în noua sa lucrare plecarea la câmp a unei brigăzi de treerat.

Mărețul moment al eliberării noastre de către Armatele Sovietice va constitui tema viitorului tablou a lui Aurel Haiduc, iar în pictura lui Z. Kovacs va fi evocată istorica scenă a întâlnirii dintre Bălcescu și Kossuth.

Tinerii pictori Mihai Danu și Alma Redinger lucrează, împreună, la o compoziție reprezentând înmânarea carnetului de U. T. M.

În domeniul graficei, ilustrațiile pictorului Corneliu Baba vor întruchipa personagiile romanului „Mitrea Cocor", iar J. Perahim va da viață, în ilustrațiile sale, eroilor ceferiști din romanul „Sfârșitul Jalbelor" de Al. Jar.

Sculptorii Boris Caragea, C. Baraschi, Dorio Lazăr, M. Schulmann, au contribuit în cadrul recentului concurs pentru monumentul lui Lenin, la evocarea personalității marelui învățător al proletariatului.

Un colectiv de tineri sculptori printre care Nestor Culluri, Ionescu-Tene, Murnu, Corcescu, lucrează în vederea concursului pentru monumentul Independenței, iar Dumitru Demu și Zoie Bălcoianu pentru monumentul lui Eminescu.

Aceste concursuri vor da sculptorilor prilejul să creeze opere care să împodobească orașele noastre reconstruite după prevederile istoricelor hotărîri ale Partidului și Guvernului, hotărîri care deschid neînchipuite perspective tuturor artiștilor plastici: pictorilor, artiștilor care lucrează în domeniul artei decorative, al artei mozaicului, ceramicei, etc.

Atribuirea titlului de Laureat al Premiului de Stat, acordat pentru operele de artă plastică, create în anii 1950-51, constitue un nou imbold pentru artiștii noștri de a da poporului muncitor opere cu un conținut adânc și o înaltă măestrie artistică.

Vasile KAZAR

Alexandru MOSCU

Peisaj din Moldova

Justina POPESCU

Portretul stahanovistei Elena Moise, maistru sondor (Băicoi) membru în Comitetul Permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R.

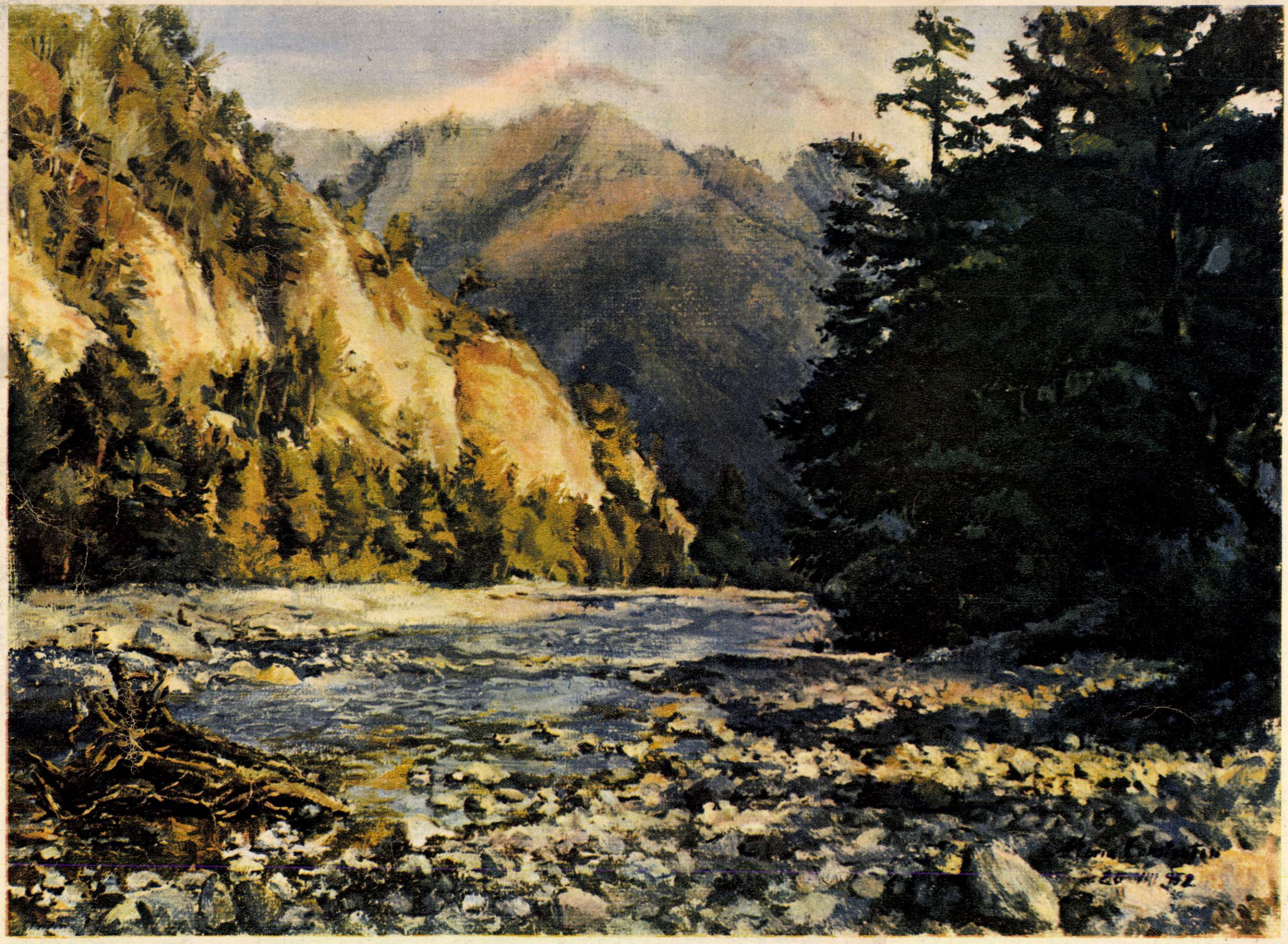

Maria CONSTANTIN

Pe valea Lotrului

PUSTIURI ÎNVIATE

și vieți pustiite

de Aurel BARANGA

Străbăteam în luna Decembrie a anului trecut drumul lung dintre Pekin și Șanhai. Am trecut atunci, în două zile și două nopți, prin trei anotimpuri, prin iarna uscată cu cer de sticlă a Pekinului, prin primăvara cu miros de pământ reavăn din Șanhai, prin vara luxuriantă cu portocalii și palmierii în floare depe malurile mării din Hanceu ; am străbătut ca să leg cele două mari orașe ale Chinei o distanță cât București-Varșovia, am zărit din goana acceleratului sute și mii de așezări omenești, sate și târguri, părând mușuroaie de furnici, orașe împrejmuite de ziduri medievale, ogoare tăiate în stânca muntelui, ca niște terase decorative. Dar din tot ce-am văzut în călătorie, nicio priveliște nu mi s'a întipărit mai stăruitor în memorie, nu mi s'a părut mai grandioasă, ca aceea a sutelor de mii de oameni, bărbați și femei, adevărată armată pașnică, și care, într'o dârză și tăcută împotrivire, dădeau o patetică bătălie cu valurile revărsate ale fluviilor. Am trecut de două ori peste fluviul Galben și de două ori peste fluviul Albastru, în undele căruia se oglindește un cer de sineală, am văzut Șanhaiul măreț în încordarea celor peste șapte milioane de locuitori, am plutit pe Pacific într'un asfințit când cerul părea răsturnat în ocean până dincolo de zare, în timp ce mii de corăbii negre cu pânze plecau spre larg sau se întorceau ostenite în susul fluviului, am privit orașul noaptea, într'o revărsare și o spuzeală de lumini, dar nimic nu seamănă cu acea priveliște a sutelor de mii de oameni ce smulgeau furiei apelor petece de pământ. Am stat de vorbă cu unii dintre acești oameni și nimic nu-l va șterge din mintea mea pe Sin-Fa. Părea, pentru ochiul nostru european, un tânăr de douăzeci și cinci de ani. Avea peste cincizeci, dintre cari opt petrecuți în lupte dârze, pe front, cu hoardele gomindaniste. Acum, cu aceeași modestie cu care s'a bătut în război, conducea o brigadă de oameni ce ridicase diguri și stavile împotriva șuvoaielor de apă.

— *Ca pe front*... m'a lămurit Sin-Fa. *E și aici un război*. A făcut o scurtă pauză, și omul care știa mult mai multe decât își îngăduia să arate în nemăsurata sa modestie, a adăugat într'un târziu : *cu natura*. Avea o față prelungă ca a chinezilor din Nord, și abia mult mai târziu am observat că anii grei ai războiului au lăsat urme adânci pe fața sa. Dar în ochii lui oblici strălucea o mare lumină și o nestrămutată încredere.

— *E greu la început*, mi-a spus Sin-Fa. Mi-a arătat lopata și a zâmbit : *ne batem cu arme rudimentare încă*. Dar va veni o vreme când ne vom bate cu excavatoarele ca acolo... Și Sin-Fa s'a întors cu ochii spre cer, descifrând parcă undeva un loc apropiat și cunoscut. Da, da, ne vom bate ca acolo... Ca pe Volga... Și Sin-Fa continua să privească cerul ce se lumina roșiatic sub purpura asfințitului...

* * *

In acele zile de iarnă apele Donului și ale Volgăi înaintau vertiginos unele spre altele, căutându-se parcă, presimțindu-se, așteptându-se pentru ultima îmbrățișare care avea să lege între ele cinci mări și să deschidă o cale de apă din regiunea Arctică până sub tropice. Mă aflam lângă Șanhai, pe un mal râpos al fluviului Albastru, și împreună cu Sin-Fa deslușeam în depărtare ecluzele, barajele, digurile, stațiile de pompare, drumul de apă Volga-Don ce avea să transforme o stepă arsă de soare într'o grădină fertilă. Vedeam deșertul asupra căruia s'a aplecat darnică și spornică mâna omului, zăream căile ferate, podurile svârlite peste râuri, orașele născute peste noapte, zăream cablurile subterane așezate pe teritoriul canalului, și care desfăcute ar acoperi distanța Moscova-Tokio, ascultam vibrația rețelei aeriene, îmi imaginam cât spațiu ar umple cele peste două sute de milioane de metri cubi pământ dislocat, zăream fabricile lucrând zi și noapte fără încetare — transformând piatra fărâmată, nisipul și apa într'un beton fără moarte, vedeam cărându-se piatra dinspre Piatigorsc, dela poalele muntelui Beștau, pietriș din Cuban, nisip din Dubovca, un nisip altfel decât poți găsi în oricare parte a lumii, fiindcă între boabele lui sunt picături din sângele celora ce și-au dat viața pentru gloria Stalingradului.

— Pământ și apă, a spus într'un târziu Sin-Fa. Aici gonim apa ca să cucerim pământul, acolo aduc apa ca să îmblânzească uscatul. Și am privit amândoi spre marea Țimlianscaia gândindu-ne că hărțile n'au consemnat-o încă, dar că ea trăiește acolo în tăcuta ei măreție, inima vie a canalului Volga-Don. Iată barajul acumulând grandioase cantități de apă, clădirea centralei hidroelectrice, calea ferată de deasupra barajului și autostrada ca o panglică de mercur, dar iată mai ales sutele și miile de hectare de stepă, pământ până ieri pietros și ars din regiunea Rostov, astăzi adăpate generos de valurile pe care odinioară Donul le vărsa risipitor în marea de Azov. A venit prin partea locului mâna harnică și priceputa a omului, și unde înainte lâncezeau sate arse de arșiță, pe unde șerpuiau altădată drumuri pietroase cărămizii, bătute de copita catârilor mărunți, trec falnice nave luminate de faruri înalte sub suflarea suavă a vântului de sud.

Și ne-am pomenit în fața acestei minuni pe care anii noștri o trăiesc aevea, rostind împreună cu Sin-Fa același cuvânt :

— Stalin.

* * *

In zilele acelea în care apele Donului înaintau spre apele Volgăi, în zilele în care stăteam de vorbă cu Sin-Fa despre pământ și apă, într'altă parte a lumii alți oameni dădeau și ei o bătălie cu furia valurilor. Dar în alte condiții. Se revărsaseră într'o cruntă și nemiloasă învolburare apele fluviului Missouri. Evenimentul nu era nou. Inseși statisticile oficiale recunosc că în ultimii zece ani au avut loc aproape o sută de inundații catastrofale soldate cu distrugerea a peste jumătate milion de case și cu moartea a aproximativ un milion de oameni. Statisticienii americani au uneori haz. Fiindcă tot ei recunosc că cifra morților poate fi în definitiv *„mult mai mare"*. Evident, cine are interesul să numere exact câți oameni s'au înecat în valuri, când cei cari au pierit sunt mici fermieri sau muncitori zilieri din marile plantații ? Cine are curiozitatea să facă socoteala câte gospodării au fost înghițite de șuvoaiele deslănțuite în Oklahoma, Kansas și Missouri, fiindcă nu se fac îndiguiri, în timp ce miliarde de dolari se transformă în napalm svârlit deasupra caselor coreene?

Și cu toate acestea guvernanții americani s'au ocupat de cele ce se petrec în valea fluviului Missouri.

Când inundația s'a întins spre statele Dakota, Minesota, Wisconsin, Kansas și Missouri, generalul-maior Peek, comandantul corpului de geniu al armatei americane, a făcut o inspecție la fața locului și a fost mai grijuliu decât statisticienii oficiali : a declarat „precis" că optzeci și șapte de mii de oameni au rămas fără adăpost. Comitetul Crucii Roșii americane a sărit și el în ajutorul nefericiților. Și i-a numărat și el. Nu sunt optzeci și șapte de mii, ci o sută paisprezece mii. Președintele Truman s'a demonstrat însă și mai tare. Nu i-a numărat. I-a declarat *„sinistrați"*.

In timpul acesta însă valurile fluviului, deslănțuite, cărau la vale case și recolte, în timp ce unii oameni reușeau să fugă cu ochii rătăciți peste câmpuri, sau își găseau împăcare în nămolul adus de ape.

Și probabil că inundația din o mie nouăsute cincizeci și doi nu va fi ultima. Fiindcă dedesubtul acestei afaceri nu zace în albia fluviului Mississippi sau Missouri ci în birourile trustului Morgan. Socoteala e simplă. Trustul Morgan a încercat prin firma *„Montana Power Company"* să obțină dreptul de proprietate asupra fluviului Missouri. Se pare însă că târgul n'a putut fi încheiat. Beneficiile scontate au fost prea aprig disputate, astfel încât contractul n'a fost perfectat. Deaceea milioane de oameni rămân mai departe la discreția valurilor, în timp ce guvernanții americani s'au ocupat de construcții asemănătoare dar în altă parte pla-

Aci în Germania Occidentală, în mijlocul pădurii, a fost o casă drăguță, cu oameni muncitori și liniștiți, cu oameni care nu doreau altceva decât să fie lăsați să muncească în liniște. Au venit însă ocupanții americani, au făcut manevre și casa a fost dărâmată. Iar oamenii s'au mutat în coliba de alături.

Iată-l pe acest fermier american din Halsey, Country, statul Alabama. Cu câtă amărăciune privește el spre dealul apropiat, o părticică din acele sute de mii de hectare de pământ american secătuite și jefuite de capitaliști, pustiite de inundații. Pe acest deal a fost cultivat zeci de ani bumbacul, una din plantele care secătuiesc pământul. Nicio măsură de apărare a solului nu este luată în țara trusturilor. Banii sunt folosiți pentru pregătirile de război.

sate. In valea Tennesee. Adică acolo unde se fabrică bombele atomice.

* * *

„*Pământ și apă*" spunea Sin-Fa și-mi voi aduce multă vreme aminte de zâmbetul ce-i flutura pe buze când rostea aceste cuvinte.

In zilele în care fostul soldat, care forțase de trei ori trecerea fluviului Albastru și se bătuse opt ani pentru fiecare petec de pământ, schimba pușca pentru lopată, în Franța alți oameni se luptau pentru pământ și împotriva apelor. Istoria satului Tigne va rămâne ca o înfricoșătoare legendă a acestor vremi, ca un basm amar menit să stigmatizeze pentru vecie, pe acei ce conduc din ordinele Casei Albe, destinele Franței de astăzi. Basmul de necrezut va începe fără îndoială așa: „ a fost odată un sat de munte depărtat în care oamenii duceau o viață aspră, îndeletnicindu-se cu creșterea vitelor. Aveau cocioabe sărmane din lut și bârne, iar în mijlocul satului străjuia o biserică veche, afumată, ridicată de meșteri zidari îndărăt cu aproape o mie de ani. A trecut și pe aici războiul, dar hitleriștii n'au poposit fiindcă muntenii erau oameni aprigi, iuți și viteji. Dar iată că s'a sfârșit războiul și niște ingineri au venit să cerceteze valea Yserului. Și le-a plăcut acestora locul și au hotărît să facă în această parte un mare rezervor de apă"...

Până aici povestea n'ar prezenta niciun caracter excepțional. Constructorii au lucrat, muntenii au ajutat, și au fost atât de bine plătiți și hrăniți că mulți și-au dat viața trudind la stăvilar. Și astfel cât timp au muncit, lucrările au mers. Treburile s'au împotmolit când lucrările s'au isprăvit, când s'a pus problema inundării rezervorului și deci și a evacuării satului. La început li s'a spus muntenilor că vor fi mutați în raionul Boissée. Dar aici, compania care a construit rezervorul a ridicat o biserică și a tras pe pământ cu var perimetrul unui cimitir. Atât. Când au văzut muntenii cum stau, nu s'au arătat, evident, prea fericiți. In biserică nu încăpeau, și'n cimitir nu le prea dădea inima ghes să intre.

După aceea li s'au făgăduit despăgubiri ca să-și încropească pe unde or ști, alte pământuri și locuri de case. Numai că sumele oferite nu le îngăduiau nici transportul boarfelor. Și atunci, împotriva tuturor amenințărilor, în pofida samavolniciilor autorităților care au încercat să-i smulgă din case cu forța, au hotărît să rămână pe locurile lor, neclintiți.

Autoritățile franceze au hotărît totuși să le vină în ajutor. Și într'adevăr din Lyon, Grenoble și Chambery, au început să soseacă „*plutoanele securității republicane*" care au ocupat trecătorile spre satul în care urca încet apa. Ofițerii comandanți ai acestor plutoane au demonstrat o înaltă strategie. Au ocupat piața satului, școala, biserica și primăria. Și pentrucă singura armă a muntenilor erau clopotele bisericii, câțiva viteji s'au urcat în clopotniță și au tăiat frânghiile. Și în timpul ăsta apa urca.

Oamenii au fost scoși, unii desbrăcați, alții cu ce-au apucat să strângă la iuțeală, și soldații au început să dinamiteze casă cu casă. Unii țărani au refuzat să plece și priveau înmărmuriți cum urca apa. Au fost smulși sau legați, în timp ce detunăturile și exploziile vesteau năruirea bisericii și a ultimului bordei peste care năvălea o apă vânătă și înghețată, apa rezervorului din valea Yserului, apa... „*construcției*" guvernanților lachei dela Paris, cari nu vor putea plăti niciodată suferințele muntenilor din Tigne.

* * *

Legenda satului Tigne este unică doar în amănuntele ei exterioare. Fiindcă, altminteri, gauleiterii americani debarcați în ultimii ani în Europa au mai prilejuit și altele. La Tigne oamenii pașnici au fost goniți din locurile unde s'au născut și și-au trăit viața cu ajutorul apei. In Hohenfels în Germania de Apus cei patru mii de locuitori ai orășelului au fost goniți prin explozii. Lucrurile s'au petrecut așa. Intr'o zi a descins un ofițer yankeu, a privit cu binoclul și a spus: aici vom face un câmp de tragere. Locuitorii din Hohenfels au crezut o clipă că e vorba de o glumă. Casele lor durau prin partea locului de trei sute de ani. N'a fost o glumă. Peste un singur an în locul orășelului bătrân cu case liniștite, era un câmp pustiu unde făceau americanii exercițiii. Reacția germanilor ? Depinde de cine e vorba. Ministrul Blank din fantomaticul guvern dela Bonn a spus candid: „nu putem să ne desinteresăm de manevrele militare americane".

In schimb cei patru mii de locuitori ce-și plâng și astăzi căminele năruite, privesc pământul pârjolit de explozii și blestemă lepra yankee.

Hohenfels a fost un orașel in Germania Occidentală înainte ca trădătorul Adenauer să fi încheiat tratatul de război cu imperialiștii americani. In urma tratatului au venit tancurile americane, artileria, infanteria lor. Lăcustele imperialiste au invadat orașul, un teritoriu de 200 km² în jurul lui, au evacuat cei patru mii de locuitori ai orașului, au prădat, au pustiit totul. Hohenfels a devenit centrul unui vast câmp de instrucție pentru mercenarii Wall-Street-ului. Iată orașul Hohenfels în Septembrie 1952. Ruine, case distruse, poarta seculară, a orașului care pe prima fotografie era încă intactă, a fost aruncată în aer. Ruine și pustiu — iată ce aduc popoarelor, asasinii americani.

1951 Septembrie

1952 Septembrie

„*Pamânt și apă*" spunea Sin-Fa privind locuințele lacustre lăsate ca o rușinoasă amintire de ocupația imperialistă în China. Dar gândul meu a zburat în clipa aceea spre alt tărâm unde omul e de secole în luptă pentru stropul de apă privit ca o frântură de cer, și ca un diamant. Există biblioteci întregi în care s'au scris tone de hârtie și au curs fluvii de cerneală despre problema Saharei, a acestui deșert însetat, ars de vânturi, pârjolit de arșița zilei și de gerul nopților. Un american fantezist a preconizat într'o vreme săparea unui canal menit să capteze apele Mediteranei. Această mare interioară pe care o preconiza Braman a avut darul tuturor proiectelor fanteziste. A alimentat rubrica senzațională a câtorva reviste ilustrate și a căzut în uitare. A venit apoi un inginer Soergel cu un proiect interesant. Sugera să se construiască un baraj înalt de câteva sute de metri pe Congo, în apropierea cataractelor dela Livingstone. S'ar fi creat în acest fel o mare artificială sortită să umezească atmosfera încinsă, ca un cazan, a deșertului. Ziarele americane și franceze au pus însă imediat o întrebare : „*Cât costă*". Și încă una: „*Cui ar folosi*". „*Băștinașilor ?*" s'au întrebat nedumerite aceleași ziare. „*Atunci la ce bun ?*". Și proiectul a fost, evident, abandonat, fiindcă colonialiștilor francezi le convine mai degrabă să ucidă câteva sute de băștinași sau câteva mii, să pună la cale asasinarea cutărui sau cutărui șef sindical, sau a vreunui curajos luptător pentru pace, colonialiștilor francezi și stăpânilor lor le place mai mult cartușul de dinamită menit să svârle în aer redacția unui ziar progresist din Tunis sau Maroc, decât cartușul de dinamită care să răscolească măruntaiele pământului scoțând la lumină izvorul cristalin de apă dătător de viață. Și Sahara rămâne mai departe „*pustiul morții*" ars de pârjolul setei.

Dar în oazele depărtate mânia băștinașilor împotriva colonialiștilor crește și murmurul se face tot mai auzit până va țâșni ca apa din afunduri, când irupe năpraznică printr'o crăpătură a pământului.

* * *

„*Pământ și apă*" spunea Sin-Fa și privea cu mândrie spre orașul Șanhai și spre fluviul Albastru chemat la o nouă viață în scurtul timp de când puterea populară l-a smuls din ghiarele imperialiștilor.

Da, Sin-Fa, „*pământ și apă*". In patria mea în aceste zile brațe harnice spintecă pământul pietros, tăind Dunării drum spre Mare. Câmpurile uscate ale Dobrogei vor fi și ele grădini mănoase. In locul satelor sărace adormite sub priveghiul lunii, răsar peste noapte orașe albe în care joacă lumini. In case constructori iscusiți își pregătesc planul muncii de mâine, oameni până ieri neștiutori învață mânuirea uneltelor complicate. Și din această încrâncenată bătălie a omului cu pământul și cu apa se naște un om nou, mândru, conștient de puterea lui, cutezător, un om hotărît să-și apere soarta, apărând în acelaș timp cauza cea mai înălțătoare a umanității : pacea.

— Tu știi, Sin-Fa, cine a făcut toate astea ?

Sin-Fa mă privește cu ochii lui oblici și cântă un cântec pe care l-am auzit de mii de ori în toate orașele Chinei pe unde am trecut :

„Partidul Comunist e ca soarele
Oriunde răsare se face lumină
Să urmăm Partidul Comunist"...

CONGRESUL POPOARELOR

Ecoul măreţului eveniment ce a avut loc la Viena în luna Decembrie, stărue puternic în întreaga lume, în inimile a milioane şi milioane de oameni. Istoricul Congres al Popoarelor a întrunit aproape 2.000 de soli ai păcii, oameni de toate rasele şi convingerile, din toate păturile societăţii, din toate continentele. Dela tribuna Congresului cuvântul „Pace" a fost rostit în aproape toate graiurile pământului; la această tribună au vorbit şi oameni care nu aparţin mişcării partizanilor păcii condusă de Consiliul Mondial al Păcii, dar care au găsit un limbaj comun cu această mişcare, în lupta pentru preîntâmpinarea unui nou război. In clădirea unde s'a ţinut Congresul — îmbrăcată în culoarea azurie ce simbolizează viitorul senin al omenirii eliberate de coşmarul războiului, — au răsunat chemări înflăcărate de luptă pentru pace, îndemnuri la muncă paşnică, constructivă, pentru viaţă, pentru fericirea omului. In această clădire s'au întâlnit şi au făcut schimb de păreri oameni cu culoarea pielei, porturi şi credinţe diferite, dar care au ajuns laolaltă la aceeaşi concluzie, exprimată în Apelul adresat de Congres întregii omeniri: „Toate popoarele urăsc războiul; umbra lui ameninţă toate leagănele. Stă în puterea popoarelor să schimbe cursul evenimentelor, să redea oamenilor încrederea în liniştea zilei de mâine". In zilele Congresului populaţia Vienei a organizat un impresionant „marş al păcii"; ore întregi coloanele demonstranţilor au defilat prin faţa tribunei pe al cărei frontispiciu erau scrise cuvintele: „Mai bine să vorbim unii cu alţii decât să ne împuşcăm unii pe alţii". Aceeaşi idee străbate ca un fir roşu desbaterile şi hotărîrile Congresului. „Renunţarea la folosirea forţei ca mijloc de reglementare a conflictelor internaţionale devine pe zi ce trece o necesitate tot mai imperioasă" — se spune în mesajul prin care Congresul invită în mod solemn guvernele celor cinci mari puteri să înceapa tratative pentru încheierea unui Pact al Păcii. Congresul Popoarelor pentru Apărarea Păcii a arătat că armata luptătorilor pentru cauza scumpă a păcii creşte pretutindeni într'un ritm furtunos, nestăvilit, spre disperarea aţâţătorilor la război şi spre nădejdea oamenilor cinstiţi din întreaga lume.

Delegaţi din toate ţările lumii au venit la Viena să-şi exprime deschis şi energic ataşamentul lor pentru cauza păcii. Deosebirile de vederi politice, religioase sau filosofice nu sunt un obstacol pentru acei care iubesc pacea.

Președintele Consiliului Mondial al Păcii, marele savant francez Frédéric Joliot-Curie, rostindu-și cuvântarea la tribuna Congresului. „Suntem împuterniciții popoarelor și avem datoria să exprimăm în fața guvernelor voința de pace a popoarelor" — a spus Joliot-Curie.

Oamenii sovietici, constructorii comunismului, stau în fruntea luptei popoarelor pentru apărarea păcii. Delegații sovietici au afirmat dela tribuna Congresului hotărîrea popoarelor marii Țări a Socialismului de a nu permite un nou măcel mondial. In fotografia noastră: scriitorul sovietic Al. Corneiciuc, vorbind la tribuna Congresului.

Yves Farge, recentul laureat al premiului stalinist al păcii.

Vorbește fostul cancelar al Germaniei, dr. Josef Wirth

Solii Mongoliei populare, țară a muncii libere, pașnice.

O parte din delegația poporului nostru urmărind lucrările Congresului Popoarelor dela Viena.

Generalul José Gataldon, din Venezuela.

Un grup din delegația mexicană.

Un moment mișcător. O mamă vietnameză strânge în brațe cu multă dragoste un băețel austriac. Milicanele de mame din lume vor apăra pacea!

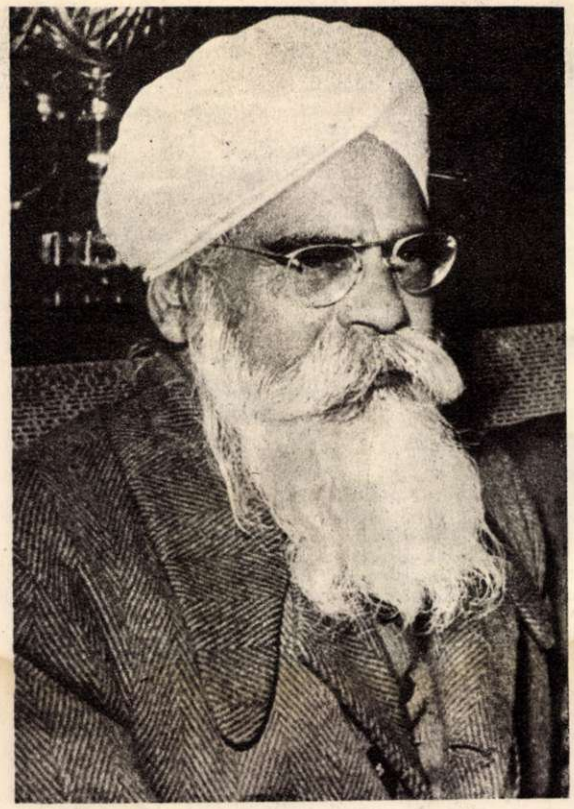

Gur Bakhsh Singh, vicepreşedintele Consiliului Indian pentru Pace ascultă cu viu interes cuvîntările delegaţilor.

Populaţia Vienei manifestează în cinstea Congresului.

Sun Cin Lin (R. P. Chineză)

Giuseppe Nitti, rostindu-şi cuvîntarea.

Delegaţii indoneziene

O parte din delegaţia engleză: cunoscuţii fruntaşi ai mişcării pentru pace, Hewlett Johnson, decan de Canterbury, şi Monica Felton.

Emil Zatopek (R. Cehoslovacă)

O delegată a Coreei luptătoare, purtată pe braţe de delegaţi.

Tradiția lui TANCA CEL BĂTRÂN

Un reportaj despre maeștrii noi ai cântecului străvechi

de

I. SĂRĂȚEANU

Bagheta dirijorului indică prima măsură. In sală răsună cântecul popular românesc. Și vesela „*Brustureasca*" din părțile Neamțului, și învăluitorul „*Mugur-mugur-mugurel*" și grăbitul „*Brâu pe șapte*" și baladele ardelenești și jocurile bănățene sau oltenești aduc încântătoare mărturie despre frumusețea și bogăția muzicii noastre populare.

Execută în sala Ateneului orchestra Institutului de Folclor „*Barbu Lăutaru*". 70 de meșteri ai viorii, violei, violoncelului, contrabasului, țambalului, cobzei, naiului, fluerului, clarinetului, torogoatei... 70 de meșteri ai doinelor și bătutelor, ai horelor și haiduceștilor, orânduiți în fața pupitrelor cu partituri, concertând în sălile altădată hărăzite stridențelor de import occidental...

In zilele noastre, cântecul popular — cenușereasa de odinioară — își poate afirma biruitor neasemuita strălucire. Despre aceasta vorbește însăși povestea făuririi și desvoltării orchestrei — cea mai de frunte dintre formațiile noastre de muzică populară — însăși povestea vieții atât de diferite de trecut a acestor instrumentiști, purtători ai secularelor tradiții ale cântecului românesc.

* * *

Uricele și izvoadele istoriei poporului nostru — unele dintre ele vechi de prin cel de-al 15-lea veac — pomenesc adesori despre meșteșugul înalt al muzicanților români. Dar ele amintesc deopotrivă și despre traiul câinesc, hărăzit acestor artiști care adeseori atingeau o faimă ce depășea hotarele țării. Impărțirea lor în «lăutari domnești, boierești și mânăstirești», exprima condiția socială a muzicantului, rob pe moșiile domnitorului, ale boierilor sau ale mânăstirilor.

Un hrisov întocmit la Iași, în Mai 1783, vorbește și despre lăutarul cimpoeș Dragomir, care făcea parte din seria robilor dați danie bisericilor sau miluiți diferiților boieri. La fel, atunci când în 1794, domnul Șuțu al Moldovei dăruește 20 de sălașe bisericii din Târgul Herței, printre robii trecuți în avutul bisericesc se numără și „Luca scripcariu" alături de „Sandu cobzariu". Era vreme cruntă când se statua prin hrisov domnesc că prețul vânzării în târg al robului se va fixa dându-se o anumită sumă «pentru suflet» și o alta pentru meșteșugul respectivului vândut, precizându-se totodată că pentru „*meșteșugul lăutăriei, cobzăriei sau a altor zicături, să nu se hotărească nici să se dee preț osăbit*"...

Dar în ciuda acestor amarnice condiții de viață, robul de odinioară a făurit prin generații întregi o înaltă tradiție în arta interpretării cântecului românesc.

Fără îndoială, cea mai de frunte figură de lăutar din trecutul țării noastre, rămâne artistul al cărui nume îl poartă orchestra de azi a Institutului de Folclor: Barbu Lăutaru. Chipul celebrului muzicant — staroste al breslei lăutărești din Iași pela mijlocul veacului trecut — a intrat în legendă. Numeroși scriitori în frunte cu Alecsandri, — contemporanul lui — i-au cântat măestria inegalabilă. In Iașii secolului trecut, muzicianul cu antereu până în pământ, încins cu brâu și acoperit cu giubea, însufleția coardele cobzei, dăruind interpretări atât de fermecătoare, încât faima lui a străbătut mări și țări. Această faimă ajunsese până într'acolo încât în 1874 o publicație franceză «La Vie Parisienne» se făcea ecoul legendelor care circulau despre fabuloasa întâlnire dintre instrumentistul român și Franz Liszt. Spune povestea că, în vizita făcută la Iași, marele compozitor și virtuos maghiar a avut prilejul să-l asculte și pe Barbu Lăutaru. Inalta artă a acestuia l-a impresionat într'atâta pe Liszt încât s'a oferit să cânte și el. „*Barbule m'ai făcut să cunosc muzica ta, am să te fac să cunoști pe a mea*". Și povestește mai departe legenda, Liszt s'a așezat la clavir și, sub impulsul inspirației lui extraordinare, a improvizat un marș unguresc de unică strălucire, interpretându-l cu o măestrie pe care nu o mai atinsese niciodată. „*Boierii ascultau* — povestește mai departe versiunea din publicația amintită — *fără a pricepe ceva; lăutarul însă pricepea; mânca cu ochii pe cel ce cânta, nu pierdea nicio notă și fizionomia sa era straniu mișcată în tot timpul acestei strălucite improvizări*".

Când s'a sculat dela clavir, Liszt s'a adresat lăutarului român: „*Barbule lăutar, ce zici de această melodie?*"

—„*E așa de frumoasă, stăpâne... că dacă îmi dai voie am să încerc să ți-o cânt și eu*".

Liszt zâmbi cu un aer de neîncredere, făcând semn că primește. Și Barbu începu să reproducă aidoma toată improvizația marelui compozitor care „*asculta înspăimântat opera ce cu un moment mai înainte o cântase pe clavir pentru întâia oară, și pe care poate o uitase*". Și povestitorul continuă: „*Tarafu îl urma cu preciziune, observând nuanțele și uitându-se drept la Barbu, care mergea cu cântecul înainte, străpungând inima lui Liszt. Când se sfârși cântecul, Liszt se sculă deodată și mergând drept la bătrânul lăutar, îl sărută călduros, apoi luând, după vechiul obiceiu paharul cu șampanie, îl întinse zicându-i: — Bea Barbule lăutar, stăpânul meu, bea, căci dumnezeu te-a făcut artist și tu ești mai mare decât mine*".

Fără îndoială autenticitatea strictă a acestui episod nu se poate verifica. Dar este ușor de dedus ce glorie a putut atinge instrumentistul român, dacă, la câteva decenii dela vizita lui Liszt la Iași (întâmplată prin 1847), un ziar dintr'o țară îndepărtată relata minunata legendă. Și apoi un lucru este cert: în lucrarea sa despre lăutari, Franz Liszt și-a exprimat adânca admirație față de instrumentiștii români: „*La ei am găsit un puternic filon din marea vână muzicală*".

Anii au trecut și noi generații de interpreți au venit să adăuge alte pagini de glorie istoriei muzicii noastre populare. Dar existența de cazmă a instrumentiștilor nu s'a îmbunătățit. Urmașii robilor de altă dată au cunoscut robia nouă, poate și mai cruntă, a coaliției burghezo-moșierești. In România unde stăpânitorii moderni se mândreau cu disprețuirea și înăbușirea tuturor valorilor creației naționale, viața de paria a cântărețului de muzică populară se menținea, exploatarea crâncenă creștea. Un istoriograf al muzicii românești, povestește între altele cum s'a stins unul din cei mai de seamă instrumentiști populari din epoca de după primul război mondial, Grigore Ciolac, un impecabil maestru al viorii. „*După o lungă și chinuitoare suferință* (Ciolac n.n.) *moare la 26 Februarie 1929, ora 9 seara. Intr'un sicriu improvizat, nebărbierit, cu haină de cerșetor, l-au înmormântat în cimitirul „Pătrunjel", cu ajutor bănesc adunat cu talerul*".

In România burgheziei și moșierimii se sfârșea astfel un artist care stârnise cândva entuziasmul lui Enescu, Kubelik, Paderewschi, Jacques Thibaud...

* * *

Iată numai câteva dintre aspectele — unele mai vechi, altele mai aproape de vremea noastră — din traiul de odinioară al interpreților și adeseori făuritorilor de muzică populară dela noi.

Și cunoscând toate acestea, cu câtă adâncă bucurie, cu câtă mândrie, urmărești înfăptuirile de astăzi. Indată după 23 August 1944 s'a pornit opera atât de dificilă, dar atât de imperios necesară, a revalorificării întregului nostru tezaur folcloristic. Au apărut formații de muzică populară, a început cercetarea metodică, sistematică a satelor, cătunelor, în căutarea cântecelor străvechi sau mai noi, a talentelor care se pierdeau nestimulate, neștiute. In Februarie 1949, Institutul de Folclor a pornit un concurs printre instrumentiștii de muzică populară, pentru alcătuirea unei orchestre. Așa s'a născut formația «*Barbu Lăutaru*», la început taraf mărit, care sub bagheta lui Nicu Stănescu și a lui Ionel Budișteanu a reluat vechile „piese de rezistență", din tradiția lăutărească: „*Sârba din Muscel*", „*Ca la Breaza*", „*Cârligele*", „*Mugur-Mugurel*", „*Hora șapte scări*", etc. Munca era rudimentară. Instrumentiștii executau pe rând melodiile din repertoriul lor, și întreaga orchestră «prindea». Treptat s'a trecut la forme superioare. Compozitorii au început să facă prelucrări anume pentru orchestra de instrumente populare. A fost adus un corepetitor. Și — lucru nemaipomenit — a început alfabetizarea muzicală. Oamenii aceștia, care din tată în fiu au cântat după ureche, au început să învețe notele. In fața lor au apărut pupitrele pe care se aliniază partiturile. Cifrul secret de odinioară al diezilor și bemolilor, al semitonurilor și cheilor, și-a dăruit larg tainele. Fostul taraf a devenit o orchestră, care cu cei 70

Bagheta dirijorului indică prima măsură... In sală răsună cântecul popular românesc.

Laureaţii Premiului de Stat din cadrul orchestrei: Nicu Stănescu, Iliuţă Rudăreanu, Fănică Luca, Ion Zlotea, Mihai Ion Schină.

de membri ai săi se prezintă ca o unitate artistică bine închegată.

In existenţa fiecăruia dintre membrii ansamblului s'a petrecut o adevărată revoluţie. Omul, ameninţat odinioară mereu de spectrul foamei, dispreţuitul, jignitul lăutar de altădată, a devenit un artist stimat, iubit, recompensat după merit. Astăzi el nu mai are grija zilei de mâine. In concertele date în întreprinderi sau în sălile publice de cel mai înalt prestigiu, în turneu prin întreaga ţară, membrii orchestrei au cunoscut dragostea caldă, admiraţia uriaşelor masse de auditori. Au venit apoi turneele în străinătate: Cehoslovacia, Polonia, Ungaria, Bulgaria; două luni de vis, petrecute în Ţara Socialismului. Apoi, concertele dela Berlin şi Helsinki. Pretutindeni cântecul popular românesc a adus acestor soli ai lui satisfacţia succesului, a biruinţelor.

Meritele orchestrei, creşterea ei au fost marcate prin înalte distincţii acordate de statul nostru. Membrii ansamblului *„Barbu Lăutaru"* se mândresc cu cinci laureaţi ai Premiului de Stat cl. I-a: Nicu Stănescu (dirijor), Fănică Luca (solo nai), Iliuţă Rudăreanu (solo clarinet), Ion Zlotea (solo cobză), Mihai Ion Schină (solo ţambal).

* * *

Căzuseră în uitare vechile instrumente populare. Naiul, pe care bătrânii „muscalagii" dela noi îl duseseră la unică strălucire, ajunsese în ultimele decenii extrem de rar.

Doar câţiva meşteri, în frunte cu Fănică Luca, mai cântau pe acest măestrit „flaut" al mitologicului Pan, devenit un fel de curiozitate pitorească, relicvă a unor „vremi patriarhale". Eforturile Institutului de Folclor, care crease în primii ani de activitate ai orchestrei sale şi clase de instrumente populare, au făcut însă ca naiul să-şi recâştige şi adevărata celebritate şi noi instrumentişti. Unul dintre aceştia, Damian Luca Drăghici este — la 17 ani — laureat al Festivalului Mondial al Tineretului dela Berlin. Damian a venit cu trei ani în urmă la „şcoala lui nenea Fănică". Acum execută, între altele, ca solist şi „Hora de concert pentru nai şi orchestră populară" compusă de el însuşi. Ii este nespus de drag lui Damian şi „Cântecul de dragoste" de multe ori mai bătrân decât el, şi a cărui melodie încântătoare o va fi auzit-o prima dată încă din leagăn: *Măi băiete, băieţele. /Dacă-ţi trebue muiere/ Vin la taica de mă cere"*. A fost pentru mine o adevărată bucurie să vorbesc cu flăcăul acesta chipeş, cu mustăcioara abia mijită, cu ochii mari şi adânci, păstrând în căutarea lor gravă ceva din înclinaţia spre visare a generaţiilor de artişti care l-au precedat. Damian e însă un artist al zilelor noi. E elev la şcoala medie de muzică, studiază temeinic meşteşugul naiului şi al pianului, este des la concertele simfonice şi nelipsit la concertele de muzică populară. Pe Damian, faptul că s'a născut atât de aproape de 1944, l-a păzit de amarul unei vieţi trudnice, de încălcarea demnităţii de artist şi de om pe care au cunoscut-o tovarăşii lui mai vârstnici.

* * *

Odată cu naiul, au renăscut şi alte vechi instrumente populare. Cobza bunăoară. Bătrâna tovarăşă a cântecului de jale şi a cărei veche strălucire o atestă frescele Voroneţului sau Sucevitei din veacul al XVI-lea, meştera pe care aşa de frumos ştiau «Vorbele» din bătrâni să o descrie,

Cu gâtul de fag
Ca să cânţi cu drag
Cuilit de abanos
Ca să cânţi frumos
Coardele de sârmă
Inima-mi fărâmă.

s'a văzut în deceniile din urmă, dată afară din oraşe de către semeaţa chitară, alungată prin funduri de cătune, micşorată, sărăcită în rezonanţe. Despre ea şi despre dragostea poporului pentru ea, mi-a vorbit maestrul Ion Zlotea, laureat al Premiului de Stat, care, încă la vârsta de 9 ani uimea satele din întreaga regiune prin meşteşugul cu care o făcea să plângă, să râdă, să povestească. Acest remarcabil talent al cobzei care este Ion Zlotea, a trebuit în epoca dintre cele două războaie să cânte la... contrabas. Cobza nu avea «căutare» la oraş.—*„O ţineam totuşi lângă mine,* mi-a spus Ion Zlotea, închipuind cu mâna un gest tandru de mângâiere. *Poate i-o veni şi ei vremea"*...

— *Şi a venit vremea?* — l-am întrebat.

— *Tovarăşe ziarist, am colindat în anii din urmă ţara în lung şi'n lat, am fost şi prin străinătăţi. Şi am văzut peste tot săli întregi de concert, sculate în picioare, ca s'o aplaude. Ei, ce zici, i-a venit vremea?*

Şi apoi ce argument mai bun ar putea aduce Ion Zlotea decât că, în colaborare cu un profesor a întocmit un manual *„Metodă pentru cobză"* de folosit la clasele tot mai numeroşilor tineri.

Cel mai vârstnic şi cel mai tânăr din orchestră: violonistul Ene Manolidi şi Damian Luca Drăghici, un tânăr artist al naiului.

Am cunoscut, vizitând ansamblul, pe maestrul remarcabil al cobzei Ion Păturică şi alţi artişti de seamă. Pe solistul Mihai Ion Schină, laureat al Premiului de Stat, l-am ascultat povestindu-mi despre vremea când umbla cu «ţambalul mic», prins după gât cu panglică, scoţând din ciocănaşele învelite în vată melodiile tristeţilor de altădată. Schină evocă uimitor de plastic vremea colindelor nesfârşite prin crâşme, a lungilor luni de şomaj, a aşteptărilor nesfârşite după un prilej care să-i dea posibilitatea de a duce acasă o bucăţică de pâine.

— *„Acum*—spune maestrul Schină—*ţambalul s'a mărit"*. Şi ma duce să văd instrumentul mare cât o masă, a cărui rezonanţă profundă încântă urechea experimentatului artist. Este în această schimbare de dimensiuni a ţambalului, pe care o subliniază Mihai Ion Schină, însăşi schimbarea din temelii a vieţii lui, care — ajunsă la vremea părului cărunt — cunoaşte bucurii şi demnităţi, certitudini şi satisfacţii altădată de nevisat.

Şi cu maestrul Iliuţă Rudăreanu, vraciul clarinetului şi torogoatei, deasemeni laureat al Premiului de Stat, am vorbit îndelung. Fecior de ţărani săraci din Rudarii Doljului, îşi aminteşte de vremea crunţă a lui 1907 când tata a plecat la răzmeriţă, iar mama a luat copiii şi s'a dus în pădure de teama tunurilor. Când evocă începuturile lui artistice spune: *„Tovarăşul Iliuţă Rudăreanu, de prima dată de mic copil, a cântat cu fluierul"*. Mai târziu, în satul acela de veche tradiţie lăutărească a învăţat şi clarinetul. Cine l-a învăţat? Nu ştie... Cu ceilalţi copii laolaltă, în joacă.

Şi meşterul care compunea singur melodii, a simţit nevoia să cunoască notele. Le-a învăţat prin 1915—1916 cu un profesor pe care îl plătea rupând dela gură bucăţica de pâine. Mai târziu, în anii din urmă, a învăţat armonia şi contrapunctul. Asta e marea mândrie a lui Iliuţă Rudăreanu. Nu numai pentrucă — aşa cum spune el — le-a învăţat la 56 de ani, dar pentrucă profesor i-a fost însuşi feciorul său, oboist în Orchestra Simfonică Radio, absolvent al conservatorului şi care e «doctor în muzică»... Şi compoziţiile maestrului Iliuţă Rudăreanu: «Balada Pandurului», «Balada Cavalului» — unde face imitaţie de caval — «Viorica», «Sârba păcii», vorbesc nu numai despre forţa creatoare a tatălui, dar şi de meşteşugul pedagogic al feciorului.

* * *

Violonistul Ene Manolidi, cel mai bătrân membru al orchestrei (70 de ani) ştie un cântec pe care încă în urmă cu jumătate veac îl cânta în Ileana, comuna lui de baştină:

Amărît mai sunt eu doamne
Că n'am pâine şi n'am sare
Toată vara eu muncesc
Pe ogoru' boieresc
Şi nimic nu folosesc.
Ce folos de munca mea
Intră'n punga altuia.

Moş Manolidi are spatele adus şi părul nins ca zilele acestea de iarnă. Dar chipul inteligent al moşului clipeşte vesel când zice acum bătrânul cântec de jale.

Repertoriul lui cel nou s'a îmbogăţit cu melodii şi texte din care răzbat bucuria şi dragostea. Altădată cântecul era al jalei, al doruţui. Acum orchestra spune cântecul împlinirilor, al visărilor care mâine vor fi şi ele fapte.

70 de meşteri ai muzicii populare chiamă viaţa cea nouă să-i înveţe cântări mereu mai înălţătoare:

— «Poftim, maestră, la pupitru!»

In fiecare săptămână la cheiurile Marsiliei acostează niște vapoare cu încărcătură specială. In dreptul lor staționează mereu cordoane de trupe ce țin la distanță mulțimea tăcută, adunată să urmărească descărcarea. Soldații scot din pântecele vapoarelor zeci și sute de sicrie, toate de fabricație americană, pe care le transportă la cimitirul Saint-Pierre. Apoi din vapoare sunt descărcate resturi de oameni încă vii; tineri cu picioare retezate, bărbați desfigurați de schije și flăcări, bolnavi sfârșiți de frigurile tropicale. Cei din sicrie au murit departe de țara lor: ei se

VIETNAMUL IN LUPTĂ

1. Tran Thi Ut — una din miile de fiice eroine ale poporului vietnamez — a luat parte până acum la 39 de atacuri împotriva trupelor colonialiste franceze din provincia Cuang.

2. Acești ostași au jurat în fața poporului și a patriei să lupte până la zdrobirea definitivă și completă a agresorilor francezi și americani. Salutul lor hotărît arată că armata populară a Vietnamului își va respecta jurământul.

3. Resturile unei unități compuse din francezi și trupe colaboraționiste indochineze retrăgându-se pentru a scăpa din încercuire.

4. Trecerea fluviului Roșu. Forțarea acestui obstacol apropie ceasul victoriei definitive, apropie ziua ultimei răfuieli cu călăii și asupritorii de decenii ai popoarelor Indochinei.

5 Inainte de a părăsi satele, cotropitorii francezi, la fel ca și cei americani în Coreea, ca și cei englezi în Malaia, ucid, prădă, și ard totul.

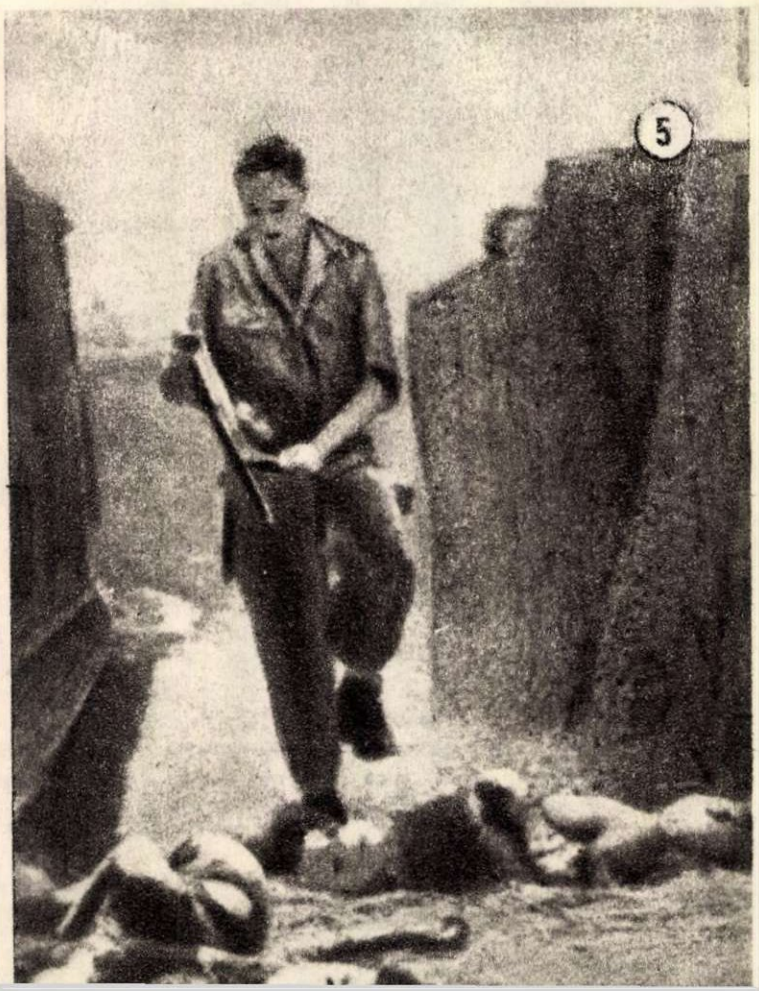

numără printre cele 220.000 de vieți tinere, pe cari trădătorii dela cârma Franței, le-au jertfit până acum în războiul rușinos din Vietnam. Iar cei ce coboară din vapoare pe târgi sau în cârje sunt martorii cu grai ai dezastrelor fără număr care au fost pricinuite corpului expediționar francez de către glorioasa armată populară a Vietnamului.

De șapte ani poporul vietnamez își apără patria cu arma în mână, de șapte ani agresorii francezi și stăpânii lor americani, încearcă zadarnic să robească acest popor liber. La capătul acestor șapte ani situația se prezintă catastrofală pentru cotropitori; nouă zecimi din teritoriul țării și 20 din cele 22 de milioane de locuitori ai ei, au fost eliberate de armata populară vietnameză.

Un fapt care ilustrează pierderile grele ale cotropitorilor e acela că numărul ofițerilor căzuți în Vietnam în fiecare an este egal cu numărul absolvenților din promoțiile anuale ale tuturor școlilor de ofițeri din Franța.

De un an încoace dezastrul definitiv al cotropitorilor se conturează tot mai puternic. La începutul anului 1952 armata populară vietnameză a executat o serie de operațiuni contraofensive care au dus la cucerirea orașului Hoa-Binh și la nimicirea a 22.000 soldați inamici. In cursul luptelor dela Hoa-Binh, armata populară a Vietnamului a folosit pentru prima dată artileria de calibru mai mare și artileria antiaeriană. După victoria dela Hoa-Binh în urma căreia a fost eliberat un teritoriu locuit de peste un milion de oameni, armata populară vietnameză a dat în toamna aceasta o nouă și cumplită lovitură cotropitorilor. Poziția principală ce susține îngusta fâșie de teritoriu stăpânit încă de francezi în Vietnamul de Nord, localitatea Nghia-Lo, a fost cucerită. In urma acestei victorii au fost eliberate 2.200 de sate, iar unitățile armatei populare au forțat fluviul Negru. In cursul luptelor pentru fortăreața Nghia-Lo, au fost zdrobite 12 companii franceze, au fost încercuite și nimicite unitățile de elită parașutate, iar statul major francez al acestui sector a fost făcut prizonier aproape în întregime. «Căderea precipitată a orașului Nghia-Lo — scrie ziarul reacționar englez „Times" — poate fi asemănată unei ruperi de zăgazuri, după care urmează inundația». Fiecare victorie a armatei populare vietnameze, fiecare înfrângere a colonialiștilor francezi și a imperialiștilor americani care-i sprijină, sporește tot mai mult împotrivirea poporului francez față de războiul murdar din Vietnam.

„Pace în Vietnam! Libertate poporului vietnamez!" — este lozinca sub care luptă unite popoarele Franței și Vietnamului.

In clișeul din dreapta se văd câțiva micuți: ochii lor vorbesc mai mult chiar decât zdrențele, mai mult decât mizeria locuinței părintești. Privirile lor roagă și în același timp acuză. Așa arătau în trecut copiii oamenilor muncii cărora călăii poporului le răpeau copilăria, și-i sorteau unei vieți de câine. Această imagine zguduitoare este totuși numai o frântură din tabloul înfiorător al dramei milioanelor de micuți născuți în România de ieri. Țara noastră se număra printre acele state care dețineau recordul în mortalitatea infantilă și în rahitism. In timp ce bogățiile patriei erau jefuite de miliardarii din Apus cu ajutorul slugarnic al burgheziei și moșierimii române, sute de mii de copii ai țării mureau în fiecare an înainte de a împlini vârsta de 5 ani, din pricina foamei și a bolilor. Clișeul de sus înfățișează însă o scenă care a devenit obișnuită în România de azi: copiii oamenilor muncii bine hrăniți, sănătoși, petrec clipe plăcute, într'un cămin de zi. Odată cu instaurarea puterii populare viața copiilor a pornit pe alt făgaș. Grija partidului și guvernului însoțește pe om din momentul nașterii sale și până la cele mai adânci bătrâneți. In 1938 în România nu exista nicio casă de naștere; în prezent sunt peste 1200. Sub capitaliști, muncitoarea era aruncată pe drumuri încă din timpul sarcinii; astăzi zeci și zeci de mii de mame muncitoare au la dispoziția lor creșe și cămine de zi unde-și lasă micuții, sub atentă supraveghere, în timpul muncii. Peste 130.000 copii au plecat anul acesta în tabere și colonii la munte și la mare. Incepând cu asistența medicală și terminând cu organizarea distracțiilor, copiii țării noastre se bucură la tot pasul de grija părintească a Partidului și a Statului de democrație populară

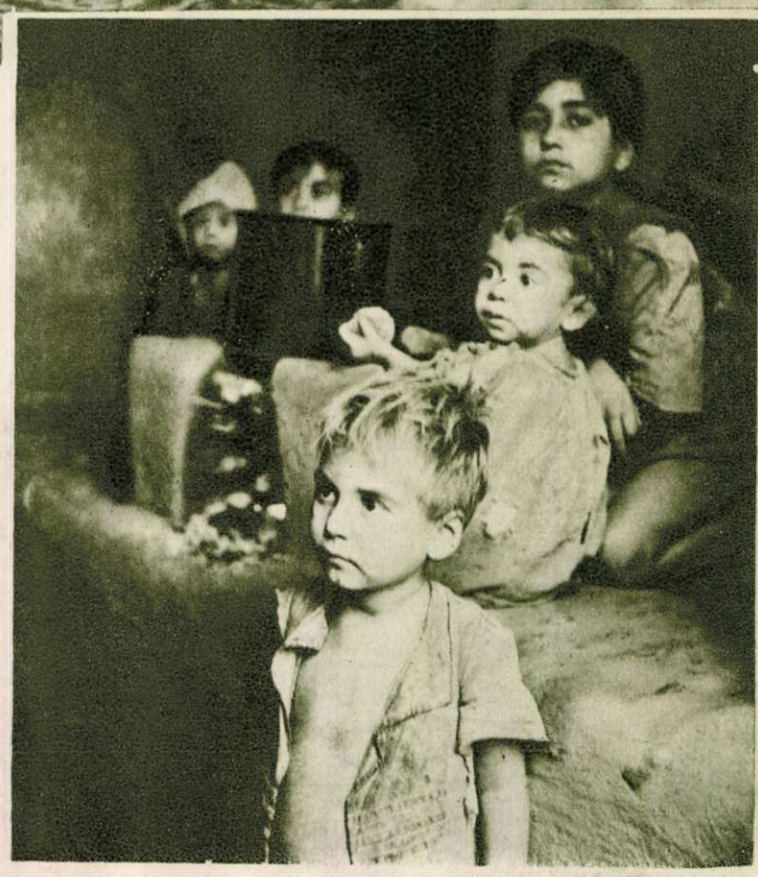

De strajă patriei dragi

Armata noastră Populară a întâmpinat cea de a cincea aniversare a proclamării Republicii Populare Române, prin noi succese în pregătirea de luptă şi politică, succese menite să asigure paza muncii paşnice creatoare a poporului muncitor.

Militarii Forţelor noastre Armate, îşi iubesc cu înflăcărare poporul, patria, frumuseţile şi nesecatele ei bogăţii. Educaţi cu grijă de Partid şi înconjuraţi de grija şi încrederea oamenilor muncii, militarii noştri sunt hotărîţi să-şi respecte întocmai jurământul de a apăra chiar şi cu preţul vieţii libertatea şi independenţa patriei, fericirea şi pacea poporului muncitor. Ei au permanent în minte cuvintele tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej:

„Existenţa lagărului imperialist cu planurile sale agresive impune din partea noastră o grijă permanentă pentru întărirea Republicii Populare Române, pentru întărirea capacităţii ei de apărare, pentru creearea celor mai favorabile condiţii în vederea însuşirii tot mai adânci de către soldaţii, sergenţii şi ofiţerii Armatei noastre Populare a ştiinţei şi artei militare, pentru întărirea vigilenţei împotriva duşmanilor interni şi externi ai patriei noastre".

Armata noastră se simte mândră că se numără printre forţele armate din ţările lagărului democratic. Ea este mândră că stă alături de marea şi glorioasa Armată Sovietică, pavăza de oţel a păcii şi libertăţii popoarelor. Conştienţi că chiar la graniţele ţării noastre unelteşte banda de călăi a lui Tito, militarii Armatei noastre Populare sunt gata oricând de luptă pentru a da o ripostă hotărîtă, nimicitoare, agresorilor imperialişti şi slugilor lor care ar încerca să turbure munca paşnică a poporului nostru.

Sus: **De veghe la hotarul Patriei.** *Mijloc:* **La o şcoală de alfabetizare.**

Drapelul de luptă al unităţii, simbolul patriei iubite, simbolul vitejiei şi eroismului, este purtat cu cinste de militarii Armatei noastre Populare.

ÎN ȚARA TEMNIȚELOR

Vizitatorii expoziției „Adevărata față a clicii lui Tito", organizată în Republica Populară Bulgaria, se opreau cutremurați în fața unei hărți. La prima înfățișare părea o hartă ca multe altele. O împestrițau numeroase cerculețe care cuprindeau un desen ciudat. In unele locuri erau mai dese, ca o plagă ce se întinde, în altele — răsfirate, împânzind însă întreaga țară. Vizitatorul caută cu privirea legenda hărții: o găsește într'un colț, scurtă, lipsită de comentarii. Il trece un fior.

Legenda e formată din două semne și două specificări: cerculețul cu gratii înseamnă temnițe, cel cu o sârmă ghimpată — lagăre de concentrare. Peste hartă, ca o banderolă a suferințelor fără capăt, ca o mărturie a luptei eroice a patrioților jugoslavi, e trecut numărul deținuților — 250.000. Oamenii care s'au oprit în fața panoului negru, au trecut mai departe, privind alte dovezi ale crimelor lui Tito; dar harta cu cerculețele prevestitoare de moarte și chinuri a rămas adânc întipărită în mintea lor.

De bună seamă o asemenea hartă n'a fost expusă în Jugoslavia titoistă. Dar cei care făptuesc crimele păstrează documentul. Il păstrează în vederea unui scop anumit: din când în când bilanțul sângeros al terorii U. D. B.-ei e cercetat de patroni. Așa s'a întâmplat de curând. De pildă, atunci când un oarecare Julius Alco, „specialist american", a vizitat Jugoslavia ca oaspete personal al temnicerului Rankovici.

„Vizita" lui Alco a fost binevenită pentru călăii poporului jugoslav. Ei au putut să arate în fața omului stăpânilor de peste ocean că își îndeplinesc conștiincios mârșava îndeletnicire. Pentru asta n'aveau decât să prezinte harta... Au prezentat-o lui Julius Alco, directorul închisorilor din California care sosea în Jugoslavia după un lung turneu, — inspectase înainte de asta închisorile și lagărele de concentrare din America de Sud, Japonia, India și Italia. Alco sosea cu o bogată experiență în materie.

La Belgrad „specialistul" yankeu a rămas mulțumit. Harta pe care i-a înmânat-o cu zeloase informații suplimentare șeful U. D. B.-ei dovedea că Rankovici nu se lasă mai prejos de colegul său american. Julius Alco s'a putut totodată convinge personal că închisorile și lagărele de concentrare, inspectate de el, sunt înzestrate cu cele mai moderne utilaje electrice americane pentru suplicii. L-a interesat îndeosebi un mijloc „autohton" de chinuire a deținuților — așa numita „apa italiană": — victima este silită să absoarbă în plămâni apă, în loc de aer. A aflat că în temnițele din Glavniacia, Zemun, Ada Țiganeia, etc., acest supliciu „autohton" este folosit pe scară largă. I-au plăcut inspectorului american Alco și carcerele; a avut prilejul să vadă carcere de tot felul: unele săpate adânc sub pământ, altele cu tavanul atât de jos încât deținutul e nevoit să stea tot timpul aplecat, altele inundate cu apă rece care ajunge până la glezne, altele cu cârduri de guzgani sau cu mirosuri scabroase dinadins întreținute.

In aceste temnițe sunt închiși cei care s'au ridicat pentru libertatea și independența poporului lor.

Tito și Rankovici au împânzit Jugoslavia cu temnițe și lagăre de concentrare. Clădiri de piatră, vechi fortărețe turcești, au fost transformate în închisori. Din acestea din urmă răzbat din nou, după un răstimp de câteva secole, zăngănitul lanțurilor și strigătul celor chinuiți. Pe zi ce trece tot mai mulți sunt cei aruncați în temnițe...

Călăii nu-și opresc însă fărădelegile la granițele Jugoslaviei. Organizând, așa cum le poruncesc stăpânii americani, centre de spionaj în țările de democrație populară, ei încearcă să exporte „metodele" lor. Astfel ei au urmărit înjghebarea pe pământul Ungariei a unei perfecționate camere de tortură (camuflată într'o vilă) pentru „lichidarea" cetățenilor jugoslavi care refuză să plece în Jugoslavia titoistă. Aceste noi acte criminale au fost dezvăluite la recentul proces al spionilor titoiști din Budapesta.

La acelaș proces a ieșit la iveală și „regimul special" de care se bucură unii deținuți din Jugoslavia. Fapt grăitor: aceștia nu fac parte din cei 250.000, — cutremurătoare cifră a patrioților întemnițați. E vorba de criminali de drept comun sau transfugi ca Laszlo Balint. In închisori li se acordă un „regim special" (ca lui Balint de pildă) și după o prealabilă „instrucție" sunt recrutați în U.D.B. Apoi sunt trimiși să execute ordinele bandei dela Belgrad.

Regimul titoist a deslănțuit această nemaiîntâlnită teroare pentru a asigura business-ul patronilor americani. Business-ul de jaf și sânge al hitlerilor și himmlerilor de azi.

Cele mai odioase lepădături din rândurile trădătorilor de profesie caută să urmeze calea lui Tito. Centrul complotist antistatal condus de Slansky, inspirându-se dela tito-fasciști, pregătea instaurarea în Cehoslovacia a unui regim asemănător.

Premizele mârșavului atentat la independența Cehoslovaciei au fost pregătite în parte după indicațiile „teoreticianului" titoismului (citește: spion american) Moșe Pjade. Incă odată, de data aceasta la procesul dela Praga, s'a dovedit că rolul de primă agentură a imperialismului agresiv în răsăritul Europei îl joacă banda de temniceri a lui Tito.

Cititorul are în fața lui o hartă a închisorilor, a terorii și a morții, a cătușelor cu care Tito vrea să sugrume dorința de libertate, de sinceră prietenie cu Uniunea Sovietică, a popoarelor din Jugoslavia. Harta Jugoslaviei din zilele noastre. Ea îi vorbește despre ceeace în zadar vrea să înăbușe Tito: despre lupta eroică a patrioților jugoslavi. Noi luptători se ridică, întregesc rândurile celor întemnițați și asasinați pentru vina de a fi vroit libertatea și fericirea țării lor. Nicio teroare nu-i poate însă opri. Harta apare ca mărturie puternică și vie, ce nu va putea fi niciodată ștearsă, a dârzeniei cu care popoarele Jugoslaviei luptă împotriva clicii lui Tito, împotriva regimului fascist care a transformat patria lor într'o țară a temnițelor.

Oct. PĂSCĂLUȚĂ

• Monopolurile americane jefuesc fără plic de jenă bogățiile naturale ale Jugoslaviei. Imense cantități de cupru, plumb, bauxită și antimoniu sunt exportate din țară și vândute la prețuri derizorii. Incă din 1951 exportul de materii prime strategice reprezenta 40% din întregul export. In anul 1952 el a crescut și mai mult.

• Salariul mediu al unui muncitor jugoslav este de 3.500 — 4.500 de dinari pe lună, în timp ce 1 kg. de porumb, de exemplu, costă 40 dinari. Și iată prețurile la câteva alte mărfuri: o cămașă bărbătească costă 1.600 - 2.400 dinari, o pereche de pantofi bărbătești 8.000 de dinari, o rochie de proastă calitate 4.800 de dinari, un aparat de radio 30.000 de dinari, etc., etc...

• In întreprinderile jugoslave este folosită pe scară largă munca copiilor. Copii de 10-12 ani sunt întâlniți în mod obișnuit în mine, în secțiile de turnătorie, la construcțiile militare. După cum recunoaște presa titoistă, 25% dintre copiii de vârstă școlară nu învață la școală.

• In numeroase uzine circa 70% din muncitori sunt bolnavi de tuberculoză. Din cauza tuberculozei mor anual în Jugoslavia peste 100.000 de locuitori. Asistența medicală a muncitorilor și funcționarilor este aproape inexistentă. In Bosnia există raioane în care un medic revine la 40.000 de locuitori. Mai rău ca în Turcia...

• Femeile sunt asvârlite fără milă afară din întreprinderile jugoslave. Față de 1949 numărul femeilor ocupate în industrie a scăzut anul acesta la 72%. 64% din totalul femeilor concediate sunt mame care-și întrețin familia.

• Câteva date, relatate de „Borba": „In trimestrul II al anului 1952 un locuitor de oraș din Bosnia și Herțegovina a consumat 500 de grame de carne de vacă și vițel, un locuitor din Serbia — 460 grame, un altul din Muntenegru — 450 grame și un locuitor din Macedonia — 430 grame"...
Deci mai puțin de ½ kg. carne în trei luni...

• Tot din „Borba" fascistă: „Pentru a obține un echilibru între fondul de consum și fondul de mărfuri, precum și pentru a împiedica creșterea prețurilor, (!) guvernul jugoslav a hotărît să sporească chiriile cu 100%".

• După cum a anunțat fițuica titoistă „Borba" în multe regiuni ale țării productivitatea la hectar a culturilor agricole a scăzut cu 50-70% în comparație cu anul trecut. Ca urmare a recoltei proaste de culturi furajere s'a redus considerabil șeptelul. Situația economică a țăranimii jugoslave se înrăutățește pe zi ce trece.

• Numai sub formă de impozite directe titoiștii plănuesc să stoarcă dela țărani 50 miliarde dinari. La aceasta se adaugă diferitele impozite stabilite în bugetele republicilor titoiste, taxele și impozitele locale, care ridică astfel suma globală a impozitelor la cifre astronomice.

• Crunta exploatare feudală din Jugoslavia a ruinat în masă țărănimea mijlocașă și săracă și a dus la o degradare fără precedent a producției agricole. Dacă în 1949 au rămas necultivate 1.000.000 hectare de pământ, în 1951 cifra terenurilor rămase necultivate a crescut la 3.000.000 de hectare.

CU UNUL DIN ECHIPĂ

schiță

de Ștefan ANDREI

Șantierul combinatului siderurgic se întindea în fața ochilor inginerului Vladimir, ca un adevărat oraș. Dar el nu se uita nici la cartierul muncitoresc care strălucea în bătaia tremurată a luminii, nici la halele care se înșirau unele lângă altele, nici la barăcile ce se ridicau printre linii ferate, locomotive, schele și șanțuri întortochiate. Nu vedea decât turnul cenușiu al noului furnal, iar în dreapta, gingașă și semeață ca o trestie, macaraua derik, construită de el!

Răsuflă adânc și deodată porni la fugă pe panta ușoară a potecii, sări peste șanțurile care se săpau pentru gaze, ocoli atelierul de construcții metalice și abia când ajunse lângă hală încetini pasul, călcând pe traversele liniei ferate.

Organizatoricul biroului de partid îl luă de braț. După ce făcu câțiva pași alături de inginer, Vlaicu îl privi dintr'o parte și-l întrebă, iscoditor:

— Asta înseamnă să dăm furnalul la timp . . . Îl dăm?

Vladimir se uită în sus. — Fără îndoială ... și zâmbi.

Inginerul trecu pe sub schele și ieși lângă trenul care făcea manevră. Meșterul Gracea, un om de aproape șaizeci de ani, cu fața smeadă și plină de crețuri mărunte, cu părul cenușiu, tuns scurt de tot, se cocoțase pe schele, își scoase șapca și cu mișcări largi o rotea prin aer, ca un acar.

Dealungul liniei se adunaseră zeci de muncitori. Își mutau privirea pe rând, dela namila uriașă a capacului de oțel al furnalului așezată pe platforma vagonului, la brațul atât de delicat al macaralei ce se vedea desenat pe cerul de un albastru orbitor.

Meșterul Gracea dădea repede din mâini.

— Stai așa! Stai așa! Bine așa! Desleagă!

Unul din băeții echipei lui se vârî repede printre tampoane și decuplă locomotiva.

Abia la ora patru capacul fu strâns în ghiarele puternice ale scripeților. Inginerul Vladimir sări din vagon și se apropie de Gracea, care cu mișcări liniștite își ștergea ochelarii.

— Putem să-i dăm drumul?

— Să adunăm echipa la cabină și i-om da drumul — spuse încet meșterul.

— N'ar fi bine — întrebă după o pauză Vladimir — să împărțim echipa la trolii? E greutate mare, la o nevoie întăresc băeții otgoanele de ancorare ale macaralei.

Meșterul zâmbi, punându-și pe nas ochelarii cu ramă de fier.

— Ți-e frică să nu cedeze? Las'că nu se întâmplă nimic!

Dar după o clipă de gândire, spuse serios:

— Ai dreptate. Să-i adunăm.

In afară de doi muncitori mai bătrâni, cu care Gracea lucra de zece ani, toți ceilalți din echipa lui erau tineri, calificați în școlile șantierului și la locurile de muncă. Acesta, mic și îndesat, voinic fără pereche, este Varga. A venit de undeva de prin țara moților, deadreptul dela pădure. Celălalt, oacheș, guraliv și iute în mișcări, e Avram, fecior de plutași depe Mureș. A venit voluntar, cu prima echipă de utemiști. Celălalt, tăcut și cumpătat la vorbă, e Vrabie. Când a venit pe șantier era slab, deșirat, jerpelit și ceeace avea mai bun pe el era o pălăriuță neagră, care din pricina ploilor, a soarelui și a vântului devenise cenușie. Cei dintâi bani pe șantier și-i făcuse într'un chip năstrușnic. Adunase vreo zece dulgheri — nu dintre cei slabi — și pusese rămășag cu ei că dintr'o singură lovitură de bardă desprinde o hârtie de zece lei depe o grindă, fără să taie nici lemnul, nici hârtia. Câștigase atunci șaizeci de lei și pierduse zece. Nu-i greșise mâna decât odată!

Vlaicu l-a chemat atunci la organizația de bază.

— Nu e bine să câștigi în felul acesta bani! — i-a spus el după ce l-a felicitat pentru îndemânare. La prima leafă a întors banii și imediat după aceea a intrat ajutor la atelierul de sudură.

După ce le explică băeților ce-au de făcut, Gracea sări sprinten pe primele împletituri de fier ale macaralei. Inginerul Vladimir intră în cabină și se așeză lângă mecanic.

— Dă-i drumul, dar încet... încet . . . Își trecu repede palma peste fruntea înfierbântată. — Dacă simți ceva, oprești!

In răsuflarea tăiată a mulțimii care se adunase din toate colțurile șantierului, macaraua scârțâi din toate încheeturile, lanțurile se întinseră și deodată piesa uriașă a capacului se săltă, legănându-se ca la o palmă deasupra platformei vagonului.

Cineva strigă din mulțime.

— S'a făcut, băeți! Ține, măi fraților!

Și în urma lui izbucniseră din sute de piepturi urale puternice.

— Dă-i drumul! — striga și Gracea.

Pe nesimțite, capacul începu să urce în huruitul greu al lanțurilor, legănându-se prelung, ca un pendul uriaș.

Inginerul se urcă lângă meșter. Depe fruntea lui se desprindeau boabe mari de sudoare care alunecau printre sprîncene, se prelingeau dealungul nasului și cădeau în gol. Cu toate că era tehnician, cu toate că cunoștea valoarea calculelor de rezistență a materialelor, cu toate că, înainte chiar de a se prinde cu Gracea să construiască această macara, știuse că ea „își va face datoria", își simți inima bătându-i în piept cu putere. Intr'adevăr, ceeace tehnica veche nu reușise să facă până acum în țara noastră, planurile sovietice, în care crezuse cu atâta tărie, reușiseră! Datorită lor, pentru prima dată se ridica și la noi un furnal acoperit!

Gracea privea liniștit, când la capacul care urca, când la cabina de comandă, când la muncitorii adunați dealungul pereților halei. In ochii săi cenușii se putea citi o atenție încordată.

Soarele trecuse dincolo de trupul negru al furnalului și razele lui piezișe, după ce atingeau în treacăt acoperișurile de sticlă ale halelor, se pierdeau prin aerul care parcă se umpluse cu o pulbere subțire de aur.

Inginerul îi făcu semn meșterului:

— Eu cobor! De-acu știu că ține!

Dar vorba i se frânse. Se simți sguduit ca de un curent electric. In aceeași clipă auzi un șuerat puternic, de parcă un bici uriaș ar fi despicat aerul. Vladimir îngheță cu ochii țintă la capacul furnalului care își mărise legănarea, apropiindu-se tot mai mult de trupul macaralei. Gracea ridică ochii, apoi se întoarse către inginer și-i strigă:

— Coboară!

Vladimir însă nu-și putea desclești mâinile. Înțelese că unul din cablurile de ancorare cedase sub greutatea poverii și că macaraua se aplecase spre furnal, gata să se prăbușească.

Văzu ca prin ceață lumea care alerga în toate părțile, parcă ferindu-se din calea unui prăpăd. Cele patru lanțuri care lucrau, se opriră deodată.

Gracea se întoarse din nou către inginer și-l sgâlțâi:

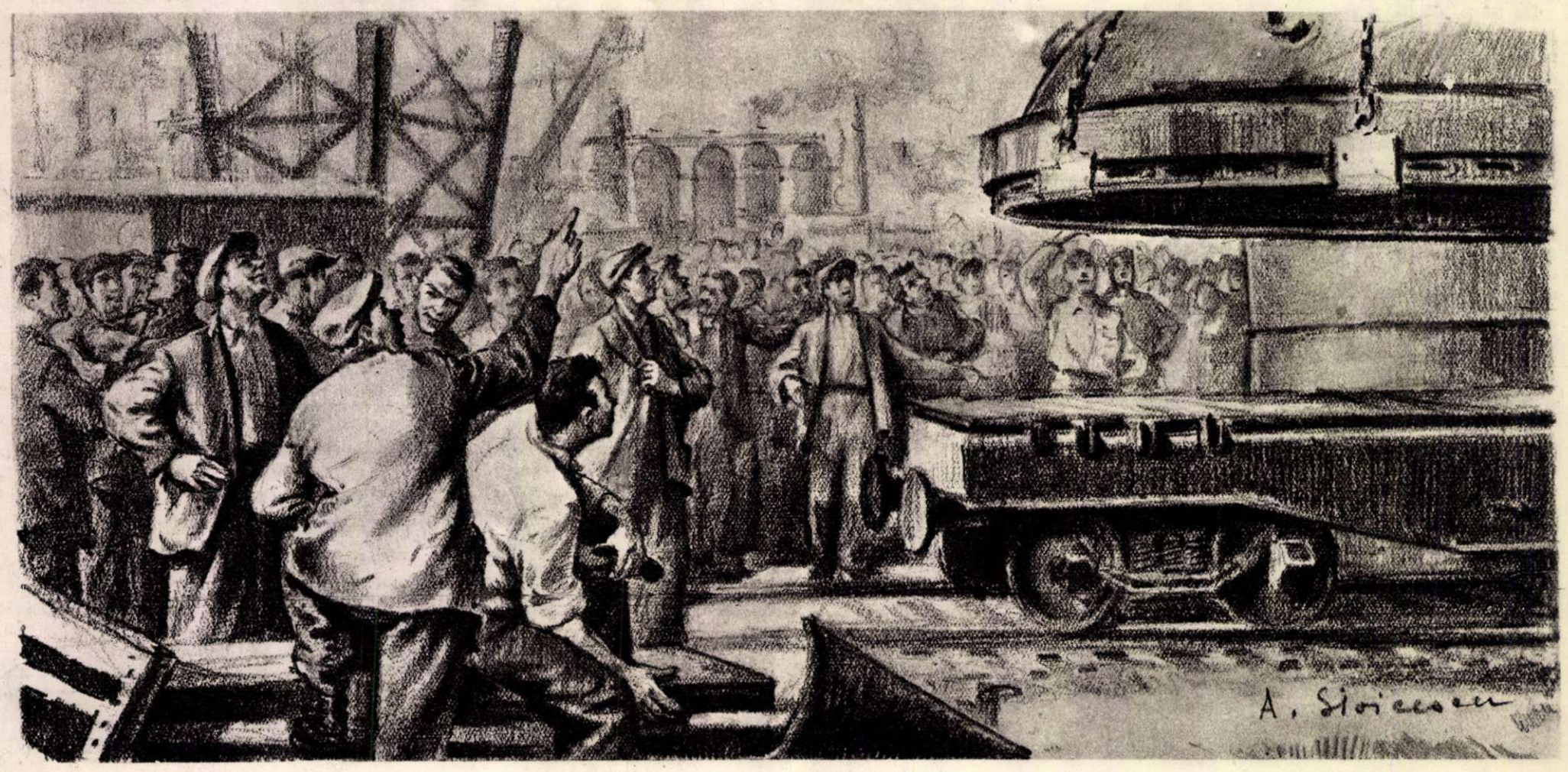

— Coboară !... Coboară odată !

Jos nu mai rămăseseră decât câţiva muncitori din echipa lui Gracea. Cineva urla peste capetele muncitorilor.

— Daţi jos capacul !... Cade capacul !

Vladimir se întoarse repede către acela şi-i strigă drept în faţă :

— Taci din gură !

Apoi intră în cabină şi spuse mecanicului :

— Să nu laşi pe nimeni să coboare capacul !

Momentul de panică trecuse ca o furtună prin sufletul inginerului Vladimir. Acum era din nou stăpân pe sine. Intr'o singură clipă reuşise să cântărească situaţia. Intr'adevăr, macaraua se lăsase într'o parte, dar nu cedase. Toată defecţiunea era la cablul de ancorare. Dar dece nu rezistase ? Greşise el în calcule ? Oare macaraua construită la Dnieprostroi fusese ancorată cu cabluri pentru altă greutate ? Parcă revedea caetele lui cu cifre. Le controlase de nenumărate ori. Nu. Nu greşise nicăeri. Dar atunci ? — Şi deodată îşi dădu seama. Unul din cabluri era vechi, uzat, pe alocuri mâncat de rugină. Atrăsese atenţia ca acel cablu să fie controlat cu deamănuntul. Pricepu : nu-i fuseseră luate în serios vorbele, se neglijase acest lucru ; tinerii nu-şi dăduseră seama că otgonul avea să muncească atât de greu... Era limpede.

— Să nu laşi pe nimeni, auzi ? — spuse încă odată mecanicului, care fără să lase maneta din mână, se ridicase în picioare şi-l privea înspăimântat :

— Lasă-mă să dau jos capacul ! Dacă o să cadă...

— Nu cade !

— Nu putem da furnalul, dacă o să cadă !

— Iţi spun că nu cade ! Pe răspunderea mea, lasă macaraua aşa cum se află şi ieşi afară !

— La o parte... la o parte ! — strigau muncitorii de lângă hală.

Prin careul liber dintre furnal, atelier şi macara, trecu directorul. Se apropia repede, privind în sus. Când ajunse lângă meşterul Gracea îl întrebă, cercetându-l aspru :

— Cum de s'a rupt otgonul ?

Dar meşterul părea cufundat în alte gânduri. Se uita şi el în sus la macaraua aplecată spre furnal şi deodată spuse cu vocea lui liniştită şi sigură :

— Are dreptate tovarăşul inginer Vladimir...

In timpul acesta, cei doi ingineri ieşiseră din cabină, înfierbântaţi.

— Tovarăşe director, să se dea jos imediat capacul. Dacă o să cadă dela înălţimea aceea, praf se face !

— Nu se poate — şi Vladimir îl dădu pe celălalt la o parte cu un gest, arătând cu palma deschisă în sus. Dacă încărcătura va coborî sub zece metri, va ieşi din centrul de greutate al macaralei şi prăbuşirea este sigură.

Din fundul şantierului se auzea tot mai clar :

— Daţi jos capacul !

Din hală apăru Vlaicu, în fugă.

— Tăcere, tovarăşi ! Nu zăpăciţi lumea !

Echipa lui Gracea, se aduna acum în grabă în jurul meşterului. Faţa lui Vladimir se făcuse albă, buzele îi tremurau uşor, dar vocea nu se lăsa gâtuită. Işi dădea seama că mai poate salva situaţia, dar pentru aceasta i-ar fi trebuit o clipă de răgaz, o clipă de linişte. N'o avea. Strigă tare :

— In afară de echipa tovarăşului Gracea, toată lumea să părăsească locul !

— Ce vrei să faci ? îl întrebă directorul, privind mereu în sus.

— Montăm un alt otgon !

— Ce ? Adică se urcă cineva sus ?

— Negreşit !

Directorul se uită la inginerul Vladimir şi tăcu.

Răspunsul acestuia îl buimăcise. Ar fi vrut să-i arate riscul, răspunderea, greutatea unei astfel de încercări, dar inginerul se şi întorsese către băeţii din echipă şi le vorbea cu o voce stăpânită.

— Tovarăşi, unul din echipă va trebui să urce cu mine până în vârful macaralei. Care dintre sudori vrea să vină ?

Parcă deşteptaţi din încordarea lor, săriră toţi deodată.

— Viu eu, viu eu, tovarăşe inginer.

In jurul inginerului şi al meşterului, cercul se strânse deodată tare. Vlaicu privea peste umerii băeţilor.

— In primul rând — Vladimir spunea — numai unul...

Vrabie, care stătea la marginea grupului, se uită iute la inginer, la meşter, apoi la Vlaicu şi deodată o sbughi către atelierul mecanic, în timp ce se auzea glasul iute şi înfipt al lui Varga ridicându-se peste celelalte :

— Tovarăşe inginer, eu nu am fost niciodată în locurile grele. Viu eu acum.

Vlaicu îl prinse de mâneca salopetei.

— Dar ai să poţi urca ?

— Pot ! Urc aşa, nelegat ! Să vedeţi...

— Şi eu pot să urc — spuse Avram. — Sunt cel mai bun sudor, voi ştiţi...

— Tovarăşi— spuse Vlaicu din nou — cel care se gândeşte să meargă doar „ca să facă o faptă mare", nu-i cel mai bun ! Cel care se urcă nelegat fără să ia toate măsurile de prevedere, nu-i nici el cel mai bun !

Şi întinse degetul peste capetele băeţilor, arătându-l pe Vrabie care venea în fugă, potrivindu-şi colacul de sârmă peste gât, cu aparatul de sudură prins în centura de siguranţă, cu o cutie de electrozi sub braţ.

— Iacă dece cred că cel mai potrivit este tovarăşul Vrabie !

In aceeaşi clipă sosi şi telefonistul. Inginerul îi dădu dispoziţii pentru instalarea imediată a telefonului cu al cărui receptor urma să se urce sus, pentru a putea conduce redresarea macaralei.

Meşterul Gracea ascultase în tăcere, încruntat. Simţea că undeva se făcuse o greşeală de care era răspunzător, nu numai inginerul, ci şi el. Instalarea cablurilor de ancorare o făcuse chiar el, cu mâinile lui. Il apucă pe inginer de mână şi-i spuse rar, cu liniştea lui obişnuită în voce :

— Macaraua asta eu am făcut-o !... adică noi toţi, dar se cheamă că eu am făcut-o ! Şi dacă am făcut-o rău, apoi eu să plătesc ! Aşa că eu am să urc sus, nu dumneata ! Aşa !

— Ce să plăteşti ? — sări Vlaicu care îşi dăduse seama imediat că meşterul, în loc să-şi concentreze toată atenţia asupra modului de salvare a situaţiei, căuta să spele ruşinea accidentului.

— Ce ? De plată este vorba aici ? Tovarăşul inginer poate să conducă mai bine decât dumneata toată operaţia prin telefon, de sus, iar dumneata ai mai multă experienţă în mânuirea macaralei decât el. Aşa este şi aşa trebue să fie !

In clipa în care inginerul, urmat de Vrabie se agăţară de primele încrucişări ale construcţiei metalice, Gracea veni repede lângă ei, le prinse mâinile cu putere şi nu fu în stare decât să bâiguie.

— Să aveţi grijă, auziţi ? Să aveţi grijă...

Apoi se scotoci repede în buzunare şi întinse inginerului tabachera sa tăiată în lemn de vişin şi bricheta făcută dintr'un cartuş.

— Luaţi-le la voi. Dacă vă vine rău, trageţi o ţigară !

Cu colacii mari de sârmă petrecuţi în bandulieră, încărcaţi unul cu telefonul, celălalt cu aparatul de sudură, începură să se strecoare printre încrucişările fiarelor. Urcară în tăcere, urmăriţi de privirile încordate ale celor depe şantier. Halele, barăcile, oamenii, rămâneau în urmă, din ce în ce mai mici. Din când în când inginerul se oprea, trăgea aer mult în piept şi iarăşi pornea. I se părea lui, sau într'adevăr macaraua se legăna ca o trestie ? Se opri din nou. Il cuprinse ameţeala. Se uită în jos. Se afla parcă în gol, aşa cum şi-i închipuia pe pompieri, când se urcau pe scări înalte şi atât de subţiri încât îţi venea rău să-i priveşti. Mâna îi tremura uşor.

— Tovarăşe inginer, nu-i dăm înainte ?

— Ba da, Vrabie !

Se scuturâ. Inchise o clipă ochii, apoi porni iarăşi, cu dinţii încleştaţi, deslipindu-se de fier cu greutate, cuprins de un sentiment de nelinişte pe care lupta din răsputeri să-l stăpânească.

— Merge, Vrabie ? Intrebase, mai mult ca să-şi facă singur curaj.

— Merge, tovarăşe inginer !

Ce curios sunau cuvintele la înălţimea asta ! Parcă împrumutau şi ele ceva din curăţenia aerului şi din impresia de vis în care i se părea că se petrec faptele.

— Io-te munţii, tovarăşe inginer ! — strigă deodată băiatul.

Vladimir surâse. Lui Vrabie nu-i era frică. Ba avea timp să vadă şi munţii, care într'adevăr, nevăzuţi de jos depe şantier, acum se desfăşurau în faţa ochilor ca un nesfârşit ocean înspumat şi strălucitor.

Niciodată nu şi-ar fi putut închipui Vladimir că până în vârful macaralei este cale atât de lungă. Mergeau de aproape o jumătate de ceas, şi abia trecuseră de jumătate.

— Ne oprim ?

Se opriră faţă în faţă, la douăzeci de centimetri unul de altul. Se priviră, apoi deodată, cuprinşi de aceeaşi încredere, amândoi zâmbiră. Vrabie întoarse capul.

— Hiii... ia'n uitaţi-vă ce mici au rămas casele şi omenirea !

Dar Vladimir începu să fie îngrijorat de alt lucru.

— Se cam lasă seara, Vrabie.

— Ce se lasă, că s'a şi lăsat ! Uitaţi-vă, la cantină s'au şi aprins luminile, şi dincolo la hala cea mare... alea din dreapta sunt dela birourile centrale...

Băiatul întindea mâna cu o plăcere copilărească, parcă descoperind pentru prima oară aşezările acestea. Vladimir se crezuse întodeauna un alpinist de frunte, dar acum îşi dădea seama că excursiile lui prin munţi, printre „hornuri" şi prăpăstii erau o joacă pe lângă această urcare nesfârşită, în gol, când toată armătura, din ce în ce mai strâmtă, se legăna şi vibra la fiecare adiere de vânt.

Ajunseră sus după încă douăzeci de minute de mers. Picioarele le tremurau la amândoi, dar fiecare căuta să ascundă nesiguranţa cu care se mişca acum, pe un spaţiu atât de mic. Şi deodată, urcuşul se termină. Până aici, avură dece se ţine, făcuseră trup cu macaraua, o simţiseră alături, prietenă. Dar acum, se treziră deodată cu trupu-

rile eşite din armătură, parcă aruncaţi în nemărginirea cerului pe care sclipeau primele stele.

— Nu te uita în jos; auzi, Vrabie? Nu te uita în jos!

Vrabie îşi încleştase picioarele în ultimele verigi pătrate ale macaralei şi cu mişcări încete, începu să-şi pregătească instrumentele pentru lucru. Vladimir dădu drumul la firul telefonului în jos. Soarele apunea departe, printre munţi. Şantierul se învăluise deodată într'un fel de ceaţă din care ţâşneau luminile subţiri ale sutelor de becuri împrăştiate dealungul întregii văi.

Vladimir îşi simţea fruntea rece, ca de ghiaţă. Obrazul i se crispase, încordat. In stomac i se făcuse un gol care câteodată, la scurte răstimpuri, se umplea parcă cu plumb. In timp ce-şi lega receptorul, valuri de ameţeală îl năpădeau la fiecare legănare a vârfului macaralei, care făcea acum oscilaţii mai mari de un metru.

Deodată se auzi un glas sbârnâind în receptor.

— Alo... alo... alo!

— Da! Se aude! Alo... şi Vladimir se trezi deabinelea. Pregătiţi reflectoarele, aduceţi reflectoarele dela hală şi dela betoniere! Nu avem lumină!

Vrabie, ca să nu ia în seamă ameţeala, privea fix la cârligul gros de care urma să agaţe noul cablu. Undeva, pe dedesubtul lui, scripeţii începură să scârţâie şi lanţurile să lucreze din nou.

— Ridică otgonul!

Din clipa aceea, lucrul începu, greu, cu atenţie încordată. Vorbeau rar, numai să se ajute.

— Ţineţi dumneavoastră manşonul ca să strâng sârma.

— Eh! — spuse deodată Vladimir — am uitat ochelarii de protecţie!

— Ba i-am adus, răspunse Vrabie, şi tot cu mişcări încete, scoase două perechi de ochelari din buzunarul salopetei. Am adus şi pentru dumneavoastră!

Işi trecură curelele pe după ceafă şi câteva clipe mai târziu, scântei puternice verzi, galbene, rubinii, începură să sară în jurul lor ca un joc de artificii strălucitoare.

Din când în când, ca sub puterea unei mâini nevăzute, întreaga macara pornea iarăşi să se legene. Atunci scânteile se stingeau. Se auzea adierea de vânt, amplificată de coloana aceea de zăbrele de fier, încât îţi părea un vânt de furtună. Apoi, unul dintre ei spunea liniştit, ca şi cum nu s'ar fi întâmplat nimic:

— Mai departe!

Cât timp se scursese de când lucrau aşa? Timpul nu mai putea fi măsurat. Mişcările erau încete, calculate, reduse ca într'un film învârtit cu încetinitorul. Când inginerul se uită la ceas, rămase uimit.

— E două noaptea, măi Vrabie!

Deodată sudorul ridică privirea spre inginer, îşi scoase ochelarii şi spuse, privind bolta cerului, neaşteptat de largă:

— E gata! am băgat paisprezece electrozi! Nu se mai rupe o sută de ani! Poate să-l tragă la troliu.

— Alo... alo... Gracea! Legaţi cablul! Am terminat sudura!

— E legat!

— Incepeţi strângerea lui! Dar cu atenţie... alo, cu atenţie mare! Incet!

Câteva clipe mai târziu, se simţi o uşoară sguduitură care, urcând în sus, ca undele unei ape, trecu prin toate mădularele de fier, şi se răspândi în trupurile celor doi oameni.

In receptor se auzi glasul glumeţ al lui Vlaicu:

— Ei tovarăşi, sunteţi la înălţime!

— N'avem lăutari că v'am pofti la horă, răspunse Vladimir râzând.

— In cazul ăsta nu-mi rămâne decât să vă poftesc eu! Dar iată că mai vrea cineva să vă vorbească!

— Alo, tovarăşul ministru vă trimite salutul său şi vă urează noroc, dumitale şi tovarăşului Vrabie!

Inginerul tăcu îndelung, apoi întrebă mai încet:

— Cu cine vorbesc?

— Cu secretarul Comitetului de Partid.

Câtăva vreme nu se mai auzi nimic. Pe urmă iarăşi vocea meşterului Gracea.

— Tovaráşe inginer, începem! Dirijaţi strângerea cablurilor!

Inginerul încercă să privească în jos. Niciodată nu şi-ar fi putut închipui că lumina poate fi mai compactă şi mai de nepătruns ca întunericul. Fâşiile mari ce ţâşneau din reflectoare păreau o ceaţă cenuşie, spumoasă, prin care se mişcau valuri de aburi de care ochii se isbeau fără să poată distinge ceva.

— Coborîţi reflectoarele! Nu pot dirija mişcările! Nu-mi dau seama de poziţie!

Macaraua trosnea mereu, de parcă era făcută din sticlă şi cu fiecare trosnitură se sălta, tresărea, îşi prelungea o clipă legănarea şi iarăşi se aşeza.

— Alo... încă oleacă... încă oleacă... aşa! Stai! Treceţi la troliul numărul doi! Descolăceşte! Strânge! Dă-i drumul!

Vrabie coborî cu un metru mai jos şi se opri, rezemat în fierăria care îi intra în coaste şi în şale. O moleşeală ciudată i se răspândi în tot trupul, aşa cum simţise în copilărie, când după multe ore de scăldat la gârlă, ieşea la mal. Nu-l durea nimic, iar legănarea uşoară, câteodată scuturată a macaralei, nu-i mai făcea rău. Se simţea bine, şi vocea inginerului pe care o auzea aproape i se părea cunoscută de ani de zile, ca o voce părintească.

Deodată i se păru că undeva, pe fundul zării, vede o geană de lumină verzue. Nu. Fusese numai o părere. Inchise ochii, dar când îi redeschise, văzu că în acele clipe cât ţinuse ochii închişi, lumina se făcuse mai mare.

— Tovaráşe inginer, se crapă de ziuă!

— Ei, de acum putem coborî şi noi.

— Ba e păcat, tovaráşe inginer. După o noapte ca asta, face să prindem zorile de aici!

Inginerul se lăsă încet lângă sudor. Cu toate că treaba era sfârşită, stătură amândoi, umăr lângă umăr, privind la geana fosforescentă care creştea în depărtări nebănuite, dincolo de crestele munţilor. Inginerul îşi aprinse o ţigară, din cele date de meşterul Gracea, şi zâmbi.

— Ai auzit ce a spus tovarăşul ministru?

— Am auzit — răspunse Vrabie — dar nu înţeleg cum de a ştiut el de mine!

Depărtările prindeau lumini de purpură. Vârfurile munţilor străluceau acum de parcă ar fi fost acoperite cu zăpadă. La picioarele celor doi oameni se întindeau ceţurile încă neîmprăştiate, prin care ochii lor nu răzbăteau. Părea că plutesc pe o mare nesfârşită, în zorii unei dimineţi strălucitoare. Şi privind toate acestea ei fură cuprinşi de o bucurie neaşteptată, rod al unei nopţi încordate, care adusese izbânda.

Din şantierul acoperit de ceaţa dimineţii nu răsbea decât trupul uriaş al furnalului, a cărui formă se întărea pe măsură ce creştea ziua.

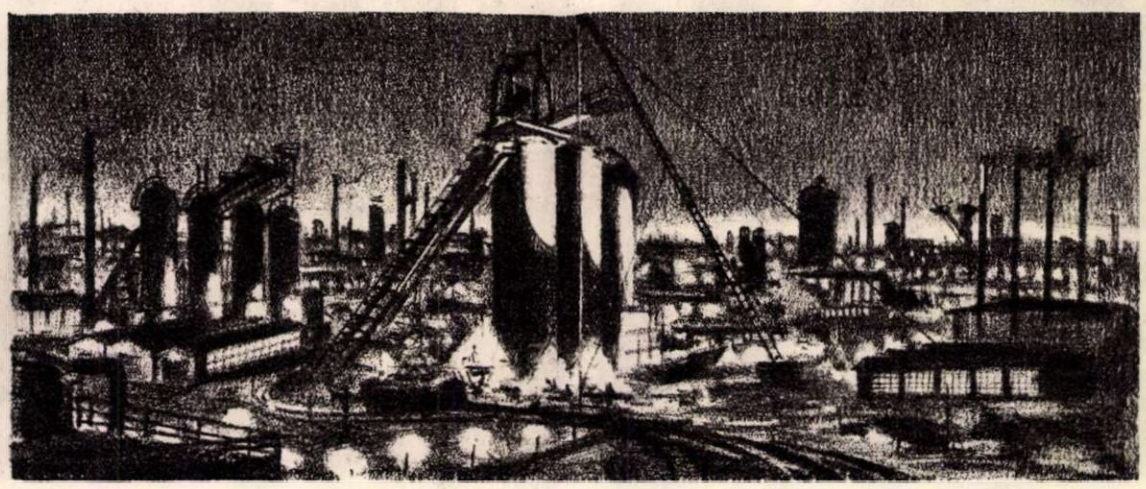

Ilustraţii de A. STOICESCU

N. A. NECRASOV

„Tânăr cârmaci al furtunii viitoare"

Mai toţi poeţii, şi cu osebire cei ai veacurilor XVIII-XIX, nu arareori, încordându-şi lira, şi-au cântat muza. Era acea muză pe care încă antichitatea a cunoscut-o din vremea lui Homer şi a lui Virgiliu. La jumătatea secolului trecut însă, în rândul „muzelor" a apărut o alta:

„O tristă'nsoţitoare a triştilor săraci
Născuţi ca să muncească, să sufere
în lanţuri".

Era muza nouă a lui Necrasov, „muza tristeţii şi a răzbunării", „soră cu poporul". Ea s'a născut din sbuciumata plămadă socială a regimului autocratic ţarist, în anii în care, în arena mişcării de eliberare din Rusia, îşi făcea intrarea cea de a doua generaţie de revoluţionari, despre care Lenin scria: „Cercul de luptători s'a lărgit, legăturile lor cu poporul au devenit mai strânse". Herţen i-a numit: „Tineri cârmaci ai furtunii viitoare". Dar furtuna nu venise încă. Un astfel de „cârmaci al furtunii viitoare" a fost Nicolae Alexeevici Necrasov, născut în 1821.

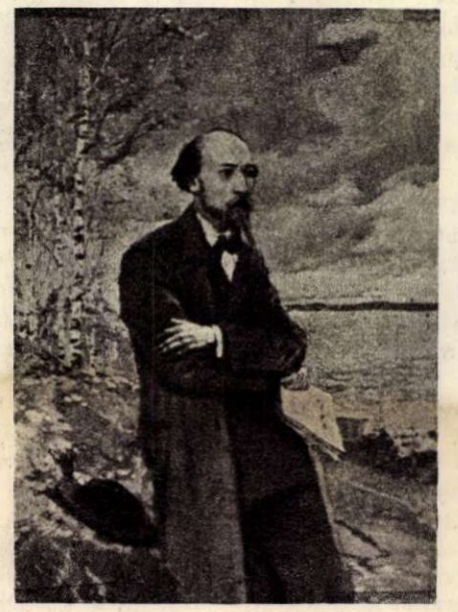

Multe din poeziile sale, închinate patriei, frumuseţilor pământului rusesc, conţin ideea contrastului pe care l-a zugrăvit şi Puşkin în „Satul". Necrasov a cântat nevoia poporului de a smulge lanţurile, avântul său spre libertate:

„Te 'năbuşi cât n'ai libertate,
Doar noapte e, fără sfârşit.
Porni-vor furtunile, poate?
Paharul, ochi s'a 'mplinit!
Dă iureş pe marea în spume,
Prin şesuri, păduri şuerând,
Paharul durerii din lume
Răstoarnă-l de tot, până'n fund!"

1868

Când foarfecele necruţătoare ale cenzurii ţariste tăiau calea exprimării directe a simţămintelor poetului, Necrasov utiliza figuri din trecutul istoric. O minunată întruchipare şi-a găsit această idee în „Cneaghina Volconscaia" şi „Cneaghina Trubeţcaia", în care sunt proslăvite minunatele femei ruse, luptătoarele decembriste.

Necrasov a fost, în Rusia, primul poet al muncii. Cititorului nostru îi este cunoscut „Drumul de fier", acel sguduitor document al muncii-cazně, în condiţiile despotismului ţarist. Aceleaşi revoluţionare accente îşi găsesc viaţă în poezia „Pe Volga", în care sunt descrise suferinţele luntraşilor.

Dar ceeace domină lirica lui Necrasov sunt motivele inspirate din marea tragedie a ţărănimii ruse, suferind jugul moşieresc, —înainte de reforma din 1861—şi pe cel capitalist, şi mai sălbatec, după reformă. Cu osebire preţios e felul în care înţelege marele poet suferinţele ţărănimii ruse, în poezii ca: „Gerilă-nas roşu" sau „Orina, mama soldatului", în care e înfăţişat chipul femeii întreită roabă: născută roabă, soaţa unui rob, mama unor robi!

Toate aceste impresionante aspecte îşi găsesc sintetizarea în capodopera lui Necrasov: „Cine trăeşte bine în Rusia", această adevărată enciclopedie a statului ţarist rusesc dinainte şi de după reformă. Concluzia poemului demonstrează democratismul revoluţionar al poetului, demonstrează forţa viitorului luminos al poporului rus. Cine trăeşte bine în Rusia? Nici moşierii, nici popii, nici vătafii—spune plin de sarcasm poetul: bine în Rusia trăeşte Grişa Dobrosclonov, luptător pentru măreaţa cauză a poporului! Fiindcă numai luptătorii trăiesc cu adevărat...

Victor VÂNTU

Oameni de azi

Un dispensar de țară. O tindă cu stâlpi de lemn, în care un meșter cu dragoste pentru frumos a cioplit stângaci câteva flori. Un umbrar desfrunzit de vântul toamnei își leagănă chica pleșuvă peste tufănelele ruginii. Dinăuntru se aud glasuri îngrijorate. In curte un băiețaș cu ochi înspăimântați întreabă cu glas sugrumat: „Moare maica, hai?"

Așa începe piesa *„Oameni de azi"* de Lucia Demetrius. Este un început plin de dramatism. Un doctor tânăr, abia ieșit depe băncile școlii, se luptă din răsputeri să smulgă din ghiarele morții o femeie și pruncul său. Asupra lui sunt ațintite rugătoare privirile bărbatului și ale feciorului cel mare.

Un colectiv de artiști înzestrați, în frunte cu directorul de scenă Mony Ghelerter, artist emerit al R. P. R., a realizat în această stagiune pe scena Teatrului Municipal spectacolul *„Oameni de azi"*.

Figura centrală a piesei este dr. Vasile Murgu. Vasile Murgu a terminat de curând facultatea de medicină. Student fiind, se gândea adesea la viitorul său. Visa să rămână în Capitală. Acolo—gândea el—sunt alte posibilități de evoluție; la sat viața este mai aspră, mai aspre condițiile de lucru. Insă satele noastre au și ele nevoe de doctori și Ministerul trimite pe Vasile Murgu la dispensarul din satul Găvanul. Acesta se supune fără entuziasm, dar odată ajuns în Găvanul, el, care-și iubește profund meseria, se hotărăște să facă treabă așa cum n'a făcut altul înaintea sa. Primele greutăți însă îl copleșesc. Doctorul Murgu continuă să lucreze cu perseverență, dar munca sa este fără bucurii, cenușie, îngustă, pentrucă orizontul lui nu trece de pereții cabinetului său. Dr. Murgu rămâne departe de oameni, de frământările lor, de lupta lor pentru crearea unei gospodării agricole colective.

Curând însă viața însăși vine să-l convingă pe Murgu că munca sa „strict medicală" se leagă strâns de munca oamenilor din jurul lui și că izbânda sa este chezășuită de izbânda celor care luptă pentru o viață nouă. Chiaburul Cotoroiu, care-i oferea darnic serviciile și căruța sa, și în „desinteresul" căruia Murgu crezuse, se dovedește a fi un nemernic, cu atât mai primejdios, cu cât își ascunde chipul adevărat sub masca cumsecădeniei; odrasla unui moșier de prin partea locului, dr. Petrescu, de care Murgu se simțea oarecum legat prin „meserie" îi apare în adevărata lumină. Ura sălbatică împotriva regimului nostru stinsese în Petrescu ultima licărire de omenie și de cinste profesională și îl împinsese la asasinat.

La Teatrul Municipal rolul doctorului Murgu este interpretat alternativ de Septimiu Sever și Romulus Neacșu. Cei doi actori reușesc să arate cum sub influența celor mai înaintați oameni din sat și, în primul rând a comuniștilor, dr. Murgu se transformă, crește, devine un om de știință militant, care luptă nu numai pentruca viața oamenilor să fie la adăpost de primejdia bolilor, ci și pentruca această viață să fie frumoasă, liberă, demnă cu adevărat de a fi trăită. Cei doi interpreți au redat cu sinceritate, căldură și într'un mod original, entuziasmul cu care Murgu se alătură luptei pentru „colectivă". Ei au înfățișat deasemenea cu sensibilitate dragostea duioasă și timidă pe care Murgu o nutrește față de învățătoarea Marta.

Piesa *„Oameni de azi"* este un tablou grăitor al satului nostru în perioada actuală. Pe scenă, nevăzută, se află în fiecare moment al acțiunii — o baricadă. De o parte a ei stau oamenii cinstiți, care luptă pentru un viitor luminos. In fruntea acestora este Grigore, secretarul organizației de bază, interpretat de Jules Cazaban. Jules Cazaban a redat simplu, emoționant, adânca umanitate a personagiului, grija sa atentă față de om. S'ar cuveni mai puternic subliniat rolul conducător al lui Grigore în demascarea uneltirilor dușmănoase. Alături de Grigore se află învățătoarea Marta. Gina Petrini a dat chipului Martei multă lumină. Ea a înfățișat firea deschisă, dreaptă și entuziastă a tinerei învățătoare, dârzenia caracterului său. Nicolae Sireteanu în rolul doctorului Teofil a creat imaginea unui om de știință care a acumulat dealungul anilor o bogată experiență, pe care astăzi o pune în folosul înfloririi țării sale. Florin Stroe, interpretând pe secretarul sfatului popular a scos în evidență înflăcărarea care-l caracterizează pe Onofrei.

De cealaltă parte a invizibilei baricade stau acei care simt pământul cutremurându-se sub picioarele lor. Ei nu se lasă însă „dați la fund" și se zbat cu disperare folosind toate mijloacele: acoperindu-și fața cu masca pocăinței, blestemând și împroșcând cu venin, recurgând chiar la asasinat. O remarcabilă compoziție a realizat Ștefan Ciubotărașu în rolul chiaburului Cotoroiu. Actorul a reușit să dea acestui fost agent sanitar și electoral trăsăturile tipice categoriei sociale și în acelaș timp o puternică individualitate. Forța demascatoare a interpretării este cu atât mai mare, cu cât Ștefan Ciubotărașu redă deosebit de nuanțat viclenia chiaburului, abilitatea lui. Interpretând rolul dr. Petrescu, Fory Etterle a demascat cu vigoare tiparul și căloșia personagiului. El a izbutit să arate că acest domn cu „maniere" este în realitate o bestie cinică, mânată de o ură sălbatecă, în care s'a stins ultima scânteie de omenie. Excepțională este creația Soniei Cluceru, artistă emerită a R.P.R. în rolul moașei Anicuța Dobroțel. Sonia Cluceru a făcut din Anicuța Dobroțel o rămășiță tipică a micului funcționar din vechile regimuri.

Invățătoarea Marta *(Gina Petrini)* stă de vorbă cu doctorul Murgu *(Septimiu Sever)*.

Murgu: „Bolnavii sunt lotul meu!"

Marta: Numai bolnavii? Nu toți oamenii, sănătoși sau bolnavi, după cum îi ferești dumneata?...

Doctorul Murgu surâde încurcat, se repede și rupe din răzor două tufănele.

Marta: Iți mulțumesc. Nu știam că un om atât de sălbatec dă flori...

•

In dispensar, doctorul Murgu se luptă din răsputeri să aducă la viață pe nevasta lui Zăplan.

Moașa a ieșit să aducă apă. Zăplan o urmărește cu privirile îngrijorate, dar văzându-i pe Cotoroiu și pe nevastă-sa plecând, „coana moașe" a uitat de doctor, de bolnavă.

Moașa: Tii! Pierdui azi cafeluța! Tocmai Dumineca! Așa-i norocu' meu, spart la fund.

In fotografie, dela stânga la dreapta: chiaburul Cotoroiu *(Ștefan Ciubotărașu)*, *„coana"* Lenuța *(Sandina Stan)*, moașa Anicuța Dobroțel *(Sonia Cluceru)*, țăranul sărac Zăplan *(Boris Ciornei)*.

•

Acasă la doctorul Teofil, la spitalul din Cătuia. O seară de iarnă cu viforniță. In jurul mesei ședeau adunați doctorul Teofil, mama lui, Grigore și doctorul Murgu. O veste rea tulbură însă bucuria și tihna serii. Invățătoarea Marta vine să anunțe că fiul lui Grigore este grav bolnav. (Chiaburul Cotoroiu, inspirat de doctorul Petrescu îi făcuse copilului, bolnav de scarlatină, o injecție care-i complicase boala).

In fotografie, dela stânga la dreapta: doctorul Murgu *(Romulus Neacșu)*, Grigore *(Jules Cazaban)*, mama doctorului Teofil *(Neli Sterian)*, învățătoarea Marta *(Gina Petrini)*, doctorul Teofil *(N. Sireteanu)*.

•

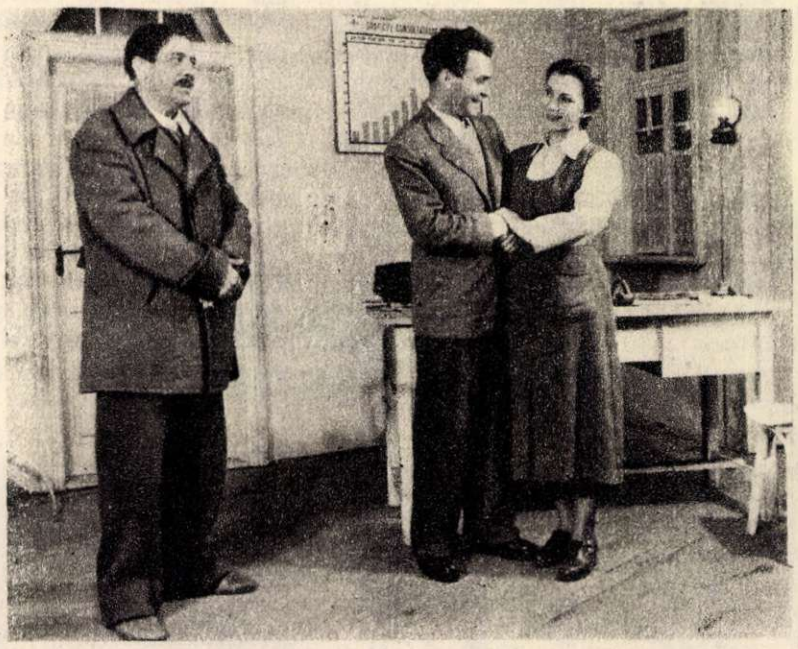

La sfârșitul piesei Vasile Murgu este nu numai un medic pasionat de meseria lui, ci devine un luptător entuziast pentru gospodăria colectivă.

In fotografie, o scenă din ultimul act: Grigore *(Jules Cazaban)*, dr. Murgu *(Romulus Neacșu)* și învățătoarea Marta, care va fi de aci încolo tovarășa de viață a acestuia *(Gina Petrini)*.

•

Spectacolul *„Oameni de azi"* cunoaște o mare popularitate în rândul oamenilor muncii. Succesul de care se bucură este o binemeritată încununare a eforturilor pe care colectivul Teatrului Municipal le-a depus pentru a valorifica din plin una dintre cele mai reprezentative opere ale noii noastre dramaturgii.

Ecaterina OPROIU

TINEREȚEA PATRIEI

A sosit iarna! Stadioanele şi terenurile de sport care au găzduit nu de mult ultimele întreceri ale sportivilor au îmbrăcat toaleta de iarnă. La Bucureşti ca şi la Oraşul Stalin, Petroşani, Arad sau Timişoara, Cluj, Ploeşti, Iaşi sau Constanţa ca şi în atâtea alte oraşe ale ţării, stadioanele şi terenurile au cunoscut o vie animaţie. Tineretul patriei noastre îşi petrece orele libere în plin aer şi soare pe iarba sau pista stadioanelor, pe crestele albite ale munţilor, în vecinătatea întinsurilor de apă, călindu-se în întreceri sportive, sporindu-şi forţa de muncă închinată înfloririi necontenite a patriei.

Odată cu venirea iernii iubitorii sporturilor îşi mută activitatea depe terenuri în săli. Ceeace în trecutul nu prea îndepărtat aparţinea domeniului fanteziei a devenit realitate. Sutele de stadioane, miile de terenuri nou construite ca şi sălile de sport, găzduiesc din ce în ce mai mulţi sportivi.

Partidul nostru şi guvernul au sprijinit în anii aceştia ai puterii populare, mişcarea sportivă, menită să se desvolte din ce în ce — urmând calea glorioasă a sportului sovietic—important factor de educare în spirit comunist a masselor de tineret. Sute de mii de tineri şi tinere s au prezentat la startul întrecerilor sportive organizate în ultimii ani, iar numărul lor a crescut dela o întrecere la alta. Noi talenţ s'au ridicat din rândul noilor veniţi în sport, împrospătând cadrele sportivilor noştri fruntaşi şi aducând patriei noi şi însemnate succese.

Instaurarea regimului democrat-popular a făcut ca şi porţile stadioanelor, devenite în aceşti ani mai numeroase ca oricând în ţara noastră, să se deschidă larg, primind noi contigente de tineri sportivi, iubitori ai activităţii în aer liber, tineri vrednici care se

2

3

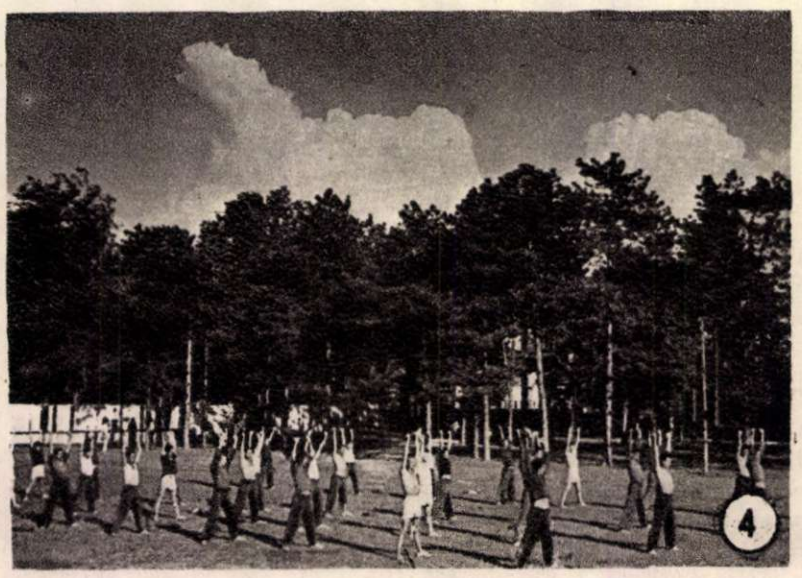

4

5

străduesc la locurile lor de muncă să întreacă normele, să îmbunătăţească calitatea produselor lor, să înveţe mai bine şi să devină astfel mai folositori patriei iubite, aflată în marş hotărît spre socialism.

Acesta este doar un moment al tradiţionalei defilări de 1 Mai, a sportivilor. Sute de mii de tineri sportivi îşi manifestă bucuria de a putea trăi şi munci într'o ţară liberă, de a putea practica sporturile prefe-

CONSTRUCŢII SPORTIVE: înainte de 1944—300; în 1945 — 3 noi baze sportive; în 1949 — 570 noi baze sportive; astăzi — 6.000, dintre care: 200 stadioane cu pistă de atletism, 2.000 terenuri de fotbal, sute de bazine de înot şi zeci de săli de gimnastică.

RECORDURI: îmbunătăţite în 1949 — 451; în 1951 — 521.

PARTICIPANŢI: la concursurile de atletism, gimnastică, tir, schi, natație în 1950 — 387.121; în 1951 — 501.354; la crossurile de 1 Mai şi 7 Noembrie în 1951 peste 1.000.000 participanţi; Cupa satelor 1951 peste 200.000 participanţi; Campionatele de atletism ale R. P. R.: peste 200.000 participanţi.

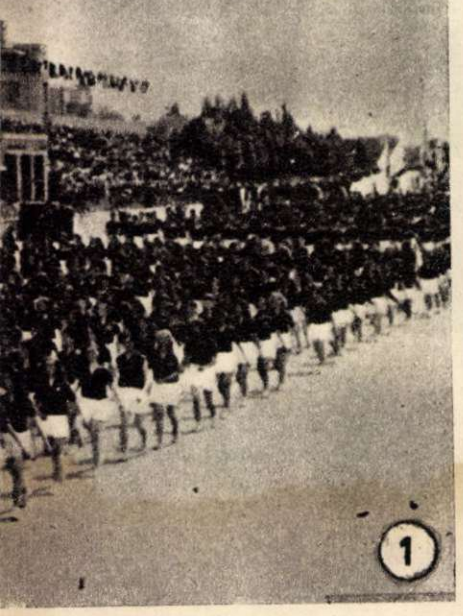

1

rate. Datorită condiţiilor de practicare a sportului, create de partid şi guvern, numărul sportivilor activi creşte în fiecare an. In 1951 spre pildă, au participat la diferite competiţii 1.671.379 sportivi. *(foto 1)*

Tot mai numeroşi sunt purtătorii insignei G.M.A., tot mai mulţi cei care luptă să o cucerească. Până acum ea străluceşte pe piepturile a zeci de mii de purtători, în vreme ce alte zeci de mii de aspiranţi sunt pe punctul de a o cuceri. Dornici de a deveni mai puternici, mai apţi pentru munca productivă, membrii colectivului sportiv „Griviţa Roşie", din Capitală şi-au îndeplinit planul la purtători de insignă în proporţie de 122%, cei dela Ştiinţa IMF-Timişoara cu 225%, iar cei dela Progresul-Oraşul Stalin cu 300%, încă din primele zile ale lunii Decembrie. In fotografiile noastre: Stahanovistul Alexandrescu Ion dela Atelierele „Griviţa Roşie" primind insigna *(foto 5)* şi un grup de tineri făcând exerciţii de gimnastică G.M.A. *(foto 4)*.

Ca Nicolae Linca, pe care-l vedeţi în fotografie după cucerirea titlului mondial universitar de box la categoria semimijlocie, şi alţi sportivi au făcut să se înalţe în ultimii ani, stindardul patriei noastre iubite pe catargul cel mai înalt al învingătorilor în diferite întreceri internaţionale. Maeştrii sportului: Iosif Sârbu, Angelica Rozeanu, Gh. Fiat, fraţii Viziru, Mihai Bâră, Ioan Soeter, Alexandra Sicoe, Zeno Dragomir şi alţi sportivi fruntaşi, învingători în atâtea întreceri internaţionale, sunt astăzi cunoscuţi în întreaga Europă, în lumea întreagă. Cele 451 recorduri îmbunătăţite în 1949, cele 521 din 1951 şi celelalte recorduri doborîte în anul în curs, cei 144 de maeştri ai sportului din R. P. R. sunt o puternică mărturie a creşterii nivelului calitativ al sportului nostru, o chezăşie a succeselor noastre viitoare. *(foto 2)*

Sport şi prietenie! Aceste două noţiuni au început de mult să fie împerechiate în Republica noastră Populară. La Festivalurile Mondiale ale Tineretului dela Praga, Budapesta, Berlin, la cea de a XV-a ediţie a Jocurilor Olimpice de vară, ca şi în pasionatele concursuri organizate de U.I.S. tineretul din numeroase ţări şi-a întins prieteneşte mâna, cu acelaş gând, cu aceeaşi dorinţă: PACEA.

In fotografie un aspect dela jocul de baschet dintre reprezentativele studenţeşti din R.P. Chineză şi R.P.R. *(foto 3)*

Frumoasă este patria noastră, cu locuri pitoreşti presărate din belşug dela Mare până la munţii semeţi ce poartă nimbul alb al zăpezilor aproape tot anul. Mii de oameni ai muncii se îndreaptă săptămână de săptămână spre aceste locuri. Numai în 1951 au participat la excursiile organizate de C.G.M. aproape 1.150.000 de oameni ai muncii dornici să cunoască frumuseţile patriei, să primească noi forţe de muncă pentru înflorirea ţării. *(foto 6)*

Fotografia noastră reprezintă intrarea Parcului Sportiv Dinamo, din Capitală. Aci, activitatea sportivă nu se întrerupe deloc în tot cursul anului. Ea se poartă acum în splendida sală de sporturi şi nu departe de aci, la sala Floreasca şi la bazinul acoperit, alţi sportivi se pregătesc şi se întrec în concursuri. Privind această fotografie gândul te poartă spre trecut, când în întreaga ţară erau doar 300 de terenuri. Iţi aminteşti desigur, cititorule, de cele 6.000 de construcţii sportive de astăzi şi te gândeşti depe acum la cele ce se vor înălţa de aci înainte în oraşele noastre reînoite. *(foto 7)*

Succesele din sport se datoresc în bună măsură, ca şi cele din producţie, marelui şi dezinteresatului ajutor pe care îl primim necontenit din partea Uniunii Sovietice. Puternicul sentiment de dragoste fierbinte şi de recunoştinţă de care se bucură oamenii sovietici din partea tineretului nostru este redat de imensa dragoste pe care el o poartă tovarăşului Stalin, conducătorul înţelept al popoarelor sovietice. Intr'o zi de mare sărbătoare a tineretului, sute de sportivi scriu cu trupurile lor ceeace simte inima fiecăruia dintre noi: «SLAVĂ LUI STALIN». *(foto 8)*

Emanoil VALERIU

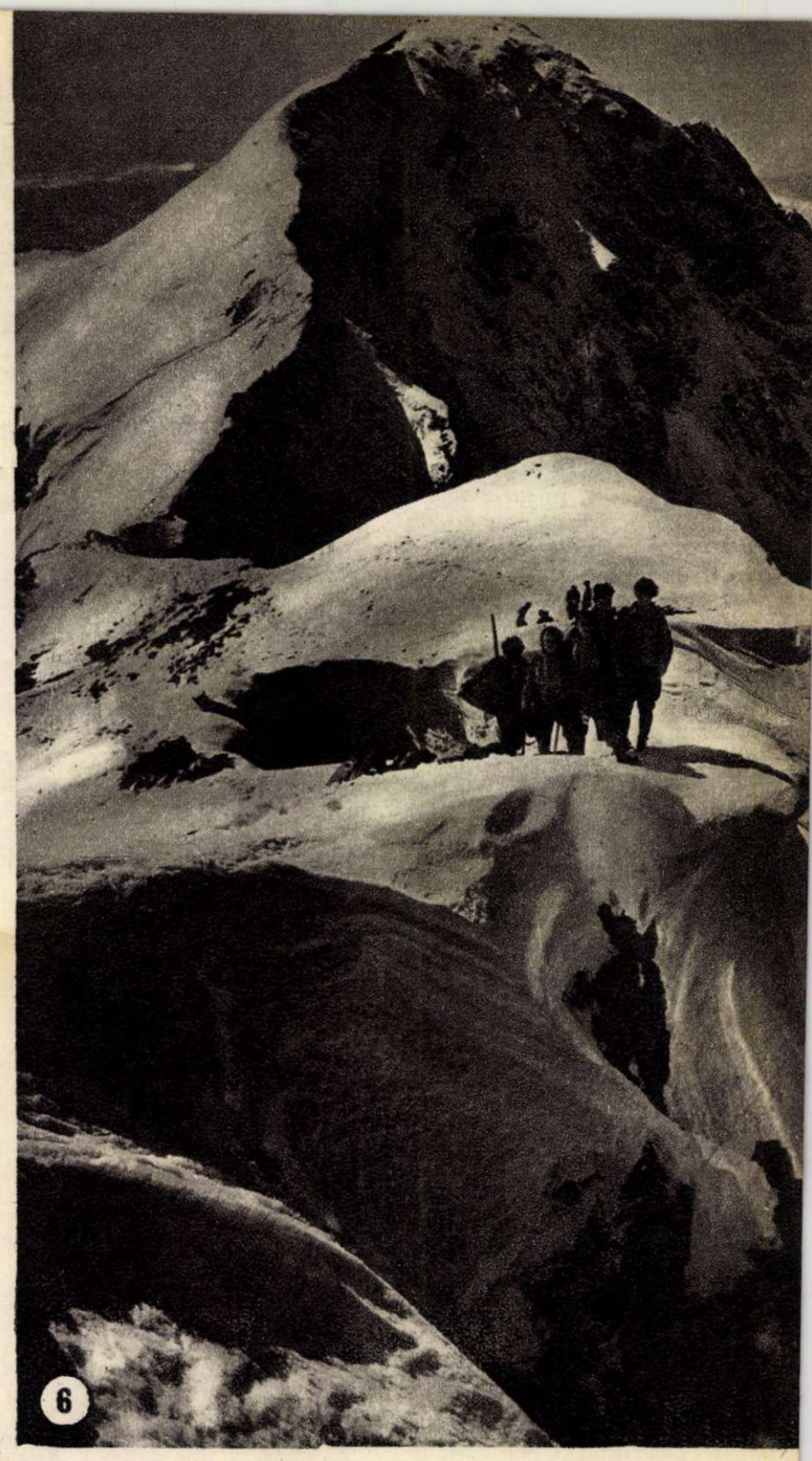

6

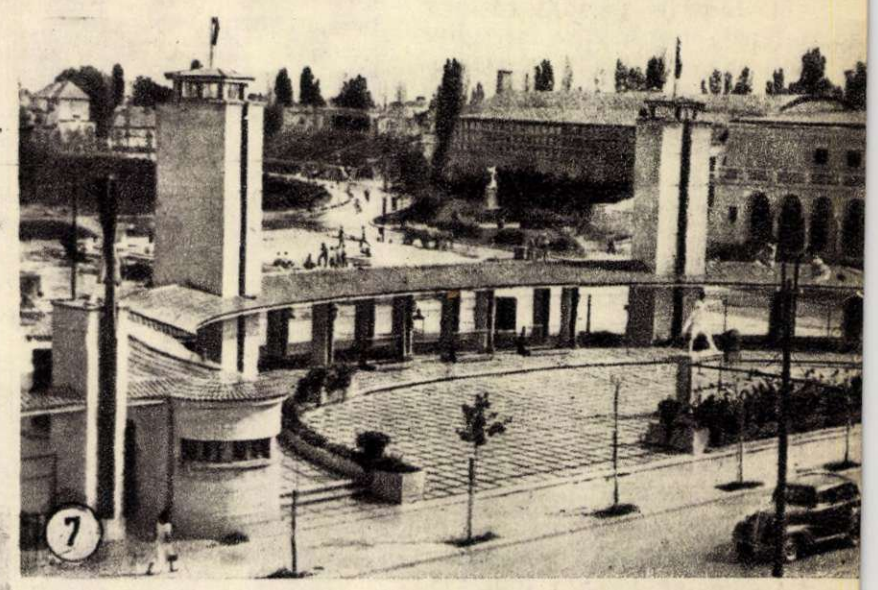

7

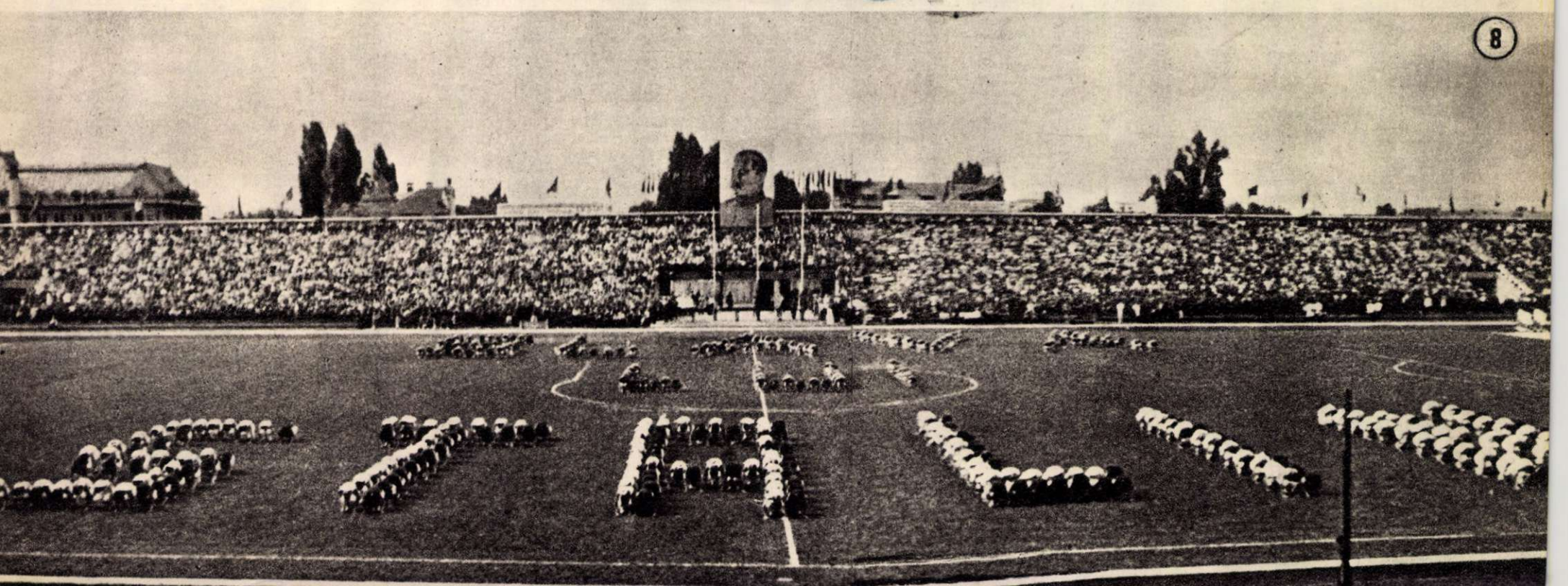

8

În noaptea ANULUI NOU

Noaptea anului nou...

Clubul uzinei e plin de oameni și de voie bună. Muncitorii împreună cu familiile lor sărbătoresc sfârșitul unui an bogat în realizări și venirea tânărului an de care îi leagă sumedenie de perspective și gânduri îndrăznețe.

In sala mare, inundată de lumină și împodobită ca niciodată, oamenii s'au strâns acum grupuri - grupuri; unul în jurul pianului la care cântă „sudorul cu codițe" dela atelierul II; altul, în jurul stahanovistului Olteanu care discută cu fecioru-său de parc'ar fi și el strungar și nu un mărunțel de cinci ani; la bufet, nevasta lui Pintea povestește despre noua lor locuință; lângă fereastră, Oana și Preda își strâng pe furiș mâna și se privesc în ochi...

Toată lumea e veselă, așteaptă miezul nopții. Numai Vasile Mihuț, președintele comitetului sindical se agită. N'a stat o clipă locului. S'a ocupat de organizarea revelionului — și se pare că n'a muncit rău în privința asta. Dar acum dece nu s'o liniști? Ce-și tot face cale prin mulțime, uitându-se la fiecare și la toate ușile? Din când în când întreabă pe câte cineva:

— Pe Nae, Nae Petrescu, secretarul, frate, nu l-ai zărit?

Când celălalt ridică din umeri și dă să-și vadă mai departe de treburi, Vasile Mihuț se scarpină în ceafă și'ncepe iar să recapituleze:

„Era lângă vestiar și-și aprindea țigara... Pe urmă s'a topit... da"... Îi vine o idee: s'a topit și Todirașcu; uite, nu e nicăieri... Aha, asta e; joacă șah! Da, când se întâlnesc s'a zis! Dar unde s'or fi ascuns? Cu ce-or fi jucând, că doar șahurile sunt închise într'adins sub chee. Auzi! Nemaipomenit! Nu se astâmpără nici în noaptea de anul nou!

Vasile Mihuț, el însuși mare amator de șah, înțelege bine pasiunea celor doi. De când maestrul Troianescu dăduse un simultan în uzina lor, Nae și Todirașcu prinseseră gustul șahului. Jucaseră ei și înainte de asta, dar așa, la întâmplare. Acum însă se luptau, studiau reviste și cărți de șah, nu vroiau să se lase cu niciun chip. Partidele lor provocau mare interes în clubul uzinei, mai ales că erau doi jucători cu forțe apropiate (rezultatul întâlnirilor lor din anul 1952 era 83-83, conform evidenței ținute cu grijă de către responsabilul secției de șah al clubului sportiv).

Da, Vasile Mihuț, înțelege plăcerea de a juca șah. Dar chiar așa, până și'n noaptea de an nou!...

Trebuesc căutați, dojeniți și aduși în mijlocul oamenilor. Tocmai când hotărăște așa aude vocea unei fete:

— Haideți cu toții să-i vedem! Sunt grozavi! Auzi, șah pe furiș, în noaptea de anul nou, și cu ce figuri!

— Știam eu, gândește Mihuț, și se îndreaptă repede în urma numerosului grup, care a și pornit-o pe scări, spre camera unde se ține materialul sportiv. Deschid ușa. In mijlocul încăperii, printre mănuși de box, florete, spade, mingi de fotbal, pe o grămadă de bocanci de munte e instalată o tablă de șah, veche și roasă, iar în fața ei stau Nae și Todirașcu agitați, roșii la față. Privirea noilor veniți se oprește pe dată asupra tablei și deodată toți izbucnesc în râs: figurile șahului, sunt cele mai neobișnuite figuri cu care s'a jucat vreodată. Un amestec curios de piese din mai multe șahuri scoase din uz: un rege mic și pricăjit alături de câțiva pioni enormi, nebuni fără capete, cai fără urechi și fără boturi. Pe lângă asta, piesele sunt atât de vechi și de scorojite, încât cu greu mai poți deosebi culoarea pe care au avut-o la început. Cele albe aproape că se confundă cu cele negre...

Piesele par să fie așezate, la prima vedere, în poziția nr. 1:

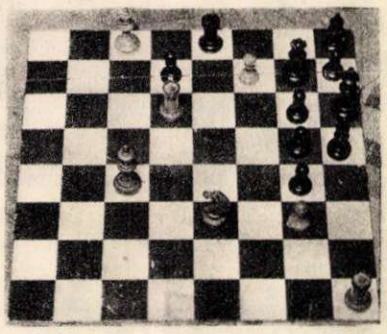

Poziția nr. 1: Alb: Rc4, Dc8, Td6, Th1, Ce3, Pp.f7, g3. Negru: Rh6, Dg7, Te8, Nh5, Nh8, Pp.d7, g4, g5, g6, h7.

— Tocmai la timp ai venit, tovarășe Mihuț — strigă Nae. Numai dumneata poți să ne scoți din încurcătură. Închipue-ți, tocmai eram pe punctul de a câștiga partida asta decisivă, a 167-a a matchului nostru, — dând mat prin 1. Ce3-f5, — dar, auzi, Todirașcu susține că i-am confundat regele cu dama. Asta-i din cauza afurisitelor astea de figuri. De ce-ai încuiat șahurile, tovarășe? Uite în ce încurcătură m'ai băgat. Și tocmai la partida decisivă!

Mihuț simte o poftă grozavă să râdă, dar se stăpânește. Cei doi iau lucrurile foarte în serios și n'ar vrea să-i amărască. Dar cum să-i împace? Poate să le strice șahul, și apoi să-i ia „cu forța" jos, unde e toată lumea... Din spate, se aude deodată o voce foarte liniștită.

— Eu cred că totul e în ordine. Chiar dacă regele și dama neagră stau invers, albul tot dă mat în două mutări, transformând pionul la e8, dar numai în turn (1.f7: e8T Rg7-f7 2.Dc8: d7 mat). Mihuț e gata să creadă că soluția salvatoare a fost găsită, dar Todirașcu nu se lasă:

— E o neînțelegere la mijloc tovarășe, spune el. După 1. f: e8T, negrul este pat și partida e remiză; dumneata confunzi regele și dama albă. Regele alb se află la c8, iar dama albă la c4! (vezi figura 2).

Toată lumea tace; vocea însă — a cui o fi căci cel care vorbește e'n fund și nu se vede — continuă:

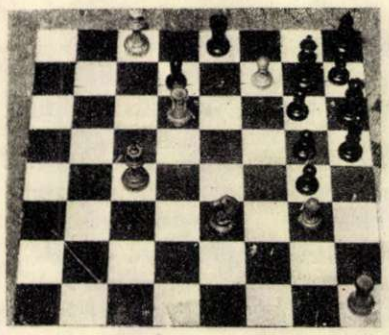

Poziția nr. 2: Alb: Rc8, Dc4, Td6 Th1, Ce3, Pp.f7, g3. Negru: Rg7, Dh6. Te8, Nh5. Nh8, Pp.d7, g4, g5, g6, h7.

— N'are importanță! Și în cazul acesta e mat în două mutări. Numai că acum transform pionul e8 în nebun (1.f7: e8N/Rg7 — f8 2.Dc4 — f7 mat).

— Da'de unde! — răspunde enervat Todirașcu. Incurci lucrurile tovarășe. Figurile albe și nu cele negre sunt inversate. Regele negru stă la h6, iar dama la g7; dama albă este la c4, iar regele alb la c8.

Și, în afară de asta, ce te amesteci dumneata? Nici nu te-am văzut la față!

— Ei, asta-i! răspunde vocea. Uite că vin. Și din grămadă își face loc un omuleț cu figura jovială, cu ochelari

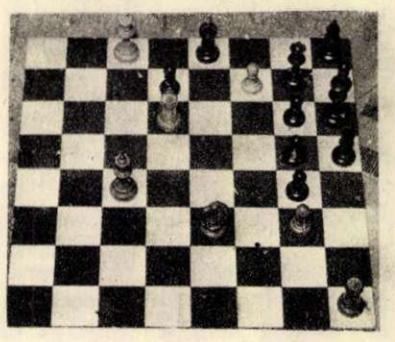

Poziția nr. 3: Alb: Rc4, Dc8, Td6, Th1, Ce3, Ppf.7, g3. Negru: Rh6, Dg7 Te8, Nh5, Nh8, Pp.d7, g4, g5, g6, h7.

ca de bunic. Nu te supăra, tovarășe Todirașcu. Intr'adevăr, cu niște figuri ca astea nu e de mirare că până la urmă le-ai încurcat și dumneata. Dar, lucru curios, chiar în poziția ultimă pe care ai arătat-o, albul tot dă mat în două mutări...

Mihuț socotește nimerit să intervină. Cu un gest hotărît mătură piesele depe tablă, îi prinde de braț pe cei doi și-o pornește cu ei pe scări, spre sală, făcând semn grupului să-i urmeze.

— Un singur lucru aș vrea să știu, se-aude deodată vocea lui Todirașcu, în care se simte o oarecare ciudă. De unde ai apărut, așa de-odată, expert în șah, tovarășe contabil? Nu te-am văzut prea des jucând la noi, la club.

— Ei, răspunde omulețul jovial, eu nu fac decât probleme de șah.

In seara aceea s'a petrecut foarte bine la clubul uzinei. Și abia peste câteva zile, răsfoind și partea cu probleme a revistei de șah, Todirașcu a aflat cu surpriză, că numele campionului R. P. R. la problemele în două mutări se potrivește cu cel al contabilului uzinei...

(Localizare după o schiță de A. Gurfinkel, A. Doluhanov și V. Korolkov, din ziarul sovietic de șah „64").

Propunem cititorilor noștri să găsească singuri matul în două mutări din ultima poziție

Gh. **SERGIU**

EVOLUȚIA MODEI ENGLEZE

Secolul al XVII-lea: Pentru un costum erau necesari 16 metri de stofă și un kilogram otel...

Secolul al XX-lea: Pentru un costum sunt necesare **100** kg. oțel și un metru stofa...

Desene de GANI.

DESLEGAREA STUDIULUI DE ȘAH DIN NUMĂRUL TRECUT

Soluția studiului publicat în numarul 8 al revistei noastre este foarte interesantă și dificilă. Nu vom intra în toate detaliile ei, care pot fi găsite ușor de cititori, odată cunoscută ideia de bază și varianta principală — care este următoarea: *1. g: f4* **(La mutări ca 1. R: g6? sau 1. Cb3?, negrul câștigă prin 1... e3!)** *1... C: f4+ 2.Rg5 Ce6!* **(Aceasta este cea mai bună continuare a negrului. La 2... Cd5 3. R: f5 Cc3 4. Cb3. Remiză: la 2... Cd3 3.R: f5. Ce 1 4. Cb3 C: c2 5. Cc5+ Rb5 6. C: e4 Remiză.** *3.R: f5 Cd4+!!* **(Această tentativă de câștig a negrului, foarte subtilă și greu de găsit constitue toată frumusețea studiului. Acum toate mutările regelui alb pierd, afară de una)** *4. Rf6!!* **(Singura mutare prin care albul salvează partida. La 4.R: e4? C: c2! 5. C: c2 b3! și negrul câștigă, deoarece transformă pionul în damă,** *cu șah;* **La 4. Re5? e3! — Acum 4... C: c2 nu mai merge din cauza 5. C: c2 b3 6. Ce3 b2 7. Cd1! — 5. f: e3 C: c2 6. C: c2 b3 și negrul câștigă, deoarece câmpul e3 este ocupat; 4. Rf4 e3! 5. f: e3 C: c2 6. e4 C: a1 7. e5 Cb3 8. e6 Cc5 9. e7 Ce6 10. R oriunde Cc7 și negrul câștigă; La 4. Rg6, 4. Rg5 4. Rg4 câștigă pentru negru tot 4... e3!)** *4... e3* **(Aceeași încercare ca în variantele de mai sus, dar acum albul are apărare).** *5. f: e3 C: c2 6. e4 C: a1 7. e5 Cc2 8. e6 Ce3 9. Re5 Cc4+ 10. Rd5 Cb6+ 11. Rc6 Cc8 12. Rd7* **și albul obține remiză.**

REDACȚIA

București, Str. Dobrogeanu Gherea, 8 — Raionul Lenin
Telefon 4.36.29, 4.87.31

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la secțiile raionale de difuzare a presei.

PREȚUL ABONAMENTELOR:

6 luni: 12 lei — un an: 24 lei

Pe prima pagina a copertei: Stahanovistul Barbu Lascăr dela uzinele „Vulcan" din Capitală.

Pe ultima pagina a copertei: Palatul Pionierilor: pionierii se pregătesc pentru serbarea Pomului de Iarnă dela școala lor.

In acest număr sunt reproduse în culori următoarele picturi: Portretul stahanovistei Elena Moise, de Justina Popescu; Peisaj din Piatra Neamț, de Pia Feder; Pe Valea Lotrului, de Maria Constantin; Peisaj din Moldova, de Alexandru Moscu.

Moda

Model 1

Rochie de stofă pentru toată ziua, gulerul format dintr'o bentiță cu garnitură de muște, buzunarul croit din fustă.

Model 2

Fustă-rochie pentru lucru; se închele pe umăr și pe toată partea din stânga. Trei cute necălcate în față. Poate fi purtată cu diferite bluze.

Model 3

Talor de iarnă, cu garnitură de blană la guler și buzunare. Buzunarele încrustate și detașate de corp. Tighelurile late îi dau o notă de sport. Modelul executat în atelierele cooperativei „Biruința".

Model 4

Mantou de iarnă, buzunarele formate din croială cu clape mari; mâneca cu manșetă; garnitură de trei nasturi mari. Modelul executat în atelierele cooperativei „Biruința".

Model 5

Rochie de după masă, mâneca raglan, gulerul ridicat, având dedesubt trei pense necălcate; fusta cu patru cute duble necălcate în față și una în spate. Rochia se confecționează din stofă subțire sau mătase grea.

PRETUL 2 LEI

38.969.

FLACARA

Nr. 2 FEBRUARIE 1953

Sub conducerea partidului, muncitorii și tehnicienii din industria noastră grea, alături de oamenii muncii din toate ramurile de industrie au pornit cu elan lupta pentru îndeplinirea planului pe 1953 înainte de termen și prin aceasta pentru crearea condițiilor îndeplinirii Cincinalului în 4 ani. Sarcini mari, de onoare, revin anul acesta industriei noastre grele care va cunoaște o nouă și puternică desvoltare; producția ei va crește la un nivel de 128% față de realizările preliminate pe 1952. In cursul anului va începe construirea unui nou centru siderurgic de mare importanță pentru dezvoltarea economiei noastre naționale și multe alte înoiri și lucrări de construcții se vor realiza în diferite centre siderurgice. Aceasta oglindește politica înțeleaptă și fermă a partidului nostru, de industrializare socialistă a țării. Anul 1953, anul hotărîtor al Cincinalului, pune în fața oțelarilor noștri sarcina de a da cantități de oțel tot mai mari. In realizarea acestui obiectiv îi vor ajuta metodele înaintate sovietice, care sunt folosite pe scară din ce în ce mai largă, inițiativa oțelarului stahanovist Vasile Costache dela Combinatul Siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej", lansată sub lozinca: „Mai mult oțel — prin folosirea maximală a cuptorului Siemens-Martin, prin tot mai multe șarje rapide!" Extinderea acestei inițiative va duce la sporirea producției și la creșterea considerabilă a productivității muncii în industria siderurgică. In fotografie: în hala nouă a uzinelor „Industria Sârmei" din Câmpia Turzii, maistrul stahanovist Stanciu Augustin urmărește elaborarea unei noi șarje de oțel.

Pe prima pagină a copertei: **Intr'o sală a fabricii „Țesătura" din Iași. In prim plan responsabila brigăzii a V-a U.T.M., stahanovista Beșleagă Maria, decorată cu „Ordinul Muncii".**

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 2 (10) FEBRUARIE 1953 ANUL II

REVISTĂ LUNARĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

PRIMELE BĂTĂLII, PRIMELE VICTORII

Cuvintele tovarășului Gheorghiu-Dej, privitoare la deplina posibilitate a îndeplinirii planului cincinal în patru ani, au stârnit un uriaș entuziasm în întreaga țară. Încă din primele zile ale noului an bătălia pentru plan a scos la iveală semnele avântului pentru depășirea sarcinilor. Desfășurând cu râvnă întrecerea socialistă, folosind pe scară largă tezaurul de experiență al oamenilor sovietici—constructori ai comunismului—, biruind greutățile și străduindu-se să lucreze îndrăzneț și cu spirit inovator, oamenii muncii din patria noastră au obținut succese remarcabile chiar din cea dintâi zi de lucru a anului 1953. La schelele petrolifere dela Moinești ziua de 1 Ianuarie s'a încheiat cu un bilanț semnificativ. Brigăzile de sondori ale oficiului 4 de aici au obținut o depășire a planului de foraj de 11,5%. Prima șarjă a oțelarilor dela cuptoarele Siemens-Martin ale Combinatului „Sovrommetal"-Reșița a fost o mare victorie: echipa primtopitorului Iosif Ardök a dat cu 27 la sută mai mult oțel față de cantitatea planificată. N'au trecut decât câteva zile până să apară două noi inițiative minunate. Inițiativa lui Vasile Costache a început să-i înflăcăreze pe oțelari. Aceștia porniră să dea *„mai mult oțel prin folosirea maximală a cuptoarelor Siemens-Martin, prin tot mai multe șarje rapide"*. O frământare asemănătoare trezi inițiativa Elenei Chișiu. *„Fire de calitate superioară, pentru țesături de calitate superioară"*, devine lozinca de căpetenie a țesătoarelor noastre.

Chemarea pe care colectivul Complexului „Grivița-Roșie" a adresat-o tuturor oamenilor muncii din sectorul feroviar pentru îndeplinirea Cincinalului în patru ani a stârnit, și ea, o înflăcărare făgăduitoare de noi și frumoase victorii. In fiecare uzină și pe fiecare șantier graficele au început să urce, sărbătorește. Oamenii muncii din patria noastră răspund cu elan cuvântului de îndemn al partidului și dau peste plan produse tot mai multe și de o calitate tot mai ridicată. Lozinca îndeplinirii Cincinalului în patru ani a devenit un obiectiv nobil de luptă al poporului nostru muncitor, iubitor de pace și constructor activ al socialismului.

Fotografia din stânga: Uzinele „Sovromtractor" din Orașul Stalin, secția bloc-motor: stahanovistul Alexandru Iuga (stânga) — care dă zilnic 2 norme peste plan — și maistrul fruntaș Matei Cristoloveanu, care — împreună cu echipa sa — a redus procentul de rebuturi la 0,5%. Fotografia din dreapta sus: Muncitoarele dela țesătoria „Donca Simo" au luat hotărârea de a da în lupta pentru îndeplinirea cincinalului în patru ani țesături de cea mai bună calitate. Iată-l pe directorul întreprinderii împreună cu stahanovista Elisabeta Bulgac și secretara organizației de Partid, Gheorghița Chiru, cercetând calitatea țesăturilor. Fotografia din dreapta jos: La uzinele „Vasile Roaită" muncitorii au obținut o serie de succese grăitoare. Iată-l pe frezorul stahanovist Gheorghe Suflea, care a început să-și depășească planul cu 120 — 150 la sută încă din primele zile ale anului.

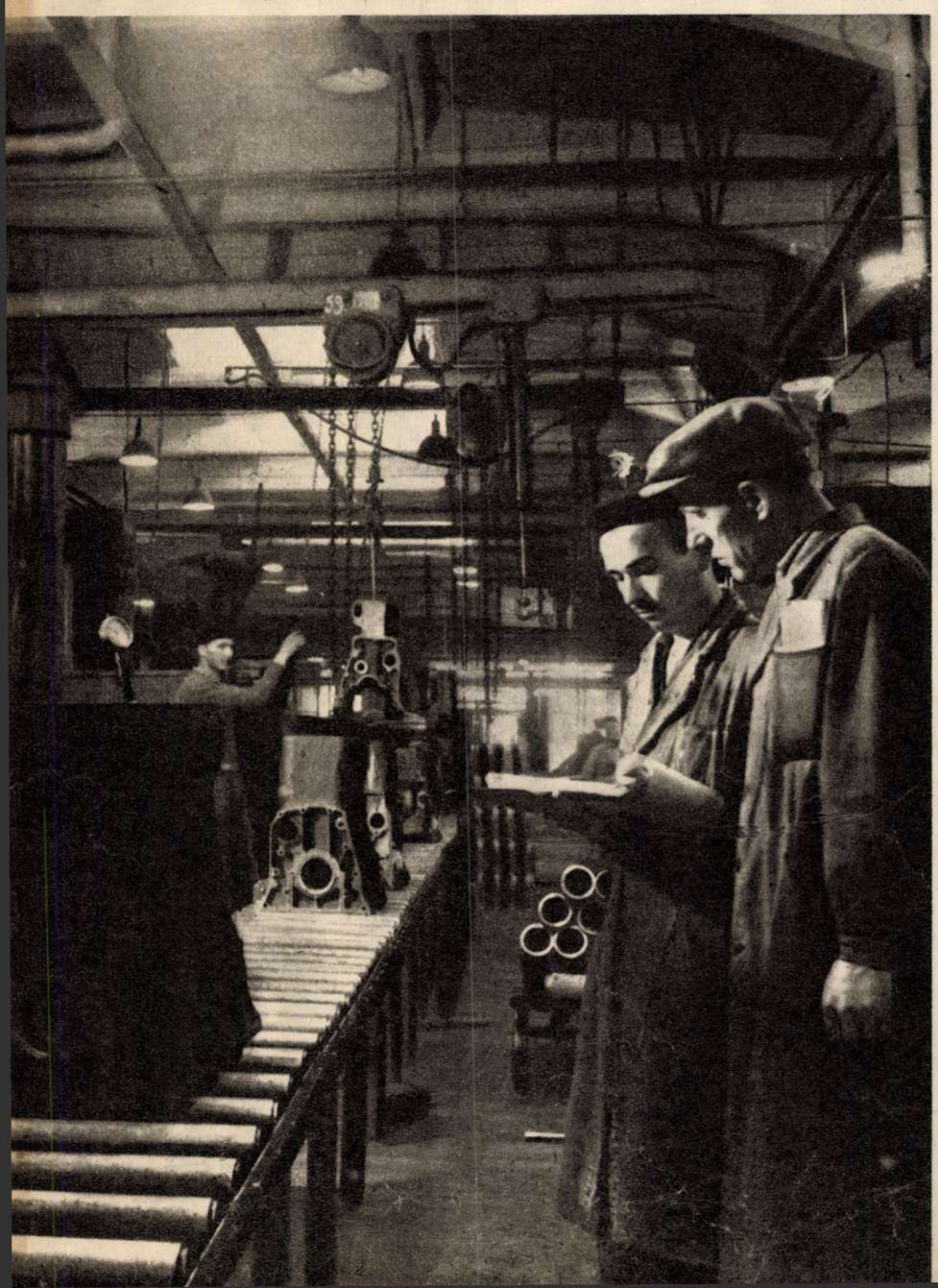

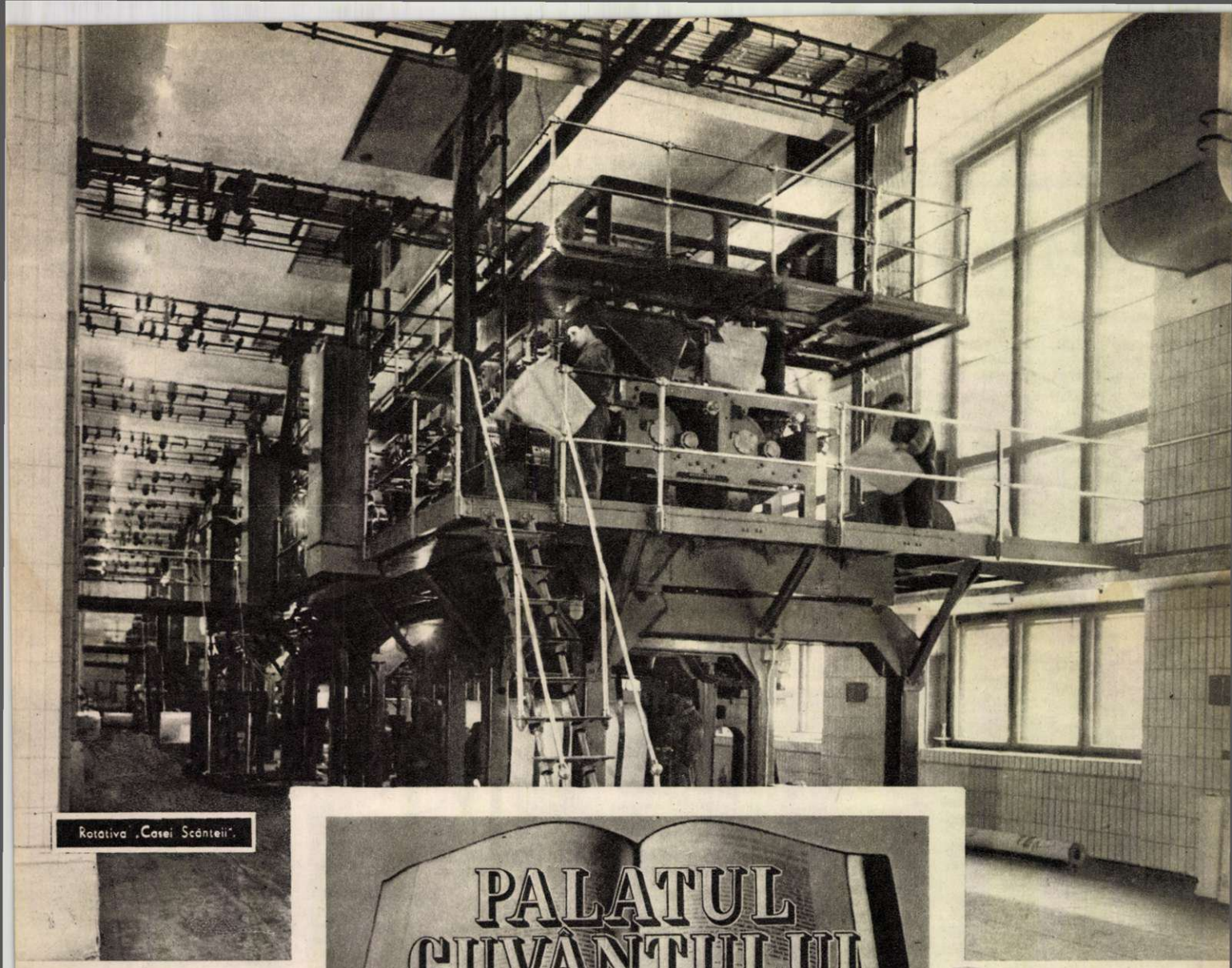

Rotativa „Casei Scânteii".

PALATUL CUVÂNTULUI TIPĂRIT

Cu patru ani în urmă, la capătul şoselei Kiseleff, se întindea un câmp deschis; astăzi, se înalţă aici, plină de măreţie, „Casa Scânteii" — gigant de beton armat, cărămidă şi piatră, de-o desăvârşită îmbinare arhitectonică.

S'au scurs abia trei ani de când Comitetul Central al partidului a chemat poporul să participe la construirea acestui palat al culturii, de proporţii nemaicunoscute încă în ţara noastră. Ca răspuns la chemare, pe listele de subscripţie şi-au pus semnătura peste două milioane de oameni. In vara lui 1950 s'au îndreptat spre şantier nenumăraţi dulgheri, zidari, fierari-beton, faianţari, mozaicari, din toate colţurile ţării; începea marea construcţie.

Tot în acea vară, într'un tren ce zbura peste nesfârşitele întinderi ale Uniunii Sovietice, se afla un grup de muncitori români — mecanicul de linotipe Ionescu Nicolae, tipăritorul în culori Coman Tudor, Nicula Jean, maşinist la plane, specialistul în tipar în culori Dinescu şi alţi cincisprezece muncitori ce aveau să lucreze la Combinatul „Casei Scânteii". Plecau spre Moscova unde aveau să fie oaspeţii tipografilor sovietici, aveau să înveţe să mânuiască maşini cum nu văzuseră niciodată. Au petrecut zile de neuitat. Au fost înconjuraţi cu neţărmurită dragoste. Institutul de ridicare a calificării a organizat pentru ei un curs special, la care au ţinut lecţii cei mai mari specialişti în industria poligrafică; au făcut practică la „Prima tipografie model A. A. Jdanov", cea mai mare din capitala ţării în care se făureşte comunismul. Vizitând Combinatul „Pravdei", tipografii români se uitau uimiţi la tot ce era acolo şi inimile le tresăreau de bucurie: „Aşa va fi şi la noi, la „Casa Scânteii".

Uniunea Sovietică pregătea utilajul pentru un combinat poligrafic complex, aproape cinci sute de maşini, pentru „Casa Scânteii"; în halele uzinelor „Şcerbakov" se construia o rotativă uriaşă. Când a fost gata rotativa, la uzine a sosit o delegaţie formată din specialişti sovietici renumiţi, s'o cerceteze amănunţit. Au luat-o în primire numai după ce s'au încredinţat că n'are niciun defect. Când rotativa a sosit în ţara noastră, odată cu ea au venit şi ingineri şi mecanici dela uzinele „Şcerbakov" dintre cei care au proectat-o şi au lucrat la fabricarea ei; au venit să ajute la montare...

„Casa Scânteii" este una din cele mai grăitoare pilde ale prieteniei şi ajutorului Uniunii Sovietice, este un monument al marii şi nezdruncinatei prietenii.

Dacă vii seara înspre „Casa Scânteii", o vezi de departe cum se profilează uriaşă pe fondul plumburiu al cerului de iarnă, o vezi cum clipeşte cu mii de lumini aurii din nenumăratele ferestre. Din curtea largă nu poţi cuprinde cu privirea decât cele două aripi din faţă. „Casa Scânteii" mai are încă opt aripi. In mijloc se ridică un schelet

Sala de linotipe. Braţele maşinilor culeg materialul fără contenire. Linotipistul Marin Câmpeanu a terminat de cules un articol. Mâine dimineaţă cititorii vor găsi în ziar încă un îndemn pentru munca lor paşnică

din şine de oţel; sus, la înălţimea celor zece etaje, tâşnesc din când în când lumini albăstrii puternice: sudorii lucrează neobosiţi. Privind ţesătura de şine desluşeşti depe acum contururile blocului central de trei ori mai înalt decât restul clădirii, îmbrăcat în granit roşu şi piatră albă — cea mai înaltă clădire din ţara noastră — avântându-se îndrăzneaţă cu turnurile sale spre înălţimi, împungând parcă cerul cu săgeata-i aurie, înaltă ea singură cât trei etaje.

Colosul acesta crescut aici ca din pământ numai în doi ani, mai este îmbrăţişat de schele înalte pe care forfotesc constructorii; acolo unde s'a desbrăcat de schele, îşi arată trupul de cărămizi roşii şi scheletul de beton armat. Dar îndată ce pătrunzi în el, ţi se desvălue o înfăţişare nouă pe care nu i-ai bănuit-o: pe jos plăci de marmoră albă, pereţii albi, sus tuburi fluorescente împrăştie darnice o lumină albă, egală, odihnitoare; aici totul este alb ca'ntr'un palat de basm. Coridoare lungi, tăcute, din care se deschid nenumărate uşi ce dau în birouri confortabile.

Despărţite de sala de paginaţie printr'un perete imens de sticlă, zeci de linotipe se înşiruesc într'o aliniere perfectă, cu spaţii largi între ele. Sunt aşezate departe de ferestre, ca oamenii să nu lucreze în zona curenţilor de aer. Culoarea deschisă a pereţilor, curăţenia desăvârşită, lumina înviorătoare a lămpilor cu lumină de zi, aerul proaspăt, toate îţi amintesc prin contrast de tipografiile patronilor.

Cam la mijlocul rândurilor de linotipuri lucrează Câmpeanu Marin. El şi-a început meseria de tipograf cu ani în urmă pe vremea când Partidul chema muncitorimea la luptă împotriva războiului criminal antisovietic.

— Am colindat prin multe tipografii, îşi aminteşte Marin Câmpeanu. Am stat cocârjat deasupra claviaturii maşinilor înghesuite, de abia te puteai mişca printre ele. Am lucrat ani de zile în subsoluri întunecoase, joase, de ajungeai cu palma în tavan, cu pereţii mai totdeauna plini de igrasie. Astăzi Câmpeanu Marin e maistru linotipist stahanovist al „Casei Scânteii" şi conduce un atelier cu linotipe moderne construite la Leningrad. El însuşi lucrează cu toate degetele fără să se uite la claviatură, ca un pianist. Dealtfel el şi-a câştigat titlul de stahanovist introducând metoda de claviere cu 10 degete pe întreg sectorul.

— Nu-i mare lucru, le spune celor ce vin să înveţe meşteşugul. Le arată cum trebue lucrat, apoi adaugă: „Mie mi-a trebuit mai mult până să capăt îndemânare. Voua o să vă trebuiască mai puţin căci lucraţi la linotipe la care noi altădată nici n'am fi putut visa".

Vecinii linotipiştilor sunt paginatorii.

Sala cu două rânduri de coloane îmbrăcate în plăci de ceramică, cu mesele rânduite în aşa fel ca fiecare paginator să aibă loc larg, să nu-l stinghereasca nimic, luminată cu lămpi fluorescente te îmbie parcă să lucrezi, te face să te simţi bine, s'o îndrăgeşti. Şi când ţi-e drag locul de muncă, treaba merge mai spornic.

Stereotipia... O sală spaţioasă, cu ferestre şi la un capăt şi la celălalt, largi şi înalte de şase metri, să năvălească înăuntru tot soarele. Cazanele de plumb sunt astupate ermetic de nişte clopote prelungite cu ţevi de tablă; sunt aspiratoarele speciale care absorb gazele plumbului topit. Păşeşti cu emoţie prin sala asta şi fără să vrei gândul te poartă înapoi cu numai câţiva ani în urmă, la munca de rob din stereotipiile rechinilor presei burgheze. Pascu Ioniţă ne povesteşte cum lucrau stereotiparii din tipografia lui Pamfil Şeicaru.

— Eram îngropaţi într'un subsol la câţiva metri sub nivelul străzii. Trăgeam în piept aer îmbâcsit cu aburi otrăvitori. Căram în spate plăcile grele de plumb. După câţiva ani cei mai mulţi aveau ochii înroşiţi, începeau să tuşească, să-şi scuipe plămânii. Multora saturnismul — boala plumbului — le secera viaţa înainte de bătrâneţe.

Stereotiparii „Casei Scânteii" nici nu simt mirosul de plumb, au aer şi lumină din belşug, capătă în fiecare dimineaţă câte o sticlă cu lapte proaspăt.

Dela stereotipie plăcile de plumb depe care urmează să se imprime paginile ziarelor — se duc pe bandă rulantă, se ajustează automat, apoi îşi continuă călătoria până la rotativă.

Când se învârt cele douăsprezece role ale maşinăriei uriaşe ce cuprinde trei sferturi din sala luminată şi lungă cât un teren de sport, străbate până afară un zumzet stăruitor şi puternic ca al albinelor din mii de stupi strânşi la un loc. Sulurile de hârtie albă se desfăşoară, valurile de cerneală înegresc paginile ovale de plumb fixate pe cilindri, iar dedesubt, ziarele curg şuvoaie. Transportoare speciale le ridică cu un etaj mai sus până la sala de expediţie. Curg douăzecişipatru râuri de ziare gata împăturite şi numărate automat câte cincizeci într'un top, curg fără oprire... E o privelişte impresionantă. Această rotativă uriaşă tipăreşte într'o singură oră fantastica cifră de 800.000 de ziare.

Alături de hala rotativei, în sala de expediţie, — una din cele mai spaţioase din întreg Combinatul, — transportoarele aduc ziarele dela gurile rotativei până la mesele de împachetare. Muncitoarele le împachetează cu o iuţeală neobişnuită. Pachetele cu „Scânteia", „Scânteia Tineretului", „România Liberă", „Viaţa Sindicală", „Romaniai Magyar Szö", sunt înghiţite îndată de alte guri, prin care vor aluneca lin, direct în camioane. Numai acei care în trecut şi-au încovoiat noapte de noapte spinarea sub greutatea miilor de pachete cu ziare ar putea spune ce muncă anevoioasă era expediţia ziarelor în tipografiile vechi.

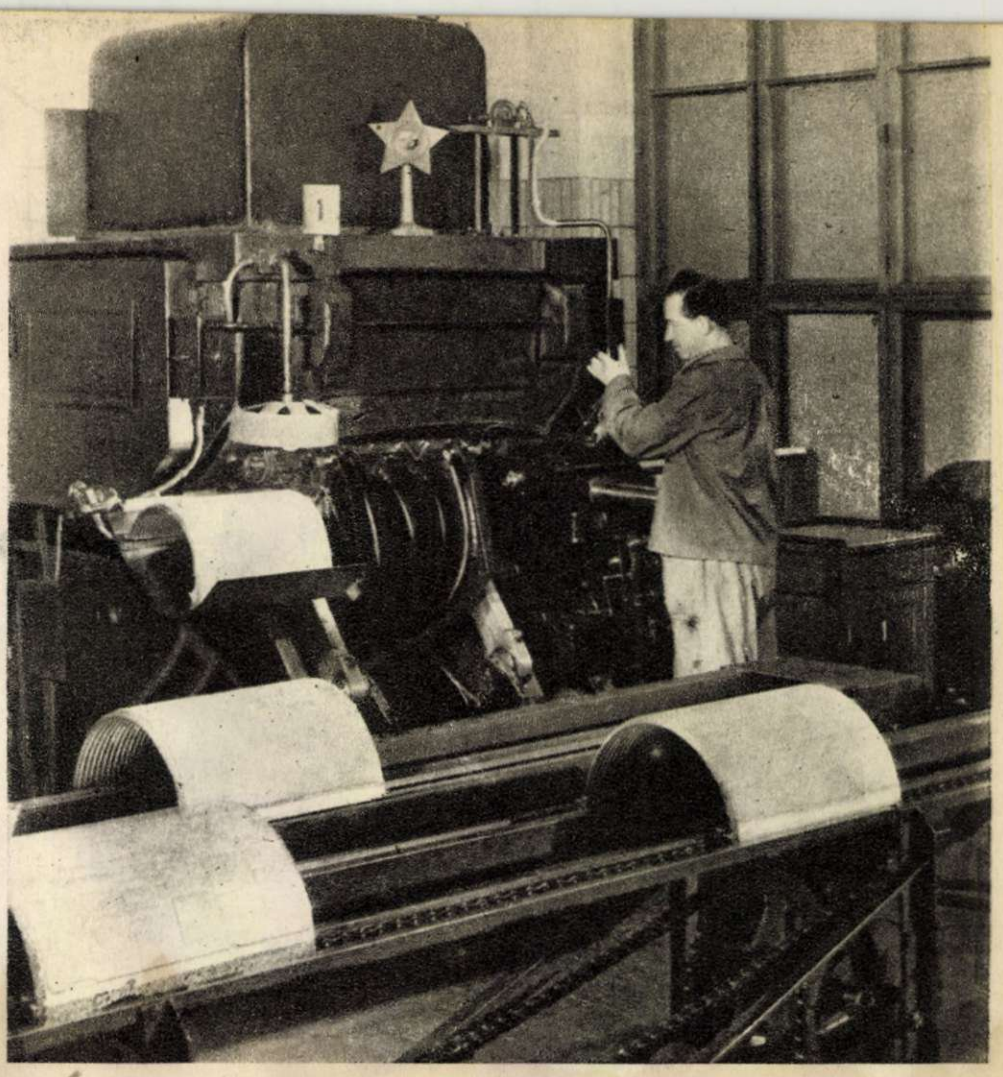

La „stereotipie" plăcile de plumb devin preţioase depozitare ale activităţii de o zi a redacţiei. In curând vor fi montate la rotativă şi cerneala proaspătă se va imprima pe sute de mii de ziare..

Maşinile plane. Mişcarea lor e ritmică şi plină de graţie.

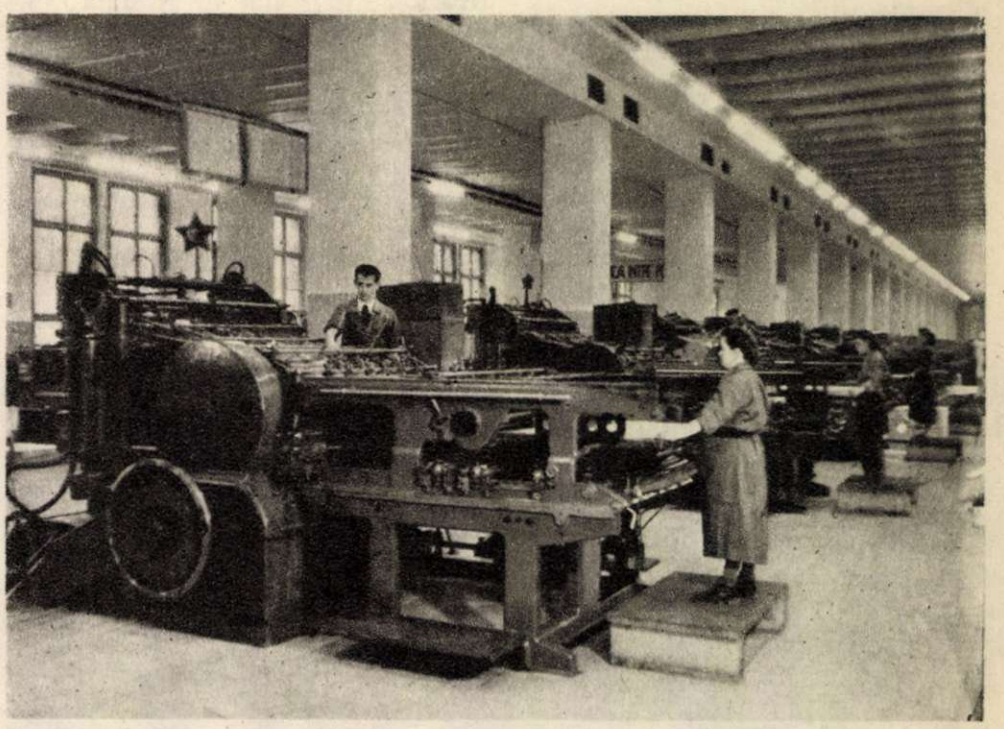

Muncitorii ce lucrează la această maşină au o deosebită grijă faţă de calitatea muncii; se copertează Operele tovarăşului Stalin traduse în limba română.

Agregatul de prelucrare a blocului de carte e inima legătoriei. Brigada tovarăşei Etves Aneta e fruntaşă pe secţie.

Stahanovista Caruț Valeria e bucuroasă: încă o stivă de cărți e gata de plecare.

Paginatorii primesc lapte proaspăt.

După muncă, o masă gustoasă prinde bine.

Biroul de planificare: în fund, unul din atelierele Combinatului.

Urcând la etajul întâi al aripii de fabricație ajungi la sălile mașinilor plane și rotativelor de tipărit cărți. La tot pasul dai de grămezi de coli tipărite. Altele albe își așteaptă rândul. Planele, daruri ale oamenilor sovietici ce construesc comunismul, se alimentează automat; dispozitive cu aer comprimat prind ușor, ca niște degete fine, fiecare coală, o îndreaptă spre cilindru, apoi, după ce coloanele de slove s'au imprimat pe ea, o iau și-o așează cu grijă la locul hotărît. Aceste puternice mașini au o viteză de tipărire de 2 și 3 ori mai mare decât planele vechi dela noi. Botescu Constantin supraveghiază calitatea tipăriturii colilor ce ies dintr'o mașină plană. A plecat de-acasă din satul lui de lângă Iași, prin '47. Taică-său murise, acasă rămâneau mama cu o soră și-un frate mai mic. N'aveau nicio palmă de pământ, iar la chiaburi n'a vrut să se bage slugă. Atunci s'a hotărît să vină la București să-și caute un rost.

In 1950, când s'a deschis școala specială a Combinatului, el era om de servici la o tipografie. Tovarășii de acolo l-au propus pentru școală pentrucă-l vedeau silitor și cu dragoste de muncă.

Ce fericit a fost atunci: va ajunge tipograf! Incă depe când curăța mașinile plane din tipografie, de când spăla cilindrii de cerneală, încolțise în el nădejdea că va ajunge odată să lucreze și el la aceste mașini pe care le îndrăgise. Gândul lui cel mai ascuns se împlini pe neașteptate, atât de curând ... Își găsise rostul în căutarea căruia pornise singur din satul lui de lângă Iași. Cei mai mulți dintre colegii de școală aveau câte șapte clase, unii chiar clase de liceu; el n'avea decât patru clase primare, dar hotărî să nu se lase, să învețe cu îndârjire.

Media zece cu care a absolvit școala, premierea lui ca fruntaș, alegerea lui ca brigadier, arată că Botescu Constantin și-a ținut cuvântul dat față de el însuși. Cele două plane sovietice montate la școală nu mai aveau pentru el nicio taină. Zi cu zi, în orele de practică, a învățat să le cunoască de-a fir a păr toate mărunțaiele.

— Când a ieșit din mașină prima coală tipărită de mine, am simțit că mă furnică ceva, povestește el. De-acum tot înainte! Așa mi-am zis atunci.

Astăzi Botescu Constantin lucrează la două plane din sectorul tineretului. Mașinile lui strălucesc de curățenie, cilindrii se învârtesc fără oprire ca niște tăvălugi peste coalele albe. Tipăritura e uniformă fără nici o literă stricată sau ștearsă. In fiecare zi el tipărește 22.000 de coli de hârtie. Când se oprește vreo mașină prin apropiere el se duce imediat să dea ajutor vecinului.

Utemiștii din secție l-au ales secretar al organizației lor. El a pus pe roate cele 14 brigăzi de calitate de aici. Acum califică la locul de muncă o tovarășă care, ca și el, până nu de mult era la mătură.

In curând va trece la trei mașini și vrea să ajungă stahanovist.

Va ajunge de bună seamă, pentrucă i-e dragă meseria asta, pentrucă la „Casa Scânteii" tineri ca Botescu Constantin se desvoltă asemenea unor vlăstare crescute într'o grădină minunată.

Și câți oameni ca el nu sunt aici în sălile acestea nesfârșite, luminoase, cu aer împrospătat mereu cu aparate speciale. Ei tipăresc milioane de coale; ei sunt inima fremătătoare de viață a uriașei uzine a ziarelor și cărților. Numai cei dela rotativele de cărți tipăresc în fiecare zi 1.000.000 de coliță și fiecare colită are 16 pagini de carte!

Dela plane, scările largi urcă la al doilea etaj al corpului „fabricației". Toate patru aripile sunt ocupate la acest nivel de secțiile legătoriei.

Ori încotro ți-ai întoarce privirile, pe-aici zărești mai ales tineri. Cei mai mulți au luat parte la instalarea mașinilor și apoi au învățat să lucreze la ele aici, în Combinat

Silvia Mușatescu e o fetișcană brunetă, sprintenă ca o sfârleză. Ea a crescut în meseria asta într'un timp neobișnuit de scurt. A absolvit școala specială a Combinatului când sălile legătoriei erau încă pustii. Munca ei și-a colegelor ei a început cu montarea mașinilor. In Februarie au fălțuit primele coliță, în Martie, Silvia Mușatescu devenise fruntașă, în Mai o luase înaintea tuturor colegelor din sector, în Iunie era stahanovistă. Dar nu s'a mulțumit cu atât. A organizat o școală de stahanoviști la care s'au înscris toate fetele din brigada de fălțuit. In cinstea lui 23 August, Silvia Mușatescu și-a luat angajamentul să facă din brigada ei o brigadă stahanovistă, să fălțuiască 4.500 coliță pe oră, să reducă maculatura la 0,7 la sută. Numai că au realizat nu 4.500 ci... 6.100 coliță și au redus maculatura la 0,5 la sută. Secția ei a ajuns stahanovistă.

Cu doi ani în urmă Silvia mătura hârtiile împrăștiate pe jos într'o tipografie: astăzi e stahanovistă și maistru al sectorului de fălțuit.

Legatul cărților, muncă anevoioasă ce se făcea numai manual până nu de mult, este mecanizat la „Casa Scânteii". In sala de fălțuit se înșiră mașini moderne care îndoaie colile ieșite din mașinile plane, în așa fel ca paginile să urmeze în ordinea din viitoarea carte.

Trei săli uriașe, având fiecare vreo sută de metri lungime, adăpostesc legătoria „Casei Scânteii". Zeci de mașini complicate: de adunat colițele, de cusut cu ață, de broșat cu sârmă, de prelucrare a blocului de carte. O mașină de broșat înlocuește singură munca a opt oameni și execută 8.000 de cărți în opt ore. Lângă ea, ceva mai încolo, e mașina de tăiat cu trei cuțite, acoperită cu apărătoare speciale. In clipa în care ridici apărătoarele, mașina se oprește automat. Câți muncitori din tipografiile capitaliste nu s'au ales cu mâinile retezate de cuțitele mașinilor de tăiat! Mașinile sovietice de tăiat dela „Casa Scânteii", prin însăși construcția lor, fac imposibile accidentele...

Agregatul de prelucrat blocul de carte face șapte operații înlocuind munca a patruzeci de oameni. In fundul sălii mașinile de intercalat și cusut broșuri lucrează cu o viteză uimitoare. In opt ore fiecare din ele scoate câte 30.000 de broșuri.

In altă sală sunt mașinile de făcut scoarțe, de introdus blocul de carte în copertă. Mișcările lor parc'ar fi omenești, dar mult mai rapide și mai precise decât ale celui mai iscusit legător. O singură mașină din acestea poate face 7.700 de coperți în opt ore.

In ultima sală a legătoriei cărțile gata legate se pregătesc de drum. In fiecare zi pleacă de aici zeci de mii de volume.

... Ca să treci prin toate sălile „Casei Scânteii" îți trebuesc multe ore și parcurgi o distanță de câțiva kilometri!

Nu peste mult, marea uzină a cărților va fi înconjurată nu de schele și barăci, ci de parcuri și fântâni arteziene; ea va fi o clădire de o neasemuită frumusețe, în ea se îngemănează tot ce-i mai prețios în tradițiile arhitecturii noastre cu îndrăzneala, cu proporțiile gigantice, cu sveltețea arhitecturii socialismului.

„Scânteia" noastră dragă, zecile de milioane de ziare, cărțile, revistele minunate tipărite de „Casa Scânteii", pătrund peste tot, până în cel mai uitat sătuc dela vreo margine a țării. Pretutindeni ele ajută la zdrobirea neștiinței, superstițiilor, înapoierii culturale, pretutindeni împrăștie lumină.

Silviu PODINĂ

Gloriosul Jubileu

MÂNDRIA NOASTRĂ

Irina RĂCHIŢEANU-ŞIRIANU
artistă emerită a R. P. R., laureată a Premiului de Stat, decorată cu Ordinul Muncii clasa II-a şi Medalia Muncii.

Am participat emoţionaţi la sărbătorirea Centenarului Teatrului Naţional din Bucureşti.

A fost o sărbătoare de neuitat. Şi, ceeace este mai mişcător — pentru noi, actorii — este că sărbătoarea n'a fost numai a noastră, ci a întregului popor muncitor.

Este minunat să te simţi preţuit, încurajat la tot pasul, iubit. Este minunat să simţi că munca ta este urmărită cu ochi grijulii de milioane de oameni, că este privită ca o activitate însemnată şi nobilă. Este minunat să ştii că între tine şi spectatori sunt mii de fire de legătură. Când a mai avut în trecut actorul, sentimentul acesta?

In regimul de democraţie populară artistul este încurajat de grija permanentă a statului. Este un artist-cetăţean care se bucură de stima întregului popor. Partidul clasei muncitoare a redat artistului demnitatea şi mândria pe care regimurile trecute i le terfeliseră. Iată, eu sunt deputată în Marea Adunare Naţională. Colegul meu, Costache Antoniu, la fel. Titluri de mare cinste ni s'au acordat nouă, actorilor. Nu mai puţin de 22 artişti şi tehnicieni din teatru sunt decoraţi cu Ordinul Muncii.

Astăzi e o mândrie să fii artist. Preţuiţi cu adevărat, noi ne străduim să răspundem cu însufleţire grijii ce ni se poartă. Vom da poporului o artă tot mai mare, tot mai înălţătoare.

ACTORUL-IERI ŞI AZI

Nicolae Bălţăţeanu
artist al poporului din R. P. R., laureat al Premiului de Stat, decorat cu Ordinul Muncii clasa I-a şi medalia „A cincia aniversare a R.P.R."

Mi-aduc aminte de viaţa actorului cu ani în urmă: salarii de mizerie, luni întregi fără angajament... Şomeri, eram nevoiţi să improvizăm câte o trupă şi să colindăm ţara în condiţii nespus de grele.

Spectacolele erau pregătite în pripă, fără îndrumare.

Repertoriul cuprindea de cele mai multe ori piese lipsite de conţinut şi de calitate, lipsindu-l astfel pe actor de orice posibilitate de interpretare artistică. Spectacolul depindea de câteva vedete; doar toaletele strălucitoare încercau să mascheze sărăcia de conţinut.

Astăzi munca artistului se bucură de sprijinul partidului, guvernului şi întregului popor. Spectacolele sunt rodul unei străduinii colective. Prin grija partidului, artistul poate să desfăşoare o muncă într'adevăr creatoare.

Avem depe acum realizări frumoase, de ansamblu, pentrucă spectacolele sunt pregătite cu grijă până în cele mai mici amănunte, pentrucă colectivele muncesc după minunata metodă a lui Stanislavski, străduindu-se să oglindească din plin conţinutul de idei al piesei, să întruchipeze cât mai realist, cât mai adevărat personajele.

Anul trecut am avut fericirea să dau prima promoţie de absolvenţi ai clasei mele în cadrul Institutului de Teatru „I. L. Caragiale". Teatrele i-au aşteptat cu braţele deschise. Astăzi mulţi dintre ei joacă în roluri principale.

Anul acesta am început să călăuzesc primii paşi, în complexa artă a scenei, ai unei noi serii de tineri iubitori de teatru. Peste patru ani se vor avânta şi ei în creaţie, iar eu voi fi mulţumit că experienţa, cunoştinţele mele, nu se vor risipi, ci vor trăi mereu şi vor sluji poporului, prin ei.

Dar cea mai mare bucurie, pentru noi actorii, este să vedem cum sute de ochi ne urmăresc cu interes fiecare mişcare, fiecare gest, ascultă cu atenţie fiecare replică, se entuziasmează, se bucură sau lăcrimează odată cu personajul din piesă. Atunci, simţi că furtuna de aplauze porneşte din inimile spectatorilor, atunci ştii că ai izbutit să-i faci pe tovarăşii tăi din sală să trăiască împreună cu eroii depe scenă, ştii că mâine aceşti oameni vor munci cu şi mai multă râvnă pentru izbânda socialismului.

Când, pe lista primilor decoraţi cu «Ordinul Muncii» clasa I-a, a apărut şi numele meu, mi-am dat seama şi mai mult de răspunderea mea faţă de clasa muncitoare. Faptul că în fie-

AJUTORUL CEL MAI DE SEAMĂ: EXPERIENŢA SOVIETICĂ

Şi noi, cei ce muncim pe tărâm artistic, simţim la fiecare pas ajutorul frăţesc al Uniunii Sovietice pe care îl primim în chipurile cele mai felurite. Cărţile de specialitate, filmele artistice sau spectacolele de teatru filmate, vizitele sau munca în mijlocul nostru a unor personalităţi din lumea artei sovietice, sunt tot atâtea mijloace prin care noi luăm contact cu cea mai înaintată artă din lume, ne însuşim experienţa sovietică ce ni se oferă cu generozitate.

Dar nimic nu poate fi comparat cu o vizită în Uniunea Sovietică, cu o şedere — care întotdeauna îţi pare prea scurtă — la Moscova.

Emoţia artistică pe care o încerci asistând — de pildă — la un spectacol al Teatrului Academic de Artă este unică.

Eu am trăit această emoţie.

Am văzut Moscova cu grădinile ei, cu muzeele ei, cu metroul şi cu teatrele ei. Am primit această bae de artă, de frumos, de optimism şi încredere în viitor.

In drum spre Moscova am întâlnit trenuri lungi ce se'ndreptau spre ţara noastră, cu tractoare, cu combaine „Stalinet": era ajutorul sovietic la eforturile noastre de construcţie socialistă.

La întoarcere, deasemenea, trenul nostru ajungea din urmă nesfârşite convoaie de vagoane încărcate cu lăzi uriaşe în care se aflau fel şi fel de maşini destinate ţării noastre.

Fără să vreau m'am gândit că şi eu mă întorc acasă cu o părticică din acest preţios ajutor, că impresiile de neuitat pe care mi le lăsase în minte şi în suflet contactul direct cu teatrul moscovit se integrează şi ele în sprijinul multilateral pe care-l primim din partea Ţării Sovietice.

Sică ALEXANDRESCU
maestru emerit al artei din R. P. R., prim regizor artistic al Teatrului Naţional „I. L. Caragiale" din Bucureşti, decorat cu Ordinul Muncii clasa I-a.

Şi mă întrebam îngrijorat în ce măsură voi fi în stare să duc tovarăşilor mei preţioasa încărcătură. Ajuns în ţară, împreună cu Radu Beligan, interpretul principal al „Revizorului", am căutat să împărtăşim cercului Stanislavski şi întregului colectiv dela Teatrul Naţional cu care pregăteam montarea capodoperei lui N. V. Gogol, experienţa câştigată în timpul şederii noastre în Uniunea Sovietică.

Şi roadele n'au întârziat să se arate.

Viitoarele premiere, viitoarele noastre spectacole ne vom strădui să oglindească şi mai mult, marele sprijin pe care-l primim din partea teatrului sovietic şi pentru care suntem recunoscători.

Afişul piesei „Zori deasupra Moscovei" de scriitorul sovietic A. Surov.

Alături de valoroasele piese ale clasicilor noştri I. L. Caragiale, B. Delavrancea, V. Alecsandri, şi de minunatele piese sovietice, pe scenele teatrelor noastre se prezintă din ce în ce mai multe şi mai bune piese noi româneşti. In cliseul de jos: O scenă din piesa „Martin Rogers descoperă America" de tinerii dramaturgi C. Constantin şi A. Rogoz

Afişul nemuritoarei comedii a lui Caragiale „O scrisoare pierdută".

care vară mă găzduește casa de odihnă din munții Branului, înaltul titlu onorific ce mi s'a acordat, medalia «A cincia aniversare a R.P.R.» pe care am primit-o de curând, sunt dovezi grăitoare ale prețuirii pe care o acordă regimul democrat-popular slujitorilor artei scenice din patria noastră.

Cum am păşit pe scenă

Sunt proaspătă absolventă a Institutului de Teatru. Am isprăvit o şcoală superioară în care am simţit zi de zi grija părintească a partidu-

lui pentru creşterea, pentru călirea noastră. Cursurile de marxism-leninism ne-au dat orientarea justă, studiul istoriei teatrului şi esteticii ne-a ajutat să înţelegem mai bine fenomenul artistic, să-l cunoaştem profund, ştiinţific. Cei mai buni artişti ai patriei noastre ne-au predat, în timpul celor patru ani, cursuri de arta actorului, cursuri noi ca mişcarea scenică, grimă; toate urmăreau să ne crească artişti adevăraţi, artişti care să poată întruchipa nemărginita bogăţie sufletească a oamenilor ce înalţă din temelii o lume nouă.

Ne-am împrăştiat, apoi, fiecare în altă parte de ţară. Unii în provincie, să lucreze cu drag la teatrele din oraşele muncitoreşti, alţii în teatrele din Capitală. Ni se povestiseră o seamă de lucruri despre viaţa tinerilor actori din teatrele particulare sau chiar „naţionale" de altădată... Ani de-a-rândul îşi făceau stagiul „cu tava", până când atenţia comercială a patronului sau impresarului se îndura să se oprească asupra câte unuia şi să-i încredinţeze un rolişor.

Eu am cunoscut un altfel de teatru. Din primele zile am fost înconjurată cu dragoste, am fost încurajată, m'am bucurat din plin de ajutorul actorilor mai încercaţi. Şi curând am avut deosebita bucurie şi cinste de-a interpreta rolul Soniei Sonţeva din minunata piesă „Zori deasupra Moscovei". Mi se încredinţa un rol principal. Regizorul şi ceilalţi interpreţi m'au ajutat cu multă grijă să-mi însuşesc rolul, să-i dau contur şi viaţă. Mi-au fost de nepreţuit folos cunoştinţele căpătate la Institut. Aşa s'a realizat primul meu rol.

Acum joc la Teatrul Muncitoresc C. F. R. - Giuleşti rolul Lidei Plaha din piesa „Voi trăi mereu" de Iurii Buriacovski.

Mărturisesc că nu-i o mulţumire mai mare pentru un tânăr actor, decât aceea că e şi el un luptător pentru cauza poporului, un soldat al păcii.

Zi de zi mă străduesc să pun în rolurile mele toată puterea mea de muncă, toată priceperea; învăţ mereu din nesecatul izvor al artei sovietice, pentru a-mi ridica necontenit măestria artistică, răspunzând astfel partidului pentru tot ce a făcut pentru mine până acum.

Didona POPESCU
artistă a Teatrului Naţional „I.L. Caragiale" din Bucureşti

ÎNFLĂCĂRATA CHEMARE A MUNCITORILOR GRIVIŢEI

Însufleţiţi de minunatele perspective pe care le deschide îndeplinirea Cincinalului, — măreţ program de construire a bazei economice a socialismului în ţara noastră — muncitorii dela Complexul C.F.R. — Grivita Roşie au hotărît să grăbească realizarea lui.

În cadrul unui entuziast meeting ei şi-au luat preţioase angajamente şi au lansat chemarea către toţi feroviarii din ţară, pentru îndeplinirea Cincinalului în patru ani. În fotografia din stânga: stahanovistul Marin Gheorghe citind chemarea.

*

In fotografia de jos: aspect din sala de lectura a bibliotecii Sfatului Popular din Oradea. Zilnic, vin aici zeci şi zeci de cetăţeni, pentru care cartea a devenit un prieten de nedespărţit, şi citesc, ridicându-şi nivelul cultural, îmbogăţindu-şi cunoştinţele.

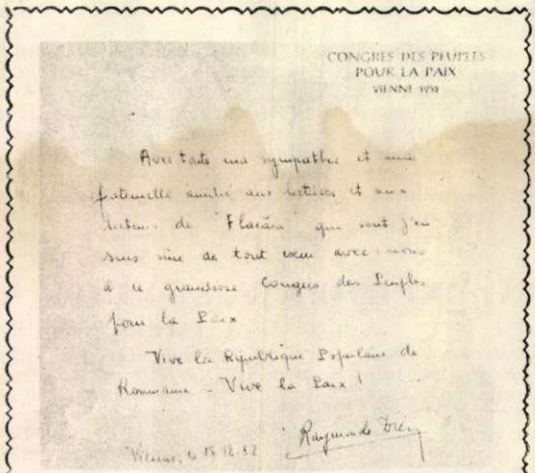
CONGRES DES PEUPLES
POUR LA PAIX
VIENNE 1952

Avec toute ma sympathie et mes fraternelles amitiés aux lectrices et aux lecteurs de "Flacăra" qui sont j'en suis sûre de tout cœur avec nous à ce grandiose Congrès des Peuples pour la Paix

Vive la République Populaire de Roumanie - Vive la Paix!

Raymonde Dien

Vienne, le 15.12.52

UN MESAJ DE PACE

„Adresez întreaga-mi simpatie şi prietenie frăţească cititoarelor şi cititorilor revistei „Flacăra" care — sunt sigură de aceasta — sunt alături de noi din toată inima la acest grandios Congres al Popoarelor pentru Pace.

Trăiască Republica Populară Română! Trăiască Pacea!"

Cu aceste cuvinte se adresează prin „Flacăra", cititorilor noştri, eroica apărătoare a păcii din Franţa, Raymonde Dien.

Da, suntem alături de tine, de poporul Franţei, de toate popoarele lumii, în lupta nobilă pentru întărirea păcii între popoare!

BUCURIILE IERNII

Un număr însemnat de copii şi tineri au putut merge în iarna aceasta la munte, în diferite tabere de turism. În fotografie: un grup de tineri într'un plăcut popas, pe meleagurile înzăpezite ale Tusnadului.

Sezonul sporturilor de iarnă este în plină desfăşurare. A început, între altele, campionatul de hochei pe gheaţă al R.P.R. În fotografie: faza din întâlnirea de hochei dintre echipele C.C.A. şi Ştiinţa, desfăşurată la Bucureşti în cadrul campionatului. „Puc"-ul este disputat cu dârzenie de jucătorii celor două echipe.

SESIUNEA PĂCII

Deputaţii poporului, aleşi la 30 Noembrie 1952, s'au întrunit nu de mult la prima sesiune a Marii Adunări Naţionale. Erau de faţă Eroi ai Muncii Socialiste, stahanovişti, alături de reprezentanţi ai ţărănimii muncitoare, îmbrăcaţi în pitoreştile lor porturi, savanţi şi oameni ai muncii aparţinând minorităţilor naţionale.

Faptul că din cei 423 deputaţi, 196 sunt fii ai clasei muncitoare, 132 sunt ţărani muncitori şi 95 intelectuali — dovedeşte odată mai mult democratismul profund şi real al orânduirii noastre de stat.

Pe banca Prezidiului au luat loc membrii Prezidiului Marii Adunări Naţionale în frunte cu tovarăşul dr. Petru Groza. Pe banca Guvernului au luat loc tovarăşii: Gh. Gheorghiu-Dej, I. Chişinevschi, Gh. Apostol, Chivu Stoica, Miron Constantinescu, general de armată Emil Bodnăraş, Petre Borilă, D. Petrescu, general-locotenent Al. Drăghici, S. Bughici şi alţi membri ai guvernului.

După alegerea Comisiei de validare a Marii Adunări Naţionale, adoptarea regulamentului interior de funcţionare a Marii Adunări Naţionale şi ratificarea unor decrete emise de Prezidiu — s'a trecut la discutarea şi adoptarea Bugetului de Stat al Republicii Populare Române pe anul 1953.

Cifrele bugetului nostru vorbesc în mod concret despre desvoltarea multilaterală paşnică a ţării noastre. Este un buget al păcii, al construcţiei socialiste la care participă întregul popor muncitor sub conducerea partidului şi guvernului; din totalul cheltuelilor Bugetului de Stat, 82% vor fi folosite pentru finanţarea economiei naţionale, pentru acţiuni social-culturale şi pentru întreţinerea organelor administraţiei de stat şi locale. Bugetul nostru este în acelaş timp un buget al întăririi capacităţii de apărare a ţării.

Legea Bugetului de Stat al R.P.R. pe anul 1953 a fost adoptată în unanimitate de Marea Adunare Naţională.

La propunerea deputatului acad. prof. Traian Săvulescu, a fost ales apoi Prezidiul Marii Adunări Naţionale în frunte cu tovarăşul dr. Petru Groza.

La propunerea deputatului Isac Martin, în aplauzele entuziaste ale celor prezenţi, a fost adoptată hotărîrea prin care Marea Adunare Naţională exprimându-şi încrederea în Consiliul de Miniştri însărcinează pe tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, deputat al circumscripţiei electorale „Griviţa Roşie" din oraşul Bucureşti, să facă propuneri cu privire la formarea guvernului R.P.R. Lista noului guvern în frunte cu tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej a fost aprobată în unanimitate.

A urmat alegerea Preşedintelui Tribunalului Suprem şi a procurorului general precum şi alegerea a 29 judecători şi 34 asesori populari ai Tribunalului Suprem al R.P.R.

După închiderea primei sesiuni a Marii Adunări Naţionale, aleşii poporului — deputaţii Marii Adunări Naţionale — s'au întors la locurile lor de muncă: în uzine, în sate, pe şantiere, în laboratoare şi şcoli. Ei vor contribui la munca şi lupta dârză a oamenilor muncii pentru îndeplinirea Cincinalului în patru ani, pentru întărirea şi înflorirea Patriei.

Tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej la tribuna Marii Adunări Naţionale.

Tovarăşul D. Petrescu făcând expunerea asupra Bugetului de Stat al R.P.R pe anul 1953.

Un grup de deputaţi la sesiunea Marii Adunări Naţionale: (dela stânga la dreapta) stahanovistul Nicolae Vasu, Erou al Muncii Socialiste, academician Raluca Ripan, mecanicul cincisutist Ştefan Tone şi Costache Antoniu, artist al poporului al R. P. R.

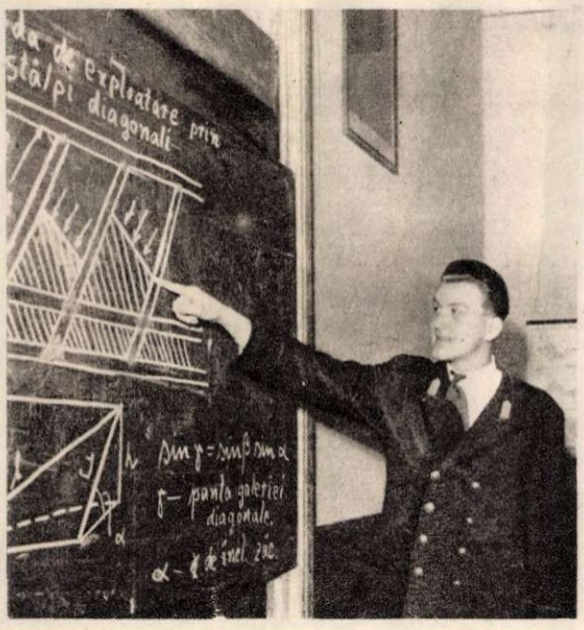

UN RĂSPUNS BUN!

← Şi pentru studenţii Institutului de Mine din Bucureşti examenele semestriale ce au avut loc de curând au constituit un prilej de verificare a cunoştinţelor dobândite. Ca şi numeroşii tovarăşi de învăţătură ai lui, studentul Emeric Hannic din anul IV, secţia topografie s'a prezentat la examene bine pregătit. Astfel răspund studenţii patriei noastre grijii mari ce le-o poartă Partidul şi Guvernul ţării. Învăţând bine ei se pregătesc pentru sarcinile de răspundere ce le vor reveni în construirea socialismului, în transformarea patriei într'o ţară cu industrie înaintată şi o agricultură mecanizată, o ţară a fericirii şi a bunei stări pentru cei ce muncesc.

ARTIŞTI DIN POPOR

Concursul echipelor artistice sindicale desvalue nesecatele posibilităţi artistice ce există în rândul oamenilor muncii, cărora regimul democrat-popular le-a creat condiţii prielnice de manifestare. In fotografie: aspect dela desfăşurarea concursului echipelor sindicale, la uzinele „23 August" din Bucureşti. →

AȘA SE CONSTRUESC ORAȘELE COMUNISMULUI

E ceas de seară. La facultatea de arhitectură din București, într'o sală dela etajul întâi, studenții din anul IV s'au strâns în jurul unei mese lungi de stejar. Au așteptat cu nerăbdare consfătuirea asta ; Dan Bacalu, asistentul lor, întors de curând din Uniunea Sovietică, le vorbește despre construcția orașelor comunismului...

Grupa s'a strâns in jurul asistentului. Studenții îl ascultă cu deosebit interes pentrucă le vorbește despre pasionante probleme ale arhitecturii, ale urbanisticii, ale căror soluții îndrăznețe au fost găsite de arhitecții sovietici.

— Am plecat la Leningrad în 1948. Infățișarea orașului m'a uimit. Nu mai era nicio urmă a războiului ; orașul-erou își vindecase toate rănile. In cei patru ani de studii, sub ochii mei au răsărit cartiere noi de locuințe, cvartale de clădiri cu multe etaje de ambele părți ale prospectului Stalin, bulevard nou, lung de peste zece kilometri, creație a anilor acestora.

Asistentul lămurește probleme pasionante de arhitectură, de urbanistică, arată soluțiile pe care le-au găsit constructorii sovietici... Toate acestea conturează, luminează planurile de creație ale tinerilor, înaripate de Hotărîrea Partidului... Și câte probleme nu se nasc atunci când plănuești să înalți clădiri minunate, armonioase, care să străpungă înălțimile ?...

La întrebarea lui Bogos Marcel : cam câți muncitori trebuesc pe șantierul unei clădiri sovietice cu multe etaje ?— răspunsul asistentului stârnește uimire și admirație :

— Nu mai mulți de șase muncitori. Și dintre aceștia doar doi trebue să aibă calificare superioară ; ceilalți lucrează la macarale. Șantierele sunt complect mecanizate și nu se zidește cu cărămizi, ci cu blocuri de beton amestecat cu zgură, de câte 3-4 tone fiecare, prefabricate după proectul general.

Astfel zidurile se înalță ca'n poveste, parcă dela sine.

Din capătul mesei vine întrebarea unei studente : cum s'au construit clădirile înalte din Moscova ?

— In 1948, spune Dan Bacalu, abia apăruseră proectele. Autorii lor au fost distinși cu Premiul Stalin. Astăzi, în mai multe puncte ale Moscovei, se înalță cutezătoare spre cer palate cu peste 25 de etaje. Am avut și eu fericirea să fac practică într'o vară la clădirea cu 27 de etaje, ce domină acum piața Smolenskaia. Construcția înainta într'un ritm nemaivăzut.

In fiecare zi soseau pe șantier zeci de vagoane cu materiale de construcție de care eu nu văzusem niciodată. Macaralele-turnuri, mașini unice în lume, ridicau *paneluri*, adică pereți întregi prefabricați ; după ce panelurile erau montate, nu mai trebuia să li se aplice decât tapetul...

— Am vizitat de curând Erevanul, urmează Dan Bacalu. Din vechiul oraș, n'au rămas decât unele părți, păstrate ca muzeu, să vadă generația de azi și cele viitoare cum au locuit strămunii lor. Ele seamănă cu orașele din Nordul Africii cum ar fi Algerul sau Tunisul : case ca niște cuburi cenușii, cu ferestre cât palma, acoperite cu pământ și înghesuite una'n alta, cu ulicioare de doi-trei metri lățime. Astfel de cocioabe se întâlnesc de-altfel și în umbra sgârie-norilor de peste ocean, mărturie vie a contrastului dintre centrul și periferia orașelor burgheze. Erevanul de astăzi a fost clădit din temelii in ultimii treizeci de ani. Este așezat pe un platou întins, la înălțimea de 1000 de metri. Din trei părți îl înconjoară o potcoavă de dealuri, în față se deschide valea râului Araț, iar mai departe se profilează piscurile muntelui Ararat, veșnic albe și învăluite în nori. Proectarea orașului s'a făcut ținându-se seamă de toate acestea.

Casele construite din piatră sunt îmbrăcate cu plăci de piatră colorată ; dela un gălbui-pal, până la verde-vinețiu, mulțime de nuanțe îmbinate măiestrit dau efecte deosebite de culoare arhitecturii specific naționale. O adevărată capodoperă a stilului armenesc este casa guvernului, operă a marelui arhitect Tamanian. Pe dealurile din jur, prin frunzișul grădinilor, lucesc vile albe, dând un aspect pitoresc împrejurimilor orașului...

Nicolescu Teodor vrea să afle cum fac practică studenții facultăților de arhitectură din Uniunea Sovietică. Dan Bacalu îi descrie pe larg ce-a văzut el pe șantierele pe care le-a vizitat, cum învață studenții să deprindă cele mai noi metode de lucru, cum fiecare răspunde de-un anumit sector, cum urmăresc realizarea întocmai a proectului, până în cele mai mici amănunte.

...Câte n'ar mai fi încă de întrebat ? Dar e târziu. Asistentul și studenții lui, constructori de mâine ai metroului, ai orașelor socialiste care se vor înălța pe tot cuprinsul patriei noastre, hotărăsc ca, în lunile ce vin, aceste consfătuiri să aibă loc regulat pentrucă viitorii arhitecți să-și poată însuși temeinic experiența arhitecturii sovietice.

YVES FARGE

1941... Pe sub arcul de triumf bocănesc greoaie cismele ocupanților. Trădarea și-a împlinit roadele : Franța a devenit o colonie a imperialismului german.

Dar Franța nu este învinsă. Sub conducerea partidului comunist, a lui Maurice Thorez, se încheagă rezistența împotriva ocupanților și a lacheilor lor, care simt pe zi ce trece mânia răzbunătoare a poporului. Luptă hotărît și Yves Farge. Conduce Comitetul Național al luptei împotriva deportării forțate a francezilor în Germania.

Tot el este și organizatorul rezistenței din Sudul Franței, în raionul Vercors și al grevelor împotriva ocupanților fasciști.

După eliberarea Franței, Yves Farge a devenit comisar al republicii la Lyon și în departamentul Rhône. In Iunie 1946 este numit ministru al aprovizionării. In noua calitate pe care o are combate neînfricat pe cei ce dăunează poporului, demască specula și corupția. In cartea sa «Pâine și corupție» îl demască pe Felix Gouin, prim-ministrul de atunci. I se înscenează un proces, dar sub presiunea masselor, Farge este achitat.

Jurnalist și publicist de mare talent, literat și critic de artă, Yves Farge a scris o piesă de teatru, un studiu despre pictorul Giotto și mai multe cărți și articole politice.

In anul 1948 acest luptător democrat, fără de partid, publică noua sa carte «Războiul lui Hitler continuă» în care semnalează pericolul crescând al unui nou război și cheamă popoarele la lupta pentru pace. Iar când imperialiștii americani au trecut la acte agresive directe, dezlănțuind războiul sângeros împotriva poporului coreean, și au încercat să înșele opinia mondială zugrăvindu-se drept «apărători» iar nu agresori, Yves Farge — președinte al Consiliului Național al partizanilor păcii din Franța — a demascat cu putere bestialitățile intervenționiștilor americani în cartea „Mărturii despre China și Coreea", publicată în 1952, în urma celor văzute la fața locului.

„Mărturia pe care o aduc — scrie Yves Farge în cartea sa— trebue să fie citită de toți aceia care vor să păstreze înfățișarea de om".

Om de curaj cu o conștiință incoruptibilă, Yves Farge a fost unul dintre primii care au denunțat astfel folosirea armei bacteriologice de către imperialiștii americani.

Glasul răspicat al lui Yves Farge, care s'a făcut auzit și la Congresul Popoarelor dela Viena, cheamă la lupta pentru pace.

El găsește ecou nu numai în inimile compatrioților săi, dar și în inimile oamenilor cinstiți de pretutindeni, de diferite convingeri religioase și politice. Este glasul unui patriot, un fiu credincios al țării sale, glasul unui luptător cinstit, curajos, glasul omului care prin activitatea sa a meritat înaltul titlu de laureat al Premiului Internațional Stalin, „Pentru întărirea păcii între popoare".

DIN LUCRĂRILE ARTIȘTILOR NOȘTRI

În numărul acesta prezentăm cititorilor câteva lucrări ale artiștilor noștri plastici, executate în ultima vreme. Dealtfel ele au fost expuse și în Expoziția de Stat a Artelor Plastice pe anul 1952, bucurându-se de aprecierea și interesul vizitatorilor.

Multe din ele au figurat și în expozițiile de artă plastică românească organizate peste hotare.

Aceste lucrări dovedesc străduința unui mare număr de pictori și sculptori din țara noastră de a cuprinde bogăția de teme inspirate din trecutul de luptă și din munca creatoare și entuziastă a poporului nostru pentru construirea orânduirii socialiste.

Călăuziți pe acest drum de atotbiruitoarele idei ale marxism-leninismului, artiștii noștri plastici vor da noi opere pe măsura cerințelor crescânde ale poporului muncitor.

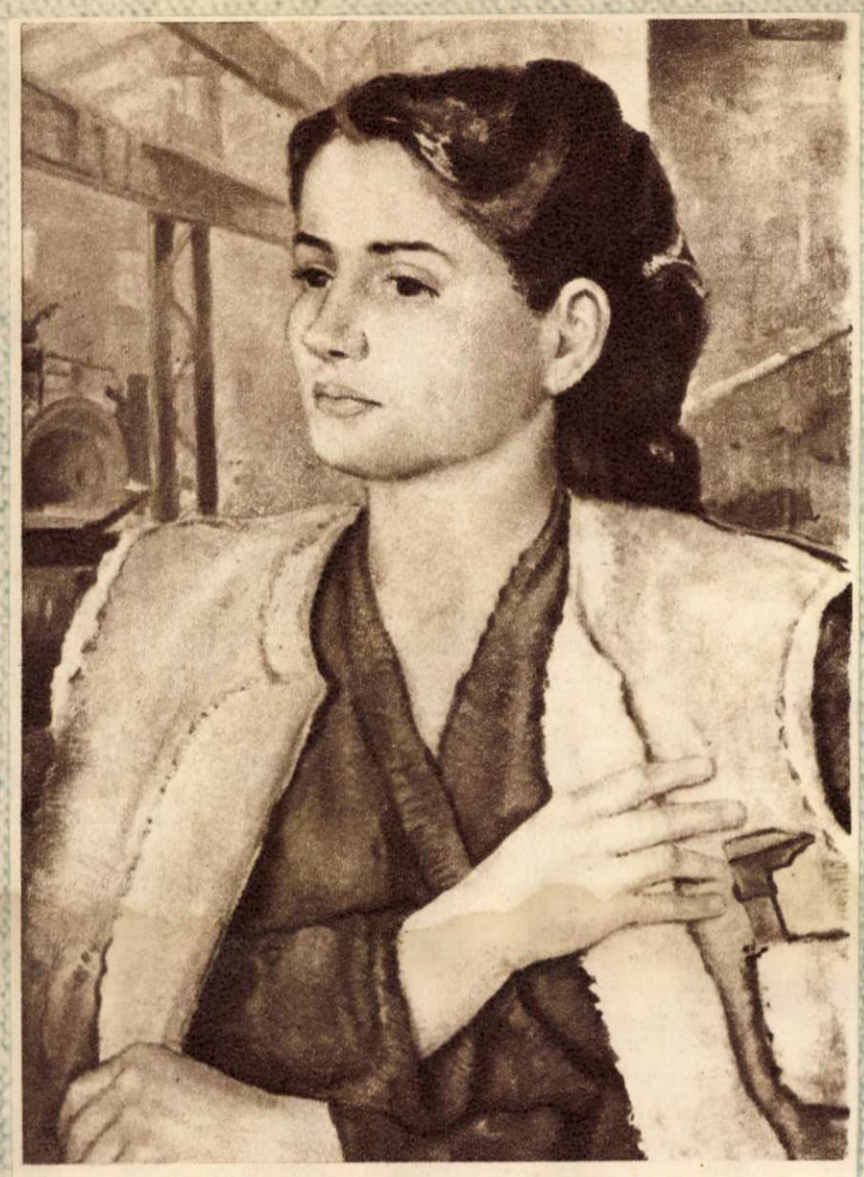

Michaela **PASTIA**: ANA GHEORGHE
(muncitoare evidențiată dela uzinele „Mátyás Rákosi"-București).

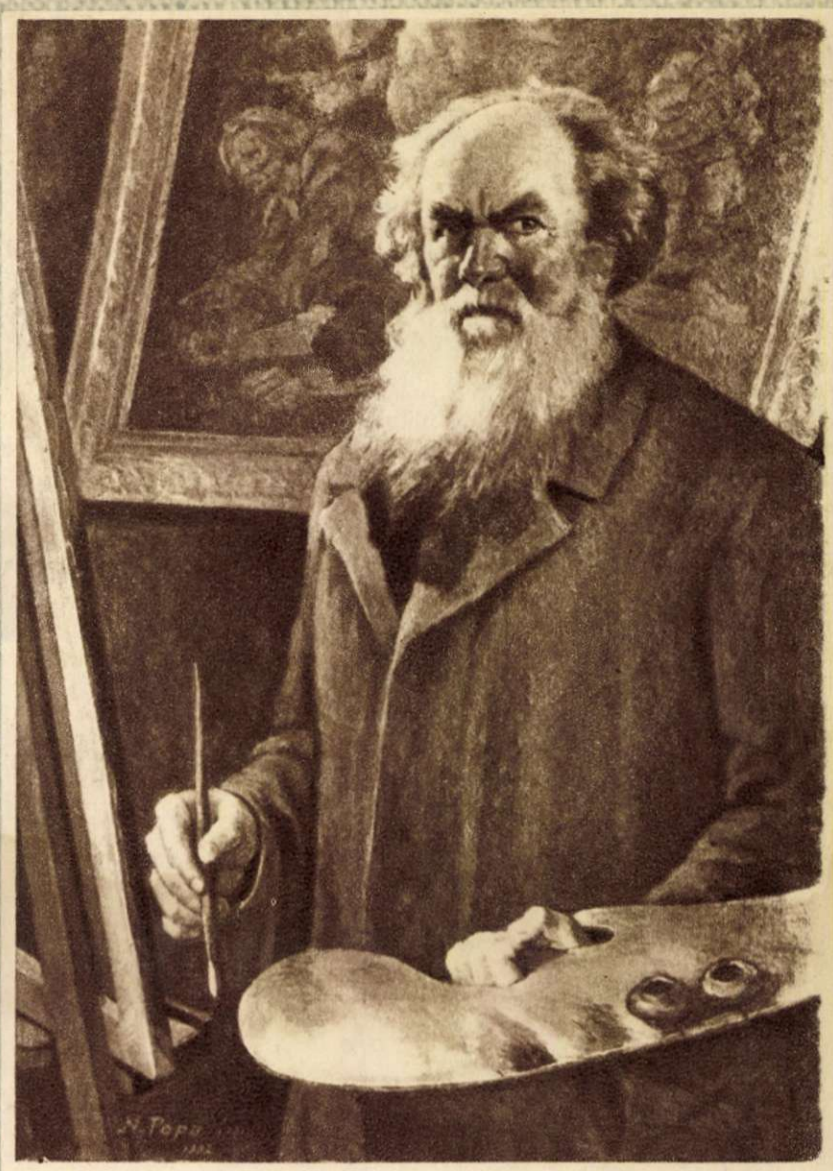

Nicolae POPA: PICTORUL OCTAV BĂNCILĂ

Alexandru **SZOPOS**: ȚĂRANII ÎMPUNÂND CONDIȚII ÎN TIMPUL RĂSCOALEI DIN BOBÂLNA.

Mihai ONOFREI MINERUL ION SILAGHI, DELA PETRILA.

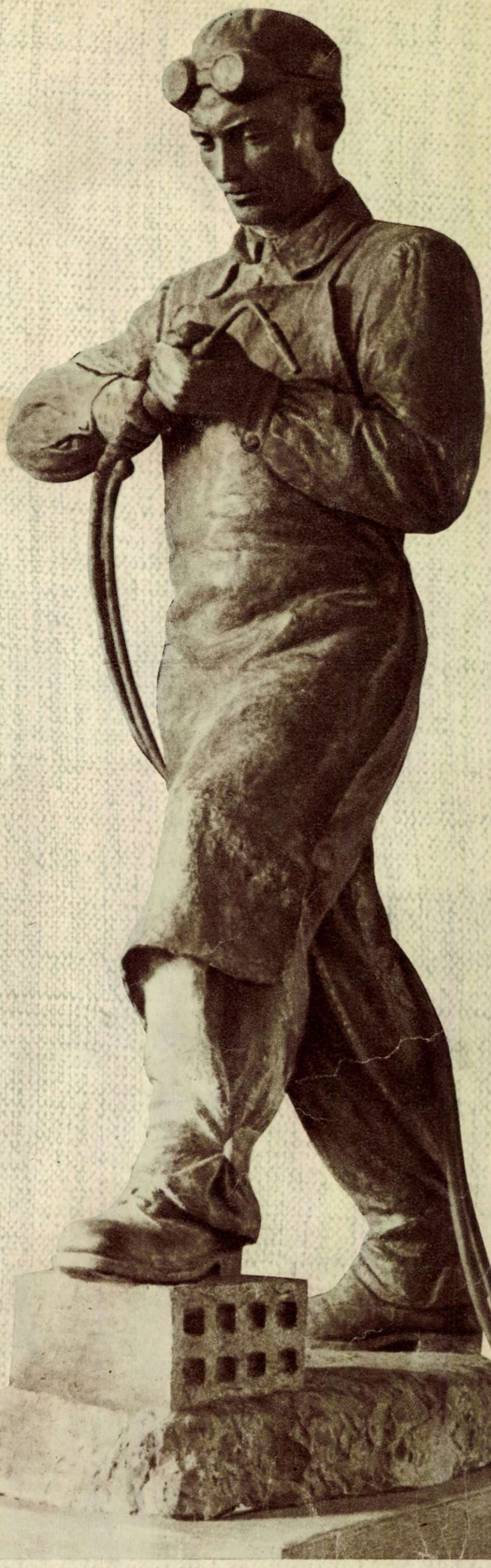

Ionescu TENE: AJUTÂND LA STRÂNSUL RECOLTEI.

Iosif FEKETE: SUDOR

FORȚA DE NEÎNVINS

Intr'o ordine impresionantă defilează ostaşii sovietici — apărătorii muncii paşnice creatoare a poporului sovietic. Ei au adus glorie patriei lor; ei au eliberat omenirea de fascism şi apără civilizaţia de orice agresori.

de colonel Gh. ZAHARIA

Anul acesta la 2 şi 23 Februarie, popoarele Uniunii Sovietice şi puternicele sale Forţe Armate, sărbătoresc două aniversări glorioase: 10 ani dela încheierea victorioasă a celei mai mari bătălii ce a avut loc în istoria războaielor — bătălia dela Stalingrad, — şi 35 ani dela naşterea Armatei Sovietice.

* * *

Victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie şi instaurarea puterii sovietice pe o şesime din suprafaţa globului pământesc a stârnit furia imperialiştilor din lumea întreagă. Urmărind să sugrume tânăra putere a muncitorilor şi ţăranilor eliberaţi de sub jugul exploatării capitalisto-moşiereşti, imperialiştii străini, mână în mână cu forţele contrarevoluţiei interne, au deslănţuit numeroase atacuri perfide împotriva statului sovietic. Primul duşman extern împotriva căruia a fost nevoită să lupte Armata Roşie creată de Lenin şi Stalin a fost Germania imperialistă.

In luna Februarie 1918, armatele germane înarmate până în dinţi au deslănţuit o ofensivă puternică pentru a cotropi şi jefui un teritoriu cât mai mare şi a transforma Rusia Sovietică într'o colonie germană. Forţele principale ale cotropitorilor germani înaintau spre Petrograd.

La chemarea Partidului lui Lenin şi Stalin: „Patria socialistă este în primejdie" — oamenii muncii din Petrograd, Moscova şi alte centre industriale ale ţării, înrolaţi în tinerele unităţi ale Armatei Roşii au pornit împotriva invadatorilor imperialişti şi în luptele de lângă Pscov şi Narva i-au zdrobit complet.

23 Februarie 1918, ziua luptei hotărîtoare cu trupele imperialismului german, a devenit ziua de naştere a Armatei Sovietice.

Năvălind hoţeşte din toate părţile asupra tânărului stat socialist, intervenţioniştii a 14 state în frunte cu imperialiştii americani, englezi, francezi şi japonezi s'au unit într'un front comun cu armatele contrarevoluţionarilor albi conduse de Kolceag, Denikin, Krasnov, Vranghel, Iudenici şi alţi generali ţarişti.

In acei ani grei de luptă, Armata Sovietică a fost călăuzită şi condusă de Lenin şi Stalin. Conducătorul nemijlocit al principalelor victorii ale Armatei Sovietice în anii războiului civil şi ai intervenţiei imperialiste a fost tovarăşul Stalin. Lângă Ţariţîn şi lângă Perm, la Petrograd şi împotriva lui Denikin, în Apus împotriva panilor polonezi şi în Sud împotriva lui Vranghel, pretutindeni voinţa de fier şi geniul de strateg ale marelui Stalin au asigurat victoria Armatei Sovietice.

Tovarăşul Stalin şi-a început activitatea de comandant de oşti în vara anului 1918 la Ţariţîn. Comitetul Central al Partidului Comunist şi personal V. I. Lenin l-au trimis aici pe tovarăşul Stalin în calitate de conducător general al muncii de aprovizionare în sudul Rusiei.

Ţariţînul avea un rol extrem de important în planurile agresive ale imperialiştilor. Cucerirea lui ar fi dat posibilitatea închegării unui front comun al forţelor contrarevoluţionare din sud şi est pentru deslănţuirea ofensivei asupra Moscovei şi în acelaş timp ar fi izolat Republica Sovietică de ultima sursă de cereale şi petrol: regiunea Volgăi şi Caucazul de Nord.

Tovarăşul Stalin a descoperit la timp intenţiile duşmanului. Luând cu mână de fier, conducerea apărării Ţariţînului, el a curăţit oraşul de complotişti, a creat o grupare de trupe comandată de K. E. Voroşilov şi a elaborat planul operaţiunilor unităţilor Armatei Sovietice. In timpul luptelor dela Ţariţîn, sub conducerea tovarăşului Stalin, trupele sovietice au măcinat într'o apărare eroică forţele lui Krasnov, le-au dat puternice contralovituri şi le-au zdrobit complet. Apărarea Ţariţînului a intrat în istoria Armatei Sovietice ca o pildă nemuritoare a superiorităţii artei militare staliniste.

In anii războiului civil, tovarăşul Stalin a formulat pentru prima dată teza cu privire la rolul spatelui frontului în războiul modern, a pus bazele ştiinţei militare sovietice — cea mai avansată din lume. Ştiinţa militară stalinistă a stat şi stă la baza instruirii şi educării Armatei Sovietice, stă la baza instruirii şi educării armatelor de tip nou ale ţărilor de democraţie populară.

Sub conducerea P. C. U. S. şi personal a tovarăşului Stalin, poporul sovietic, desvoltând considerabil forţele de producţie a transformat patria socialistă într'o putere industrială înaintată, cu o agricultură colhoznică mecanizată. Armata Sovietică a fost dotată cu armament şi tehnică de luptă absolut moderne şi i-au fost pregătite cadrele militare necesare.

Datorită politicii înţelepte a P.C.U.S. şi muncii intense pe care acesta a dus-o pentru ridicarea conştiinţei politice a maselor, pentru educarea lor în spiritul răspunderii personale pentru cauza apărării patriei socialiste, statul sovietic se afla pregătit pentru a face faţă grelelor încercări la care a fost supus prin deslănţuirea mişelescului atac dela 22 Iunie 1941 de către Germania hitleristă.

Atacul prin surprindere deslănţuit de cotropitorii fascişti a dat posibilitate comandamentului german să folosească factorul surprizei şi al loviturii brusce ca un avantaj al său. Pe frontul sovieto-german, hitleriştii au aruncat o uriaşă armată de invazie, care a început operaţiuni de mare amploare în special pe direcţiile Leningrad şi Moscova.

Trupele sovietice, înfăptuind planul stalinist de zdrobire a duşmanului au trecut vremelnic la apărare activă pentru a epuiza forţele cotropitorilor germani. Apoi sub conducerea Comandantului ei Suprem, tovarăşul Stalin, Armata Sovietică a zdrobit pe fasciştii hitlerişti în 1941 la Moscova, în 1942 la Stalingrad, în

Ţariţîn, 1918 ... I. V. Stalin şi K. E. Voroşilov în mijlocul eroicelor gărzi roşii care au dat lovitura de moarte hoardelor intervenţioniste (Tablou de P. Sokolov-Skalea)

Marele Război pentru Apărarea Patriei. I. V. Stalin și apropiații tovarăși de luptă ai săi, elaborând planul de zdrobire a hoardelor hitleriste. Planul acesta a fost îndeplinit întocmai, spre bucuria popoarelor, spre disperarea agresorilor fasciști și ca un avertisment pentru eventualii imitatori ai lui Hitler. (Desen de K. I. Finoghenov)

Eroicii artileriști sovietici, în bătălia Stalingradului (reproducere după o lucrare a unor pictori militari sovietici).

Lupta pentru Stalingrad constitue punctul culminant al luptelor din anul 1942. In fața Stalingradului hitleriștii au masat cele mai de elită forțe din totalul celor 240 de divizii care acționau pe frontul sovieto-german.

Sub focul miilor de avioane de bombardament și al miilor de tunuri hitleriste, care bombardau zi și noapte orașul-erou, trupele armatei a 62-a comandată de generalul Ciuikov, cu participarea activă a eroilor vechiului Țaritîn, au luptat cu o bărbăție fără seamăn, au apărat vitejește stradă cu stradă, nimicind mii și mii de fasciști, sute și sute de tancuri.

La 19 Noembrie 1942, salvele puternicei artilerii sovietice au anunțat lumii deslănțuirea grandioasei contraofensive dela Stalingrad. Numeroase forțe sovietice concentrate pe flancurile dușmanului au închis numai în decurs de 5 zile într'un cerc de foc, armata 6-a germană pe care au distrus-o complet. Caracterizând și apreciind bătălia dela Stalingrad, tovarășul Stalin a spus: «*Pentru a avea o idee de proporțiile acestei bătălii fără seamăn în istorie,... trebue să știm că după terminarea bătăliei dela Stalingrad au fost strânse și îngropate cadavrele a 147.200 de soldați și ofițeri germani și 46.700 de soldați și ofițeri sovietici. Stalingradul reprezintă declinul armatei fasciste germane. Se știe că după bătălia dela Stalingrad germanii nu și-au mai putut reveni*».

Victoria dela Stalingrad a produs o cotitură radicală în toată desfășurarea Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Eroica apărare a Sevastopolului și Odessei, zdrobirea hitleriștilor lângă Moscova, luptele înverșunate de lângă Leningrad și bătălia de sub zidurile Stalingradului — cea mai mare pe care o cunoaște istoria — au pus temelie puternică victoriei definitive asupra Germaniei fasciste.

O prețioasă și hotărîtoare contribuție a adus Armata Sovietică în zdrobirea completă a trupelor Japoniei militariste, victorie care a marcat sfârșitul celui de al doilea război mondial.

Statul Sovietic și glorioasele sale Forțe Armate au ieșit din cel de al doilea război mondial mult întărite,

1943 la Kursk. Zdrobirea trupelor de elită ale lui Hitler în primii doi ani ai Marelui Război pentru Apărarea Patriei, a permis Armatei Sovietice să treacă la ofensivă neîntreruptă aplicând armatei germano-fasciste lovituri după lovituri, la Kursk și Belgorod, la Harkov și Chiev, la Vitebsk și Leningrad, la Iași și Chișinău, la Budapesta și Berlin.

Nemuritoare va rămâne în istoria războaielor grandioasa bătălie dela Stalingrad începută în toamna anului 1942 și încheiată la 2 Februarie 1943, prin zdrobirea unei armate germane de 300.000 oameni.

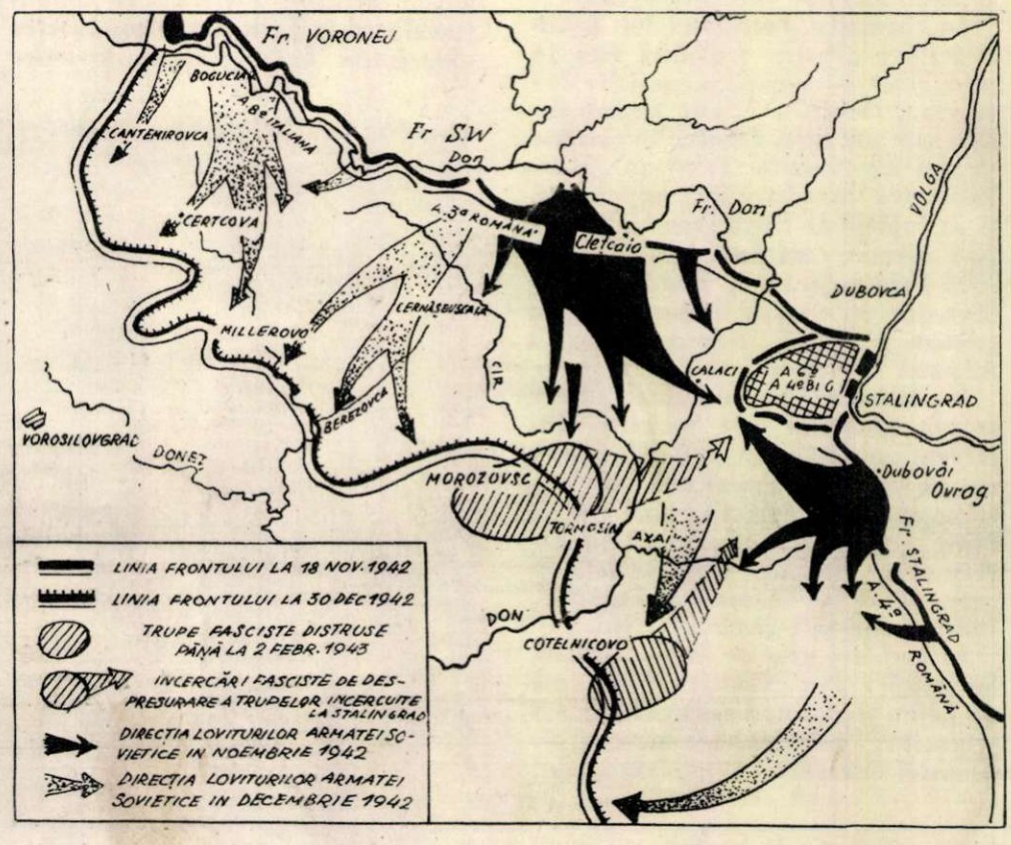

Harta operațiunilor militare dela Stalingrad; se observă procesul încercuirii și zdrobirii trupelor lui von Paulus de către Armata Sovietică victorioasă.

Cu elicopterul

E. RIABCIKOV

De multe ori, de ziua Flotei Aeriene a Uniunii Sovietice, mii şi mii de locuitori ai Moscovei au avut prilejul să vadă pe aerodromul dela Tuşino, nişte aparate de zbor cu o construcţie neobişnuită, fără aripi. Văzute din depărtare, păreau nişte insecte fantastice. Erau elicopterele.

Pentru prima dată am făcut cunoştinţă cu un elicopter la Moscova, iar apoi la construcţia Canalului navigabil Volga-Don «V. I. Lenin».

La Moscova, pilotul Anatolie Krivoşei ne-a condus spre aparat.

— Iată locul dumneavoastră, ne-a spus el, indicându-ne un fotoliu comod, într'o cabină prevăzută cu ferestre — cabina e spaţioasă şi luminoasă, aşa încât vă veţi simţi ca într'o maşină „Pobeda".

S'a dat drumul motorului. Elicea a intrat în funcţiune. Elicopterul s'a desprins depe sol, lin, fără zguduituri. Ţi-ar fi fost greu să înregistrezi clipa în care maşina s'a înălţat în linie verticală spre cer.

Aparatul s'a înălţat sus de tot. In faţa privirilor noastre s'a întins panorama plină de farmec a Moscovei, cu clădiri înalte, parcuri şi bulevarde. Ascensiunea a încetat brusc... şi maşina s'a oprit. Până atunci nu simţisem niciodată o senzaţie atât de stranie: aparatul, deşi mai greu decât aerul, «a rămas atârnat pe loc» şi n'a căzut.

După ce a «stat» un timp locului, elicopterul a prins viaţă, s'a înălţat şi mai sus, în linie verticală şi iar s'a oprit. Apoi, tot în linie verticală, a coborît şi a aterizat.

— Ascensor aerian — glumi pilotul. Şi într'adevăr, ba ne înălţam spre cer, ba coboram — întocmai ca într'un ascensor.

Echilibrul maşinii era uimitor. Dar poate oare un elicopter să zboare în linie orizontală? Ca şi cum ne-ar fi ghicit întrebarea, pilotul luă viteza şi porni în linie orizontală. Elicopterul devenise un avion obişnuit. Ne-am oprit, foarte aproape de acoperişul unei case.

— Deschideţi uşa! Coborîţi scara! — comandă pilotul.

Ne-am încordat toate puterile pentru a deschide uşa elicopterului. Dar aceasta s'a deschis uşor, ca şi cum ar fi fost uşa unei maşini «Pobeda».

Călătorul coboară din cabina aerogirului pe pământ, cu ajutorul unei scări.

In cabină se afla o scară de frânghie. Am lăsat-o în jos. Capătul scării atinse acoperişul casei. Am coborît pe acoperiş, apoi ne-am urcat înapoi, în cabina elicopterului. Peste câteva minute, elicopterul a rămas «atârnat» deasupra unui câmp. Şi iarăşi scara a fost lăsată.

Luându-mi geamantanul, am păşit pe una din treptele înguste ale scării. Deasupra «atârna» nemişcat elicopterul, iar sub picioarele noastre se vedea pământul. Câteva mişcări şi iată-ne ajunşi pe câmp. Am coborît, am pus geamantanul jos, apoi luându-ne bagajul am urcat din nou scara de frânghie. Atât coborîrea cât şi urcarea au decurs uşor, fără niciun fel de complicaţie.

Aceste aparate de zbor, atât de neobişnuite, vor deveni un accesoriu necesar expediţiilor geologice, care lucrează în taigă sau în munţi; factorilor poştali din regiunile muntoase sau de păduri; medicilor care trebue să ajungă urgent în ţinuturi unde nu poţi ateriza. Acolo unde nu există aerodromuri, medicii vor coborî în casele bolnavilor direct din elicopter...

(Din „Ogoniok.)

cu prestigiul mult ridicat. Popoarele lumii şi-au dat seama că invincibila Armată Sovietică — armată a muncitorilor şi ţăranilor eliberaţi, armata frăţiei între naţiunile conlocuitoare din U. R. S. S., armată educată în spiritul internaţionalismului proletar — este armata eliberatoare a popoarelor, apărătoare neclintită a socialismului şi a păcii. Pe unde a trecut Armata Sovietică eliberatoare, popoarele şi-au putut lua soarta în propriile lor mâini, au putut făuri o viaţă nouă, fără capitalişti şi moşieri, fără exploatatori şi asupritori. Singură Jugoslavia pentru a cărei eliberare şi-au dat sângele mulţi ostaşi sovietici, a încăput din nou în ghiarele imperialismului american datorită bandei criminale a lui Tito.

Imperialiştii americano-englezi care au semănat peste tot pe unde au trecut cu armatele lor de mercenari, numai teroare, mizerie şi şomaj, care au înhămat la carul lor hodorogit statele marshallizate, şi-au atras ura şi dispreţul omenirii muncitoare. Sprijiniţi de slugile lor de teapa fasciştilor dela Belgrad, Atena, Ankara, etc., imperialiştii americani ameninţă făţiş popoarele libere cu un nou război mondial.

Poporul sovietic, constructor al comunismului nu se teme de ameninţările atâţătorilor la un nou război. In cursul planului cincinal postbelic poporul sovietic a întărit şi mai mult capacitatea de apărare a statului, a înzestrat armata sa cu un armament complet nou, mult superior aceluia cu care a luptat în Marele Război pentru Apărarea Patriei. Puternicele Forţe Armate Sovietice, stau vigilente de strajă graniţelor marii Uniuni Sovietice, pentru apărarea păcii în lume. In cuvântarea ţinută la Congresul al XIX-lea al P.C.U.S., tovarăşul Bulganin a spus: *„Armata şi Flota noastră există pentru apărarea Patriei lor, pentru apărarea muncii paşnice a poporului sovietic. Noi suntem pentru pace şi ducem o politică de pace, o politică de preîntâmpinare a războiului"*. Tovarăşul Bulganin a subliniat în continuare: *„Ei, dar dacă lucrurile vor ajunge la o adică, poporul nostru va şti să se apere, să apere interesele Patriei sale. Şi dacă va fi nevoie, Forţele Armate Sovietice vor şti să dea riposta oricărui agresor, după toate regulile artei militare sovietice"*

Alături de marea Uniune Sovietică, în marele front al păcii se găsesc ţările de democraţie populară, marea Chină Populară şi R. D. Germană, se găsesc toţi cei ce luptă pentru pace. Folosind experienţa Uniunii Sovietice, popoarele ţărilor democrat-populare construesc cu elan viaţa lor nouă, ferm hotărîte să apere cu dârzenie cuceririle revoluţionare şi pacea în lume. *„Lagărul păcii şi democraţiei* — a spus tovarăşul Bulganin la Congresul al XIX-lea al P.C.U.S. — *care se întinde dela Elba până la Oceanul Pacific, este pătruns de entuziasmul construcţiei paşnice şi de năzuinţa de a menţine pacea pentru ani îndelungaţi. Este important de subliniat că, în caz de nevoie, el dispune de Forţe Armate absolut moderne şi suficient de puternice"*.

Poporul nostru muncitor, eliberat la 23 August 1944, de sub robia hitleristă de către vitezele trupe sovietice, este mândru că face parte din marele front al păcii şi socialismului în fruntea căruia se află marea şi puternica Uniune Sovietică. Cu ocazia măreţelor aniversări, poporul nostru adresează un fierbinte salut gloriosului popor sovietic constructor al comunismului, invincibilelor sale Forţe Armate eliberatoare, exprimând o nestrămurită dragoste şi recunoştinţă faţă de genialul învăţător şi conducător al popoarelor din lumea întreagă, marele strateg şi comandant de oşti, tovarăşul Stalin.

Pe aici s'a desfăşurat bătălia grea pentru Stalingrad. Aici a fost morman compact de moloz. Oamenii sovietici au ridicat în mijlocul noului Stalingrad, Bulevardul Păcii, al cărui nume exprimă cauza scumpă pentru care s'au jertfit apărătorii Stalingradului.

In fotografie: Noua Casă din Stalingrad a muncitorilor din transporturile fluviale.

LAUREAȚII

de Al. GÂRNEAȚĂ

Februarie părea să fi fost lună de primăvară în anul acela. In pădurea Cerveniei răsăriseră brebenei și toporași. Vântul aducea de cine știe unde — miresme timpurii de iarbă crudă.

In spre faptul serii, un bărbat încă tânăr, intră în Conțești pe drumul din margine. Merse o bucată de vreme prin ulițele pustii ale satului. Opri un băiețaș care trecea drumul în goană.

— Măi flăcăule, departe-i colectiva?

Băiatul îl măsură cu privirea, cam neîncrezător. Fața deschisă, zâmbetul străinului îi fură însă pe plac.

— Ții tălică șoseaua, până dai de o casă mare pe mâna stângă. După aia vine o portiță. Intri pe ea și urci sus pe gorgan și acolo-i colectiva. Da nu știu de-i găsi pe cineva acolo acuma.

...Gorganul se arăta pleșuv. Nici urmă de coșare, de grajduri. Părea totul pustiu. Numai într'o parte, o casă dărăpănată, cu pereții coșcoviți, stătea stingheră în maidanul din față.

— Asta să fie gospodăria? M'o fi îndrumat băiatul greșit!

La o fereastră licări scurt un chibrit, apoi se aprinse o lampă.

— Vom vedea. Și străinul merse mai departe spre casă.

Înăuntru câțiva bărbați stăteau de vorbă în fața unor tabele. Tânărul se uită întâi la plafonul murdar și ciuruit, la soba năruită din colț.

— Ei, se pare că vom avea mult de lucru, zise străinul. Asta-i vreun conac boieresc părăsit, nu?

Cei din casă, rămaseră mirați de intrarea străinului.

Președintele și secretarul de partid îi ieșiră în întâmpinare.

Străinul își scoase scurteica, se așeză pe scaun ca un om care în mod firesc vine într'un colectiv cunoscut și abia după asta rosti:

— Sunt inginerul agronom Gârjoabă. De trei zile am venit la plasă, iar astăzi la dumneavoastră. Și, uitându-se la hârtiile și tabelele de pe masă:

— E planul de muncă, nu? Atunci haidem să-l vedem împreună și să ne sfătuim.

Aceste lucruri se petreceau cu trei ani în urmă, a doua zi după înființarea gospodăriei din Conțești. De atunci s'a scurs noian de vreme și s'au petrecut lucruri de seamă. S'au scurs trei ani, dar după cele împlinite s'ar părea că pe răboj timpul a săpat mai multe crestături.

In scurtă vreme s'au întocmit brigăzile, s'a curățat creștetul gorganului de bălării și din ce s'a găsit mai la îndemână s'a înjghebat un grajd provizoriu. Curând, pe tarlaua gospodăriei tractoarele dela Ulmuleț desfundau ogoarele, umplând toată Valea Vedei cu sgomotul lor.

Chiar din capul locului s'au ivit nemulțumiri. Când boabele de porumb cădeau în brazdă, Toader Bogatu arăta președintelui o crenguță de salcâm.

— Tu ai spus să se semene de acum?

— Eu, inginerul, conducerea...

— Mă rog numai înțelepți, bufni bătrânul. Dar la salcâmi nu v'ați uitat! Văzuta-ți că n'au dat mătișorii?

— Și ce-i cu asta?

— Cum așa? — se înfurie deabinelea moș Toader. Voi sunteți năuci de nesocotiți datina din străbuni! Cine a mai auzit semănat înainte de a lega salcâmii floare? Stricați obiceiul. N'ați semănat cu mâna, vă grăbiți, aud că și rariștele le-ați pus în pod. Mă rog, tot lucruri năstrușnice. Bine n'o să iasă, ți-o spun eu, om bătrân.

Și fără să mai aștepte răspunsul lui Dolcin, bătrânul îi întoarse spatele și coborî grăbit spre sat.

Zilele primăverii se scurgeau repede. Colectiviștii au terminat însămânțările. O grijă pentru ei era bumbacul și orezul, culturi noi, care cereau pricepere, cunoștințe mari și mână de lucru permanentă. Iar în privința prezenței oamenilor la lucru se iviseră unele bucluciuri. Erau unii care ocoleau cu grijă gospodăria, găsindu-și de lucru pe-acasă, ori aiurea. Alții se temeau că n'o să se aleagă mare lucru din gospodărie și că e mai bine să se aciueze într'un locușor undeva pela o moară ori altundeva. Griji mai mari aducea însă Ilie Dimcea.

Dimcea fusese printre primii care s'au înscris în gospodăria colectivă, dar printre ultimii care veneau la muncă. Cu toate că trecuse și vremea cireșelor, Ilie nu se gândea să aducă vitele în grajdul gospodăriei.

Cât privește munca...

— Eu frățioare, spunea, îs frânt de trudă. Să lucreze alții mai în putere și pentru noi, ori să ne dea statul. Eu la muncă nu viu.

Și se ținea de cuvânt. Numai că lipsa lui Dimcea nu trecea nebăgată în seamă. Văzându-l că nu vine la câmp, începu să lipsească și Ion Oancea. Alții trăgeau și ei să-i urmeze pilda.

Chestiunea era cu atât mai gravă cu cât Dimcea era membru de partid.

— Dacă Ilie, că-i comunist, nu vine la treabă, atunci dece m'aș speti eu? — spunea Oancea.

Lipsurile începură să se înmulțească, iar brigăzile nu reușeau să termine lucrările la timp.

— Ei, frate Gheorghe, zise într'o zi Peșa, se cam îngroașă gluma. Degeaba v'ați răcit voi gura pela poarta lui Dimcea. Parcă a înebunit omul ăsta.

— Lasă că-l însdrăvenim noi, răspunse mâniat președintele.

Chiar în seara aceea s'a ținut ședința organizației de bază.

Dimcea a intrat fălos în sală, ca omul sigur că a făcut o mare ispravă. Era vesel, de parcă se nuntise de curând.

— Să ne răspundă tovarășul Dimcea dece nu vine la muncă, a întrebat calm Gheorghe Ispas.

„Drum bun!". Încă o clipă și echipa culturală formată din colectiviștii utemiști din Conțești pornește spre satul vecin să participe la un festival.

Murgii bine hrăniți, țesălați, de îndată ce sunt scoși din grajdul primitor trebuesc bine ținuți de căpestre: altminteri o iau razna prin curtea largă a gospodăriei.

Ultimele lucrări de finisaj și... scroafele își vor putea lua locul în noua lor maternitate.

Ilie a svâcnit dela locul său cătând către cutezător.

— Şi ce-ţi pasă ţie? Am adus pământul? L-am adus. O să aduc şi vitele curând-curând. De rest îmi pasă numai mie.

— Asta s'o crezi tu, îl repezi Tudor Peşa. Habar n'ai de ce se întâmplă în gospodărie, câte pagube aduce încăpăţânarea ta, ori poate poveştile pe care ţi le toarnă pramatia aia de cumnat dela Bragadiru.

— Tu să laşi rudele în pace, se răsti Dimcea. Iacă, eu nu vreau să viu la muncă. Şi nu viu pentrucă n'am să aştept să mi se lungească urechile până o să împărţiţi voi veniturile.

— Asta-i buba, vericule? Păi acuş-acuş vine avansul. Iar dacă ai nevoie îţi dă gospodăria împrumut.

— Ia nu mă mai lega tu la gard. Nu viu şi gata.

Se opri o clipă şi apoi vorbi mai liniştit.

— Şi ce pagubă ziceai că am făcut?

Doicin interveni şi el.

— Măi Ilie, din cauza ta nu vin încă vreo cinci-şase familii din brigada lui Peşa.

— Acu sunt vinovat şi pentru ei? N'am vorbit cu niciunul, n'am sfătuit pe nimeni.

— Of, că încăpăţânat mai eşti, Ilie. Păi fapta ta atârnă mai greu decât o mie de vorbe. Toţi ştiu că eşti comunist. Şi dacă tu dai bir cu fugiţii, tu care ar trebui să fii în frunte, apoi dece n'ar face şi ei la fel?

Până târziu în inima nopţii a durat şedinţa cu Ilie Dimcea. Omul se da greu.

— Dacă ţineţi atâta şi credeţi că eu sunt buricul pământului, iacă, o să viu la muncă împreună cu familia.

Şi Ilie Dimcea aduse chiar de a doua zi boii; în curând începu să vină şi el la muncă.

Gospodăria avea la început şi inventar puţin şi vite puţine, aşa cum se întâmplă când se adună la un loc mai mulţi oameni săraci. In curte nu erau nici porci să râme, nici păsări să scurme. In primul an conducerea s'a gândit să facă mai întâi grajduri şi magazii şi pe urmă să înfiinţeze ferme. Totuşi cea dintâi fermă s'a născut chiar în primele luni de viaţă ale gospodăriei.

Intr'o zi, Maria lui Florea Cojocaru intră în camera preşedintelui cu o târnă în braţe. Zâmbind, puse coşul jos şi trase ţoala de deasupra. O găină cârâi speriată şi se chirci deasupra ouălor.

— Ce-i cu asta Mario? — se miră preşedintele. Cloşca asta nu poate cloci decât în biroul meu?

— Ba, râse femeia. M'am gândit că-i mare ruşine ca o gospodărie să nu aibă neam de orătanie în bătătură. O adusei pe moţata să tragă cu piciorul.

Doicin se lumină la faţă.

Apoi, deschizând larg braţul arătă celorlalţi din birou pe Maria ca pe un obiect preţios:

— Iată ce înseamnă un colectivist.

Şi ca să nu li se urască singuri puişorilor, fiecare gospodar aduse o mână de ouă care luară drumul clocitoarei. Când dădură văraticele în pârg, curtea gospodăriei era plină de piuit.

Inginerul Gârjoabă venea destul de des prin gospodărie şi stătea zile întregi. Mergea pe câmp, urmărea plugurile, se sfătuia cu brigadierii.

Pela mijlocul lui Iunie inginerul intră în curtea gospodăriei. Alături de el, în şaretă, stătea agronomul Pricop Grecu.

— V'am adus două lucruri de seamă, îi spuse inginerul preşedintelui. Pe Pricop şi un maldăr de broşuri.

— Foarte bine. Pricop ni-i de folos acum. Dar broşurile le lăsăm pentru la iarnă, că nu prea avem timp de citit.

Inginerul n'a fost însă de aceeaşi părere:

— Cred că o să se găsească timp. Iţi aduc câteva noutăţi. A fost o şedinţă la raionul de partid şi s'a hotărît să vă dăm un sprijin serios. Sunteţi doar singura gospodărie colectivă din raionul nostru. Patruzeci de sate se uită la voi. Deaceea Pricop se va muta într'un fel, la voi. O să stea aici până la treerat. Printre picături o să vă ţină nişte scurte lecţii agrotehnice. O să vă ajute la evidenţa zilelor-muncă, o să stea de vorbă cu brigadierii şi cu şefii de echipă. Mă rog, o să facă omul tot ce se poate. Nu uitaţi că aveţi două culturi noi: bumbacul şi orezul. Şi ele sunt productive numai dacă le dădăceşti bine.

— Şi cu asta ai scăpat de o grijă. Deacum te închizi iar în birou şi vii odată pe an la noi, îl şfichiui preşedintele.

— O să viu aşa de des, că până la urmă mă tem că ai să te plictiseşti.

Şi aşa, încetul cu încetul, brigadierii, şefii de echipă şi ceilalţi colectivişti învăţară că praşilele dese şi la timp sunt mai bune decât răritatul porumbului, că grâul trebue plivit de două ori; au învăţat cum se cultivă bumbacul şi orezul şi ce operaţii trebuesc făcute ca acestea să aibă rod bun.

Astfel zilele anului 1950 s'au scurs până spre toamnă. Deşi timpul n'a fost prea prielnic, când s'a făcut socoteala, s'a văzut că gospodăria a scos cel mai bun rod din tot raionul. Aproape la toate culturile gospodăriei recolta a fost dublă faţă de restul satului.

In iarna aceea oamenii au prins să înveţe. Tudor Bogatu stătea ascultător pe băncuţă şi scria încet, într'un caiet mare şi stufos, ce spunea agronomul. Acesta le vorbea despre complexul Viliams-Docuceaev-Costâcev. Numele ăsta era însă prea greu.

Se apleca încet spre Doicin şi-l întrebă în şoaptă.

— Cum îi zice, frate, la vorba asta?

— Complexul Docuceaev-Viliams...

— Stai, stai, mai bine scrie-mi tu, să-l am aicea.

— Iţi scriu, dar la urma urmei ce te interesează pe dumneata? Ai la îndemână măţişorii de salcie.

Preşedintele îi scrise totuşi cuvintele, şi se făcu că nu bagă de seamă privirile bosumflate ale moşneagului.

Este ştiut că omul la casa lui face de toate: ară, seamănă, îngrijeşte de vite, cârpeşte casa cum se întâmplă, ba mai bate şi cuie la ghete. O grămadă de lucruri şi niciunul făcut ca lumea. Numai după un an însă, în gospodărie, colectiviştii au început să se specializeze. Unii se ocupau numai cu îngrijirea vitelor, alţii cu mulsul, cu creşterea păsărilor ori cu păscutul oilor. La câmp oamenii au învăţat cum se cultivă bumbacul, orezul, cum se face polenizarea la floarea soarelui, praşilel la porumb. Aşa că nu era de mirare faptul că recoltele gospodăriei erau tot atât de mândre şi le întreceau pe cele ale satului. Cursurile agrotehnice de peste iarnă i-au învăţat cum să cucerească cât mai multe roade.

Peste drum de gospodărie îşi are bârlogul Oprea Voituş. Cu un sfert de veac în urmă, Oprea era un om traistă'n băţ şi sărac, că şi un câine îl întrecea în bogăţie.

Nevasta i-a adus însă zestre mare în bătătură şi un hartan de ogor. Iar când a ajuns primar, pe vremea ţărăniştilor, a mai pus mâna pe nişte pământ, pe care l-a transformat în loturi de casă şi l-a vândut cui avea nevoie. Neamul lui Voituş e numeros. Dacă îi socoti fraţi, cumnaţi, veri, nepoate, fini şi cumetre, ajungi la un sfert de sat plin cu rubedeniile lui. Unde te duci, unde te'nvârteşti dai de rudele lui Oprea. Aşa se făcea că nimic nu se întâmpla în sat fără să nu afle Voituş.

Când în adunarea generală s'a pus problema creării fermelor şi a construcţiilor noi, s'au ridicat şi câteva glasuri potrivnice. Stancu Voituş şi Marin Rogojină, veri cu Oprea, au prins să se căineze:

— Eu cred că ne pripim, tovarăşi, spunea Marin Facem prea multe deodată şi nu ne ţin puterile. Apoi, adăugase Stancu Voituş, toţi banii or să intre în vite, în păsări, o să fie nevoie de nutreţ mult şi o să se tragă din ce ni se cuvine nouă.

Stinghere au fost dela început cele două glasuri, stinghere au rămas.

— Mai bine aţi închide urechile la ce vă spune Oprea, îi sfătui Tudor Peşa pe cei doi. Nici nouă nu ne vrea binele, şi nici pentru voi, rudele lui, nu i se rupe inima.

Pe gorgan au prins să se înalţe chiar din primăvară grajduri şi magazii noi, să apară vaci, păsări, porci, oi. In condica socotitorului Mitrache Mustăcioară au răsărit rubrici noi de venituri. Anul '51 se arăta strașnic. Grâul era frumos, înalt... Pe o parcelă de 50 de hectare, se vestea că vor ieşi aproape 2000 kgr. la hectar. Colectiviştii erau mândri îndeosebi de tarlaua aceasta, semănată în cruce, plivită de trei ori, îngrijită cum se cuvine.

Era pela mijlocul lui Iunie. Grâul

Dorinţa Rozei Curea s'a împlinit: deacum, în clipele de odihnă acorduriile vii ale armonicii vor înveseli familia aceasta de colectivişti.

Anica Curea, deputata gospodăriei colective participă la desbaterile Congresului Naţional pentru Apărarea Păcii.

(Continuare din pag. 13)

era aproape să dea în pârg. Spicul mare şi bogat se legăna uşor în bătaia vântului. Intr'o noapte Anghel Ispas văzu ceva licărind spre tarlaua cea mai bună. Privi atent şi îşi dădu seama că o limbă de foc linge pământul şi seceră în vâlvătăi lanul de grâu.

— Foc!

Indată băieţii dela grajd încălecară pe cai şi începură să dea de veste colectiviştilor. Cei depe margine se şi repeziră în spre tarla. Intr'un ceas întreaga gospodărie era pe ogor.

După două ceasuri biruiră focul. Abia acum, cu mâinile arse, cu feţele înroşite de văpaie, avură răgaz să privească în jur.

— Ne-am închis prea tare în colivia noastră, Tudore, îi spunea preşedintele lui Peşa. Uite că mâţa s'a întins la canar.

Şi deodată, pe un ton aspru:

— De mâine seară începem paza câmpului. Trebuia să ne gândim mai devreme. Al naibii te mai învaţă loviturile duşmanului să-ţi organizezi munca.

Cu toată lovitura primită, recolta anului 1951 a fost o victorie a gospodăriei. La grâu media la hectar a fost de 2130 kg., la porumb 2500, la orez 4000, la bumbac 1000 kg. Restul satului a făcut 30—40% mai puţin.

La împărţirea veniturilor, Gârjoabă scoase din servietă câteva spice de grâu uscate.

— Le-am păstrat dinadins până astăzi. Sunt cele mai voinice pe care le-am găsit în lanul vostru.

Râzând, atârnă pe reverul lui Doicin spicul.

— Asta-i şi floare şi decoraţie, adăugă inginerul. Numai cine o creşte, o merită.

O plantă care creşte în pământ bun dă şi flori frumoase. Aşa s'a întâmplat şi cu gospodăria din Conţeşti. Pe lângă ea au răsărit oameni noi, a căror viaţă, îndreptată pe un nou făgaş, se deosebeşte cu totul de cea a ţăranilor de acum zece, cincizeci sau o sută de ani.

Anica Curea e o fată cam la 25 de ani, potrivită de stat, subţire la trup, aproape firavă. Părul bălai prins în coc la spate lasă deschis un chip roşcovan, în care ochii mici par să râdă mereu de ceva din preajmă. Cu trei ani în urmă Anica era doar „fata lui nea Stancu", iar astăzi când întrebi de bătrân ţi se spune: «tatăl Anicăi».

Fata e şefă de echipă în brigada lui Peşa. Dacă întrebi oamenii cum lucrează Anica, ţi se va răspunde simplu:

— Munceşte bine. Echipa ei e fruntaşă.

Aparent nu vei găsi nimic eroic la Anica Curea. N'a scăpat pe nimeni dela înec, nu s'a aruncat în foc, nu s'a strecurat printre gloanţele duşmanului. Şi totuşi Anica e o eroină.

De doi ani conduce echipa utemiştilor. Dintre toţi ea e cea mai vârstnică. Restul, rar atinge cineva douăzeci de ani. In acest timp, echipa a terminat întotdeauna prima lucrările încredinţate. In urma ei n'a rămas nicicând fir de porumb neprăşit, capsule de bumbac nestrânse, spice de grâu risipite. Din locul unde lucrează Anica Curea şi tovarăşii ei nu s'au auzit certuri, înjurături, ţipete. Oamenii aceştia sunt voioşi într'una de parcă în lanul de grâu ori în stogurile cu fân ar întâlni mereu cine ştie ce comedie.

Când ultimele capsule de bumbac au intrat în pod la uscat, Anica Curea era aleasă deputată în Marea Adunare Naţională.

Gorganul nu mai e astăzi de recunoscut. Curtea gospodăriei e plină de construcţii, de atelaje. Sute de păsări, zeci de vaci, de porci, sute de oi, umplu bătătura de sgomot. Noaptea se aprind luminile în gospodărie. Opaiţul a plecat de aici şi curând va dispare şi din sat. Recolte ca acelea dobândite la Conţeşti nu sunt pe toată această parte a câmpiei dunărene. In casele colectiviştilor nu se mai vorbeşte de pelagră, nu se mai bat plozii pentru o singură pereche de bocanci, ca să poată ieşi pe derdeluş. Oamenii au alt soi de preocupări. O fetişcană nu ştie ce rochie să aleagă în ziua aceea. Nicolae Ispas se gândeşte dacă să se ducă la cămin ori să asculte conferinţa şi muzica dela radio. Moş Mihalache Aldea se uită mereu la casa cea nouă, ocărându-se că nu s'a gândit din capul locului să şi-o facă din patru camere. Dimineaţa când colectiviştii vin la gospodărie ai impresia că începe o cursă ciclistă. 20—30 de oameni cu biciclete noi aleargă, se întrec, schimbă bineţe.

Cam la vremea împărţirii bumbacului a venit vestea că gospodăria din Conţeşti a fost distinsă cu înaltul titlu de laureat al Premiului de Stat.

INTALNIREA MAEŞTRILOR

Duminică 25 Ianuarie; sala teatrului C.G.M.... Cortina s'a ridicat în faţa unei săli arhipline. Dincolo de imensa perdea de catifea nu se aflau însă maeştri ai scenei, ci renumiţi maeştri ai şahului, având în mijloc pe scriitorul nostru iubit, maestrul Mihail Sadoveanu. Şi el era prezent aici tot ca şahist... In numele Comisiei Centrale de Şah pe care o conduce, academicianul avea să rostească cuvântul de deschidere al celui mai mare eveniment şahist desfăşurat vreodată la noi în ţară: cel de al III-lea turneu internaţional de şah al R. P. R. La masa prezidiului se aflau unii dintre cei mai renumiţi şahişti din lume veniţi din zece ţări să-şi dispute întâietatea.

Intreaga sală trăieşte emoţia deschiderii acestei întreceri sportive deosebit de însemnate. Cu interes şi curiozitate ochii spectatorilor se îndreaptă când spre o parte a scenei când spre cealaltă; binoclurile apropie chipurile celor aflaţi acolo, le desluşesc trăsăturile. Se aud şoapte:

— Care e marele maestru Smîslov?

Marele maestru internaţional Smîslov, trage la sorţi. Peste puţin va oferi partenerului său serioase probleme de rezolvat.

Sus: Partida Boleslavski (U. R. S. S.) — dr. Troianescu (R. P. R.) este deosebit de spectaculoasă.

Jos: Aspect din timpul jocului.

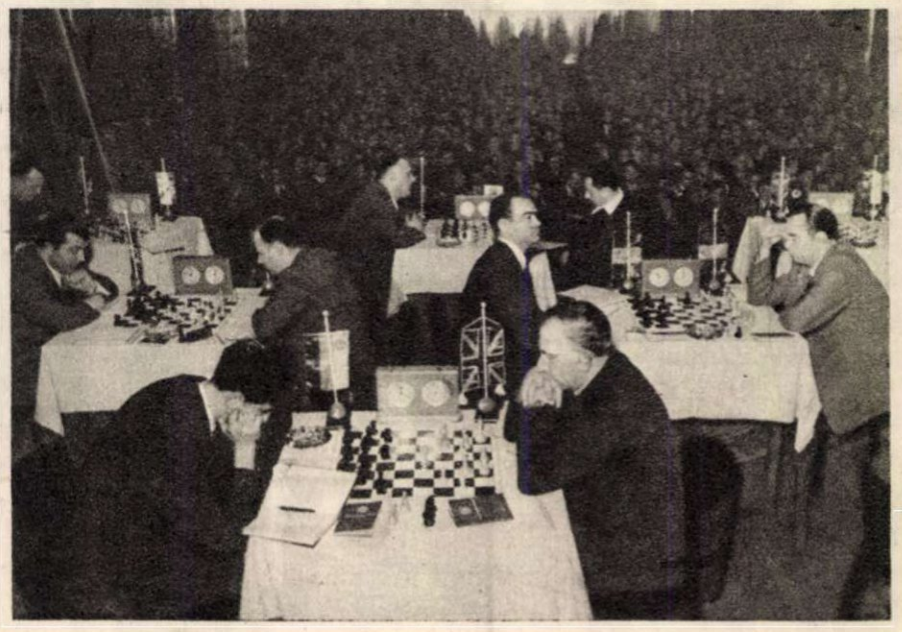

— Cel tânăr de tot e Spaski?

— Iată-l pe Milev, îl cunosc de acum doi ani, când a câştigat la noi turneul internaţional.

— Da, lângă el stă Stolz, maestrul suedez.

...Acum turneul şahist e în plină desfăşurare.

In fiecare seară, cortina Teatrului C.G.M. se ridică deasupra aceluiaş decor, acela al meselor de şah şi al marilor panouri de demonstraţii. Cei care stau în faţa tablelor cu 64 de pătrate sunt bine cunoscuţi tuturor, nu numai după trăsăturile care-i deosebesc pe unul de celălalt, ci chiar după stilul de joc al fiecăruia. Privind panourile, poţi recunoaşte după mişcarea pieselor jocul viguros al lui Petrosian, tehnica desăvârşită a lui Boleslavski, stilul de atac caracteristic lui Laszlo Szabo, manevrele fine ale maestrului belgian O.' Kelly, curajul şi impetuozitatea lui Victor Ciocâltea, rutina lui Barcza sau Troianescu...

Cele cinci ore de joc ale fiecărei runde trec pe nesimţite nu numai pentru jucători, ci şi pentru spectatori. Strânşi în jurul unei table de şah, adusă de acasă, câţiva studiază posibilităţile din partida Toluş-Golombek; un tânăr în uniforma studenţilor Institutului de Mine mută cu grijă minusculele piese pe şahul său de buzunar întocmai ca jucătorii Sajtar şi Barda; alţii notează atent pe diagrame şi carneţele mersul partidelor în care se întâlnesc preferaţii lor...

A doua zi, ziarele trimit în toate colţurile ţării veşti pentru cei care nu asistă din sală la întrecerile acestui mare turneu de şah. Radioul transmite până departe ştiri despre mersul competiţiei. Prin pana lui A. Lilienthal şi V. Simaghin, a lui Karel Opocenski şi Alexandr Ţvetcov, iubitorii de şah de peste hotare află noutăţi în legătură cu marea competiţie şahistă pe care o găzduim.

Intâlnirea internaţională de şah dela Bucureşti arată că sportivii lumii, cum a spus la deschidere Al. Fülop, conducătorul delegaţiei şahiştilor din R.P. Ungară, «preferă să aibă întâlniri pe terenul de sport şi să lupte pe câmpul celor 64 de pătrate, decât pe câmpul de război».

Em. Valeriu şi Radu Voia

Tânărul mare maestru internaţional Petrosian (U. R. S. S.) l-a învins pe Golombek (Anglia).

Vorbeşte Louis Saillant, secretar general al Federaţiei Sindicale Mondiale.

Tovarăşul Stelian Moraru, preşedintele Confederaţiei Generale a Muncii, rostindu-şi Raportul.

Conducătorul delegaţiei sovietice, Ivan Petrovici Gureev la tribuna Congresului.

CONGRESUL SINDICATELOR

Vorbeşte Elisabeta Morar, stahanovistă dela „Teba"-Arad.

O parte din delegaţii străini la Congres.

Aspect din sala Congresului

In clădirea Expoziţiei din B-dul Magheru s'au adunat delegaţii sindicatelor din ţara noastră, să desbată problemele aportului sindicatelor la construirea socialismului în patria noastră, să analizeze munca dusă până acum şi sarcinile ce trebuesc îndeplinite pe viitor.

Delegaţii au primit cu aplauze şi ovaţii furtunoase în mijlocul lor pe tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej şi pe ceilalţi conducători ai partidului şi guvernului.

In prezidiul de onoare Congresul alege, într'o atmosferă de nestăvilit entuziasm, prin puternice ovaţii şi urale, Prezidiul C.C. al P.C.U.S., în frunte cu tovarăşul Stalin, C. C. al P.M.R. în frunte cu tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej şi Comitetul Executiv al F.S.M. în frunte cu Giuseppe di Vittorio.

Sunt aleşi în prezidiul Congresului Louis Saillant, secretar general al Federaţiei Sindicale Mondiale, apoi rând pe rând oameni cu care poporul nostru se mândreşte: Eroul Muncii Socialiste, Dumitru Arjan, învăţătoarea Irina Asztalos din Regiunea Autonomă Maghiară, laureaţi ai Premiului de Stat ca academicianul Radu Cernătescu şi feroviarul Marin Preda, stahanovişti ca inginerul Vasile Dicu, mulgătoarea Felicia Praf, lucrătorul fruntaş din comerţul de Stat Gheorghe Iancu şi alţi fruntaşi în producţie, activişti sindicali.

La Congres au participat şi oaspeţi dragi veniţi de peste hotare: delegaţia F.S.M., delegaţia sindicatelor sovietice în frunte cu I. P. Gureev, delegaţi ai muncitorilor din R. P. Chineză, Italia, Japonia, R. D. Germană, R. Cehoslovacă, R. P. Polonă, Indonezia, R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, Grecia, Chile.

Tovarăşul Chivu Stoica, membru în Biroul Politic al C. C. al P. M. R., a adus Congresului salutul Comitetului Central al P.M.R.

Raportul asupra activităţii C.C. al C.G.M., prezentat de tovarăşul Stelian Moraru a arătat succesele mari obţinute de oamenii muncii sub conducerea partidului pe frontul construcţiei socialiste, a indicat căile concrete pentru participarea şi mai activă a sindicatelor din ţara noastră la făurirea socialismului. Ca o şcoală de conducere. de gospodărire, o şcoală a comunismului cum le numeşte Lenin, sindicatele, au desvoltat întrecerea socialistă şi forma ei superioară, mişcarea stahanovistă, luptând împotriva birocratismului, a formalismului, a înapoierii, pentru o disciplină socialistă a muncii.

Un aspect esenţial al activităţii sindicale este grija pentru necontenita îmbunătăţire a condiţiilor de muncă şi de trai ale oamenilor muncii, în aşa fel încât viaţa lor să devină mai veselă şi mai frumoasă, cum a spus în cuvântul său Eroul Muncii Socialiste, Nicolae Vasu, iniţiatorul acţiunii complexe pentru folosirea maximală a tehnicii.

Vorbeşte petrolistul Ion Popa, laureat al Premiului de Stat.

In cadrul F.S.M., detaşament avansat al proletariatului internaţional, clasa muncitoare din R.P.R., alături de oamenii muncii din lumea întreagă, luptă pentru apărarea păcii, ajută eroicul popor coreean, este alături de poporul iugoslav în lupta lui împotriva clicii fasciste Tito-Rankovici; întreaga activitate a sindicatelor din R.P.R. se desfăşoară sub semnul unităţii cu clasa muncitoare internaţională în cadrul F.S.M.

Cuvântul delegaţilor de peste hotare, darurile oferite de aceştia Congresului, au fost o mărturie impresionantă a solidarităţii internaţionale a celor ce muncesc.

Delegaţi din toate colţurile ţării au urcat la tribuna Congresului, şi în cuvântările lor au scos la iveală numeroase succese şi lipsuri ale muncii sindicale, au criticat cu fermitate iipsurile, au făcut propuneri preţioase. Congresul a asigurat partidul şi pe iubitul nostru conducător, tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej, că sindicatele din ţara noastră vor fi şi de acum înainte sprijinitoare credincioase şi active ale politicii partidului, că vor lupta neobosite pentru triumful socialismului în patria noastră, pentru pace.

16 FEBRUARIE

Mii de oameni ai muncii s'au alăturat luptei eroice a ceferiştilor în Februarie 1933.

: Faţada atelierelor, după sângeroasa represiune

7000 de muncitori ceferişti dela Griviţa au declarat grevă, ocupând atelierele, în zilele acelea. Proletariatul internaţional s'a solidarizat frăţeşte cu lupta muncitorilor din România. Presa muncitorească mondială, în frunte cu cea sovietică, a cerut eliberarea celor întemniţaţi, în fruntea cărora se afla tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej.

1933... Criza economică zgudue din temelii lumea capitalistă, dela un capăt la altul al ei. Hitler vine la putere în Germania. Fascismul îşi arată colţii şi în ţara noastră. Banda Maniu-Vaida lucrează: criză, şomaj, garda de fier. Prin faimoasa convenţie dela Geneva se instituie un control străin direct asupra bogăţiilor ţării şi a treburilor statului. România devine paşalâc al creditorilor anglo-franco-americani ai căror delegaţi se instalează la Bucureşti ca vătafi ai finanţelor şi economiei ţării. Guvernul burghezo-moşieresc execută cu slugărnicie toate *„curbele de sacrificiu"* dictate de aceştia. La ordinul lor, ei pregătesc războiul criminal împotriva primului stat socialist din lume.

Glasul de revoltă al clasei muncitoare începe să se facă auzit din ce în ce mai des, din ce în ce mai puternic. Porneşte dintr'un capăt la altul al ţării, trece peste porţile fabricilor, peste zidurile temniţelor, se uneşte şi creşte ca vuetul mării care şi-a pornit talazurile într'o mare furtună.

In aceste condiţii singurul partid care cheamă massele muncitoare asuprite, vlăguite şi înfometate să se unească şi să pornească la lupta pentru pâine, pace şi libertate, împotriva înrobirii economice a ţării de către imperialişti şi a transformării ei într'un cap de pod al criminalului război antisovietic, — a fost Partidul Comunist din România.

Februarie 1933...

Depe acoperişurile Griviţei sirena suna peste cuprinsul întregii ţări alarma împotriva călcării în picioare a dreptului de organizare şi manifestare al celor ce muncesc, alarma împotriva duşmanilor poporului.

Ceferiştii porneau lupta în frunte cu cel mai iubit fiu al clasei muncitoare, tovarăşul Gheorghiu-Dej.

Muncitorii înţeleseră chemarea de luptă a ceferiştilor. Răspunsul nu întârzie să vină. Hotărît şi măreţ, aşa cum îşi manifestă proletariatul solidaritatea sa de luptă. Masse compacte de muncitori dela alte fabrici, şomeri, s'au revărsat înspre Atelierele Griviţa C. F. R., pentru a se alătura greviştilor.

Unităţi militare fură aduse şi în repetate rânduri armata şi poliţia cu baionetele la armă încercară să împrăştie massele din stradă. Dar oamenii rezistau cu înverşunare.

In zorii zilei guvernul naţional-ţărănist ordonă să se tragă în massele de muncitori. Dar soldaţii din Regimentul 21 Infanterie refuză să atace mulţimea. Cei care nu voiau să tragă sunt înlocuiţi cu poliţişti şi ofiţeri; mitralierele deschid focul asupra greviştilor.

Muncitorii ceferişti în frunte cu comuniştii au înfruntat eroic gloanţele. Mulţi dintre ei au fost apoi întemniţaţi şi schingiuiţi; ei nu au încetat însă să cheme poporul la lupta pentru pace şi libertate.

Prin munca neobosită a comuniştilor, muncă plină de greutăţi, de primejdii şi sacrificii, clasa muncitoare şi-a dat seama atunci odată mai mult de forţa ei, de sarcina ei istorică.

Sângele vărsat atunci la Griviţa n'a curs în zadar. Rezultatul practic imediat a fost răsturnarea planului dela Geneva, încetarea curbelor de sacrificiu. S'a reuşit întârzierea fascizării ţării pusă la cale de burghezie, s'a dat o lovitură puternică planurilor imperialiste de dezlănţuire a războiului antisovietic.

Spre mândria poporului nostru, luptele dela Griviţa au constituit primele lupte de massă prin care proletariatul din ţările capitaliste europene a răspuns înscăunării fascismului în Germania.

Astăzi, în ţările înrobite dolarului de către guvernele vândute, muncitorii suferă ceeace cu 20 de ani în urmă au suferit la noi ceferiştii: teroare, reprimarea sălbatecă a mişcării muncitoreşti, lichidarea drepturilor democratice, măsuri draconice pentru scăderea nivelului de trai al celor ce muncesc. Dar oamenii muncii din ţările capitaliste se ridică şi ei la luptă pentru pâine, pace şi libertate şi lupta lor se uneşte cu lupta poporului nostru astăzi liber, în frontul larg al popoarelor iubitoare de pace.

Elena ŞINCAN

GRIVIȚA ROȘIE

Uriașa uzină a sunat chemări prelungi de sirenă. Din întunericul subțiat al dimineții se desprind contururile atelierelor cu nenumărate geamuri luminate viu, se profilează coșurile svelte ce fumegă fără încetare. Pe poarta larg deschisă pătrunde un șuvoi de oameni. Cunoscuții își dau binețe din mers, își urează spor la muncă; cei mai tineri fredonează câte o frântură de cântec. Gerul dimineții le-a îmbujorat fețele. In curte șuvoiul se desface în mai multe ramuri. Unii se îndreaptă spre cazangerie de unde răzbat lovituri înfundate de ciocan, alții o iau spre tâmplărie, alții spre celelalte ateliere; Griviția Roșie îi primește prietenoasă și familiară.

Dintr'un grup se desprinde un muncitor. Dungile adânci ce-i brăzdează fața și creturile din jurul ochilor îți spun că s'au scurs ani mulți de când a fost și el ucenic. Statura dreaptă și mersul lui hotărât și sprinten îți spun însă altceva: omul acesta nu se gândește la numărul anilor trecuți, ci la cei viitori. Trecând pe lângă monumentul eroilor ceferiști din treizeci și trei, în față îi apare graficul din atelierul montaj-locomotive. O să rămâe la depășirea de 60-70% ? Nu, astăzi împreună cu tovarășii săi de brigadă va da mai mult.

Nu e în obiceiul lor să bată pasul pe loc. Cu douăzeci de ani în urmă stahanovistul de azi, Nicolae L. Nicolae, conducător al unei brigăzi de calitate, a înfruntat și el gloanțele trase în greviști din porunca sângerosului rege și a burgheziei. Atunci nisipul din această curte s'a înroșit de sânge muncitoresc, de sângele tovarășilor săi.

La intrarea în atelierul său îl întâmpină lozinca atât de cunoscută muncitorilor Griviței: „Planul cincinal în patru ani!". Nicolae L. Nicolae își începe noua zi de muncă gândind: „Atunci noi am fost în fruntea luptei, acum trebue să fim în fruntea acelora care cei dintâi vor transforma în fapte cuvintele acestea".

Trasatorul stahanovist Matei Bobină dela cazangerie se mândrește cu muncitorii din partida condusă de el, și vorbește despre ei cu dragoste, pentrucă toți sunt stahanoviști, iar anul acesta și lui Neacșu Gheorghe i-a fost prinsă pe piept Medalia Muncii. Atelierul nesfârșit freamătă de loviturile uriașelor ciocane pneumatice de ștemuit. In treizeci și trei, în toată secția de cazangerie erau doar vreo două ciocane automate. Muncitorii își vlăguiau toată puterea brațelor muncind cu ciocane grele de fier. Astăzi ei nu lucrează decât cu ciocane pneumatice.

Cuvintele depe fațada uzinei sunt adânc săpate în inimile muncitorilor Griviței Roșii.

Uriașă este Griviția Roșie astăzi. Ea este una dintre cele mai moderne și mai mecanizate uzine din țară. In fotografie: aspect din secția montaj-locomotive.

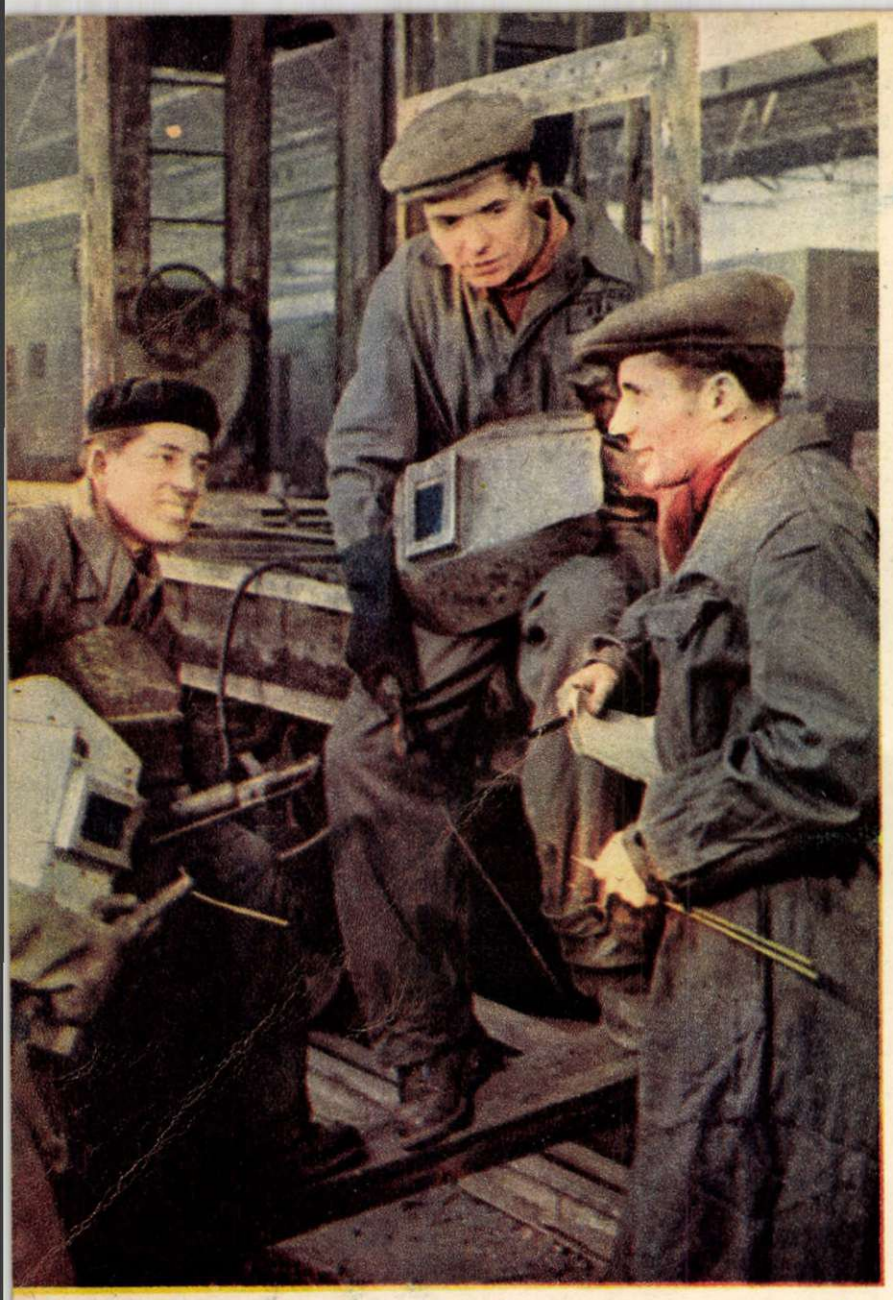

Brigada stahanovistă de utemişti „Vasile Roaită" poartă cu cinste numele tânărului erou ucis de gloanţele burgheziei în 1933. Ea este hotărîtă să împlinească cincinalul în patru ani

Muncitoarele dela antretoaze dovedesc că strungăria poate fi tot atât de bine învăţată de femei ca şi de bărbaţi. Şefa de brigadă Dumitra Cioc îşi ajută tovarăşele să se califice

Griviţa Roşie îşi ocroteşte muncitorii ca o mamă grijulie, le face munca mai uşoară: piesele grele sunt purtate de podurile rulante electrificate, în secţii s'au adus macarale pneumatice şi pivotante, s'au montat plăci de trasaj cu calorifere individuale, canalele de lucru sunt luminate electric, dispozitive speciale primenesc aerul, marchize opresc pătrunderea curenţilor reci... Muncitorii dela vagon-marfă îşi amintesc cum în treizeci şi trei lucrau sub cerul gol, bătuţi de ploi şi vânturi, zdrenţăroşi şi flămânzi.

In curtea stropită atunci cu sânge se înalţă astăzi o clădire nouă — sanatoriul muncitoresc — unde muncitori ceferişti îşi petrec după amiezele şi nopţile, odihnindu-se în condiţii minunate.

In hale, tabelele codaşilor sunt goale; neîncăpătoare cele ale fruntaşilor; clipesc viu ochii electrici ai graficului-orar, în faţa multor maşini zăreşti steaguri victorioase ale producţiei.

Din loc în loc apar colţuri roşii pline de cărţi...

Griviţa Roşie trăeşte şi munceşte spornic. Pretutindeni simţi freamătul muncii descătuşate, entuziaste.

In atelierul de tâmplărie, prin hârşâitul rindelelor străbate o melodie împrăştiată de megafoanele din curte. Stahanovistul Petre Preoteasa lucrează mai cu spor, ascultând cântecul; e bucuros că a izbutit să organizeze mai bine lucrul în atelier, că noul dispozitiv de lucrare a lemnului masiv prin fierbere dă roade. Petre Predoiu lucrează alături fluerând un cântec nou. Şi el e stahanovist şi e mândru că aici în atelierul lui, se lucrează acum vagoane întregi din nou.

Griviţa Roşie a crescut mulţi stahanovişti. Şi mai mulţi sunt cei ce, însufleţiţi de îndemnul partidului, îşi însuşesc metodele sovietice de lucru, şi păşesc astfel pe drumul stahanoviştilor şi al fruntaşilor în producţie. Străbătând halele întâlneşti la fiecare pas chipuri care exprimă fericirea de a trăi şi de a învinge.

Puterea de creaţie a muncitorului liber, stăpân în ţara lui, îmbunătăţeşte neîncetat procesul de producţie, perfecţionează maşinile. Secţia a 4-a mecanică e vestită pentru inovaţiile realizate de muncitorii ei. De aci a pornit stahanovistul Marin Preda, laureat al Premiului de Stat, inovaţia lui aduce statului economii de milioane. Tehnicianul Jean Vasile a introdus un nou sistem de tratare a segmenţilor pompelor de locomotivă. Alţii au câte două-trei inovaţii chiar.

Scânteile puternice, verzui, ce ţâşnesc din aparatul de sudat scot din penumbra măştilor metalice ocrotitoare, chipurile unor tineri sudori ce lucrează sub cutia vagoanelor; e o brigadă stahanovistă de utemişti. Alături de vagonul la care lucrează, pe o placă e gazeta de perete a brigăzii. La mijloc, între articole, zâmbeşte chipul atât de cunoscut şi de iubit de tinerii patriei noastre, chipul lui Vasile Roaită. Vasile Rusu spune cu mândrie privind la portret:

— Brigada noastră poartă numele lui.

Eroii care şi-au jertfit viaţa în sângeroasa zi de Februarie trăesc aici în Griviţa lor dragă, printre constructori. Ei vor trăi mereu în gândurile şi faptele miilor de muncitori ai Griviţei Roşii, cetăţeie puternică a socialismului.

In după amiaza geroasă a zilei de 7 Ianuarie 1953 Gheorghe Marin, stahanovistul care conduce brigada „Vasile Roaită", a citit chemarea Griviţei Roşii către toţi oamenii muncii din sectorul feroviar, pentru îndeplinirea planului cincinal în patru ani.

★

In treizeci şi trei, când fascismul îşi arăta colţii, la Griviţa au răsunat cuvintele: „pace, pâine, libertate!" Aceste cuvinte au răzbătut până departe dincolo de hotarele Griviţei. Ele au devenit atunci simbolul luptei întregii noastre clase muncitoare pentru pace şi un trai mai bun. Prin glasul ceferiştilor călăuziţi de partid, în frunte cu cel dintâi dintre ceferişti, tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej, clasa muncitoare şi-a afirmat atunci răspicat voinţa. Nepieritoare va rămâne gloria eroilor Griviţei Roşii. Astăzi urmând îndemnul conducătorului iubit, muncitorii Griviţei dovedesc prin fapte că sunt credincioşi tradiţiilor lor glorioase. Griviţa Roşie stă şi azi ca şi atunci în 33, în primele rânduri ale poporului, ca un detaşament credincios în lupta pentru construirea socialismului, apărarea păcii şi vieţii noastre fericite. Muncitorii ei îşi vor îndeplini în patru ani sarcinile ce le revin în cadrul cincinalului.

Sirena Griviţei Roşii răsună astăzi ca un imn al vieţii şi al muncii biruitoare.

Stahanovistul Matei Bobină controlează

Sudura autogenă atrage îndeosebi

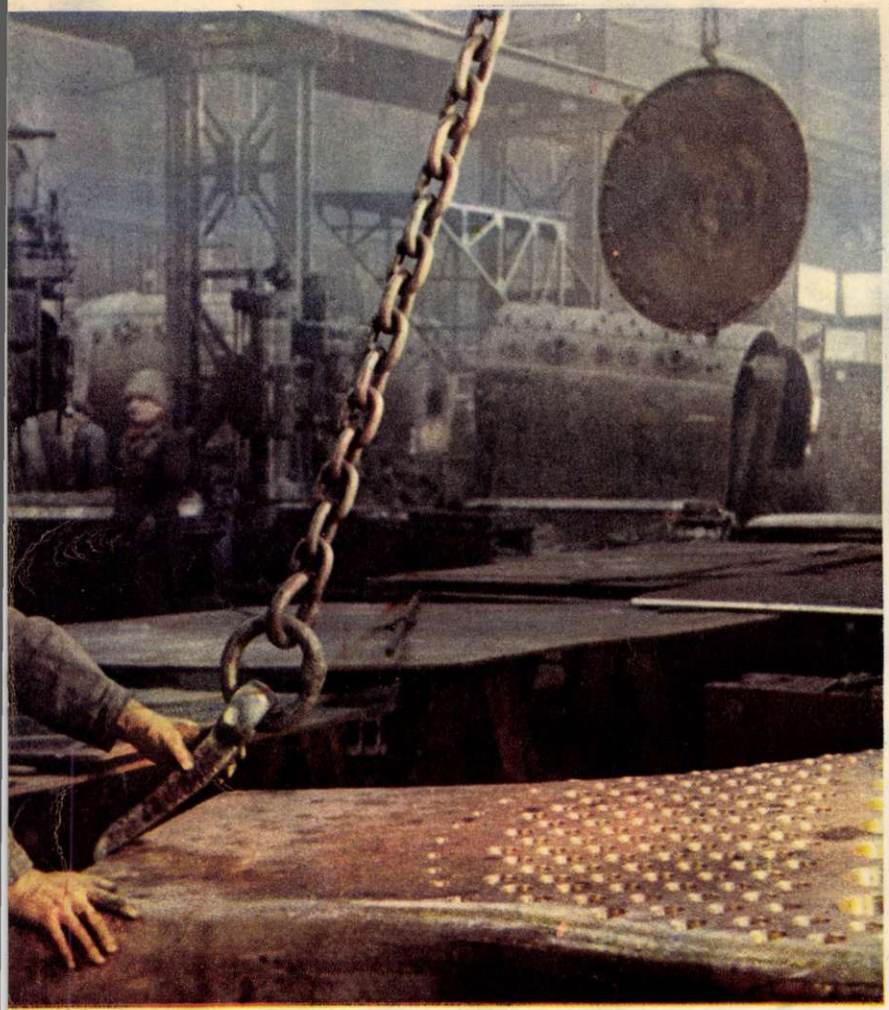

Stahanovistul Nichita Constantin și Marin Bălan nituesc un cazan

Constantin Constantinescu și Alexandru Dumitrescu, din brigada „30 Decembrie", discută o nouă metodă de muncă

că de locomotivă. Pentru vrednicia lui, Matei Bobină a fost decorat cu Medalia Muncii. El conduce o partidă stahanovistă de trasaj care dă numai lucru de calitate

nerele muncitoare. Fruntașul în muncă Ion Constantinescu arată Eugeniei Stan cum se sudează o piesă

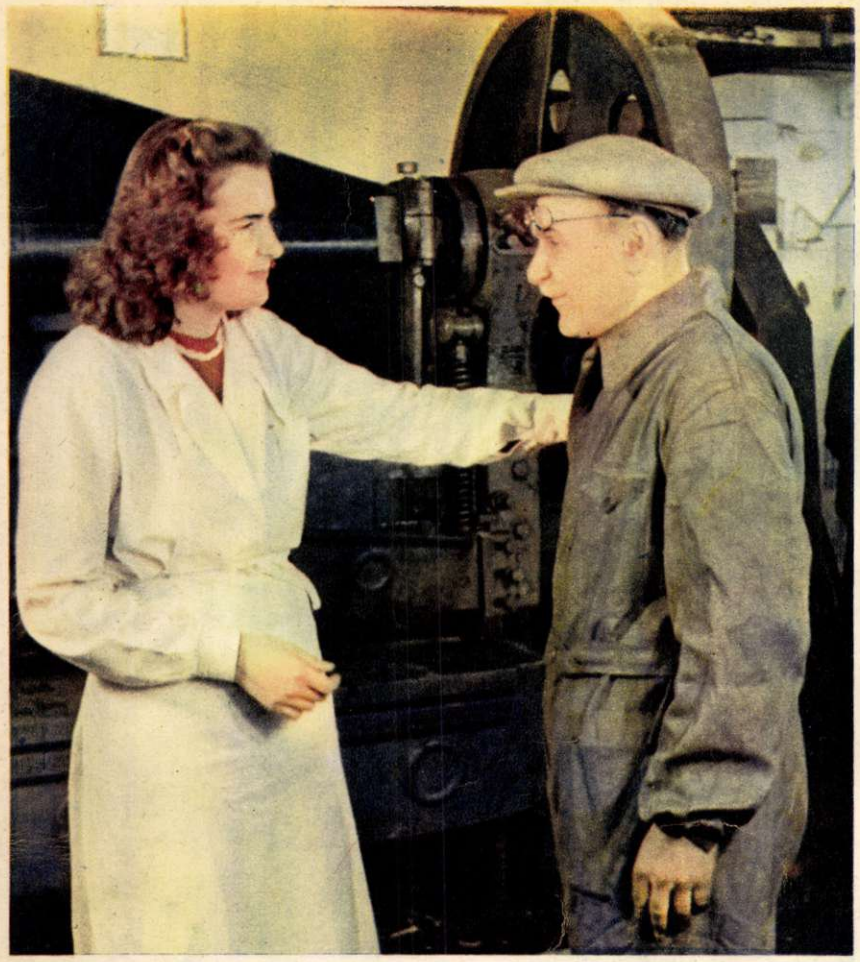

↑ Muncitoarele Marioara Vâstea, Maria Tănase şi Virginia Nica într'una din încăperile sanatoriului de noapte al Griviţei, după terminarea zilei de lucru.

← „Pe matale tovarăşe te-am văzut; eşti tare ca fierul" — îi spune doctorita Elena Petrovici, stahanovistului Nicolae Nicolae. Aşa e: grevistului din 1933, stahanovistului de azi, regimul democrat-popular i-a creat minunate condiţii de muncă şi viaţă.

La căminul de zi al complexului Griviţa Roşie: ca florile cresc azi copiii muncitorilor. Partidul şi Guvernul se îngrijesc pentru ca viaţa celor mici să fie din ce în ce mai frumoasă şi bucuria părinţilor lor din ce în ce mai plină. Sute de asemenea cămine răsar azi în toate colţurile ţării.

CU ANI IN URMĂ

In seara zilei de 8 Septembrie 1818, un afiş anunţa publicului bucureştean inaugurarea primului teatru din Ţara Românească: „Teatrul dela Cişmeaua Roşie". Aci, în mirosul lumânărilor de seu, într'o sală lungă „de 18 stânjeni pe 9 stânjeni şi 5 palme de lărgime", cu pereţi de lemn, fără nicio ornamentaţie, au răsunat pentru întâia oară la noi melodiile lui Mozart şi Rossini.

Fondarea teatrului în Principate a deşteptat mai ales la tineri dorinţa de a reprezenta şi ei diferite piese în limba maternă. Ea a contribuit la formarea conştiinţei patriotice în Principate.

„Societăţii Filarmonice" (1833) îi revine meritul de a fi pus bazele unui teatru românesc, de a fi ridicat primii actori şi cântăreţi români, de a fi editat „Gazeta Teatrului Naţional" (primul periodic de specialitate) şi de a fi întemeiat un Conservator de muzică şi artă dramatică în Capitală.

Scena a devenit din acel moment un focar al ideii de libertate naţională. Insă domnitorul, boierimea retrogradă şi trupele de operă străine, care găsiseră în ţara noastră un rentabil debuşeu, nu priveau cu ochi buni avântul culturii noastre naţionale. Sub pretextul că „Societatea Filarmonică" a devenit „un pericol pentru securitatea statului", ea a fost dizolvată.

Zorii revoluţiei dela 1848 încep să se arate în Principate; teatrul devine tribuna dela care se aruncau cele mai directe acuzaţii la adresa ocârmuirii, iar artiştii devin agitatorii ideilor de libertate şi dreptate. In scrisoarea adresată unui prieten cu ocazia reprezentării piesei „Iaşii în carnaval", Vasile Alecsandri arată că lucrarea sa a iritat peste măsură „pe unele înalte ipohimene, căci ea loveşte în acei ce au mare interes a nu se forma la noi o opinie publică, menită de a condamna faptele lor. Opinia publică se afirmă cu triumf, în ciuda simandicoşilor ruginiţi, care purtau mănuşi". Alteori, versuri ca acestea, erau introduse de artiştii şi dramaturgii noştri, în piese:

Dela Dunăre 'n Carpaţi
Suge ţara guleraţi
Din Focşani în Dorohoi
Ţara-i plină de ciocoi...

sau:

Sunt sătul de biruri grele,
Şi de plug şi de lopată,
De ciocoi, de zapciele
Şi de sapă latâ...

Artiştii de frunte—cum a fost Matei Millo—au părăsit rangul boieriei, în semn de protest şi desgust faţă de clasa din care făceau parte: „Cinul boieresc nu-mi face nici rece, nici cald şi de mă ţin de sfatul rudelor, am să rămân boierul Millo, om comun ca toţi ceilalţi Milleşti. Ca artist însă e o altă vorbă, mă vor batjocori ai mei, dar cred că am să mor un cineva". Şi într'adevăr Millo a rămas „un cineva" în teatrul românesc de vodevil, deşi familia, „înjosită de pasul făcut", a pus o bandă de ţigani robi, să-l fluiere la teatru!

Aceasta însă, nu l-a împiedicat ca alături de compozitorul Alex. Flechtenmacher — să scrie şi să reprezinte la 26 Decembrie 1848, prima operetă românească „Baba Hârca", al cărei subiect era brodat pe tema desrobirii ţiganilor. Zadarnice au rămas toate încercările potentaţilor de a sugruma tendinţele revoluţionare ale teatrului românesc. Iată ce scria ziarul „Zimbrul" din Octombrie 1851, după turneul lui Millo la Bucureşti: „Mai înainte de toate cele mai multe piese moldovene sunt sub forma naţională, având un scop naţional. Aceasta a făcut a se primi cu entuziasm de publicul nostru. Aceasta corespunde destul de bine cu necesitatea supremă ce avem toţi românii de a produce oricât vom putea opere naţionale, spre a răspândi gustul naţional, a întipări cu trăsături plăcute obiceiurile şi tradiţiunile noastre..."

In această atmosferă a avut loc — la 31 Decembrie 1852 — inaugurarea „Teatrului cel Mare" din Bucureşti, cu „Zoe" sau „Un amor românesc", vodevil tradus de Bobescu, muzica de I. Wachmann.

După ce a trecut mai bine de un veac dela inaugurarea măreţului edificiu de cultură, gândul sboară în urmă la acea memorabilă zi de sărbătoare. Tristă amintire, însă! „Inaugurarea aceasta se făcu—ne spune Cezar Boliac în cronica sa din revista „Trompeta Carpaţilor" însă ea se făcu pe tăcute, cu sfială, fără prologuri, fără imnuri patriotice, care fură toate contramandate; orice aluzie la o serbare naţională era înăbuşită". Fără un afişaj special, fără o piesă românească în program („Zoe" era o melodramă franceză), fără a se da importanţă trupei româneşti (s'a cântat de către trupa italiană un act din opera „Somnambula" şi un act din opera „Romeo şi Julieta"), inaugurarea a devenit sub conducerea şi „obştească oblăduire" a lui Barbu Ştirbey, un „fapt divers".

După cele trei tradiţionale lovituri de gong, care anunţau publicului începerea spectacolului, a răsunat suavă şi plină de răscolitoare aduceri aminte, doina din uvertura „Clacă ţărănească", interpretată cu multă căldură de vestitul flautist Folz. A fost poate, singurul moment în care sala a simţit că se inaugurează un teatru „naţional", fiindcă ce a urmat apoi, n'a mai fost naţional.

Despre mersul teatrului după aceea, aflăm preţioase informaţii în „Amintirile" marelui nostru actor, Constantin I. Nottara: „Pentru administraţia Teatrului erau numiţi de Minister un director şi vreo doi slujbaşi mai mici, însă directorul nu administra decât *închirierile*, nu avea niciun amestec în partea artistică, de care se ocupau concesionarii. Schimbările acestea de concesionari nu ajutau la progresul artei dramatice. Fiecare îşi vedea de interesul lui material, fără să contribue cu vreo inovaţie în repertoriu sau în montarea pieselor". Clădirea fiind mare, spaţioasă, chiar elegantă, a devenit teatrul „de bătaie" al trupelor străine cu cele româneşti; până la sfârşit, străinii au devenit stăpânii teatrului „naţional", iar artiştii noştri — toleraţi.

Treptat, treptat, Teatrul Naţional a ajuns — după cum remarcă cu amărăciune Nicolae Filimon — „un tea-

Timpul face dintr'un simplu afiş un adevărat document cu o mare forţă de evocare. Iată afişul piesei „Cinel-Cinel" de V. Alecsandri (1861).

Alt afiş. Este vorba de spectacolul cu piesa „Haiducul" (sus).

Noembrie 1883. Are loc premiera piesei *„O noapte furtunoasă"* a marelui Caragiale... (fotoarafia de jos).

Bunele tradiţii ale teatrului nostru au fost cultivate cu dragoste de actori renumiţi. Iată-l pe C. I. Nottara (centru) în piesa „Viforul".

Scenă dela premiera „Scrisorii pierdute". Capodopera lui Caragiale a trezit din primul moment indignarea Cataveneilor din loji.

tru de lux, care se frecventează de oamenii avuți" și al cărui repertoriu „se compune din drame teribile, vodeviluri fantasmagorice, comedii și farse pline de imoralitate", care toate nu sunt decât „lepădături ale teatrelor franțuzești frecventate de mitocanii Parisului". Cât despre clădire, dela 1852 până la 1874, nu s'a adus nicio îmbunătățire: „tencuiala căzuse, acoperișul se găurise, așa că pe alocurea ploua în teatru, tapetele dela loji se jupuiseră, scaunele le mâncase moliile, băncile din parter erau stricate, controlorii băteau câte un cui ca să mai poată ține, cuiul ieșea și publicul își rupea pantalonii" (C. I. Nottara).

Viața artiștilor Teatrului Național, deși prin legea din 6 Aprilie 1877, când s'a fondat „Societatea dramatică", s'ar fi cuvenit să se îmbunătățească, s'a înrăutățit. Mizeria materială, nesiguranța zilei de mâine, disprețul publicului burghez față de repertoriul și artiștii români, au condus Teatrul Național către 1880-1890 la o totală decadență. Marii noștri interpreți, autori și compozitori, ca: Matei Millo, Pascaly, Costache Caragiale, Aristița Romanescu, Flechtenmacher, George Ștefănescu, I. L. Caragiale, Delavrancea, etc., au murit în fundăturile unor mahalale insalubre. Boala și lipsurile deveniseră atribute strâns legate de cuvântul „artist".

Începând din anul 1885, Teatrul Național a cunoscut dramatica luptă a compozitorului George Ștefănescu cu guvernele burghezo-moșierești pentru fondarea Operei Române. Nenumăratele sale intervenții către „Camera Deputaților", privitoare la sprijinirea talentelor muzicale românești, s'au soldat cu votarea unor subvenții fabuloase pentru trupele de operă... străine. „Grație pretențiilor absurde și lipsei de îngrijire pentru tot ceeace este românesc — scria presa progresistă a timpului — astăzi, în loc de Operă Română, avem Operă străină". „Artiștii români — pretindeau conducătorii acelor timpuri — n'au calități muzicale, care să corespundă gradului de desvoltare muzicală ce au aceia care au prăvălit Opera Română"—remarcă cu ironie aceeași presă.

Dacă I. Ghica a realizat unificarea Teatrului Național cu Opera Română, dacă Davila a ridicat prestigiul artei dramatice printr'un repertoriu ales și mai bine interpretat, totuși activitatea acestor sprijinitori ai primei noastre scene a fost înăbușită de cercurile conducătoare, după anul 1900, atât de mult, încât s'a ajuns la un moment dat, ca repertoriul să cuprindă 60% piese franțuzești de bulevard, și 0,20% lucrări românești!

Montările erau sub orice nivel artistic: „Fântâna Blanduziei" s'a reprezentat la premieră folosindu-se decorurile din opera lui Meyerbeer „Robert diavolul"! Disprețul publicului burghez față de Teatrul Național, față de lucrările originale a mers atât de departe, încât s'au creat spectacole speciale pentru protipendadă, intitulate „Marțile selecte"! Lefurile societarilor Teatrului Național în primele două decenii ale veacului nostru, se ridicau la mizerabila sumă de 40 - 50 lei lunar. Numele autorilor puținelor piese autohtone reprezentate nu figurau pe afiș! Marii actori (de pildă C. I. Nottara) erau aruncați afară din teatru, cu o ușurință și o lipsă totală de respect față de talentele lor. Nemulțumirile actorilor crescuseră atât de mult, încât protestul a luat o formă din cele mai ascuțite: greva.

Astfel în 1905, toți societarii Teatrului Național au declarat grevă împotriva „atitudinii despotice" a direcției, care-l înlăturase pe marele actor C. I. Nottara din postul de director de scenă; figurația a declarat o altă grevă, fiind nemulțumită de onorariul de batjocură ce i se dădea.

Perioada cuprinsă între cele două războaie mondiale a agravat și mai mult situația Teatrului Național și a actorilor săi. Sub presiunea politicii regimului burghezo-moșieresc și a concurenței teatrelor particulare, și în ciuda faptului că și în acest timp au fost artiști și exponenți ai teatrului care au păstrat și au dus mai departe tradițiile înaintate ale trecutului, prima noastră scenă a abandonat complect problema unui repertoriu de calitate, iar premierele se succedau cu o repeziciune care punea în fața actorilor greutăți de neînvins. Dacă pe scenele particulare s'au jucat piese deadreptul pornografice, ca «Arde nevastă-mea», «25 la...», nici Teatrul Național nu a putut rezista «cerințelor publicului» format din fabricanți, bancheri, moșieri și odraslele lor, promovând lucrări „senzaționale", al căror obiect era crima („Curierul de Lyon", „O crimă celebră"), sau desfrâul sexual („Marșul nupțial", „Te-am cumpărat", „Taina nunții", „Fascinație", „Jocul dragostei"), piese cu conținut mistic, întunecos, în care moartea era personajul central, („Luna vinovată", „Destin", „Aventurierul din fața porții", „Nostra Dea"), culminând cu aberația scriitorului burghez Pirandello (1941)—„Astăseară se joacă fără piesă"!

Mizeria materială s'a accentuat atât de mult, încât actorii Teatrului Național au fost siliți să joace la teatrele de revistă, la cele mai mici teatre particulare, în cafenele și șantanuri, în roluri umilitoare, spre a-și putea câștiga existența. Banul era singurul stăpân al scenei! Talentul se putea cumpăra cu a mia parte din beneficiul oricărui fabricant, moșier sau director de bancă.

Acesta a fost Teatrul Național în urmă cu ani... Poporul nostru prețuește creația generațiilor de artiști ce au lucrat în trecut în asemenea condiții grele, pentru promovarea artei legate de popor. Anii puterii populare au dat Teatrului Național adevărata strălucire, precum și perspectivele unor noi și mai mari succese viitoare.

Viorel COSMA

Compozitorul Gheorghe Ștefănescu a fost un neobosit animator în rândul muzicienilor români. El a luptat pentru crearea operei noastre, împotriva cosmopolitismului burgheziei care se dădea în vânt după cele mai răsuflate opere italienești. *Sus:* portretul compozitorului; *Jos:* fotocopie după o interpelare în Camera Deputaților, prin care demasca regimul burghezo-moșieresc care arunca sume fabuloase diferitelor trupe străine, în timp ce pentru teatrul național nu găsea nicio lețcaie. *Stânga:* afișul care anunța — în limba franceză... — spectacolul cu opera italiană „Vestala" de Mercadante.

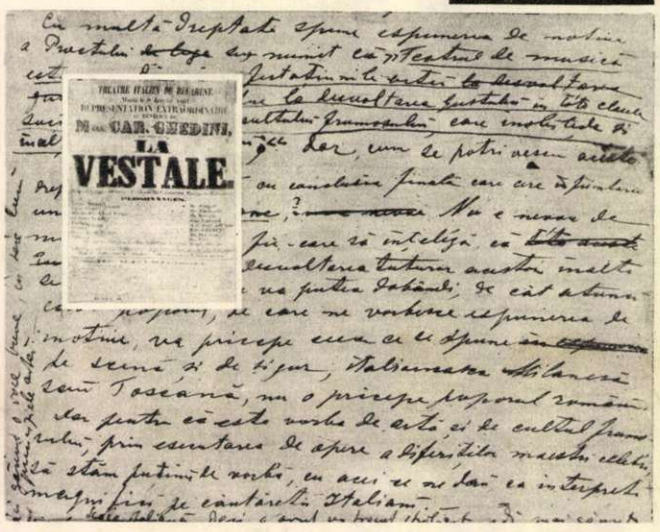

I. L. Caragiale.

Vasile Alecsandri.

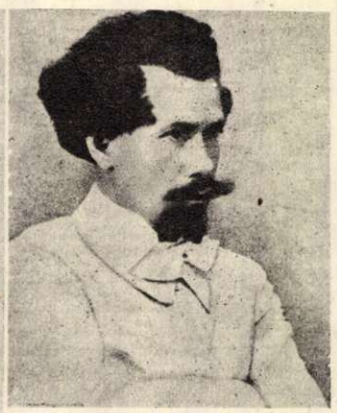

Barbu Delavrancea.

Matei Millo.

Aristița Romanescu

C. I. Nottara.

Victoria poporului

ELIBERAT

de Andrej Plavka
scriitor,
membru în Prezidiul Uniunii Scriitorilor Cehoslovaci.

Clement Gottwald, președintele Republicii Cehoslovace.

Anul acesta, în ultimele zile ale lui Februarie, întregul popor cehoslovac sărbătorește cea de a cincia aniversare a victoriei clasei muncitoare asupra reacțiunii. Atunci, în Februarie 1948, a fost dejucat un monstruos complot al uneltelor din Cehoslovacia ale imperialiștilor americani și englezi, unelte dirijate din umbră de Beneș. Acest complot urmărea să readucă Cehoslovacia în lanțurile imperialismului, adică ale sclaviei, mizeriei și suferințelor. Politica vigilentă și înțeleaptă a Partidului Comunist Cehoslovac în frunte cu tovarășul Clement Gottwald a zădărnicit însă aceste planuri criminale inspirate trădătorilor poporului cehoslovac de rafinații regisori din Apus. Era, doar, în 1948, și nu în 1918 sau 1920; acum exista Partidul Comunist, oțelit în lupte, forța conducătoare a rezistenței antifasciste și a construcției pașnice de după război.

Victoria din Februarie asupra uneltirilor dușmănoase a arătat imperialiștilor forța clasei muncitoare cehoslovace și a avangărzii ei călite, Partidul Comunist; a arătat invincibilitatea unui popor liber, hotărît să-și apere independența de stat și libertățile democratice. Cu toate că încă depe atunci se aflau strecurați în partid trădători, spioni imperialiști plătiți ca Slansky, Svermova, Sling, Clementis și alții — demascați mai târziu — clarviziunea partidului, înțelepciunea tovarășului Gottwald, legătura indisolubilă a partidului cu massele au împiedicat ca Cehoslovacia să ajungă o jucărie în ghiarele imperialiștilor, un stat al teroarei și al dominației străine, așa cum este Jugoslavia titoistă.

După eliberarea țării de către glorioasele oști sovietice, poporul cehoslovac a pășit pe calea refacerii postbelice și a construirii economiei planificate. Prin îndeplinirea planului bienal au fost tămăduite rănile războiului, s'au refăcut industria și transporturile; viața poporului eliberat a devenit din ce în ce mai bună, mai fericită.

Anul 1948 a constituit o cotitură și în această privință, deoarece el a însemnat începutul pregătirii primului plan cincinal — primul asalt al ofensivei socialismului în țara noastră. Dejucarea complotului reacțiunii — monstruoasă coaliție a celor mai mârșave cercuri antipopulare, dela foștii demnitari depe timpul ocupației fasciste și până la partea reacționară a clerului — a însemnat totodată crearea pentru poporul cehoslovac a posibilităților depline pentru realizarea planului cincinal în toate sectoarele de activitate. Frontul Național — curățit atunci de trădătorii fățiși și astfel renăscut — a constituit un nou guvern, în frunte cu tovarășul Clement Gottwald. Abia după această victorie s'a putut desfășura larg avântul creator al poporului, în domeniul construcției economice, culturale și sociale. Regimul democrat-popular s'a întărit continuu și astăzi este definitiv consolidat. Construcția socialistă cunoaște mari succese. Pe marile șantiere ale socialismului se desfășoară lucrări a căror realizare ar fi fost de neconceput cu cinci ani în urmă, înaintea victoriei din Februarie. Desvoltarea industriei, transformarea socialistă a agriculturii, creșterea necontenită a nivelului de trai, progresul cultural sunt mărețe rezultate ale muncii libere și pașnice a poporului cehoslovac, condus de Partidul Comunist și ajutat frățește de marea sa eliberatoare și sprijinitoare Uniunea Sovietică.

Pentru a prezenta numai o imagine a minunatei desvoltări a Cehoslovaciei democrat-populare, se poate vorbi despre înflorirea Slovaciei, o parte a țării noastre, crunt urgisită în trecut. In vechea Slovacie, exista o industrie slabă, nedesvoltată, în cadrul căreia clasa muncitoare era apăsată de triplul jug al exploatării burgheziei maghiare, cehe și autohtone; exista o agricultură primitivă ce suferea considerabil depe urma emigrărilor. Aceasta era soarta hărăzită Slovaciei în vechea republică burgheză.

Astăzi, din inițiativa Partidului Comunist Cehoslovac, Slovacia cunoaște o puternică industrializare; mai mult de jumătate din populația ei lucrează în industrie.

Plaga emigrărilor și a șomajului a dispărut. Industrializarea Slovaciei a ridicat nivelul de trai al celor ce muncesc, la o înălțime fără precedent. In regiunile unde altă dată se lăfăia sărăcia, se ridică noi întreprinderi industriale; se schimbă aspectul țării și, odată cu aceasta, și conștiința oamenilor. Se ridică noi construcții ale socialismului: baraje, hidrocentrale, combinate forestiere... Transformarea socialistă a agriculturii progresează neîncetat.

E firesc ca odată cu marele progres economic, să crească necontenit și nivelul cultural al poporului. De pildă, în anul 1951 au apărut în Slovacia mai mult de 13.000.000 exemplare cărți și publicații, față de 800.000 tipărite în tot cursul anului 1943, pe vremea așa zisului „stat slovac", jalnică creatură fascistă. Dacă înainte găseai în mizera gospodărie țărănească cel mult o carte de rugăciuni și un calendar, astăzi găsești la sate mii de cărți de literatură, de știință popularizată și cărți politice. Acolo unde burghezia semăna întunericul, vine azi lumină și adevăr, pătrunde cultura.

La a cincia aniversare a victoriei istorice din Februarie 1948, poporul cehoslovac nu uită că cuceririle sale revoluționare trebuesc încă apărate și el este mai hotărît ca oricând să și le apere. N'au dispărut uneltitorii împotriva independenței și fericirii poporului nostru. Sunt proaspete în memoria fiecăruia din noi învățămintele procesului centrului complotist antistatal în frunte cu spionul și trădătorul Slansky. Acești dușmani și-au primit pedeapsa meritată. Vigilența poporului, a partidului, este astăzi mai trează ca oricând. Oamenii muncii din Republica Cehoslovacă, sunt hotărîți să construiască socialismul și să apere pacea, umăr la umăr cu milioanele de oameni iubitori de progres din marele lagăr al păcii, în frunte cu Uniunea Sovietică și genialul Iosif Vissarionovici Stalin, stegarul păcii și al viitorului fericit al omenirii.

După patru ani de îndeplinire cu succes a prevederilor planului cincinal, producția globală a industriei R. Cehoslovace este de aproape 2 ori mai mare decât producția globală a industriei cehoslovace în 1937. Planul economic pe 1953 prevede între altele creșterea producției industriale cu 18,4%. In fotografie: aspect dela combinatul metalurgic „Clement Gottwald", aflat în construcție.

Strânsă odinioară în cătușele asupririi, înjosită și batjocorită de regimurile din trecut, arta și cultura poporului cehoslovac cunoaște azi o minunată înflorire. Tinerele din fotografie, care fac parte din Ansamblul de Stat de cântece și dansuri, interpretează un joc popular străvechi în care se vorbește de sfârșitul iernii... Primăvara, tinerețea, viața clocotitoare, avântată, străbat plaiurile țării sunet și scaldă inimile fiilor ei.

De o deosebită atenție se bucură Slovacia, odinioară ținută în înapoiere de conducătorii republicii burgheze. In fotografie: Institutul de Inalte Studii Tehnice, aflat în construcție la Bratislava.

ELIZA BRANCO

Plantațiile de cafea care se întind la miazănoapte până la Minas, spre miazăzi până la Pernambuco și Rio Grande nu se văd depe litoral; nu se văd nici robii plantatorilor, aplecați peste puieții proaspăt sădiți, și nu se aud nici strigătele lor. Un murmur doar, amintește că pe aici a trecut coloana lui Prestes și că tot de aici, într'o zi cenușie de Septembrie a anului 1950, depe postamentul unei statui din piața Aniangabau a ridicat glasul în numele tuturor femeilor din Brazilia, Eliza Branco. Glasul ei care a strigat: „Noi nu vom permite pieirea celor care ne sunt dragi" a înăbușit șoptele de tobă ale mercenarilor Casei Albe, hoițași hidoși ai trupelor de „voluntari" adunate cu baionetele depe plantațiile de cafea și cacao ale Braziliei. Strigătul ei s'a ridicat și împotriva celor din Rio care-și petrec noptile în baruri, diminețile în dezmăț pe strandurile Capocabanei și după-amiezele sub ventilatoarele bursei și ale ministerelor umbrite de steagul pirateilor din Wall-Street

Eliza Branco nu a fost singură; în spatele pancartei ridicate deasupra mulțimii —și pe care stătea scris: „Fiii noștri nu vor merge să lupte în Coreea" — stăteau alături de ea, tovarășele ei, țesătoare din Sao-Paolo, milioanele de femei ale Braziliei.

Eliza Branco a ținut atunci capul sus, mândră; nu l-a aplecat nici mai apoi în temniță în timpul schingiuirilor. Și nici glasul ei nu s'a stins.

Puternica mișcare pentru eliberarea Elizei Branco, mișcare care a cuprins întreaga Brazilie, a smuls-o din închisoare. Numele ei a devenit un simbol al luptei pentru pace și premiul cu care sunt răsplătiți cei mai vrednici luptători pentru pace din Brazilia, poartă numele ei. Sub presiunea protestelor populare, guvernul brazilian n'a îndrăznit să trimită soldați în Coreea.

Pentru meritele ei deosebite, Eliza Branco se numără printre laureații Premiului Internațional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare" pe anul 1952.

Agricultura Cehoslovaciei democrat-populare primește sprijinul prețios al modernelor mașini sovietice și progresează pe baza însușirii minunatei experiențe sovietice. Până în toamna anului 1952 se înființaseră în R. Cehoslovacă aproape 9000 de cooperative agricole unice de diferite tipuri. Haturile au fost arate în 48% din numărul total al satelor...

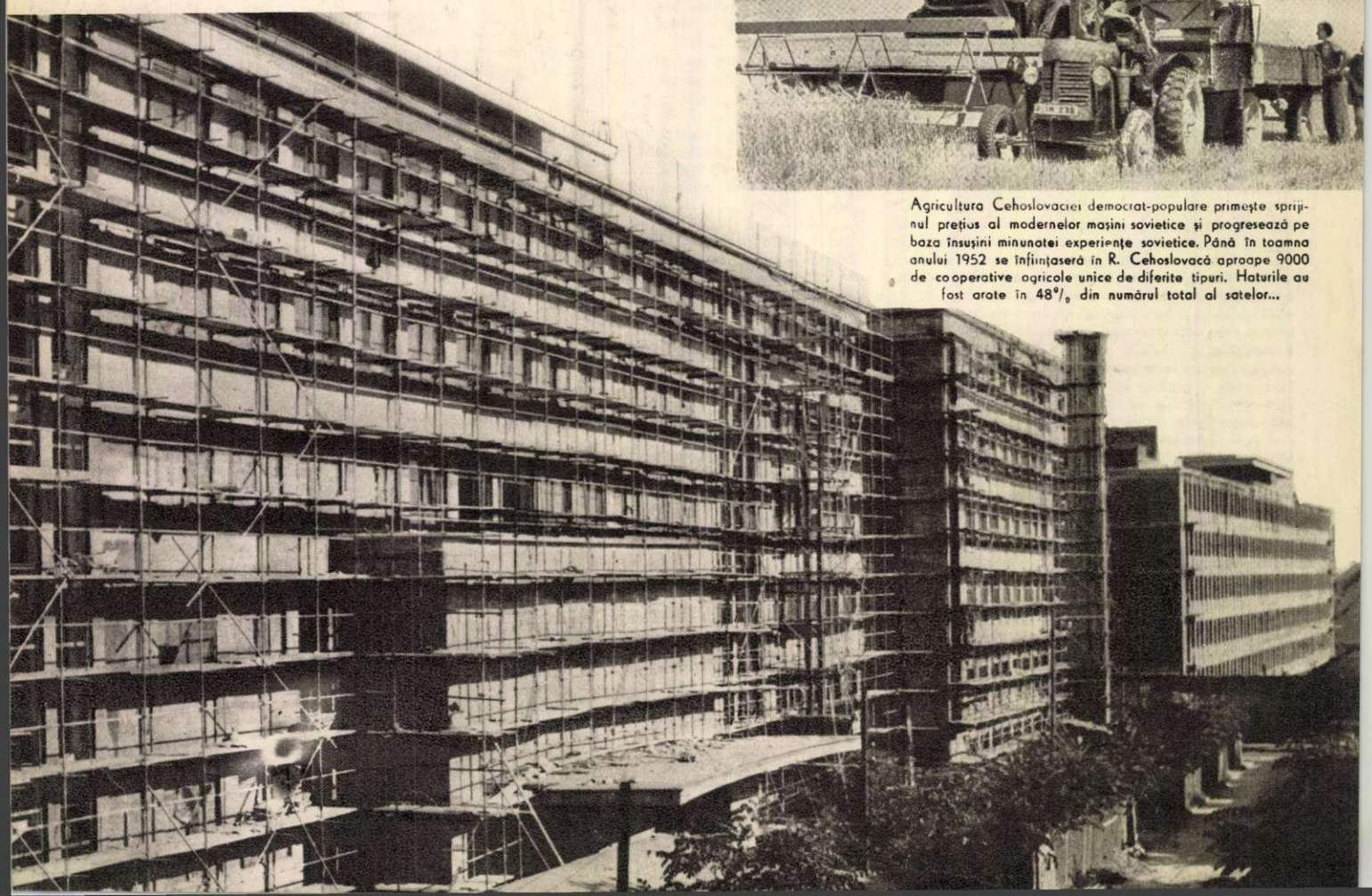

Contemporanii

scurte povestiri

de Boris POLEVOI

Desene : O. Vereiski

UN CONCERT NEOBIŞNUIT

Totul a început dela o carte poştală căreia Mihail Silâci Matveev, renumit solist al unui teatru vestit, nu i-a dat nicio atenţie deosebită. Artistul nu mai era tânăr, îşi cucerise demult gloria, şi acum abia mai prididea să citească vasta corespondenţă ce sosea pe numele lui. Dealtfel, cartea poştală nici nu avea vreun conţinut deosebit. Comitetul de Radio organiza un nou concert la cererea unor ascultători, de data aceasta muncitori şi ingineri ai uneia din marile construcţii ale comunismului. Printre aceste cereri aduse de redactorul muzical lui Mihail Silâci spre a le selecţiona, era o scrisoare din partea excavatoristului Nichita Bojemoi, care-l ruga pe cântăreţ să interpreteze străvechiul cântec al luntraşilor «Ei, uhnem».

— Nu-i băiat prost, Nichita ăsta — spuse Mihail Silâci cu obişnuita sa bunăvoinţă puţin cam dură. Hai, include în program «Ei, uhnem», ca să se bucure Nichita.

Şi cântăreţului îi plăcea acest cântec, pe care-l auzise în interpretarea lui Şaliapin, demult, tare demult; pe vremea aceea era un mic slujbaş de birou la societatea de navigaţie «Cavcazi Mercurii»; se topea de entuziasm şi asuda în înghesuiala dela galerie. Acum îi părea rău doar că urma să interpreteze acest cântec voinicesc în studio, cu care, ca majoritatea artiştilor, nu se împăca de fel.

Totuşi, rămas singur în faţa microfonului, cântăreţul îşi închipui pe neaşteptate întinderea nemărginită a malurilor Volgăi, întindere cunoscută şi îndrăgită de el încă din copilării, precum şi construcţia despre care citise atâta în ziare. Văzu o mulţime de oameni şi printre ei pe Bojemoi, pe care imaginaţia i-l zugrăvi în chip de ucrainian în vârstă, cu o cămaşă brodată, cu guler îngust, cu fruntea bombată şi pleşuvă ca a lui Şevcenko, cu mustăţile lungi, lăsate dealungul colţurilor gurii, cu privirea atentă, şi totodată gânditoare. Îşi închipui chiar că Nichita îl ascultă, sprijinindu-şi bărbia într'un pumn înegrit de soare şi ascunzându-şi zâmbetul în mustăţile de culoarea grâului...

Probabil că, pasionat de viziunea îndepărtatei construcţii, Mihail Silâci cântă în sala goală a studioului de radio cum nu mai cântase demult nici la cele mai mari concerte.

Peste câteva zile sosi o scrisoare dela Nichita Bojemoi. Excavatoristul scria că el — vechi amator de muzică vocală — auzise pe cei mai mari cântăreţi ai ţării, dar că asemenea interpretare a cântecului său preferat nu-i fusese dat să mai audă. Îl invita pe Mihail Silâci la construcţie, «să inaugureze noul teatru de vară». Printre altele, anunţa la sfârşitul scrisorii că, drept recunoştinţă pentru cântăreţ, echipa maşinii lui a hotărît ca, în luna următoare, să-şi doboare propriul său record şi să excaveze cu cincisprezece mii de metri cubi mai mult pământ decât în luna precedentă. E un dar pentru Dv., pentru cântecul Dv. minunat — scria excavatoristul.

Ultimele rânduri, aşternute într'un chip atât de simplu, îl turburară nespus pe cântăreţ. Se obişnuise demult cu aplauzele spectatorilor. Dar nici buchetele pe care fetele entuziaste i le puneau repede în braţe pe când ieşea pe scara artiştilor, nici toate port-ţigaretele, cutiile de Paleha şi paharele cu şi fără inscripţii, nimic nu-l bucurase pe artist ca această simplă comunicare. Cincisprezece mii de metri cubi de pământ! Pentru el care se obişnuise demult cu sgomotoasa sa glorie, era nespus de plăcut să vadă că ajută într'adevăr la accelerarea construcţiei.

Spre surpriza colegilor săi de teatru, el care trecea printre aceştia drept un om greoi şi anevoie de urnit din loc, se apucă să constituie o brigadă de concert în vederea unui turneu pe Volga. O făcea fără grabă, cu seriozitate şi plin de voie bună, ca şi cum ar fi fost membru al echipei excavatorului «Uraleţ», care îndeplinea o sarcină dată de brigadierul său. Îi scrise chiar lui Nichita Bojemoi, anunţându-i data la care urmau să sosească artiştii, cine anume va veni şi ce va cânta fiecare. Drept răspuns primi o lungă scrisoare de mulţumiri din partea şefului secţiei politice, iar dela excavatorist, o telegramă expresă: «Multe mulţumiri. Aşteptăm. Bojemoi».

Pe şantierul de construcţie, artiştii fură primiţi cu căldură. O mulţime de lume veni în întâmpinarea lor la vapor. Fiecare artist primi un buchet. Mihail Silâci se simţea bine şi se tot uita în jurul său, căutând să zărească printre feţele înegrite de soare, pe aceea a unui om îmbrăcat într'o cămaşe cu guler îngust încins cu şnur, şi cu mustăţi lungi. atârnând dealungul colţurilor gurii. După ce se aşeză în maşină alături de şeful secţiei politice, nu se mai putu stăpâni şi întrebă dacă printre cei veniţi să-i primească pe artişti era şi vestitul excavatorist.

— Nichita Ostapâci? E în abataj acum. Au zile de mare fierbere: până la toamnă trebue să termine un batardou... *) Îl cunoaşteţi?

— Nu, am întrebat şi eu aşa, am auzit despre el, am citit în ziare, — minţi, nu ştiu dece, Mihail Silâci.

Un convoi întreg de maşini cu oameni îmbrăcaţi în haine de sărbătoare urma automobilele «Pobeda», în care erau artiştii. Şi totuşi, cântăreţul era necăjit.

— E băiat bun, acest Nichita Ostapâci! continuă şeful secţiei politice. — E o mândrie a noastră. A realizat luna trecută o asemenea producţie, încât toată lumea a rămas cu gura căscată. Dealtfel cifrele nu sunt totul. Ostapâci e o adevărată şcoală. E...

— Dar vine la concert?

— Cum să nu! Cu toată echipa lui. Am aranjat ca pentru ei să fie rezervată toată aripa dreaptă din rândul al doilea... Vai, iertaţi-mă, am uitat că el a fost acela care v'a convins să veniţi aici.

— Eu n'aveam nevoie să fiu convins — răspunse sec Mihail Silâci. Şi în tot timpul drumului nu mai scoase o vorbă.

Necazul lui se transformă în supărare pe acest Nichita. El, Matveev, cântăreţ cunoscut întregului popor, a sosit aici drept răspuns la invitaţia acestui Nichita, a adus o echipă excelentă, iar acela nici măcar n'a venit să-l primească. Nu se poate ca pe un şantier atât de mare, care de o jumătate de oră se desfăşoară dincolo de geamurile maşinii, să nu se fi găsit un om care să-l înlocuiască. Până şi în teatru sunt înlocuiţi interpreţii şi e doar teatru, iar interpreţii sunt oameni unici în felul lor!.. Cântăreţul îşi dădu cuvântul că nu se va uita pentru nimic în lume spre aripa dreaptă a rândului al doilea.

Aşa şi făcu atunci când, în frac şi cu plastronul scrobit, intră cu paşi repezi în scena de vară, cochet boltită cu un acoperiş închis în chip de scoică. Pe povârnişul unei mici coline se înşiruiau înlături, ca nişte raze, rânduri de bănci. Rândurile din spate se pierdeau în întuneric, cufundându-se parcă în bezna pădurii ce îmbrăca dealul. Cerul înstelat forma tavanul amfiteatrului. Scoica era însă construită în aşa fel, încât rezonanţa era excelentă. Vocea cântăreţului, când catifelată, mlădioasă şi delicată, când puternică, la notele grave acoperea cu uşurinţă rândurile nenumărate şi, avântându-se spre depărtări, ba se stingea în pădure, ba revenea ca un ecou melodios.

*) Batardou — baraj care împiedică pătrunderea apei în regiunea unor lucrări de terasamente sau de construcţii.

Această sală naturală prindea sunetele cu atâta lăcomie, asculta cu atâta sensibilitate şi aplauda cu atâta căldură, încât lui Mihail Silâci îi reveni buna dispoziţie. Îi iertă excavatoristului supărarea pe care i-o pricinuise şi, după ce isprăvi un cântec se uită, zâmbind blajin dar şi iscoditor, spre primele rânduri ale aripii drepte. Aceste rânduri, luminate de reflexele care veneau depe scenă se vedeau bine. Sala era tixită, dar în rândul al doilea se desluşeau câteva locuri goale.

Cu ochi de artist, Mihail Silâci observă într'o clipă în rândul acela o femeie durdulie şi drăguţă, cu capul încununat de nişte cozi grele, o fată svelţă, bronzată de soare şi alte femei printre care rămâneau, întunecate, locuri goale. Artistul înţelese: erau locurile excavatoristului şi ale prietenilor săi; nu veniseră deci nici măcar să-l asculte.

Aplauzele răsunau atât de calde, atât de furtunoase şi de stăruitoare sub cerul înstelat, încât sentimentul de supărare i se topi din nou în ele. Mihail Silâci uită de excavatorist, contopindu-se parcă într'o bucurie comună cu sutele de oameni bronzaţi de soare şi cu feţele crăpate de vânt, ale căror inimi răspundeau cu atâta sensibilitate la fiecare notă. Şi, supunându-se voinţei ascultătorilor, plin de voie bună, fu în seara aceea neobişnuit de darnic şi cântă fără să-şi cruţe vocea.

Pe urmă, când, însfârşit, fu lăsat să plece şi, turburat şi fericit, părăsi scena cu paşi uşori de om tânăr, ştergându-şi cu batista fruntea asudată, veniră spre el femeile pe care le observase în rândul al doilea. Cea mai înaltă, durdulie şi negricioasă, cu capul încununat de cozi, îi întinse un buchet mare de trandafiri minunaţi care parcă mai păstrau printre petale picăturile de rouă ale dimineţii. Ea îi spuse cu glas melodios:

— Sunt din partea lui Nichita Ostapâci Bojemoi.

— Iar ăsta-i din partea echipajului depe „Uraleţ", — ciripi fata subţirică care stătuse în acelaş rând cu femeia şi strecură buchetul în mâinile cântăreţului, roşindu-se şi ascunzându-se în spatele prietenelor ei.

Celelalte înmânară buchetele în tăcere. Cântăreţul se pomeni cu braţele pline de trandafiri.

— Dar unde-i Nichita Ostapâci? întrebă Matveev, ascunzându-şi faţa în mulţimea de flori parfumate.

— Vă cere iertare. Eu sunt Oxana, soţia lui. Mi-a spus să vă transmit că n'a putut veni nici să vă primească, şi nici la concert. Schimbul lui s'a îmbolnăvit şi treaba nu suferă nicio amânare... Construesc un batardou şi toamna bate la uşă... Pe urmă, după ce clipi ştrengăreşte din ochi, femeia continuă, în limba ucraineană: — Il cunoaşteţi doar pe omul meu! Era tare supărat că nu v'a văzut. Dar are treabă! Până şi masa i-o duc pe şantier.

— Dar de unde ai luat florile astea aşa de frumoase?

— Le-a cultivat dânsul. Tare mult îi plac. Pentru dumneavoastră a cules toate florile din grădina noastră...

Cântăreţul se simţi numaidecât descătuşat. Sufletul i se înseninâ. Cum de nu s'a gândit mai înainte că aici, mai mult ca oriunde oamenii dăruesc muncii toate forţele, toate aptitudinile şi visurile lor, că aici sunt, probabil, clipe şi zile când în numele comunismului trebue să-ţi jertfeşti tot ce-ţi este mai scump, să-ţi jertfeşti toate interesele personale? Lui Mihail Silâci i se făcu ruşine pentru supărarea lui egoistă; voi să-l vadă mai repede pe excavatorist, să-i strângă mâna, să-l cunoască îndeaproape.

După concert, direcţia oferi artiştilor o masă. Mihail Silâci refuză să se aşeze la masă şi ceru să vadă şantierul.

Era noapte târzie, dar acolo totul trăia ca ziua, la lumina nenumăratelor becuri electrice. Insoţitorul, un tânăr inginer, de fel din Moscova, amator de muzică, ba se apuca să explice rosturile depe şantier, ba începea raţionamente complicate despre arta vocală. Mihail Silâci îl asculta distrat. Aici, pe malul acesta al Volgăi, odinioară pustiu şi liniştit, unde în tinereţea lui nu se afla decât un şlep vechi care servea de debarcader, se desfăşura acum o construcţie de proporţii uriaşe. Cântăreţul nici nu încerca măcar să-şi închipue tot ce-i spunea însoţitorul. Ca un om cu simţ muzical ascuţit, el percepea cele înconjurătoare sub forma unui torent de sunete. Toate aceste sunete atât de variate şi atât de neînţelese pentru el se contopeau parcă într'o singură simfonie viguroasă, solemnă şi largă a construcţiei comuniste.

Acolo, undeva în mijlocul acestei diversităţi sonore, la o maşină necunoscută cântăreţului, lucra Nichita Bojemoi, iubitor de muzică, omul care renunţase la plăcerea de a asculta un concert, pentru a nu lăsa munca să sufere. Maşina lui îşi împleteşte şi ea, desigur, sunetele în această simfonie. Un glas sonor de fată, răspândit de megafoane, răzbătea peste toate sgomotele. Spunea lucruri comune: dădea dispoziţie cuiva să accelereze circulaţia autocamioanelor cu culbutoare, invita pe vreunul să se prezinte imediat la inginerul de serviciu, dojenea pe cineva cu supărare că n'a adus beton la sectorul trei... Lucruri comune şi curente. Dar acel glas i se părea cântăreţului glasul unui om-creator care comandă toată acea mulţime de maşini şi mecanisme complicate, puternice, care uruiau, sunau şi duduiau.

— Cine-i asta? întrebă Matveev.

— Niura Capustina, ajutorul dispetcerului de serviciu, — răspunse însoţitorul. Şi lămuri cu tonul unui conducător de excursii: „Toată groapa de fundaţie e radioficată, toate dispoziţiile care se dau constructorilor, cele operative, bineînţeles, se transmit prin radio".

— Brigadierul coloanei auto, brigadierul coloanei auto! Măreşte circulaţia maşinilor, nu întârzia transporturile. Bojemoi se supără! Bojemoi se supără!

— Şi glasul ei se aude peste tot?

— Desigur, în toată groapa de fundaţie,— răspunse mirat inginerul, la amestecul de surpriză, emoţie şi bucurie pe care-l trăda vocea celebrului său tovarăş de drum. Imi aduc aminte când v'am auzit prima oară în „Susanin"... eram puşti pe vremea aceea...

— Ascultă, ce-ar fi să cânt acum la instalaţia voastră de radio? îl întrebă deodată Mihail Silâci. — Ei da, dece mă priveşti aşa? Uite, să cânt pentru Nichita Bojemoi, pentru toţi acei care lucrează acum şi care n'au putut să vină la concert. Ei, ce zici?

— Cum se poate! Acolo e o magherniţă de scânduri, se sperie însoţitorul, e un porumbar, n'are nicio acustică, acolo...

— Ba să mergem. Unde stă Niura asta a dumitale cu un glas atât de frumos? — spuse autoritar Mihail Silâci, plin de o bucurie avântată, entuziastă, ca şi cum i-ar fi căzut deodată depe umeri douăzeci sau douăzeci şi cinci de ani.

Câteva minute mai târziu, glasul Niurei Capustina, cunoscut tuturor constructorilor, îşi pierduse intonaţia de siguranţă şi poruncă, şi rosti repede, dintr'o suflare, făcându-se auzit prin toate megafoanele:

— Acum va cânta la radio-ul dispetcerilor, pentru muncitorii din schimbul de noapte, Mihail Silâci Matveev, artist al poporului al Uniunii. Va cânta... Vai, asta nu mai ştiu... vă va spune singur. Atenţie, la microfon e tovarăşul Matveev, artist.

Prin duduitul transportoarelor de beton, prin sgomotul prelung al piloţilor care se înfigeau în pământ, prin sforăitul screperelor, prin scrâşnetul cupelor excavatoarelor răzbătu deodată o voce puternică de bas. Cântecul vechi al luntraşilor răsună deasupra şantierului cu o bucurie neobişnuită, cu putere, cu voinicie... Gloriosul patriot Ivan Susanin vorbi cu patria înainte de a muri... Apoi pe rând se auziră străbătând văzduhul, glasul lui Mefisto, al lui Eriomca cel voinic amuzând poporul rus cu snoavele sale despre lăsata secului.

Era un concert ciudat. In pauzele dintre cântece, un glas de fată turburat de emoţie chema la conducătorul de lucrări pe câte-un şef de echipă, anunţa excavatoriştii că coloana auto a fost întărită, cerea pentru a treia oară ca un oarecare Climov să se prezinte îndată la inginerul de serviciu. Pe urmă răsuna din nou glasul puternic de bas. Megafoanele-l duceau la depărtări de kilometri.

Nichita Bojemoi îl asculta fără să înceteze a apăsa pe manetele excavatorului. Il ascultau betoniştii, aruncând între scândurile cofrajelor o masă cenuşie şi umedă ce cădea cu sgomot din culbutoare. Aruncând fulgere în pădurile de fier ale armăturii, îl ascultau electrosudorii. Il asculta inginerul de serviciu care, văzând că Climov întârzie, se aşezase pentru câteva clipe pe o ladă, în faţa unui megafon şi încremenise ca vrăjit.

Cântăreţul stătea în picioare în cabina minusculă a dispetcerului, umplând-o cu trupul său masiv. Aproape că atingea tavanul cu capul. Işi scosese demult gulerul scrobit şi cravata şi le vârâse în buzunar. Sudoarea îi curgea şiroaie pe faţă. Nici n'o băga în seamă. Cânta una după alta melodiile lui preferate, cânta cu voie bună, cu uitare de sine, revărsând în microfonul dispetcerului toate comorile glasului său.

Cânta, simţind o bucurie nouă şi neobişnută, o bucurie de care nici el nu-şi dădea încă seama, dar care îl înviora şi-l întinerea ....

CONTRIBUŢIA

Chiar din ziua când brigada Setistroi-ului[1]) sosi în aceste locuri azi celebre, Piotr Siniţîn se răci dintr'odată de meseria lui.

Ba nu, „se răci" nu este un cuvânt potrivit. Chestiunea era mult mai complicată...

Piotr Siniţîn îşi iubea ca şi înainte meseria grea şi periculoasă de montator-cătărător. Văzuţi de departe, pilonii liniilor de înalt voltaj, care brăzdează priveliştea, par uşori, ajuraţi, de parcă plutesc în aer pe deasupra întinsului stepelor sau merg vioi în monom prin păduri, prin rariştea făcută pentru ei. In realitate însă, acestea sunt construcţii grele de oţel. Nu-i lucru uşor să le ridici, să le instalezi, să le fixezi pe soclurile lor de beton, iar pe urmă, să prinzi de ele la mare înălţime liniile de forţă şi conductele de paratrăsnet. Această meserie cere dibăcie, inteligenţă şi ştiinţă. Uneori eşti nevoit să accepţi un risc raţional.

Piotr Siniţîn, al cărui drum de muncă începuse acolo, în brigada aceea a Setistroi-ului, se pasionase din capul locului pentru această meserie, se obişnuise cu ea şi începuse s'o considere din toată inima drept cea mai interesantă şi pasionantă dintre toate îndeletnicirile.

Ce să mai vorbim? E plăcut să-ţi dai seama că aduci lumină, energie şi cultură în regiuni îndepărtate, în ţinuturi pustii, în stepă şi în taigă.

Şi iată, pilonii de oţel începură să se înşire pe traseul unei mari construcţii. Din vârful lor, dela înălţimea zborului de pasăre, se vedea pe vremea senină, până departe, la cincisprezece, douăzeci de kilometri. Inaintea lui Piotr Siniţîn se perindau una după alta imaginile construcţiei. Tânărul montator desluşea în mijlocul stepei brăzdată de săpături, în nori de praf, grupuri mari de maşini în funcţiune, atât de mari şi de complicate, încât, de-acolo de sus, i se păreau nişte fiinţe vii.

Toate acestea erau atât de neobişnuite şi de interesante, încât uneori montatorul, disciplinat altminteri, îşi întrerupea deodată lucrul şi încremenea, parcă fermecat de tot ce vedea. Printre constructori erau o multime de băieţi şi fete de o seamă cu el. Tineri dintre cei mai obişnuiţi. Incepu însă deodată să-şi dea seama cu nemulţumire că-i invidiază pe cei care lucrează la toate construcţiile acelea, pe cei ce conduc maşini şi mecanisme pe lângă care sculele sale i se păreau ridicol de simple. Despre construcţie se scria în fiecare zi în ziare. Toată ţara urmărea munca acestor tineri şi tinere, iar el, Piotr Siniţîn, cu tovarăşii săi, continua să înalţe mereu aceiaşi piloni care se asemănau atât de mult între ei, continua să întindă în taigă, în stepă şi pe şantierele marilor construcţii, linii nesfârşite, absolut la fel.

Iată dece simţi Siniţîn că se răceşte de meseria sa. Văzând că acest lucru începe să aibă înrâurire şi asupra muncii sale, el îşi împărtăşi îngrijorat gândurile mesterului Zaharov, care-l învăţase cândva meseria complicată de montare la înălţime. Zaharov sau Zaharâci, cum îi spuneau toţi, om bun şi chiar mustrat de superiori pentru purtarea lui prea familiară cu subalternii, îşi privi nedumerit elevul, apoi se înroşi până'n albul ochilor şi slobozi o ploaie de cuvinte atât

[1]) Setistroi - organizaţie pentru construirea liniilor de transport de energie electrică. — Nota trad.

de piperate şi de prerevoluţionare, încât Piotr sări ca ars şi se grăbi să se retragă, fără să mai aştepte un alt răspuns.

In aceeaşi seară, după ce recepţionă lucrarea dela brigadă, meşterul se duse la Siniţîn, îi puse pe umăr mâna-i mică şi aspră şi, privindu-l în ochii ruşinaţi, îi spuse dojenitor:

— Petca, meseria nu admite joacă. E ca şi nevasta: dacă ţi-ai ales-o, s'o iubeşti, să nu te uiţi în dreapta şi în stânga, căci altfel nu mai faci nici două parale şi toată lumea va spune că eşti un om neserios.

Pe vremea aceea, montatorii erau încartiruiţi într'o casă situată la marginea unui sat. Intr'o cameră mare locuiau şase inşi. Meşterul ocupa un colţ care era despărţit printr'o pătură. Noaptea, în timp ce toţi muncitorii dormeau duşi, sforăind în felurite chipuri, Siniţîn se zvârcolea în pat când pe o parte când pe cealaltă: nu izbutea să adoarmă. Număra până la o sută şi înapoi, dar şi această metodă de autoadormire, verificată de el însuşi de atâtea ori, se dovedi nefolositoare. Discuţia cu meşterul nu-i ieşea din cap.

Piotr auzi deodată cum, în colţ, scârţâie un alt pat. Pe dibuite, ocolind cu băgare de seamă pe cei care dormeau, cineva se strecura spre el.

— Te chinueşti? auzi lângă el şoapta lui Zaharâci.—Nici eu nu pot să dorm, nu ştiu dece. M'am svârcolit în pat de mă dor coastele.

Meşterul se aşează pe patul lui Piotr.

— Petca, m'ai supărat grozav astăzi... Dacă vrei, poţi să mă critici cu orice cuvinte, te ascult. Ai jignit meseria noastră... Profesiunea e sfântă, băiete dragă; în ea trebue să crezi.

Siniţîn tăcea. Era mirat că meşterul, dela care de obicei nu puteai să scoţi o vorbă, vorbea acum atât.

— Tu tot vorbeşti de maşini. Ai dreptate, maşinile sunt grozave, le admir şi eu. Dar crezi că tot miezul chestiunii stă în maşină? Miezul chestiunii stă în cel ce şade în maşină. Dacă pui în ea un prost strică maşina şi nu face nicio treabă. Dar dacă omul are cap, se evidenţiază şi cu un cleşte de tăiat sârmă. Te-ai îndoit de meseria noastră, te atrage ceva spre munca de construcţie a comunismului? E interesant, fireşte... Dar dacă n'am ridica noi la timp pilonii şi suporţii pe malurile Volgăi şi dacă n'am întinde peste ea linia, întregul şantier ar sta pe loc. Maşinile s'ar opri pentrucă n'ar avea cu ce să fie alimentate.

Meşterul se aplecă spre băiat şi începu să-i povestească la ureche. Fusese la o consfătuire, unde aflase că se vor desfăşura nişte lucrări de o însemnătate uriaşă, nemaivăzute, nemaipomenite. Trebuia să se întindă un cablu între doi suporţi depe ţărmuri pe o lungime de un kilometru şi jumătate. Şi unde? La o înălţime de vreo sută de metri deasupra apei. Şi când? Chiar acum, neîntârziat, înainte de a veni apele mari. Altfel, toată regiunea depe malul stâng rămâne fără curent.

— Ai auzit? Acum, dă-ţi seama ce înseamnă să fii montator-cătărător. Şi să ţii minte, băiatule, că are importanţă ce ştii să faci, nu pe ce maşină stai, are importanţă priceperea, inima ta şi dragostea de meserie. Dacă le ai pe toate astea, chiar de conduci un pod plutitor, vine un moment când îţi arăţi toată destoinicia şi curajul în muncă şi atunci întregul popor te priveşte cu admiraţie, te stimează, îţi este recunoscător.

De această discuţie purtată în miez de noapte, de cuvintele calde, rostite în şoaptă, ale meşterului îşi aminti Piotr Siniţîn ceva mai târziu, când deasupra fluviului se şi înălţau pe amândouă malurile imenşi piloni ajuraţi, pierzându-se în albastrul cerului; între ei se întindeau, îndoindu-se uşor deasupra apei, fire groase care de jos abia se distingeau. O sarcină nemaipomenită în istoria tehnicii fusese îndeplinită, în chip inteligent, cu îndrăzneală şi la timp. Dar, cu o zi înainte de a se da drumul la curent prin aceste fire, controlorii care recepţionau conducta, observară că deasupra mijlocului fluviului, la una din faze se rupsese un fir din conductă.

Era o descoperire înfiorătoare. Conducta nu putea fi lăsată în jos, pentrucă pe fluviu începuse navigaţia. Darea în primire a liniei nu suferea nicio amânare: mecanismele depe şantier, toate dragele şi excavatoarele, erau gata să intre în funcţiune aşteptând doar curentul. Nu mai rămânea decât o singură ieşire: să se găsească un om şi nu un om simplu, ci un meşter excelent, care să fie în stare să se cţere pe conducta ce atârna la o înălţime de peste o sută de metri deasupra fluviului, să ajungă la locul rupturii şi, legându-se acolo deasupra abisului, să aplice un bandaj. Niciunul din montatorii Setistroi-ului nu

făcuse o asemenea lucrare în condiţii atât de neobişnuite. Dealtfel, este problematic dacă măcar un singur montator-cătărător din lume a făcut vreodată ceva asemănător.

Pe front, când era vorba de vreo acţiune eroică primejdioasă, se făcea apel de obicei la voluntari. Aşa se întâmplă şi aici. Inginerul adună pe cei mai buni montatori şi îi întrebă dacă vreunul dintre ei vrea să se angajeze de bună voie să îndeplinească această misiune grea şi periculoasă.

Se înstăpâni pentru puţin tăcerea. Ducând mâna streaşină la ochi să-şi apere vederea de soare, montatorii cercetau firul întins ce se legăna deasupra apei, căutând să distingă ruptura periculoasă. Binoclul prismatic trecea din mână în mână. Prin lentilele lui puternice puteau fi văzute chiar firele vânei rupte. Oamenii se uitau tăcuţi socotindu-şi în minte forţele, precum şi distanţa pe care ar fi trebuit s'o parcurgă pe cablu, sus, deasupra abisului. Fiecare făcea în minte acest drum primejdios şi simţea că numai la acest gând inima începe să i bată mai repede şi i se taie răsuflarea.

Piotr Siniţîn era şi el de faţă. Când inginerul făcuse apel la un voluntar, el îşi amintî cum Zaharâci îi spusese noaptea aceea că în fiecare profesiune vine un moment când omul poate arăta ce este în stare. Şi iată acum... Tânărul montator se gândi că marea construcţie care-i era atât de dragă ar putea să rămână fără curent. La gândul acesta care-i fulgeră deodată mintea şi, înainte chiar de a i se fi închegat hotărîrea definitivă, se apropie de inginer şi-i spuse repede:

— Mă caţăr eu. — Apoi, uitându-se la ceilalţi montatori ca şi cum ar fi vrut să prevină alte asemenea angajamente, adăugă, de data aceasta apărându-şi dreptul la fapta pe care voia s'o îndeplinească: — Mă caţăr eu, eu aplic bandajul.

Inima îi bătea atât de tare, încât se temu să n'o audă şeful ce urma să hotărască. Se dădu chiar înapoi din faţa inginerului. Se oferiră şi alţi voluntari.

Inginerul le scruta iscoditor feţele arse de soare. Toţi erau montatori-cătărători încercaţi şi cu experienţă. El urma să ia o hotărîre de care depindea nu numai furnizarea de curent electric la timp marelui şantier, ci poate chiar viaţa unui om.

Privirea lui se opri pe faţa turburată a tânărului; era bronzată de soare, dar chiar şi aşa se vedea cum emoţia o împurpurase.

— Va merge Siniţîn, — spuse inginerul cu un glas cât se poate de calm şi de obişnuit. Şi tot atunci începu să dea dispoziţii ca să se ia toate măsurile de siguranţă.

Deobicei se crede că montatorul-cătărător nu încearcă senzaţia de gol, care se naşte şi se înrădăcinează puternic în om încă depe vremea când, copil fiind, face primii lui paşi pe pământ. Dar nu e aşa. Acest sentiment împovărător stăruie chiar şi în cei mai experimentaţi cătărători şi numai voinţa atotbiruitoare a omului îl înfrânează, îngăduind meşterului să muncească la o înălţime ameţitoare, cu aceeaşi măestrie calmă şi calculată ca şi pe pământul tare şi sigur. Totuşi un cătărător care ştie ce este înălţimea, care a învăţat să lucreze la mari înălţimi cu sânge rece, când este pe pământ nu-şi poate observa neturburat tovarăşul care se află acolo, sus.

Acum, când Piotr Siniţîn, cu trusa de scule petrecută peste umăr, se caţără vioi spre vârful pilonului de oţel, de care aşa cum se părea de jos, norii cenuşii de primăvară îşi sfâşiau pieptul, tovarăşii săi cu experienţă îl urmăreau cu emoţie. Piotr se făcea tot mai mic. Nu i se mai vedea faţa cu gura strânsă. Numai silueta corpului abia i se mai contura, uneori desluşită, alteori ştearsă, în mijlocul unor nori grăbiţi.

— Să nu-l dea jos vântul... spuse unul din cei care-l urmăreau.

— Sau umezeala... cablul e alunecos acuma, — adăugă un altul, îngrijorat.

— Mai încet — gemu Zaharâci, fără să-şi ia ochii dela silueta miniaturală ca şi cum aceste şoapte ale oamenilor depe pământ ar fi putut abate atenţia aceluia care acolo, sus, după ce s'a desprins de traversele de fier ale pilonului îşi începea drumul alunecând încet pe cablul ce se legăna în gol.

— A pornit... Dar ia uitaţi-vă cum se leagănă firul!

— Nu cobiţi! mârâi Zaharâci, pe urmă şopti încet de tot: — Bagă de seamă! Bagă de seamă! Leagă-te şi odihneşte-te...

In acest timp, marele fluviu îşi trăia viaţa obişnuită. Un remorcher iute trăgea un şlep încărcat cu cherestea. Un cuter remorca un bac imens a cărui punte era plină de oameni şi de maşini. O motonavă mare, albă ca zăpada, plutea măreaţă ca o lebădă. Omul mic, care se mişcă încet acolo, sus, pe firele legănate de vânt abia de se mai zărea de jos, totuşi fusese observat de pretutindeni şi privirile a sute de oameni se îndreptaseră asupra lui.

Meşterul Zaharov mai reparase şi el fire, atârnând aşa, în vânt, deşi fireşte nu la asemenea înălţime şi nu în împrejurări atât de neobişnuite. Acum începu să i se pară că atât aceste priviri pline de îngrijorare, cât şi duduitul motorului cuterului şi sirenele vapoarelor, îl stingheresc pe acel care, atârnând deasupra prăpastiei, înainta încet, dar sigur spre locul rupturii.

— Petruha! Petia, Petenca, fii atent, fii atent! şopti el.

Când un montator ducea binoclul la ochi, el îi smulgea repede aparatul.

— Să nu îndrăzneşti! Nu eşti la circ!...

Inginerul care-i permisese lui Siniţîn să facă această faptă vitejească, prinse sfârşitul frazei şi se gândi „La circ?! Ce reprezintă cel mai complicat număr de circ care se repetă pentru a suta oară la o înălţime limitată, deasupra unei plase întinse, în comparaţie cu fapta pe care se oferise s'o facă acest băiat, agăţat acum de nişte fire tremurânde şi legănate de vânt deasupra prăpastiei? Totuşi, eu, şeful care i-am permis montatorului să săvârşească această faptă vitejească, am dreptate. Nimeni n'a avut pân'acum prilejul să instaleze o astfel de reţea. E o deschidere unică în felul ei şi tehnica n'a creat încă dispozitive speciale pentru reparaţii de instalaţii la asemenea înălţime. Deocamdată suntem nevoiţi să ne mulţumim cu măsuri de siguranţă obişnuite. Nici nu poţi să-ţi închipui un turn plutitor de o asemenea înălţime. O sută paisprezece metri deasupra nivelului apei!“ Creierul matematiceşte organizat al inginerului făcea acum socoteala. Viteza de cădere în secunda întâia, a doua, a treia... „Dumnezeule, ce viteză nebună! Totuşi, trebue să trimit acolo o barcă cu motor. Da, să stea acolo, pe sub fire, pentru orice eventualitate. Deşi, ce eventualitate mai poate fi: izbitura de apă — şi...“

— Spre barca cu motor! comandă el.

Cu motorul duduind, barca se desprinse vijelios de debarcader şi, parcă priponită, începu să facă cercuri pe fluviu, pe sub cablu. In ea luaseră loc inginerul, meşterul Zaharov şi mecanicul bărcii, un flăcău cu părul ciufulit bronzat de soare, dar în acel moment atât de palid încât faţa lui părea verzuie iar pistruii, negri. Zaharov se culcă la pupa de unde putea să-şi vadă mai bine elevul.

— Ei, diavole, nu mai bâzâi atâta din motor! îi şopti înciudat mecanicului. — Doar n'o plimbi pe soacră-ta... Mai redu din presiune.

Meşterul era cu toată fiinţa lui, cu toate gândurile lui alături de acela care, atârnând deasupra prăpastiei, a şi ajuns aproape de mijlocul apei. Cea mai arzătoare dorinţă a lui era să fie acum alături de elevul său şi numai mareea lui experienţă, care îi spunea că la anumite montări, doi oameni n'au ce face, precum şi disciplina aspră de montator-cătărător îl împiedicau să-i ceară inginerului voie să vină în ajutorul lui Piotr...

In timpul acesta, Piotr Siniţîn ajunsese la locul unde se rupsese firul.

La început, când ajunsese în vârful pilonului care cânta şi vibra sensibil sub izbiturile valurilor de vânt şi când în faţa lui se legănau firele cablului, care parcă pluteau înainte şi înapoi, i se făcu atâta frică, încât simţise tremur în picioare. Dela primii paşi făcuţi în munca de montator-cătărător, el se obişnuise să biruie senzaţia greoaie şi împovărătoare care-l cuprinde pe om la marginea unei prăpăstii. Nu se uita niciodată în jos în mod inutil şi se obişnuise să perceapă tot ce era în jurul lui acolo, la înălţime, ca şi cum ar fi fost jos, pe suprafaţa pământului.

De data aceasta n'avea însă un punct de sprijin trainic nici pentru picioare, nici pentru mâini. Cablurile pe care urma să înainteze se legănau şi parcă intenţionat căutau să-i scape. O senzaţie de frig pricinuită de frică, născută undeva în coşul pieptului, încătuşă repede toţi muşchii. Mâinile, pierzându-şi elasticitatea obişnuită, deveniră stângace. Şi poate pentru prima oară de când lucra, cătărătorul simţi cu fiecare fibră a trupului său cum tremură şi se leagănă vârful pilonului.

Ce să facă? Să se dea jos? Voi să aprecieze din ochi distanţa care-l despărţea de pământ; în faţa privirii lui se desfăşura şantierul, care se vedea foarte bine de sus. Intins larg într'un cot al fluviului, era învăluit în întregime de fumul ce ieşea din numeroase coşuri, precum şi de nori de praf. Ca nişte case plutitoare stăteau în radă dragele în spatele cărora se întindeau ca nişte crenvurşti uriaşi segmenţi de conducte de nămol plutitoare. Lângă un dig încins de debarcadere se înghesuiau vase. Macarale descărcau neobosite din şlepuri fier fasonat, grinzi de oţel, legături de scânduri, bârne, plase de saci de hârtie, apoi iarăşi fier şi iarăşi bârne. Munca era în toi în tot ţinutul, până la orizont.

Să coboare? Să lase fără energie electrică toate aceste drage, excavatoare păşitoare, toate aceste fabrici de beton?

Sute de oameni se uitau în clipa aceea la Piotr Siniţîn: depe ţărmuri, depe vapoare, depe bac; dar el nu ştia şi nu-i vedea. In schimb, simţea că, în clipa aceea, îl privea pe el — un simplu montator-cătărător comsomolist — o construcţie a comunismului, la care visase să lucreze în toate aceste luni din urmă.

Să coboare? Dar cum a îndrăznit să se gândească la aşa ceva?

Printr'o mişcare puternică, elastică, Piotr Siniţîn trecu pe fir şi, plin de bucurie, da, întocmai, plin de bucurie, simţind cum tot trupul lui redevine sprinten iar mâinile îşi recapătă puterile, porni înainte. Toate îndoielile, temerile şi ezitările rămaseră parcă dintr'odată în urmă. Gândurile, voinţa, totul se concentră asupra unei singure hotărîri ferme şi nestrămutate: să ajungă la ruptură şi să aplice bandajul.

Mergând pe firul ce se legăna, Piotr se gândea la un singur lucru: să facă mişcări cât mai precise; nu vedea nimic în afară de cablul legănător de care se sprijinea şi care, ba se pierdea într'o ceaţă umedă, ba se contura cu o claritate extraordinară. Nu se uita în jos, nu se gândea la primejdie; înainta încet, calculat, centimetru după centimetru, strecurându-se pe unde n'ar fi putut trece nicio pisică.

Şi, lucru ciudat şi de mirare chiar pentru el, nici nu observă cum ajunse la punctul ţintit. Iat-o, ruptura blestemată ce ameninţa străduinţele, munca şi entuziasmul brigăzii Setistroi-ului! Conducta fazei a doua şi straturile izolatoare ale firului rupt. Dece s'a rupt tocmai acolo, deasupra apei? Poate nu s'a băgat de seamă şi firul a fost înălţat cu defect! Nu, locul rupturii mai prezintă o nuanţă aurie şi este sgrunţuros. Probabil că vâna s'a rupt după ce firul a fost întins. Dealtfel e tot una. Trebue reparat, reparat cât mai repede.

Piotr Siniţîn se legăna încet deasupra prăpastiei... Da, avea de făcut o treabă importantă pentru Stat. Acest gând îi absorbea toată atenţia, toate sentimentele şi puterea de concentrare asupra examinării rupturii. Mâinile lui aplicau bandajul cu siguranţă şi fără tremur. Operaţia în sine ar fi fost uşoară, dacă nu trebuia să fie executată la înălţime, pe un fir care se legăna necontenit. Şi, pe deasupra, mai era şi vântul acela blestemat care, ba se potolea, ba începea să sufle pe neaşteptate cu o putere turbată, de parcă se ascundea pentruca apoi să vină pe furiş încercând să-l doboare.

— Nu, drăguţule, cu mine nu-ţi merge! şopti Piotr printre dinţi, în timp ce mâinile lui lucrau, lucrau mereu.

Dar iată că totul fu gata. Piotr ar fi putut să pornească înapoi. Dar, pe neaşteptate, o întâmplare schimbă totul. Cleştele universal scăpă din mâna montatorului. De sus, părea că scula cade ciudat de încet. Ochii montatorului o urmăriră fără voie până jos. După ce străpunse un val, cleştele dispăru în apă. Pentru prima oară de când se desprinsese de grinzile de oţel ale pilonului, Piotr Siniţîn văzu clar sub el fluviul gălbui, ciufulit de valuri, printre care se ridicau ici-colo limbile de chihlimbar ale bancurilor de nisip. Undeva, jos, se roteau nişte pescăruşi. Creste de spumă ca nişte miei albi, se plimbau pe valurile sidefii. Bărcuţa cu motor, cât o cutie de chibrituri, în care montatorul recunoştea pe inginer şi pe meşter, se rotea jos pe oglinda apei. Piotr vedea chiar cum Zaharâci, ducând mâinile pâlnie la gură, îi striga, probabil, ceva.

Alături de Piotr, cablurile şuerau în bătaia vântului. Privindu-le, cătărătorul, ca şi dincolo, pe pilon, simţi cu fiecare părticică a trupului său sălădat în sudori, înspăimântătoarea înălţime, nesiguranţa firelor tremurătoare, forţa sinistră a vântului...

Ameţi într'o clipă. Mâinile încleştate pe un fir începură să-i tremure. Totul se deslâna parcă. Pierzându-şi treptat echilibrul, Piotr căzu deodată depe sprijinul său şubred în abisul galben şi mişcător al fluviului...

— Aaa! acest strigăt nelămurit îi scăpă atât meşterului, ce sta culcat în fundul bărcii, privind în sus, cât şi montatorilor şi călătorilor depe bacul care părăsise şantierul şi acum se întorcea.

Piotr căzuse depe fir. Dar, o clipă mai târziu, clipă greu de sesizat cu ochiul, rămase agăţat de lanţul lui de montator, care era legat de centura dela brâu. Tovarăşii lui se repeziră spre pilon şi începură să urce. Barca cu motor făcea cercuri pe apă, sub locul unde, la o înălţime de o sută de metri, era suspendat un om neputincios, legănat de vânt. Sângele curgea încet pe bărbia inginerului, care de emoţie îşi muşcase buza. Meşterul făcu din nou mâinile pâlnie la gură şi strigă din toate puterile:

— Peti! Peti!... Nu te mai legăna, stai liniştit! Odihneşte-te Peti, odihneşte-te, adună-ţi puterile! Mă auzi? Adună-ţi puterile!

O clipă, mâinile meşterului căzură fără putere şi el se uită pierdut la inginer.

— Nu mă aude din cauza vântului şi a valurilor... Dar nu mai bâzâi din motor, bezmeticule, stinge-ţi primusul parşiv!

Apoi, ducând din nou mâinile la gură, Zaharov strigă până răguşi, până văzu cercuri roşii în ochi şi simţi un tremur în tot corpul:

— Petia, stai agăţat, stai agăţat! Să-ţi aduni puterile. Câştigă timp şi agaţă-te cu picioarele de cablu, Petia! — Apoi, întorcându-se cu faţa la inginer, horcăi bucuros cu glas piţigăiat:

— M'a auzit!...

Dar Piotr Siniţîn nu auzise nimic.

După ce îşi reveni depe urma căderii, răsuflă şi îşi dădu seama că lanţul şi centura pe care uneori le desconsiderase în timpul lucrului, îl salvaseră deocamdată. Acum ştia că nu va mai cădea în apă. Acest lucru îi dădu răgaz să chibzuiască la situaţia în care se afla.

Nu se poate să nu fie o soluţie! Doar n'o să stea suspendat de lanţ deasupra fluviului, oricât de rezistent ar fi lanţul! A ajuns doar la locul rupturii, a aplicat bandajul, a înlăturat defectul, se poate da drumul la curent. Şantierul va avea curent!

Conştiinţa unei datorii bine împlinite îl făcu pe cătărător să-şi vină definitiv în fire şi să-şi limpezească gândurile. Ce să facă? Dacă va sta suspendat în felul acesta, cei depe mal se vor apuca să dea firul jos cu orice preţ. Ar fi o muncă uriaşă, dar, mai ales, firul nu va putea fi ridicat din nou aşa curând. Pentru asta trebue mult timp. Ce-i de făcut atunci?

Nu, nu auzise cele ce-i strigase din barcă meşterul Zaharov. Vântul împrăştiase tot ce acesta se silise să-i strige elevului său. Dar nu degeaba meşterul era vestit prin priceperea cu care-i instruia pe cei tineri. Piotr înţelese singur ce are de făcut.

Se linişti pentru câteva minute. Atârna deasupra abisului în cel mai deplin calm, dacă, bineînţeles, putea exista calm în situaţia lui. Îşi adună forţele. După ce se mai odihni, începu să se legene în lanţ. Se legăna din ce în ce mai tare. Iată că piciorul lui atinse firul. Incă puţin... Vai, cât era de ameţit! Incă puţin... Zări vag cablul alături de el şi, în această clipă, se încordă tot, se făcu ghem, apoi, destinzându-se, se agăţă cu picioarele de fir.

Acum, încetă să mai fie o jucărie a vântului. Putea să-şi conducă conştient mişcările. Se mai odihni câteva clipe, atârnând cu capul în jos. Acum nu-i mai era frică, era sigur de el. Cablul nu va mai fi dat jos din pricina lui. Petrecându-şi mâinile pe lanţ, ajunse la fir. Incă o smuncitură şi fu din nou pe cablu.

Nu auzi strigătele entuziaste care răsunau deasupra apei. Nu văzu şi nu auzi nimic. Se odihni deasupra abisului, economisind fiecare mişcare.

Apoi, după ce se odihni deajuns şi îşi adună puterile, îşi mişcă cu siguranţă mâinile pe fir şi înaintă astfel spre pilonul de oţel.

Acei care-l urmăreau cu luare-aminte de jos erau uimiţi de iuţeala cu care parcurgea acum distanţa până la pilon. Lui însă, dimpotrivă, mişcările i se păreau chinuitor de încete. Sărbătorea fiecare înaintare pe fir ca pe o mică victorie.

Era foarte obosit. Erau momente când se deplasa parcă mecanic, dar înainta, înainta mereu. Voinţa şi încrederea în sine, îl conduceau fără greş. Iată că mâna lui atinse, în sfârşit, metalul pilonului. Oboseala reţinută izbucni în el cu o nouă tărie, dar bucuria îi umflă pieptul şi i se păru că inima nu-şi mai găseşte locul.

Nu era numai bucuria salvării, nu, era o bucurie incomparabil mai mare, bucuria unei datorii bine împlinite, sentimentul nedefinit pe care i-l da conştiinţa că el, un simplu montator-cătărător, a adus acum mica sa contribuţie la realizarea planurilor mari ale poporului său.

„Nici eu nu-s de lepădat“ — gândea el cu satisfacţie, coborînd încet pe pilon. — Nici eu n'am rămas pe dinafara construcţiei.

Când ajunse jos, fu înconjurat de tovarăşii săi bucuroşi, de inginerul triumfător, meşterul Zaharov care-l privea acum cu respect, când toţi se întreceau să-l laude şi să-l felicite; montatorul-cătărător Piotr Siniţîn nu le spuse nimic despre aceste gânduri luminoase ale sale, ci murmură doar cu glas răguşit smulgându-şi cu greutate cuvintele:

— Mi-e sete! Daţi-mi apă rece... Daţi-mi să beau.

Aurel HAIDUC: MOMENT DIN CONSTITUIREA DIVIZIEI «TUDOR VLADIMIRESCU».

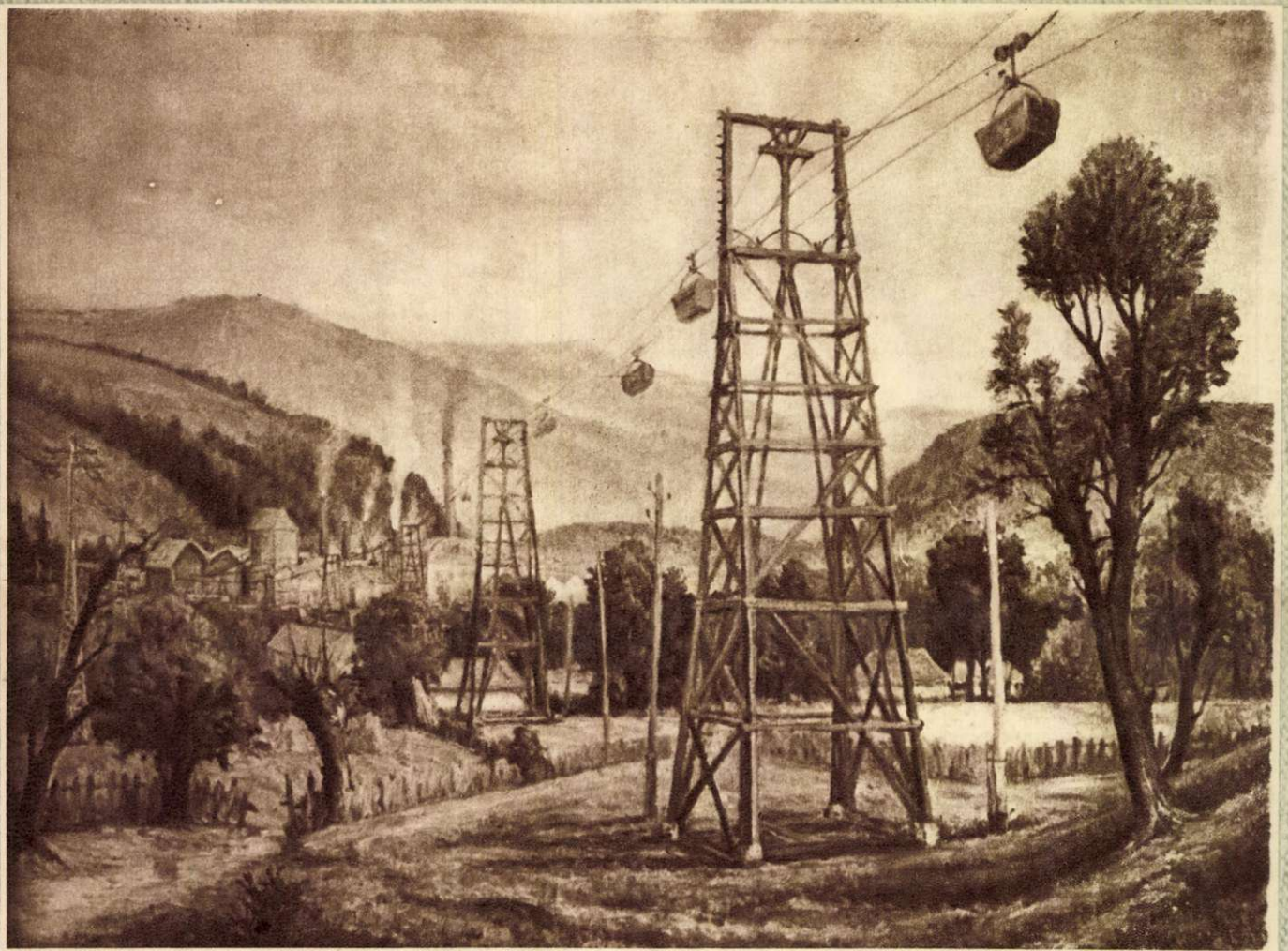

Petre MALOVATU: PEISAJ INDUSTRIAL DIN COMĂNEȘTI

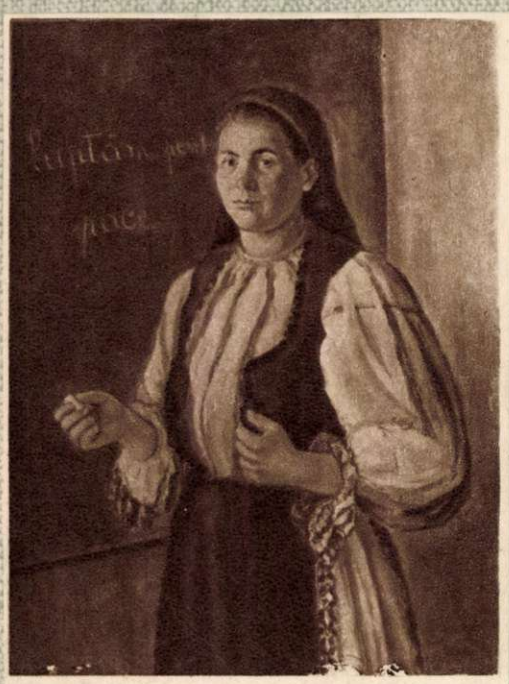

Magda CULURI: PRIMA LECȚIE SCRISĂ

Iustina POPESCU: PORTRET DE FETIȚĂ

Scriitori și cărți

CUM AM SCRIS „DULĂII"

Astă vară lucram cu îndârjire şi cu oarecare spor la a patra versiune a volumului doi din „Desculţ". Eram în bună măsură mulţumit de munca mea şi trăgeam nădejde ca pela începutul lui Decembrie să încredinţez manuscrisul editurii. Atunci a apărut în ziare proectul noii Constituţii a R.P.R. Editura de Stat pentru Literatură şi Artă m'a îndemnat să scriu o broşură pe marginea acestui proect, iar ziarul „România Liberă" mi-a solicitat o schiţă. Am pus deoparte, pentru câteva zile numai, manuscrisul lui „Desculţ" şi am început să caut titlul şi subiectul „schiţei". N'am căutat mult. Subiectul se afla lângă mine. Mi-am adus aminte că acum patru ani şi ceva, când a apărut „Desculţ", una din obiecţiile cele mai îndreptăţite care mi se aduceau era aceea că n'am conturat suficient chipurile exploatatorilor ţărănimii sărace. Şi m'am hotărît să scriu „schiţa" cerută. M'am gândit ca la o nouă ediţie din „Desculţ" să introduc acest material în carte înaintea capitolului „Brazdă îngustă şi adâncă" în care vorbesc de răscoala din 1907. Materialul necesar ca şi materialul din „Desculţ" îl aveam în minte. Am început să scriu. Deobicei scriu greu. Mă chinuesc uneori luni întregi şi până să ajung să compun câteva pagini arunc multe sute de foi de hârtie mâzgălite la coş. O adevărată risipă. De data aceasta amintirile îndepărtatei copilării chemate, au venit în fugă şi au aprins înăuntrul meu un foc năprazнic. La lumina acestor flăcări mistuitoare au înviat oameni de mult trecuţi în lumea umbrelor şi întâmplări pe care uitarea le acoperise cu pulberea ei uşoară. Am lucrat cinci zile şi cinci nopţi aproape fără întrerupere. Pe măsură ce scriam manuscrisul meu era descifrat şi copiat la maşină. Fructul acestei munci nu era o „schiţă" ci o povestire de 80 pagini. Am citit povestirea. Era nesatisfăcătoare. Am lipit, paginile bătute la maşină pe alte foi albe mai mari. Am început să şterg, să stilizez, să adaug. După şase zile mă aflam în posesia a 180 pagini. Am dat acest text „Vieţii Româneşti" şi editurii. După patru zile „Viaţa Românească" şi editura mi-au comunicat observaţiile respectivelor redacţii. Juste observaţii. Am aruncat dintr'odată 80 pagini care sunau fals. Din cele 100 pagini câte-mi rămăseseră, printr'o muncă susţinută, după alte şapte zile, am ajuns la textul care a apărut în „Viaţa Românească" şi după aceea în volum sub titlul „Dulăii". Această metodă de lucru istovitoare nu este de recomandat şi eu însumi nu o practic întotdeauna. Dar în cazul romanului „Dulăii" mi-a fost cu neputinţă să adopt una mai lentă. Cred că sunt cărţi care nu pot fi scrise decât în acest ritm şi în acest chip. Personagiile erau vii. Vorbeau şi se mişcau în jurul meu. Il vedeam şi-l auzeam pe boier Gogu Cristofor. Il vedeam şi-l auzeam pe părintele Tomiţă Bulbuc şi pe avocatul Mitiţă Bârcă. Il vedeam şi-l auzeam pe plutonierul de jandarmi Nichifor Budu iar loviturile pe care le dădea caporalul Blajinu Aurel pe spatele gol, negru şi uscat al lui Gruia Popozină, când i se „aplica" acestuia Constituţia regimului burghezo-moşieresc le simţeam parcă pe propriul meu spate. Vedeam ţăranii galbeni, pământii, femeile lor cu trupuri de schelet, copiii lor uscaţi, flămânzi, cu buzele pleznite. Le auzeam tânguirile, şi spre finalul cărţii, glasurile dârze. Atunci le-am văzut şi pumnii ridicaţi şi ciomegele. Şi mereu a fost prezent în jurul meu peisajul, — întâi peisajul cumplitei secete din vara lui 1906, apoi peisajul iernii din 1906-1907. A clocotit mereu în sufletul meu ura pentru asupritorii de odinioară. Şi deopotrivă dragostea pentru toţi cei care au suferit. Şi părerea de rău că cei mai mulţi s'au stins înainte de a vedea zdrobirea asupritorilor, de a apuca mult visatul ceas al eliberării lor. Am trăit cândva întâmplările povestite în romanul „Dulăii". Le-am retrăit intens cât timp am scris cartea.

Dece am scris „Dulăii"? Pentru a arăta oamenilor de azi ce trai au dus în această ţară, altă dată, săracii cei mulţi ai satelor. Pentru a lupta, cei de azi, să nu se mai întoarcă niciodată — întâmplări şi timpuri ca acelea descrise în „Dulăii".

Când am terminat „Dulăii" am băgat de seamă că tot n'am izbutit să scriu tot ce ar fi trebuit despre epoca premergătoare marilor răscoale ţărăneşti din 1907. Că mai am încă mult material cu privire la această epocă. Ţăranii din Omida, duşi — în ultima pagină a cărţii — în lanţuri, spre oraşul de lângă Dunăre unde-i aştepta puşcăria şi judecata magistraţilor lui Carol I, mi-au strigat: „Cum ne laşi în drum? Viaţa şi patimile noastre nu s'au sfârşit". Aveau dreptate. După o pauză necesară refacerii, m'am apucat să scriu o continuare a „Dulăilor". Această nouă carte se chiamă „Lingura" şi va merge curând de tot la editură. Dar „Desculţ" volumul II? Voi relua munca la acest volum de acolo de unde am întrerupt-o astă vară, imediat ce „Lingura" va lua drumul tipografiei. Dealtfel atât „Dulăii" cât şi „Lingura" fac parte din ciclul „Desculţ". Eu consider aceste două cărţi ca anexe necesare volumului I din „Desculţ".

Zaharia Stancu

CUM AM SCRIS POEMUL „BĂLCESCU"

Viaţa lui Bălcescu oferă material pentru multe, foarte multe romane, studii, piese de teatru, poeme, — viaţă tumultuoasă, pasionată, eroică într'adevăr.

Elevi fiind, acum vreo trei decenii, nu ştiam din cărţile de şcoală, decât că tânărul bărbat murise în exil la Palermo, că murise ftizic şi că era un fel de visător, care ar fi putut să fie autorul «Cântării României», de n'o fi fost cumva Alecu Russo. Bălcescu a fost redat poporului de către partid. Un material bogat stă astăzi la dispoziţia cercetătorului. Am cercetat cu pietate şi pasiune acest amplu material, zeci şi zeci de cărţi şi sute de fişe. Ştiam că moşierimea şi burghezia s'au străduit să denatureze conţinutul operei lui Bălcescu, să-i falsifice sensul luptei şi să arunce peste chipul mândrului luptător masca visătorului dezolat.

Cine ar fi putut presupune însă, cu câtă perfidie au putut lucra duşmanii ilustrului revoluţionar? Cine ar fi putut, în acelaş timp, să bănuiască măcar, câte aspecte din viaţa, lupta şi opera lui Nicolae Bălcescu au fost ascunse de către conducătorii politicii „culturale" a trecutului?

Mi-a trebuit aşa dar, un timp bun pentru a citi cu atenţie tot ceeace mi-a fost pus cu generozitate înaintea ochilor.

Mi-am putut da seama ce minunată personalitate complexă a fost Bălcescu. Mă gândesc, spunând aceasta, la firea sa, care era cu adevărat minunată; entuziast, dar fără superficialitate; dându-şi seama de posibilităţile sale, dar de o mare modestie; generos în dăruirea până la jertfă a fiinţei sale, dar netranzacţionând cu nimeni atunci când era vorba de apărarea fiinţei patriei şi a bunurilor poporului; iubind până la înduioşare poporul şi poezia lui şi urînd din fundul inimii pe moşieri, pe arendaşi, pe ciocoi; adorându-şi mama, dar adorând, mai presus de orice, acea logodnică a inimii sale, «înzeita Libertate».

Portretele ni-l arată mai ales melancolic, când nu sumbru. Dar e destul să citeşti corespondenţa dintre el şi Ghica sau scrisorile trimise lui Alecsandri, pentru a-ţi da seama că Bălcescu, bărbat politic de ascuţită luciditate şi organizator politic neobosit, era un mare optimist, un luptător din cap până'n picioare.

Pe acest luptător am vrut să-l evoc în poemul meu, cu un cuvânt, pe adevăratul Bălcescu, nu pe acela falsificat de istoriografia burgheză. Am vrut să-l înfăţişez pe Bălcescu luptătorul, pe cel legat cu toate fibrele de popor şi de viitor, adică de cei de astăzi şi de cei de mâine; pe Bălcescu, al cărui permanent gând era, după înfrângerea revoluţiei, să facă «măcar o grozavă răzbunare ciocoilor»(vezi scrisoarea către Ghica din 15 August 1849).

Bălcescu a fost dealungul întregii sale vieţi, bărbatul de acţiune, spaima trădătorilor, laşilor şi ticăloşilor de teapa unui Eliade Rădulescu sau a Brătienilor.

«In împrejurări grele şi extraordinare, trebue măsuri extraordinare. Nu faceţi poezie şi sentimentalism, ci dreptate straşnică» — scria Bălcescu în Iunie 1848, lui A. G. Golescu-Arăpilă.

Am scris poemul având fără încetare înaintea ochilor personalitatea aceasta, vitează cu adevărat, ridicându-se ca o flacără curată pe deasupra epocii sale, tocmai pentrucă îşi avea rădăcinile în solul celui mai adânc patriotism, în ideia «domnirii poporului prin popor».

Nu mi-a fost totdeauna uşoară munca. La sfârşitul lecturilor mele, care au mers dela «18 Brumar al lui Ludovic Bonaparte» de Karl Marx până la «Istoria Revoluţiei dela 1848» de Lamartine, dela «scrierile din juneţie şi esiliu» ale lui C. A. Rosetti şi scrierile politice, sociale şi lingvistice ale lui Eliade Rădulescu până la «Provinciile dunărene şi române» de Ubicini, — m'am găsit copleşit. Copleşit de mii şi mii de fapte, sugestii, tablouri, implicaţii directe sau indirecte. Ce trebuia ales, ce trebuia să cadă?

Căci era vorba nu de viaţa unui om oarecare, ci a unei personalităţi excepţionale, de istoria unei revoluţii strâns legate de acea personalitate, care trebuia înfăţişată în cadrul unei întregi epoci, în condiţii istorice având culoarea lor, caracterul lor.

Nu puteam să pornesc la drum fără a cunoaşte un lanţ întreg de elemente: care au fost cauzele adevărate, rădăcinile istorice ale revoluţiei din 1848 la noi (nu explicaţiile false ale istoricilor burghezi); limba poporului şi a păturilor suprapuse; felul de trai, de a se îmbrăca, al diferitelor clase, etc., etc.

Dar nu acestea au fost piedicile mai importante.

Greul a stat în alegerea drumului, a firului epic, în aşa fel, încât sensul adevărat al revoluţiei dela 48, sensul luptei lui Bălcescu să reiasă cât mai limpede şi nesărăcit.

Consideraţiile istoricului sovietic Zviaghin mi-au fost de mare folos, ca şi ajutorul dat de tov. acad. Mihail Roller, după elaborarea celei dintâi versiuni a poemului.

Un ajutor real, călduros, mi-a dat conducerea Uniunii Scriitorilor din R. P. R.

Trebue să spun, că am căutat să prezint neştirbit adevărul istoric. Chiar şi personagiile fictive: moş Ion ologul, bunăoară, sau cămăcaşul Mihail sin Radu, sunt expresii umane lesne identificabile în peisajul social al epocii, ca şi cămăcaşii depe Bărăgan duşi de zapcii în lanţuri, cu clopote de gât, pentrucă nu putuseră să plătească birurile.

Continuitatea între lupta revoluţionară în fruntea căreia s'a aflat Bălcescu şi lupta de azi a poporului muncitor, care condus de partid, a înfăptuit visurile lui Bălcescu şi le-a depăşit cu mult — am încercat să o exprim în prologul şi epilogul poemului. Nu ştiu în ce măsură am izbutit.

Am lucrat poemul la Breaza, patru luni de zile, liniştit, — în condiţiile de înţelegere şi dragoste deosebită, pe care partidul şi guvernul le asigură scriitorilor.

Am citit, în acest timp, multă poezie poporană. Mi-a folosit nespus de mult. E o înaltă şcoală poezia poporană, o şcoală care te învaţă să te exprimi limpede şi just, direct, pe înţelesul tuturor, — aşa cum nu totdeauna mă pricepeam s'o fac şi cum nici în acest poem nu ştiu dacă am izbutit totdeauna.

Oricum, ceeace pot spune e că, în lupta mea de a mă dezbăra de rămăşiţele formaliste, cântăreţul poporan mi-a fost de mare ajutor.

Şi mai pot spune, deasemenea, că am scris poemul, cu iubire.

Cititorii vor hotărî dacă şi cu folos.

Ș. Nicolaescu

CULTURA UC

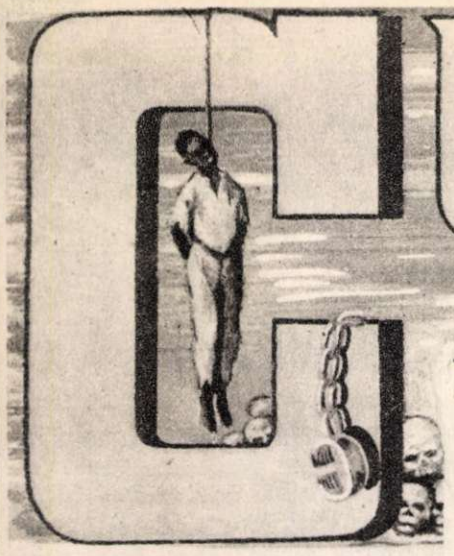

Din cugetările «savanților» dolarizați:

«Istoria politică și diplomatică a veacurilor arată că pacea este o stare anormală..., o stare aproape nefirească» («juristul» american A. Sottile).

„Omul din zilele noastre poate interpreta războiul ca o ieșire dintr'o existență limitată, obișnuită, ca o aventură care reprezintă o variație ce-i lipsește" („sociologul" american Wright; din cartea sa «Studiu despre război»).

•

„In fiecare noapte — scrie revista americană „See" — (Ianuarie 1953), 2.500 de tineri înfierbântați și chiar mai mulți, se înghesuie în sala olimpică din Los Angelos pentru a țipa, a striga și a scanda într'o surescitare crescândă un ritmic: „Go! Go! Go!"

...Epuizarea lui Big Jay se reflectă pe fețele contorsionate ale admiratorilor săi. Pe măsură ce rumoarea crește, muzicantul cu fața îmbrobonită de sudoare cade în genunchi, cântă din poziția „jackknife", însfârșit se întinde pe jos...

Agitația crește până la țipăt, tinerii urlă abandonându-se în ritmul sacadat, molipsindu-se de propria lor surescitare delirantă..."

Notele deprimante, agonizante ale lui Big Jay îi lasă sleiți, despletiți, livizi și epuizați". Frumoasă distracție, n'avem ce zice! Privindu-i pe acești tineri isterizați de „muzica" sincopată și cacofonică, ținându-i isonul saxofonistului întins pe jos, nu te mai miră deloc bestialitățile, pe care armatele yankee le comit în Coreea. Muzica americană de jazz este încă un factor cu ajutorul căruia imperialiștii imbecilizează tineretul →

„Vei învăța să devii lipsit de scrupule, un criminal calificat". Așa sună unul din punctele instrucțiunilor militare care se dau fiecărui recrut american. Și pentru a crește generații de bestii docile, executanți fără crâcnire ai ordinelor capitalului monopolist, în S. U. A. este larg răspândită „cultura" care îndeamnă pe om să ucidă.

Unul dintre eroii cărții, „Noaptea singuratică" a lui Miky Speallane exprimând gândurile și intenția acestui barbar „cultural" îndeamnă cititorii să ucidă pe oamenii iubitori de pace și progres: „Faceți-i să cunoască gustul scârbos al morții subite... Ucideți, în dreapta și în stânga! Arătați-le că noi nu cunoaștem îndurarea! Ucideți-i, ucideți-i, ucideți-i, ucideți-i!..."

Cărțile scribilor americani dolarizați îndeamnă la omor. Filmul le ține isonul. El proslăvește „modul de viață american", adică banditismul, desfrâul sexual, crima și... „superioritatea rasei americane".

Iată câteva titluri de filme produse la Hollywood care sunt destul de edificatoare în ce privește conținutul: „Marele păcătos", „Asasinul musafir", „Banditul-hoț", „Chipul diavolului", „Jungla pe asfalt", etc., etc.

Același lanț al îndemnurilor bestiale cuprind piesele care se joacă pe scenele Broadwayului, emisiunile posturilor de radiodifuziune, revistele reacționare gen „Collier's" și „Life", precum și toate fițuicile burgheze și comic's-urile care apar în S.U.A.

Și această așa zisă „cultură" e infiltrată hotește, — aceasta făcând parte din diktatul dolarului — în toate țările ale căror guvernanți se prosternează înaintea celor dela Casa Albă. Numai că gustul acestei „culturi" nu este pe placul popoarelor.

Cum primesc popoarele invazia acestor respingătoare producții „culturale"?

Elevii olandezi zădărnicesc vizionarea filmelor yankee. In Grecia și Spania, în sălile în care rulează filme de război americane, patrioții răspândesc manifeste care chiamă la lupta pentru pace. In Anglia, Franța, Italia, Austria, Elveția și Germania Occidentală se duc acțiuni împotriva exportului tâlhăresc al „culturii" americane care gâtuește viața spirituală națională. Și de pretutindeni se aude ca un protest, plin de mânie: „Noi nu vă iubim, domnilor americani! Cărați-vă acasă!"

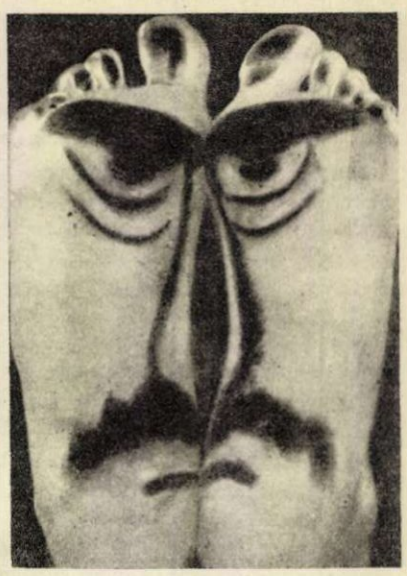

↑ Ce reprezintă oare această fotografie? Un totem depe vremea primitivilor? Nicidecum. In fotografie vedeți niște tălpi pictate; ultimă modă a „artei plastice" americane. Vorba ceea: „Unde nu-i cap, vai de picioare!" Ce piesă desgustătoare a decadentismului „culturii" yankee!

•

„Ființa ridică cadavrul fetei nenorocite și îl aruncă într'o groapă adâncă, plină cu gaze de sulf. De acolo au început să iasă, unul după altul, niște cadavre groaznice, chircite, intrate în putrefacție".

„Lety s'a aruncat înainte, într'o cange strălucitoare. Ea a început să urle, chircindu-se. Atunci, eroul a lovit-o cu o grindă în cap, spunându-i: „Ah, tu, criminală blestemată! Aș fi vrut să te rup în bucăți cu propriile mele mâini".

(Citate din „comic's"-urile americane oferite ca lectură copiilor englezi Fragmentele au fost alese și rostite în Camera Comunelor de deputatul laburist Edelman din Coventry, alarmat de influența catastrofală a produselor „culturii" americane asupra tinerei generații din Anglia)

← „Mörder zu gast" — „Asasinul musafir!" Acesta este titlul unuia din filmele americane proectate pe ecranele Vienei.

Numeroși vienezi și vieneze au dat însă o ripostă imediată purtând placarde prin care protestau împotriva acestor filme — odioase mesaje ale crimei.

•

Unicul buletin al societății filosofice din S.U.A. și-a încetat de curând apariția. In ultimul număr se arată că o astfel de publicație nu mai poate apărea „într'o epocă în care oamenii (adică acel public american căruia i se adresa buletinul — n.n.) refuză să gândească".

GAGILOR

HOW to PRAY

and get

RESULTS

The true way to mastery will open for you when you know how to ask for and how to accept the gifts that GOD has stored up for those that love and obey him. Learn

THE MAGIC FORMULA

for

SUCCESSFUL PRAYER

Here are some of the amazing things it tells you about: When to pray: Where to pray: How to pray: The Magic Formulas for Health and Success through prayer: for conquering fear through prayer: for obtaining work through prayer: for money through prayer: for influencing others through prayer: and many other valuable instructions that help you get things you want.

5-DAY TRIAL—SEND NO MONEY

Just send your name and address today and on delivery simply deposit the small sum of only $1 plus postage with your postman. I positively GUARANTEE that you will be more than delighted with RESULTS within 5 days or your money will be returned promptly on request and no questions asked. Order At Once.

ATOMIC BOOKS

507 Fifth Ave. Dept. PV-4 New York 17, N. Y.

«Cum să vă rugaţi pentru a obţine rezultatele dorite» — aşa sună reclama unei faimoase edituri din New-York. Dăm în traducere un pasaj din textul reclamei:

„Formula magică pentru a vi se împlini rugăciunea"

„Iată câteva din leacurile uimitoare pe care le veţi afla din această formulă: când să vă rugaţi, unde să vă rugaţi; formulele magice pentru a dobândi sănătate şi reuşită prin rugăciune; pentru a învinge frica prin rugăciune *(reţetă bună pentru bestialii ucigaşi americani din Coreea);* pentru a căpăta de lucru *(ne întrebăm unde, poate pe câmpiile Elizee, căci în S. U. A. se găsesc deja milioane de şomeri);* pentru a obţine bani prin rugăciune *(neobrăzare curată! până şi Papei vor să-i fure prioritatea);* pentru a influenţa pe alţii prin rugăciune *(în zadar s'ar ruga poporul de guvernanţii Americii. Ei sunt mai sensibili la sunetul dolarului şi la poruncile Wall-Streetului),* şi multe alte instrucţiuni care vă vor ajuta să vi se împlinească ceeace doriţi". *(Poporul american vrea încetarea războiului din Coreea. Am vrea să ştim dacă recomandaţia e valabilă şi pentru această dorinţă).*

Şi dacă în cinci zile cumpărătorul american este mulţumit i se recomandă: „Comandaţi imediat cărţi atomice, 507 Fifth Avenue Dept.P.V.-4 New-York 17, N. Y."

In acest fel leaderii „culturii" americane prostesc pe cetăţeanul simplu şi îl hrănesc cu narcoza superstiţiilor medievale, încercând să-i abată atenţia dela adevăratele cauze şi adevăraţii provocatori ai şomajului, mizeriei, teroarei şi războiului.

•

Un participant al concursului panamerican de automobile şi-a comandat portretul. După cum vedeţi însă, acest reprezentant al „culturii" americane nu a agăţat pictura în salonul său, ci a plimbat-o pe botul maşinii, prin toată America de Sud. (De aceea inscripţiile sunt în limba spaniolă). Inscripţia de sus proclamă: „Dumnezeu este conducătorul meu"; sub care se poate vedea anexat portretul respectivului, cu două revolvere în mâini, încadrat de inscripţia: „Pe aici a trecut Martin Corona..." ↓

↑ Ce reprezintă această fotografie? Un joc de societate într'un balamuc? Nicidecum! Vedetele din Hollywood îşi imortalizează profilul, tălpile şi mâinile imprimându-le într'o massă de ciment moale. Se execută tocmai „imortalizarea" lui John Barrymore şi — bineînţeles — acest eveniment cultural se transmite şi la radio.

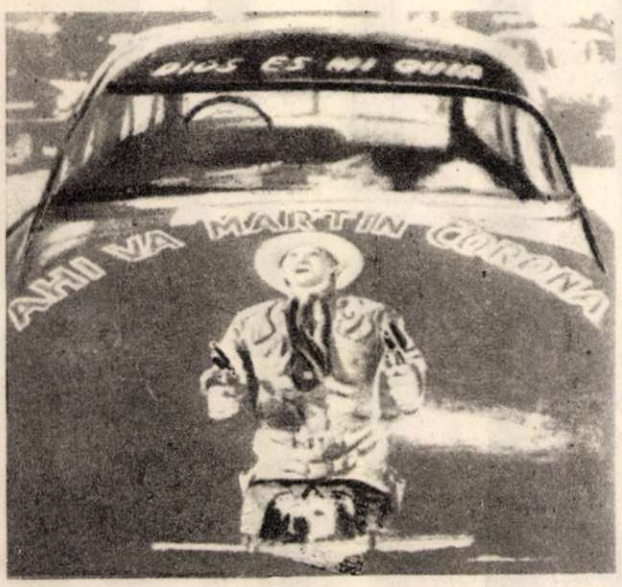

•

Două specimene ale „culturii" americane. Sculptura (?) din dreapta reprezintă respectivele intestine ale unui miliardar american reproduse în proporţii supradimensionale — după o operaţie reuşită. Ar fi bine de ştiut când i se va face acestui sculptor o trepanaţie, pentrucă o asemenea „operă de artă" nu poate fi decât produsul unui om anormal.

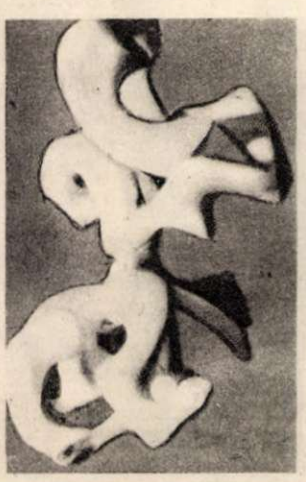

Pictura (?) din stânga, pe nume „Haos de macaroane" a fost oferită senatorului Tiburtiusdin Germania Occidentală pentru meritele sale de răspânditor al „artei" moderne americane.Frumoasă recompensă! Dar câţi dolari a primit oare senatorul pentru preocupările sale nobile?

CÂNTĂREŢUL PĂCII

Paul Robeson

Cine l-ar putea opri să cânte,
Inchizându-i glasul grav, de bas?
Cântecu-i puternic legământ e,
Inoit de oameni, ceas de ceas.

Cântecele lui răzbiră 'n vreme
Zidurile-atâtor închisori.
Pentru temniceri au fost blesteme
Dar speranţe pentru muncitori.

A cântat în Spania pe vremuri,
In Madridul brav, însângerat.
— Generale Franco, dece tremuri
Auzindu-i glasul răspicat?

In America îngenunchiată
De barbarii veacului acest,
Glasul lui răsună înc'odată,
Ca un viu, fierbinte manifest.

A cântat în China, când în ţară
Bombe-americane mai cădeau.
Pentru oastea revoluţionară
Arme, cântecele lui erau.

A cântat şi 'n Marea Uniune,
Glasul grav a răsunat din plin,
Limpede şi fără-amărăciune
Ca şi zarea Ţării lui Stalin.

...A cântat şi cântă şi acuma,
Covârşind cu glasul lui sonor
Larma celor aliaţi cu ciuma,
Urletele, sbieretele lor.

★

Cine l-ar putea opri să cânte?
Incercară unii în zadar.
Poţi opri în slavă să se-avânte
Porumbelul păcii — temerar?

Pentru ne'nfricata lui chemare,
Pentru glasul lui adânc şi cald,
Care n'are'n calea lui hotare,
A primit azi titlul cel mai 'nalt.

Numele lui Stalin încununa
Viersul viu al marelui rapsod.
Şi mai aprig glasul lui răsună —
Cântă-al temnicerilor prohod.

Cântă Robeson, cântă ne'ncetat,
Să audă 'ntreaga omenire
Glasul tău adânc, înflăcărat,
Vestitor de pace şi iubire!

Petre SOLOMON

Mai mulți cititori printre care și elevul Valentin Cazangioglu din Râmnicu-Vâlcea ne-au rugat să publicăm și o pagină pentru cei mici.

Pentru COPIII NOȘTRI

Versuri de Cicerone THEODORESCU Ilustrații de Ioana OLTEȘ

De-a v-ați ascuns

Proaspătul, călduțul vânt
Toată ziua mă dă huța.
Nu stau prins ca ciupercuța
Zi și noapte, de pământ.

Cu copiii, cât e soare,
M'aș juca de-a v'ați ascuns.
M'aș juca din floare'n floare . . .
Și mai vreau! Nu mi-e deajuns!

Mă ridic, pe vânt, mere.
Prin tot satul și orașul
Locului nu stau, mi-e greu
. . . Cine's eu?
— Ești fluturașul!

Hoțul

— Ce se vede?
— Un motan.
— Ce are'n gură?
— Un ciolan . . .
— De-unde vine?
— De'un'să vie?
Vine din bucătărie.
— Nu i-e teamă c'am să-l bat?
— Păi, dece?
— Fiindc'a furat! —

Zum-zum-zum

Zum-zum-zum
Și bâz-bâz-bâz
. . Cine bâzâie'n auz?

Bâz-bâz-bâz
Și zum-zum-zum
. . . Pleac-albinele la drum!

Și de cum dau zorile,
Și din toate florile,
Strâng la ceară
Până'n seară;
Miere bună
Ele-adună;
Aur dulce
Ne-or aduce . . .

Iepurașul

Șade'n scorbura de fag
Iepurașul mic și drag.

Se plimbase el puțin —
Și-a văzut pe Moș Martin!

Șade'n scorbura lui mică:
Nu-i mai e, acuma, frică.

— Ieși, nepoate, să te văd.
Zice ursul. (E prăpăd!)
Am venit din codru-adânc
(Zice el) . . . să te mănânc.

Dar — voinic și iepurașul —
I-a răspuns frumos, poznașul:

— Moș Martine, taci din gură,
Nu-ți ajung nici de-o friptură.
Mic sunt! Dacă m'ai mânca,
Nu-ți ajung nici pe-o măsea . . .
Moș Martine, Moș Martine,
Mie, zău, mi-ar fi rușine!

Iar pe urs atunci, se pare,
L-a cuprins rușine mare
Și se duse pe cărare.

Pictorul

Macii noștrii în rochiță
Cu-obrăjori
In culori
Mult o'ncântă pe fetiță . . .
I-a privit de-atâtea ori!

Soare. Cald.
Și dulce vânt.
Florile se mișcă blând.
Iar fetița
Zice'n gând:

— Rază bună,
Rază trează
Care florilor ești pază,
Vreau să-ți spun neapărat:
. . . Mare pictor ești tu, rază!
Știu eu,
Tu le-ai colorat

PESTE DOUĂZECI DE ANI

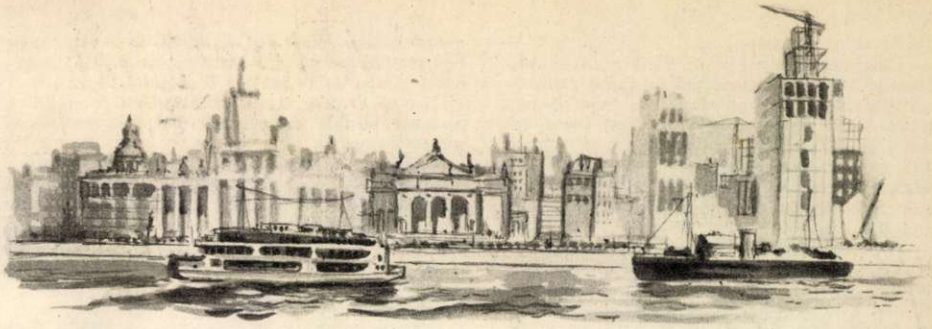

schiță

de Eugen MANDRIC

Ilustrații de Nicolae Popescu
Laureat al Premiului de Stat.

Era o zi mare pentru Dumitru Cojan. Pregătirile pentru ziua aceasta au ținut mai bine de un an și jumătate. Un an și jumătate de frământări și muncă, de îndoieli și biruințe, de creație. Iar acum, primii doi oameni străini de atelierul lui aveau să-i vadă rodul muncii de luni și luni de zile.

Pentru evenimentul acesta deosebit, sculptorul îmbrăcase haine negre, de ceremonie și-și prinsese la butonieră medalia de laureat al Premiului de Stat pe anul 1971. Era singur în atelier și aștepta pe cei mai buni prieteni ai lui: strungarul Dobre Vasile și căpitanul de vas Dobre Natalia.

Întârziau, prietenii. Sculptorul deschise aparatul de televiziune. Se transmitea din studiourile București un spectacol al Operei din Medgidia. Sculptorul mai văzuse spectacolul la Teatrul Muzical. Se îndreptă spre geam.

Afară ningea. Fulgi grei și mulți se cerneau fără sfârșit, fiecare pe un drum al său neabătut, până ce câte-o pală de vânt îi învolbura, îi împrăștia și-i aduna la un loc, veselă joacă a iernilor bogate în ger și omăt. Apoi iarăși neabătuți, fulgii cădeau liniștiți, grei și mulți. Podoaba iernii făcea mai frumos orașul și, lacom de frumuseți, Bucureștiul primea fulgii pe turnuri de palate, pe largul marilor bulevarde, își îmbrăca în ei copacii miilor de grădini, boschetele de trandafiri și castanii cheiului; Bucureștiul sclipea bucuros din toată splendoarea omătului înghețat.

Prins de privelițe, la geam, sculptorul se adânci în el însuși, și-l năpădiră aducerile aminte.

Aproape de geamurile lui, oamenii ieșeau din stația metroului. Mulți se îndreptau spre expoziția „Noile construcții ale colectiviștilor". Nu se vedea, dela geam, clădirea expoziției, dar el cunoștea intrarea monumentală spre care se îndreptau oamenii. Era acolo unde înainte fuseseră doar case joase, strivite în umbra unui bloc diform. Odinioară... Cum au trecut anii! Orașul a întinerit, el îmbătrânește...

Soneria l-a trezit din gânduri. Au venit așteptații. Și sculptorul s'a bucurat din inimă că tocmai acum va avea lângă el prieteni. Simțământul că trăește o zi mare l-a cuprins din nou. Lucrarea lui va fi întâia oară văzută și întâii vor fi prietenii lui, care-o vor vedea.

In ușă încă, Vasile l-a îmbrățișat.

— Maestre, primiți salutul muritorilor!

— Rog muritorii să-și scuture bine paltoanele.

— Primiți și un dar, maestre, pe pofta inimii.

Sculptorul privi etichetele sticlelor cu voită indiferență.

— Cotnar 1960? Putea să fie și mai vechi...

In geamurile mari fulgii băteau fără sgomot. Paharele așteptau pe masă sclipirea vinului vechi și'n colțul de cinste al odăii, unde lumina cădea într'un anume fel, aștepta sculptura învelită în pânză albă.

— Prieteni!

In glasul sculptorului se simțea emoția. Gândurile din ceasul când își aștepta invitații și prilejul cu care-i chemase, îl îndemnau să le spuie ceva deosebit.

— N'o să vă țin un discurs. Un meeting în trei nu se obișnuește. Ingăduiți-mi însă, Vasile și Natalia, să vă amintesc o zi de mult trecută. O zi dela începutul prieteniei noastre. Luați loc la masă, vă rog.

Cei doi s'au așezat. Sculptorul a turnat în pahare, apoi a tras perdelele unora din geamuri, astfel că masa rămăsese în semiîntuneric. Era tăcere. In picioare, sculptorul continuă:

— O zi de primăvară, dragii mei. După ședința când Natalia a fost primită în U.T.M. Vă amintiți? Tu, Vasile, erai secretarul organizației noastre de bază dela șantierul 1 Port. O calificai pe Natalia, pe excavatorul tău. Eu eram cioplitor în marmoră și tot dela excavatorul tău pornisem. Pe atunci șlefuiam doar piedestale și ornamente de scări, dar se spunea că am talent.

In după amiaza acelei zile, am plecat toți trei să vizităm pădurile nou plantate în jurul Bucureștiului. Erau mici, stejarii rotați de acum; abia de-un an fuseseră sădiți. La rădăcina lor musteau încă pete de zăpadă netopită. Noi doi am cules ghiocei și toporași pentru Natalia. Apoi am cântat și'n drum spre casă am discutat despre viitor. Așa se obișnuia atunci și cred că așa se obișnuește și acum, când un prieten intră'n uniunea tineretului și îl sărbătorești. Natalia ne-a spus că se va face conductoare de metrou. Tu însă susțineai morțiș că ea trebue să meargă la o facultate. „Ai perspective", îi spuneai. „Toți au perspective, la noi", ți-a răspuns ea.

Apoi tu ne-ai vorbit despre uzina în care visai să lucrezi. Doreai să construești și să lucrezi la o uzină producătoare de mari agregate electrice. Iar eu am făgăduit atunci că voi face o statuie, pentru Palatul cultural al uzinei voastre.

Mai întâi Vasile și Natalia au fost surprinși de purtarea sculptorului. Apoi s'au lăsat prinși de amintiri.

— Țineți minte?

— Da... Am condus-o pe Natalia acasă. In drum, pe o porțiune a vechiului chei, sub care Dâmbovița se mai scurgea mâloasă, acoperită de planșeul de beton, am întâlnit un bloc la mutarea căruia se lucra. Și-am stat două ceasuri să vedem cum colosul de cinci etaje își schimba locul. Atunci, în ceasurile acelea, am făcut jurământul...

— Eu voi vorbi despre jurământ, fostule secretar. Am jurat să ne înfăptuim visurile tinereții. Fiecare din noi avea în mână carnetul roșu de utemist. Și fiecare visam la carnetul roșu de comunist.

— Iar anii au trecut. A fost nevoe de cadre pentru flota Bucureștiului și Natalia a plecat la școala de marină. Tu ai devenit sculptor. Eu am construit uzina și Palatul cultural...

— Iți sunt dator statuia făgăduită atunci. Iat-o!

Cu mișcări repezi, pricepute, sculptorul a tras pânza depe lucrarea sa. Era o compoziție: un muncitor cu brațul drept arătând înainte, cu fruntea ridicată mândru în sus; purta steaua de Erou al Muncii prinsă pe salopetă și alături de el era o femeie care ținea într'o mână o carte, iar cu cealaltă mângâia capul unui pionier. Intreaga sculptură respira forță, hotărîre, avânt. Era întitulată „Oamenii uzinei noastre" și semnată într'un chip foarte original: sculptor Dumitru Cojan, fost țăran, fost ajutor excavatorist, fost cioplitor în marmoră.

Sculptura era o operă de mare preț. Vasile și Natalia l-au felicitat călduros și-abia atunci au închinat, toți trei, paharele.

— In cinstea ta!

— In sănătatea voastră!

Mai apoi s'a trecut la o amănunțită analiză a sculpturii. Și prima care a adus critici, a fost Natalia.

— Nu știu cum să-ți spun mai bine, Dumitre. Dar e totuși ceva care nu-mi place, în compoziția ta.

Dumitru Cojan a tresărit, cu toată încercarea-i de a se stăpâni. La obiecții nu se aștepta.

— Cum adică nu-ți place?

— Vezi, tu, mi se pare, nu știu dacă-i bine spus, oamenii tăi mi se par nu în totul asemănători oamenilor adevărați, dela noi.

Nu prea găsea, Natalia, cuvintele cele mai potrivite. Iar sculptorul se făcea a nu înțelege. Până că-a intervenit Vasile.

— Uite ce-i, nemuritorule, ce exprimă sculptura ta? Forța oamenilor noștri, dârzenia oamenilor noștri, avântul oamenilor noștri. Și le exprimă bine. Adevărat?

— Adevărat.

— Dar pe cine ai avut tu de model? Să luăm, de pildă, bărbatul.

— Pe Nicolae Cristea, dela voi.

— Știam. Va să zică forță, dârzenie, avânt. Dar tu știi cum trăește Cristea?

— Ba să-mi povestești tu.

— Chiar am să-ți povestesc. El lucrează în conținutul anului 1976 și are locuință pe cheiul Dâmboviței, într'un cvartal împrejmuit cu plopi. In fața blocului său e o pajiște pe care cresc numai lalele și trandafiri. Cine-i el? Unul din muncitorii noștri. Dar Cristea are propriul său automobil de fabricație românească, soția sa e medic, iar el a cântat la ultimul nostru concert, bucăți pentru vioară din Paganini.

— Și ce-i cu asta?

— Te faci că nu pricepi, ori chiar n'ai priceput?

— Mai bine ai spune ce ai de spus.

— Asta și fac. Așadar tu ai vrut să creezi chipul unui om din uzina noastră și l-ai ales pe Cristea de model. Sunt de acord. Cristea e tipic, pentru constructorii noștri de aparate. Are el forță și avânt? Din belșug. Are el dârzenie? Nu sfătuesc pe nimeni să i-o încerce. Dar cu asta ai spus totul despre Cristea și despre oamenii noștri?

— Nu, ar fi trebuit să-l fac la volanul mașinii...

— Pentru un pictor, ideea nu-i rea. In sculptură însă nu cred că merge, maestre al daltei. Ziceam că n'ai spus totul, despre ai noștri. Muncitorul și muncitoarea pe care i-ai făcut tu sunt lipsiți de bucurie. Forță și dârzenie, mă rog, câtă vrei. Dar Cristea e luminat, în realitate, de marea fericire a vieții lui. El râde, se bucură. Oamenii noștri sunt veseli, ai tăi prea încruntați.

Dumitru Cojan nu era certat, mai mult decât altții, cu autocritica. Dar pur și simplu nu înțelegea ce vor dela el.

motor pentru mari viteze. Barca va fi lansată pe uriașul lac din Munții Bistriței, cu prilejul întrecerii „Cupa de Primăvară a orașului Bicaz".

Dar ce vroiau, de fapt, Natalia și Vasile? E neapărat nevoie ca oamenii sculpturii lui să exprime bucuria?

Cam prin dreptul Institutului de Energetică, a trebuit să se oprească. Pe trotuar, un grup de tineri, în uniforma Direcției generale a Metroului, făceau un om de zăpadă. Deavalma fete și băieți, râdeau zvârlindu-și bulgări unul altuia. Apoi una dintre fetișcane s'a postat în mijloc, făcând pe milițianul.

— Liber!

Tinerii hohoteau pe întrecute. A zâmbit și el, cu nasul înfundat în gulerul de blană. Veseli băieți. Ăștia dela Metrou și marinarii Flotei Fluviale sunt vestiți în tot Bucureștiul pentru veselia lor, așa cum marinarii Flotei din Marea Neagră sunt căutați în port pentru cântece. Tinerețea, n'ai ce le spune. Și sculptorul și-a văzut de drum.

Oare or fi supărați, Vasile și Natalia? In definitiv ar și avea de ce. Oamenii i-au spus cinstit părerea lor, iar el nu s'a purtat prietenește. Și cât de frumos începuse totul... Au povestit despre jurământul lor. „Să nu-ți uiți niciodată jurământul din tinerețe" și-a amintit o frază dintr'o carte.

A cotit către Piața Bălcescu, grăbindu-se ca la o întâlnire. Ce-ar fi să se ducă la ei și să le vorbească? Să-și recunoască greșeala. Dar oare a greșit el?

Trecea prin cvartalul constructorilor de clădiri înalte. Iată cunoscuta fântână arteziană din grădina primului bloc. El a executat-o. Iarna-i oprită apa, dar pe călduri, din cei cincisprezece crini de marmoră, apa țâșnește limpede și rece. I-i drag sculptorului să-și privească lucrările. Cu aceleași gânduri s'a oprit în fața celui de al doilea bloc. Toate ornamentele fațadei, până la al zecelea etaj, au fost lucrate după desenele și sub conducerea lui. Se uită la unul din balcoanele primului etaj. Prin grilajul de fier forjat și marmora albastră, se vedea un băiețaș trebăluind c'o lopățică și c'o căldărușă de joacă

— Ce faci tu acolo, cetățene?

— Curăț.

— Și zăpada o arunci în capul oamenilor?

Puștiul se răzemase cu brațele de balustradă și-l privea cu seriozitate.

— O să te spun tatălui tău.

— Tata-i plecat, n'ai să mă poți spune.

— Unde-i plecat?

— Pe-un șantier al comunismului.

Cu obrajii îmbujorați de ger, rezemat de marmora cioplită de el, puștiul i se părea sculptorului tot ce văzuse vreodată mai frumos.

Și-a trecut mai departe. Gândea la bucuria pe care ți-o dă munca și toată viața noastră, în tot ce are ea.

Bucurie?

Au dreptate, prietenii. Da, va trebui să mai lucreze la fețele oamenilor din sculptura sa. Viața noastră se conduce după legile frumosului și legile frumosului sunt uneori aspre, pentru creatori.

A luat Metroul din stația Bălcescu, vestita stație împodobită cu scene din revoluția dela 1848. S'a încântat — pentru a câta oară? — de bogăția culorilor vitraliilor și-a zâmbit de severitatea tinerei conductoare.

La bunii lui prieteni n'a vrut să intre în casă.

— Am venit să vă iau la plimbare. E o vreme strașnică.

Nu s'au mirat, n'au făcut mofturi. Au pornit toți trei pe bulevardul troienit. Nu-și spuseră nimic deosebit, dar parcă erau înțeleși.

S'au oprit toți trei în umbra unui imens schelet metalic. Imbrăcați în haine vătuite, de sus, de pe schelele de oțel, sudorii făceau să ningă cu scântei albastre, mii și sute de mii de scântei. Se înălța un nou palat, un nou monument al epocii noastre mărețe.

— Vedeți voi, spunea Natalia, eu înconjur în fiecare zi, cu vasul meu, Bucureștiul, pe-o cale de apă nevisată înainte. Mă întâlnesc în port cu vapoare ce vin dela Moscova și le salut dela pavilion. Văd zilnic palatele noastre răsfrângându-se în Dâmbovița limpede, în lacuri și parcă tot nu mă satur de ele. Și oamenii noștri tot mai construesc.

O vreme iarăși au tăcut, prietenii.

— Știți, voi doi aveți dreptate. Voi mai lucra la sculptură. In Palatul uzinei voastre, ea va cânta forța și bucuria, nemăsurata bucurie a zilelor noastre.

Ningea, dar orașul răzbătea viguros de sub po-

— Să fie luminați lăuntric oamenii sculpturii tale, pricepi? La noi bucuria e acum o chestiune de stat, dacă vrei. Eu cred că la fețe va trebui să mai lucrezi.

— Nu, nu pricep.

Și-așa au ținut-o mai bine de un ceas. Poate că, altfel, Vasile și Natalia ar mai fi stat. Neînțelegerea le-a grăbit însă plecarea. S'au despărțit cu oarecare răceală. In atelier, sculptorul a rămas trist, singur. Trebuia să fie o zi atât de frumoasă și uite ce-a ieșit...

Și-a întors ochii către sculptură. Bucurie, bucurie. Inciudat a acoperit lucrarea cu pânza. Așa i s'a părut că-i și mai singur. Să iasă, nu mai poate rămâne în casă.

Mergea pe stradă cu mâinile înfundate în buzunare, cu buzele strânse. Ninsoarea nu contenise și el abia simțea sărutul fulgilor moi. O luă, fără țintă, pe cheiul. Pe firul larg al apei, deoparte și de alta, pe magistrală, vântul își făcea obișnuitul joc. Pe Dâmbovița în sus trecea un vas spărgător de ghiață.

Sculptorul cumpără la un chioșc, din obișnuință, ziarele de după amiază. Impăturindu-le, citi mașinal o știre din pagina întâia: Șantierele Navale București lucrează la un nou tip de barcă cu

vara zăpezii, tânăr.

— Faci bine, Dumitre. Merită să fie cântată, bucuria. Nici n'ar fi înțeleși la noi, oameni lipsiți de bucurie.

Treceau printr'un parc doar de câțiva ani plantat și, privind mlădițele trainic înrădăcinate, au dat glas unei melodii. Părea că tocmai atunci își reînoiseră jurământul din tinerețe, pentru noi visuri.

. . . . . .

E plăcut să te gândești și să scrii întâmplări posibile peste douăzeci de ani, cu siguranța că realitatea va scrie nenumărate și adevărat frumoase povestiri, într'o carte de aur care nu va avea niciodată sfârșit.

Acum vuesc mașinile în „Casa Scânteii". In anul acesta se va trage, întâia oară, cortina Teatrului Muzical. Casa Radiofoniei își înalță zidurile svelte. Inginerii proiectează palatele subterane ale Metroului; se vor înfige curând primii țăruși pe traseul Canalului Giurgiu-București. Oamenii, au și început să cânte despre viitorul minunat hotărît de partid Bucureștiului nostru.

Nu se poate ști ce va fi fiecare din noi în parte, în viitor, cum își va împlini visele, dar ce pregătim noi, pentru viața noastră, a tuturor, ce construim noi, o știm: fericirea.

PROBLEME DE ŞAH

Recentul campionat anual de şah al U.R.S.S. a fost urmărit cu mare interes de şahiştii din întreaga lume. Intrecerea a fost într'adevăr pasionantă. Ea a demonstrat atât clasa înaltă, neegalată, a maeştrilor sovietici consacraţi, cât şi progresele remarcabile făcute de elementele tinere. In urma campionatului, teoria şahului s'a îmbogăţit cu noi realizări şi partidele disputate pot fi considerate excelente materiale de studiu. Partida care urmează este una din cele mai valoroase ale acestui campionat.

DESCHIDEREA RETI

Alb: *M. Botvinnik* Negru: *B. Goldenov*

1.c4 e6 2.g3 d5 3.Ng2 d:c4 (Jucând cu negrul într'o partidă cu Keres, la campionatul mondial 1948, Botvinnik a continuat aci cu 3... d4, ceeace este mai bine) *4.Da4+ Dd7 5.D:c4 c5 6.Cc3 Cc6!?* (Permite următoarea manevră a albului, prin care se slăbesc pionii negri depe flancul damei) *7.Db5 a6 8.N:c6! b:c6 9.Da4 Tb8 10.Cf3 f6 11. d3 Ce7 12.Cc4 e5* (Negrul încearcă să obţie superioritatea în centru pentru a compensa slăbiciunea poziţiei sale de pioni pe flancul damei) *13.Nd2 Cd5 14.Nu5 Ne7 15.e4!* (Cu mutarea aceasta începe aşa zisul „joc de mijloc combinativ" în care Botvinnik excelează. Fără să se teamă de crearea unui pion slab la d3, albul complică jocul, bazându-se pe superioritatea dinamică a poziţiei sale) *15... Cb4 16.O-O-O! Dg4* (Pionul d3 nu putea fi luat, deoarece după *16... C:d3+ 17.Rb1!*, calul negru ar fi rămas legat pe coloana „d") *17.Ce1 Nd7 18.a3 Cd5 19.Dc2* (După *19.e:d5 c:d5* negrul ar fi recâştigat calul cu joc bun) *19... Tb5* (Apără indirect calul d5) *20.f3 De6 21.Cg2* (Albul pregăteşte deschiderea decisivă a jocului) *21... O-O 22.The1 Tfb8 23.f4 Nf8.* (Insfârşit, negrul a eliberat un câmp de retragere pentru calul din d5, a cărui poziţie era cam nesigură, dar acum albul şi-a concentrat forţele pentru atacul decisiv) *24.f e5 f:e5 25.e:d5 c:d5 26.Cf4* (Continuarea cea mai tare) *26... Dh6 27.T:e5 d:c4 28.Th5! Df6 29.Nc3 Df7 30. d:c4 g6 31.T:d7!* (Un sacrificiu frumos care decide imediat partida în favoarea albului) *31... D:d7 32. C:g6! T5b6* (Calul nu putea fi luat din cauza 33.Th8 + urmat de Th7 +) *33. C:f8 R:f8 34.T:h7 Dg4 35.Df2+* şi negrul a cedat deoarece nu putea para matul.

E. RUHLIS
Premiul 1—2 la concursul dela Sverdlovsk, 1946

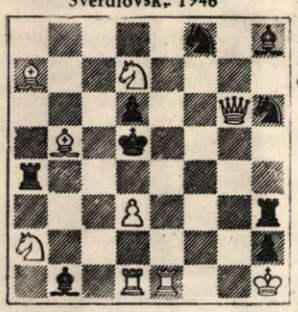

Albul dă mat în 2 mutări

N. R. Dezlegările problemelor de şah pot fi trimise pe adresa Revistei noastre, căsuţa poştală 56.

SOLUŢIA PROBLEMEI DE ŞAH DIN NUMARUL TRECUT

In ultima poziţie, regele alb este în şah, astfel că matul nu poate fi obţinut decât prin luarea turnului negru din e8, cu pionul f7. Dar în ce trebue transformat pionul? Numai în cal, pentru a nu putea permite regelui să fugă prin g7. Deci 1. f7: e8 C! Acum negrul nu poate muta decât dama. La 1... D e5 urmează 2. C: g4 mat, iar la 1... D d4 2.C f5 mat. Este de remarcat că în cele trei probleme ale schiţei noastre pionul alb f7 s'a transformat pe rând în turn, nebun şi cal!

YANKEII DUPĂ CHEF

In oraşele Europei occidentale ocupate de trupele americane, apare din ce în ce mai des inscripţia: „AMI, GO HOME!" (Yankei, căraţi-vă acasă!). Ocupanţii distrug aceste inscripţii, dar, dimineaţa, ele apar din nou..

Doboriţi de somn, yankeii dorm ca după-o trudă grea cum se'ntâmplă totdeauna băutorilor sadea.

Şi au făcut din ei o frază bună — aşa cum se cuvine „Ştergeţi-o, yankei, acasă!". Nici nu se putea mai bine!

(după „Ogoniok")

Publicând — cu începere din numărul de faţă — o rubrică de filatelie, revista noastră răspunde astfel sugestiei exprimate într'o scrisoare de cititorul nostru tovarăşul C. I. Topolschi, tehnician la uzinele „Republica" din Bucureşti.

FILATELIE

Prezentăm cititorilor emisiunile de timbre apărute în ultima vreme în ţara noastră.

La 1 Octombrie 1952 a apărut un timbru de 55 bani, închinat zilei Forţelor Armate ale R. P. R. Timbrul de culoare albastră are dimensiunea de 26/42 mm. şi a fost imprimat în coli de 100 bucăţi dantelate pe hârtie velină cu filigran R. P. R. Sistem de imprimare în heliogravură.

La 7 Octombrie, cu prilejul Lunii Prieteniei Româno-Sovietice, s'a pus în circulaţie o reuşită serie de timbre, formată din două valori: *a)* 55 bani, culoarea roşu-cărămiziu. Acest timbru cu tematica „U.R.S.S, ţara care construeşte comunismul, se află în fruntea luptei pentru pace" poate fi considerat cea mai bună realizare a anului; *b)* valoarea a doua de 1,75 lei, culoarea sepia-brun, are drept subiect prietenia româno-sovietică.

In ziua de 20 Octombrie a fost pusă în circulaţie o serie de timbre dedicate mişcării de cultură fizică şi sport. Emisiunea se compune din două valori: 20 bani, culoarea albastră (canotaj pe lacul Snagov) şi 1,75 lei culoarea roşu-violet (paradă sportivă pe stadionul Republicii).

Cu ocazia comemorării centenarului morţii lui Nicolae Bălcescu a apărut o emisiune de două valori, având un desen unic, reprezentând portretul lui Bălcescu.

Valorile de 55 bani, culoarea verde-cenuşiu şi 1,75 lei, culoarea galben-muştar, au dimensiunea comună de 28/33 mm. şi au fost imprimate în heliogravură în coli de 100 bucăţi dantelate pe hârtie velină cu filigran R. P. R.

„Constituţia construirii socialismului" a fost omagiată la 5 Decembrie 1952 printr'un timbru de 55 bani, culoarea verde-cenuşiu.

Timbrul având dimensiunea de 28/33 mm. înfăţişează noua stemă a Republicii Populare Române, precum şi realizări ale regimului de democraţie populară.

Cu prilejul celei de a 5-a aniversări a proclamării Republicii Populare Române, s'a pus în circulaţie la 30 Decembrie un timbru de 55 bani, culoarea roşu, galben şi albastru.

Datorită stăruinţei şi unor inovaţii ale muncitorilor şi tehnicienilor Fabricii de Timbre, s'a reuşit prezentarea unui timbru, care din punct de vedere tehnic depăşeşte tot ce s'a imprimat la noi în materie de timbre, în ultimii zece ani.

Timbrul cu o dimensiune de 34/44 mm. a fost imprimat în coli de 25 bucăţi dantelate, pe hârtie velină cu filigran R.P.R.

MODA

Fustă cu vestă. Se poartă cu diferite bluze sau pulovere. Fusta este croită în diagonal, cu cute călcate. Reverul vestei e împodobit cu o bentiţă diagonală. Ambele modele sunt executate într'un atelier de Stat de comenzi.

Taior cu revere lungi, încheiat la un nasture. Mâneca are mânşete late, iar buzunarele sunt căscate şi cu clape mari. Fusta strâmtă, cu cută în faţă şi spate.

ANIMALE DIN BĂRĂGAN

Cap de spurcaci

Pe întinsul stepei e liniște. Deodată se aud, din apropiere niște șuierături subțiri, scurte. Aceste sunete vin depe malul șanțului din marginea drumului, de unde ne privește fix, un mic animal, așezat în două lăbuțe și imobil ca un țăruș, care din pricina culorii blănii sale, de-abia se poate distinge pe fondul cenușiu-gălbui al stepei. Este popândăul, care în Bărăgan se numește pință, un animal rozător de mărimea unui șobolan, fără coadă, cu niște urechiușe

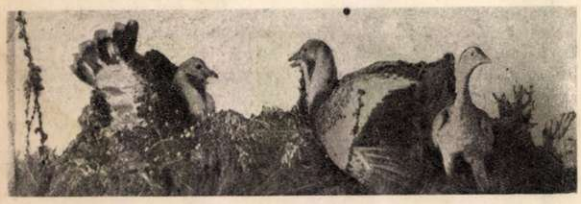

Grup de dropii

înguste și cu niște ochi mari și vioi.

Cum ne îndreptăm spre el, o zbughește, cât ai clipi, în gaura de alături, care corespunde unei vizuini complicate. In această vizuină popândăul își duce viața, își crește puii și își adună provizii de iarnă, formate din semințe de cereale. Este deci un animal vătămător agriculturii.

Mult mai departe de așezările omenești, pe întinsul Bărăganului, trăiesc dropiile, păsări mai mari decât curcanii și al căror colorit general este adaptat mediului de stepă.

Fiind o pasăre sedentară, dropia rămâne în țara noastră și în timpul iernii. De dușmani se apără zburând, deși zborul acestei păsări mari este destul de greoi. Când poleiul îi prinde însă penele aripelor, dropia nu mai poate zbura și atunci se apără prin fugă. Totuși, un om călare pe un cal bun, o poate ajunge și omorî chiar cu bâta, așa cum s'a și făcut în trecut.

Astăzi însă, asemenea mijloace de vânătoare sunt cu desăvârșire interzise și s'au luat toate măsurile pentruca această pasăre rară să fie protejată și să se poată înmulți din nou, în condiții optime.

Mult mai rar ca dropia mare este spurcaciul, sau dropia mică, care, spre deosebire de prima, este o specie migratoare. Trăiește în aceleași locuri ca și dropia și adesea se amestecă în cârdurile dropiilor mari.

Raul CĂLINESCU

Popândăul comun

CUVINTE INCRUCIȘATE

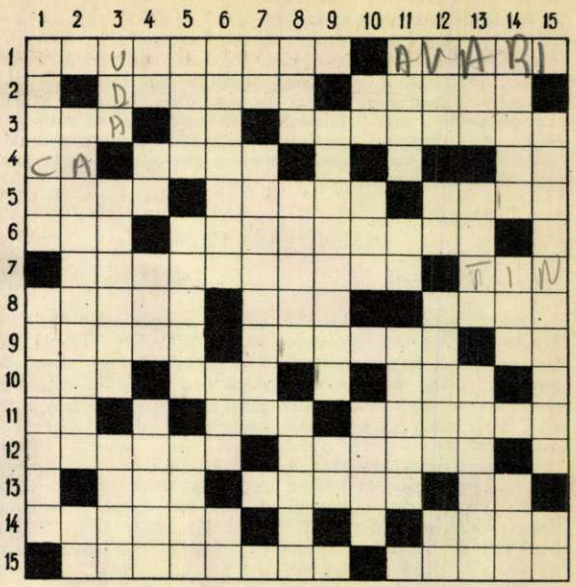

ORIZONTAL: 1) Buldog anglo-saxon, prim atâtător la război al Albionului. — Sgârciți. 2) Mijloc de înrobire al imperialiștilor americani, fetiș după care aleargă cu limbile scoase guvernele marshallizate. — Zdruncină tot mai des și așa zdruncinatul sistem capitalist. 3) Provincie japoneză, aflată, ca întreaga Japonie, sub dominație yankee. — Pronume. — Timbre în serie. 4) Calciu. — Miliardar de peste ocean, și-a creat o armată de mercenari pentru a înfrânge revolta exploataților săi. — Pronume. 5) Localitate în Belgia. — Boală cumplită, frecventă în coloniile imperialiștilor. — Parte a motocicletei. 6) Pronume. — Călău al poporului italian, slugă prea plecată a Wall-Street-ului. — 7)... Și alta, răposată, din Germania occidentală. — Păstrez. 8) Prima vertebră în... Nordul Africii. — Interjecție în jocul copiilor. — Social-trădător francez, fost satrap la ministerul de interne. 9) Pentru totala aservire economică a Franței a fost mult devalorizat, aceasta ducând la o sărăcire continuă a poporului. — Nume dat la țară surorilor mai în vârstă. — In titulatura vechilor domni. 10) Literă cirilică. — Sat căzăcesc. — O! dece? 11) Leșie. — Câmpie. — Ceeace sunt în fond guvernele care au aderat la șandramaua agresivă a Atlanticului. 12) Țară europeană, al cărei popor se ridică tot mai aprig la luptă împotriva ocupanților americani. — Gâdele poporului spaniol, protejat odinioară de naziști, iar astăzi de rechinii din Wall-Street. 13) Rocă sedimentară. — Aliment. — Prepoziție... muzicală. 14) Unealtă a miliardarilor yankei, compromis în fel de fel de afaceri veroase și, însfârșit, debarcat cu prestigiul definitiv zdrențuit. — Metodă otomană folosită de imperialiști pentru a-și atinge scopurile lor mârșave cu ajutorul tuturor lepădăturilor. 15) Primul revanșard dela Bonn, înglodat până în gât în politica agresivă a canibalilor americani. — ...Și un frate bun cu acesta, care a fost un timp în fruntea marionetelor dela Paris.

VERTICAL: 1) Formă de exploatare feudală. — Intrat într'o societate. 2) Cartierul general al celor mai înrăiți dușmani ai omenirii. — Rea (mold). 3) Stropește. — Nedeslușit. — Dud. 4) Literă elină. — Notă muzicală. — Ospătărie (vechi). — Spirite. 5) Cleopatra în familie. — Sorbitură. — Țară bogată în petrol, prilej de adâncire a contradicțiilor anglo-americane. 6) Oraș în Olanda. — Portită. — Se oferă... un simbol chimic. 7) Pomadă. — Cel mai înrăit dușman al democrației în Franța; caricaturiștii îl văd ca o... girafă. 8) A slujit ani de zile la ONU murdarelor interese ale imperialiștilor yankei. — Documente diplomatice; la imperialiști au denumiri de... oceane și conținut agresiv. — Domenii de influență; le disputâ între ei imperialiștii și, bine înțeles, deobicei câștigă monopolurile americane. 9) Și-a vândut numele «planului» de jaf american, intitulat cu cinism «ajutor». — Simbolul radiului. 10) Dimpotrivă. — Jocuri de culori. — Cu-ale lui trei coroane... s'a pus în mod rușinos în solda agresorilor americani. 11) Păcăliți (fig). — Erbiu. — Capriciu. 12) Podgorii. — Lucrez pământul. — Trebuie să apere sănătatea oamenilor. — Pronume muzical. 13) Literă slavonă. — O potaie ticăloasă, dar «curajoasă»: latră la elefant (după o fabulă de Crâlov). — Argilă bună pentru porțelan. 14) Este stoarsă prin crunta exploatare a masselor muncitoare. — La antipodul lui «colo». — Fir. 15) General ratat, asasin calificat, în rezumat... speranța iluzorie a beliciștilor yankei. — Oraș în Franța.

Cuvinte rare: Awa, Alna, Gur, Ay.

Acest număr cuprinde 4 planșe în culori cu aspecte dela complexul C.F.R. — „Griviția-Roșie" — București

CATRENE

de S. RUDEANU și I. AVIAN

Servilul

— Ești cam servil, așa se spune
în toată instituția noastră...
— Nu sunt, tovarășe director,
Dar... dacă spuneți
dumneavoastră...

desen de I. Doru

Autocritica formală

— Autocritica ți-o faci mereu
cu foc
Și-ți însușești întotdeauna critica!
Da'n munca ta tu nu te'ndrepți
deloc!
— E just. Imi fac autocritica!

desen de E. Taru

Critica de jos în sus

Șeful — Cu critica de jos în sus
Sunt de acord și-i foarte bine!
Dar fiți atenți! Cum v'am mai
spus:
Nu mult prea sus că... dați de
mine!

desen de E. Taru

Birocratul

— Inovația-i de maestru
Dar aplic-o peste-un an...
— Pentruce?
— Pe-acest trimestru
Nu am prevăzut-o'n plan!

desen de I. Doru

Pe cea de a treia pagină a copertei: La S.M.T. din Segarcea, regiunea Craiova; șefa de brigadă Ciobanu Constanța împreună cu Firu Ion (dreapta) și Manca Marin (stânga) pregătesc tractoarele pentru campania agricolă de primăvară.

Pe ultima pagină a copertei: Pista pentru sărituri de ski dela Poiana Stalin.

REDACȚIA
București, Str. Dobrogeanu Gherea, 8 — Raionul Lenin, Telefon: 4.36.29, 4.87.31

ABONAMENTE: la toate ghișeele oficiilor poștale din țară și la secțiile raionale de difuzare a presei

PREȚUL ABONAMENTELOR: 6 luni: 12 lei — un an: 24 lei.

Rugăm pe cititorii noștri să trimită corespondența pe adresa: Revista „Flacăra", căsuța poștală nr. 56.

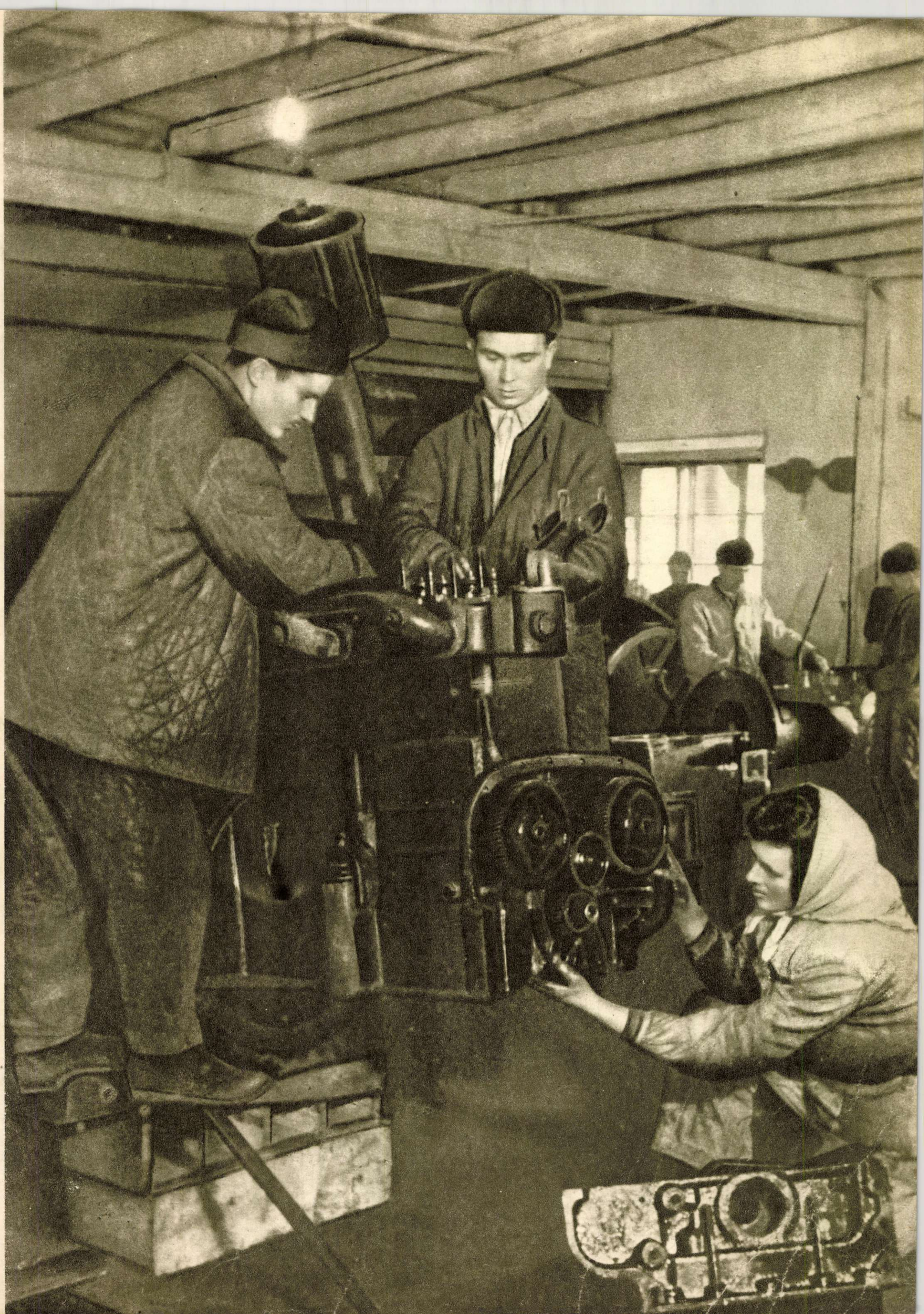

PRETUL 2 LEI

58.969

FLACĂRA

Nr. 3 — MARTIE 1953

Ședința de lucru a postului utemist de control; se discută calitatea produselor.

„Ai dat lucru bun, tovarășe!" Frezorul Radu Depârâțeanu, fruntaș în producție, este felicitat de Dumitru Calomfirescu dela postul utemist de control.

UTEMIȘTII IN ACȚIUNE

Era târziu, străzile se liniștiseră. Pe poarta uzinei „Dinamo" ieșeau doi tineri. Cel mai subțirel, cu bărbia ascuțită, îl prinse de braț pe celălalt și-i spuse cu hotărîre:

— Tovarășe Tudor și uzina noastră trebue să aibă un post utemist de control!

— Așa-i, încuviință Șandor Tudor, secretarul organizației de bază U. T. M. a uzinei „Matyas Rakosi". Fabrica noastră așteaptă de mult un asemenea post.

— Îl vom înființa! se însufleți Calomfirescu Dumitru, subțirelul. Ceeace am învățat dela tovarășii de aici o să ne prindă bine.

Discuția asta a avut loc anul trecut, în Noembrie.

★

In hala încăpătoare a turnătoriei dela „Matyas Rakosi" macaraua cea mare încremenise: încheeturile ei cereau câteva lagăre noi de bronz. Dar cei ce alergaseră la magazie s'au întors posomorîți: nu mai există nicio asemenea piesă. Ce-i de făcut? Intervenție la aprovizionare, comandă specială în afară, referate, aprobări...—zile prețioase în care macaraua, atât de necesară, să zacă neputincioasă!

Găman Vasile își adună în grabă tovarășii din postul utemist de control. La ședința-fulger fu chemat și inginerul Ștefănescu Iulian.

— De unde să facem rost de bronz pentru lagăre? îi întrebă el.

— Din rebuturile de cuzineți și bucșe ce zac fără niciun folos în atelier! răspunse unul dintre băeți.

Propunerea membrilor postului a găsit îndată ajutorul inginerului.

Și după opt ore, în hala turnătoriei, macaraua cea mare uruia din nou veselă cărând în ghiarele ei puternice piese grele de oțel, iar utemiștii din atelier erau în întrecere pentru recuperarea timpului pierdut.

★

Inginerul Dragomirescu trecea aproape în fiecare zi prin atelierul de mecanică fină. A trecut, nu odată, pe lângă un polizor peste care de vreo trei-patru luni se așternea nestingherit praful; dar nu l-a băgat în seamă. Muncitorii i l-au arătat de multe ori, gazeta de perete a postului utemist de control pomenea mereu de polizor, dar inginerul Dragomirescu și maistrul Năstase se plimbau mai departe prin secție tot așa de senini, ca acum patru luni.

La începutul lui Februarie utemiștii din postul de control i-au adus aminte nu numai de polizor, ci și de altele. In sfârșit, de data asta inginerul Dragomirescu și maistrul Năstase și-au luat un angajament solemn: în șase zile îl vor pune în funcțiune.

Au trecut și cele șase zile, iar polizorul... tot nu era gata. In aceeași zi, la gazeta de perete s'a afișat un articol, care i-a desmorțit deabinelea pe inginer și pe maistru, și a doua zi polizorul era reparat.

★

De câteva zile, la cabinetul tehnic putea fi văzut un tânăr înalt, șezând la o masă cu o grămadă de cărți în față: era utemistul stahanovist Stelian Furtună. Alături, la o altă masă, stătea inginerul Ștefănescu Iulian. Cei doi tovarăși dela postul utemist răsfoiau amândoi cu înfrigurare; nu se puteau împăca cu gândul că mașina de gravat nu are creionaș de wolfram.

După câteva zile stahanovistul și inginerul au venit la tovarășul Popescu Nicolae, secretarul de partid, cu chipurile strălucind de bucurie.

— Am găsit wolfram, tovarășe secretar! Il vom scoate din electrozi speciali. Mâine facem experiența.

Și la 20 Februarie mașina de gravat lucra din nou.

★

Autobuzul înțesat de muncitori străbătea strada acoperită cu zăpadă proaspătă. Intr'un colț, Găman Vasile se înțelegea cu Calomfirescu Dumitru, tovarășul său din postul utemist de control și prieten bun.

— Știi, Vasile, la secția de mecanică fină nu funcționează de câteva zile două pompe de apă dela strunguri.

— Da? Mâine dăm pe-acolo neapărat.

Reportaj și fotografii de A. LOVINESCU

Utemiștii dela postul de control verifică temeinic; nu le scapă deficiențele din producție.

Pagina I-a a copertei: — Oamenii muncii din agricultură știu că îndeplinirea cincinalului în patru ani, depinde și de munca lor. Pentru a obține o recoltă bogată, numeroși țărani muncitori din Slobozia, regiunea București, au alcătuit o întovărășire agricolă. Tractoarele S. M. T.-ului brăzdează adânc ogoarele lor. Arăturile sunt cercetate cu grijă de agronomul S. M. T.-ului, Ștefan Mihăescu (dreapta), Lazăr Troacă, președintele întovărășirii și brigadiera șefă de echipă Maria Popescu.

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ LUNARĂ SOCIAL-POLITICĂ
ŞI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 3 MARTIE 1953 ANUL II

UN MINUNAT PROGRAM DE MUNCĂ

...16 Februarie 1953. Zi de iarnă, zăpadă ca şi atunci... In acelaş loc, în aceeaşi curte erau adunaţi oamenii. De astădată zăpada nu mai era înroşită de sânge: acum, roşii erau florile, drapelele, cravatele pionierilor... „*Griviţa Roşie*“ a cinstit cu emoţie, cu recunoştinţă adâncă, memoria fiilor ei căzuţi în Februarie 1933. Cu ea şi-au unit gândurile, inimile, toţi constructorii României socialiste, întreg poporul muncitor. Aniversarea luptelor desfăşurate acum douăzeci de ani s'a transformat pretutindeni într'o măreaţă manifestare a dragostei poporului pentru partid, pentru conducătorul lui iubit, tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Ceferiştii au întâmpinat aniversarea prin noi şi noi succese în lupta pentru îndeplinirea Cincinalului în 4 ani. In zilele premergătoare lui 16 Februarie au avut loc la Bucureşti lucrările Consfătuirii pe ţară a ceferiştilor, în cadrul căreia au fost analizate posibilităţile de ridicare a activităţii transporturilor pe căile ferate la nivelul corespunzător dezvoltării economiei naţionale. In centrul acestei Consfătuiri se situează expunerea tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej care reprezintă pentru muncitorii ceferişti ca şi pentru oamenii muncii din întreaga ţară, un document de o deosebită însemnătate, un minunat program de muncă. Tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej i-a numit pe ceferişti „*detaşament combativ, harnic şi de nădejde al clasei noastre muncitoare*“ arătând că acest detaşament organizat a stat în primele rânduri ale clasei muncitoare, în toate marile acţiuni conduse de Partid.

„*Deaceea* — a spus tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej — *poporul nostru muncitor se mândreşte cu ceferiştii. Deaceea partidul nostru are convingerea că realizările obţinute de ceferişti în lupta pentru refacerea şi dezvoltarea căilor ferate până acum sunt o chezăşie că ei vor fi în stare să înlăture lipsurile serioase şi greutăţile existente la calea ferată şi să ridice calea ferată — cea mai importantă ramură de transport a ţării — la nivelul cerinţelor dezvoltării rapide a economiei naţionale a Republicii*“. Pe baza expunerii tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej, guvernul a hotărît elaborarea unui proect de măsuri privind ridicarea nivelului de trai al ceferiştilor şi îmbunătăţirea întregului sistem feroviar al ţării. Aniversând luptele glorioase din Februarie 1933, poporul nostru muncitor şi-a exprimat din nou ataşamentul său de nesdruncinat faţă de cauza păcii şi socialismului.

Tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej, Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Române, rostindu-şi expunerea la Consfătuirea pe ţară a ceferiştilor.

Aspect din sală în timpul Consfătuirii.

Moroeni

Din carnetul unui ziarist

UN TRANSPORT NEOBIŞNUIT

Gara era înţesată de mulţime din Petroşiţa şi Moroeni. Oamenii se uitau curioşi la colosul negru şi mare cât o casă. Un fecior se apropiase şi silabisea stăruitor inscripţia cu litere ruseşti: *Zavod „Kuibîşev"*, *Moskva* depe transformatorul ce cântărea 38.000 kg. Cu toţii discutau însufleţiţi despre acest oaspe sosit din Răsărit, despre hidrocentrala care în curând va da lumină electrică.

Taifasul conteni o clipă când sosiră descărcătorii şi cele cinci tractoare cu tălpi de şenile groase.

Treaba se porni, anevoioasă şi complicată:

— Hei rup! Hei rup!

Namila de oţel se supunea cu greu. Inserarea împrăştia un întuneric gros, curioşii se risipiseră care'ncotro, pe la casele lor, dar în gara Petroşiţa, lupta cu transformatorul nu înceta o clipă.

Abia noaptea, târziu, a fost câştigată cea dintâi bătălie, dar nu şi cea mai grea: transformatorul fusese descărcat. Dar cum să-l transporţi până la hidrocentrală?

A doua zi, în crăpatul zorilor, când s'au strâns iar în jurul lui, cernea o ploaie măruntă şi deasă. Transformatorul părea împlântat în pământ. Lângă el, „Kirov"-urile, uriaşe tractoare, păreau nişte gângănii minuscule. Deodată în locul săgeţilor reci, de ploaie, începură să cadă fulgi mari, ce acoperiră în scurtă vreme pământul c'un ţol alb de zăpadă strălucitoare.

Inginerul şef îşi înălţă înveselit capul, şi chipul i se înseninâ: Da, o sanie e cel mai nimerit lucru! E singura cale, de-altfel. Şi în jurul colosului de fier forfota se înteţi: unii aduceau scânduri, alţii frânghii, legături de metal, ciocane, topoare.

Când înserarea coborî din nou „pasagerul" era aşezat în sanie.

Au pornit atunci spre şantier. Cinci zile şi cinci nopţi a durat acest transport de pomină. Zăpada se topise, lăsând un noroi clisos, şi ploaia curgea necontenit, dar cei din jurul saniei n'aveau de gând să se dea bătuţi. Fiecare ceas era scump, hidrocentrala trebuia să intre în funcţiune cât mai curând cu putinţă.

... Cu paşi de melc, convoiul înainteză totuşi frământând noroaiele până'n glesne. Oamenii taie araci din pădure, îi aştern pe drum şi sania e târîtă mai departe. In calea tractoarelor se iveşte un stâlp de telegraf. Nu poate fi ocolit în niciun fel. Atunci, cu băgare de seamă să nu rupă sârmele, muncitorii scot stâlpul, deschid drum transformatorului, şi după ce acesta a trecut, stâlpul e aşezat iar la locul lui.

— Trebue să scurtăm drumul tovarăşi! Pe şosea, în urcuş, nu mai putem înainta!

Toţi au fost de părerea inginerului şef, şi-astfel convoiul acesta neobişnuît a luat-o pieziş peste vadul Ialomiţei.

— Hei rup! Hei rup!

Au tăiat copaci, au aşternut araci în cale, au pus vinciuri. Muncă încordată de comunişti, zi şi noapte, fără întrerupere.

Câtă vreme se tăia un luminiş în pădure ori se demonta un gard, tractoriştii erau trimişi cu sila la culcare câte-un ceas, două...

Şi ploaia duşmănoasă, rece, curgea mereu din găleţile cerului. Alt vad, apoi albia Ruşeţului. Mereu înainte! Ialomicioara, şosea, pădure, tot mai aproape de ţintă...

— Ura!

Au ajuns! Nu mai ştiau ce să facă de bucurie. Călătoria transformatorului a luat sfârşit după cinci zile şi cinci nopţi de încordare a tuturor puterilor.

Montatorii lui Marcu Haralambie, sudorii lui Ion Dragomir, dulgherii lui Sicoe Petru, toţi l-au primit cu urale prelungi.

In mijlocul lor, Vladimir Ivanovici Burţev, inginerul venit din acelaş oraş în care fusese construit uriaşul transformator, pentru a ajuta pe montatorii noştri, zâmbea fericit şi strângea mâinile tractoriştilor, şoptind emoţionat: „Haraşo! Haraşo!"

INFRUNTÂND GREUTĂŢILE

Fulgi moi se legănau de câteva zile deasupra văii. Pământul era desfundat, noroiul lipicios se prindea de încălţăminte îngreunând paşii, vântul sufla nemilos şi totuşi, dealungul

S. Irşov a venit direct dela Canalul Volga-Don pe şantierul Moroeni. Impreună cu specialistul sovietic E. Gorojinschi el transmite muncitorilor noştri bogata sa experienţă.

Trei tractoare puternice remorchează transformatorul uriaş construit la uzina „Kuibîşev" din Moscova. Transportul transformatorului constitue el însuşi o epopee.

conductei, oamenii lucrau cu îndârjire. N'ai fi putut spune a cui muncă era mai grea, a montatorilor ori a sudorilor. Nici vântul, nici frigul, nici munca anevoioasă, nimic n'ar fi izbutit să-i clintească.

Pe panta cu o înclinare de 53 de grade, zeci de tuburi de câte zece mii de kilograme fiecare, aşteptau să fie aşezate cap în cap. Sus, pe versantul muntelui, se opinteau din greu trei granice: unul trăgea tubul depe vagonet, altul îl ţinea sus, iar al treilea îl aşeza încet în şanţul conductei. Aici oamenii vorbeau puţin. Era deajuns ca Marcu Haralambie să-i arunce o privire lui Dumitrache, pentru ca acesta să înţeleagă că trebue să dirijeze tubul mai spre dreapta, iar când făcea semn că a isprăvit, Lobodan începea betonarea.

La o consfătuire, Marcu Haralambie le-a spus oamenilor săi:

— E greu şi frig, dar noi construim hidrocentrala care va da, cea dintâi, curent patriei. Putem noi lucra ca nişte meseriaşi oarecare atunci când toată ţara îşi are ochii aţintiţi asupra noastră? E clar că noi trebue să montăm aşa cum n'a mai montat nimeni, şi să dăm conducta înainte de termen.

Oamenii lui Haralambie au dat din cap a încuviinţare, apoi s'au aşternut pe treabă, într'adevăr nu ca nişte meseriaşi oarecare. Montarea fiecărui tub a fost o luptă eroică încununată de bucuria izbânzii. Şi conducta a fost montată în numai trei luni şi zece zile în loc de şase luni.

I. I. VALENKIN ŞI SUDORII

— Nu merge, şi pace!

Aşa-i spunea de nenumărate ori Mina Ţăruş lui Dragomir.

Dragomir, pe pieptul căruia luceşte «Ordinul Muncii» cucerit la termocentrala Ovidiu II, comunistul care a ştiut să facă faţă celor mai grele împrejurări, lucrând în locurile cele mai dificile, se străduieşte să găsească metode ca sudorii să poată lucra şi în astfel de condiţii. Dar oamenii sunt necăjiţi: presiunea e mare, iar poziţia în care sunt nevoiţi să lucreze e incomodă. De când a început sudarea conductei caută o ieşire, dar în zadar.

Atunci a sosit la ei un oaspe nou — Ilarion Ivanovici Valenkin. Cum a venit i-a şi ajutat să iasă din impas: o nouă poziţie de sudare. Şi Valenkin, meşterul tăcut, «cu mâini de aur», cum îi spun oamenii, sudor vestit în întreaga Uniune Sovietică, încă în acea zi s'a angajat să specializeze zece sudori depe şantier.

EROI

— Am trei copii — ne povesteşte Dumitru Caracaleanu, maistru şef al instalaţiei electrice. Fiecare din ei e legat de câte un şantier. Unul s'a născut la Bumbeşti-Livezeni, altul la Salva-Vişeu, al treilea aici, la Moroeni. Familia mea s'a mărit pe şantiere... Sunt fericit şi mândru de asta. De aici ne vom duce cu toţii într'un oraş mare care se va transforma şi el într'un şantier. Voi lucra la reconstrucţia socialistă a oraşului.

Lângă hidrocentrală este un panou de onoare. Alături de fotografia lui Caracaleanu, altele, sumedenie.

Tovarăşul Negrescu, secretarul organizaţiei de partid, evocă amintiri din trecutul apropiat.

Privim fotografia lui Petre Sicoe, dulgherul, Nicolae Moraru, bătrânul miner, Pateli Teodor, inginerul constructor, Ciorobu Grigore, un alt dulgher, şi prin faţa noastră se perindă, ca într'un film, imaginea celor povestite de tovarăşul Negrescu.

Uzina e construită mai jos de nivelul Ialomiţei, pentru a se mări puterea căderii de apă. Conducta forţată trebuia să ia forma unui arc peste Ialomiţa. Căsoaiele pe care s'au pus stâlpii de susţinere a conductei trebuiau făcute chiar în apă. Şi deşi era Septembrie, ceaţă, frig, ploaie, Petre Şicoe şi oamenii săi n'au şovăit o clipă. O săptămână întreagă au lucrat în apa rece a Ialomiţei; spumele albe le loveau îmbrăcămintea de cauciuc, dar ei nu încetau lucrul. Sicoe şi oamenii săi lucrează acum la construirea altei hidrocentrale.

La excavaţia de sub pârâul Raciu, au năvălit apele, s'au produs surpări de teren. Timp de trei luni nu s'a putut înainta. Într'o duminică, echipa lui Nicolae Moraru s'a dus în sus, înspre izvoarele Raciului. Au tot căutat crăpăturile, locul unde se infiltra apa în stâncă. Era ger, ghiaţă. Oamenii lunecau, cădeau, făceau haz, dar uneori se loveau serios. Spre seară au găsit crăpăturile, într'un loc unde chiar un excursionist încercat în urcuşuri periculoase ar fi ezitat să se catere. Au injectat mortar de ciment reuşind să devieze firul apei. Moş Moraru, om de aproape 60 ani, cu mustăcioara scurtă şi privirea blândă, a venit de hac infiltraţiei.

AŞA VA FI!

Incerci un simţământ deosebit văzând un şantier în care lucrările sunt aproape terminate. Clădirea albă a hidrocentralei e gata. Se montează transformatorul. Staţia de cuplare e gata: nu aşteaptă decât curentul... Moara de piatră tace. Panta înclinată dela Gâlma, unde vagoneţii circulau neîntrerupt cu piatra dela carieră, e pustie, liniştită. Vagoneţi, utilaj, betoniere, stau în curte, aşteptând să înceapă lucrul pe alt şantier. Doar câte o betonieră mai mestecă plămada pentru lucrările de finisaj. Nu mai

Ani în şir Ialomicioara şi-a dus la vale apele, fără niciun folos pentru oameni; acum energia ei va alimenta uzine şi şantiere; în sute de gospodării se va aprinde lampa lui Ilici... Aceasta îi însufleţeşte pe stahanoviştii Dragomir şi Ţăruş la fapte eroice în muncă.

e nici furnicarul de oameni care mişuna pe aici. Tuneliştii au plecat. In locul lor au venit montatorii şi sudorii. Iată şi noii sosiţi: generatorul uriaş pe care scrie „*Uralski Zavod*", conducta cu tuburile ce poartă inscripţia „*fabricat la Leningrad*", turbinele, portalul, barajul.

Flăcările aparatelor de sudură lovesc fierul conductei împrăştiind jerbe de scântei.

Tânăr, energic, cu ochii vioi, sudorul Ion Dragomir ne vorbeşte despre hidrocentrală ca un adevărat specialist. Totul va fi automatizat. Doar şase oameni vor manevra maşinăria complicată a hidrocentralei şi asta mai mult ca supraveghetori. In camera de comandă, curată ca o farmacie, cu parchet pe jos, cu aparate de măsură şi control, dacă vei apăsa pe un buton totul va merge ca dela sine. Presiunea uleiului va deschide vana din sala maşinilor, apa va năvăli spre turbine, ele se vor învârti din ce în ce mai repede, până la 375 ture pe minut. Totul va dura cel mult trei minute. Şi curentul va porni.

— Imi place foarte mult electricitatea şi tot ce este legat de ea — ne mărturiseşte Dragomir. Am fost la Ovidiu II, acum terminăm lucrul aici...

— Care din şantierele electrificării urmează, deci?

Dragomir răspunde zâmbind:

— Am alte planuri. Am petrecut un an în Uniunea Sovietică, pentru specializare, la uzina de turbine „*Stalinskaia*" din Leningrad şi la „*Ordjonikidze*" din Moscova. Ceeace am văzut acolo nu voi uita toată viaţa. M'au uimit mai ales aparatele de sudură automată. Am studiat mult problema asta. Am întocmit şi proecte. Visul meu este construirea unei fabrici de asemenea aparate la noi în ţară.

Visul lui Dragomir se va împlini desigur. Doar un vis cutezător a fost nu demult şi construirea acestei hidrocentrale. Ca şi la Moroeni visuri minunate prind viaţă pe tot întinsul patriei noastre, devin realitate.

Sandu MANEA

Pe locurile acestea altădată pustii, s'a ridicat un adevărat oraşel. In unele din vilele albe semănate în umbra pădurii va locui personalul hidrocentralei.

ASȘA A BIRUIT

reportaj de N. VĂLMARU

Există un fel de fiziologie a ţiţeiului, sau un fel de tipic al acestui drumeţ mofturos. Intr'o sondă nouă, ţiţeiul erupe singur, fiind împins afară de propriile lui gaze. Intr'o asemenea sondă, ai putea să crezi că nu este nicio activitate. Câteva tuburi negre, un manometru, iată toată aparatura. Parcă nu s'ar petrece nimic. Dar dacă te apropii şi pui mâna pe tuburi, simţi pulsaţia crâncenă şi fierbinte a ţiţeiului, ca un sânge violent care trece prin vinele gâtlejului în clipele de mare mânie. Drumeţul acesta viforos străbate cale lungă şi neagră.

In acest drum, de aproape trei kilometri, gazele sunt mai sprintene decât ţiţeiul. După o vreme ele se cheltuiesc, şi lichidul vâscos rămâne pe drum, ca un călător istovit. Atunci oamenii îi trimit gaze dela suprafaţă, sau îl absorb cu pompele.

După un timp, însă, drumeţul oboseşte deabinelea. Nici gazele şi nici pompele nu-i mai pot veni într'ajutor. In asemenea împrejurări, întreprinzătorii capitalişti părăseau sondele. Socoteau jaful încheiat şi porneau după alte prăzi. Sondele părăsite împânzeau întreaga regiune, oferind ochilor un spectacol trist, ca şi cum ar fi fost o pădure cu copacii trântiţi la pământ şi lăsaţi acolo. Abia tehnica sovietică a rezolvat problema, şi a arătat că asemenea sonde sunt mine încă bogate de aur negru. Metoda recuperărilor secundare, şi o serie de alte minunate metode sovietice au fost aplicate cu un succes nemaiîntâlnit, în anii aceştia. Rezultatele obţinute erau un imbold spre noi metode de lucru, mai îndrăzneţe. Comuniştii din Boldeşti au luat o iniţiativă frumoasă. Era pela începutul lui Octombrie, când avu loc şedinţa aceea de neuitat.

...Au discutat mult atunci.

Un grup de comunişti, în frunte cu secretarul comitetului de partid, făcuse o propunere limpede: să se aplice, planificat, toate metodele sovietice. Şi forajul rapid, şi coloana unică, — tot, tot.

Erau fel de fel de oameni acolo. Ingineri cu experienţă, maiştri cu părul albit, mă rog, petrolişti trecuţi prin ciur şi prin sită. Nu părea prea uşor să schimbi felul de muncă de o viaţă'ntreagă al unora.

Se încinseră discuţii aprinse.

Ceru cuvântul un inginer. Părea din cale-afară de emoţionat:

— Eu sunt de acord să aplicăm, în întregime, mica mecanizare — spuse el. Dar ne lipsesc materialele, ne lipsesc multe. Să nu ne pripim... (Se dovedi însă curând, că inginerul fusese acela care se pripise cu recomandarea lui).

La aceste „argumente" contraargumentară cei mai mulţi. Bocioacă, directorul de atunci, se'nscrise la cuvânt, îmbujorat ca niciodată la faţă. Mircea Jinga, dela planificare, demonstră negru pe alb că se poate. La fel făcură şi ceilalţi, până când temerile se împrăştiară cu totul. Când, după ceasuri lungi de discuţii şi după nenumărate emoţii hotărîră să aplice, planificat, chiar de-a doua zi, complexul de metode sovietice propus de comunişti, inginerul ce luase cuvântul dădu semnele unei mari bucurii. Înţelesese bine ce lucru minunat este să te iei la întrecere cu timpul.

...Munca de lămurire *„în jos"* nu fu nici ea un lac liniştit, pe care plutesc lebedele. Stahanovistul Dumitru Gheorghe avu o consfătuire furtunoasă cu brigada. Sondorii dela gura puţului nu păreau să înţeleagă prea bine cum vine treaba asta nouă. Păi nu, zău! Ce, aveau să înveţe din nou meseria? Nu merseseră destul de bine lucrurile şi până atunci?

— Ia te uită! făcu nemulţumit Gheorghe State. Altă bătaie de cap...

— Ce, nu era bine cum era? îi luă partea Nicoară Soare, şi se uită în ochii lui Alexandru Aldea, să vadă ce gândeşte.

Dar Aldea nu mai trebuia iscodit în acest fel. El îşi trase şapca mai pe ochi, ca şi cum l-ar fi bătut prea tare lumina în faţă, şi-şi spuse părerea:

— Nimic de zis, cine a născocit *„m ca mecanizare"* a avut cap bun pe umeri. Dar mie nu-mi vine, fraţilor, să pun mâna pe clestele Zalkin. Nu-mi vine şi gata...

Oamenii lui Cristoiu se făcură foc de necaz:

— Auziţi-l cum vorbeşte! spuseră ei cu crâncenă mustrare. Mai bine cu cleştele cu lanţ, ai?

— Mai bine, se'ncăpăţână Aldea (dar fără prea mare siguranţă în glas). Dac'aşa am fost învăţaţi...

— Lasă, că învăţul are şi desvăţ! făcu filosofic unul din echipa lui Stan Micu. Pe vremea capitaliştilor lucram doi la gura puţului. Cum ţi se păreau, Aldeo, penele *„Texas"*?

— Grele, răspunse cel întrebat, şi se încruntă ca la o amintire neplăcută.

— Dar acum? Ai? E mai uşor?

— Mai uşor, zise Aldea, încă încruntat.

— Dar corvoada schelei îţi plăcea?

— Ducă-se dracu'! spuse sondorul.

— Vezi! făcu triumfător omul din echipa lui Micu. Te-ai învăţat cu binele pân'acu' — şi — acu', gata, nu mai vrei...

Aldea nu mai spuse nimic. Incercă cleştele Zalkin, uitându-se la el ca la o năzdrăvănie picată din cer. După o săptămână, să nu fi încercat să-i fi spus să lucreze după sistemul cel vechi. S'ar fi cătrănit la faţă şi ţi-ar fi spus vreo două, să le ţii minte...

...Oamenii din brigada stahanovistului păţiseră câteva belele mai înainte.

Odată se rupsese prăjina pătrată din gât. Toată garnitura de sapă a rămas în puţ, atunci. Gândiţi-vă bine: să găureşti un kilometru, un kilometru şi mai bine, şi să-ţi rămână sapa în străfunduri — cine ştie unde, în pontic sau în meotic!

— Ce facem? se întrebară, cu inima la gură, sondorii.

— Să introducem dornul! propuse cineva din brigadă...

Stahanovistului îi plăcu propunerea. Ii telefonară chiar atunci inginerului.

— Trimiteţi dornul la 804. Urgent, tovarăşe inginer. Il trimiteţi?

— Il trimitem, făgădui inginerul.

Şi s'a ţinut de cuvânt. După o serie de manevre, sondorii izbutiră să degajeze sapa.

Altădată (asta era în schimbul lui Cristoiu) echipa trase afară garnitura raptă.

După multe ore de muncă garnitura era afară: o trăseseră din fundul pământului, dela o adâncime de peste doi kilometri...

Dar toate astea se'ntâmplau mai demult, atunci când metodele sovietice se aplicau pe sponci şi pe dibuite. Astăzi brigada stahanovistului ia în primire o sondă nouă, la care vor aplica acele strasnice metode de lucru despre care au vorbit pentru prima dată cu atâta entuziasm, atunci, în zilele acelea pline de pasiune din Octombrie. După două luni şi ceva, cunosc bine metodele şi au avut răgaz să le verifice. Poate că şi statul de salarii vorbeşte ceva despre asta. Maistrul Cristoiu, 1500 de lei — ajutorul Iancu Ştefan 1100 lei — podarul Rusu, la fel. *„Nu e rău"*, face stahanovistul, vorbind despre câştigul oamenilor săi...

★

Moş Alecu s'a supărat foc pe Florea Pârvu, secretarul de U.T.M. Uite, oamenii sunt martori, să spună ei singuri dacă n'are dreptate. Până la şedinţa aceea, pe nimeni nu-l avea moşul mai la inimă ca pe tânărul acesta cu părul numai cârlionţi, cu faţa smeadă, mereu zâmbitoare. Dar, auzi vorbă, să-l critice pe el, om bătrân, în văzul şi'n auzul unei adunări întregi! Să-l facă de două parale,

Metoda sovietică propusă de stahanovistul Stan Vasile a fost însuşită de întreaga secţie. Rezultatul: productivitatea cazanelor a crescut simţitor. →

„Cartea este prietenul nedespărţit al tuturor muncitorilor înaintaţi" — le spune sondorilor ← secretarul Comitetului de Partid.

INIȚIATIVA

ba, colac peste pupăza, să-l invite să-şi facă şi autocritica, adică *„să se ponegrească“* chiar el pe el! Aida-de! Prea o ia razna, uneori, tinerelul ăsta. Şi ce? I s'a năzărit cumva că e buricul pământului? Că poate să-i judece el pe cei bătrâni? Că are temei să le dea sfaturi, ba să-i pună (cu asta nu se'mpacă, mai ales, moşul) să-şi facă şi autocritica! Că n'a prelucrat cu brigada metodele sovietice, bine-bine, aşa este, aici a brodit-o.

Dar a venit el să-l întrebe: *„măi, moş Alecule, poate-ai pătimit ceva, vai de capul dumitale, că eşti bătrân şi te-o fi prins rugina pe undeva?“* Aşi, s'a pus pe critică, ca besmeticu', şi dă-i cu critica, şi dă-i, şi dă-i... Lasă, să-l critice. Moşul a tăcut chitic tot timpul şedinţei, numai printre buzele sbârcite părea să morfolească unele vorbe neînţelese.

Peste două zile, tânărul cu părul cârlionţat a plecat la sonda 832. Părea din cale afară de preocupat. Avea câteva proecte care-i stăteau la inimă de mai multă vreme. Ce-ar fi să organizeze o lectură colectivă cu *„Atelierul de foc?“*—se'ntreba el. Oamenii or să se convingă mai bine, citind romanul, de puterea minunată a criticii şi a autocriticii, or să'nţeleagă mai adânc şi rostul consfătuirilor de producţie, atunci când acestea sunt bine organizate. S'ar mai putea face şi altceva. O iniţiativă frumoasă a tinerilor din Boldeşti—da, da, o iniţiativă. O iniţiativă, dar ştii cum? Să-i meargă vestea la toate schelele din ţară, aşa cum a mers vestea cu iniţiativa lui Dumitru Arjan dela Târgovişte. Uite, ar fi bine să recomande brigăzii utemiste a lui Ion Vasile să scoată *pasul* afară în cinci minute, în loc de şase. Ar fi, mai întâi, numai un minut, apoi ar fi mai multe, că-i cunoaşte el bine pe băieţii lui Ion Vasile: când or apuca să 'ncălzească, nu se mai lasă cu una, cu două. Şi ce nume să-i găsească iniţiativei, aşa, ca să fie şi mobilizator şi uşor de ţinut minte? Poate că... poate că...

...A ajuns la sondă. Işi roteşte privirea de jur împrejur, şi simte că s'a petrecut o schimbare. Se apropie şi cercetează atent lucrul oamenilor, pune mâna pe scule, stă de vorbă cu unul şi cu altul. Al naibii moş Alecu, ăsta! In două zile şi-a instruit straşnic brigada şi, ia te uită la ei, aplică fără cusur toate metodele! Incântat, tânărul îl cată cu ochii pe brigadier şi-i zâmbeşte din toată inima, ca unui copil căruia vrei să-i ierţi poznele. Dar moş Alecu se preface că nu bagă de seamă privirea băiatului, şi meştereşte ceva de unul singur, ca omul căruia nu-i arde de fleacuri. Secretarul de U.T.M. nu se lasă nici el. Vine înspre brigadier şi-l bate prietenește pe umăr:

—Vezi că se poate, moş Alecule? îi spune, cu o blândă mustrare.

Brigadierul se căzneşte să-l privească chiorîş, dar nu poate. Zâmbetul îl dă iute de gol:

—Lasă, că prea mi-ai zis-o la şedinţă, răspunde, mai cu ţâfnă, mai în glumă.

Tânărul îşi roteşte din nou privirea peste sonda întreagă, cu un aer mulţumit şi visător. După o vreme zice:

—Aşa e critica, nea Alecule. Nu vezi că e bună?

...Povestea cu cazanele a început mai demult. Intr'o bună zi Vasile Stan a dat peste o cărticică şi a început să o frunzărească mai întâi. Dar, băgând de seamă că în ea se vorbea despre fochişti, s'a pus să citească dela prima până la ultima filă, ca şi cum toată ştiinţa lumii s'ar fi aflat acolo. Când a ajuns la pagina unde se spunea că în Uniunea Sovietică se spală un cazan la 5000 de ore, n'a mai putut să rabde. Şi-a tras cizmele de cauciuc şi s'a dus înfipt la Gheorghe Coman, şeful de secţie.

—Ce scrie aci? l-a întrebat pe Coman, şi i-a vârît cartea sub nas.

Şeful de secţie a citit cu răbdare fila întreagă, şi a răspuns domol:

—Se prea poate. Sovieticii au metode speciale...

—Speciale, nespeciale, eu te'ntreb: noi ce facem?

Vasile Stan era cuprins parcă de fierbinţeală. Coman rămăsese însă calm.

— Ştii ce? i-a zis şeful de secţie, după o vreme de gândire. Hai să'ncercăm şi noi. Dacă ne ţinem punct cu punct de ce scrie acolo, musai să reuşim...

După două luni, echipa lui Stan Vasile spăla cazanele la 60 de zile. După trei luni, le spăla la 90 de zile. După şase luni intervalul ajunsese la 120 de zile. Stan, care între timp fusese confirmat stahanovist, fu chemat la comitetul de partid:

— Iţi propunem, îi spuseră tovarăşii de acolo, să îndrumi toată secţia să aplice metoda. Primeşti?

— Primesc, răspunse scurt stahanovistul, şi se îmbujoră dintr'odată la faţă.

Avu mult de furcă cu oamenii. Ion Gligore îi spuse pe şleau:

— Pe mine să mă slăbeşti cu d'ald'astea. Sunt om bătrân, şi nu-mi place să mă izmenesc. Eu ştiu una şi bună: cazanului i-e dat să-l speli la cinşpe zile...

Ion Sasu, focar, bătrân şi el, se arătă şi mai încăpăţânat:

— Nu spăl, aşa, şi să-mi dai în scris. Ce, să sboare cazanul în aer?

Dar cel mai breaz vru să fie tot Gheorghe Moise:

— Taie-mă, spânzură-mă, că nu înţeleg. Nici la lună odată nu m'aş încumeta să las cazanul. Lasă-mă, nea Vasile, nu mai mă prelucra, că vorbeşti la pereţi...

Era un bai la mijloc. Oamenii erau nevoiţi să spele deseori cazanele pentrucă nu cunoşteau tratarea chimicală a apei. Intreprinzătorii capitalişti nu-şi băteau capul cu aşa ceva. Dacă explodă un cazan şi omora zece sau douăzeci de oameni, dividendele nu se resimţeau (Proces-verbal: obiectul — accident de muncă; cauza — imprudenţa muncitorilor; efecte — societatea e păgubită cu un cazan...).

Trebuia lucrat în direcţia asta, şi nu era prea uşor. Vasile Popescu şi Stoica Mărăscu îi veniră însă într'ajutor. Coman continuă să-l încurajeze, cu aerul lui de om care ştie să-şi păstreze întotdeauna cumpătul:

— Loveşte-te de pragul de sus, ca să-l vezi p'ăl de jos. Trebue să ară-

La sonda No. 739, graficul oglindeşte zilnic cu exactitate succesele petroliştilor în întrecerea socialistă.

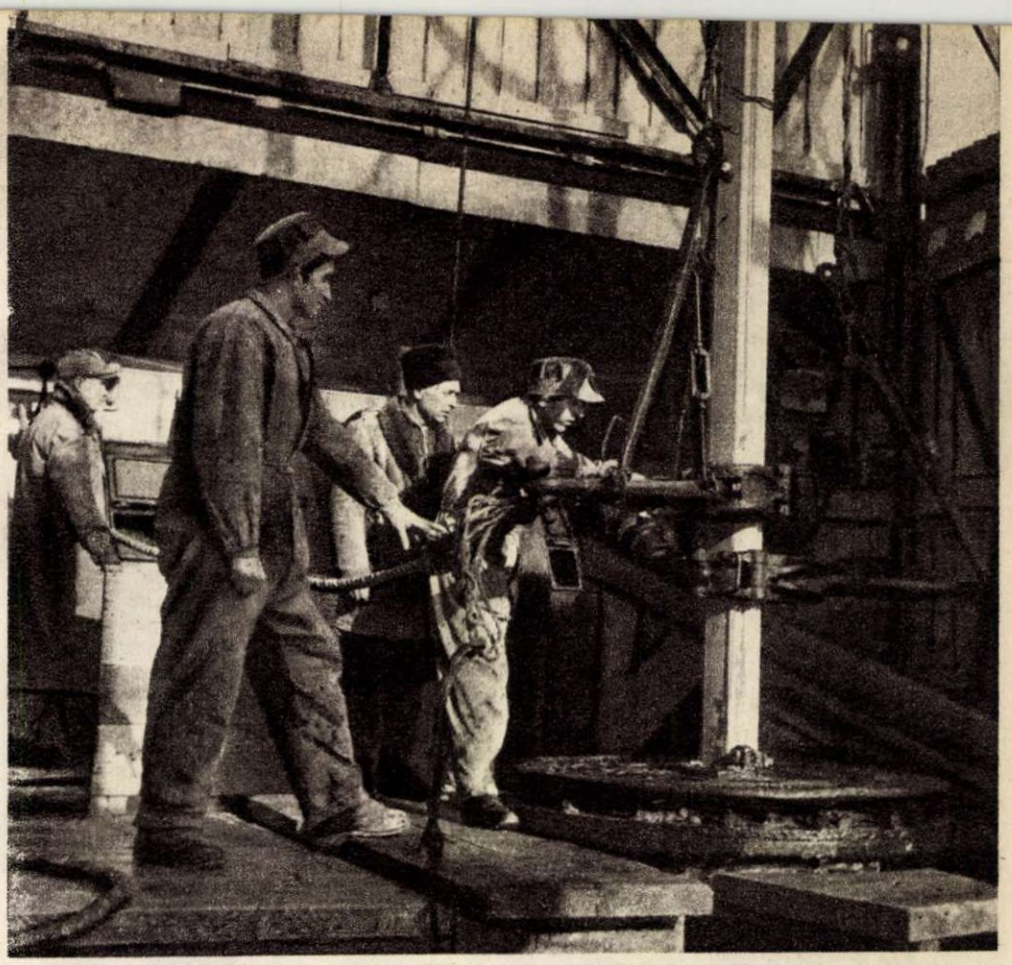

La „Schela Tineretului“ tânăra generaţie de muncitori ai sondelor nu-şi precupeţeşte eforturile pentru a scoate din adâncuri „aurul negru“.

Clipe de răgaz petrecute cu folos: Moş Alecu, brigadierul, recomandă tinerilor săi tovarăşi o broşură despre folosirea metodelor sovietice.

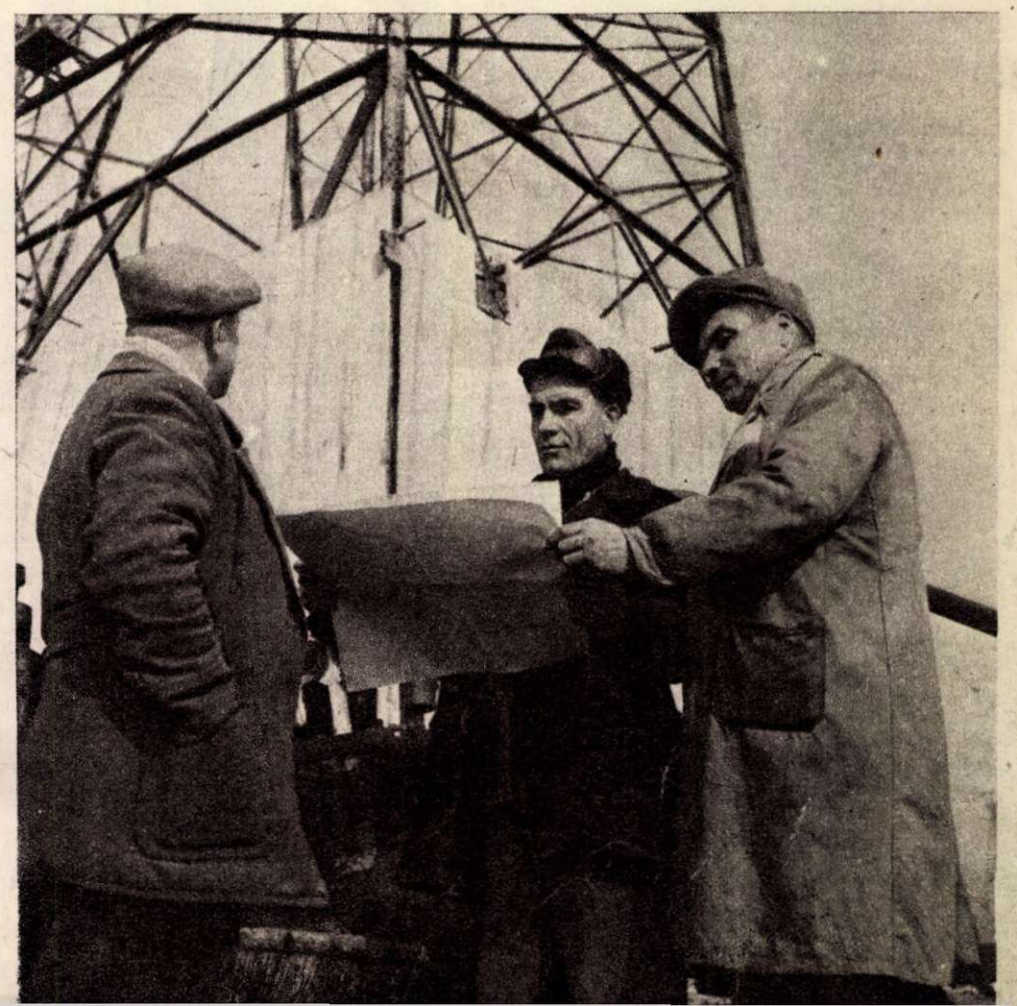

tăm oamenilor care este cauza exploziilor.

După câteva luni de zile erau baterii care spălau la un interval de o sută cincizeci de zile. Accidentele dispăruseră cu totul. Productivitatea crescuse la procente de necrezut. Lucru firesc: cazanele erau scoase din producție la intervale din ce în ce mai mari fiind spălate din ce în ce mai rar. La sonda stahanovistului Rujoiu nu se oprise niciun cazan timp de optzeci și opt de zile. Unii căscară gura:

— Ia te uită! ziseră ei cu mirare.

Gheorghe Moise spuse în taină:

— Să încercăm și noi, că n'o fi foc. Merge — bine. Nu merge — o lăsăm baltă.

Încercă și echipa lui. Ajunseră să spele la o sută și opt zile. Toate bateriile făcură la fel. Când întreaga secție începu să aplice metoda, Vasile Stan se duse la gară și-și scoase bilet de tren pentru băi. Așa concediu, mai merge...

Dar numai după două zile, Coman se pomeni cu o ilustrată. Înfățișa niște munți falnici, cu creste pleșuve. Pe dos, stahanovistul scria: *„Mă odihnesc de minune, și nu-mi lipsește nimic. Vezi, scrie-mi dacă la bateria lui Mironescu se tratează apa, cum le-am spus..."*

★

...Cu *turboburul* a fost și mai și. Turboburul este o metodă nouă de săpat până la stratul de țiței, cu o productivitate nemaicunoscută. Comunistul Ștefan Lăcustoiu fu cel dintâi care începu să lucreze după sistemul acesta. El își câștigă în scurtă vreme o faimă deosebită în întreaga schelă. Când, într'al patrulea *marș* sapa înaintă în pământ cu o viteză de câteva ori mai mare decât cea obișnuită, sondorii rămaseră într'atât de uimiți încât s'ar fi putut bănui că nu le vine să-și creadă ochilor. Ajutorul de maistru, Ion Moală, spuse cu o deplină încântare:

— E nemaipomenit! Abia acu' o să'nvățăm ceva sondărie...

— Să vedem, să vedem! făcu prudent moș Mănăilă.

Dar, când la al cincilea și la al șaselea marș *„minunea"* se repetă, moșul nu mai conteni nici el cu vorbele de laudă, și vestea se răspândi, chiar în ziua aceea, la toate sondel. Ce a urmat, mai apoi, e lesne de înțeles. A fost un adevărat pelerinaj la sonda lui Lăcustoiu. Brigadierul se arătă gazdă politicoasă. El răspunse la toate întrebările și-și conduse musafirii peste tot. Turboburul cucerise inimile și făcuse ca în mințile mai tuturor sondorilor să se nască înflăcărate proecte...

Așa au pornit inițiativa lor comuniștii dela schela Boldești. A fost o muncă stăruitoare, înverșunată. Cu atât mai aspru trebue criticată direcția și comitetul de întreprindere al Oficiului pentru faptul că nu au urmărit rezultatele și extinderea acestei minunate inițiative.

★

Boldeștii sunt o schelă vastă. Este peste putință ca, în această călătorie care durează multe ceasuri, șoferul să nu-ți povestească o mie și unul de amănunte în legătură cu aplicarea metodelor sovietice în schelă. Oamenii de aici au o uimitoare memorie a cifrelor. Ei cunosc pe dinafară aproape o sută de numere de sondă, fiecare cu povestea și pățaniile ei:

— Ți-am spus cum a fost cu 753. Dar să vezi ce s'a 'ntâmplat cu sondorii dela 802...

Au început lucrările!

Hotărîrile partidului și guvernului privitoare la reconstrucția socialistă a Capitalei și la construirea metroului din București, prind viață.

1

Într'o margine a Capitalei, urgisită ani și ani de „gospodarii" capitaliști care o transformaseră în depozit de gunoaie, în bălți pe lângă care roiau țânțarii, într'un focar de infecție, — a început construirea „Parcului de Cultură și Sport 23 August". Peste câteva luni se va ridica aici o grandioasă construcție. Pe șantier au fost aduse excavatoare și alte mașini cu ajutorul cărora va fi nivelată o suprafață de 25.000 m. pătrați. Aici se va construi un teatru în aer liber cu 4000 locuri, se vor amenaja un lac, un aquarium cu diferite specii de pești, un loc special pentru păsări răpitoare și păsări de baltă... Pe altă porțiune a parcului se vor construi: un stadion uriaș prevăzut cu tot ce e necesar marilor întreceri sportive, două bazine de înot, o scenă în amfiteatru și 24 terenuri de sport.

2

Nu demult pe străzile Capitalei au răsunat pași tinerești și cântece avântate: soseau în București sute de brigadieri utemiști pentru a lucra la noile construcții cultural-sportive din Capitală. Muncind pentru înfrumusețarea Bucureștiului, tineretul țării își pregătește Capitala pentru marea sărbătoare a păcii și prieteniei: Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților ce se va desfășura în acest an la noi.

3

Recunoștință fierbinte poartă poporul nostru muncitor partidului drag, care a inițiat înfrumusețarea Capitalei patriei noastre cu un minunat metrou! Privind sondagiile pe care specialiștii le fac în diferite puncte ale Capitalei, parcă vezi stațiile îmbrăcate în marmoră, cu frescele sclipitoare și boltile luminoase ale sălilor subpământene, scările rulante pe care vor circula sute de mii de oameni, trenul elegant ieșind ca un fulger din tunel și oprindu-se încet la peronul luminat ca de lumina zilei... Sondagiile ce se fac acum urmăresc obținerea unor probe de pământ care vor fi cercetate în laboratoarele geotehnice. Rezultatele cercetărilor vor folosi la definitivarea proectului de construcție a metroului. În fotografie: se fac sondagii în Cișmigiu.

Cu multă căldură a fost sărbătorită împlinirea a cinci ani de activitate publică a Ansamblului artistic al Consiliului Central al Sindicatelor. Cu prilejul aniversării, s'au acordat înalte titluri și distincții unor membri ai acestei formațiuni artistice fruntașe. În fotografie: tovarășul dr. Petru Groza, Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale, înmânând decorația tovarășei Florica Avramescu din Ansamblul artistic al Consiliului Central al Sindicatelor.

Nu e mult de când vestitul strungar sovietic Kolesov a elaborat metoda tăierii intensive a metalelor — și în industria noastră metalurgică s'a și născut o puternică mișcare pentru însușirea acestei metode, a cărei utilizare — după cum spune strungarul stahanovist N. Vasu, Erou al Muncii Socialiste — „permite o creștere considerabilă a productivității muncii, realizându-se în același timp o calitate superioară și importante economii de energie electrică". Iată-l pe Eroul Muncii Socialiste, N. Vasu, folosind pentru întâia oară la noi metoda Kolesov a cărei aplicare se extinde acum în întreaga țară

Frumoasă victorie a obținut Al. Toluș, câștigătorul Turneului Internațional de Șah al R.P.R. În fotografie: acad. Mihail Sadoveanu, președintele Comisiei Centrale de Șah, oferă o cupă eminentului maestru sovietic.

Oamenii muncii din sectorul de stat al agriculturii se străduesc să asigure anul acesta aprovizionarea în măsură tot mai mare a orașelor cu legume și zarzavaturi. Iată un aspect dela experimentarea metodei sovietice de cultivare a legumelor prin răsad în cuiburi nutritive, la G.A.S. „Nicolae Bălcescu" din comuna Periș, regiunea București.

*

Cunoscutul quartet „Smetana" din R. Cehoslovacă, format din J. Novak, L. Kostecky, J. Rybensky și A. Konaut, a dat o serie de concerte în țara noastră, fiind călduros apreciat de auditori.

Palmiro Togliatti, secretar general al Partidului Comunist Italian.

PALMIRO TOGLIATTI

— a 60-a aniversare a naşterii sale —

La 26 Martie 1893 se destăşura la Genova, ca şi în alte părţi ale Italiei, tradiţionala sărbătoare *„Il giorno delle Palme"*. Acesta a fost motivul pentru care copilului familiei Togliatti, care vedea atunci prima oară lumina zilei, i s'a dat numele de Palmiro.

In Palmiro, colegii lui de şcoală nu vedeau pe atunci decât un elev muncitor, modest şi liniştit, care — sărac fiind — cu greu îşi putea continua studiile.

Pentru a putea ajunge la universitate, Togliatti luptă să obţină bursa *„Fundaţia provinciilor"*. Printre cei trei bursieri mai figura un nume: Antonio Gramsci. Tânărul acesta îl interesă pe Togliatti dela început. Ei deveniră prieteni.

La Torino, Gramsci şi Togliatti simt pe propria lor piele mizeria şi exploatarea. Insetat de cunoştinţe, Togliatti studiază istoria, filosofia, literatura, istoria artei, medicina, ştiinţele juridice; atenţia sa este îndreptată îndeosebi spre studiul ştiinţelor sociale, spre studiul marxismului. Citindu-l pe Marx şi intrând în legătură cu muncitorii din Torino, el se convinge că nu poate rămâne numai între cărţi. Se alătură cu trup şi suflet mişcării socialiste.

Izbucneşte războiul. Togliatti e nevoit, ca şi atâţia alţii, să îmbrace haina verde-cenuşie de soldat. După terminarea războiului, el revine lângă muncitorii din Torino, pentru care va lupta de acum înainte în paginile presei socialiste. Mai întâi la *„Avanti"*, apoi la *„Ordine Nuovo"* şi la *„Il Comunista"*. Dar acum viaţa sa şi a lui Gramsci se identifică tot mai puţin cu linia partidului socialist existent atunci.

In 1921, la Congresul XVII-lea al partidului socialist, dela Livorno, fracţiunea comunistă condusă de Gramsci şi Togliatti părăseşte şedinţa cântând „Internaţionala" şi se întruneşte în altă sală. Aşa a avut loc primul Congres al Partidului Comunist Italian.

Deabia înfiinţat, partidul se va şi vedea pus faţă în faţă cu cel mai feroce duşman al mişcării muncitoreşti: fascismul. In 1922 *„cămăşile negre"* invadează Roma. Guvernul cedează şi Mussolini devine stăpânitor.

Pentru Partidul Comunist Italian, lupta în ilegalitate care va începe nu mult după aceea, va avea ca obiectiv principal smulgerea ţării din ghiarele fascismului şi instaurarea republicii democratice. Până la ieşirea comuniştilor din ilegalitate, numele lui Togliatti este legat de orice acţiune a partidului şi a mişcării de eliberare: de curăţirea partidului, în 1929, de oportuniştii deviatori de dreapta; de *„Congresul Italian"*, care condamnă în 1935 agresiunea fascistă din Abisinia; de participarea la rezistenţa Spaniei republicane, ca şi de organizarea puternicelor greve şi a altor acţiuni muncitoreşti, în plin regim fascist. Ca secretar al Internaţionalei Comuniste, Togliatti devine cunoscut şi drag proletariatului din întreaga lume.

Apoi a venit anul marii cotituri: Armata Sovietică aplică agresorilor hitlerişti lovitura de moarte, la Stalingrad. Evenimentele se succed cu repeziciune. Massele populare conduse de comunişti răstoarnă dictatura fascistă; partidul iese din ilegalitate. Chemarea partidului, chemarea lui Togliatti răsună răspicat pentru toţi oamenii muncii din ţară: *„Să izgonim şi să zdrobim pe cotropitorii hitlerişti!"*

Milioane de italieni răspund acestei chemări. Muncitori, ţărani, intelectuali din toate colţurile ţării pun mâna pe armă pentru a-şi cuceri libertatea visată de atâţia ani.

... De atunci şi până azi este cunoscută creşterea forţei şi prestigiului Partidului Comunist Italian. In ciuda pungăşiilor electorale ale guvernului şi a teroarei poliţisto-clericale — numărul de voturi date Partidului Comunist creşte dela patru milioane în alegerile din 1946 la opt milioane în alegerile din 1948.

Incă din timpul luptelor pentru izgonirea naziştilor un alt duşman al poporului italian îşi profilează chipul: imperialismul american.

La început intervenţioniştii americani pătrund în economia şi politica ţării, prin *„planul Marshall"*.

Italia, ca şi alte ţări, este transformată treptat într'o colonie americană. Apoi vătafii monopoliştilor americani trec direct la transformarea economiei Italiei într'o economie de război. Metodele fasciste se reîntorc una câte una. Şomajul şi mizeria se întind ca o plagă pe tot trupul ţării. *„Niciodată, chiar în anii cei mai întunecoşi ai regimului fascist,*—declară tovarăşul Palmiro Togliatti la Congresul al VII-lea al Partidului— *n'a existat un contrast atât de puternic între luxul deşănţat al celor puţini şi sărăcia oamenilor care trăiesc din propria lor muncă, disperarea şomerilor, pensionarilor, ţăranilor fără pământ, a unor întregi grupuri sociale care îşi dau seama că sunt aruncate în braţele mizeriei"*.

Dar nimic nu poate opri desvoltarea mişcării muncitoreşti şi democratice.

La Torino, Milano, Modena şi în alte zeci de colţuri ale ţării acţiunea bastoanelor de cauciuc şi a gloanţelor poliţiei lui de Gasperi rămâne fără rezultat, ca şi masacrul ţăranilor din Lazio. Toate acestea n'au făcut decât să oţelească şi mai mult partidul şi oamenii muncii din Italia. Impotriva lor guvernul dolarizat a mutilat Constituţia cucerită de popor în 1946, introducând aşa zisa *„reformă electorală"*, cu ajutorul căreia clica fascisto-clericală dela conducerea Italiei urmăreşte să smulgă poporului şi ultimele lui drepturi cetăţeneşti.

Pentru a decapita forţele democratice din Italia, imperialismul american şi slugile sale din Italia recurg la cele mai mârşave metode şi unelteiri, ce au culminat cu încercarea de a curma viaţa secretarului general al Partidului Comunist Italian, tovarăşul Togliatti, prin atentatul din 14 Iulie 1948.

Imperialiştii americani urmăresc să arunce poporul italian şi toate celelalte popoare într'un nou măcel mondial.

Sub conducerea Partidului Comunist Italian, poporul Italiei care a făurit atâtea bunuri ale civilizaţiei umane, luptă cu hotărâre pentru pace, pentru prietenia cu Uniunea Sovietică şi cu toate popoarele iubitoare de pace. Prin glasul eminentului, neînfricatului său conducător — tovarăşul Togliatti — poporul italian a proclamat cu fermitate că niciodată, niciodată, el nu va ridica armele împotriva Uniunii Sovietice. Ocupanţii americani, care încalcă cu brutalitate demnitatea naţională şi drepturile democratice ale poporului italian, pot să se teamă că armele cu care ei vor încerca să trimită la moarte poporul italian, vor fi întoarse de popor împotriva adevăraţilor săi duşmani, care-i cotropesc astăzi ţara şi aruncă pe umerii oamenilor muncii povara şomajului şi mizeriei.

La 26 Martie, poporul Italiei şi milioanele de oameni iubitori de pace şi progres din întreaga lume sărbătoresc cea de a 60-a aniversare a lui Palmiro Togliatti. Ei urează ani mulţi de luptă rodnică în slujba cauzei păcii şi a fericirii Italiei, fiului iubit al poporului italian, lui Palmiro Togliatti, cel mai bun discipol italian al marelui Stalin.

I. MURGU

Palmiro Togliatti alături de alţi fruntaşi ai mişcării muncitoreşti internaţionale: O. Kuusinen, Gh. Dimitrov, C. Gottwald, W. Pieck.
Fotografia datează din 1935.

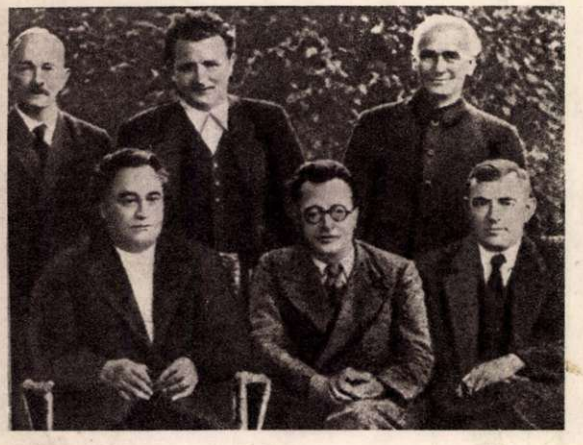

Incă în 1925 poliţia italiană alcătuise fişa luptătorului comunist. Laşa burghezie vedea în el pe cel ce avea să devină conducătorul maselor populare italiene.

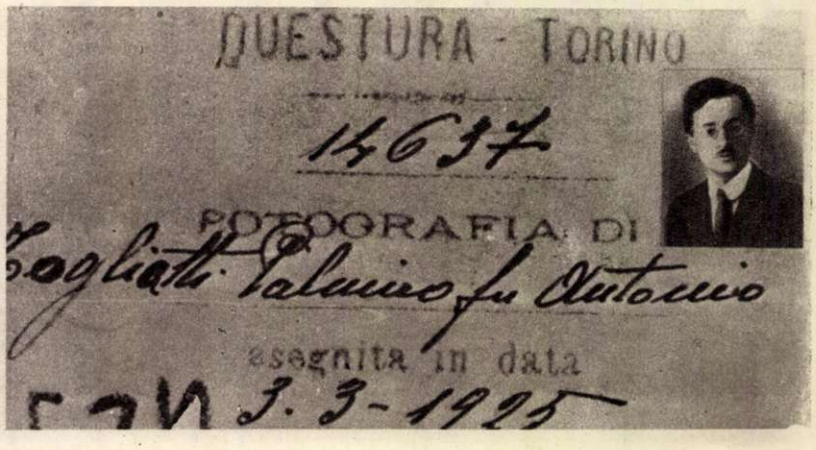

VIAȚĂ LUMINOASĂ

de B. JIRNOV

Amurgul se lasă încet-încet. Luminile încep să se aprindă pe străzile oraşului Stalinsk din Siberia. Pe cea mai frumoasă arteră a oraşului—bulevardul Molotov — se înalţă o clădire puternic luminată. Este Palatul de cultură al oamenilor muncii dela combinatul metalurgic „I. V. Stalin" din Kuzneţk. In seara asta geroasă, muncitori şi ingineri, tineri şi bătrâni, se îndreaptă într'acolo cu tramvaiele, cu autobuzele sau cu automobilele proprii.

La Palat se organizează concerte, rulează filme noi, se ţin conferinţe. Diferitele cercuri de aici atrag un mare număr de vizitatori. In sală, tineretul dansează în sunetele orchestrei.

Se întâmplă ca un om să vină la Palat cu planuri şi scheme. Ce să facă acolo unde se joacă, se cântă şi se dansează? N'are decât să meargă în sala de conferinţe şi va fi urmat numaidecât de ascultători. In seara aceasta, la tribuna din sala de conferinţe se urcă Piotr Zavarâkin, vălţuitor şef al unui blooming. Vestitul stahanovist a venit la Palatul de cultură pentru a împărtăşi experienţa sa de inovator laminatorilor şi inginerilor combinatului, profesorilor şi studenţilor Institutului de Metalurgie.

De mare succes se bucură cercul coregrafic, unde tinerele fete învaţă cele mai frumoase dansuri, sub conducerea grijulie a maeştrelor de balet (dreapta). Deasemenea corul Palatului (fotografia de jos) **şi-a câştigat o faimă îndreptăţită.**

Orchestra de instrumente populare a Palatului (stânga) **este vestită în toată regiunea. Melodii populare ruse, executate din balalaică şi din alte instrumente pitoreşti, îi încântă pe auditorii acestor concerte. Repetiţiile se fac aici cu multă migală, şi feţele orchestranţilor exprimă de minune dorinţa lor de a-şi însuşi tezaurul folclorului muzical rus.**

Sala de lectură a bibliotecii (stânga jos) **este un loc foarte preţuit de vizitatorii Palatului. Cele mai valoroase opere ale literaturii clasice ruse, ale literaturii sovietice şi ale literaturii progresiste a altor popoare stau la dispoziţia cititorilor.**

Cercul pictorilor amatori este, deasemenea, foarte căutat de către tinerii talentaţi. Aceştia pot să picteze, aici, ceasuri de-a-rândul, învăţând din arta marilor pictori ruşi şi sovietici. Lucrările originale ale tinerilor membri ai cercului se bucură de mult succes. Adeseori se evidenţiază dintre ei talente remarcabile, viitori maeştri ai picturii socialismului şi comunismului. (dreapta jos).

La Palatul de cultură există un câmp larg de activitate pentru manifestarea diferitelor talente artistice. In total Palatul numără 22 de cercuri conduse de artişti calificaţi şi care grupează 650 de persoane, fără a mai socoti cursurile de croitorie urmate de 600 de muncitoare şi gospodine.

Numeroşi artişti amatori sunt primiţi cu căldură. Alexandra Jarkova este zugrav la secţia de reparaţii şi construcţii. Urmând cercul de cor, ea şi-a însuşit cu măestrie arta cântului. Acum cântă în cor. Se bucură de popularitate şi Alexandr Şevciun, nituitor al uzinei pentru construcţii de maşini ; el interpretează cântece populare din Ural. Expeditoarea Maria Poliaşciuk cântă cântece populare ucrainiene. Recită excelent versuri de Vladimir Maiakovschi, Alexei Maricev, cowperist-şef la secţia de cuptoare Martin. Vladimir Pronski, modelier la secţia de turnătorie, joacă în rolul lui Anucikin din „Căsătoria" de Gogol, pe care o reprezintă colectivul de dramă al Palatului.

Colectivele de artişti amatori se produc nu numai între zidurile Palatului de cultură, dar şi la alte cluburi, la teatrul metalurgiştilor sau la clubul metalurgiştilor. Ei au demonstrat arta lor pe scena Sălii Coloanelor din Palatul Sindicatelor din Moscova, şi s'au bucurat de o înaltă apreciere. Membrii înzestraţi ai cercurilor au fost invitaţi la teatrele din Kemerovo şi Novosibirsk. Colectivul de balet, instruit la Stalinsk, a trecut la teatrul de operă din Novosibirsk, unde se bucură de succes. La Palatul de cultură din Stalinsk se dă o atenţie deosebită copiilor talentaţi. Lidia Marcenko, conducătoarea cercului coreografic de copii, studiază cu multă dragoste cu membrii cercului, iniţiindu-i în arta baletului. Copiii artişti-amatori au dat în 1952 patruzeci şi trei de concerte primite cu deosebită căldură de spectatori.

Metalurgiştii se mândresc cu Palatul lor cultural. Alexandr Tiurin, vicepreşedintele Palatului de cultură, ne-a spus că în oraş sunt atâţia amatori de teatru, cinematograf şi muzică, încât această clădire vastă nu mai este încăpătoare.

— De multe ori, — spune el — la Palatul nostru vin în acelaş timp până la două mii de oameni. Deaceea, am hotărît să-l lărgim. Grădina de vară va fi mărită la douăzeci şi şapte de hectare. Acolo vom amenaja o piscină de iarnă pentru înotători şi vom construi un stadion cu 25.000 de locuri.

Intr'un viitor apropiat, Stalinskul va deveni şi mai frumos. Vor dispare schelele depe numeroase clădiri în curs de construcţie. Intr'una din pieţele splendide ale oraşului se va înălţa Palatul de cultură al metalurgiştilor, renovat, şi un nou teatru de operă şi dramă. Seara, animaţia va fi şi mai mare. Luminile vor străluci şi mai puternic deasupra tânărului oraş din Siberia Sovietică.

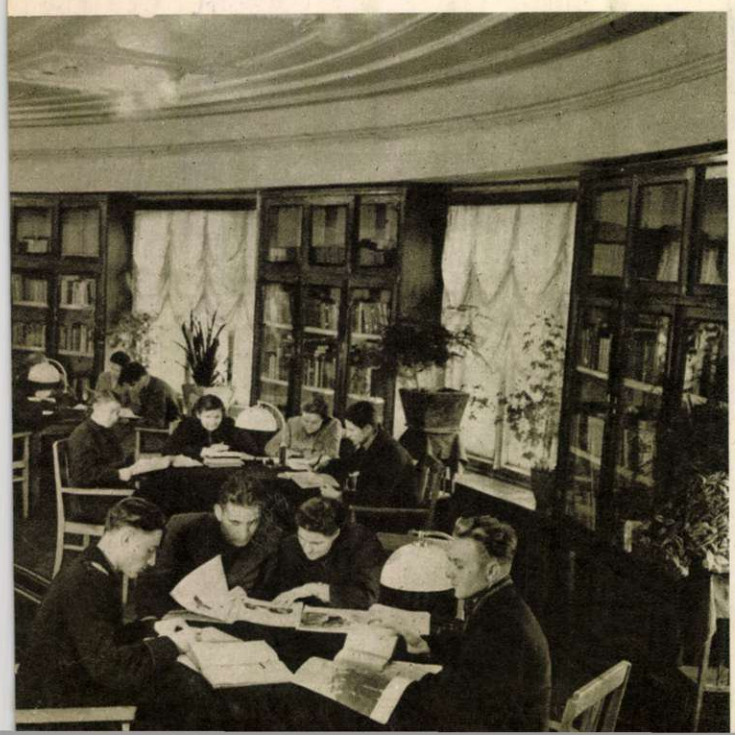

ŢARA AGRICULTURII

ÎNAINTE

Bogată şi variată este agricultura în U.R.S.S.! Dela ţărmurile Oceanului Îngheţat de Nord până în văile însorite ale Armeniei şi păşunile alpine ale Tadjikistanului, se întind pământurile roditoare ale Ţării Sovietice.

Pe ogoarele nemărginite ale colhozurilor şi sovhozurilor se cultivă sute şi sute de specii de culturi: grâu de Ucraina şi orez de Krasnodar, in de Rusia Centrală şi cânepă meridională, pomi fructiferi de Siberia şi culturi citrice subtropicale de Georgia, cartofi de Voronej şi bumbac de Azerbaidjan, meri de Tambov şi viţă de vie de Crimeea...

Orânduirea colhoznică a creat condiţii şi posibilităţi cu totul noi pentru desvoltarea agriculturii socialiste a ţării. Infiinţarea colhozurilor a deschis cele mai largi perspective pentru folosirea tehnicii moderne în agricultură, pentru organizarea acesteia pe baze ştiinţifice.

Victoria orânduirii colhoznice a asigurat o creştere necontenită a producţiei agricole, ridicarea nivelului de trai material şi cultural al masselor largi ale ţărănimii.

In anul 1952, recolta globală de cereale a fost de 8 miliarde puduri. In 1951, producţia globală de bumbac brut a întrecut nivelul dinainte de război cu 46% şi cea a sfeclei de zahăr — cu 31%. In 1952, a fost obţinută o recoltă şi mai bogată a acestor culturi de foarte mare importanţă. A fost depăşit nivelul dinainte de război al producţiei de oleaginoase, cartofi şi plante furajere.

Statul Sovietic manifestă o grijă continuă pentru ridicarea agriculturii ţării, aprovizionând satele cu maşini agricole moderne şi realizând cele mai îndrăzneţe planuri de transformare a naturii. Capacitatea totală a parcului de tractoare din S.M.T. şi sovhozuri s'a mărit în comparaţie cu nivelul dinainte de război cu 59%, iar parcul de combine cu 51%. Agricultura a primit multe maşini noi pentru mecanizarea proceselor care necesită un mare volum de muncă în domeniul creşterii vitelor. In anii de după război au fost create 1546 de noi staţiuni de maşini şi tractoare, de staţiuni silvice de protecţie, de staţiuni de ameliorare a fâneţurilor şi staţiuni de maşini pentru zootehnie.

Construirea de sisteme de irigare şi lucrările pentru crearea de perdele forestiere de protecţie a ogoarelor se desfăşoară pe o scară şi mai largă.

Succesele realizate în anii de după război în desvoltarea agriculturii sovietice au creat condiţiile necesare pentru rezolvarea unor sarcini şi mai mari în agricultură. In cursul celui de al 5-lea plan cincinal stalinist, se prevede sporirea recoltei globale de cereale cu 40—50%. Va spori deasemenea producţia de cartofi, cânepă, in, bumbac, sfeclă de zahăr, floarea soarelui şi producţia altor culturi. Vor lua o nouă desvoltare horticultura, viticultura, culturile citrice şi sericicultura. Intr'un viitor apropiat, — aşa cum a arătat tovarăşul Malenkov în raportul său la Congresul al XIX-lea al P.C.U.S. — Ţara Sovietică va obţine în fiecare an recolte bogate şi stabile, la adăpost de orice surprize şi calamităţi ale naturii.

Combine la culesul cerealelor în Kuban.

I. Stepanenko, conducătorul fermei de lapte a colhozului „Victoria din Octombrie", la microfonul centrului de radioficare al colhozului.

1

Pe ogoarele colhozului «I. V. Stalin» din R.S.S. Moldovenească, acad. N. Dimo (dreapta) cercetează împreună cu agronomul şi preşedintele colhozului planul de trecere a colhozului la asolamentele regulate cu ierburi perene.

2

Un munte de bumbac!... Producţia de bumbac brut a Uniunii Sovietice a întrecut mult nivelul de dinaintea războiului. In fotografie: centrul de aprovizionare al filaturii de bumbac din Aravansk (Uzbekistan).

3

In 1952 a fost dat în folosinţă Canalul navigabil Volga-Don „V. I. Lenin", prima mare construcţie a comunismului. Apele Volgăi şi ale Donului au irigat primele 100.000 hectare de terenuri secetoase şi au fost obţinute primele mii de tone de cereale depe ogoarele irigate. Ce frumos au crescut cerealele pe ogoarele noi irigate, ale colhozului «Malenkov» din regiunea Rostov! Pe acest teren, colhoznicii au cules până la 4.000 kg. de grâu la hectar.

4

Pe unul din lacurile sovhozului «Kuban» din ţinutul Krasnodar: o parte din păsările creşcătoriei sovhozului.

4

5

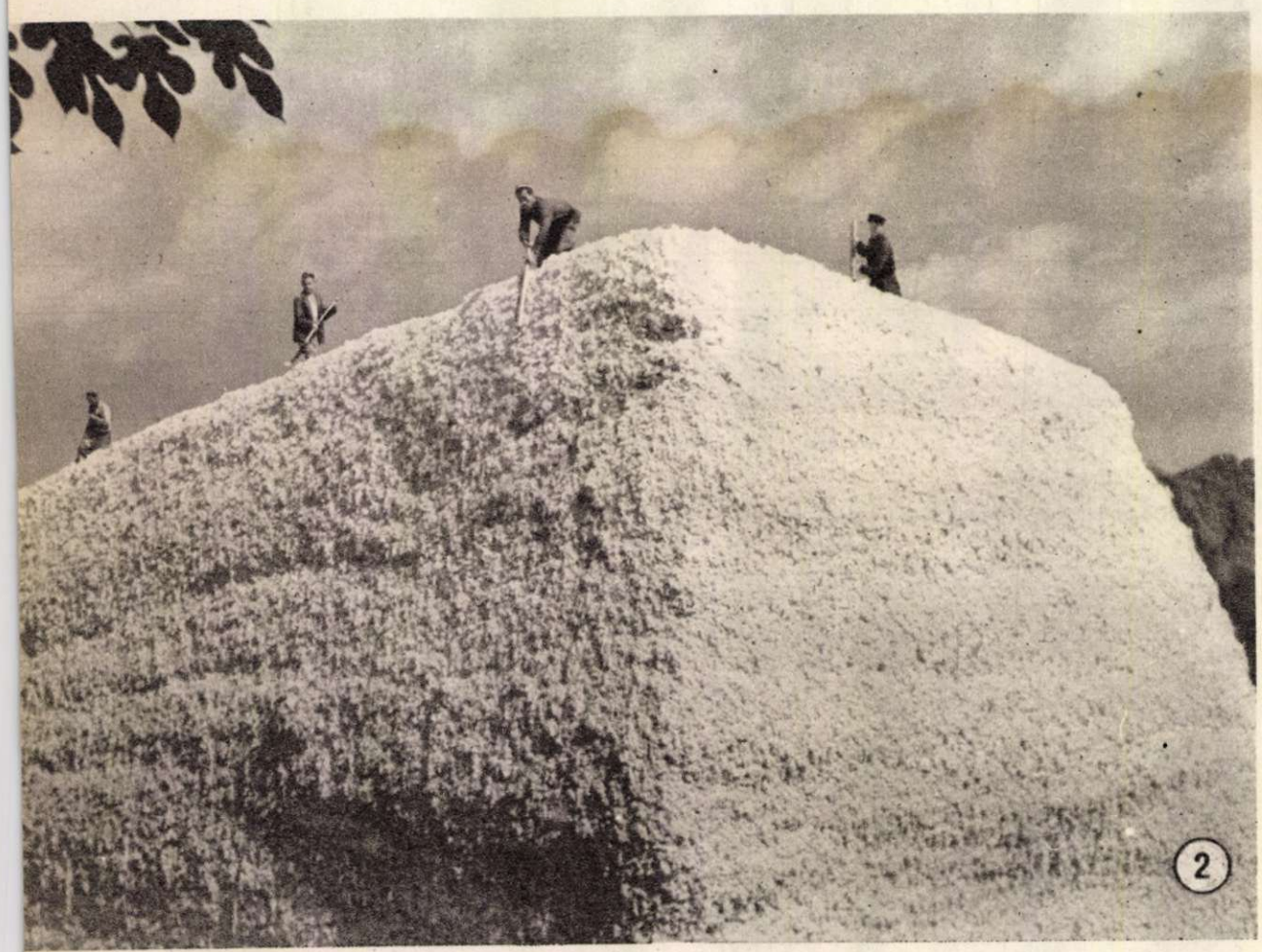

2

3

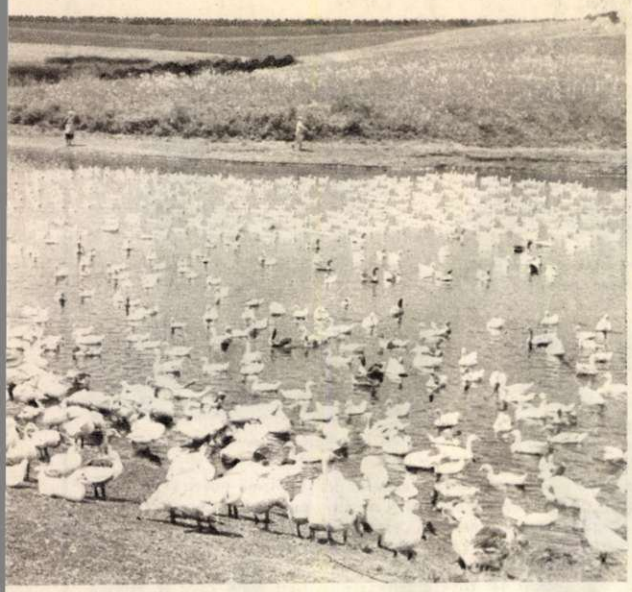

(5)

Sovhozurile furnizează economiei naţionale cantităţi uriaşe de produse animale ca urmare a perfecţionării neîncetate a zootehniei. In fotografie: vedere interioară a grajdului de vite din sovhozul „Poienile din păduri", regiunea Moscova.

(6)

Odată cu trecerea ţărănimii sovietice pe calea desvoltării colhoznice s'a schimbat în mod radical întreaga orânduire a vieţii la ţară. Colhoznicii duc o viaţă fericită şi îndestulată. Bunăstarea şi bogăţia au intrat în casele lor. Munca în colhoz a devenit o chestiune de onoare şi de vitejie, de glorie şi de eroism. In fotografie, dela dreapta la stânga: colhoznicele Uliana Vişţak şi Natalia Kaponenko felicită pe Stepanida Vişţak, căreia i-a fost acordat titlul de Erou al Muncii Socialiste (colhozul « Molotov », regiunea Kiev).

(7)

In republicile unionale frăţeşti cresc cadre de cercetători pricepuţi în domeniul ştiinţelor agricole. De pildă, Institutul de Agricultură din Georgia dispune de două gospodării-staţiuni ştiinţifice experimentale. Aici îşi fac practica, în fiecare vară, sute de studenţi. In fotografie: un grup de studenţi la cules de struguri.

Maria Glinskaia, colhoznică a artelului agricol „Voroșilov" din regiunea Moscova, ajutându-și fiul la lecții.

În vederea electrificării proceselor de muncă în agricultură și în creșterea vitelor, se construiesc în Uniunea Sovietică, pe scară largă, centrale electrice colhoznice, intercolhoznice și interaionale. Iată o vedere generală a digului și clădirii centralei hidroelectrice intercolhoznice Korsun-Sevcenko din regiunea Kiev.

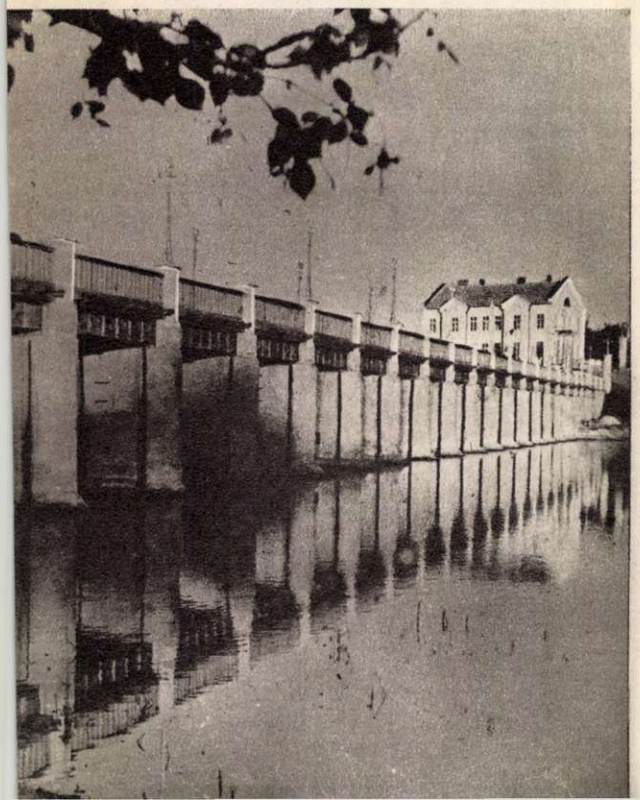

Un savant român la Polul Sud

Savantul Emil Racoviță după noaptea polară.

In ziua de 30 Noembrie 1897 un vas destul de mic și după aparență cam șubred, se deslipi încet din rada portului *Punta-Arenas (Țara de Foc)* și pluti spre larg.

Corabia aceasta ce se îndrepta acum spre Polul Sud se numea „*Belgica*" și pornise cu trei luni în urmă din portul belgian Anvers. „*Societatea Belgiană de Geografie*" inițiase o expediție științifică la Polul Sud pentru a înlesni cunoașterea vegetației, a vietăților și a pământurilor din împărăția iernilor veșnice. Așa au pornit la drum 19 oameni, fii ai diferitelor popoare, legați între ei de năzuința de a cunoaște și a descoperi noi fapte depe cel mai tânăr continent. Grupul pornea pe calea deschisă de marele explorator rus Bellinghausen și de alți pionieri ai Antarcticei.

Racoviță stătea lângă parapet, privind visător întinsul fără de sfârșit al oceanului. Vântul îi sburlea părul des, țepos. Savantul român nu împlinise încă treizeci de ani. După ce a terminat, ascultând dorința tatălui său, Facultatea de Drept din Paris, Emil s'a apucat să învețe științele naturii spre care se simțea atras. Și în scurtă vreme elevul de odinioară al lui Creangă și Cobălcescu a devenit biolog și zoolog cu renume.

Tânărul Racoviță nu regreta că nu va ști atâta vreme de lumea civilizată. Simțea o chemare pentru tot ce-i nou, pentru tot ce e viață și în folosul ei. Spre Polul Sud îl mânase dorința de a lupta pentru cucerirea tainelor Antarcticei și a le dărui științei, omenirii, în numele patriei sale.

In ziua de 19 Ianuarie 1898 echipajul depe „*Belgica*" a luat contact cu primele fenomene ale Antarcticei. Dela orizont se ridica parcă din mare spre cer un imens licăr alb strălucitor. Intr'o altă parte, o pată albă-viorie tremura pe cer. Era răsfrângerea pe care pământurile acoperite de zăpezi veșnice o trimit spre cer anunțându-și prezența la orizont.

In aceeași zi „*Belgica*" primi botezul ninsorilor polare și întâlni primul *iceberg* din călătoria sa. In una din luptele duse cu icebergurile căzu marinarul August Karl Wienke, care jertfindu-se a scăpat întregul echipaj dela pieire.

Călătoria continua spre țărmurile veșnic înghețate ale Antarcticei.

Urmându-și drumul, la 27 Ianuarie, „*Belgica*" a intrat pe o cale încă necunoscută. De-o parte și de alta a căii de apă se întindeau țărmuri de ghiață. Locuri pe unde n'a călcat picior de om, au căpătat numiri noi. Pe hărțile Antarcticei au apărut noi golfuri, munți, insule, țări. Pe aceste hărți se poate vedea insula Cobălcescu...

Pe un ghețar uriaș acoperit cu pietre și argilă, luat la început drept un animal nemaipomenit Racoviță descoperă prima și singura plantă cu flori din toată Antarctica, o graminee pipernicită. Tot pe aceste meleaguri, tânărul savant— și odată cu el întreg echipajul — face cunoștință cu petreli, albatroși, foci, pinguini și balene. Observațiile făcute, vor sta mai târziu la baza unor lucrări valoroase despre flora și fauna Polului Sud.

Racoviță a scris despre toate viețuitoarele întâlnite, în deosebi însă s'a preocupat de pinguini și balene. Lucrarea sa despre cetacee a devenit clasică. Caracteristicile anatomice ale acestor animale polare erau oarecum cunoscute. Racoviță s'a ocupat mai ales de „*moravurile*" și traiul în comun al pinguinilor, focelor și balenelor, urmărind cu insistență diferitele aspecte.

In lucrările ca și în conferințele ținute asupra călătoriei la Polul Sud, Racoviță se ocupă pe larg de pinguini, aceste păsări pentru care el are o deosebită simpatie. Tânărul savant nu face însă o relatare rece, plină de date științifice aride. Conștient că de cuceririle științei trebue să se bucure în primul rând massele populare, el folosește adesea descrierea literară, limba populară, stilul șăguitor, fără ca observația științifică să sufere cu ceva.

La 20 Februarie 1898 „*Belgica*" a intrat în banchiză. Echipajul a fost astfel prins în câmpia de ghiață și silit să ierneze aici. Noaptea polară, iarna grea, au costat scump colectivul depe „*Belgica*", primul vas care a iernat la Polul Sud și a trăit în plină noapte polară. Aici a murit al doilea membru din echipaj, Emil Danco, din pricina unei boli de inimă. Observațiile aduse au fost prețioase, dar vremea petrecută pe banchiză era cât p'aci să mistue întregul echipaj. Oamenii au resimțit destul de puternic efectele iernii și ale nopții polare. Orice activitate părea imposibil de dus. O amorțire cumplită pusese stăpânire pe vas. Racoviță a propus atunci ca, în ciuda faptului că orice mișcare cât de mică provoca dureri și bătăi de inimă, oamenii să continue munca. Munca continuată în aceste condiții a salvat echipajul dela pieire.

După un an de zile, la 13 Martie 1899 „*Belgica*" se desprinse din banchiză și porni pe același drum spre Anvers.

Peste câțiva ani, la o conferință ținută în sala Ateneului din București, Racoviță spunea :

„Iar în ce mă privește nu doresc decât un singur lucru : când veți binevoi să vă amintiți de expediția noastră aș fi fericit ca ea să vă evoce următoarele cugetări. Au fost odată 19 oameni ce-au plecat pe un mic și șubred vas ca să exploreze Polul Sud. Ei nu erau nici bogați, nici puternici, nici renumiți, dar erau conștienți de ceeace se duceau să facă și știau ce îi așteaptă. Ajunși acolo au făcut greșeli și au fost pradă slăbiciunilor omenești, dar au lucrat cât au știut mai bine și au făcut tot ce-au putut. Și s'au întors numai 17, zicându-și că moartea celor doi tovarăși și propriile lor suferințe nu vor fi fost cu totul zădarnice, căci au putut adăuga o mică părticică la edificiul științei, la acel focar de lumină, de adevăr, de dreptate ce călăuzește omenirea spre timpuri mai bune".

AL. GARNEAȚĂ

UN TURNEU SPECTACULOS

Turneul internațional de șah dela București s'a terminat.

Dar partidele maeștrilor au rămas. Ele sunt rejucate cu interes, sunt studiate mutare cu mutare, nu numai de către cei care le-au văzut, ci și de nenumărați alți șahiști din patria noastră. Fiecare admiră și vrea să învețe din partidele marilor maeștri ai șahului, în special ale neîntrecuților șahiști sovietici, a căror victorie a confirmat și de astă dată întâietatea lor indiscutabilă în acest domeniu.

Succesele înregistrate de jucătorii noștri V. Ciocâltea și St. Szabo, au înaripat ambițiile celor tineri, deschizându-le perspectivele unor victorii asemănătoare.

Cu prilejul turneului, s'a dovedit că șahul din țara noastră este în plin avânt și că fruntașii săi și-au sporit considerabil măestria.

VOI FI FERICIT
SĂ REÎNTÂLNESC PUBLICUL ROMÂNESC

Intâlnirea la care am participat în capitala Republicii Populare Române, a fost deosebit de bine organizată. Am mai văzut multe turnee, dar mărturisesc că arareori am avut prilejul să joc în astfel de condiții. E suficient să spun, că în ceeace privește organizarea, acest turneu întrece pe cel dela Stockholm, unde s'a jucat pentru calificări în Campionatul mondial de șah.

De altfel, cred că o primă consecință a excelentei organizări a acestui turneu a fost lupta extraordinară ce s'a dat pentru primul loc în clasament chiar dela începutul jocurilor. Având condiții optime de joc toți șahiștii au ținut să nu piardă puncte în primele runde, punându-se astfel la adăpostul surprizelor care se pot ivi în ultima fază a unei astfel de întreceri.

In ce privește capitala R.P.R. pot să spun că orașul are locuri și clădiri frumoase. M'a surprins, însă, diversitatea stilurilor arhitectonice pe care le-am întâlnit. Imi dau seama că aceasta este o moștenire neplăcută lăsată de burghezie și știu că ea va fi cu timpul îndepărtată căci am auzit de hotărîrile luate de Partidul Muncitoresc Român și de guvern, în vederea înfrumusețării Bucureștiului.

Până acum cunoscusem doar din auzite șahul românesc despre care mi s'a vorbit totdeauna bine. Totuși, mărturisesc că nu m'am așteptat să întâlnesc aici un asemenea interes pentru acest joc. In întreaga mea carieră nu am întâlnit un public atât de interesat, pasionat de șah. Săli pline la fiecare rundă, entuziasm general atunci când se încheie o partidă cu o desfășurare interesantă, generoase aplauze pentru cei mai buni. Aveți un public pe care voiu fi oricând fericit să-l reîntâlnesc.

Laszlo SZABO
mare maestru internațional
(R. P. Ungară)

DESPRE JUCĂTORII ROMÂNI

Viața șahistă din România, care a început să se dezvolte cu tărie de câțiva ani, datorită ajutorului binefăcător al guvernului, este actualmente în plin progres. Să vorbim despre jucătorii participanți la turneul din București.

Interesul general se îndreapta fără îndoială, spre tânărul campion al României, V. Ciocâltea; se poate constata urmărind partidele sale, că el este spicul unei recolte abundente, care crește pe meleagurile României. Dacă analizăm partidele pe care le-a remizat cu negrele împotriva celor trei mari maeștri Smîslov, Petrosian și Szabo, luptând în poziții dificile, putem afirma fără să ne înșelăm, că viitorul este promițător pentru el și că, dacă va avea ocazia să participe la alte întâlniri de acest fel, jocul său se va îmbunătăți necontenit. Dr. Troianescu, mai cunoscut în întâlnirile internaționale prin numeroase participări la turnee, pare să nu fie acum în formă. Dintre ceilalți participanți români, l-am remarcat în mod special pe Ștefan Szabo, care prin victoria sa asupra lui Laszlo Szabo, mare maestru internațional, s'a înscris printre cei mai buni jucători ai turneului. Deasemeni, reușind o remiză cu marele maestru sovietic Boleslavski, Ștefan Szabo a reușit fără îndoială o altă performanță deosebită.

Tânărul campion al R. P. R., Victor Ciocâltea, a jucat cu îndrăsneală și spirit inovator, stârnind admirația participanților la turneu.

Maestrul St. Szabo (R. P. R.) s'a clasat în turneu pe unul din locurile de frunte, în fața unor mari maeștri și mari maeștri internaționali.

Ceilalți doi jucatori români, Rădulescu și Reicher, sunt lipsiți de participări la turnee internaționale, dar sunt capabili să-și dovedească și așa valoarea.

De pildă remiza neașteptată pe care Rădulescu a obținut-o în partida cu Smîslov și remiza lui Reicher împotriva mea, sunt rezultate care le arată priceperea.

Pentru a ne da seama despre posibilitățile de viitor ale mișcării șahiste din România, este suficient să facem o paralelă cu evoluția vieții șahiste din Uniunea Sovietică.

Astfel, după turneul dela Moscova din 1925, la care au participat aproape toți jucătorii experimentați depe atunci, dar unde cei tineri erau absenți, constatăm că la prima ocazie, în 1933, pe care a avut-o un jucător sovietic, M. Botvinnik, de a se măsura cu un jucător de renume mondial, Flohr, s'a înregistrat o remiză, ceeace constituia un rezultat onorabil pentru tânărul maestru sovietic, care făcea primii săi pași de internațional.

Dealtfel, peste 15 ani el avea să câștige titlul mondial la șah. Acest timp a fost atât de lung din cauza războiului.

Nu pot decât să urez ca șahul din România să evolueze în acest sens. In epoca noastră lucrul acesta este posibil într'un timp poate și mai scurt.

O'KELLY
mare maestru internațional
(Belgia)

Maestrul sovietic A. Ioluș (stânga) câștigătorul Turneului internațional de șah al R. P. R., jucând „indiana veche" cu belgianul O'Kelly (dreapta).

Din partidele turneului
APĂRAREA SPANIOLĂ

Comentarii pentru „Flacăra" de marele maestru internațional
V. SMÎSLOV (U.R.S.S.)

Alb: *Z. Müev* (R.P. Bulgaria) Negru: *V. Smîslov* (U.R.S.S.)

1.e2-e4 e7-e5 2.Cg1-f3 Cb8-c6 3.Nf1-b5 a7-a6 4.Nb5-a4 Cg8-f6 5.0-0 Nf8-e7 6.Tf1-e1 b7-b5 7.Na4-b3 d7-d6. Această variantă clasică a Partidei Spaniole a fost preconizată de marele șahist rus M. I. Cigorin. O altă continuare este aci 7..0-0, incluzând posibilitatea de a înainta pionul „d" cu două câmpuri. In acest caz, contraatacul negrului este legat de sacrificiul unui pion.

8.c2-c3 0-0 9.h2-h3 Cc6-a5 10.Nb3-c2 c7-c5 11.d2-d4 Dd8-c7 12.Cb1-d2 Ne8-c7. Amândoi partenerii sunt preocupați de a-și termina dezvoltarea, așezând figurile în pozițiile cele mai favorabile.

13.Cd2-f1 Tf8-e8 14.A4:e3 d6:e5 15.Cf3-h2 Ta8-d8 16.Dd1-f3 Nd7-e6 17.Cf1-e3 Ca5-c4 18.Ce3-f5. Ocupând cu calul o poziție foarte activă, albul intenționează să înceapă un atac pe flancul regelui. Speranțele sale nu se vor împlini, deoarece figurile negre își păzesc foarte bine regele.

18...Ne6:f5 19.e4:f5 La 19.D:f5 ar fi urmat 19. Cd2, amenințând 20...g6. Dacă acum 20.Cg4 C:g4 21.D:g4 Td6, negrul pune stăpânire pe coloana „d".

19...e5-e4!

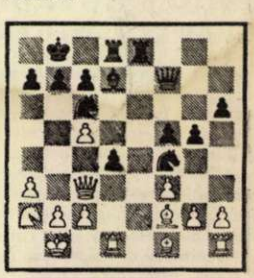

Inceputul contraatacului. Negrul sacrifică un pion ca prin deschiderea liniilor centrale să obțină inițiativa.

20.Df3-e2. La 20.N:e4 ar fi urmat 20...Ce5 21.Dg3 Nd6 și atacul negrului compensează pe deplin pionul sacrificat.

20...Nc7-d6 21.Ch2-g4 Cf6-d5 22.f5-f6. Albul încearcă să destrame formația de pioni din jurul regelui advers. Dacă s'ar fi jucat 22.N:e4, atunci urma 22...Nf4 23.N:f4 C:f4 24.Df3 Cd2 25.Dg3 C:e4 26.T:e4 T:e4 27.C/6+ Rh8 28.C:e4 Ce2+ cu câștig de damă.

22...d7-h5! Lupta a căpătat un caracter ascuțit. Este necesar de a goni calul alb din poziția sa activă.

23.Cg4-e3 C:e3 24.N:c1:e3 Cd5:e3. O continuare foarte bine motivată. La 24...Cf6 25.Ng5, albul ar fi obținut o poziție destul de bună.

25.f2:e3. Acest răspuns este forțat. La 25.D:e3 urma 25...Nf4 26.De2 Td2 și negrul câștiga o figură.

25...g7-g6.

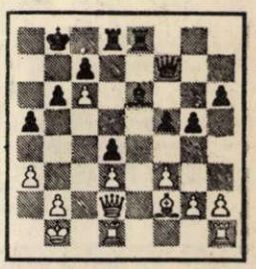

Complicațiile tăioase de până acum se arată a fi în favoarea negrului. Poziția regelui alb este serios amenințată pe diagonala b8-h2, pe când celălalt rege se află în siguranță. Pionul înaintat al albului dela f6 poate fi ușor atacat, deasemeni nebunul alb este în afară de joc.

26.a4-a4 c5-c4 27.a4:b5 a6:b5 28.Ta1-e1 Dc7-c5! Această manevră cu dama decide soarta luptei. Acum se amenință Deb cu continuări de mat.

29.Te1-f1 Dc5-g5 30.Td1-d4 Dg5-g3. Cu amenințarea 31...Dh2+ 32.Rf2 Ng3 mat.

31.Td4:e4 Dg3-h2+ 32.Rg1-f2 Nd6-g3+ 33.Rf2-f3 Ng3-e5! (Amenință 34..Dg3 mat) *34.De2-f2 Te8-e6! 35.Te4:e5* (Forțat. La 35.Re2 T:f6 36.Dg1 D:g1 37.T:g1 Ng3 etc.) *35..Dh2:e5 36.Rf3-e2 Td8-d6* și albul a cedat.

UZINA PROECTELOR

Statiile metroului bucureștean vor fi adevărate opere de artă, demne de epoca socialismului

UN ORAȘ-GRĂDINĂ PENTRU MINERI

Lucrez la proectarea blocurilor de locuințe muncitorești ce se vor înălța anul acesta pentru minerii din Lonea. Anul trecut, într'o călătorie în Valea Jiului, m'a izbit un lucru mic dar grăitor: în fața fiecărei căsuțe de miner, zărești câte o grădiniță cu flori, în ferestre vezi ghivece cu flori. Prin nenumăratele urgii prin care au trecut minierii de aci în anii cumpliți de robie capitalistă, ei și-au păstrat totuși neștirbită năzuința spre frumos; dragostea lor pentru flori n'a putut fi înăbușită de nimic. Atunci când sărăcia era neagră, când galeriile de sub pământ și casele de deasupra erau negre, privirile minerilor se opreau cu drag la florile gingașe. Grădinițele cu flori în culori vii și vesele mi-au arătat că în locul acestei așezări cenușii, cu căsuțe nesănătoase de lut, înegrite de stratul des de cărbune, cu drumuri noroioase, fără canalizare, trebue să construim — așa cum ne cere partidul — un oraș-grădină, un oraș în care să predomine culorile deschise, în care colțurile de verdeață și straturile cu flori să te primească vesele și prietenoase.

Cele dintâi blocuri proectate de noi s'au și înălțat anul trecut. Am avut fericirea să văd familii de mineri locuind în ele. Anul acesta se vor ridica încă cinci blocuri; proectele sunt gata. Ele vor închide cele dintâi cvartale, sâmburele orașului de mâine ce va îmbrățișa malurile viitoare, îndreptate, ale Jiului. Pe lângă fiecare cvartal de locuințe va funcționa câte o grădiniță de copii; cei mai răsăriți vor învăța la școala medie tehnică, iar minerii în puterea vârstei își vor petrece ceasurile libere la cluburi, la cinematografe.

Pentru tineri se va construi un minunat ansamblu sportiv între Lonea și Petrila și un bazin de înot la vărsarea Jiețului în Jiu.

Lonea va crește mereu, impetuos odată cu extracția cărbunelui. Arhitectura orașului, parcurile numeroase, vor face viața minerilor de aici mai luminoasă; ei vor îndrăgi orașul nou pentrucă va fi un oraș primitor, în care nu vor duce lipsă de nimic, în care se vor simți bine, iar amintirea Lonei celei mohorîte, înecate în praful negru al cărbunelui, li se va șterge din minte pentru totdeauna.

Gh. GUGULESCU
arhitect

Așa va arăta Bucureștiul de mâine. Aceste proecte ale Centrului Universitar vor deveni realitate în anii măreți ai viitorului apropiat.

In anticamera direcției, o ușă grea, de stejar lustruit, se deschide mereu: arhitecți, cu suluri de coli foșnitoare sub braț, intră unul după altul. Covorul gros, întins pe parchetul ceruit, absoarbe sgomotul pașilor. Cei sosiți vorbesc cu glas scăzut. Au venit, aici, pentru a-și prezenta proectele colectivului de conducere, spre cercetare. E o zi importantă pentru acei arhitecți ai Institutului de Proectări de construcții care prezintă azi rodul muncii lor, rodul colaborării lor cu inginerii constructori și instalatori, cu desenatorii și alți tehnicieni.

Secretara înșiră numele proectelor cu glasul ei egal, obișnuit: «*Combinatul industrial... Cvartalele de locuințe muncitorești... Complexul sportiv... Spitalul.. Creșa... Clubul*...»

Cel ce vine pentru întâiă oară aici, și vede cum se perindă nenumăratele proecte, nu se poate să nu fie încercat de emoție, de bucurie. Simpla înșirare a numelor proectelor îți înaripează imaginația, parcă ai trece în revistă zeci de șantiere, parcă ai avea în față chipul de mâine al patriei; știi că lucrările acestea asupra cărora au stat aplecați arhitecții luni de-a rândul, plăsmuirile gândului și rodul muncii lor stăruitoare întruchipat în conturul svelt al clădirilor, stadioanelor, teatrelor, mâine se vor desprinde depe colile proectelor, vor prinde viață, cimentându-se supuse sub voința dârză a poporului constructor. Așa se vor înfăptui istoricele hotărâri ale partidului și guvernului cu privire la construcția și reconstrucția orașelor și a Capitalei patriei noastre — București. Un redactor al „*Flacăra*" a rugat câțiva tovarăși arhitecți să prezinte cititorilor noștri aspecte din preocupările și activitatea lor. Publicăm mai jos răspunsurile primite.

POVESTEA UNUI PROECT

Lucrez în Institut de anul trecut. Intr'o zi partidul a pus în fața Institutului problema proectării într'un timp scurt a unui Institut de mecanică la Orașul Stalin. „*Nu se poate realiza o asemenea lucrare în acest timp!*" — spuneau unii. Atunci, împreună cu alți doi colegi, proaspeți absolvenți ai Facultății, am hotărît să ne încercăm puterile. Ne-am adresat direcției cerând să ni se încredințeze nouă această lucrare.

Cu sprijinul conducerii Institutului am început proectarea unui Institut uriaș, cu amfiteatre, săli de curs, o aulă mare, cabinete, laboratoare, cămin cu dormitoare și toate cele necesare pentru studenți.

Ne gândeam cu îngrijorare ce probleme delicate va trebui să rezolvăm. Dar eram un colectiv hotărît să răzbim prin toate greutățile. Am lucrat nopțile, duminicile...

De un neprețuit ajutor ne-au fost revistele și lucrările sovietice de arhitectură. De câte ori nu ne-au scos ele din impas! Eram atât de captivați de munca noastră, încât problemele ne urmăreau mereu, stăruitor, și după ce plecam din atelier. Nu odată, ajungând acasă, continuam lucrul. Ce n'ar fi putut să facă unul singur au izbutit să facă trei. Am proectat un Institut care va domina cu flesa lui tot Orașul Stalin, înconjurând cu clădirile lui dealul Morilor. O clădire centrală cu zece etaje, de-o parte și de alta aripile căminului. Scări monumentale vor urca până sus la intrarea principală. La poala dealului se va ridica Institutul de Cercetări Mecanice al Academiei, pentruca studenții să aibă la îndemână laboratoare utilate cu cele mai moderne instalații, pentruca savanți și studenți să muncească împreună.

Colectivul nostru a proectat acest Institut înainte de termenul fixat.

Cea mai fericită zi din viața noastră a fost aceea în care am aflat că proectul nostru a fost expus la Moscova în cadrul Expoziției de Arhitectură a țării noastre, și l-am văzut apărut în revista sovietică de arhitectură, însoțit de cuvinte de apreciere.

Colectivul nostru de trei a format nucleul brigăzii născute în Martie anul trecut. De atunci am realizat multe proecte. La noi proectul este rodul strădaniei tuturor membrilor brigăzii. Fiecare propune soluții, arată cum vede el problema, apoi prin discuții se alege varianta cea mai bună, care se adâncește și se elaborează de întreg colectivul. Asta — precum și colaborarea rodnică cu tovarășii noștri mai experimentați — suplinește lipsa noastră de experiență. Proporțiile și complexitatea proectelor ne dau ghes să învățăm mereu, ne îmboldesc să pășim mereu înainte, pentrucă și sarcinile ce ne așteaptă cresc cu repeziciune. Toate planurile noastre sunt depășite în îndrăzneală și proporții de Hotărîrile partidului. Meseria noastră este deosebit de frumoasă, pentrucă e legată direct de viața oamenilor muncii, de fericirea lor. Gândul că munca noastră slujește acestui scop minunat ne face să nu precupețim nimic pentru a da țării proecte tot mai bune, mai ieftine, mai multe.

Nicolae KEPEȘ
arhitect

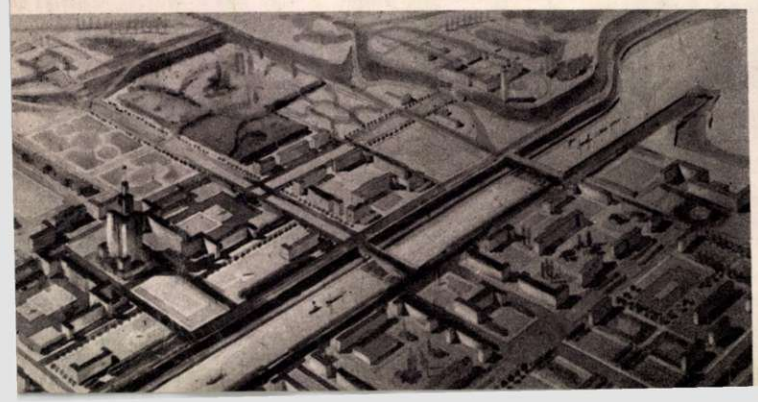

Una din clădirile monumentale ale viitorului Centru Universitar.

SE VA REALIZA IN 1953!

Raionul „23 August", cel mai industrial raion din Capitală, n'a avut înainte vreme măcar un parc cât de mic. Mii de căsuțe înghesuite, dărăpănate, străzi întortocheate și întunecoase și-un teren viran de vreo 70-80 hectare, plin de gropi și năpădit de gunoaie, așa arăta această margine a Capitalei, oglindă demascatoare a nepăsării stăpânirilor burgheze față de sănătatea, de odihna oamenilor muncii.

Partidul a hotărît ca acel teren pustiu să fie transformat într'un parc imens în care să-și poată petrece plăcut timpul liber miile de muncitori din raion.

In mijlocul parcului se va construi un complex sportiv cum n'a mai fost și nici nu este altul în țara noastră, cu un stadion în care să încapă de două ori mai mulți spectatori decât pe Stadionul Republicii. Va fi unul dintre cele mai mari și mai moderne stadioane din lume. In jurul lui se vor înșira terenuri de antrenament pentru toate sporturile, se vor amenaja cabine, dușuri, bufete...

Alături se va face o piscină pentru mari competiții de înot, în jurul căreia se vor înălța tribune pentru câteva mii de spectatori.

In parc vor licări apele unui lac mult mai întins decât cel din Cișmigiu. Pe undele lui vor aluneca sprintene bărcile, pe malurile lui vor fi instalate debarcadere, bufete, locuri de joacă pentru copii... Un teatru în aer liber va putea primi în fiecare seară de vară 4.000 de oameni ai muncii.

Și cele mai multe din acestea se vor înfăptui nu în zeci de ani ci în câteva luni.

Iar în anii ce vin, cele dintâi linii de metrou se vor îndrepta spre acest parc născut ca din pământ. Pe scările rulante ale celor două stații de metrou ce se vor construi lângă intrările parcului va fi un dute-vino neîncetat. Circulația va fi astfel studiată, încât cei 80.000 de spectatori să poată părăsi stadionul în 10 minute.

Unora li s'ar părea de necrezut, și totuși așa va fi. Proectarea la care lucrăm noi acum, construcțiile și amenajările se vor face într'un ritm necunoscut încă la noi, și imposibil într'un stat capitalist. Vor veni aici să lucreze zeci de mii de tineri ai Capitalei, pentrucă va fi un șantier al tineretului, un șantier socialist, puternic mecanizat, pe care se vor folosi din plin prefabricatele, un șantier pe care va răsuna cântecul și veselia.

Vili JUSTER
arhitect

de Aurora **CORNU**

A pus în cumpănă brigada
In care se simțise'ntâi
Un om întreg crescându-și viața,
Având un rost, un căpătâi.

In talgerul celălalt, copila
Cu ochi de ciută sperioasă
De care'n zece ani Maria
O clipă, nu se depărtase.

Dar iată, schela nouă-i cheamă;
E detașat tot schimbul său.
Trei luni... cam mult pentru o mamă,
Dar să nu pleci e și mai greu...

Maria a lăsat bunicii,
Fetița. Și-a venit încoace.
In valea unde oameni vrednici
Pustiu'n schelă vor preface.

Trecu în muncă, prima zi.
Dar, seara, dorul o încearcă;
A doua zi vru iar să uite,
Dar poți să-ți uiți copila, parcă?

... Când intră'ncetișor, prin geamul
Barăcii noi, un fir de soare
Maria-și vede pioniera
Mișcându-și geana de sculare.

Când salopeta își îmbracă
Pe umeri aruncând lopata
Își vede fata cum își pune
La gâtul ei gingaș, cravata.

Vântul care
Mișcă ramul
Ii aduce
Mamii-a'eanul.

Vântul aspru
O'nfioară.
Fata n'o fi
Bolnăvioară?

În seara asta, după schimb
Își strânse hainele hoțește
(Se pregătea de-un talnic drum,
Soferul pe'noptat pornește).

Pe-o foaie albă de hârtie,
„Tovarăși dragi", a scris stângaci...
Dar stai! oprește-te Marie
Gândește bine ce-ai să faci!

Ți-e dragă pioniera, bine!
Ești mândră: e întâia'n clasă;
Ar vrea s'ajungă ingineră
(Așa-ți spunea mereu acasă).

Mai știi? La vârsta ei păzeai
Cireada „domnului" primar,
Iar să-l cunoști pe A, pe B
Ai învățat acuma doar.

Tu flămânzind, creșteai în ură
Și-ai dus o viață grea, amară,
Pe fata ta o priveghează
Cu dragoste'nțeleaptă-o țară.

O țară care luptă dârz
Cu zeci de brațe încordate
Să-ți apere copila ție,
S'o crească mândră'n libertate.

Iar tu, ca om, cum vei răspunde
Când azi te chiamă datoria?...

. . . . . .

Ai rupt hârtia? Dormi acuma.
Te-așteaptă schela'n zori, Maria.

Noile modele de imprimeuri sunt inspirate din arta populară. Iat-o pe desenatoare la Muzeul de Artă Populară.

MODELUL

Dintre cele două valuri de mătase imprimată, muncitoarea dela uzinele „Republica" l-a ales pe cel din dreapta. Cumpărătoarea următoare s'a oprit la acelaș material. Ochii celor ce intră, lunecă fără prea multe ezitări peste valul de mătase violet din stânga, oprindu-se la vecinul lui.

Aparent, la acesta nu se vede nimic deosebit: o mătase de culoare deschisă pe care tiparul a așezat un buchet de garoafe. Pe cel din stânga mașinile au imprimat niște cerculețe violete, cu frânturi de linii în mijloc. Dece l-a ales muncitoarea pe primul? „Fiindcă mi-a plăcut... fiindcă e frumos". La fel au simțit toate celelalte cumpărătoare. Culorile garoafelor desmiardă privirea, cerculețele violete o obosesc...

Pentru mătasea care a rămas necumpărată, imprimeriile de textile au utilizat un model vechi, importat în trecut, ca și alte modele de acest fel, din Apus. Modelul cu garoafe, care a plăcut atât de mult, a fost adus în schimb dela sectorul artistic al Institutului de Cercetări Textile. Modelul a fost desenat de către Elena Filip, responsabila serviciului de pictură decorativă. Ea l-a găsit pe un vas de ceramică oltenesc dela Muzeul de Artă Populară. Liniile crude ale desenului popular relevă multă fantezie și gust, iar sub mâna pictoriței conturul garoafelor a devenit plin de eleganță.

Colectivul „Institutului de Cercetări Textile - Piele - Cauciuc" este primul de acest fel în țara noastră. El desfășoară cercetarea în laborator a fibrei de mătase, bumbac, etc., a coloranților necesari, a metodelor noi, de fabricare; iar pictorii decoratori caută modele noi, originale, inspirate din arta populară.

Motivele artei noastre — „necioplite și rigide" pentru negustorii din trecut, ce se plecau cu slugărnicie în fața modelelor importate din Apus — au ieșit depe piață modelele rămase depe timpul burgheziei.

— Pentru cerințele estetice mereu crescânde ale oamenilor muncii — ne spun tovarășii din colectiv — noi ne străduim să creăm modele din ce în ce mai frumoase. Dealtfel modelele nereușite vor începe cu timpul să rămână în vitrină...

... Poate am aflat acuma dece a plăcut muncitoarei dela „Republica" mătasea cumpărată. Motivul popular abia perceptibil, acela care a dat căldură culorilor depe mătase, s'a apropiat de nesimțite de sufletul ei, i-a încântat ochii. Deaceea l-a cumpărat și ea și ceilalți...

I. TIMBUS

Modelele executate de pictori se discută amănunțit în cadrul colectivului.

S'a adunat întreaga familie. Cu emoție ascultă scrisoarea feciorului aflat la studii în Uniunea Sovietică.

O MAMĂ EROINĂ

Locuiește într'un cartier mărginaș al Bucureștiului, într'o casă ridicată poate în urmă cu zeci de ani de vreun meșter zidar certat, se pare, rău de tot cu arhitectonica. Indoială nu încape că pe lângă casa aceasta, cuprinsă între trei străzi ale căror nume amintesc de breslele muncitorești din veacul al nouăsprezecelea, au trecut mii de oameni — grăbiți, îndurerați ori indiferenți — fără ca măcar să o ia în seamă. Dar în anii războiului, în miez de zi și'n noapte târzie, din ascunzișuri, pândeau casa polițiștii. Așteptau ca ferestrele, în care se aflau ghiveciuri cu mușcate, să se deschidă, să apară chipul cunoscut polițiștilor, iar mâna, într'ascuns, să întindă celui din stradă măcar o hârtiuță. Și atunci... O singură dată, dealungul multor ani, s'a întâmplat aceasta. Maria Tudor a fost arestată. Cel care primise manifestele a reușit să scape. Maria Tudor nu a mărturisit nimic.

Casa aceasta are două camere. Podoabe nu se află, ci — pe lângă mobilă — doar un aparat de radio, un fel de vitrină cu multe fotografii, un telefon, mușcatele din ferestre...

In mica vitrină se găsesc orânduite fotografiile fiilor, ginerilor, nepoților. Iar telefonul este așezat pe o măsuță într'un colț. De aici, Maria Tudor vorbește în fiecare zi cu tovarășii dela raion, dela Sfat, cu prieteni sau cunoscuți; lângă telefonul acesta, așteaptă de fiecare dată, emoționată, legătura cu Moscova, Leningrad, Kiev, Sofia...

A auzit în urmă cu un an și mai bine povestea unei mame, în vârstă de aproape șaptezeci de ani, din Saratov. Anghelina Paramanova o cheamă și are doisprezece fii. Cum să ție Anghelina Paramanova socoteala celor doisprezece constructori ai comunismului? Unu-i în Astrahan, altul la Baku, doi la Kuibîșev... Anghelina Paramanova a luat o hartă a Uniunii Sovietice și a rânduit pe cuprinsul ei douăsprezece steguleț de culori felurite. Asta înseamnă: în acele puncte ale Uniunii Sovietice, indicate de steguleț, se află fiii ei.

I-a plăcut Mariei Tudor povestea aceasta și pe Anghelina Paramanova o simte prietenă bună. Și s'a gândit Maria Tudor să ție și ea socoteala fiilor în felul Anghelinei Paramanova.

— Da... — și-a spus, dar pentru mine ar fi mai greu lucrul acesta. Eu trebue să așez stegulețele pe trei hărți — România, Uniunea Sovietică, Bulgaria...

Primul dintre copii a văzut lumina zilei la vreun an după căsătoria Mariei Tudor. Căsătorie... Ciudată vorbă! In loc să meargă la școală, dela vârsta de 7 ani, Maria intrase în slujbă pe întinsele moșii ale lui Cantacuzino, în Ialomița. A crescut și într'o bună zi s'a pomenit cu un flăcăiandru că, nici una nici alta, o cere de nevastă.

— De unde ești tu și când m'ai mai văzut? Nu te cunosc.

Gheorghe Tudor îl chema pe acela care avea să-i fie soț. De meserie era lăcătuș. Nu mai răzbise cu traiul în București și plecase la țară. Nimerise pe moșia lui Cantacuzino.

— Bine,... ne luăm, a spus într'o zi Maria. Dar ce o să facem? Eu n'am zestre decât... sărăcia și amarul. Tu?

— Tot așa. Două sărăcii adunate la un loc, fac una mare, o sărăcie lucie... Lasă, o scoatem noi la capăt odată și odată.

Primul copil, o fetiță, s'a născut pe moșiile lui Cantacuzino. I-au dat numele Alexandrina, în amintirea unei argate pe care o omorîseră vătafii prințului. Maria Tudor era hotărîtă să lupte pentruca Alexandrina ei să nu aibă soarta celeilalte. Și tot acolo pe moșiile lui Cantacuzino, s'au născut și Rada și Aurelia și Maria...

In scurtă vreme însă au fost alungați depe moșie. Gheorghe Tudor știa, iar Maria învăța dela el să lupte împotriva exploatatorilor. Răzvrătiseră oamenii. Au plecat la București.

Vreme de vreo 10 ani Gheorghe Tudor a muncit în aproape toate întreprinderile din București, câteva luni în fiecare. Erau apoi săptămâni și luni întregi în care cutreera Bucureștiul în căutarea unui serviciu. Rămăsese șomer. Gheorghe Tudor intrase în rândurile Partidului Comunist din România în 1929. Patronii aflaseră lucrul acesta.

Maria a lucrat ca țesătoare, a șomat, a fost arestată alături de Gheorghe, bătută, chinuită.

In anii aceia de cruntă teroare au venit pe lume, în casa Mariei Tudor, Vasile, Nedelea, Dorina, Niculae, Iancu... Să se întristeze oare Maria? Nu! Rândurile luptătorilor pentru viață creșteau.

Nu și-a făcut însemnări despre viața ei și a fiilor. Multă vreme, Maria Tudor nu a știut să scrie și să citească. In anii ilegalității împărțea manifeste în București, în țară, dar ea nu le putea citi. Ruga tovarășii să-i citească și învăța pe dinafară conținutul manifestelor.

— Când vom cuceri ce scrie în manifeste, atuncea da, eu și toți cei care trudesc, vom putea învăța, lumina cărții va fi a noastră!

Așadar, nu și-a făcut însemnări. Și-a întipărit în minte însă fiecare zi, fiecare ceas; e în stare să-ți vorbească despre orice fapt petrecut în urmă cu 20 de ani.

Și Maria Tudor povestește...

După ce a crescut, Alexandrina a intrat muncitoare la țesătorie. Au dat-o o vreme la învățătură. A fost arestată de câteva ori la „întruniri zburătoare", la revelioane muncitorești, pe stradă, în timp ce ducea manifeste...

Curând Maria Tudor a avut trei nepoți, copiii Alexandrinei.

— Trăiam cu toții — copii și nepoți — o viață groaznică, spune Maria Tudor. De câte ori copiii Alexandrinei n'au rămas închiși în casă, zile întregi? Alexandrina era arestată. Atunci credeam că vor muri nepoții mei. Dar nu a fost așa. Astăzi, când mă simt puțin bolnavă o chem la telefon pe Marieta. Ea e fiica mai mare a Alexandrinei, studentă în ultimul an la medicină. O să fie un doctor tare priceput.

Vara, am o prietenă de nedespărțit: Emilia, a doua fată a Alexandrinei... Emilia studiază la Kiev și curând va primi diploma de inginer. Ea îmi povestește despre Uniunea Sovietică. Dela ea învăț cum arată comunismul...

Iar Alexandrina, fata mea? Are acum 42 de ani. Nu pare însă îmbătrânită. Când lupți, îți păstrezi tinerețea... Alexandrina are muncă de răspundere la O. C. L.

In timpul celui de al doilea război mondial, Maria Tudor nu a văzut-o multă vreme pe fata ei Rada. Lucrase înainte de război ca țesătoare în București. Nu odată fusese arestată și ea. Când a venit războiul Rada a trecut în Bulgaria și a intrat într'un detașament de partizani. A venit apoi în țară.

In locurile unde odinioară era întinsa moșie a prințului Cantacuzino, țăranii muncitori au înființat acum câteva gospodării agricole colective. Înflorește viața nouă pe acele meleaguri. Robii de ieri sunt azi stăpâni. Maria Tudor simte o nespusă fericire: Rada, fata ei, a sprijinit țăranii muncitori din regiune să pornească pe drumul belșugului, a ajutat la construirea gospodăriilor colective. Rada e activistă de partid...

Aurelia este activistă a Confederației Generale a Muncii. Soțul ei studiază la Moscova. Iar Maria, al patrulea copil, este la Crucea Roșie. Are în grijă sănătatea oamenilor.

Cu Nedelea, fata ei, Maria Tudor se vede rar de tot. Vorbesc însă aproape în fiecare săptămână la telefon. Nedelea e la ambasada română din Sofia, împreună cu soțul ei. Și Nedelea a muncit ca țesătoare. A făcut ucenicia, a fost arestată. Asta, în urmă cu mulți ani...

Dorina muncește acum ca director în Ministerul Prevederilor Sociale, iar Iancu studiază la Leningrad.

Leningrad... Maria Tudor cunoaște acum bine Leningradul, pe mulți din oamenii lui. Asta, cu toate că n'a fost niciodată în Uniunea Sovietică.

Vorbește cu Iancu la telefon.

— Dar Petia ce mai face? Vasia și-a trecut cu succes examenele?

Petia și Vasia și atâția alții sunt prietenii lui Iancu. Studiază la același Institut. Maria Tudor îi cunoaște din spusele lui Iancu și se interesează de ei, ca și când i-ar fi copii...

Curând, Iancu se va întoarce în țară și va munci și el la construirea socialismului în patria noastră.

Din vitrina în care sunt așezate fotografiile fiilor, nepoților, lipsește una: fotografia lui Nicolae. Ea se află într'o ramă mare, argintată, pe unul din pereți. Nicolae e tânăr în fotografie, are ochii vii, zâmbește. Nicolae a murit de aproape opt ani. Ochii lui s'au închis și zâmbetul depe buze a pierit.

L-au omorît călăii lui Rădescu pe Nicolae, în Februarie 1945, în piața Palatului. Nicolae era utecist. Fusese arestat și el înainte de 23 August 1944. Singurul dintre toți fiii Mariei Tudor care nu era membru de partid: avea doar 17 ani când l-au omorît...

Nicolae voia să devină inginer. Poate că astăzi Maria Tudor s'ar mândri cu el și deseori ar cere la telefon Bicazul ori Canalul Dunăre-Marea Neagră: „Cu fiul meu, inginerul Nicolae Tudor, vreau să vorbesc..."

Dar pe Nicolae Tudor l-au omorît călăii vieții.

Opt copii îi trăiesc. E o fericire pentru Maria Tudor, mamă eroină. Opt luptători în frontul de nebiruit al construcției pașnice, socialiste.

„Fiii mei sunt peste tot, acolo unde e viața, unde se dă lupta pentru o viață fericită" — spune cu bucurie și mândrie Maria Tudor.

Nicolae TIC

De 8 Martie femeile muncitoare din patria noastră, privesc cu mândrie drumul pe care l-au străbătut în aceşti ani de viaţă liberă a poporului nostru.

Sunt încă vii în amintirea celor ce muncesc suferinţele, umilirile, mizeria la care era condamnata femeia muncitoare, femeia soţie şi mama, în România de ieri. Socotită drept mână de lucru mai ieftină, drept fiinţă inferioară, bună doar să nască copii — viitori soldaţi în războaiele de jaf ale capitaliştilor; — dispreţuită şi socotită incapabilă să practice munci calificate şi de răspundere — femeia muncitoare era ţinută în mod artificial departe de viaţa obştească. In anii puterii populare, partidul nostru, urmând învăţătura stalinistă, a pus în practică politica de eliberare a femeii din dublul jug pe care ea îl purtase de-alungul veacurilor de stăpânire a boierilor, moşierilor şi capitaliştilor. „*La noi în ţară* — a spus tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej — *toate drumurile sunt deschise femeii: femeia poate deveni orice, dela mecanic până la ministru*". Zeci de mii de femei din ţara noastră urmând exemplul glorios al femeilor sovietice ocupă astăzi posturi de răspundere în toate domeniile vieţii obşteşti: deputate, directoare de fabrici, preşedinte de gospodării colective, judecătoare, ingineri, arhitecţi, savanţi... Meserii, altădată rezervate exclusiv bărbaţilor ca: mecanic de locomotivă, strungar, sudor, miner, impiegat de mişcare, etc., sunt stăpânite azi de nenumărate femei. Pretutindeni, în munci calificate şi în posturi de conducere, femeile se dovedesc la înălţimea răspunderilor încredinţate.

De 8 Martie, femeile muncitoare din ţara noastră îşi exprimă cu căldură recunoştinţa lor faţă de Partidul Muncitoresc Român, care le-a chemat la o viaţă nouă, care conduce întreg poporul muncitor în lupta pentru socialism, pentru pace, pentru apărarea viitorului copiilor, pentru apărarea vieţii.

Filatoarea stahanovistă Elena Chişiu, din „Industria Bumbacului A" din Bucureşti, iniţiatoarea întrecerii socialiste sub lozinca: „Fire de calitate superioară pentru ţesături de calitate superioară!"

Elena Vodă, deputată în Marea Adunare Naţională, conduce cu pricepere S.M.T. Zăgujeni, raionul Caransebeş, a cărui directoare este.

Constanța Georgescu, directoarea fabricii „Pavel Țcacenco" din București, în mijlocul muncitoarelor, cu care se sfătuește în probleme de producție. Ea face față cu cinste răspunderii încredințate de partid.

Maria Tudor, mamă eroină din București.

Eva MUNTEANU

Mineriță

Ieri țărancă săracă; Sanda Agachi este azi o destoinică aviatoare și instructoare de sbor la aeroportul civil Giulești.

Angelica Rozeanu, maestră emerită a sportului, campioană a Republicii Populare Române și a lumii la tenis de masă.

Raluca Ripan, rectorul Universității „Victor Babeș"-Cluj, deputată în Marea Adunare Națională. Este prima femeie academician din țara noastră. La catedră, în laborator, ea muncește cu dragoste pentru înflorirea științei patriei noastre, pentru bunăstarea poporului muncitor.

Muncitoarea Maria Moldovan a fost promovată de regimul democrat-popular în postul de judecător la Tribunalul Suprem al R. P. R. Ea își face cu cinste datoria de a apăra cu vigilență legile Republicii noastre Populare.

Nobila profesiune de educator al tinerei generații este îndeplinită cu entuziasm și avânt de mii de învățătoare. Cele mai bune dintre ele, asemeni Alexandrinei Buneanu, au fost distinse cu titlul de „învățător emerit".

Maria Vass-Winkler, secretara Sfatului Popular al raionului Tg. Mureș, rezolvă cu atenție și operativitate problemele ridicate de oamenii muncii. Ea folosește inițiativa lor în gospodărirea treburilor obștești.

Prin Mongolia Populară

In mijlocul Asiei, cuprins între crestele munţilor Hangai ce se înalţă prăpăstioşi în partea de Apus, şi întinderile necuprinse de nisip mişcător ale deşertului Gobi-Samo, pământul Mongoliei este un imens podiş ondulat, înălţat la 1000—1500 metri deasupra mării, acoperit cu ierburi, brăzdat de râuri şi presărat din loc în loc de lacuri întinse, un pământ bogat în aur, argint, sare, cărbuni, fier, pietre preţioase, cupru, plumb...

Republica Populară Mongolă are o întindere de 1.592.000 km. pătraţi. Are ca vecini Uniunea Sovietică şi R. P. Chineză. Este o ţară cu climă aspră, cu nesfârşite păşuni, şi cu puţine păduri de larice [1] ascunse prin văile râurilor.

Republica Populară Mongolă a luat fiinţă în 1924, ca rezultat al revoluţiei populare din 1921, consecinţă a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, care a trezit poporul mongol apăsat de asuprirea feudalo-clericală şi de capitalul străin, popor cufundat într'o înapoiere seculară şi lipsit de orice drepturi. Partidul Popular Revoluţionar Mongol condus de Suhe-Bator şi Cioibalsan, partid născut din avântul mişcării de eliberare naţională şi socială, a avut de luptat dela început cu bandele contrarevoluţionare, cu uneltirile Japoniei militariste. Atunci, în numele Mongoliei noi, democrate, Suhe-Bator şi Cioibalsan au cerut ajutorul Uniunii Sovietice, şi cu sprijinul Armatei Roşii, armata populară revoluţionară mongolă a izgonit din ţară pe agenţii japonezi şi pe înrobitorii străini.

Intâlnirea lui Suhe-Bator, la Moscova, cu V. I. Lenin şi I. V. Stalin, în 1921, a jucat un rol istoric în dezvoltarea statului mongol. Conducătorii Partidului Popular Revoluţionar Mongol au urmat calea arătată de Lenin şi Stalin, calea saltului dela feudalism la socialism fără a trece prin stadiul capitalist.

Astăzi R. P. Mongolă construeşte cu succes socialismul. Numărul vitelor, principala bogăţie a ţării, este de 2,5 ori mai mare decât era în anul 1924 când a luat fiinţă Republica. S'au creat baze furajere permanente şi o reţea largă de centre veterinare şi zootehnice. Cu ajutorul Uniunii Sovietice s'au organizat staţiuni de maşini pentru cosit fânul. Numărul asociaţiilor de producţie ale araţilor (crescători de vite) creşte în fiecare an

Până la revoluţie nu exista niciun fel de industrie. Acum există câteva sute de întreprinderi — printre care marele combinat „Cioibalsan" din Ulan-Bator, — de produse zootehnice, pielărie, încălţăminte, postav şi articole de lână. Industria extractivă a huilei a crescut de 127 ori. In ultimii zece ani producţia industriei de stat şi cooperatiste a crescut aproape de trei ori.

In trecut transporturile se făceau cu caravane ce treceau prin stepe şi pustiuri. Astăzi şosele pentru autotransporturi leagă toate centrele principale ale ţării. Se desvoltă transportul pe apă şi feroviar, deasemenea inexistente altădată. Cu fiecare an sporesc liniile regulate ale aviaţiei civile, se desvoltă telecomunicaţiile, poşta aeriană. La Ulan-Bator şi în alte centre funcţionează posturi de radiodifuziune.

Până la revoluţie nu existau nici măcar şcoli elementare.

In ţară există acum 412 şcoli de cultură generală, 14 şcoli tehnice, instituţii de învăţământ superior, o şcoală superioară de partid, un institut pedagogic. In 1942 a fost inaugurată în Ulan-Bator Universitatea de Stat.

Astăzi, în R. P. Mongolă înfloreşte o cultură naţională proprie, apar numeroase ziare şi reviste, se traduc în limba mongolă operele lui Lenin şi Stalin, ale literaturii ruse şi sovietice.

Toate acestea au fost posibile numai datorită ajutorului permanent dat Mongoliei de către Uniunea Sovietică.

Poporul mongol, sub conducerea Partidului Popular Revoluţionar în frunte cu tovarăşul Tedenbal, transformă ţara nesfârşitelor păşuni într'o ţară a socialismului.

1) Specie de conifere.

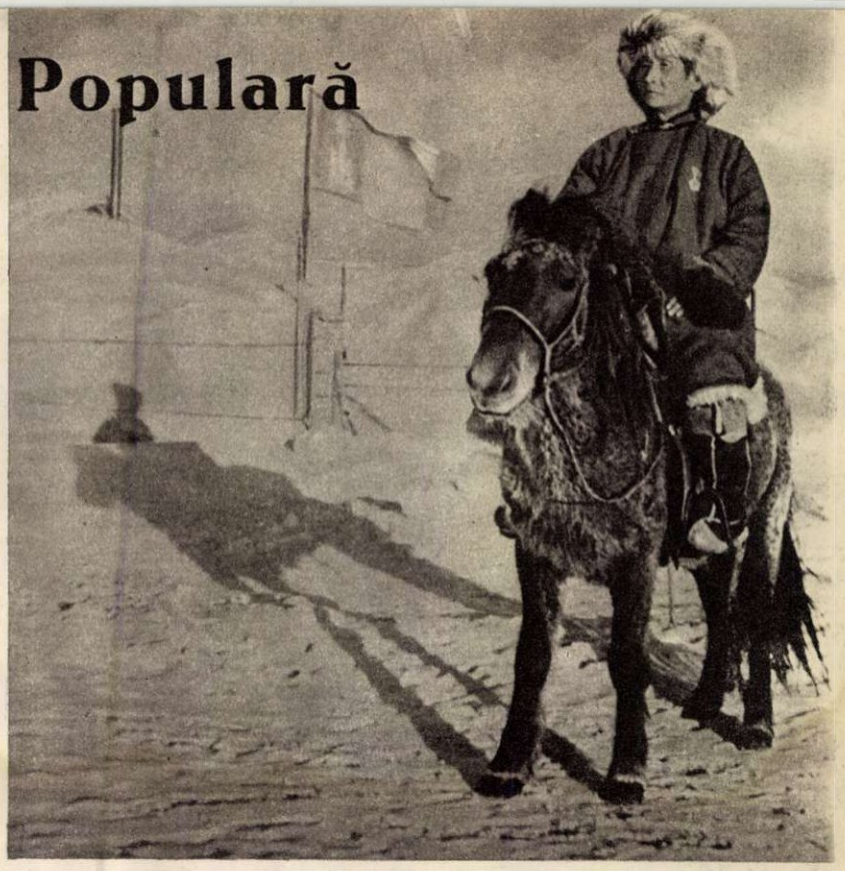

Cel mai bun *„arat"* — crescător de vite — din regiunea centrală Ulzii-Erdene, Republica Populară Mongolă

In trecut caravanele constituiau singurul mijloc de transport prin stepe şi pustiuri. Astăzi, tot mai multe trenuri rapide străbat pământul Mongoliei.

Vedere din Ulan-Bator, capitala R. P. Mongole.

Linşaj!

Încă două victime ale linşajului: tinerii negri Dooley Morton şi Bert Moore din Columbus (Mississippi). Fotografia este reprodusă din cartea „We charge Genocide" (Acuzăm de genocid) de William Patterson.

De câtva timp circulau zvonuri alarmante în oraşul Detroit din Statele Unite. Profitând de afluenţa de muncitori negri din Sud, angajaţi în industria de război, rasiştii locali pregăteau un pogrom monstruos. Deşi avertizate de organizaţiile muncitoreşti şi progresiste, autorităţile nu schiţau niciun gest de prevenire a masacrului. Intr'o zi, o droaie de huligani aparţinând diferitelor organizaţii fasciste, dela *„Ku-Klux-Klan"* până la *„Cămăşile Argintii"* şi la *„Frontul Creştin"* s'au năpustit asupra negrilor: muncitori ce se duceau la lucru, copii ce se îndreptau spre mizerele şcoli *„numai pentru negri"*, femei ce se grăbeau după cumpărături. Bande înarmate devastară locuinţele negrilor, îi maltratară groaznic, le aruncară în stradă mobila, aşternutul şi cărţile. Sărăcăcioasele bunuri ale negrilor — agonisite într'o viaţă de muncă de rob — fură aruncate în foc.

Bătuţi, maltrataţi, negrii cerură ajutorul poliţiei. Dar poliţia a asistat nepăsătoare la întreaga desfăşurare a pogromului. Când *„păzitorii ordinei"* s'au amestecat însfârşit, aceasta a fost pentru a aresta pe... negrii care nu consimţeau să fie bătuţi, jefuiţi şi ucişi şi care începuseră să opună rezistenţă. Inchisorile şi comisariatele de poliţie s'au umplut în această vreme cu negrii arestaţi. 31 morţi, 600 răniţi şi peste 1000 maltrataţi, — iată bilanţul pogromului.

Numeroase victime ale rasiştilor au fost ulterior condamnate pentru *„tulburarea liniştei publice"*. Niciun ucigaş rasist n'a fost însă pedepsit.

Aceasta este *„judecata lui Lynch"*. Lynch a fost un judecător investit cu atribuţiile respective în statul Virginia, în secolul 18. Părintele criminalilor rasişti de azi obişnuia să aplice el însuşi pedepsele capitale pe care le pronunţa; numele *„judecătorului"* a devenit simbolul exterminării populaţiei negre. Statele Unite au devenit ţara linşajului.

In August 1949, o familie de negri din Chicago reuşise să-şi ridice o căsuţă. In seara în care negrii se instalaseră, s'au adunat în faţa casei un număr de huligani care au spart geamurile şi apoi au dat

Eugene Bullard, aviator negru, erou din primul război mondial, prăvălit la pământ sub o ploaie de lovituri administrate de poliţia din Peekskill.

Aceşti copii sunt astăzi orfani. Tatăl lor, negrul Francis Grayson, a fost victima linşajului „legal" care a curmat viaţa unor negri din Martinsville în anul 1951. Micuţa Barbara (dreapta), unul din copiii celui ucis, scrisese guvernatorului Battle: „Sunt fiica lui Francis Grayson care va fi omorît Luni. Am patru fraţiori. Te rog ajută-mi să-mi salvez tăticul". „Democraţia" linşajului nu recunoaşte însă copiilor de culoare dreptul de a se bucura de părinţii lor.

Detroit. Doi albi au scăpat cu greu din mâinile huliganilor rasiști pe acest negru. Organizațiile muncitorești și progresiste au chemat populația albă să opună rezistență groaznicului pogrom.

Rânjete sinistre, fețe schimonosite de sadism. Bandiții rasiști și-au atins scopul: au schingiuit victima până la moarte, rănind-o grav la cap. Cetățeanul negru nu s'a făcut vinovat de nimic în afară de „vina" de a fi negru. Așa arată „civilizația" americană, „civilizația" în care culoarea pielii se plătește cu viața.

foc casei cu ajutorul unei bombe incendiare. La lumina flăcărilor, huliganii urlau: *„Vrem foc, vrem sânge"*.

Pentru îndrăzneala de a fi votat la alegerile de acum patru ani, negrul Robert Mallard a fost ucis de o bandă de cincizeci de rasiști.

Studentul negru Enus Cristiani, care reușise (cine știe cum!) să intre la Universitatea din New-York a fost curând înlăturat din facultate: el a fost împușcat pentrucă protestase împotriva unui *„joc"* al colegilor săi care se distrau aruncând săgeți într'o negresă desenată pe carton.

Se știe că la Peekskill, în timpul unui concert, huliganii fasciști au încercat să-l linșeze pe marele cântăreț negru Paul Robeson.

Scriitorul american Albert Kahn descrie cum Harry Moore, președintele *„Asociației naționale pentru emanciparea poporului negru"* a fost ucis anul trecut împreună cu soția sa de o bombă care le-a distrus locuința în noaptea de crăciun.

De curând au fost linșați — de data aceasta «legal», adică cu sentința dată de «justiția» americană —4 negri din statul Carolina de Nord, sub acuzația falsă de viol sau de asasinat, iar la Los Angeles a fost ucis un muncitor negru, Scrubbs, în vârstă de 72 de ani. El este al 12-lea negru ucis la Los Angeles în mai puțin de un an.

Așa trăesc negrii în America. Aceasta este *„democrația"* americană. Și dacă propaganda sgomotoasă despre această *„democrație"* pretinde că ea este întruchiparea *„libertății"*, a *„drepturilor omului"*, a *„fericirii pe pământ"*, ajunge să i se răspundă cu un singur cuvânt: *„linșaj"*.

Sute de negri mor de moarte chinuită în șireangul lui Lynch, pe scaunul electric sau împușcați pe străzile orașelor din Statele Unite. După cum relatează ziarul *„Currier"* din Pittsburg, numai în statul Alabama au avut loc — din 1948 până azi — 62 linșaje *„legale"*, adică săvârșite de... *„poliția în persoană"*. Față de întreaga omenire guvernul american se face vinovat de uciderea premeditată și sistematică a populației negre. Crimele rasiștilor inspiră oroare și mânie însuși poporului american, care prin organizațiile sale muncitorești și progresiste — din care fac parte albi și negri — acuză cercurile conducătoare din America, sprijinitoarele fascismului, și luptă împotriva barbarilor rasiști. In America de după război, linșajul are loc pe baza discriminării rasiale, — legiferată de curând de Curtea de Apel din Washington.

Intreaga omenire civilizată înfierează prigoana rasială și linșajul practicate în S. U. A. și le consideră pe bună dreptate strâns legate de planurile criminale ale imperialiștilor americani care vor să răspândească în întreaga lume *„democrația"* linșajului și s'o aplice oamenilor cinstiți fără deosebire de opinie, credință religioasă și culoarea pielii.

Aceasta nu va reuși barbarilor secolului nostru! Ei vor trebui să dea socoteală în fața tribunalului popoarelor, dacă vor încerca să impună omenirii civilizate sălbatecul lor *„mod de viață"*!

Iată ce educație primesc copiii americani: ei sunt învățați să se joace „de a linșajul". Barbarii rasiști care dețin puterea în Statele Unite vor să pregătească ucigași din rândurile tinerei generații

Pasiunea cărţile

BIBLIOTECARII

Privirile bibliotecarei îmbrăţişează cu dragoste şi mândrie toată agitaţia grupului din faţa sa. In nerăbdarea fiecăruia de a-şi preschimba cartea, ea vede şi rodul perseverenţei cu care colectivul bibliotecii a luptat să atragă la citit pe oamenii aceştia, atât de feluriţi ca vârstă, pregătire sau ocupaţie.

Biblioteca aşezământului cultural „*N. Bălcescu*“ din Bucureştii Noi, s'a născut acum doi ani. In jurul ei s'au adunat mai întâi grupuri, grupuri de copii. Priveau prin geamuri cu ochi mari, curioşi, la rafturile cu cărţi.

Atunci colectivul a încercat prima metodă de atragere a cititorilor: „*Vom antrena copiii şi aşa vom deştepta şi curiozitatea părinţilor lor*“. S'au creat în acest scop o sală de şah, un colectiv sportiv, iar copiilor li s'au împărţit mici sarcini în munca de bibliotecari: legatul cărţilor, lucrul cu fişele, etc. Părinţii au venit în curând să vadă unde-şi petrec vremea odraslele lor. Biblioteca i-a primit cu rafturile pline de cărţi, cu sală de şah, de ping-pong... şi gustul pentru citit n'a întârziat să vină. Şi ei şi copiii au început să împrumute primele cărţi.

Numărul celor ce veneau era totuşi mic. Mai rămâneau atâţia oameni ai muncii, atâtea gospodine şi atâţia tineri din cartier care nici n'auziseră de înfiinţarea bibliotecii. Atunci s'a pus în aplicare a doua metodă. Cu geamantanele încărcate de cărţi, bibliotecarele au pornit prin magazinele din împrejurimi.

— Nu dorim să cumpărăm nimic, — spuneau ele casieriţei sau vânzătorului surprinşi. Te rugăm numai să-ţi alegi una din cărţile astea şi s'o citeşti.

E adevărat, a trebuit multă perseverenţă şi răbdare. Dar rezultatele au fost cât se poate de frumoase: 80% din salariaţii magazinelor cercetate au devenit cititori ai bibliotecii. Numărul cititorilor nu era încă totuşi cel dorit. Rămâneau, de pildă, gospodinele sau muncitorii bătrâni pensionari, care locuind la mare distanţă de bibliotecă puteau cu greu să se deplaseze până aici. Colectivul s'a frământat să găsească şi pentru ei o soluţie. Aşa s'au născut „*bibliotecile de casă*“.

Bibliotecara Aneta Obreja a fost cea care s'a ocupat în mod deosebit de organizarea lor. Ea a predat un număr de cărţi gospodinelor cu mult zel la citit, cu scopul ca acestea să le împartă mai departe. Rezultatele au fost chiar peste aşteptările colectivului. Femeile au reuşit nu numai să împartă cărţile, dar totodată să organizeze cercuri de lectură. In scurt timp, gospodina Maria Preduţescu a reuşit singură să grupeze în jurul bibliotecii peste trei sute de cititori!

In 1952, al doilea an de existenţă a bibliotecii, colectivul a reuşit să atragă 7525 de cititori!

Acum, în 1953, oamenii nu mai trebuesc chemaţi. Ei vin singuri, fiecare aducând cu sine alţi doi-trei cititori. Iar bibliotecarii îşi duc mai departe munca, cu tot mai mult entuziasm.

V. PLĂIEŞU

Kezultatul muncii stăruitoare a colectivului: la bibliotecă vin tot mai mulţi cititori, tineri şi bătrâni.

O şcoală a măestriei literare:
„VOLNIŢA“ de Fedor Gladkov

Intr'un rând ascultându-l pe Fedor Gladkov, care istorisea câteva întâmplări din copilăria lui, marele scriitor Maxim Gorki a exclamat:

— *Eu încă nu ţi-am cunoscut viaţa. Promite-mi însă că te vei apuca imediat să scrii povestea celor trăite. Neapărat! Tineretul nostru trebue să cunoască ce cale au avut de străbătut oamenii din generaţia vârstnică, în ce lupte s'au istovit, pentruca viaţa copiilor şi nepoţilor lor să fie fericită.*

Din acest îndemn al lui Gorki, rostit în toamna anului 1930, s'a zămislit trilogia autobiografică a scriitorului sovietic Gladkov. Cititorul cunoaşte desigur prima parte a trilogiei, romanul „*Poveste despre copilărie*“, apărut în traducere românească în anul 1950.

Este o carte emoţionantă, care evocă cu o neasemuită artă o epocă grea din istoria poporului rus. „*Poveste despre copilărie*“ prezintă satul rus după reforma din 1861, cu întreaga sa gamă de conflicte de clasă.

„*Volniţa*“, cea de a doua parte a trilogiei urmăreşte pe micul Fedia, personagiul central al trilogiei, care nevoit să plece din sat împreună cu familia sa ajunge la pescăriile din Caspica. Aici autorul descrie de fapt, — deşi alţii sunt eroii, — pe aceiaşi ţărani din primul volum, care lipsiţi de orice posibilitate de trai îngroaşă acum rândurile proletariatului dela cherhanalele din Jilaia Cosa. In „*Volniţa*“ cadrul acţiunii este cu mult mai amplu, iar mijloacele artistice folosite de scriitor au devenit parcă şi mai alese. Criticii sovietici au numit pe drept cuvânt această carte, o şcoală a măestriei literare.

Viaţa în cherhana exercită asupra lui Fedia o uriaşă înrâurire. In mediul nou, muncitoresc, caracterul copilului se cristalizează. El e sincer, sensibil, iubind pătimaş dreptatea şi adevărul, având ochii larg deschişi asupra vieţii din jurul său pe care o înţelege în adâncul ei. In ciuda vârstei

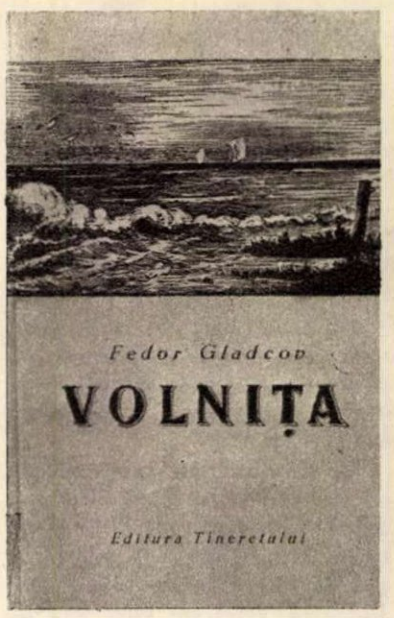

sale fragede, în Fedia cresc tocmai acele calităţi care definesc pe luptător, pe omul nou. Dacă în „*Poveste despre copilărie*“ Fedia rămânea oarecum pasiv în faţa nedreptăţilor pe care le constata, în „*Volniţa*“ el se desvoltă ca un element dinamic, activ şi care nu poate îngădui sub niciun chip fărădelegea, oprimarea. Este în carte o scenă grăitoare în acest sens. Vătăşiţa, odioasă întruchipare a patronului, lacomă mereu de noi amenzi, caută într'un rând să profite de faptul că femeile dând fuga să privească o încăierare, lăsaseră lucrul. Ea strânge iute uneltele lor de muncă, cuţitele şi cângile şi se pregăteşte să le înfrunte cu o bucurie trufaşă. Atunci copilul se strecoară spre stâlpul unde erau puse claie peste grămadă cângile şi cuţitele, răscoleşte printre ele pentru a da de uneltele mamei sale. Dar vătăşiţa bagă de seamă şi ocărîndu-l îl apucă de păr. Fedia nu poate suporta această umilinţă şi cu ura grea pe care a adunat-o împotriva patronilor se repede asupra vătăşiţei.

Dar nu numai Fedia îşi schimbă caracterul ci şi mama sa. Cititorii îşi amintesc desigur că Nastasia era în «*Poveste despre copilărie*» o făptură tăcută şi supusă, îndurând fără să crâcnească jignirile sau bătăile atât ale socrului cât şi ale bărbatului ei. Aici în „*Volniţa*“, Nastasia se transformă însă. Lucrul se reliefează cu putere atunci când luându-şi inima în dinţi Nastasia calcă străvechea lege care spune că femeile nu au dreptul să umble cu capul descoperit şi aruncându-şi tulpanul şi năframa, intră în vârtejul vieţii de oraş.

Aici nu cunoaşte restricţiile de tip feudal dela ţară, dar îndură o exploatare la fel de crâncenă.

Prascoviţa, Grişa, Hariton exprimă nădejdile celor din cherhanale şi în numele unei vieţi mai bune le organizează lupta. „*Avem cu toţii aceeaşi soartă, le spune Grişa, ploaie cu amenzi şi cu ameninţări, din fiecare se stoarce zeama, fiecăruia i se ia pâinea dela gură*“. Iar Hariton vorbeşte astfel muncitorilor: „*La ce fericire mi-e gândul? Iată la care: noi toţi, toţi cei care muncesc, să ajungă bine, să fie stăpâni pe soarta lor liberă, să dea peste cap pe toţi bogătanii şi să-şi rânduiască viaţa fără robie, fără silnicie, fără ţar, fără poliţie... Iar pentru astu trebue să ne luptăm, fără să ne precupeţim viaţa, toţi grămadă*“.

„*Volniţa*“, operă încununată cu Premiul Stalin, gradul I, reuneşte în paginile ei zeci de personagii cu caractere distincte, de o mare complexitate, pe care scriitorul a ştiut să le însufleţească cu o viaţă atât de puternică încât rămân în amintirea cititorului ca nişte fiinţe vii. Cu toţii alcătuiesc o frescă extraordinar de bogată în care se oglindeşte Rusia dela sfârşitul veacului al XIX-lea.

Fedor Gladkov a folosit din plin limba ca mijloc de a caracteriza personagiile şi epoca, izbutind să dea o expresivitate excepţională în descrieri şi în individualizarea fenomenelor şi tipurilor.

Deaceea traducătorul a avut în faţă o muncă grea şi plină de răspundere. Cezar Petrescu a dus-o însă la capăt, contribuind astfel ca una din cele mai valoroase opere să-şi păstreze şi în limba noastră minunatele ei frumuseţi.

Mircea SLAVU

de Elena NEGREANU

Publicăm acest articol ca răspuns cititorilor noştri Popa Adrian din Tecuci şi Volcovici Leon din Iaşi.

*

Vom încerca să răspundem la această întrebare dând exemple din ultimul nostru film „*Mitrea Cocor*", realizat după romanul lui Mihail Sadoveanu, premiat cu Medalia de aur a Păcii.

Scenariul literar — baza ideologică a filmului — urmăreşte acţiunea romanului, dându-i un ritm mai dinamic, evitând pasagiile descriptive sau dialogurile prea lungi.

Scenariul regizoral al filmului „Mitrea Cocor" a fost realizat de Marieta Sadova şi Victor Iliu, regizorii filmului.

Prin ce se deosebeşte scenariul regizoral de cel literar? Un exemplu ne va lămuri.

Iată, de pildă, un fragment din scenariul literar :

„O zi frumoasă de Iunie. Peste câmpia nemărginită bate un vânt dela apus unduind lanurile de grâu dat în pârgă. Pe un drumeag care şerpueşte printre spice trece un băiat de vreo treisprezece ani, înalt şi sprinten. Fluieră o melodie veselă şi săltăreaţă. Se opreşte în loc şi priveşte în sus. Se aude venind din mare înălţime un tril de ciocârlie. Băiatul îi răspunde. Deodată se aude un tropot de cal şi o voce puternică plină de răutate :

— La o parte spurcăciune ! Lângă el se opreşte din goană un om călare care-l loveşte cu biciuşca :

— Nu călca grâul boierului, că-ţi crăp capul !"

Acelaş fragment, transpus în scenariul regizoral :

— Lan imens de grâu pârguit în bătaia vântului. In cadru intră prin stânga aparatului în figură întreagă, Mitrea, copil de treisprezece ani, fluerând vesel.	SUNET : **flueratul lui Mitrea.**
Mitrea se apropie de aparat până în plan mediu. Se opreşte, aude tril de ciocârlie. Mitrea ridică ochii spre cer, îi răspunde. Deodată Mitrea întoarce capul spre dreapta de unde se aude tropot de cal şi o voce puternică strigând :	SUNET : **tril de ciocârlie.**
	VOCE (Logofăt Niţă) : **— La o parte, spurcăciune.**
In cadru intră călare logofătul Niţă, opreşte calul şi-l loveşte pe Mitrea cu biciuşca :	LOGOFĂT NIŢĂ : **Nu călca grâul boierului că-ţi crăp capul.**

După cum se vede, scenariul regizoral precizează şi încadrează acţiunea scenariului literar, stabilind amănuntele filmării.

Cu alcătuirea scenariului regizoral începe perioada de pregătire a filmului. In această perioadă, echipa de regie se ocupă de executarea probelor cu actorii (câte doi sau trei pentru rolurile principale), de urmărirea realizării schiţelor de decor şi costume de către pictorul scenograf, de prospecţii (adică cercetarea locurilor din exterior care sunt necesare filmării), de alegerea compozitorului care va scrie muzica pentru film. Inainte de a se apuca de lucru, echipa de realizatori ai filmului se documentează temeinic în problemele pe care le ridică scenariul, vizionează o serie de filme înrudite ca subiect.

Filmul „Mitrea Cocor" trebuia să oglindească viaţa şi frământările ţărănimii noastre muncitoare până la reforma agrară din 1945.

Pentru filmarea scenelor din sat actorii au studiat viaţa satului, problemele luptei de clasă la ţară, au cunoscut ţărani muncitori asemenea personagiilor din film ca moş Triglea sau Stoica Cerneţ, chiaburi ca Ghiţă şi Stanca ; au învăţat să are, să cosească, să lege snopii, să treere, s'au apropiat de ţăranul muncitor şi au căutat apoi să-i redea — în creaţia lor artistică — însuşirile şi felul lui de a fi.

Urmează o perioadă de organizare : se complectează echipa cu grupul de operatori, electricieni, machieuri, monteuri, maşinişti, garderobieri, etc. Se înzestrează echipa cu aparatele şi mijloacele de transport necesare, se fac costumele, primele decoruri, se definitivează alegerea actorilor. Incep repetiţiile, perioadă de muncă stăruitoare de pregătire ideologică şi artistică a actorilor. La început repetiţiile se fac cu toţi actorii ; se discută rolurile, trăsăturile caracteristice ale personagiilor, se stabileşte linia de interpretare.

Cu câteva zile înainte de filmare, rolurile se repetă pe scene, pe „*secvenţe*", cum li se spune în film.

Incep însfârşit filmările exterioarelor, cea mai vie şi mai pasionantă perioadă. In fabrici, mine, prin sate, peste tot unde se deplasează, echipa simte cu emoţie că oamenii muncii sunt alături de ea. De pildă, când am filmat exterioarele pentru „*Mitrea Cocor*", ţăranii din Poganu şi Ghermăneşti, în frunte cu activiştii de partid şi ai organizaţiilor de massă, au stat nopţi la rând alături de echipă, au făcut figuraţie, au adus căruţele, hainele necesare, au asigurat ordinea şi liniştea la locul de filmare şi pentru a nu stânjeni filmarea şi-au dat orele de somn care le mai rămâneau până la ivirea zorilor, când începeau munca pe ogoare. Cu câtă dragoste au răsplătit ei echipa noastră care i-a ajutat să stingă un incendiu pe arie ! Sunt momente pe care nu le uiţi, ele fac ca munca echipei în deplasare, deşi grea, să fie vie, atrăgătoare.

Munca în echipă este o înaltă şcoală a solidarităţii, a stăpânirii de sine, o şcoală a învingerii greutăţilor.

Filmările sunt totuşi uşurate şi calitatea lor este mult mai bună dacă au fost bine pregătite în perioada de organizare.

După terminarea exterioarelor, începe filmarea scenelor de interior, ca de pildă acelea care se petrec în casele ţăranilor, în conacul boierului, în casa lui Ghiţă, etc., din filmul „*Mitrea Cocor*". Filmările acestea se fac pe platouri (camere mari special amenajate), unde se instalează decorul respectiv. Aici vin actorii să repete de câteva ori, înaintea începerii filmării. Decorurile au rareori patru pereţi, mai des trei şi uneori numai doi pereţi.

O scenă nu se filmează dela început până la sfârşit, ci adesea începe cu mijlocul, continuă cu începutul şi apoi finalul. Aceasta, deoarece o parte

O clipă de răgaz ; se schimbă locul aparatului. Figuranţii (colectivişti din Dâlga) s'au aşezat pe iarbă la odihnă.

Fumigenul care arde în cupa prinsă pe o prăjină, răspândeşte în văzduh un fum gros ca pe câmpul de luptă.

a scenei poate presupune filmarea în studio, iar altă parte filmarea pe teren, în deplasare. Scena cu praznicul, de pildă, care se termină cu cearta din curte dintre Ghiță și Mitrea - copil, a fost filmată după șase luni dela filmarea interiorului în care se desfășoară această scenă. Deaceea actorul trebue să cunoască foarte bine rolul și să aibă o înaltă măestrie pentru a putea să corespundă tuturor condițiilor de filmare. El trebue să aibă grijă să nu-și schimbe prea mult înfățișarea în intervalul realizării unui film, pentru a păstra asemănarea cu personajul interpretat.

Scena din interiorul vagonului cu soldați și ofițeri dă spectatorului impresia că este filmată din mersul trenului. Ea a fost realizată însă în studio, pe un platou interior.

In timpul filmărilor, materialul este vizionat, după câteva zile dela filmare, de către regizori. Ei aleg scenele cele mai izbutite care sunt lipite apoi cap în cap, în ordinea acțiunii, la secția de montaj.

După ce s'au terminat filmările, urmează perioada de montaj și sonorizare. Se face înregistrarea muzicii, postsincronizarea (adică reînregistrarea unor dialoguri neclare), înregistrarea sgomotelor, și apoi montajul definitiv, după care urmează mixajul, adică îmbinarea într'o singură peliculă cu imaginile a tuturor sunetelor înregistrate pe benzi diferite. După terminarea acestor operațiuni se trece la realizarea copiilor standard care se proectează pe ecran, după ce în prealabil filmul a fost supus criticii și aprobat de Consiliul artistic.

Iată în câteva cuvinte filiera prin care trece un film. Realizarea unui film durează uneori și un an întreg și cere o muncă încordată a întregului colectiv. Deobicei ultimul film realizat de tânăra noastră cinematografie este cel mai bun. Asta, de bună seamă, nu-i un lucru întâmplător.

Cineaștii noștri au mereu în față cuvintele marelui Lenin: «*dintre toate artele, cea mai importantă pentru noi este cinematografia*». Cu fiecare an școlile și institutele dau noi cadre calificate, condițiile tehnice se perfecționează în permanență.

Dela însușirea experienței avansate a oamenilor de artă sovietici, până la discuțiile, pe baza materialului, cu regizorii și consilierii artistici sovietici, dela studierea primelor broșuri și a primelor manuale tehnice și științifice și până la amenajarea și folosirea laboratoarelor utilate cu utilaj sovietic în care se folosesc metode sovietice, dela vizionarea celor mai mari opere ale cinematografiei sovietice și până la colaborarea directă cu o parte din realizatorii acestora, ca scenografi, machieuri sau operatori — iată sfera imensă a ajutorului dat cinematografiei noastre de către măreața cinematografie sovietică.

Pe baza acestui ajutor frățesc, cu elanul și devotamentul cadrelor celor mai înaintate de activiști ai cinematografiei noastre, cu prețuirea și critica spectatorilor, oameni ai muncii, filmele noastre devin tot mai mult o armă puternică de educare politică și artistică a poporului.

O pârghie care mișcă — din spate — vagonul, hainele soldaților fluturate de „vântul" unui ventilator și mișcarea crăcilor, dau iluzia că trenul este în mers...

„Ulița satului", realizată în interior. Interpreții lui Mitrea Cocor și Stoica Cernet, repetă în lumina reflectoarelor.

Două generații

Pe vremuri, prietenii erau de aceeași vârstă.

Colegi de școală, colindau veseli străzile făcându-și planuri de viitor. Oameni în toată firea, stăteau de vorbă despre munca lor, despre familii, despre griji și speranțe. Treceai pe lângă doi bătrâni așezați pe o bancă: povesteau despre trecut.

Am zărit deunăzi stând de vorbă doi prieteni de un fel nou. Unul avea părul alb și pleoapele grele de ani. Celălalt — o fată măruntă — purta bucle blonde, iar ochii îi străluceau, albaștri.

Stăteau unul lângă altul, într'un atelier nu prea mare străjuit de strunguri și prese. Capul cu păr argintiu și cel cu buclele blonde erau aplecate atent peste un micrometru. De dincolo, din hala uzinelor «Dinamo», răzbătea zumzetul frezelor mari. Iar pe ușa cu geamuri a atelierului o tăbliță modestă indica: „*Atelierul inovatorilor*".

Ion Căldăraru, stahanovistul bătrân dela uzinele „*Dinamo*" și Maria Purdel, de 19 ani, stahanovistă și ea, făceau împreună planul unei inovații.

Ideea fusese a Mariei. Venise la „*moș Ionică*", muncitorul cu experiență, rugându-l s'o ajute. Iar moș Ionică se bucurase, și acum discuta plin de entuziasm:

— Cât despre piese, să n'ai grijă. Le scot eu dela fiare vechi!

Maria zâmbea. Asta-i specialitatea lui moș Ionică: dă-i câteva piese vechi și-ți face o mașină nouă. Și strungul și presa din atelier au fost făcute de el așa. Moș Ionică a ridicat și el ochii și privește fata surâzând. Ce tânără pare, obrazul îi e încă de copil. Ai spune despre ea că produce în contul anului 1955? Că a lucrat până acum la două inovații?

— Hei, măi Marie — oftează hâtru bătrânul, întrerupând pentru câteva clipe discuția tehnică, — repede ai mai crescut.

Maria și-a adus aminte că de fapt vizita ei în atelierul lui Moș Ionică, mai are un scop.

— Dar dumneata, moș Ionică, întreabă ea, nu vrei să mai crești?

Stahanovistul se uită mirat, se încruntă: să mai crească el, la vârsta lui? E oare o glumă cuviincioasă?

— Adică cum?

— Uite, se deschide cursul nou pentru stahanoviști. Inscrie-te! Faci tehnologie, rezistența materialelor, desen tehnic...

Ion Căldăraru își aprinde o țigară, trage adânc din ea și zice:

— Asta, nu mai e de mine.

— Dece, moș Ionică?

— Sunt muncitor vechi, fetițo, din 1907. Știi tu prin câte am trecut? Iaca, am fost ucenic la Câmpina, la Central, la cazangerie...

Maria ascultă și-l vede parcă pe ucenicul micuț și subțirel străcurat în cazanul de tablă și „*ținând contra*" presiunii ciocanului, cu pumnul sprijinit în cot. Tabla suna ca un tunet neîntrerupt și sgomotul acesta rămânea multă vreme în urechi. Cotul veșnic lovit, sângera. Plata — zece bani ora.

Seara târziu, ucenicul se strecura până într'o odăiță plină de fum, unde la flacăra pâlpândă a lămpii de gaz, se aduna cercul tinerilor muncitori. Vorbea Ștefan Gheorghiu...

— ...Pe urmă am venit în București, povestește Ion Căldăraru. Am trăit anii de criză, șomajul. Da, da... Sunt bătrân acum.

Maria ascultă, dar nu se lasă. Il știe ea pe moș Ionică; e un muncitor tare priceput și dacă ar avea și școală, greu l-ar mai întrece cineva.

— Dar... cine a făcut mașina de amburat și știengheral de cuțit micrometric? Cine a meșterit dispozitivul de strunjit cărbuni perii? Cu el doar s'a făcut planul pe un an în 58 de zile. Cine? Nu dumneata?... Moș Ionică!

— ...

— Păi acunci, nu ești tânăr? Ești, și se cuvine să înveți. Hai în rând cu noi la școală.

Țigara din mâna lui s'a făcut muc.

— Aici m'ai dat gata.

Bătrânul pare încântat.

— Acu hai să ne întoarcem la mașină. Ziceam de piese...

...Și, întreruptă cât durata unei țigări, discuția se întoarce la aparatul cel nou. Capul bălai și cel acoperit cu fire de argint se apleacă iar. Ion Căldăraru explică. Maria privește atentă.

Se simt de-o vârstă. Prieteni.

Mioara CREMENE

O aşteptă în noapte

de Maria ARSENE

Ilustraţii de P. Nazarie

Ioţa mai bătu odată în geam. Abia acum îi răspunse glasul speriat al femeii.

— Cine-i ?

— Eu.

— . . .

— Hai, deschide, Julca. Milan, Milan e aci.

Câteva clipe nu se auzi nimic în odaie.

Apoi, deodată, un chibrit scăpără şi ochiul ferestrei îşi ridică pleoapa. Fitilul lămpii pâlpâi. Uşa scârţâi. Din prag l-au luat două braţe de gât.

— Milane ! dragul meu ! Ţi-au dat drumul ! Vai ! Vai, doamne ! In ce hal... ! Eşti plin de răni...

Ioţa intră repede în casă. Stinse lampa.

— Sst ! Să nu mă vadă cineva.

Julca îl înţelese.

Cu degete tremurânde îi mângâie barba aspră, îşi plimbă palmele pe părul şi gâtul bărbatului, mângâindu-i rănile, sărutându-i vânătăile.

— Unde-i copilul ? întrebă el răguşit.

— Sub pătură. Doarme.

Ioţa se apropie de copil. Ingenunchie lângă pat şi îşi culcă obrazul pe pernă, alături de-al lui Mirko. Îi mirosi părul şi-şi lipi buzele de tâmpla lui.

Mirko tresări şi deschise, mari, ochii.

— Tăticule... Ai venit, tăticule ?

— Da. Am venit.

— Te-au lăsat să pleci ?

Ioţa strânse fălcile.

— Nu i-am întrebat

Julca îi şterse rănile cu un colţ de ştergar muiat în apă caldă.

— Off ! fiarele ! cum au smuls din tine...

Ceasul depe masă bate regulat ca o inimă de om.

Undeva într'o curte, un câine latră înfundat.

La Mistov, vecinul, vaca mugeşte a foame în coşar.

Ioţa se aşează pe laviţă. Îşi prinse capul în mâini. Şi începu să povestească. La început rar şi apăsat, încercând parcă să împingă vorbele, să spargă pereţii, să alerge, împrăştiindu-se, alarmă, în fiece sat, în fiece casă, strigând în toate urechile celor săraci şi trădători, adevărul.

Apoi deodată cuvintele îi ieşiră din gură, grele, bolovănoase, svârlite ca dintr'un pumn uriaş. Vorbele prinseră a se înfierbânta, întâi repezite şi din ce în ce tot mai aprinse...

— „... Tito ne-a trădat şi ne-a vândut !"

„...Tito ne este duşman de moarte, căci urăşte şi loveşte pe cei săraci !"

„...Tito e călăul..."

A tăcut.

Bătaia inimii cu arc de oţel se auzi din nou

Un şuerat lung se iţi din capătul uliţei, stingându-se într'un gâlgâit.

Julca întoarse capul speriată către uşă.

— Jandarmul ! Face rondul !

Paşii greoi ai sergentului s'au oprit în dreptul curţii lui Mistov.

Dulăul se repezi hămăind la poartă.

Jandarmul îi svârli printre uluci, lumina lanternei. Câinele se întărâtă, lătrând şi mai furios.

— Se dă la lup, — şopti Julca.

— O să ne dăm şi noi, curând la el, — răspunse Ioţa, strângându-şi pumnii.

Jandarmul lovi cu vârful cismei în poartă, înjură şi plecă mai departe.

Acum este în dreptul lor.

„Dac'ar şti cine se află înăuntru şi de unde vine..."

Sluga oarbă a stăpânirii trecu mai departe.

Milan se ridică în picioare.

— Trebue să plec.

Julca se lipi la pieptul lui. Lacrimile îi curgeau izvor.

— Unde ? Incotro vrei să te duci ?

— Dincolo.

— . . .

— Dacă mă prinde a doua oară...

Făcu cu mâna la gât gestul scurt al secerii.

— Milane... la seama, Milane ! Ce vrei să faci ?

— N'avea teamă.

— Paza e întărită. Alaltăseară...

— Alaltăseară ?

— . . .

— Spune !

— Alaltăseară — Julca se porni repede, pe nerăsuflate — s'a încumetat iarăşi Miloş. Trebuia să plece la mină. De o săptămână îl hărţuie Udebeul. Sta ascuns pela unul pe la altul. Atunci a mai încercat odată... Vroia să fugă în munţi. Cu Ştefan Bratici şi Slavca. Au mai plecat aseară trei. Şi Disici o să ia calea asta... Miloş nu s'a îndurat însă să plece fără s'o mai vadă odată pe Ştefanca.

— Şi ?

— . . .

— Vorbeşte ! Dece taci ?

— Ce să-ţi mai spun ?

— L-au ucis ?

— A încercat să treacă.

— Şi ?

— L-au doborît la marginea frontierei.

— Lupii !

... — Milane...

Julca îşi înghiţi restul cuvintelor La ce bun să încerce să-l oprească ? Cunoştea cât îi e de hotărît omul. Căzu pe laviţă. Plângea încet, legănându-şi a jale trupul.

— Pentruce ?... Pentruce ?... Ce le-am făcut, doamne, şerpilor ?

Şi-a strâns Ioţa în braţe băiatul. Tare. Tare de tot. Mirko a gemut uşor şi i-a vârît mâna prin gulerul cămăşii, pe spinare.

— Băieţaşul meu !

— Nu pleca, tăticule !

— Tu ai să creşti mare şi-ai să fii fericit. Aşa cum sunt cei de o seamă cu tine, de dincolo şi de mai departe...

Julca deschise dulăpiorul. Ioţa se scuturâ.

— Nu, draga mea, nu-mi da nimic. Nu pot mânca.

— Doamne, şi cum ai să pleci aşa ?

— Lasă mâncarea, vino'ncoa.

Şi l-a trecut pe Mirko în braţul stâng iar cu dreapta şi-a îmbrăţişat nevasta.

S'a despărţit apoi brusc de ei. A pus mâna pe clanţă.

— Să-i trimiţi vorbă lui Simeon, lui Jurici, Putnic şi la toţi ai noştri că la Bor, în minele de aramă, e rău. Mai rău decât am crezut. Nu poţi scoate o vorbă şi nici să te plângi cuiva. Tito îşi are peste tot căţeii. Disici să se ferească. El nu-şi poate frâna gura... Am stat de vorbă cu muncitorii din mină. M'au învăţat. Trebue să ne ferim de-acum încolo şi să nu mai înfruntăm duşmanul, pieptiş, cu vorbe şi cu mâinile goale. Tâlharii îs înarmaţi... Trebue lucrat pe-ascuns, ferit, ca să-i lovim acolo unde îi doare mai tare...

— Milane...

— Să le spui oamenilor că tot răul dela el vine. Dela el şi dela banda lui. Ei au ridicat zid de plumbi şi de baionete între noi şi ţara sovietică. Dar inimile noastre răzbat dincolo de gardurile de sârmă ghimpată. Nimeni să nu creadă vorbelor mincinoase ale Iudei.

— Doamne ! Doamne !

Ioţa îşi semeţi fruntea.

— Şi să le mai spui apoi că în oraşe muncitorii nu dorm. Muncitorii din fabrici luptă. Sunt în legătură cu ai noştri dela sate şi cu cei din munţi. Eu nu m'am putut duce într'acolo. Dar o să primiţi pe curând un semn... Putnic mai cu seamă să fie cu ochii în patru şi s'aştepte pe cel care îl va aduce. Apoi va şti el ce să facă... Ai grijă de copil.

— Tăticule !...

— Milane !

— Tăticule !...

★

S'a furişat în uliţă. A ocolit şcoala strecurându-se pe lângă zidurile caselor lui Bontici şi Maximovici, bogătanii.

Ca să taie din drum şi s'ajungă mai repede la marginea satului, trebuia să treacă prin curtea neîngrădită a lui Cuzmici, prietenul lui şi apoi prin spatele jandarmeriei.

Dulăul lui Cuzmici se repezi săgeată spre el.

Animalul lătră de câteva ori.

— Sst ! Aici ! Aici Boitucule ! Taci !

Câinele îl recunoscu. Îşi frecă botul de piciorul lui.

La jandarmerie e lumină. Fruntaşul de gardă fumează, rezemat de gheretă. Prin fereastră îl vede pe jandarmul de serviciu, îmbrăcat în haina neagră de piele, adormit cu coatele pe masă

Ioţa se scotoceşte în buzunar. Se uită atent la santinelă.

Dintr'un pas a trecut şi s'a lipit de peretele dinspre apus al clădirii. E una cu zidul întunecos. Întinde uşurel braţul drept, apasă cu degetele creta pe zid şi scrie cu litere mari, cât mai mari, ca să le vadă şi să le citească mâine dimineaţa tot satul :

„*DOLE TITO !*" (Jos Tito !)

„*SMART TITU !*" (Moarte lui Tito !)

★

Ochiul reflectorului s'a aprins, s'a stins, apoi tot atât de repede şi-a svârlit din nou lumina. Un sul de raze subţiri şi albe care caută, cercetează, scormonesc...

Ioţa întins pe burtă, rămase nemişcat.

Deodată lumina pieri.

Ioţa şi-a strâns genunchii şi sprijinindu-se în ei, făcu un salt înainte. Şi încă unul.

Ochiul reflectorului clipi în spatele lui.

Mai încercă o săritură.

Mărăcinii uscaţi fâşâiră.

— *Stoj, koje ?* (Stai, cine-i ?)

S'a trântit, buturugă neînsufleţită.

— *Predaj'te !* (Predă-te !)

Patrula a trecut pe lângă picioarele lui. Ioţa stă ghemuit gata să se repeadă, să sfâşie.

Nu mai sare. Întinde braţele, se apucă de mărăcini şi se târăşte uşurel, până ajunge cu genunchii sub bărbie. O clipă îi vine să zâmbească. Parc'ar fi un copil... Dar gândul ăsta îl turbură.

Ce-o fi făcând acum Mirko?

Işi lipeşte fruntea de pământul care mai arde de dogoarea de peste zi. Ar zace acolo toată noaptea odihnindu-şi trupul trudit...

După aproape o sută de paşi s'a oprit din nou, ostenit. Atunci ochii de foc s'au deschis din două părţi, prinzându-l la mijloc.

A sărit în picioare.

O fluerătură ascuţită. Şi locul abia părăsit fu împroşcat de un snop de gloanţe.

A fugit câţiva paşi.

Degetele albe ale reflectorului aleargă, ghiare ascuţite, să-l prindă. Plumbii calzi îi piuie, ca bondarii, pe la urechi. Pământul tare, ciuruit de gloanţe, aruncă bulgăruşi în sus.

S'a prăbuşit iarăşi respirând din greu.

De năduşeală, părul i s'a încleiat pe tâmple, iar cămaşa udă leoarcă i s'a lipit ca o piele, de spinare.

Reflectoarele caută acum în dreapta lui, dar sar deodată şi aleargă înainte, în urmă... apoi negăsindu-l se sting, tot atât de neaşteptat, precum năvăliseră.

Să mai fie vreo două sute de metri... Drumul îl poate face în trei minute, în zece, într'o oră sau niciodată...

In fund, după nucul cel bătrân, se zăreşte o luminiţă... Iat-o că s'a mărit!

S'a mai aprins o stea în fereastra unei case din satul românesc, apoi alta, şi altele...

Aşa se'ntâmplă întotdeauna când grănicerii lui Tito îşi descarcă armele: oamenii din sat au rude dincolo, în comunele sârbeşti.

Şi aşteaptă. Pe cine?

Pe el!

Pe alţii, poate.

Pe câte unul din cei cari, răzbiţi de mizerie şi asuprire, reuşesc să înfrângă bariera morţii, căutând adăpost la fraţii lor depe teritoriul românesc, ţărani muncitori români, sârbi, maghiari sau germani din Republica Populară Română, înfrăţiţi prin muncă şi dragoste de libertate.

Un greere a început să cânte, apoi a renunţat speriat de tăcere. Tăcerea asta greoaie care-l pândeşte ca şi razele orbitoare ale farurilor, ca şi haita turbată şi la pândă a lui Tito, ca şi gloantele lor...

Trebue să se hotărască repede. Cât mai repede. Altminteri, reflectoarele au să reuşească să-l prindă, iar trupul lui, sfârtecat de proaşca mitralierelor şi armelor automate, are să fie tras înapoi, peste o zi, două, în cange. Va fi îngropat cu capul în jos, în groapa comună de lângă frontieră. Groapa „politicilor" executaţi „pe teren".

„... Odată în galeria numărul cinci a minei din Bor, un muncitor bătrân, Nicola, i-a spus: „Tovarăşe Ioţa, duşmanul e viclean, dar noi avem mai multă minte ca el".

Incet, cu băgare de seamă, şi-a scos flanela de lână ţurcană şi a întins-o cu mânecile înlături. Apoi s'a ridicat şi a fugit, ca la asalt.

Reflectoarele nu şi-au zăbovit braţele. Două perechi de braţe uriaşe au şi găsit flaneaua. O strâng în cleşte, apoi în foarfecă. Gurile de foc prăvălesc peste ea benzi de cartuşe...

Ioţa aleargă prin dudăul înalt până la piept. Mâinile şi obrajii îi sunt numai rană de sgârieturi. Sângele musteşte aprins, din pielea jupuită. Mărăcinii troznesc şi se rup, călcaţi în picioare.

Ca o coasă a intrat în sfoara bălăriilor cu ţepi şi ghimpi, croindu-şi drum către şosea.

Din geana întunecată şi mărginaşe a liniei iugoslave un alt ochi uriaş sparge besna. Este reflectorul cel mare pentru avioane. O fâşie orbitoare se'nvârteşte deasupra flanelei.

Şiretlicul este descoperit. Banda albă a reflectorului bate acum drept înainte şi muşcă spatele lui Ioţa.

Dar e prea târziu.

Patrula românească îl ia sub protecţie.

— Cine-i?

Ioţa răspunde, gâfâind, cele trei cuvinte româneşti învăţate pentru noaptea aceea:

— Om bun, tovarăşi!

Fragment din romanul cu acelaş titlu.

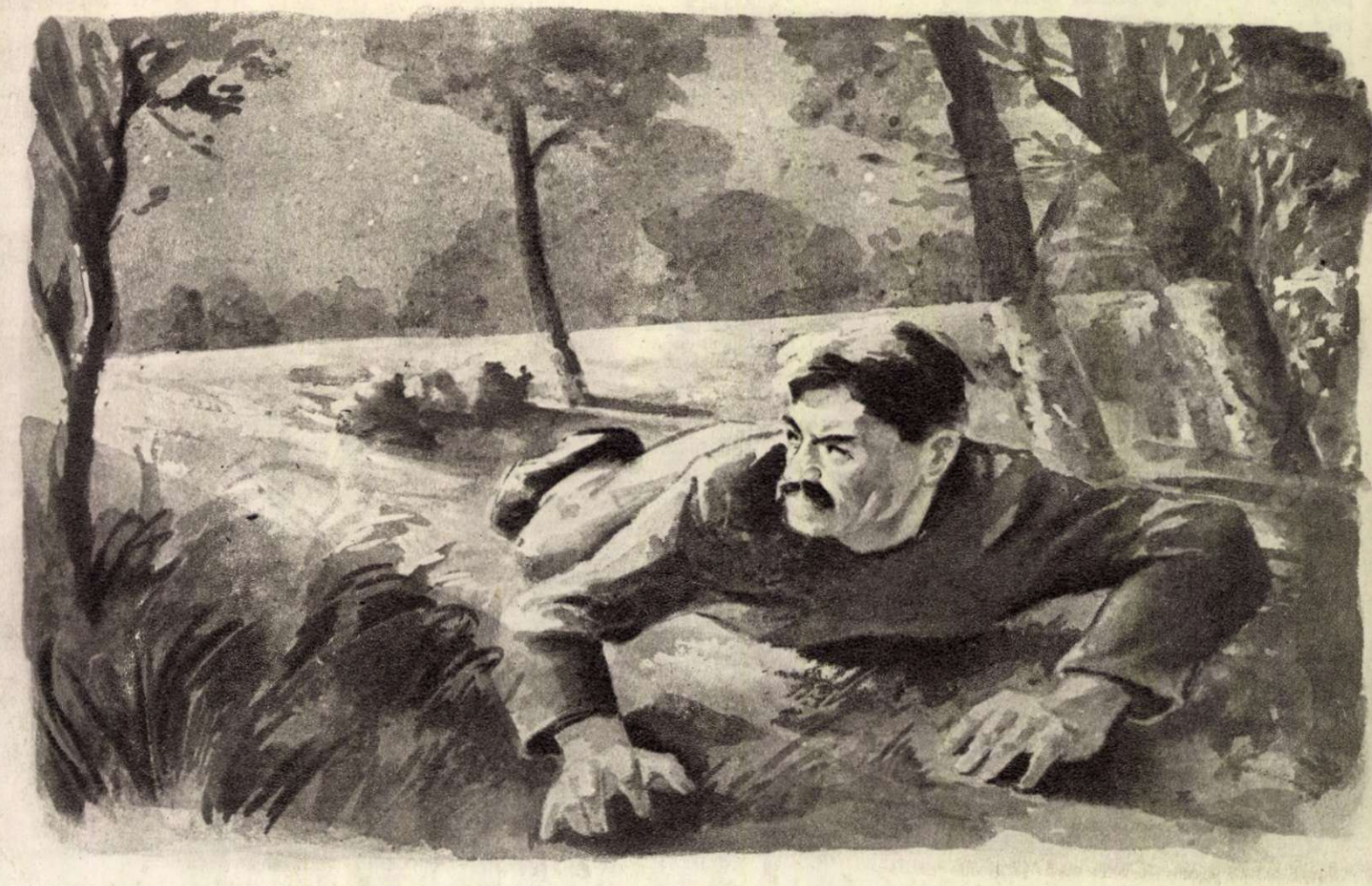

DOBROGENE

Răspundem pe această cale cititorului Victor Nicolescu, strungar, redactor-şef al gazetei uzinei „*Dinamo*", care ne-a scris: „*Aş dori să aflu cum va transforma Canalul Dunăre-Marea Neagră clima Dobrogei şi ce urmări va avea această „transformare"*.

Ceeace apare multora ca un semn de întrebare este dacă măreaţa construcţie a Canalului Dunăre-Marea Neagră — care va schimba aspectul Dobrogei — va influenţa şi asupra condiţiilor climatice ale regiunii şi, dacă va fi astfel, cum se va produce această schimbare.

La prima întrebare, întemeindu-ne pe lucrările savanţilor sovietici, care de mult i-au dat răspunsul, putem da şi noi un răspuns afirmativ. Fără îndoială că nu se pune aici problema schimbării complete a tuturor elementelor meteorologice, astfel încât să avem deaface cu schimbarea bruscă a climei. Prin lucrările ce se desfăşoară în zona Canalului, prin irigaţiile ce se vor realiza, prin perdelele de păduri ce au început să se planteze, clima aridă a zonei respective se va schimba însă considerabil.

Intr'adevăr, elementele fizico-geografice ale peisajului se vor modifica. Elementele meteorologice — care sunt în strânsă legătură cu cele fizico-geografice — vor suferi prin urmare şi ele schimbări, mici, dacă le luăm pe fiecare în parte, dar destul de importante în ansamblu.

In timpul verii, de pildă, în zilele de arşiţă, temperatura aerului va suferi o influenţă moderatoare. Valorile atinse în aceste zile vor fi mai mici ca înainte.

Temperatura solului va fi deasemeni micşorată în perioada caldă a anului, ca urmare a modificării solului în urma irigaţiilor şi infiltraţiilor.

Deasemeni în zilele de vară, în timpul vânturilor uscate, umiditatea relativă a aerului va spori, numai datorită perdelelor forestiere, cu 10—12% în apropierea lor şi cu 5—7% pe o zonă de 500 metri distanţă de ele. Deficitul de umiditate va putea fi astfel mult micşorat. Un efect important al perdelelor forestiere va fi menţinerea zăpezii şi a umidităţii solului. Perioada de topire a zăpezii va fi prelungită.

Vânturile uscate nu vor mai spulbera praful, sărăcind pământul.

Insăşi cantitatea de precipitaţii ce va cădea în Dobrogea va fi influenţată de ansamblul acestor condiţiuni favorabile, putându-se conta pe o creştere a lor până la 5—10%.

Luate în ansamblu, toate aceste mici modificări vor da un alt aspect climei din această zonă, îndulcindu-i caracterul continental şi mărind fertilitatea solului. Astfel se va realiza la noi în ţară transformarea unei regiuni neroditoare, într'una mănoasă şi bogată, schimbând pentru aceasta însăşi natura, schimbând clima.

Gh. DIACONESCU
Directorul Institutului Meteorologic Central.

La muzeul Antipa din București vin zilnic grupuri de pionieri pasionați după științele naturale. Privirile lor se opresc mirate, cercetătoare, asupra animalelor mari, neobișnuite care le desvăluie din tainele minunatei cărți a naturii.

anny RABEL „Paradisul franchist"

Francisco MORA „300.000 semnături spaniole pentru pace"

lberto BELTRAN „Manuela Sanchez"

O EXPOZIȚIE GRĂITOARE

Intinderile mohorîte ale Spaniei robite... un țăran desculț, îndoit sub povara unei țevi de tun, ară cu un plug de lemn ogorul uscat... copii înlăcrămați cer de mâncare... poporul spaniol înfometat — de o parte — și haita înzorzonată a demnitarilor franchiști, de alta... ; omul din popor în fața plutonului de execuție... dar o mână uriașă poartă 300.000 semnături spaniole pentru pace... grevele dela Barcelona... și din nou suferințe și sânge... scene din războiul civil... și luptele de azi.

Răsfoiești cu emoție paginile revistei „Nuestro Tiempo" din Mexic, care prezintă o serie de lucrări — printre care cele reproduse în această pagină — dela prima expoziție colectivă de artă organizată de mexicanii progresiști și de spaniolii stabiliți în Mexic.

Majoritatea celor 303 opere expuse, aparținând unui număr de 91 pictori, impresionează prin forța și adevărul cu care dezvăluie mizeria și teroarea fascistă din Spania călăului Franco, ca și prin căldura cu care pictorii înaintați prezintă curajul neabătut și combativitatea fiilor buni ai Spaniei, care luptă eroic în ciuda barbarului regim polițienesc franchist.

Se înfățișează, deasemeni, viața asuprită și plină de privațiuni a poporului mexican cuprins, împotriva voinței sale, de goana înarmărilor.

Expoziția din Mexic este încă o manifestare a nădejdii poporului spaniol într'o Spanie democrată și independentă. Cei mai mulți dintre pictorii ce au expus aici au găsit și au exprimat frumosul în curajul și spiritul combativ al poporului spaniol, al Partidului Comunist din Spania. Ei au zugrăvit nu Spania demnitarilor și călăilor franchiști, ci Spania oamenilor muncii. Acestei Spanii îi aparține viitorul.

lolfo MEXIAC „Greva din Barcelona"

Leopoldo MENDEZ „Execuție"

BOBUL stahanoviștilor

Era încă toamnă când stahanoviștii dela întreprinderea *„I. C. Frimu"* - Sinaia, au hotărît să construiască din deșeuri un bob în vederea sezonului de iarnă.

După încetarea lucrului, boberii rămâneau în ateliere și lucrau de zor.

Nici nu începuseră aleile din Sinaia să se îmbrace cu covor de frunze ruginii și într'o magazie a uzinei *„I. C. Frimu"* - Sinaia, era depozitat un bob nou, construit în timpul liber, de boberii din uzină.

La începutul iernii, boberii au ieșit la antrenament.

Stahanoviștii Ion Staicu, Nicolae Moiceanu, Stefan Taus, Dumitru Peteu și fruntașul în producție Nicolae Radu erau mulțumiți de munca lor. Nu erau însă mulțumiți de modul cum alergau. Frânarul încă mai întârzia când conducătorul dădea semnalul să pună frână strigând *„Bob"*!; echipierii nu se aplecau în aceeași fracțiune de secundă la viraje.

Seara se adunau cu toții și discutau fiecare antrenament, fiecare coborîre. Din fiecare greșeală învățau.

In primele zile ale lunii Februarie, cei mai buni boberi din întreaga țară s'au întâlnit pe pârtia dela Poiana Stalin pentru a participa la Campionatele R. P. R. Printre ei era și bobul stahanoviștilor dela uzinele *„I. C. Frimu"* - Sinaia. Pentru prima dată în țara noastră participa la o întrecere sportivă un echipaj alcătuit numai din stahanoviști. Spectatorii și ceilalți boberi așteptau cu nerăbdare să vadă cum vor coborî stahanoviștii.

Pârtia dela Poiana Stalin e toată numai de ghiață. Ca să intri și să ieși din viraje, să urci pe taluzurile de ghiață de 5—6 m., trebue o adevărată măestrie, căci în unele locuri bobul ia viteză de 90—100 km. pe oră.

Printre cele dintâi echipaje a coborît cel dela Progresul II-Sinaia. La sosire, cronometrorii au înregistrat: 1 minut, 29 secunde și 4 sutimi.

Nu peste mult timp a coborît bobul stahanoviștilor. Primul lor rezultat nu i-a mulțumit. Cu timpul de 1 minut, 35 secunde și 86 sutimi au ocupat doar locul patru în clasamentul zilei.

— Dacă n'am frâna înainte de virajul opt, am putea scoate un timp mai bun. Mâine să nu mai pui frâna *„la opt"* și câștigăm ceva secunde — l-a sfătuit Staicu pe Moiceanu.

— Pregătiți-vă de plecare... răsună vocea starterului... Stahanovistul Staicu strânge cu putere fisele în mâini...

— Atențiune!... Plecați!

...La virajul opt, Staicu nu mai cere frână... Intr'adevăr, secundele au fost câștigate. Bobul a parcurs cei 1644 metri ai pârtiei în 1 minut, 32 secunde și 78 sutimi. *„Bobul stahanoviștilor"* a realizat cel mai bun timp al zilei.

Chiar în timpul coborîrilor începuse să ningă. Cu toate acestea patru oameni înfruntau nămeții ducând în spate rucsacuri cu alimente. Erau tovarășii Aurel Boghici, Valeriu Petrescu, Al. Soriceanu și Gheorghe David dela uzinele *„I. C. Frimu"* - Sinaia. Directorul întreprinderii, secretarul organizației de partid, președintele comitetului de întreprindere și președintele colectivului sportiv veneau în mijlocul boberilor stahanoviști să-i felicite și să-i vadă la coborîrile din ziua următoare.

La sfârșitul campionatului, bobul stahanoviștilor s'a clasat pe locul doi. Seara, la cabană, tovarășii veniți prin nămeți discutau cu boberii:

— Bobul stahanoviștilor a fost numai un început. Se apropie campionatul de schi al R. P. R. Să formăm și o ștafetă de schi din stahanoviști — a propus Staicu.

— Da, să formăm și o ștafetă stahanovistă!, au răspuns ceilalți.

I. DARIE

Cuceritorii crestelor

de Eugen MARIAN

Policandrele verzi ale brazilor s'au împodobit cu miliarde de diamante albe. Covorul de omăt așternut pe potecă scârțâie sub bocancii drumeților și chiote de bucurie sparg tăcerea văzduhului, încremenit de ger. Ceata turiștilor și-a atins ținta: cabana dela peștera Ialomicioarei.

De-aci cei mai cutezători se vor îndrepta mai departe, către piscurile ce abia se mai zăresc sub mantia pe care nu se vede nicio urmă de viețuitoare.

In cabană focul aruncă flăcări jucăușe, pâlpâind îmbietor. Printre turiștii care fac aci popas, sunt destui pe care-i leagă de această cabană amintiri mai vechi.

In plinul verii, vreme de o lună, a funcționat la Peștera Ialomicioarei una din școlile de inițiere alpină înființată de C. G. M. La 1.650 de metri înălțime, în „căldarea" pe care vântul și ploaia au săpat-o dealungul miilor de ani, s'au adunat din toate colțurile țării o sută de oameni ai muncii — cei mai înzestrați din numeroasele asociații sportive.

In fiecare dimineață, tinerii care râvneau să dobândească măestria în escaladarea celor mai trufașe stânci, începeau exercițiile de înviorare.

Sub îndrumarea instructorilor Mircea Crăciunescu și Nicolae Dobre, alpiniști cu îndelungată experiență, elevii se pregăteau temeinic să ajungă vrednici de a cuceri crestele, pe malul năvalnicului torent al Horodbei, către Turnul Seciului sau către Doamnele.

Trup oțelit, desăvârșită stăpânire de sine, curaj, iscusință, toate însușirile care caracterizează pe-un alpinist ies treptat la iveală.

Mai întâi în cățărarea liberă dealungul peretelui de piatră ce se înalță sfidător; apoi învățând parcurgerea hornurilor naturale create între doi pereți, escaladarea stâncilor până la o înclinație de 45 grade — elevii au înfrânt pe rând sălbăticia firii și au gustat plăcerea de-a privi liber, depe culmea cucerită, zarea străjuită de piscurile Caraimanului

Mihai Sârbulescu — cazangiu stahanovist la „Grivița Roșie" — nu s'a lăsat nici aci mai prejos, iar mecanicul Matei Constantin s'a gândit la numeroasele zile de odihnă pe care le va petrece urcând munții, pornind din Bușteni, unde e muncitor la fabrica de hârtie „1 Septembrie".

Prieteniile s'au legat repede. Țesătoarea din Arad a împrumutat notițele dela cursul de higienă și alimentație dela eleva din Sibiu, strungarul din Orașul Stalin a acompaniat la acordeon vocea melodioasă a vreunui muncitor din industria electrotehnică a Banatului. Astfel, la capătul a treizeci de zile de antrenament, au pornit din tabăra de inițiere alpină dela Peștera Ialomicioarei, încă o sută de tineri capabili să urce fără teamă pereții netezi, să coboare pe verticală numai cu ajutorul coardei.

Prin strădania instructorilor taberei, s'a deschis în regiune o nouă zonă de antrenament, la care se poate ajunge cu aproape 3 ore mai iute. Dispunând de un perete de escaladare de 120 de metri înălțime, locul acesta deschis, mai ușor de aprovizionat, îngăduie o bună vizionare a escaladărilor chiar și turiștilor care urcă doar până la cabană.

Condițiile create de regimul nostru au făcut să sporească de peste zece ori numărul alpiniștilor din întreaga țară în ultimii doi ani. Cuceritorii crestelor se'nmulțesc neîncetat și tot mai mulți oameni ai muncii vor avea prilejul de a cunoaște și îndrăgi frumusețea ascunsă a munților, pe care au învățat să-i birue.

„Trup oțelit, desăvârșită stăpânire de sine, curaj, iscusință, iată însușirile care caracterizează pe un alpinist"...

Cu instructorul în frunte, echipa înaintează cu curaj spre înălțimile vârfului Negoiu...

Peste HOTARE

Așa arată o gospodărie depe coasta engleză a Mării Nordului, după teribila catastrofă. Iată „mbdul de viață" oferit de Churchill și de „aliatul" american, cetățeanului simplu englez.

Vedere aeriană dintr'un sat olandez. Marea a smuls casele din temelii și a acoperit mii de hectare de pământ arabil.

MASELE ITALIENE SE RIDICĂ LA LUPTĂ

Italia de azi e un vulcan sub picioarele imperialiștilor. Lupta pentru un trai mai bun și independență națională a maselor populare conduse de Partidul Comunist Italian devine din ce în ce mai puternică, punând stavilă reacțiunii fascisto-clericale, trădătoare. Așa de pildă proletarii agricoli italieni au reușit să impună moșierilor o seamă de revendicări printre care scara mobilă de salarizare, reînoirea contractelor agricole, etc. Fotografia noastră prezintă un aspect dela o demonstrație de luptă a proletariatului agricol din Valea Padului, împotriva moșierimii locale. ←

O CATASTROFĂ CE PUTEA FI EVITATĂ

Mai mult de 2000 de morți, peste 5000 de dispăruți și peste 1.000.000 de oameni rămași fără adăpost — iată bilanțul catastrofei care s'a abătut asupra Europei de Nord-Vest.

Apele Mării Nordului, împinse de furtună, au spart digurile și barajele șubrezite ale Olandei, Belgiei și Angliei de Sud-Est, distrugând sute de mii de ha. de teren arabil, înghițind sate și orașe, inundând regiuni industriale.

Guvernanții din țările lovite de dezastru încearcă să explice prăpădul prin dezlănțuirea oarbă a elementelor naturii. Dar aceasta e o minciună! Catastrofa ar fi putut fi evitată!

Dacă parlamentul englez nu ar fi alocat în ultimii ani miliarde de lire sterline pentru cursa înarmărilor (în timp ce în ultimii 23 de ani s'au cheltuit doar 7 milioane lire pentru diguri), dacă guvernul olandez n'ar cheltui un miliard și jumătate de guldeni pe an tot pentru înarmare, ar fi rămas fonduri suficiente pentru prevenirea catastrofei și n'ar fi pierit atâtea victime în valurile mării, n'ar fi rămas atâtea familii fără adăpost, n'ar fi dispărut atâția copii pe care în zadar îi caută cu disperare părinții lor.

Imperialiștilor și slugilor lor nu le pasă însă de viețile oamenilor. Profit, cât mai mult profit, pe spinarea oamenilor muncii — și în urmă poate să vină și potopul.

Poporul sovietic, ca și în cazul inundațiilor din Italia, și al cutremurului din Iran, a dat o minunată pildă de solidaritate internațională, contribuind cu suma de 90.000 lire sterline la ajutorarea sinistraților din Anglia și cu un milion de guldeni pentru cei din Olanda.

Cătă groază și durere — care acuză pe imperialiști — se citește pe fața acestei mame! Cu multă greutate ea a putut fi salvată, împreună cu copilul ei, de furia apelor.

TURBURĂRILE DIN PAKISTAN

Turburările din Karachi sunt caracteristice pentru tensiunea politică ce domnește în Pakistan. Alături de grevele muncitorilor și de acțiunile țăranilor, studenții duc lupta pentru reducerea taxelor, pentru cămine, asistență medicală gratuită, burse pentru studenții săraci. Într'una din recentele manifestații, aceștia au fost întâmpinați de poliție cu bombe lacrimogene, din ordinul englezului Grace, șeful poliției din Pakistan. Poliția a tras în manifestanți, omorînd 27 de studenți și rănind alți 32, ceeace a făcut să crească indignarea generală. În fotografie: Mașina satrapului Gurmani, ministrul de interne al Pakistanului, căreia manifestanții mânioși i-au dat foc.

„Să fie eliberaţi soţii Rosenberg“. Din oră în oră sosesc la Casa Albă proteste mânioase din toate colţurile lumii pentru a opri mâna călăilor şi a salva viaţa soţilor Rosenberg, aşa cum cer şi cetăţenii americani din fotografia noastră, cari manifestează în faţa reşedinţei preşedintelui S.U.A.

SĂ FIE ELIBERAŢI SOŢII ROSENBERG!

Se împlinesc un an şi trei luni de când soţii Iulius şi Ethel Rosenberg, victime ale teroarei poliţiste şi rasiale instaurate în S.U.A. de aţâţătorii la război depe Wall-Street, — sunt întemniţaţi pe baza unui mărşav fals judiciar. Acum câteva luni au fost condamnaţi la moarte. Cercurile imperialiste agresive din Statele Unite urmăresc ca prin uciderea soţilor Rosenberg să reducă la tăcere mişcarea pentru pace a poporului american. Masele progresiste americane şi alături de ele, întreaga omenire progresistă şi-au unit însă eforturile ca să oprească mâna călăilor.

Cuprinşi de teamă în faţa mâniei popoarelor, călăii amână sistematic, cu sadism, data execuţiei celor doi oameni nevinovaţi, părinţi a doi copii.

Viaţa soţilor Rosenberg este în pericol! Cei ce muncesc în ţara noastră se alătură luptătorilor pentru pace şi dreptate din celelalte ţări ale lumii şi continuă să ceară cu şi mai multă dârzenie eliberarea soţilor Rosenberg.

Soţii Rosenberg trebue să fie salvaţi, ei trebue să trăiască!

„Oare ce se va întâmpla cu tătucu şi cu mămica? Când vor fi acasă? Dece nu li se dă drumul?“ Astfel vorbesc ochii trişti ai micilor Michel (5 ani) şi Robert (9 ani) după ce aceştia au ieşit din închisoarea Sing-Sing unde sunt deţinuţi părinţii lor. Tragedia lor se ridică ca un îndemn pentru părinţii depe tot globul: *Oameni, fiţi vigilenţi! Aceasta este soarta pe care ar dori s'o hărăzească copiilor lumii imperialismul războinic! Luptaţi pentru pace!*

Iată reproduse aci două declaraţii publicate respectiv în ziarul armatei americane: *„The Stars and Stripes“* şi în *„Daily Compass“*

„Cel mai ieftin mijloc de război este cel chimic“ — spune generalul Creasy iar „expertul“ Sikes trece „la concret“: *„Mijloacele de răspândire a bacteriilor pe teritoriul inamic sunt simple şi comportă echipament... cum ar fi tuburile întrebuinţate în mod curent pentru aruncarea de manifeste“.*

Aceste declaraţii, ca şi acelea făcute recent de doi ofiţeri americani luaţi prizonieri în Coreea, colonelul Schwable şi maiorul Bley, dovedesc, negru pe alb, că imperialiştii americani au pregătit şi duc războiul bacteriologic şi chimic în Coreea. Nicio armă depe lume nu poate, însă, evita falimentul agresorilor americani! Pentru crimele lor să ştie imperialiştii că nici în gaură de şarpe nu vor scăpa de mânia popoarelor! In fotografia de sus: Membri ai Comisiei Internaţionale de anchetă cercetând urmările folosirii de către americani a armei bacteriologice în Coreea şi în China.

ATENTATUL FASCIŞTILOR DIN ISRAEL

Statul Israel a devenit o bază militară şi de acţiuni diversioniste a aţâţătorilor la război americani. Guvernul Israelului patronează şi acoperă cu ipocrizie activitatea bandelor de huligani care instigă la ură împotriva Uniunii Sovietice şi a celorlalte ţări iubitoare de pace. Atitudinea provocatoare — contrară uzanţelor internaţionale — a guvernului dela Tel Aviv se împleteşte cu activitatea criminală, subversivă, dusă de agenturile sioniste ale spionajului american în ţările din lagărul păcii. Această criminală activitate a fost din nou demascată cu prilejul procesului centrului complotist antistatal din R. Cehoslovacă în frunte cu Slansky şi al descoperirii crimelor grupului de medici asasini în Uniunea Sovietică.

O expresie a banditismului practicat de huliganii din Statul Israel în ura lor turbată faţă de Uniunea Sovietică, purtătoarea steagului scump al luptei pentru pace în întreaga lume, o constituie atentatul săvârşit prin explozia unei bombe pe teritoriul legaţiei URSS dela Tel Aviv, atentat în urma căruia au fost rănite câteva persoane iar clădirea legaţiei a fost parţial distrusă. Socotind pe drept cuvânt guvernul Statului Israel răspunzător de acest act criminal — pe care acesta l-a pregătit şi l-a făcut posibil printr'o deşănţată campanie antisovietică — guvernul sovietic a rupt relaţiile diplomatice cu guvernul Statului Israel.

Guvernanţii din Tel Aviv au atras asupra lor oprobiul şi mânia tuturor popoarelor iubitoare de pace.

Ei s'au demascat ca nişte agenţi mărşavi ai imperialismului american şi englez, aţâţător la război.

IN FOTOGRAFIE: Clădirea legaţiei sovietice dela Tel Aviv, parţial distrusă de explozia bombei.

Expediția DOCTORULUI STROKS

de A. MOROZOV

Era într'o după amiază, la ora când doctorului Norman Stroks îi plăcea să viseze în biroul său impregnat de izul abia simțit al mucegaiului și formalinei. Stroks tria fotografiile cu încetineală, una după alta. Dar ele nu spuneau nimic inimii sale. Nu călătorise niciodată pe acele meleaguri. Își amintea doar că prin coclaurile acelea pierise expediția profesorului Leeman, vechiul său rival.

Deodată privirea-i somnolentă se învioră. Alese cu repeziciune câteva fotografii și începu să le cerceteze prin lupă. Apoi, timp îndelungat, stătu cu nasul vârît în stereoscop. Inaintea lui se înălța un imens platou cu pereții perpendiculari. Era înconjurat de munți care-l depășeau în înălțime și de prăpastii fără fund.

Platoul se înfățișa ca o insuliță de pământ ce se rupsese, poate cu multe milioane de ani în urmă, de mediul înconjurător.

Acum vreo cincisprezece ani, Stroks scrisese o carte: *„Animale misterioase"*, în care afirma că neapărat trebue să mai existe pe pământ anumite locuri unde supraviețuesc, fără nicio modificare, ființe care în celelalte regiuni ale globului pieriseră de mult. Printre ele trebuia să se afle animale cu totul necunoscute paleontologilor. In ajutorul acestor afirmații, Stroks aducea ca argumente povestirile vânătorilor, colecționarilor sau chiar ale vagabonzilor, povestiri pe care le auzise în Africa, Australia și India, la focurile de noapte ale campamentelor. Feluriții monștri erau descriși de Stroks cu atâtea amănunte, câte nu s'ar putea observa nici la un câine. In cartea *„Animale misterioase"* Stroks dădea acestor fosile vii nume ca *„luckout"*, *„moon"*, *„oont"*...

Apariția cărții *„Animale misterioase"* trecu aproape neobservată. Mâhnit de nereușita care se abătuse asupra muncii lui de atâția ani, Stroks își găsi un refugiu liniștit la muzeul Asociației Americane a Zoologilor-Colecționari.

Dotat de natură cu un suficient spirit de observație, în puțin timp Stroks se convinse că muzeul era în realitate doar un paravan ce acoperea activitatea unei asociații fără nicio legătură cu științele naturii. Și-și dădu bine seama că reușita sa pe tărâmul științei nu putea fi asigurată decât numai cu sprijinul oamenilor apropiați generalului Mardkuff. Indeobște, aceștia manifestau față de el destulă bunăvoință, așa cum te porți cu un apărător sigur al vederilor „pur americane" asupra științei și a omenirii.

Dar pentru a-și dovedi valoarea sa deosebită trebuia să înfăptuiască ceva deosebit.

Găsind platoul minunat, doctorul Stroks se gândi mai întâi numai la senzaționalele descoperiri pe care le putea realiza. Ce fel de animale viețuiau oare acolo, în capcana aceasta gigantică? Ce fel de plante, nevăzute încă de om, își înălțau spre soare frunzele și florile lor? Cine-și putea închipui? Apoi în imaginația lui Stroks își făcură loc și considerațiuni de ordin mai practic. Dacă s'o fi apropiat cineva de acest platou? Dacă...

In afară de hărți și fotografii, Hilmore, șeful secției cartografice a muzeului, mai avea în păstrare și descrierile călătoriilor îndepărtate întreprinse de membrii Asociației, printre care erau și unele ce nu puteau fi publicate. Stroks răsfoi febril prin toate caietele călătoriilor din regiunile Birmaniei și Vietnamului. Nicăeri nu se pomenea de platou! Dar la urma urmii, așa de departe era Birmania de New-York? Deodată Stroks își aminti că generalul Mardkuff spusese la penultima ședință extraordinară a Asociației, că regiunea învecinată cu platoul descoperit de Stroks reprezintă în momentul de față un interes deosebit pentru oamenii hotărîți și fără înclinări spre visare. Profesorul Michaël arătase cu toată sfiiciunea că nu era chiar atât de greu să se organizeze în regiunea amintită o expediție a membrilor Asociației Amatorilor de fluturi tropicali. Regiunea era un adevărat rai pentru vânătorii acestor minunate insecte.

— M'am săturat de fluturii voștri! — exclamă supărat Mardkuff. Acum toată lumea știe că pe locurile unde au fost expedițiile voastre după fluturi, se pot înfige steguleț cu înscripția: „Aerodromuri și stațiuni Radar americane". Nu se poate oare născoci ceva mai bun?

Din însărcinarea lui Stroks, biroul secret al muzeului determină înălțimea și suprafața platoului. Trebuia acționat repede, cu hotărîre.

...Se vede că Mardkuff îl confundase pe Stroks cu profesorul Michaël deoarece, pufnind nemulțumit, ascultă nerăbdător introducerea înflorită a doctorului. Se răsucea mereu în fotoliu, în timp ce bătea tactul cu degetele în masă. Când Stroks ajunse însă la fondul chestiunii, expresia feței generalului se schimbă. Mâna în care ținea țigara încremeni la jumătatea drumului până la buze.

Când Stroks raportă înălțimea și suprafața platoului, distanțele până la granița statelor învecinate și probabilitatea că debarcarea se va putea face numai cu ajutorul elicopterelor, Mardkuff exclamă:

— Genial! Dumneata, doctore Stroks, vei fi șeful expediției. Ai la dispoziție mijloace nelimitate. Totul va rămâne însă secret, până când voi da indicațiile corespunzătoare. Rezolvarea problemelor științifice, este o chestiune care te privește personal. Nici vorbă că laurii îți aparțin de drept. Vei avea însă un sprijin pe care nu-l vei găsi la nicio academie. Asupra amănuntelor te vei înțelege cu căpitanul Smith, dela biroul de colo...

După această întrevedere, doctorul Stroks nu-și mai putu reaminti niciodată cum s'a întors la muzeu și cum s'a trezit în birou. Fixa incontinuu cu ochii săi măriți peste măsură fotografia aeriană a platoului, fiindu-i teamă să nu descopere vreo greșeală.

Ajuns acasă, sleit de puteri, Stroks se prăbuși pe pat. Nu putu dormi și toată noaptea privi țintă tavanul dormitorului abia luminat de lampa depe noptieră. Inchizând ochii, nu mai vedea fotografia platoului și nici pe Mardkuff, ci pe omul acela cenușiu, aproape imperceptibil într'un ungher al biroului generalului, care, fără să se grăbească, își notase metodic informațiile amănunțite pe care i le dăduse Stroks despre sine, despre intențiile și speranțele sale. Convorbirea cu căpitanul Smith îl convinsese pe Stroks, mai mult decât toate evenimentele acelei zile neobișnuite, că se află pe un drum nou, pe care păși seră de altfel toți colaboratorii de seamă ai Asociației Americane a Zoologilor-Colecționari, un drum pe care nu era așa greu să-și frângă gâtul.

Dimineața, Stroks începu să aleagă membrii expediției. Lista lor trebuia prezentată din timp lui Mardkuff.

Trecu în revistă cu osebită scrupulozitate pe toți prietenii săi. Numai pe paleontologul Joseph Mansfield, care totdeauna admirase *„Animalele misterioase"* îl trecu în listă fără nicio șovăire. Nu stătu prea mult pe gânduri nici la invitația pe care voia s'o facă tânărului zoolog Andrew Billing, fostul său elev. E foarte plăcut să ai lângă tine, într'o expediție atât de primejdioasă, un om căruia i-ai deschis drumul în știință și a cărui vârstă îi îngăduie să devină continuatorul isprăvilor tale științifice. Era evident că Mardkuff nu putea avea nimic împotriva acestor doi oameni. Alegerea celorlalți era mai complicată. Dar, pe neașteptate, se îngriji de ea chiar Mardkuff personal. Stroks începu să se pomenească cu o droaie de oameni, cu totul necunoscuți, care aduceau un scurt bilețel din partea generalului: „Rog să includeți pe prezentator printre membrii expediției". Unul din ei se prezentă: „Leonard Clarkson, vânător de tigri". Altul fu bacteriologul Edgar Brown, al cărui nume, la timpul său, făcuse vâlvă fiind implicat într'un proces.

In perioada de pregătire a expediției, Stroks întineri cu cel puțin douăzeci de ani. Nopțile, întocmai ca în tinerețe, visa numai sboruri, corăbii și insule pe care nu călcase încă picior de om.

...Platoul lui Stroks se înălța deasupra câmpiei ca un turn uriaș, nesfârșit, cuprins de munți, ale căror creste se pierdeau în nori. Era evident că nicio viețuitoare n'ar fi putut să ajungă pe acest turn, decât în sbor, dacă ar fi fost prevăzută cu aripi puternice. Expediția își instală tabăra la poalele platoului, pe malul unui mic pârâu. Focul pâlpâia viu, iar la lumina lui membrii expediției își terminau pregătirile de ascensiune și puneau la punct munițiile și armele.

Pentru a ajunge la poalele platoului, fuseseră nevoiți să-și croiască, cu multe greutăți, o cale prin junglele de nepătruns. In comparație cu aceasta, călătoria dela San-Francisco până la Bangkok, fusese doar un fel de plimbare. Aici țara era în toiul răscoalelor împotriva ocupanților străini, împotriva exploatatorilor, împotriva trădătorilor de țară.

De multe ori Billing și alți membri ai expediției observară că sunt urmăriți cu stăruință de cineva care se pitea printre tufișuri sau după stânci. Uneori Clarkson încremenea lângă vreun adăpost, ținând ceva cu arma lui cu lunetă, apoi trăgea în tufișurile îndepărtate sau în crengile vânjoase ale arborilor de teak...

— Ce s'a întâmplat? — întreba speriat Stroks

Clarkson abia răspundea:

— Tigru. Alteori spunea: — Elefant.

Expediția era însă urmărită zi și noapte de niște ochi ageri și atenți. In timpul acestui drum atât de lung, Stroks slăbise și se îngălbenise atât de mult, încât amintea una din vietățile împăiate și expuse la Muzeul Asociației Zoologilor. Deși era cald își întinse deasupra focului mâinile ce-i tremurau din cauza febrei interioare. Ochii lui, lucind din pricina temperaturii, zăreau prin fumul și para focului imagini ce nu puteau fi văzute de ceilalți.

— Pare-mi-se, c'au isbutit în cele din urmă să arunce scara, spuse Stroks, ascultând cu atenție.

Speranța de a utiliza elicopterele pentru debarcarea pe platou se prăbușise, deoarece sectorul de debarcare se afla în afara razei de acțiune a acestor aparate mult prea slabe. Deaceea se hotărîră să folosească propunerea lui Clarkson: vor lansa pe platou proectile-rachetă, prevăzute cu ancore speciale de care erau legați niște scripeți și otgoane subțiri cu care se puteau apoi ridica până pe platou scările lungi și subțiri de mătase.

Billing și Clarkson, care trăseseră atâta timp cu rachetele până ce reușiseră să fixeze ancorele, se apropiară de foc.

1) Traducere prescurtată din revista sovietică „Vocrug Sveta".

— Gata, bodogăni obosit Clarkson. Am montat scările și le-am verificat. După indicațiile dinamometrului scara va suporta și un hipopotam. Cine urcă primul?

— Eu! spuse Stroks hotărît.

Se făcu tăcere. Toți își imaginară scara de mătase neobișnuit de lungă și pe doctorul Stroks cățărându-se pe ea. Ce-i drept, avea la dispoziție cordonul de siguranță, cu care se putea lega de scară în orice moment. Totuși...

Mansfield se grăbi să spargă această tăcere penibilă:

— Cine știe ce ne așteaptă mâine și ce vom găsi pe platou? Iată un prilej nemaipomenit pentru a încheia cele mai interesante pariuri!...

— O sută de dolari contra zece, că pe platou vom găsi câteva cutii de conserve goale și mucuri de țigări „*Camel*“! — strigă Clarkson.

Brown, care își dosise revolverul, cercetă acum microscopul său de campanie. Strănutând pe neașteptate zise:

— Pariez că voi găsi pe platou virusul gripei...

— Voi glumiți, prieteni, interveni Stroks, — și e bine. Gluma, este adeseori însoțitoarea unor mari izbânzi. Aș vrea să vă spun și eu ce aștept să găsesc pe platou. Cu milioane de ani în urmă platoul și-a început viața sa izolată. Suprafața lui este destul de încăpătoare pentruca să poată trăi cele mai variate viețuitoare. Din afară, nicio ființă nu putea să se cațere pe platou. Chezășia acestui fapt e greutatea extraordinară a drumului pe care l-am străbătut și inaccesibilitatea platoului fără mijloacele tehnice contemporane, pe care a trebuit să le folosim noi. Mulțumită acestei posibilități excepționale, de a fi rămas izolate pe platou, acele animale pe care le numim preistorice au putut supraviețui. Cu voia soartei poate că vom da acolo peste viitorii moștenitori ai pământului — cine știe ce șobolani gigantici sau salamandre mari de zece metri. N'or fi supraviețuit oare, pe acest platou „*luckouții*“, „*moonii*“ și „*oonții*“ cunoscuți cititorilor mei?... Poate că tocmai nouă ne-a revenit fericirea de a înlătura perdeaua ce acopere măreața taină a desvoltării organismelor pe pământ!

Stroks tăcu, privind cerul învăluit de rețeaua deasă a luminoaselor constelații australe, așteptând parcă răspunsul dintr'acolo:

— Dar dacă descoperirile noastre vor fi numai în folosul paleontologilor materialiști, întrebă Billing, — în folosul dușmanilor dumneavoastră care afirmă că existența luckouților, moonilor și oonților descriși de dumneavoastră, contrazice legile de desvoltare a vieții pe pământ?

— Atunci cele descoperite de noi nu vor fi o reflectare a adevărului ideal, ci doar a rătăcirii! — răspunse Stroks.

Luna plină se înălța încet deasupra platoului, scăldându-l într'o lumină albă și blândă.

— Dece să mai aștept până mâine dimineață? — spuse Stroks. Este suficientă lumină și chiar acum mă voi urca pe platou.

— Nu e chiar atât de stupid, șopti Clarkson. Bătrânul are să amețească mai puțin. Lumina lunei camuflează distanța.

Ca un om de tipul lui Stroks să poată urca pe platou cățărându-se pe o scară alunecoasă și răsucită, aceasta era posibil numai într'un moment de delir. De câteva ori aproape că își pierdu cunoștința, dar dispozitivul centurii de siguranță declanșat la timp îl salvă dela prăbușire. Stroks urcă ultimii zece metri privind drept înainte. Vedea numai zidul cenușiu, brăzdat de liniile negre verticale și orizontale, ale scării. Când mâna-i dreaptă, negăsind peretele stâncos, începu deodată să tremure undeva în gol, Stroks crezu că se prăbușește și cuprins de disperare porni să urle, cerând ajutor. Dar peste câteva clipe își dădu seama că ajunsese la marginea platoului. Adunându-și ultimele puteri, se târî pe pământul acoperit de iarbă.

Se afla de mult pe un loc întins. Totuși mergea deabuzilea înfigându-și degetele cu unghiile rupte în pământul reavăn. Stăpânit de teama abisului, căuta să se îndepărteze cât mai mult de marginea prăpastiei. Apoi se prăbuși cu fața în iarbă...

Când se liniști, privi în jur. Pe urmă își luă inima în dinți și-aprinse chiar lampa electrică.

Dacă Stroks ar fi văzut în tufișuri capul vreunui dinosaur sau al unui rinocer-fosilă, s'ar fi speriat mult mai puțin decât atunci când văzu o minusculă jivină ce prinsese un gândac. Era un lori. Animalul cel mai obișnuit prin aceste meleaguri.

Cu lampa electrică aprinsă, fără să-și mai scoată revolverul automat, Stroks se repezi în inima pădurii. Urla din răsputeri. Era o provocare adresată tuturor forțelor întunericului și pădurii. Însă nimeni nu-i ieși în cale, mugind, sau grohăind amenințător. Numai printre tufișuri, mișunau înspăimântați lori și alte mici jivine, inofensive...

Clarkson care se cățărase imediat după Stroks și nu-l găsise nicăieri, își zise de îndată că teoria doctorului căpătase o dramatică confirmare. De bună seamă Stroks fusese răpit de cine știe ce fiară monstruoasă.

Trase câteva focuri în văzduh, semn că s'a întâmplat o nenorocire. Peste puțin timp toți membrii expediției ajunseră sus și micul detașament, cu lămpile aprinse și armele în mână, plecă în căutarea șefului său.

Îl găsiră pe Stroks abia spre revărsatul zorilor, la poalele unui muncel acoperit de tufișuri mici.

Billing nu era deloc mâhnit de faptul că pe platou nu se găsiseră niciun fel de monștri, din cei pe care visa să-i descopere Stroks. Dimpotrivă, se bucura sincer de noua confirmare a adevărului teoriei evoluționiste-materialiste, pe care în ultimii ani începuse s'o studieze adânc, în ciuda apăsătoarei și îndelungatei influențe a învățătorului său. Însă în elanul tinereții, împletit cu necunoașterea oamenilor, Billing încercase să-i mărturisească lui Stroks gândurile sale. Își dădu seama de greșeala sa abia când auzi vocea seacă și răutăcioasă a lui Stroks: „văd că am pierdut pentru totdeauna pe elevul meu cel mai bun“. Spunând aceste cuvinte, Stroks se ridicase brusc și îi întorsese spatele lui Billing. Stroks nu-și mai manifestă prin nimic altceva nemulțumirea față de fostul său elev; dar de-atunci lui Billing i se păru de foarte multe ori, că și în timpul celor mai prietenoase convorbiri, doctorul Stroks îi întorcea spatele, frământându-și chinuit degetele galbene și osoase.

Mult timp, Billing nu putu să înțeleagă pentru ce Brown și Clarkson începuseră să se poarte cu dânsul exagerat de politicos, dar pândindu-l mereu. Într'o zi, îl întrebă pe Mansfield despre toate acestea. Mansfield privi în jur, apoi începu să vorbească, aproape șoptind:

— Ai avut imprudența ca într'o seară, la focul de tabără, să-ți exprimi părerea despre războiul bacteriologic și bacteriologii care se ocupă cu pregătirea lui. Înainte de război, Brown a făcut cinci ani de închisoare pentru niște afaceri obscure, ceva în legătură cu bacteriile și niște moșteniri. Nu știu dece a scăpat Brown numai cu cinci ani, pentru activitatea sa în acest domeniu, de altfel, pare-mi-se că nici n'a stat până la expirarea termenului de pedeapsă. În orice caz, în timpul războiului a luat parte la lucrările secției „BW“ — („Bacterial War“) care se efectuau la Camp-Detrik. Generalul Mardkuff e unul dintre principalii protectori și inspiratori ai lui Brown. Deaceea a venit încoace viteazul nostru bacteriolog. Cu totul întâmplător am auzit convorbirea lui Brown cu prietenul său Clarkson. Baccilul pe care l-a găsit aici la niște șobolani și pe care s'a grăbit să-l numească „baccilum Browni“, după cum nădăjduește el, va fi capabil să provoace oamenilor o formă foarte rară de boală, deosebit de gravă. Brown și-a instalat laboratorul, uite colo, în văgăuna aia, de după dealuri.

În clipa aceea își făcu apariția Clarkson.

— Să nu sufli un cuvânt despre cele ce ți-am vorbit, îi șopti alarmat Mansfield și începu să fluere cântecul său favorit: „Charley cartoforul“.

Billing nu avea nicio intenție bine definită, când se apropiase de laboratorul lui Brown. Simți un miros pătrunzător de animal bolnav; o duhoare ce-ți producea greață și care spurcase acest minunat colț al naturii.

Inlăturând tufele dese, Billing pătrunse în văgăuna amintită de Mansfield. Razele soarelui căzând vertical prin frunzar luminau cele câteva cuști primitive, înjghebate la repezeală de Brown. Într'una din ele se agitau niște șobolani, în alta se afla un lori; poate cel care văzuse primul om pe platoul său. Din ochii jivinei, țepeni și sticloși, privea la Billing însăși moartea. Pe jos se aflau aruncate niște mănuși lungi de cauciuc și un clește de prins grosolan, făcut de Brown din sârmă groasă. Niște pocnituri slabe ce răzbăteau din peretele văgăunii, atraseră atenția lui Billing. Se apropie și văzu un termostat mic, încălzit de un acumulator. In termostat, pe o scândurică de lemn, erau așezate douăsprezece eprubete cu culturi de „baccillum Browni“.

Totdeauna, la vremea asta, Brown și Clarkson hoinăreau printr'o pădurice îndepărtată. Billing, față în față cu „baccilii Browni“ putea să cugete liniștit la ceeace avea de făcut. Era destul de priceput în tehnica militară, pentru a înțelege scopurile lui Clarkson, care căuta să aprecieze posibilitatea de a se transforma platoul într'o bază militară secretă. Dar ce vroia Brown? Să aprindă focul molimei, care mocnea în sângele unei rare vietăți și să făurească un uriaș laborator natural pentru fabricarea baccililor săi, pentruca la timpul oportun să reverse forțele lor purtătoare de moarte asupra oamenilor? Să impună paza platoului, pentru „baccilum Browni“, până când acesta va fi necesar stăpânilor lui Brown, Clarkson și ai lui Stroks? Își imagină mâna de oameni care adunaseră în mâinile lor avuții uriașe, răpite poporului. I se părea că oamenii aceștia se asemănau cu vietățile fantastice, pe care doctorul Stroks le căuta în zadar prin colțurile uitate ale lumii, prin mlaștini și păduri, ori pe platourile izolate. Stroks și ceilalți savanți de teapa lui, sunt ideologii acestor monștri, Mardkuff — generalul lor, iar Brown și Clarkson—ofițerii. „Dar eu cu cine sunt? cugeta Billing. Trebue să pornesc lupta împotriva acestor dușmani ai omenirii, care caută pretutindeni izvoarele morții! Am să distrug laboratorul lui Brown, o să cobor depe platou și o să găsesc un detașament de partizani“ — se hotărî el.

Strânse din jurul văgăunii crengi uscate, clădind un morman. In laboratorul lui Brown găsi spirt și-l turnă peste grămadă. Apoi îi dădu foc. Aruncă în vâlvătaia ce se încinse termostatul cu tot ce cuprindea. Impușcă lorii, șobolanii și-i aruncă în foc.

Billing se pregătea să părăsească văgăuna pustiită, în care focul pâlpâia pe terminate, când auzi vocea ciudat de indiferentă a lui Brown:

— Sper că nu te-așteptai la o deosebită mulțumire pentru ordinea pe care ai făcut-o în laboratorul meu, mister Billing?

Ascuns după tufe, lui Brown nu i se vedea decât capul... După privirea încordată a bacteriologului, care țintea undeva spre pieptul lui, Billing își dădu seama că Brown îl ochește cu revolverul mascat de crengile tufelor. Și înainte ca Billing să-și poată scoate revolverul, răsunară două împușcături, una după alta. Billing se lăsă la pământ; în timpul războiului, în junglă, trecuse printr'o școală bună. Gloanțele nu-l atinseră. Peste o secundă, ochi puțin mai jos de capul lui Brown care se vedea deasupra tufelor și apăsă pe trăgaci... Însă împușcătura nu porni: toate cartușele fuseseră consumate cu uciderea animalelor contaminate.

Pe culmea dealului învăluit în întregime de razele soarelui ce apunea, se ivi Clarkson. Se proptise, cu picioarele larg îndepărtate, ținându-și în mână automatul pe care deobicei îl purta pe umăr.

Billing își dădu seama că e pierdut și se hotărî să-și vândă scump viața.

... In seara aceea Mansfield și Stroks stătură multă vreme singuri la foc. Brown și Clarkson se întoarseră târziu, obosiți și cu îmbrăcămintea sfâșiată.

— In sfârșit! exclamă bucuros Mansfield. Ce s'a întâmplat? Unde este Billing?

Cei doi își scoaseră în tăcere pălăriile și-și plecară capetele:

— Nu-l vom mai putea vedea niciodată pe acest tânăr viteaz. A pierit într'o încăierare cu un tigru cu colții în formă de sabie.

În umbra pământului

mic reportaj sideral de Gh. URSU

29 Ianuarie, ora 23,54 de minute și 24 secunde. In clipa aceasta, la Taşkent ca și la București, la Pulkovo ca și la Hankeu, observatoarele din toate colțurile globului își îndreaptă telescoapele și lunetele spre același obiectiv: luna. S'ar părea că astrul nopții suferă tirul concentric al unei ciudate și tăcute artilerii, în care gurile de tun sunt înlocuite cu tuburile uriașe ale telescoapelor, iar obuzele cu aparatele cele mai fine de observație și fotografiere. In calendarele astronomice, la ora, minuta și secunda fixată, era prevăzut un eveniment ceresc destul de rar: începutul unei eclipse totale de lună.

Ne consultăm ceasul: 12 fără 6 minute. La Moscova ceasul arată acum 1 fără 6 minute. La Praga: aproape 11. La Pekin: 7 dimineața. Cum s'or fi descurcând astronomii într'o diversitate atât de mare de ore?

Iată-mă la Observator. Luna argintată luminează peisajul înzăpezit al curții. Urc scările, grăbit, spre turela acoperită de cupolă, atât de familiară pentru cititorii cărților de astronomie. O clipă mi se pare că sunt într'un mare și tăcut birou de voiaj... interplanetar. Singura deosebire față de o călătorie obișnuită este faptul că în tot timpul plimbării siderale, călătorul... stă pe loc. In schimb, viteza cu care raza călătorește pe bolta înstelată, este neasemuit mai mare decât a oricărui mijloc perfecționat de locomoție: 300.000 de kilometri pe secundă!

In liniștea cupolei se aude puternic, ca niște lovituri de ciocan, tic-tacul pendulului. Imi arunc privirea spre perete: pendulul arată ora... 9, trei minute și 40 de secunde. Tovarășa astronom răspunde zâmbind nedumeririi mele:

— In astronomie există două feluri de ore. Ora civilă este cea pe care o ascultați la radio, și pe care o determinăm noi, cu precizia fracțiunilor de secundă. Ora pe care o citiți la acest pendul, dă timpul sideral. El este un fel de limbă universală în astronomie, care nu depinde de meridian. Aceeași oră sideral bate în clipa asta și la Budapesta, și la Moscova, și la Pekin și la antipod.

Și acum, tovarășe, poftește la lunetă. Umbra s'a apropiat de munții... Apenini.

Minunat spectacol! Ceeace ni se pare, în nopțile cu lună plină, un desen palid al lunei, apare prin lunetă cu totul altfel: uriașe circuri de vulcani stinși, șiruri mândre de munți, văi adânci ca niște oceane secate. Eclipsa de lună începuse și satelitul nostru, atât de puternic luminat de soare, intra tot mai mult în conul de umbră al pământului. Incetul cu încetul, umbra rotundă a globului nostru acoperă suprafața vălurită a lunei.

Conturul rotund al pământului nostru se vede atât de clar pe lună, încât îmi vine deodată o ideie năstrușnică: ce-ar fi dacă aș scoate mâna afară din cupolă? O să-i văd umbra profilată pe lună? Zâmbesc acestui gând ciudat.

Și totuși, în el este un grăunte de adevăr: dacă mâna mea ar fi de o sută de mii de ori mai mare, i-aș vedea în clipa asta umbra profilată pe lună! Și tot așa, aș putea vedea umbra mâinii mele pe lună, dacă s'ar putea face o lunetă de o sută de mii de ori mai puternică! Exact ca la cinematograf: cabina operatorului, izvor de lumină, e soarele. Ecranul — luna. Iar băiețelul neastâmpărat dela balcon, care ridică mâna ca să acopere imaginea depe ecran, nu-i altul decât pământul.

Din lună n'a mai rămas decât o dungă subțire. E ora 1 și 5 minute. In clipa aceasta, întreaga lună a intrat în conul de umbră al pământului: începe eclipsa totală. Satelitul nostru se vede încă bine, însă nu seamănă cu cel iubit de poeți și îndrăgostiți: e o pată întunecoasă, roșietică.

Și vreme de aproape o oră și jumătate luna călătorește pe cer, acoperită de umbra planetei noastre. Apoi discul începe să se lumineze, în partea cealaltă. Treptat, în obiectivul lunetei, apar iar munții Copernic, Marea Liniștită, Apeninii, Oceanul Furtunilor... și la aproape patru ore dela începutul eclipsei, satelitul nostru lucește iarăși din plin, rotofei și argintiu, așa cum l-au cântat poeții și cercetat astronomii.

La ieșire, primim o invitație ispititoare: *„Reveniți la 30 lunie 1954. O să avem o eclipsă de soare de toată frumusețea!"*

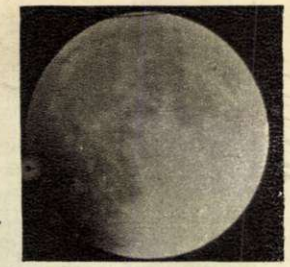

29 Ianuarie, ora 23,54 de minute și 24 de secunde: începe eclipsa totală de lună.

Luna se afundă tot mai mult în conul de umbră al pământului.

Peste câteva minute luna va dispare în întregime pentruca să reapară din nou în partea cealaltă a umbrei proectate de terestru

— Un tigru cu colții în formă de sabie? Aici? exclamă Stroks. Sunteți beți?

— Spre nenorocul lui Billing, așteptările dumneavoastră au fost justificate, doctor Stroks. Animalele-fosile, dispărute fără urmă în unele locuri, au supraviețuit după cum se vede, aproape fără să se schimbe, pe acest platou izolat.

Clarkson bătu cu mâna în cutia aparatului fotografic, ce-i atârnă pe piept.

— Fiara se află întipărită aici. Și chiar în momentul când îl târa pe bietul Billing. Am tras în tigru. Fără îndoială că l-am omorît, dar a căzut în prăpastie odată cu jertfa sa.

Mansfield asculta cu gura căscată, apăsându-și cu amândouă mâinile inima. Ii venea să strige în gura mare: „Minți!" dar știa că în prăpastia unde își târîse taina sa tigrul cu colții în formă de sabie, era destul loc și pentru dânsul și pentru doctorul Stroks.

Tăcea și Stroks. Pe urmă spuse:

— Trebue să părăsim cât mai repede locul ăsta groaznic...

Dar expedițiа fu reținută câteva zile de boala lui Brown, care se manifestă chiar în aceeași seară. Cu toată îngrijirea plină de abnegație a lui Clarkson, Brown muri, arătând vădite simptome de comoție cerebrală.

— Sărmanul, s'a lovit cu capul de o piatră, în timpul luptei cu tigrul, explică Clarkson, arătând lui Stroks o vânătaie mare pe fruntea răposatului.

...Inapoindu-se cu bine la liniștitul muzeu al Asociației Americane a Zoologilor-Colecționari, doctorul Stroks se refăcu destul de repede după toate cele îndurate. Avu posibilitatea să-și completeze cartea sa *„Animale misterioase"* cu descrierea câtorva scene din ultima expediție. Clarkson prezentă generalului Mardkuff un proect pentru instalarea unui aerodrom secret pe platoul Stroks.

Leonard Clarkson, deveni apoi profesor la două din cele mai vechi universități americane. Deoarece generalul Mardkuff nu uitase meritele lui Stroks, acesta, nu se mai considera acum un om care n'a reușit în viață, deși după expediție devenise mai slab, mai nervos și aproape își pierduse somnul, simțindu-se tot timpul sub amenințarea unei mari primejdii. Din vechile obiceiuri de custode de muzeu, i-a rămas numai trierea fotografiilor în orele de după prânz. Adeseori cercetează îndelung fotografia făcută de Clarkson, în care se vede cum deasupra trupului lui Billing rânjește sinistru botul tigrului cu colții în formă de sabie. Stroks îl recunoaște pe Billing după fiecare trăsătură. Numai tigrul îi stârnește o oarecare îndoială. Uneori abia se abține să nu-l cheme pe Philip Hill, — preparatorul muzeului, — care din mădularele gândacilor și fluturilor din New-York confecționează cadavrele minunatelor vietăți ale tropicelor, — și să se sfătuiască cu dânsul în legătură cu fotografia tigrului cu colții în formă de sabie. Insă doctorul Stroks știe prea bine ce va urma: ochiul experimentat al lui Hill va descoperi fără'ndoială trucul fotografic lipsit de abilitate al lui Clarkson. Și, dând obosit din mână, Stroks privește țintă la locul ultimei sale expediții, până ce pleoapele i se închid în picoteala ceasurilor de după amiază.

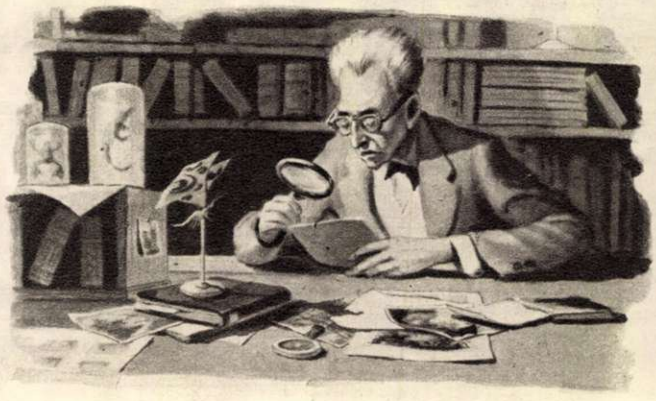

Insă deseori această stare plină de fericire a doctorului, e sfâșiată de coșmaruri. Se face că se află din nou pe platoul Stroks, și că din pădurice îl privește tigrul cu colții în formă de sabie; și el aduce într'un chip ciudat cu generalul Mardkuff, cu doctorul Brown și cu „profesorul" Clarkson.

★

...In timpul acesta, pe platoul al cărui secret se află păstrat cu deosebită grijă în cassa de fier din biroul lui Mardkuff, viața cea nouă își deapănă cursul despre care generalul nu bănuiește nimic.

Patrioții care de ani de zile își apărau eroic independența patriei lor, îl urmăriseră pe doctor în tot cursul drumului. După ce expediția plecă, reușiseră să se urce pe platou și își dădură de îndată seama ce scopuri urmăriseră prin vizita lor savanții expediției americane. Fără să mai întârzie, au transformat platoul într'o bază temeinică pentru războiul de eliberare. Rămășițele laboratorului lui Brown, distrus de Billing, stârniră imediat bănuielile medicilor aflați printre partizani; dar acum nu se mai găsește pe platou nici un animal purtător al lui „baccilum Browni".

CEAIKOVSCHI în țara noastră

Un amănunt, puțin cunoscut, din viața marelui clasic rus Piotr Ceaikovski, este legătura compozitorului cu țara noastră. Suita întâia pentru orchestră, ciclul de romanțe op. 38 și op. 47, trei acte din opera „*Fecioara din Orleans*" și cele trei piese pentru vioară și pian *(Melodie, Meditațiune* și *Scherzo)* cunoscute sub numele de „Amintiri dintr'un loc drag" sunt lucrări pe care Ceaikovski le-a scris în timpul petrecut la Brăila și în Delta Dunării.

La 17 Mai 1878, Ceaikovski, a sosit la Brăila, venind dela Kamenka (Ucraina).

La 27 Mai compozitorul terminase cele 6 romanțe care alcătuesc op. 38 și tot la noi în țară a schițat uvertura „*Romeo și Iulieta*" precum și suita întâia pentru orchestră. Peste 3 zile părăsi Brăila, plecând spre Verbovka și Kamenka.

Legat puternic însă de acele locuri liniștite, de minunatele seri petrecute în mijlocul naturii depe malul Dunării, marele clasic al muzicii ruse s'a înapoiat pentru a doua oară la Brăila (11 August 1878). Din această perioadă, datează Scherzo-ul pentru orchestră și schițele unei opere pe textul lui Alfred de Musset.

După un an (la 3 Mai 1879), Ceaikovski a venit pentru a treia oară la Brăila, unde a stat numai zece zile, spre a se reîntoarce pentru ultima oară la 2 Mai 1880. La o săptămână după înapoierea în portul nostru dunărean, Ceaikovski s'a mutat în deltă.

Se pare, că aceste legături cu țara noastră l-au ajutat pe marele clasic rus să învețe graiul nostru; ulterior, cunoscând poeziile lui Eminescu și atras de muzicalitatea versurilor sale, a compus chiar o romanță, pe textul cunoscutelor versuri ale marelui nostru poet: „*S'a dus amorul ...*"

JOCURI DISTRACTIVE

MONOVERBUL este un joc a cărui deslegare reprezintă un singur cuvânt, de unde i se trage și denumirea. Cifrele monoverbului indică — prima — din câte părți (nu silabe) este compus cuvântul căutat, iar — a doua — numărul total al literelor. Cuvântul - deslegare se află prin interpretarea desenului prezentat și în acest sens se pot folosi părți de cuvânt care reies din poziția literelor sau a figurilor respective. Spre exemplu monoverbul $\frac{T}{R}$ *(3—6)* se desleagă astfel: peste „*re*" este „*te*", sau pe-re-te = *perete*. Un alt exemplu: $\frac{MER}{SILL}$ *(5—12)* care se desleagă astfel: sub „*mer*" se află „*si*" și doi „*le*", dar numeralul „*doi*" se poate înlocui cu prefixul „*bi*", de unde vom avea deslegarea: sub-mer-si-bi-le = *submersibile.*

BIVERBELE și TRIVERBELE au ca deslegare respectiv două și trei cuvinte. Cifrele ajutătoare indică numărul literelor cuvintelor - deslegare. Deslegarea jocurilor respective se obține în același fel ca la monoverbe.

Un exemplu de biverb:
a *(2,4)* = *un* „*a*" mic: *un amic.* Un triverb: $\frac{a}{a}$ *(3, 5, 4):* = un „*a*" peste alt „*a*" = *una peste alta.*

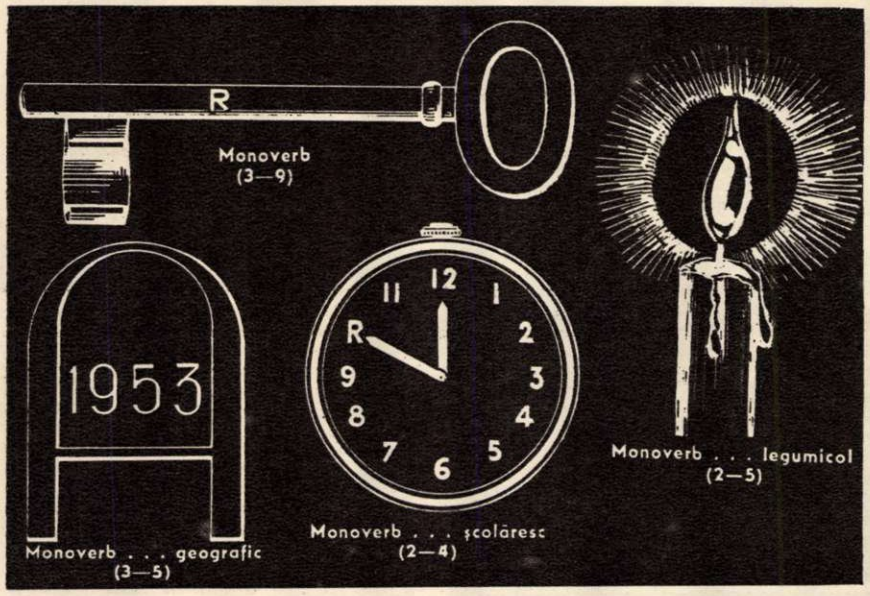

CARTE DE VIZITĂ

COCARU U. VASILE

BUȘTENI

In zadar veți căuta să-l cunoașteți pe tovarășul Cocaru, deoarece sub această carte de vizită rebusistă se ascunde de fapt numele unui cunoscut stahanovist și localitatea unde își desfășoară spornica sa activitate...

Amestecați *(anagramați)* bine literele cărții de vizită — și-l veți afla.

SĂ NE CUNOAȘTEM PATRIA

(LIGAMENTE)

In stânga, lățimea râului creștea și cum seara devenea tot mai adâncă la răşină n'am mai mers.

— Du-te cu cineva la râu și aduceți apă din acea netulburată, șopti misterios Bucur. Ești doar cel mai tânăr, ia și un vas lui Maria, care-i plecată după Raul!

Aroma naturală a florilor îmbălsăma răcoarea înserării. Iarba căutată de ciobani, aici se găsea ca nicăieri altundeva, smălțuită cu tămâită, siminoc, lujeri nalți de nalbă, iarba cănărașului...

Jocul acesta se desleagă făcând legătură între cuvintele alăturate în așa fel ca să puteți descoperi localitățile pe care le ascunde.

Exemplu: Primiteai veşti dela Radu? Deslegarea este IVEȘTI și ARAD. („I" dela „ai" + „veşti" și „a" din „dela" + „rad" din „Radu").

MONOVERB... CALIFICAT

(2—7)

M M M M M...

MONOVERB CU ÎNTREBARE ȘI RĂSPUNS

(2—9)

Cum sunt marinarii pe uscat?

BIVERB...

(7—5)

Fk... O... O... e... e.

CINE ESTE AUTORUL ACESTOR VERSURI?

Probabil că știți și dvs. un număr de versuri „*pe dinafară*". Dacă nu, cu siguranță că iubiți poezia și că ați petrecut multe ceasuri de neuitat în tovărășia poeților noștri, clasici sau contemporani. Revista noastră vă propune să verificați puțin cunoștințele dvs. în materie de poezie. Incercați să ghiciți cine a scris versurile de mai jos:

Colo, lângă lampă, într'un mic iatac,
Vezi o fată care pune ață'n ac,
Fața ei e slabă, de-o paloare crudă,
Ochii ei sunt tulburi, genele asudă,
Degetele repezi poartă acul fin —
Ea își coase ochii într'un tort de in;
Degetele pline de impunsături
Nu mai au de sânge două picături,
Vânătă e fața, lipsită de sânge,
Ochiai ei cel tulbur nu mai poate plânge,
Câte-un zâmbet rece rătăcea pe buză...
Cine o s'o vază, cine s'o auză?

✦

— Ce-o fi aici, că-i strașnică lumină
Se vede, bre, de parcă-i lună plină —
Și drumu-i alb, curat ca apa lină...

— Dar ce socoți, că ești în sai la noi,
Să cazi în gropi, mergând pe lângă boi?
Aici stă Vodă, bre, și cu cei doi!...

★

Suptă-i fața. Ziua
Verii-a fost fierbinte.
Fașii-l trag în urmă,
Vrerea înainte.
Străbătut-a omul
Sate'n lung și'n lat.
Vin gonacii'n urmă-i:
— „Unde-i?" — „A sburat".

★

Dar ce namilă s'arată
de nouă voinici purtată
peste cremenea brumată?

Nu-i năpraznică jivină,
e mândrețe de mașină,
o duc minerii la mină.

TABLA DE ȘAH

Pornind dintr'un anumit colț și folosind săritura calului veți afla un îndemn spre noi victorii.

E	A	E	L	L	I	T	T
P	A	D	N	N	U	P	U
I	P	L	A	N	R	O	P
L	A	I	R	U	N	N	A
L	N	L	I	C	U	T	V
Z	T	A	U	I	E		
A	I	A	A	N	I	A	A
S	R	P	N	R	D	C	R

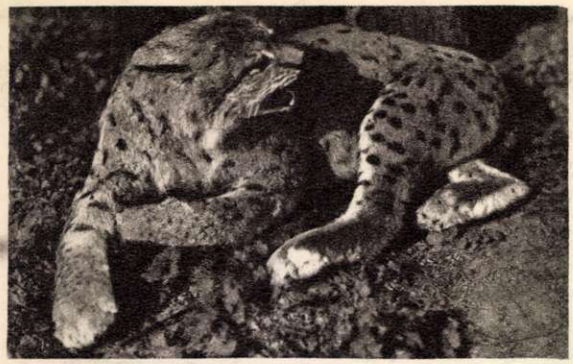

RÂSUL

E noapte de iarnă. Pădurea de molid zace mută sub chiciura deasă. Îmbrăcați în haină de ghiață, molizii scânteiază ca niște candelabre uriașe sub lucirea palidă a lunii.

Dar iată că din întuneric se desprinde o umbră mișcătoare care se îndreaptă spre peretele unei stânci. Dacă o luminezi, vezi un animal de mărimea unui câine, înalt de picioare, cu urechile prelungite de niște pămătufuri subțiri de păr. Blana sa e gălbue-roșcată pe spinare, cu pete negre, iar pe pântece e albicioasă. Ai zice că e o pisică mare, dacă n'ar avea o coadă atât de scurtă.

Deodată liniștea pădurii e sfâșiată de un hohot de râs ascuțit, în cascadă. E răgetul râsului. Animalul acesta e pantera codrilor europeni, fiară de temut, rămășiță a unei faune străvechi, ce mai supraviețuiește în Carpați (Parâng, Lotrului, Făgăraș, Bârsei, Piatra Mare, Căliman, Rodnei), ducându-și viața mai mult în timpul nopții.

Cetina molizilor se mișcă, chiciura cade și țurțurii de ghiață sună depe crengi ca niște cristale. De sub crengile molizilor apare o ciută svelță, cu ochii blânzi.

Râsul se încordează ca un arc și dintr'un singur salt înfășură cu corpu-i elastic, gâtul cerboaicei. Odată sătul, se retrage la odihnă, pentru a veni și-în nopțile următoare, dacă nu cumva cade între timp el însuși în vreo capcană.

Râsul se hrănește și cu alte animale, dar numai cu pradă vie, pe care o omoară singur.

Vânătoarea râsului este oprită cu desăvârșire, acesta fiind un animal relativ rar și prezentând interes științific.

Raul Călinescu

PROBLEME DE ȘAH

Campionatul de compoziție șahistă al R.P.R. pe anul 1952, al cărui rezultat a fost anunțat acum câtva timp, a dat loc unei interesante întreceri în cadrul căreia problemiștii noștri au prezentat câteva lucrări de înalt nivel.

Printre lucrările evidențiate s'au remarcat în special cele două studii clasificate pe primele locuri, la cele două secții ale acestei probe (tema liberă și tema impusă). Aceste două compoziții, una a tânărului student la Moscova Em. Dobrescu, iar cealaltă a campionului R.P.R. la studii pe 1951, R. Voia, fac parte dintre cele mai remarcabile lucrări de acest gen.

Soluția acestui studiu, premiat la tema impusă (lupta împotriva unuia sau mai multor pioni negri) prezintă, cu un material foarte redus, un duel fin în care precizia jocului este uimitoare. Valoarea acestei lucrări este mult ridicată și de faptul că poziția este simplă, naturală, ca și cum ar fi survenit într'o partidă jucată.

Studiul premiat la cealaltă secție (tema liberă), este cu totul de alt gen. Lupta este mai spectaculoasă, forțele inferioare ale albului fiind silite să recurgă la artificii combinative pentru a salva partida.

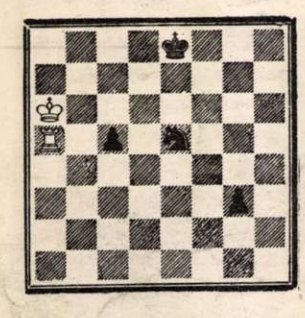

EM. DOBRESCU
Clasificată I-a la tema impusă
Negrul mută. Albul face remiză.

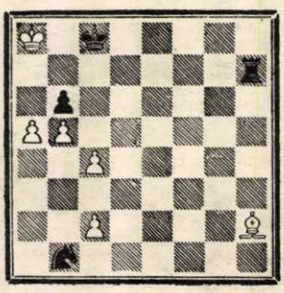

R. VOIA
Clasificată I-a la tema liberă.
Albul joacă și face remiză.

HUMOR
de peste hotare

CĂLĂTORIE DE PLĂCERE

— Tare mult aș dori să călătoresc dealungul coastelor Italiei!

— Atunci pleacă cu vaporul ăsta!

— Cum așa? Ăsta se'ndreaptă spre Neapole să descarce armament american.

— Păi, aci e tot secretul! Până ce se vor desmetici americanii că nici în Italia nimeni nu mai vrea să le descarce armamentul, vaporul va fi nevoit să dea ocol întregii peninsule. Și eu, tot în felul ăsta am colindat, mai acum câtva timp, prin toată Franța.

Frische Wind

LA CASA ALBĂ

— S'a confirmat primirea armamentului pe care l-am trimis Francezilor în Vietnam?

— Da. S'a confirmat! Dar nu de Francezi, ci de Vietnamezi!

(Dikobraz)

DREPTURI EGALE

Reporterul unui cotidian a pus următoarea întrebare unui reprezentant al guvernului francez:

— Franța intenționează să pună câteva contingente la dispoziția „armatei europene" plănuită de Americani. Se va asigura oare în unitățile ei franceze comanda în limba maternă?

— Trebue să nădăjduim... răspunse purtătorul de cuvânt — deoarece multe persoane din conducerea „armatei europene" au învățat foarte bine limba franceză în timpul ocupației din ultimul război mondial.

(Ogoniok)

CONSECVENȚĂ

Un bancher american a fost întrebat odată, cum de-a reușit să facă avere.

— Pentru asta, mai întâi trebue să fii o canalie, timp de zece ani — răspunse cinic financiarul.

— Și după aceea?

— După aceea trebue să rămâi tot așa.

Frische Wind

SOLUȚIA PROBLEMEI DIN Nr. 2

Se pare că problema poate fi soluționată cu mutarea 1.Nf2, amenințând 2.Cb6 mat. La apărările negrului 1...Td4 și 1...Nd4, creiază interferența liniilor de acțiune ale turnului și nebunului negru, permițând mațurile 2.Cc3 și 2.De4. Dar negrul are apărarea ascunsă 1...Te5!, după care albul nu mai poate da mat. Soluția problemei este 1.d4, cu aceeași amenințare 2.Cb6 mat. Negrul se poate apăra prin intercepterea liniei de acțiune a turnului d1 spre câmpul d4. Dar după 1...Td5 albul dă mat cu 2.De4, iar după 1...Nd5, cu 2.Cc3. În ambele cazuri, ca și în încercarea 1.Nf2, este folosită interferența reciprocă a turnului și nebunului negru, deși mațurile au rămas aceleași ca și în jocul aparent.

CUVINTE INCRUCIȘATE

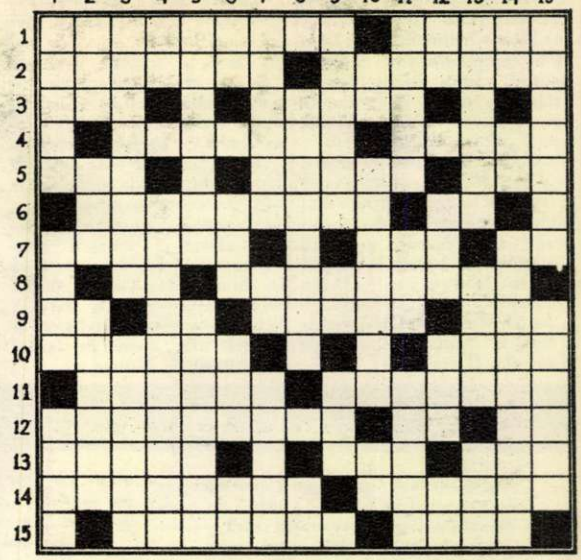

ORIZONTAL: 1) Importantă uzină metalurgică în Capitală. — Căutați-l la Tg. Mureș. 2) Ghiocei. — Distins cu Premiul de Stat pentru merite deosebite. 3) Pășește într'un ritm tot mai accentuat pe drumul belșugului și al fericirii. — Nume masculin. 4) Izbutite. — Fuior de in. 5) Cel de colo. — O fată din Constanța. — Râu în Franța. 6) Tendințe spre mai bine. — Substantiv masculin. 7) Torță. — Specialitatea lui Fănică Luca. — Notă muzicală. 8) Unu și una. — Luptă dreaptă pentru a crea mai mult și mai bine. 9) Terminație latină. — Ii caracterizează pe negativiști. — Important izvor de energie. — Monstru în opera lui Ariost. 10) A preda... scrisorile de acreditare. — Vers. 11) A prelucra petrolul. — Lipsiți de energie, birocrați. 12) Vestit stahanovist, lucrează în contul deceniilor viitoare. — Orășel în Franța. — Sunt. 13) Pânză. — Râu în U.R.S.S. — Lucrezi ogorul. 14) E mai bună decât toate. — Personagiu din romanul *„Alitet pleacă în munți"*. 15) Legată. — Vârguță.

VERTICAL: 1) Cunoscut nituitor din Galați, ales al poporului. — Inițiatorul întrecerii pentru îndeplinirea planului la toți indicii. — Erou al Muncii Socialiste, a pornit întrecerea pentru folosirea maximală a tehnicei. 2) Nume feminin. — Oraș în Austria. — Reuniune literară sau artistică. 3) Responsabilul primei brigăzi stahanoviste. — Unealtă perfecționată de muncă. 4) Vechiu *„do"*. — Așa cum se desvoltă economia noastră națională. 5) Mulțumirile succeselor. — Înzestrată cu mașini. 6) Unelte. — Monetă portugheză. — Specie de moluște. — Campion. 7) Decolorată *(fig.)*. — Nota scriitorului. — Ascuțită. 8) Instigator. — Conj. *(lat.)*. 9) Sat lângă Cărbunești. — Rea (mold.). — Câmpie. 10) Posezi. — Viitorul de aur al poporului nostru. — Ori. 11) Este o chestiune de glorie și eroism. — Mic, mititel, face lucru frumușel *(pl.)*. — Vestit petrolist, Erou al Muncii Socialiste. 12) Vechi oraș chaldeean. — Lui însuși. — A cunoaște. — Frate bun cu *„ba"*. 13) Fac o întâmpinare. — Bune pentru curse lungi. — ...și alții pentru cele scurte. 14) Pronume. — Simbolul titaniului. — Roman de Pavlenko, în care se descrie minunata satisfacție a datoriei împlinite. 15) Este în slujba poporului nostru, contribuind cu cuceririle ei la construcția socialismului. — Stahanovistă din Capitală, inițiatoarea întrecerii pentru produse de calitate.

Cuvinte rare: Ain, Ore, Ri, Soj, Lao, Rei, Enaș, Ur.

Dezlegarea jocului din numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Churchill — Avari. 2) L — Dolari — Crize. 3) AWA — Ea — Emisiune. 4) Ca — Ford — A — I — Ti. 5) Alna — Lepra — Ataș. 6) Le — De Gasperi — E. 7) Schumacher — Tin. 8) Atlas — UTA — Moch. 9) Franc — Lelițe — Io. 10) Ieri — Aul — L — ODC — W. 11) Le — G — Șes — Paiațe. 12) Italia — Franco — R. 13) A — Gur — Ceapă — La. 14) Truman — R — A — Mița 15) Adenauer — Pinay.

VERTICAL: 1) Clacă — Afiliat. 2) H — Wall-Street — Ra. 3) Udă — Neclar — Agud. 4) Ro — Fa — Ha n — Glume. 5) Cleo — Dușcă — Iran. 6) Haarlem — USA — Na. 7) Ir — De Gaulle — C — U. 8) Lie — Pacte — Sfere 9) L — Marshall — RA — R. 10) Ci — Ape — I — Papa. 11) Arși — Or — Toană — P. 12) Vii — Ar — Medic — Mi. 13) Azu — Tito — Caolin. 14) Rentă — Ici — I — Ață. 15) I — Eisenhower — AY.

REDACȚIA

București, Str. Dobrogeanu Gherea, 8 — Raionul Lenin
Telefon 4.36.39, 4.87.31

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la secțiile raionale de difuzare a presei.

PREȚUL ABONAMENTELOR

6 luni: 12 lei — un an: 24 lei

Rugăm pe cititorii noștri să trimită corespondența pe adresa: Revista „Flacăra", căsuța poștală nr. 56.

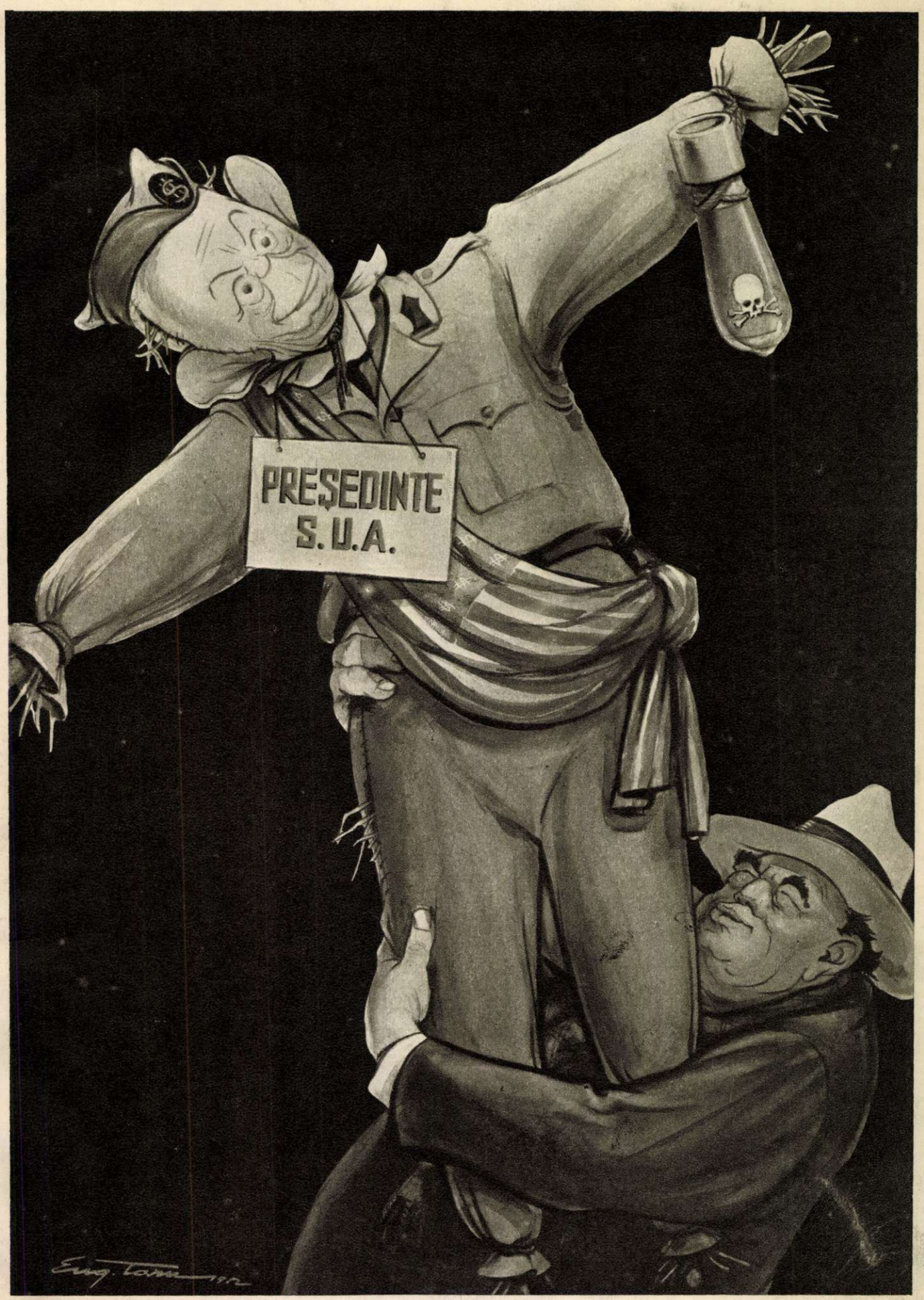

PREȘEDINTELE MARIONETĂ

desen de Eug. TARU
laureat al Premiului de Stat

TG.MURES
BIBLIOTECA CENTRALA
Regional

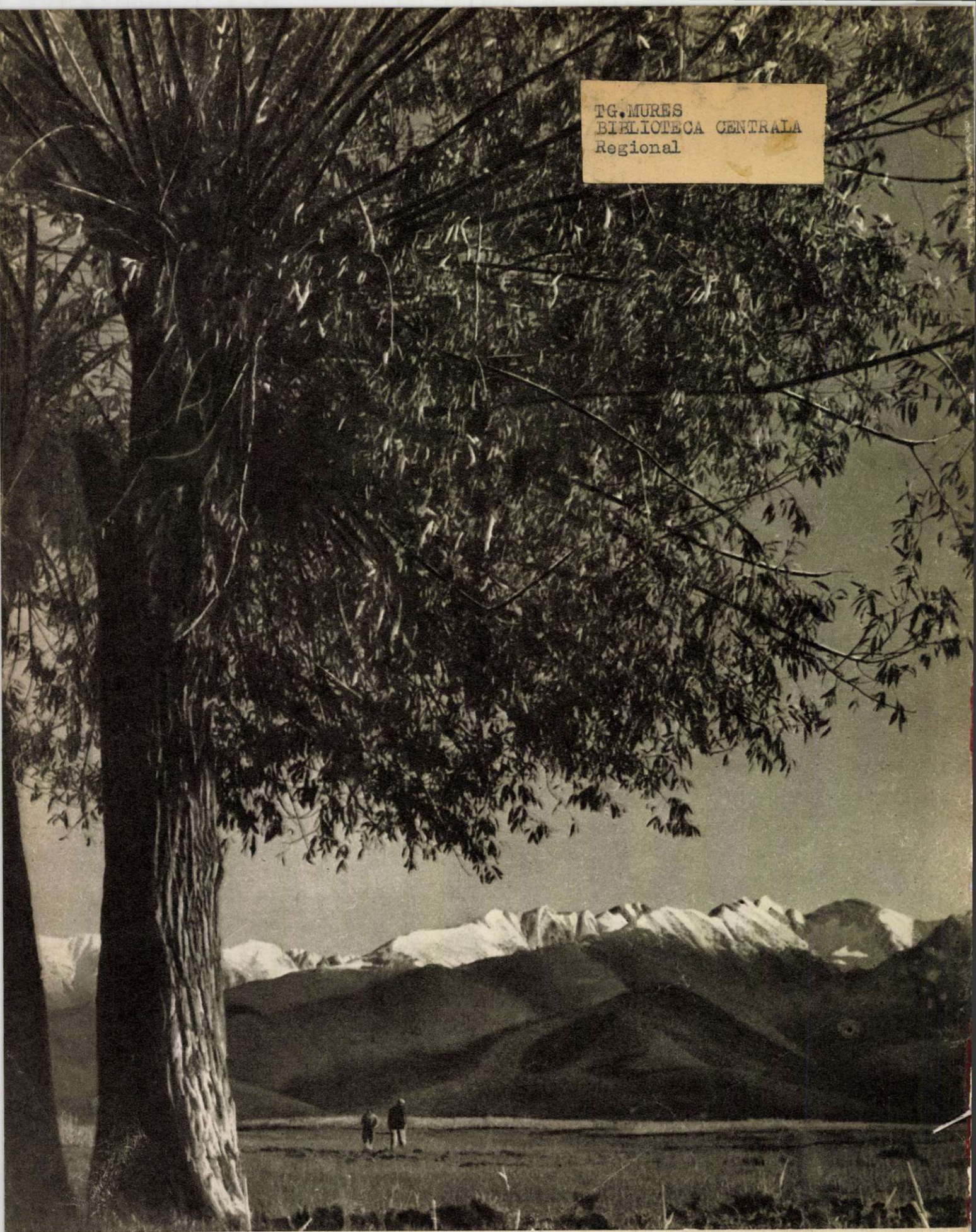

Primăvara în Munţii Făgăraş.

Preţul 2 lei